KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

69

1956

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1959

Työväen Kirjapaino, Helsinki 1959

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistölautakunta

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 23
2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 26
3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 50
4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat 54
5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 56
6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat 59
7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 60
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 78

5. Hankintatoimisto 86
6. Järjestelytoimisto 88
7. Huoltokassa 95
8. Tilastotoimisto 96
9. Kaupunginarkisto 100
10. Verotusvalmistelu 103
11. Leski- ja orpoeläkekassa 108
12. Ulosottolaitos 111
13. Rakennustarkastustoimisto 114
14. Holhouslautakunta 115
15. Huoneenvuokralautakunnat 116
16. Palotoimi 120
17. Huoltotoimi 130
18. Lastensuojelu 155
19. Työnvälitys 179
20. Oikeusaputoimisto 194
21. Urheilu- ja retkeilytoiminta 197
22. Väestönsuojelu 206
23. Asutuslautakunta 209
24. Raittiuslautakunta 212
25. Nuorisotyö 216
26. Ammattioppilaslautakunta 221
27. Kotitalouslautakunta 222
28. Kaupunginkirjasto 225
29. Kaupunginmuseo 239
30. Musiikkilautakunta 243
31. Konepajatoimikunta 246
32. Yleiset työt 247
33. Liikennelaitos 265
34. Satamahallinto 280
35. Teurastamo 302
36. Elintarvikekeskus 312
37. Puutavara- ja polttoainetoimisto 316
Hakemisto 320

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana varat. Tapani Virkkunen sekä jäseninä: sivutuotemestari Leo Forstén, toimitsija Sven Friberg, hallitussiht. Esko Katajarinne, dipl.ins. Sven-Åke Lemström, varat. Jarl Nyman, fil. maist. Victor Procopé, kivityömies Vilho Riipinen ja asentaja Eero Sainio. Varapuheenjohtajaksi valittiin jäsen Procopé (17. 1. 121, 123 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja Ruben Granqvist (17. 1. 122 §).

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30 lautakunnan toimiston huoneistossa. Juhla- ja pyhäpäivien vuoksi tehtiin kokousaikoihin eräitä muutoksia (3. 1. 121 §, 17. 1. 125 §, 27. 3. 897 §, 24. 4. 1 133 §, 5. 6. 1 465 §, 31. 7. 1 884 §, 18. 12. 3 014 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävinä kokousta seuraavan viikon torstaina (17. 1. 126 §).

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 45 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 3 024 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 885.

Palkkalautakunnan toimisto. Lautakunta päätti hyväksyä v:n 1956 virkaluettelon painettavaksi (14. 2. 501 §, 19. 6. 1 544 §).

Palkkalautakunnan v:n 1957 talousarvioehdotus lähetettiin kaupunginhallitukselle (22. 5. 1 341 §).

Merkittiin tiedoksi lautakunnan käytössä v. 1955 olleiden tilien asema samoin kuin kertomusvuoden tilien asema 30. 6. ja 30. 9. (17. 1. 127 §, 10. 7. 1 733 §, 9. 10. 2 343 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että paitsi eräille v:n 1955 palkkatileille tarvittavia lisämäärärahoja lautakunnan käytössä oleville kertomusvuoden tileille myönnettäisiin lisämäärärahoja seuraavasti: Leskieläkkeet 50 milj. mk, Sijaispalkat virkavapaustapauksissa 500 000 mk ja 1 milj. mk sekä Palkkiot 59 400 mk ja Siivoaminen 96 729 mk (28. 8. 1 994 §, 18. 9. 2 160 §, 30. 10. 2 570 §, 18. 12. 3 019 §).

Puh.joht. Virkkuselle päätettiin myöntää 80 000 mk, toim. pääll. Ståhlbergille 72 000 mk ja vs. siht. Kankkuselle 51 000 mk neuvottelupalkkioina vuoden alkupuolella käydyistä neuvotteluista (11. 9. 2 102 §), sekä samoin Virkkuselle 61 000 mk, Ståhlbergille 117 000 mk, Kankkuselle 23 000 mk ja sairaalatarkastaja Reino Oksaselle 20 000 mk vuoden jälkipuolella käydyistä neuvotteluista (18. 12. 3 019 §).

Neuvotteluvaltuudet. Lautakunta päätti peruuttaa entiselle puheenjohtajalle Väinö Sipille annetut neuvotteluvaltuudet ja siirtää ne puh.joht. Virkkuselle (17. 1. 241 §).

Puheenjohtajalle ja vs. toim.pääll. Aimo Kankkuselle päätettiin myöntää yleinen neuvotteluvaltuus toistaiseksi (27. 3. 895 §).

Palkkalautakunta päätti oikeuttaa puh.joht. Virkkusen, toim. pääll. Ståhlbergin ja vs. siht. Kankkusen toimimaan kaupungin neuvottelijoina vastaisissa neuvotteluissa sekä keskenään sopimaan, kutka kulloinkin hoitaisivat neuvottelut (30. 10. 2 545 §).

Sihteerin ym. tehtävien hoitoa koskevat järjestelyt. Tp. sihteeri Juha Keso määrättiin viransijaisena hoitamaan lautakunnan sihteerin tehtäviä 1. 3. lukien sekä oikeutettiin nostamaan hoitamansa viran mukainen palkka (6. 3. 706 §).

Palkkalautakunta päätti määrätä väestönsuojelutoimiston hallinnollisen apulaisen

Väinö Heinikaisen hoitamaan viransijaisena palkkalautakunnan tp. sihteerin Keson viransijaisuutta niin pian kuin hän voi ottaa viran vastaan, kuitenkin 31. 3. saakka 24. palkkaluokan mukaisella palkalla, minkä lisäksi hänet oikeutettiin saamaan palvelusvuosiaan vastaavat ikälisät (13. 3. 753 §).

Lautakunta päätti merkitä tp. sihteerin Keson viransijaisuuden päättyväksi 9. 4. 1956, sekä määrätä hovioik. ausk. Heinikaisen hoitamaan tp. sihteerin tehtäviä 1.—9. 4. 1956 välisenä aikana ja myönsi hänelle oikeuden saada 24. palkkaluokan mukaisen palkan ikälisineen sekä edelleen määrätä Heinikaisen hoitamaan työläisasiainhoitajan tehtäviä viransijaisena 10. 4.—31. 5. 1956 välisenä aikana samoilla palkkaeduilla kuin edellä mainittiin (10. 4. 981 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös, jolla palkkalautakunnan sihteeri Olavi Kaattari oli määrätty hoitamaan apulaiskaupunginsihteerin virkaa 1. 4. — 31. 12. 1956 välisen ajan sekä todettiin, että lautakunta oli jo 20. 12. 1955 myöntänyt siht. Kaattarille palkatonta virkavapautta kertomusvuoden alusta lukien toistaiseksi (10. 4. 983 §).

Lisäksi palkkalautakunta päätti määrätä hovioik. ausk. Heinikaisen, edellyttäen, että väestönsuojelulautakunta puoltaa hänelle jatkettua virkavapautta, edelleen v:n 1957 alusta hoitamaan palkkalautakunnan toimiston työläisasiainhoitajan viransijaisuutta 27. palkkaluokan mukaisella palkalla toistaiseksi ja kauintaan vuoden loppuun tai kunnes viran vakinainen haltija palaa sitä hoitamaan, määrätä hovioik. ausk. Keson edelleen hoitamaan lautakunnan tp. sihteerin virkaa v:n 1957 alusta toistaiseksi, kuitenkin kauintaan vuoden loppuun ja määrätä toim.apul. Gertrud Tammion hoitamaan palkkalautakunnan 14. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaa toistaiseksi, kuitenkin kauintaan vuoden loppuun (27. 11. 2 777 §).

Jatkettua palkatonta virkavapautta myönnettiin siht. Kaattarille apulaiskaupunginsihteerin viran hoitamista varten 1. 1. 1957 lukien toistaiseksi, kuitenkin enintään niin kauaksi aikaa kuin hän hoitaa sanottua virkaa. Samalla päätettiin määrätä työläisasiainhoitaja Kankkunen hoitamaan palkkalautakunnan sihteerin virkaa viransijaisena toistaiseksi ja kauintaan v:n 1957 loppuun sekä oikeutettiin hänet nostamaan hoitamansa viran mukainen palkka (18. 12. 3 015 §).

Toimiston viranhaltijat ym. V:n 1957 ajaksi päätettiin edelleen palkata toimistoon lähetti tilin Muut palkkamenot määrärahoja käyttäen (18. 12. 3 016 §).

Eräille toimiston henkilökuntaan kuuluville myönnettiin sairauslomaa täysin palkkaeduin (30. 4. 1 193 §, 15. 5. 1 289 §, 31. 7. 1 840 §, 16. 10. 2 420 §, 18. 12. 3 018 §). Merkittiin tiedoksi toim. pääll. Ståhlbergin sairausloman aikana viran hoitoa varten suoritetut järjestelyt (21. 2. 568 §, 10. 4. 980 §). Toimiston henkilökunnan kesälomat vahvistettiin (22. 5. 1 343 §). Eräitä henkilökunnan ylityölaskuja hyväksyttiin (3. 1. 112 §, 10. 7. 1 732 §, 9. 10. 2 342 §, 18. 12. 3 013 §).

Päätettiin päivä- ym. lehtien tilaamisesta toimistoon v:ksi 1957 (2. 10. 2 239 §).

Huoneisto. Kaupunginhallitukselle ilmoitettiin, että revisiotoimisto oli luovuttanut palkkalautakunnan käyttöön 15.8 m²:n suuruisen huoneen, minkä johdosta asianomaisille kertomusvuoden ja v:n 1957 siivous- ja vuokratileille anottiin tarvittavia lisämäärärahoja (25. 9. 2 203 §).

Tiedotusasioita, kiertokirjeitä ym. Merkittiin tiedoksi kaupungingallituksen ilmoitus sen 29. 12. 1955 tekemästä päätöksestä, että kaupunginvaltuuston kaupungin viranhaltijoille myöntämä 25 000 mk:n suuruinen korvaus maksettaisiin vakinaisille ja tilapäisille viranhaltijoille vielä ko. vuoden aikana suorittaen korvauksesta 30 %:n pidätys ja muutoin noudattaen samoja periaatteita, joita valtiolla oli noudatettu sen maksaessa viran- ja toimenhaltijoille myönnettyä 10 000 mk:n korvausta (3. 1. 118 §).

Suomen Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston yleiskirje kaupunkien ja kauppalain viranhaltijain palkkojen tarkistamisesta merkittiin tiedoksi (7. 2. 420 §).

Samoin merkittiin tiedoksi lääkintöhallituksen kiertokirjeet, jotka koskivat 10 000 mk:n kertasuorituksen maksamista muille kuin valtion varsinaisille virkamiehille: kätilöille, terveyssisarille ym., joiden palkkaukseen valtio ottaa osaa, maksettavat kertasuoritukset korvattaisiin valtion varoista siinä suhteessa kuin laki ja asetus tai sopimus kulloinkin edellytti (14. 2. 479 §).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus, että 1. 3. alkaneesta yleislakosta johtuvan tilanteen vuoksi virastojen päälliköt saivat tarvittaessa oikeuttaa ne viranhaltijat, joilla oli niin pitkä matka virkapaikoilleen, ettei kaupunginhallituksen yleisjaosto voi-

nut kohtuudella katsoa matkaa tehtäväksi jalkaisin, käyttämään vuokra-autoa virastoihin tullessaan samoin kuin kotimatkoihinsa (6. 3. 703 §, ks. I osan s. 128).

Yleislakon lopettamista koskevan sopimuksen mukaisten korotusten myöntämistä kaupungin viranhaltijoille ja työsopimussuhteessa kuukausipalkalla oleville toimihenkilöille koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti hyväksyä puheenjohtajan ja sihteerin toimenpiteet sekä esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että 1) 1. 4.—30. 6. 1956 väliseltä ajalta viranhaltijoille maksettaisiin erillinen 2 400 mk:n korotus kuukaudessa, 2) virkasäännön 21 § muutettaisiin 1. 7. lukien esityksen mukaisesti, 3) ao. lauta- ja johtokuntia kehotettaisiin järjestämään työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat samasta ajankohdasta alkaen vastaavien viranhaltijoiden palkkojen tasolle, 4) henkilökohtaista palkkaa samoin kuin sopimuspalkkaa saaville viranhaltijoille suoritettaisiin erillinen 2 400 mk:n suuruinen korotus kuukaudessa 1. 4. alkaen, 5) viranhaltijajärjestöille varattaisiin vielä myöhäisemmässä vaiheessa mahdollisuus neuvotteluihin asiassa nyt tehdystä ratkaisusta huolimatta, sekä että 6) kaupunginvaltuuston 29. 6. 1950 tekemän päätöksen määräys palkkojen indeksisidonnaisuudesta todettaisiin lakanneeksi 31. 12. 1955, mutta että valtion omaksuman käytännön mukaisesti kaupungin viranhaltijoille edelleenkin suoritettaisiin vastaava korotus, kunnes asiasta ehkä toisin päätettäisiin (5. 6. 1 463 §, kunn. as. kok. n:o 96, 97).

Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös 14. 6. valtuuston 13. 6. tekemän, 2 400 mk:n suuruisen korotuksen maksamista viranhaltijoille koskevan päätöksen täytäntöönpanosta (19. 6. 1 600 §).

Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuuston 13. 6. 1956 tekemän päätöksen edellyttämä 2 400 mk:n perusmääräinen korotus kuukaudelta maksettaisiin alle 18-vuotiaille työsopimussuhteessa kuukausipalkalla oleville henkilöille samoin kuin kuukausipalkkaa nauttiville harjoittelijoille 1 600 mk:n suuruisena 1. 4. 1956 alkaen (10. 7. 1 694 §).

Virkasäännön palkkausta koskevien kohtien muuttaminen. Neuvottelut kaupungin ja kaikkien neuvottelukelpoisten viranhaltijajärjestöjen kesken aloitettiin 13. 10. 1956 niiden kuoppakorotusvaatimusten pohjalta, joita eri tahoilta oli esitetty. Tällöin asetettiin työvaliokunta, joka sai tehtäväkseen edelleen kehitellä palkankorotusasiaa, koska tähän nähden oli esitetty useita toisistaan poikkeavia ehdotuksia. Kaupungin taholta valmistettiin uusi ehdotus, joka periaatteessa seurasi Virkamiesyhdistyksen esittämiä suuntaviivoja aiheuttamatta kuitenkaan niin suuria korotuksia kuin tämä oli esittänyt. Nousu heinäkuun teoreettiseen palkkatasoon, joka valtiolla vaihteli 18.70 %:n ja 6.65 %:n välillä, oli vastaavasti 18.01 %:n ja 6.69 %:n välillä. Markkamääräisesti merkitsi laadittu ehdotus ala- ja keskiryhmissä hieman suurempia korotuksia kuin mitä valtiolla tuli tapahtumaan. Kaupungin ehdotus esitettiin virallisissa neuvotteluissa 8. 12. viranhaltijajärjestöille, jotka tällöin ilmoittivat voivansa tässä vaiheessa puoltaa sen hyväksymistä. Poikkeuksen teki Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö, jonka edustajat, ilmaistuaan eriävän mielipiteensä, poistuivat neuvotteluista jo keskustelujen alkuvaiheessa. Palkkataulukon uusimisen yhteydessä kiintyi huomio myös siihen seikkaan, että valtion viranhaltijain alku- ja loppupalkkojen ero oli entisestään kasvanut vaihdellen 25.5 %:sta 38 %:iin. Kun kaupungin maksamien ikälisien yhteismäärä oli ollut vain 25 %, oli vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi prosenttimäärää jonkin verran korotettava. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle edelleen valtuustolle esitettäväksi, että virkasäännön 21 §:n 1 mom. sekä 25 §:n 1 mom. muutettaisiin ehdotuksen mukaisesti sekä että valtuusto toteaisi, että mainittujen muutosten aiheuttamiin palkkoihin sisältyivät myös kaikki tähän mennessä myönnetyt indeksikorotukset (11. 12. 2 904 §).

Palkkauksen uudelleenjärjestelyssä tapahtuneiden virheiden korjaaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli 17.7. lähettänyt palkkalautakunnalle kirjelmän, jossa esitettiin, että ryhdyttäisiin kiireellisesti neuvotteluihin palkkauksen uudelleenjärjestelyn yhteydessä joulukuussa 1955 tapahtuneiden virheiden korjaamiseksi. Neuvottelujen alussa järjestö jätti yksityiskohtaisen ehdotuksen, jossa oli vertauskohteena käytetty Turun kaupungin viranhaltijoilleen maksamia palkkoja. Kaupungin edustajat vuorostaan tekivät ehdotuksen palkkataulukon uudelleen järjestämiseksi, koska tällainen järjestely valtiollakin oli suoritettu. Järjestöjen ja kaupungin edustajien kesken syntyi erimielisyyttä siitä, kumpi kysymys oli ratkaistava ensisijaisena. Tämän jälkeen Keskusjärjestö oli esittänyt, että kaupunginhallitus ryhtyisi toimenpiteisiin neuvottelun aikaansaamiseksi palkkauksessa

havaittujen virheiden tarkistamista silmälläpitäen. Vastausta pyydettiin 8. 12. 1956 mennessä, jotta vältyttäisiin järjestöllisiltä toimenpiteiltä. Tämän johdosta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta totesi, että koska se valtuuston päätös, johon Keskusjärjestökin viittasi, perustui valtion viranhaltijain palkkauksessa tapahtuneisiin muutoksiin, myös mahdollisia uusia kuoppakorotuksia harkittaessa oli otettava huomioon ne valtion palkkajärjestelmän muutokset, jotka neuvotteluvaiheessa jo olivat tiedossa. Kun Keskusjärjestön vaatimaa yleistä 5 %:n tasokorotusta ei voitu pitää toteuttamiskelpoisena ja myös Keskusjärjestön laatima uusi taulukko olisi merkinnyt täydellistä poikkeamista kaupungin tähänastisesta palkkausjärjestelmästä, kaupungin neuvottelijat ilmoittivat, että kuoppakorotuskysymyksiä harkittaessa tultaisiin kiinnittämään huomio sellaiseen palkkaluokituksen uudelleen järjestelyyn, mitä kaupungin edustajien taholta oli esitetty. Tällöin Keskusjärjestön edustajat poistuivat kokouksesta, mutta muiden työvaliokunnassa edustettuina olleiden järjestöjen kanssa jatkettiin neuvotteluja. Niihin olisi Keskusjärjestöllä ollut tilaisuus milloin hyvänsä osallistua. Näin ollen palkkalautakunta päätti esittää, että Keskusjärjestölle olisi ilmoitettava, että se on jatkuvasti oikeutettu osallistumaan neuvotteluihin samalla tavoin kuin muutkin viranhaltijajärjestöt (11. 12. 2 905 §).

Palkkoja, palkkioita ym. koskevat asiat. Helsingin Lääkäriyhdistyksen anomuksen johdosta, joka koski yleiseen lääkäripäivystykseen osallistuvien *lääkäreiden palkkioiden* korottamista, palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, 1) että varattomien potilaiden luokse tehtävät kotikäynnit korvattaisiin lääkäreille seuraavasti: päiväkäynti 1 000 mk ja yöllä klo 20.00—8.00 välisenä aikana suoritettu kotikäynti 1 500 mk, joihin palkkioihin tulisivat lisäksi autokyytimaksut, 2) että ko. palkkiot suoritettaisiin samansuuruisina myöskin kaupungin palveluksessa oleville aluelääkäreille, 3) että sunnuntaipäivystyksestä maksettava korvaus korotettaisiin 5 000 mk:aan ja 4) että korotetut palkkiot otettaisiin käytäntöön sen jälkeen, kun asia on saanut lopullisen ratkaisun (17. 7. 1 764 §, 31. 7. 1 850 §).

Sen jälkeen kun *sairaalalääkärien palkkauskomitean mietintö* oli valmistunut oli sen ja sairaalalautakunnan asiassa tekemän, osittain komitean ehdotuksesta huomattavasti poikkeavan ehdotuksen pohjalta käyty neuvotteluja Suomen Lääkäriliiton kanssa, jotka olivat muodostuneet pitkäaikaisiksi ja vaikeiksi. Eräiltä kohdin, mm. virkanimikkeiden muutosten ja palkkaluokkien korotusten osalta oli ilman muuta päästy yksimielisyyteen, sen sijaan sitkeimmät keskustelut oli käyty yksityispaikka- ja toimenpidepalkkio-oikeuksista, joihin myös liittyi kysymys sairaalalääkärien työajasta. Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin eräiltä osin komitean mietintöä sellaisenaan, mutta työajasta, yksityispaikoista, toimenpidepalkkioista ja päivystyskorvauksista esitettiin annettavaksi uudet yksityiskohtaiset määräykset (14. 8. 1 926 §, 6. 11. 2 616 §, kunn. as. kok. n:o 168).

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto, jossa puollettiin 20 000 mk:n suuruisen korvauksen maksamista Etelä-Kaarelan *kansakoulun johtajalle* hänen suorittamastaan suunnittelu- ja neuvottelutyöstä ko. koulun rakentamisvaiheen aikana sekä samoin 20 000 mk:n korvauksen myöntämistä hänelle Pakilan entisen kansakoulurakennuksen muutostöiden yhteydessä suoritetusta ylimääräisestä työstä (3. 1. 113 §); samoin päätettiin Myllykallion koulunjohtajalle puoltaa suoritettavaksi 10 000 mk:n suuruinen korvaus hänen suorittamastaan ylimääräisestä työstä Lauttasaaren uuden koulutalon kunnostamis- ja rakentamisvaiheessa (3. 1. 114 §, 14. 2. 499 §). Taivallahden koulun seitsemälle opettajalle puollettiin maksettavaksi palkkio siitä asiantuntija-avusta, jota he olivat suorittaneet kansakoulun suunnitteluvaiheen aikana. Palkkiot vaihtelivat 14 400 mk:sta 3 800 mk:aan, paitsi johtajaopettajan, jolle ehdotettiin myönnettäväksi 80 000 mk:n palkkio (18. 9. 2 135 §).

Palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle useita lausuntoja, joissa ehdotettiin *erilaisista tehtävistä suoritettavien palkkioiden* suuruus määrättäväksi, näistä mainittakoon mm.: väestönsuojelulautakunnan ja koululääkärien neuvottelukokouksen sihteerien palkkiot (8. 5. 1 216 §), palolaitoksen kapellimestarin kuukausipalkkio (25. 9. 2 178 §), luentoja harjoitustuntipalkkiot nuorisotyölautakunnan ym. järjestämissä tilaisuuksissa (2. 10. 2 269 §).

Lisäkorvauksen suorittaminen kassanhoitajan tehtäviä hoitaville toimistoapulaisille. Satamalautakunta oli maininnut, että kassanhoitajien loma-aikana jouduttiin määräämään kassa- ja tiliviraston toimistoapulaiset kassanhoitajien tehtäviä hoitamaan, mistä he eivät olleet saaneet mitään lisäkorvausta. Sijaiskassanhoitajat joutuivat kuten varsinaiset kas-

sanhoitajat itse korvaamaan mahdollisista erhelaskuista aiheutuvat kassavajaukset. Tämän vuoksi oli ollutkin vaikeata saada sijaisia ko. tehtäviin. Toimistoapulaisten ja kassanhoitajien palkkaluokkien ero oli 3—4 palkkaluokkaa. Rahatoimistossa oli maksettu tilapäisesti kassanhoitajina toimiville 10 p:ltä 600 mk päivää kohti ja sitä seuraavalta ajalta 400 mk päivää kohti, kuitenkin siten, ettei palkkio kuukauden kestäneestä työstä saanut ylittää ao. kuukausipalkkojen erotusta. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle puoltaa ko. kassanhoitajina toimiville toimistoapulaisille maksettavaksi vain 2/3 em. palkkioista eli kymmeneltä ensimmäiseltä päivältä 400 mk ja sitä seuraavalta ajalta 270 mk päivää kohti, kuitenkin muuten samoin edellytyksin kuin palkkiota maksettiin rahatoimistossa (11. 9. 2 084 §).

Raitiovaunuhenkilökunnan yhdistyksen anomuksen johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että *raitiovaununkuljettajien opetuspalkkio* määrättäisiin 200 mk:ksi päivää kohden ja rahastajien vastaavasti 150 mk:ksi, silloin kun heidän ohjattavanaan on vakinaisessa vuorossa oppilas (13. 11. 2 650 §).

Palkkalautakunta päätti urheilu- ja retkeilylautakunnalle ilmoittaa puoltavansa pääsymaksullisten *urheilutilaisuuksien järjestysmiesten ja lipunmyyjien* palkkion maksamista 1. 1. 1956 lukien sunnuntaisin ja pyhäpäivisin kolmeen tuntiin saakka 800 mk:n ja muina päivinä 600 mk:n mukaisesti. Kolme tuntia ylittävä aika olisi korvattava sunnuntai- ja pyhäpäivinä 300 mk:n sekä arkipäivisin 200 mk:n tuntipalkan mukaan puolen tunnin tarkkuudella (14. 2. 477 §).

Terveydenhoitolautakunta oli tehnyt esityksen *makkaranmyyntipaikkojen tarkastuksesta suoritettavan palkkion* korottamisesta, minkä johdosta palkkalautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle ko. palkkion korottamista 200 mk:aan makkaranmyyntipaikkaa ja kuukautta kohden, mutta suhtautua kielteisesti esitykseen palkkion korottamisesta 300 mk:aan 1. 1. 1957 lukien. Samalla palkkalautakunta päätti esittää, ettei kahdelle katsastajalle liikaa maksettuja palkkoja perittäisi heiltä takaisin (17. 7. 1 767 §).

Lisäksi palkkalautakunta antoi useita lausuntoja kaupunginhallitukselle, joissa puollettiin esim. sairaalan apumiehelle maksettavaksi 4 000 mk:n *erikoispalkkio* kuukaudessa *autonkuljettajan tehtävien hoitamisesta* (12. 6. 1 527 §, 31. 7. 1 871 §); samoin ilmoitettiin vanhainkodin taloudenhoitajalle, että vs. yövartijalle saatiin maksaa 4 000 mk:n erikoispalkkio hänen toimiessaan laitoksen autonkuljettajan vuosilomasijaisena (14. 8. 1 916 §).

Henkilökohtainen palkanlisä. Kansanhuoltotoimiston toimistoapulainen oli siirretty rahatoimiston 17. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan, jolloin hän sai henkilökohtaisena palkanlisänä entisen 20. palkkaluokan ja uuden virkansa palkkaluokan välisen erotuksen. Palkkaluokitusta uudistettaessa yhdistettiin 20. ja 21. palkkaluokka uudeksi 10. palkkaluokaksi, kun sen sijaan 17. ja 18. palkkaluokassa olevat toimistoapulaiset siirrettiin 9. palkkaluokkaan. Ko. henkilölle maksettiin 1. 1. 1955 alkaen 10. palkkaluokan mukainen palkka, kunnes vuoden lopulla todettiin, että tämä tulkinta oli väärä ja että hänelle kuuluisi vain 9. palkkaluokan mukainen palkka. Näin ollen alennettiin hänen palkkansa 1. 11. 1955 alkaen ja samalla ryhdyttiin häneltä perimään takaisin liikaa maksettua osaa, yht. 15 600 mk, niin että kunkin palkanmaksun yhteydessä pidätettiin 1 560 mk. Ao. toimistoapulainen piti, ettei ollut kohtuuden mukaista, että hänet velvoitettiin korvaamaan tapahtunut virhe, johon hän ei ollut syypää. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan esittää, että ko. henkilö vapautettaisiin hänelle liikaa maksetun palkan takaisinmaksuvelvollisuudesta (14. 8. 1922 §).

Kaupunginvaltuuston 14. 6. 1950 tekemän päätöksen perusteella oli vesilaitoksen lakkautettavasta 33. palkkaluokan *pääkirjanpitäjänvirasta* ao. henkilö siirretty teollisuuslaitosten kassa- ja tiliviraston 27. palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan. Em. päätöksen mukaisesti hänelle oli maksettava henkilökohtaisena lisänä mainittujen palkkaluokkien välinen erotus. Kun palkkaluokitus 22. 12. 1954 muuttui, vastasi 33. palkkaluokka 19. palkkaluokkaa, joka markkamääräisesti ylitti ko. kirjanpitäjän aikaisemman henkilökohtaisen palkan. Tällöin valtuuston päätöksen mukaisesti henkilökohtainen lisä poistettiin ja asianomaiselle alettiin maksaa 19. palkkaluokan mukaista palkkaa. Sittemmin hänen palkkansa korotettiin 20. palkkaluokkaan, mikä hänelle maksettiin eläkkeelle siirtymiseen, 1. 5. 1956 saakka. Palkkalautakunta totesi, että ko. kirjanpitäjälle ei olisi tullut maksaa 19. palkkaluokan mukaista palkkaa, vaikka se numerollisesti vastasikin entistä 33. palkkaluokkaa, vaan sen sijaan se erotus, joka syntyi uuden 16. palkkaluokkaan kuuluvan kirjanpitäjän viran palkan ja hänelle henkilökohtaisesti taatun palkan välille, edelleen henki-

lökohtaisena lisänä. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa päätettiin esittää, että ko. henkilö vapautettaisiin maksamasta takaisin hänen v. 1955 liikaa saamaansa palkkaa, mutta että v. 1956 liikaa maksetut erät olisi perittävä takaisin (17. 4. 1 034 §).

Päivystyskorvaus. Sairaalalautakunta oli tehnyt esityksen sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman lääkäreiden päivystyksen järjestämisestä, minkä johdosta kaupunginhallitus oli päättänyt vahvistaa ko. lääkäripäivystyksen puhelinpäivystykseksi. Palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja vahvisti ko. vastaanottoaseman puhelinpäivystystä suorittavan lääkärin varallaolokorvauksen 1/8:ksi (18. 9. 2 153 §).

Sunnuntaityökorvaus ym. Lastensuojelulautakunnalle päätettiin ilmoittaa sen tiedustelun johdosta, että Sofianlehdon vastaanottokodin, Toivolan oppilaskodin, Ryttylän koulukodin ja Toivoniemen koulukodin johtajien palkkaukseen sisältyi myös korvaus sunnuntaisin suoritettavasta osallistumisesta laitoksen yleisvalvontaan. Samoin oli katsottava, että myös muiden lastenhuoltolaitosten johtajien palkkaukseen jo sisältyi ko. yleisvalvonnasta suoritettava korvaus, joten mitään erityistä yleisvalvontakorvausta ei sanottujen laitosten johtajille ollut suoritettava. Näin päästäisiin ko. laitosten johtajien palkkauksessa yhdenmukaiselle linjalle (24. 1. 289 §).

Toivolan oppilaskodin johtajan anomukseen saada ylituntipalkkiota laitoksen oppilassoittokunnan harjoitusten hoitamisesta päätettiin huomauttaa, että mikäli tällaista toimintaa pidettiin tarpeellisena, ja jos harjoitukset jouduttiin pitämään muuna kuin yleisenä virka-aikana, olisi tällaisesta erityistoiminnasta suoritettava yksityistapauksittain harkiten kohtuullinen korvaus, koska se ei liittynyt laitoksen johtajan virkatehtäviin (24. 1. 289 §).

Varallaolokorvaus. Vesilaitoksen jakeluosaston vikapäivystykseen osallistuville, työaikalain alaisuuteen kuulumattomille työnjohtajille maksettavaa varallaolokorvausta koskevan tiedustelun johdosta päätettiin teollisuuslaitosten lautakunnalle ilmoittaa, että ainoastaan yliputkimestari putkimestariryhmästä oli sellainen viranhaltija, joka ei kuulunut työaikalain alaisuuteen ja palkkalautakunta päätti vahvistaa hänelle vikapäivystyksestä aiheutuneen varallaolokorvauksen suuruudeksi ½ palkka (6. 3. 702 §).

Työaikaa koskevat määräykset. Palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, 1) että *puhelinvälittäjien* palkkaukseen nähden ei ollut syytä ryhtyä erillisiin toimenpiteisiin; 2) että virastoissa palvelevien puhelinvälittäjien viikottainen työaika, mikä määräytyi virkasäännön 17 §:n mukaan, olisi myös jätettävä entiselleen; 3) että ne kaupungin laitosten puhelinvaihteissa palvelevat puhelinvälittäjät, joiden työaikaan nähden oli sovellettava työaikalakia, olisi työajan suhteen ryhmitettävä vaihteen vilkkauden nojalla kahteen osaan, jolloin a) järjestelytoimiston mainitsemien »hiljaisten» vaihteiden hoitajien työajan tulisi olla paikallisista olosuhteista riippuen enintään 47 viikkotuntia, kun taas b) vilkasliikenteisissä vaihteissa toimivien työvuorot olisi järjestettävä siten, että viikkotuntimäärä vastaisi virastojen virka-aikaa; 4) että niissä virastojen vaihteissa, joissa puhelunvälittäjien viikkotuntimäärä ennestään huomattavasti alittaa virkasäännön 17 §:n mukaisen virka-ajan, työaika olisi järjestettävä uudelleen, jotta se olisi paremmin rinnastettavissa muiden puhelunvälittäjien työaikaan (14. 8. 1 917 §, 21. 8. 1 961 §).

Hankintatoimiston toimistokonekorjaamon mekaanikkojen ja huoltajien työajan määräämistä koskevassa asiassa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, jossa esitettiin ko. tehokas työaika määrättäväksi 7 t:ksi, lauantaisin 5 t:ksi, ja ylityökorvauksia laskettaessa käytettäväksi jakajaksi luku 180 (17. 4. 1 062 §, 13. 11. 2 652 §, ks. I osan s. 115).

Kivelän sairaalan liinavaatevaraston hoitajan työajasta annettiin lausunto, missä esitettiin työaika pidettäväksi ennallaan (11. 12. 2 877 §).

Kunnalliskodin taholta oli tiedusteltu, oliko *ylihoitajan* työaika 8 t päivässä kuten sairaanhoitajilla yleensä vai 6 ½ t, kuten toimistoissa. Kaupunginvaltuuston 11. 6. 1952 tekemän päätöksen mukaisesti korvauksen maksamisen sunnuntaityöstä tuli perustua tosiasiallisesti suoritettuun työhön ja mainittu tiedustelu tarkoitti lähinnä sitä, kuinka pitkäksi ylihoitajan työaika oli arvosteltava sunnuntaityökorvausta laskettaessa. Kunnalliskodille päätettiin ilmoittaa, että ylihoitajan sunnuntaityön enimmäismääränä oli pidettävä 6 ½ t sunnuntaityökorvaukseen oikeuttavaa päivää kohden (28. 2. 598 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta, joka koski *mittarinlukijain ja rahastajain* työaikaa, palkkalautakunta päätti todeta, että teollisuuslaitosten ko. viranhaltijoita oli työajan suhteen pidettävä 8 tunnin työaikalain alaisina (5. 6. 1 454 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa vastaukseksi teollisuuslaitosten taholta esitettyyn

tiedusteluun, ettei varallaolosta suoritettavalle korvaukselle, joka ei ole tuntipalkka, vaan korvaus, voida laskea palkkatariffisopimuksen mukaista *aikatyölisää*, minkä maksaminen edellyttää, että kysymyksessä on todellinen työnteko ja työskentely. Jos työntekijä varallaolon aikana joutuu varsinaisesti työskentelemään, on tältä ajalta suoritettava myöskin aikatyölisä (3. 1. 96 §).

Työehtosopimukset. Merkittiin tiedoksi Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ilmoitus työehtosopimukseen liittyvän palkkatariffin irtisanomisesta. Neuvottelijoiksi uutta palkkasopimusta koskevia neuvotteluja varten päätettiin valita puh. joht. Sipi ja toim. pääll. Ståhlberg (17. 1. 239 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriölle ilmoitettavaksi, että Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välillä 22. 10. 1955 solmittu palkkatariffisopimus oli Keskusjärjestön toimesta irtisanottu 31. 12. 1955 päättyväksi 29. 2. 1956 (20. 3. 818 §).

Merkittiin tiedoksi palkkatariffisopimusta ja kuukausipalkkaisten työehtosopimusta koskevien neuvottelujen katkeaminen yleislakon vuoksi (6. 3. 703 §).

Yleislakon aiheuttamat toimenpiteet. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle, että koska Keskusjärjestö aloittaessaan lakon 1. 3. 1956 ei ollut antanut kaupungille 12. 7. 1946 työriitojen sovittelusta annetun lain 5 §:n mukaista todisteellista ilmoitusta kahta viikkoa ennen lakon alkamista, palkkalautakunta totesi Keskusjärjestön alkaneen lakon kaupungin palveluksessa olevien työntekijäin ja liikennelaitoksen sekä muiden laitosten eräiden viranhaltijain sekä rakennusviraston ynnä eräiden muiden kuukausipalkkaisten työsopimussuhteessa olevien osalta lainvastaisesti sekä kehotti järjestöä ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin laittomasti aloitetun lakon lopettamiseksi. Samalla palkkalautakunta päätti kehottaa Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosastoa ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin työehtosopimuslain vastaisesti aloitetun lakon lopettamiseksi (13. 3. 754 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä puh. joht. Virkkusen ja vs. toim. pääll. Kankkusen toimenpiteet yleislakon lopettamiseksi kaupungin osalta sekä merkitä neuvottelutuloksen tiedoksi ja lähettää sopimuspöytäkirjan liitteineen tiedoksi virastoille ja laitoksille sekä ilmoittaa samalla, että markkamääräinen 12 mk:n suuruinen korotus tunnilta suoritettaisiin toistaiseksi työntekijöille, alle 18-vuotiaille harjoittelijoille ja oppilaille kuitenkin 8 mk:n suuruisena tunnilta, aika- ja suorituspalkkatyöstä (urakkatyöstä) maksettujen loppupalkkojen lisäksi sellaisenaan ilman indeksikorotusta tai sille laskettuja lisiä ym. korotuksia, ylityö- ja sunnuntaityökorotuksia lukuun ottamatta, sekä urakkatyössä markkamääräisenä erillisenä korotuksena sen tilikauden alusta lukien, joka ensiksi alkoi yleislakon päättymisestä ja töiden aloittamisesta. Muilta osin tarkemmat ohjeet tultaisiin antamaan myöhemmin (20. 3. 817 §).

Yleislakon lopettamista koskevan sopimuksen soveltamisesta annettavien tarkempien ohjeiden suhteen palkkalautakunta päätti virastoille ja laitoksille ilmoittaa, että 1) viimeistään maanantaihin, maaliskuun 26 p:ään mennessä ilmoittautuneet, lakossa olleet työntekijät otettaisiin takaisin kaupungin palvelukseen vanhoina työntekijöinä sen mukaan kuin työt voitiin saada käyntiin, että 2) lakkoajalta ei lakossa olleille suoriteta palkkaa eikä muita palkkaukseen liittyviä etuisuuksia, että 3) ennen lakon alkamista sairauslomalle joutuneille työntekijöille ja viranhaltijoille suoritettaisiin sairausloma-ajan palkka asianomaisen päätöksen mukaisesti, mutta että lakossa olleille ja sen aikana sairastuneille ei mitään sairauslomakorvausta suoritettaisi lakon ajalta, vaan vasta siitä lakon päättymisen jälkeisestä ajankohdasta lukien, jolloin sairaudesta ao. virastolle tai laitokselle ilmoitettiin ja sairauslomaa anottiin, että 4) lakkoaikaa ei luettaisi lakossa olleille työntekijöille hyväksi vuosilomaa laskettaessa tai muita etuisuuksia määrättäessä tai myönnettäessä, mutta että sen sijaan aikaisempi kaupungin palvelus luettaisiin asianomaisen hyväksi, että 5) mikäli ao. henkilön ns. talviloma oli jo etukäteen vahvistettu määrätyksi ajaksi, hänen oli katsottava olleen oikeutettu pitämään ko. loma siitä huolimatta, että loma oli alkanut lakon aikana tai sattunut sen ajaksi sekä että 6) lakossaoloajan laskeminen vuosilomaksi ei saanut tulla kysymykseen muussa kuin em. tapauksessa (27. 3. 882 §).

Yleislakon lopettamisen johdosta kaupungille aiheutuneita toimenpiteitä koskevia neuvotteluita varten valittiin neuvottelijoiksi puh. joht. Virkkunen ja vs. sihteeri Kankkunen (10. 4. 972 §).

Yleislakon lopettamisesta tehtyä työmarkkinajärjestöjen välistä sopimusta koskeva Kaupunkiliiton suositus merkittiin tiedoksi (10. 4. 978 §).

Samoin merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kirjelmä yleislakkosopimukseen liittyvästä erillisestä, markkamääräisestä lisästä ja työehtosopimusten palkkahinnoittelun tarkistamisesta (17. 4. 1 028 §, 30. 4. 1 168 §).

Palkkalautakunta päätti valita neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin sekä varalle vs. siht. Kankkusen niitä neuvotteluja varten, joita käytäisiin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta yleislakkoajan huomioon ottamisesta vuosilomia laskettaessa. Samalla lautakunta päätti oikeuttaa puheenjohtajansa siirtämään neuvotteluvaltuudet niissä neuvotteluissa, joihin hänet oli valittu kaupungin edustajaksi, palkkalautakunnan toimistopäällikölle tai sihteerille (24. 4. 1 124 §).

Valtuutettu Vanhasen välikysymyksen johdosta, joka koski yleislakkoajan vaikutusta vuosilomiin, palkkalautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle lausunnon esittäen, että lakkoaikaa ei luettaisi lakossa olleille työntekijöille hyväksi vuosilomaa laskettaessa, koska myöskään valtio ei tulisi vuosilomaa laskettaessa lukemaan lakkoaikaa työssäoloajaksi (5. 6. 1 453 §).

Sairaalalautakunnan tiedustelun johdosta, joka koski yleislakosta johtuneita poissaoloja virantoimituksesta, päätettiin ilmoittaa, että kyseessä oleville sairaalan keittäjälle ja vs. apumiehelle oli myönnetty täydet palkkaedut niiden virkavapauksien ajalta, jotka aiheutuivat yleislakosta johtuneiden matkaesteiden vuoksi (22. 5. 1 345 §).

Yleislakon johdosta keskeytyneitä työehtosopimusneuvotteluja jatkettaessa otettiin neuvottelujen pohjaksi sopimus, joka oli 19. 3. 1956 solmittu Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä. Ko. sopimuksen mukaan oli kaikille työntekijöille maksettava erillinen 12 mk:n (harjoittelijoille 8 mk:n) suuruinen tuntipalkan korotus. Neuvotteluissa sovittiin myös siitä, että aikaisemman sopimuksen mukaiset ohjetuntipalkat korotetaan 3 % sisällyttämällä niihin samalla vanha elinkustannusindeksi (15 %). Vastaavasti olisi myös urakkahintoja korotettava. Palkkojen maksuun nähden taannehtivasti sovittiin neuvotteluissa siitä, että uudet palkat maksetaan 21. 4. 1956 jälkeen ensiksi alkavan tiliviikon alusta lukien. Palkkalautakunta päätti vahvistaa esitetyn sopimusluonnoksen Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön väliseksi työntekijäin ohjetuntipalkkoja ja -lisiä koskevaksi sopimukseksi (5. 6. 1 460 §).

Merkittiin tiedoksi kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen palkkasopimuksen allekirjoittamista koskeva asia ja päätettiin lähettää ilmoitus kaupunginhallitukselle edelleen sosiaaliministeriölle tiedotettavaksi (12. 6. 1 529 §).

Voimassa olevan palkkataulukon muuttamista koskeviin neuvotteluihin ryhtymistä varten palkkalautakunta päätti valita neuvottelijoikseen toim. pääll. Ståhlbergin ja vs. siht. Kankkusen (11. 9. 2 101 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen neuvotteluihin ryhtymisestä työntekijäin palkkojen tarkistamiseksi, minkä johdosta palkkalautakunta päätti suostua neuvottelupyyntöön ja valitsi neuvottelijoiksi puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (18. 9. 2 161 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä Kunnantyöntekijäin 8. 6. 1956 voimaantulleen palkkasopimuksen irtisanomisen kuitenkin sillä ehdolla, että kaupungilla on oikeus neuvottelujen kuluessa tehdä omat ehdotuksensa palkkasopimukseen. Neuvottelijoiksi valittiin puh. joht. Virkkunen, toim. pääll. Ståhlberg ja vs. siht. Kankkunen (30. 10. 2 545 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön neuvottelupyynnön johdosta, joka koski työehtosopimuksen 7 ja 11 §:ä, palkkalautakunta päätti suostua pyyntöön ja ilmoittaa tästä Keskusjärjestölle (18. 12. 3 024 §).

Kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnan lausuntoa vt Eino Saastamoisen kirjelmän johdosta, joka koski kaupungin *työsopimussuhteessa kuukausipalkalla* työskentelevien henkilöiden palkkausta. Kirjelmässä viitattiin kaupunginvaltuuston 22. 12. 1954 päättämään virkojen palkkaluokituksen uudelleen järjestelyyn, minkä yhteydessä oli myös tarkoitus järjestää työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkat vastaavien viranhaltijoiden palkkojen tasolle. Tästä huolimatta oli kuitenkin vielä esim. rakennusviraston alaisissa töissä henkilöitä, joiden palkkoja ei ollut järjestetty valtuuston päätöksessä edellytetyllä tavalla. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan huomauttaa siitä, että muilta osin rakennusviraston työsopimussuhteisten henki-

löiden palkat oli järjestetty kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 tekemän päätöksen 7) ponnen mukaisesti, paitsi talorakennus- ja puhtaanapito-osaston toimistoapulaisten kohdalla, jotka palkkalautakunnan mielestä olisi sijoitettava alimpaan toimistoapulaisten palkkaluokkaan, eli 10:nteen (3. 1. 58 §, 31. 1. 381 §).

Päivärahan maksaminen. Liikennelaitoksen raitiovaunujen korien peruskorjauksia oli suoritettu Helsingin Autokoritehtaalla Tikkurilassa. Vaunujen sähkötyöt oli teetetty liikennelaitoksen sähköasentajilla, joille oli maksettu matkustussäännön mukainen päiväraha 30. 11. 1955 saakka. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli vaatinut ko. työntekijöille edelleen maksettavaksi päivärahaa matkustussäännön 1 §:n 1 mom:n ja 9 §:n määräysten perusteella. Palkkalautakunta kuitenkin totesi, että mainitussa asiassa oli perustaksi asetettava työehtosopimus eikä matkustussääntö. Työehtosopimuksen 11 §:n 3 kohdan mukaan työntekijälle korvataan matkakustannukset ja päiväraha, milloin työ suoritetaan vieraalla paikkakunnalla, josta työntekijä ei voi saapua yöksi kotiinsa. Koska tämä ehto ei ollut täytetty nyt ko. tapauksessa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa liikennelaitokselle, ettei se olisi saanut suorittaa työntekijöille päivärahaa ko. tapauksessa, koska nämä palasivat työpaikalta vielä saman päivän kuluessa. Sen sijaan heillä oli oikeus työehtosopimuksen 11 §:n 4 kohdan mukaan matkakustannuskorvauksiin sekä siinä tapauksessa, ettei heillä ollut tilaisuutta lämpimän aterian nauttimiseen, oikeus eväsrahaan, mikäli olosuhteet muutoin olivat sellaiset, että eväsrahan maksaminen kaupungin omaksumien tulkintojen mukaan voi tulla kysymykseen (21. 2. 537 §).

Matkakustannusten korvaaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt neuvotteluihin ryhtymistä työehtosopimuksen 11 §:n matkakustannusten korvaamista koskevan kohdan tulkinnasta, minkä johdosta palkkalautakunta valitsi neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (31. 1. 382 §).

Käytyjen neuvottelujen tuloksena palkkalautakunta päätti tulkita voimassa olevan työehtosopimuksen 11 §:n 1 mom:n siten, että todellisten matkakustannusten korvaus momentin esittämällä tavalla tulee kysymykseen aina, milloin matka tapahtuu keskikaupungilta eli ensimmäisen vyöhykerajan sisäpuolelta sen ulkopuolelle. Samalla päätettiin ilmoittaa kaikille ao. virastoille ja laitoksille, että uutta tulkintaa ryhdyttäisiin noudattamaan 1. 7. 1956 alkaen (5. 6. 1 447 §).

Maatalousalan työehtosopimukset. Kiinteistöviraston maatalousosastolle päätettiin ilmoittaa samoin kuin Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosastollekin, että puutarhatyöntekijöihin nähden oli sovellettava 1. 9. 1955 voimaan tullutta maatalousalan työehtosopimusta muilta osin paitsi palkkauksen osalta, johon nähden taas oli noudatettava 12. 7. 1955 pidetyssä neuvottelussa tehtyä päätöstä, kunnes palkkauksesta heidän kohdallaan toisin sovittaisiin tai päätettäisiin (3. 1. 64 §).

Merkittiin tiedoksi Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston ilmoitus maatalousalan työehtosopimuksen irtisanomisesta 31. 1. päättyväksi 30. 4. 1956. Neuvottelijoiksi päätettiin valita puh. joht. Virkkunen ja vs. toim. pääll. Kankkunen (6.3. 673 §).

Työehtosopimuksen irtisanomisen johdosta käydyissä neuvotteluissa oli käsitelty viljatuotteiden, maidon ja polttopuiden jakamista työntekijöille eräänlaisina luontoisetuina, mistä olisi luovuttava ja korvattava aiheutuva vahinko työntekijöille rahapalkanlisäyksellä. Neuvottelujen tuloksena päädyttiin palkkoihin, jotka 5 mk:lla ylittivät yksityisen maatalouden työehtosopimuksessa sovitut palkat. Kun aikaisempi työehtosopimus oli irtisanottu päättyväksi 30. 4. 1956, sovittiin neuvottelujen alussa sen voimassaolon jatkamisesta kuukaudella, kuitenkin siten, että yleislakkosopimuksen mukaisesti korotetut palkat maksettaisiin 1. 4. 1956 alkaen. Neuvottelujen loppuvaiheessa sovittiin edelleen vanhan työehtosopimuksen voimassaoloajan jatkamisesta kesäkuun loppuun samoin ehdoin kuin edellä. Palkkalautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan työehtosopimuksen hyväksymistä laaditun luonnoksen mukaisesti (29. 5. 1 410 §, kunn. as. kok. n:o 105).

Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston esitykseen neuvotteluihin ryhtymisestä palkkojen tarkistamiseksi elinkustannusten muutosta vastaavaksi päätettiin suostua ja neuvottelijoiksi valittiin toim. pääll. Ståhlberg ja vs. siht. Kankkunen (2. 10. 2 259 §).

Suomen Laivanpäällystöliiton ja Suomen Konemestariliiton tekemän, kansi- ja konepäällystön palkkausta koskevan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti valita neuvot-

telijaksi toim.pääll. Ståhlbergin. Samalla päätettiin ko. liitoille ilmoittaa, että neuvottelujen oli koskettava molempia mainittujen liittojen kanssa tehtyjä sopimuksia kokonaisuudessaan (17. 1. 206 §).

Koska neuvotteluihin em. liittojen kanssa ei ollut voitu ryhtyä toim. pääll. Ståhlbergin sairauden johdosta, valittiin uusiksi neuvottelijoiksi palkkalautakunnan puh. joht. Virkkunen ja vs. toim. pääll. Kankkunen (13. 3. 750 §).

Suomen Laivanpäällystöliiton ja Suomen Konemestariliiton kansi- ja konepäällystön palkkausta koskevassa asiassa palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen ja esittää lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että

1) koska hinaajien H I:n ja H III:n kansi- ja konepäällystön palkkaus oli satamalaitoksen toimesta 1. 3. 1956 alkaen järjestetty ao. järjestöjen esittämällä ja ko. palkannauttijoiden itsensä hyväksymällä tavalla, niin asian ei tulisi tältä osalta antaa aihetta enempiin toimenpiteisiin;

2) m/s Korkeasaaren konemestarien palkkauksen järjestelyssä olisi noudatettava neuvotteluissa 9. 4. 1956 sovittua suositusta;

3) m/s Korkeasaaren päälliköiden palkkaus olisi säilytettävä entisellä liikennelaitoksen toimesta järjestetyllä pohjalla; sekä

4) ko. alusten kansi- ja konepäällystön kokonaisuudessaan tulisi edelleen jäädä työsopimussuhteeseen (30. 4. 1 186 §).

Suomen Merimies-Unionin esityksen johdosta, joka koski *satamajäänsärkijän miehistöön sovellettavaa työehtosopimusta,* palkkalautakunta päätti, 30. 10. tekemänsä neuvotteluja koskevan järjestelyn mukaisesti, oikeuttaa puheenjohtajansa, toimistopäällikön ja sihteerin sopimaan siitä, kuka hoitaa neuvottelut (20. 11. 2 705 §).

Palkkalautakunta päätti hyväksyä em. neuvottelujen tuloksen ja puoltaa kaupunginhallitukselle työehtosopimuksen ja siihen liittyvien pöytäkirjamerkintöjen hyväksymistä (11. 12. 2 882 §, kunn. as. kok. n:o 28 v. 1957).

Palkkausta koskevat asiat. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että *rakennusviraston hankintaosaston työpajalla* jouduttiin suorittamaan myös höyrykattiloiden korjauksia, josta työstä aikaisemmin oli maksettu erittäin likaisen työn lisää, mutta ei enää viime aikoina. Keskusjärjestön käsityksen mukaan olisi ko. lisä suoritettava paitsi teollisuuslaitosten ja liikennelaitoksen, myöskin rakennusviraston työpajalla, koska oli kysymys samanlaisesta työstä, mistä palkkasopimuksen 9 §:n mukaan on likaisen työn lisää maksettava. Palkkalautakunta päätti kuitenkin, ettei Keskusjärjestön kirjelmä uuden palkkasopimuksen tultua hyväksytyksi antanut aihetta toimenpiteisiin.

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle ja rakennusvirastolle päätettiin ilmoittaa, että *Toukolan työpajan* työntekijäin työkalukorvauksiin nähden oli sovellettava metallialan 25. 3. 1955 solmitun työehtosopimuksen työkalukorvauksia koskevia määräyksiä (3. 1. 109 §).

Rakennusviraston tiedusteluun, joka koski yövartijoiden palkkoja päätettiin vastata ilmoittaen, että yövartijoille saatiin maksaa aputyömiesten tuntipalkkaa vastaavaa palkkaa, johon lisäksi tuli 10 %:n aikatyölisä (3. 1. 95 §, 17. 1. 230 §).

Palkkalautakunta ilmoitti *kaasulaitokselle,* että sen esityksen mukaisesti 8:lle aikapalkalla työskentelevälle erikoisammattimiehelle saataisiin maksaa 40 %:n erikoisammattityöntekijän lisää 22. 10. 1955 lukien (24. 1. 285 §).

Palkkalautakunta päätti oikeuttaa *sähkölaitoksen* maksamaan höyryvoimalaitostensa korkeapainekattiloiden vastuunalaisille lämmittäjille palkkaa, joka ylittää 25 % asianomaisen ohjetuntipalkan kuitenkin siten, että mainittua 25 % korotettua palkkaa maksetaan kerrallaan ainoastaan yhdelle työntekijälle kutakin käytössä olevaa kattilaa kohden (4. 12. 2 827 §).

Teurastamon taholta oli pyydetty lisäohjeita 3 %:n korotuksen soveltamisesta *teurastuspalkkioihin.* Teurastamon palveluksessa oleville vakinaisille ja tilapäisille, kuukausipalkkaa nauttiville teurastajille ei suoritettu varsinaista urakkapalkkaa, vaan kustakin erilaatuisesta ja -suuruisesta eläimestä maksettiin määrätyt teurastuspalkkiot, jotka perittiin teurastuttajilta ja joiden suuruuden kaupunginvaltuusto oli vahvistanut 22. 4. 1953. Tämän vuoksi ei teurastuspalkkioihin ilman erikoispäätöstä voitu lisätä ko. 3%:n korotusta. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltaa teurastajille suoritettavien palkkioiden korottamista teurastamon tekemän ehdotuksen mukaisesti, mutta niin, ettei niitä määrättäisi voimaantuleviksi taannehtivasti.

Samalla lautakunta ilmoitti, ettei lausunnon antaminen yleismenoista teurastamolle suoritettavan korvauksen korottamisen osalta kuulunut palkkalautakunnalle (31. 7. 1 875 §).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli tehnyt ehdotuksen teurastuspalkkioiden ja teurastajien työsopimuksen tarkistamisesta. Palkkalautakunta päätti suostua esitettyihin neuvotteluihin ja valita neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja toim. pääll. Ståhlbergin (11. 9. 2 100 §).

Teurastamon teurastajien teurastuspalkkioita ja teurastustyön palkkioehtoja koskevassa asiassa annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, mihin sisältyi ehdotus ko. teurastuspalkkioiden suuruuden määräämisestä (9 .10. 2 323 §, kunn. as. kok. n:o 7 v. 1957).

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt 28. 11. 1951 käsitellessään *työehtosopimusten ulkopuolella* olevan henkilökunnan asemaa, että ryhdyttäisiin neuvotteluihin yhden tai useamman työehtosopimuksen laatimiseksi sellaista työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa varten, joka ei ollut silloisen työehtosopimuksen alainen. Kysymyksen johdosta oli sen jälkeen ollut epävirallista kosketusta järjestöjen edustajiin ja laadittiin luonnoksia ko. työehtosopimusta varten. Talvella 1954 Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt oman sopimusehdotuksensa, joka esiteltiin palkkalautakunnalle 19. 3. 1954. Sen jälkeen oli valittu neuvottelijat alustaviin neuvotteluihin, mutta nämä olivat viivästyneet sen johdosta, että asiantuntijakysymyksestä oli ilmennyt periaatteellista erimielisyyttä. 8. 6. 1954 päätettiin ryhtyä valmistaviin keskusteluihin, jotka kuitenkin katkesivat siitä syystä, että järjestöt kieltäytyivät ottamasta ennakkokantaa yleisperiaatteisiin. Tämän jälkeen oli ensimmäinen neuvotteluvaihe tammikuussa 1956, jolloin ilmeni huomattavia erimielisyyksiä neuvottelupuolten kesken. Neuvottelut keskeytyivät pitemmäksi aikaa ja jatkettiin niitä vasta kertomusvuoden elokuussa, jolloin useat erimielisyyksiä aiheuttaneet kohdat tulivat hyväksytyiksi. Viimeksi 21. 9. pidetyssä neuvottelukokouksessa ilmeni kuitenkin, ettei ollut mahdollista päästä sovitteluratkaisuun. Järjestötaholta asetuttiin sille kannalle, että sopimusluonnoksen 5 §:n 3 kohta olisi ollut hyväksyttävä Keskusjärjestön esittämässä muodossa, jonka mukaan työntekijä olisi ollut oikeutettu laskemaan hyväkseen ikälisiä varten ne palvelusajat, jotka oli mainittu virkasäännön 25 §:ssä samalla tavalla ja samasta ajankohdasta kuin vakinaisille viranhaltijoille oli määrätty. Kaupungin edustajat puolestaan asettuivat sille periaatteelliselle kannalle, että ikälisät olisi määrättävä viraston tai laitoksen toimesta ainakin jossakin määrin harkinnan mukaan toimihenkilön tai työntekijän kyky ja pätevyys huomioon ottaen. Palkkalautakunta päätti näin ollen todeta neuvottelut rauenneiksi ja ilmoittaa asiasta kaupunginhallitukselle (25. 9. 2 196 §).

Taksat ja tariffit. Helsingin Kunnan Hevosajurien yhdistyksen esityksen johdosta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa *kuorma-ajuritaksan* korottamista poliisilaitoksen ehdottamalla tavalla sekä puoltaa taksojen voimaantuloa maistraatin vahvistuspäivää seuraavan kuukauden alusta lukien (24. 1. 314 §, kunn. as. kok. n:o 24).

Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt neuvotteluihin ryhtymistä uuden kuorma-ajuritaksan voimaantulosta kaupungin töissä, minkä johdosta palkkalautakunta valitsi neuvottelijoikseen puh. joht. Virkkusen ja vs. toim. pääll. Kankkusen (28. 2. 596 §).

Uuden kuorma-ajuritaksan voimaan saattamisen johdosta kaupungin töissä palkkalautakunta päätti kumota asiasta aikaisemmin antamansa päätökset ja ilmoittaa ao. laitoksille ja virastoille, että kaupunkiin työsopimussuhteessa olevien, omaa hevosta ajavien kuorma-ajurien osalta otettaisiin 1. 1. 1956 alkavan tiliviikon alusta käytäntöön jatkuvan työsuhteen perusteella seuraavat tuntiajotaksat: ajan mukaan laskettaessa on maksu alle kuusi tuntia kestävästä ajosta 335 mk/t ja kuusi tuntia tai sitä kauemmin kestävästä ajosta 290 mk/t. Em. taksaan sisältyi jo 12 mk:n korotus.

Urakka-ajoihin nähden oli uusi taksa otettava käytäntöön sen tiliviikon alusta lukien, joka ensiksi seurasi tämän päätöksen hyväksymisestä lukien.

Taksan korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koskeneet miehen palkkaa, vaan tulivat kokonaisuudessaan hevosen osalle.

Lisäksi palkkalautakunta päätti, että hevosajurien palkoista neuvoteltaisiin tästä lähtien palkkatariffin yhteydessä (27. 3. 894 §).

Suomen Muusikkojen Liiton esityksen johdosta, joka koski *musiikkitariffin* korottamista palkkalautakunta päätti puoltaa lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että tariffia korotettaisiin 6 % (10. 4. 951 §, 18. 9. 2 136 §, kunn. as. kok. n:o 94).

Nuohoustaksan korottamista tarkoittavasta Helsingin Nuohoojamestariyhdistyksen

esityksestä annettiin kaupunginhallitukselle puoltava lausunto (6. 3. 700 §, kunn. as. kok. n:o 45).

Kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksa oli uusittu 28. 7. 1956 ja oli Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö esittänyt, että kaupungin palveluksessa oleville autonkuljettajille, jotka ajoivat omilla autoillaan, maksettaisiin uuden korotetun taksan mukaiset maksut 1. 8. lukien kuitenkin vähennettynä 25 mk tunnilta, mikä summa neuvotteluissa oli 17. 10. 1955 sovittu korvaukseksi sosiaalisista menoista. Koska ko. 25 mk:n vähennykseen oli päädytty silloin vallinneen palkkatason perusteella, ei 25 mk:n vähennystä enää voitu ilman muuta pitää sosiaalisia kustannuksia vastaavana, minkä vuoksi palkkalautakunta päätti ryhtyä neuvotteluihin Keskusjärjestön kanssa. Neuvottelijaksi valittiin toim. pääll. Ståhlberg (4. 9. 2 046 §).

Palkkalautakunta päätti, hyväksyen neuvottelutuloksen, kumota asiasta aikaisemmin antamansa päätöksen sekä ilmoittaa ao. laitoksille, 1) että uuden taksan mukaiset laskutukset voitiin hyväksyä maksettaviksi 1. 8. 1956 jälkeen suoritettujen ajojen osalta, 2) että kaupunkiin työsopimussuhteessa olevien omaa autoa ajavien kuorma-autonkuljettajien osalta otettaisiin käytäntöön maistraatin vahvistamasta taksasta poikkeava tuntiajotaksa, jossa maksuluokat I—V vaihtelivat niin, että niiden mukaiset maksut olivat 473 mk:sta—753 mk:aan, 3) että mainittua taksaa noudatettaisiin myös urakka-ajoihin nähden ja 4) että korotuksesta aiheutuvat lisäykset eivät koskisi miehen palkkaa, vaan tulisivat kokonaan auton osalle (18. 9. 2 148 §, kunn. as. kok. n:o 111).

Virkojen perustamista, palkkausta ym. koskevat lausunnot. Palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, entisten lakkauttamista tai vakinaistamista, avoimiksi joutuneiden virkojen täyttämättä jättämistä yms. Yleensä lautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muutoin ko. viran tarpeellisuuden arvioimiseen.

Virkojen täyttäminen. Virastoille ja laitoksille myönnettiin useissa tapauksissa oikeus täyttää virkoja niitä haettavaksi julistamatta.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuonna 11 viranhaltijalle.

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 64 viranhaltijalle samalla kun eräitä anomuksia hylättiin. Eräissä tapauksissa lupa myönnettiin sillä ehdolla, ettei tästä koidu haittaa vakinaisen viran hoitamiselle (17. 4. 1 025 §).

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 163 viranhaltijalle.

Konekirjoituslisiä myönnettiin kertomusvuonna 26 viranhaltijalle.

Pikakirjoituslisiä myönnettiin 9.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausunto kone- ja pikakirjoituslisien tarkistamista koskevassa asiassa, missä ehdotettiin määrättäviksi uudet korotetut palkkiot (9. 10. 2 325 §, kunn. as. kok. n:o 138).

Luontoisetukorvaukset. Palkkalautakunta päätti, muuttaen 2. 2. 1954 tekemäänsä päätöstä, vahvistaa luontoisetukorvauksen vuokrasta 65 mk:ksi neliömetriltä, keskuslämmöstä 23 mk/m² ja puulämmöstä 19 mk/m² 1. 4. 1956 lukien (24. 4. 1 106 §, kunn. as. kok. n:o 64).

Palkkalautakunta vahvisti kertomusvuonna lukuisia luontoisetukorvauksia oikeuttaen myöskin useissa tapauksissa sairaalassa tms. laitoksessa asuneen viranhaltijan asumaan laitoksen ulkopuolella, jolloin hän sai nostaa koko palkkansa rahana. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti siksi, kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan.

Joissakin tapauksissa myönnettiin laitoksissa asuville henkilökuntaan kuuluville oikeus pitää jotakuta omaistaan luonaan asumassa sillä ehdolla, että tämä ei nauttisi kaupungilta muita etuja (11. 12. 2 885 §).

Luontoisetukomitean mietintö. Kaupunginhallitus oli 22. 2. 1951 asettanut komitean tarkistamaan kaupungin viranhaltijain luontoisetujärjestelmän. Komitea sai työnsä valmiiksi ja jätti mietintönsä kesäkuussa 1952. Tämän jälkeen, kun ao. lautakunnat ym. olivat antaneet mietinnöstä lausuntonsa, asia oli alustavaa periaatteellista keskustelua varten esillä palkkalautakunnassa 23. 2. 1954. Neuvottelut viranhaltija- ja työntekijäjärjestöjen kanssa aloitettiin 1. 2. 1955. Tällöin kuitenkin todettiin, että valtioneuvosto oli samoihin aikoihin asettanut eräitä komiteoita tutkimaan valtion virkamiesten luontoisetukysymystä, minkä takia päätettiin jäädä odottamaan ko. komiteoiden työn tuloksia.

Kun näistä ei kuitenkaan kertomusvuoden syksyyn mennessä saatu mitään tietoja, aloitettiin neuvottelut uudelleen. Ohjeluonnos käytiin läpi yksityiskohtaisesti ja päästiin neuvotteluissa ohjeisiin nähden yksimielisyyteen, joskin eräitä muutoksia esitettiin virkaasuntojen vuokriin ym., ruokailukorvauksiin ja viranhaltijain pyykinpesuun sekä kaupungin autojen käyttöön nähden. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lausunnossaan ehdottaa, että »Helsingin kaupungin viranhaltijain luontoisetuja ja erinäisiä etuuksia koskevat ohjeet» hyväksyttäisiin lautakunnan ehdotuksen mukaisina (18. 12. 2 930 §, ks. v:n 1958 as. kok.).

Vuosilomat. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esityksen johdosta palkkalautakunta päätti lausuntonaan kaupunginhallitukselle esittää, että Keskusjärjestön kirjelmä ei antaisi aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että laitoksia kehotettaisiin vuosilomia järjestäessään ottamaan huomioon,

1) että ne kuukausipalkkaiset työntekijät, joille oli taattu jatkuvasti virkasäännön mukaiset etuisuudet olivat oikeutetut vuosilomaansa huomioon ottamatta lakonaikaista työstä poisjäämistä;

2) että vaikkakaan lakkoaikaa ei voitu katsoa työssäoloajaksi, työsuhteiden kuitenkin oli vuosilomaoikeutta määriteltäessä katsottava siitä riippumatta keskeytymättä jatkuneiksi;

3) että milloin työntekijä työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n 2 mom:n mukaan olisi lakkoa huomioimatta 5—10 vuotta kestäneen työsuhteen perusteella oikeutettu yhden kuukauden lomaan, lakkoajan aiheuttaman vuosiloman menetystä ei lasketa kahta työpäivää pitemmäksi (8. 5. 1 232 §).

Teollisuuslaitosten taholta oli tiedusteltu, miten v:n 1955 *vuosiloma-palkoissa* oli otettava huomioon *10 %:n aikatyölisän* taannehtiva vaikutus. Tiedusteluun lähetetyssä vastauksessa esitettiin mm. seuraavaa: Vuosilomalain 7 §:ssä säädetään »Vuosilomaan kuuluvilta työpäiviltä on työntekijälle annettava täydet palkkaedut.» — — Urakkatyötä tai ainoastaan määrättyinä päivinä työtä tekevälle on palkka vuosiloman ajalta laskettava hänen keskimääräisen päiväansionsa perusteella. Mikäli työntekijän todellista päiväansiota vuosiloman ajalta ei voida tarkoin laskea, on noudatettava vuosilomalain 7 §:n 3 mom:n määräyksiä. Jos palkkaustavassa tai työajan järjestelyssä tapahtuu muutoksia, määräytyy ko. säännösten soveltaminen sen järjestelyn mukaisesti, joka oli käytännössä lähinnä ennen lomaa ja jota todennäköisesti olisi työntekijään nähden noudatettu myös loma-aikana, jos hän silloin olisi ollut työssä. Jos siis esim. siirtyminen urakkatyöstä aikapalkalla tehtävään työhön on toimeenpantu ennen loman alkamista ja jatkuisi koko lomaajan, suoritetaan työntekijän vuosiloman palkka yksinomaan aikapalkan perusteella siitäkin huolimatta, että hän kolmen lomaa edeltäneen kuukauden aikana on tehnyt myös urakkatyötä. Jos taas ennen loman alkamista tapahtunut siirtyminen aikapalkasta urakkapalkkaan on tarkoitettu niin pysyväiseksi, että voidaan perustellusti olettaa, että se jatkuisi koko vuosiloman ajan, on vuosiloman palkka laskettava 7 §:n 3 mom:n perusteella työntekijän saaman urakka-ansion mukaisesti. Sama koskee myös niitä tapauksia, joissa työntekijä on työssä vain määrättyinä päivinä (24. 1. 286 §).

Kunnalliskodin puusepän, joka oli sairastunut 13. 5. 1954 ja siitä lähtien yhtäjaksoisesti saanut lääkärintodistusten perusteella lomaa 12 kk:n ajan, työsuhde kaupunkiin oli katkennut ko. vuoden kuluttua. Tämän jälkeen asianomainen oli anonut vuosilomakorvausta lomakaudelta 1954—1955. Palkkalautakunta oli aikaisemmin antamassaan lausunnossa ehdottanut anomuksen hylättäväksi. Kun ko. puusepän työsuhde oli päättynyt 12. 5. 1955, määräytyi hänen oikeutensa vuosilomakorvaukseen vuosilomalain 6 §:n mukaan, jossa määrätään, että jos työntekijä on - - - sairauden tai muun esteen vuoksi, joka on kestänyt kerrallaan kauintaan kuukauden, ollut estynyt työstä, luettakoon poissaoloaika vuosilomaa määrättäessä työssäolon ajaksi. Em. pykälän perusteella ko. henkilön sairausaikaa ei voitu ottaa huomioon vuosilomakorvaukseen oikeuttavia kuukausia laskettaessa, joten hän siis ei ollut oikeutettu anomaansa lomakorvaukseen. Kaupunginlakimies, jolta kaupunginhallitus tämän jälkeen oli pyytänyt lausuntoa, oli asettunut sille kannalle, että ko. anomukseen olisi ollut suostuttava vedoten uuden lomasäännön 4 ja 5 §:n määräyksiin: »Työssäolon ajaksi luetaan poissaolo työstä, joka aiheutuu - - - sairaustai synnytyslomasta siinäkin tapauksessa, että loma on kestänyt kauemmin kuin työntekijäin vuosilomalain 6 §:n 1 mom:ssa määrätään.» Tämän jälkeen palkkalautakunta antoi uuden lausunnon, missä edelleen ehdotettiin anomus hylättäväksi sillä perusteella,

että II virkasääntökomitean mietinnössä aikaisempi viittaus palvelusajan pituutta ja työssäoloaikaa koskeviin pykäliin oli jätetty pois, jotta käsitteet palvelusajan pituus ja työssäoloaika pidettäisiin selvästi erillään. Näin ollen ne työntekijät, jotka jäivät edelleen kaupungin palvelukseen oli vuosilomasääntöjä määrättäessä pyritty asettamaan edullisempaan asemaan kuin ne, joiden työsuhde päättyy. Kaupungilla ei nim. viimeksi mainitussa tapauksessa ollut mitään intressiä suoda työntekijälle työsuhteen päättyessä parempia etuja kuin mitä työntekijä sai siinä tapauksessa, että työsuhde jatkui (17. 1. 223 §, 27. 11. 2 764 §, 4. 12. 2 833 §).

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajalle päätettiin ilmoittaa, että kun oli kysymys siitä, millä tavalla työsopimussuhteessa olevan *siivoja-vahtimestarin vuosilomaedut* määräytyivät silloin, kun hän hoiti kahta erillistä tehtävää, joista toinen ei ollut koko lomanmääräytymisvuoden pituinen, oli pidettävä selvänä, että hänen tuli saada vuosilomaedut molemmista hoitamistaan tehtävistä. Jotta tämä voitaisiin toteuttaa ilman erikoisjärjestelyjä, olisi loma annettava sellaisena aikana, jolloin hänelle maksetaan palkkaa molemmista tehtävistä. Koska ko. henkilö oli pitänyt kertomusvuoden kesänä lomansa kesäkuussa, jolloin hänen työsuhteensa siivoojan työssä oli ollut katkenneena, oli hänelle vuosilomalain 8 §:n mukaan maksettava loman korvauksena täydet palkkaedut siltä ajalta, jonka hän vuosilomalain 3 §:n ja työntekijäin vuosilomasäännön 2 §:n mukaan oli ollut oikeutettu saamaan vuosilomaa. Korvauksen laskemisessa oli noudatettava vuosilomalain 7 §:n säännöksiä ja kuukausipalkkaiseen työntekijään nähden meneteltävä päiväpalkan määrittelyssä siten, että kuukausipalkka jaettiin 25:llä (28. 8. 2 000 §).

Urheilu- ja retkeilytoimisto oli pyytänyt lausuntoa *urheilutilaisuuksissa järjestysmiehinä* toimivien henkilöiden oikeudesta lomakorvaukseen, mihin vastauksena palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että huomioon ottaen työntekijäin vuosilomalain 9 §:n 2 mom:n määräykset ei ko. järjestysmiehille kuulunut lomakorvausta, koska he eivät olleet olleet keskeytymättömässä työsuhteessa kaupunkiin (18. 9. 2 139 §).

Kun eräät ko. järjestysmiehinä toimivista henkilöistä olivat valittaneet kaupunginhallitukselle mainitusta palkkalautakunnan päätöksestä, annettiin tämän johdosta pyydetty selitys, missä valitus ehdotettiin hylättäväksi (18. 12. 2 993 §).

Kaasulaitoksen taholta oli tiedusteltu, oliko *eläkkeelle siirtyvälle henkilölle annettava kesäloma* rahana vai luonnossa 1) varsinaisena lomanantokautena ja 2) tämän ulkopuolella. Palkkalautakunnan vastaus sisälsi mm. seuraavaa: yleisenä periaatteena on pidettävä, että vuosiloma myös eroamistapauksissa annetaan mahdollisuuksien mukaan luonnossa. Jos eroaminen tapahtuu varsinaisena lomanantokautena, vaikuttaa asiaan se, milloin ao. henkilö on sanonut itsensä irti. Vaikka laitos olisi etukäteen määrännyt hänen vuosilomansa, on hänellä tästä riippumatta oikeus siirtyä eläkkeelle haluamanaan päivänä. Irtisanomisen jälkeen voi laitos määrätä viranhaltijan vuosiloman alkavaksi kahden viikon kuluttua tiedoksiannosta, mutta missään tapauksessa lomaa ei voida määrätä pitemmäksi ajaksi kuin eroamispäivään saakka. Osa kesälomaa joudutaan tällöin korvaamaan rahana. Mainittu menettely perustuu virkasäännön määräykseen, että lomajärjestys on saatettava viranhaltijan tietoon viimeistään kaksi viikkoa ennen vuosiloman alkamista. Sama koskee myöskin työntekijöitä. Jos taasen viranhaltija siirtyy eläkkeelle muuna kuin varsinaisena lomanantokautena, voidaan, jos vuosiloma on 25 työpäivää pitempi, ylimenevä osa antaa varsinaisen lomanantokauden ulkopuolella. Samoin on myös työntekijäin kohdalla, mikäli vuosiloma ylittää kuukauden. Jos taas viranhaltijan vuosiloma on 25 työpäivää ja työntekijän kuukautta lyhyempi, ei koko loman antaminen luonnossa voi tulla kysymykseen, vaan on se osittain korvattava rahalla. Työntekijäin vuosilomalain mukaan työsuhteen päättyessä on työntekijällä oikeus saada loman korvauksena täydet palkkaedut siltä ajalta, jonka hän muuten olisi ollut oikeutettu saamaan vuosilomaa. Työntekijällä ei ole oikeutta vaatia vuosilomaa annettavaksi luonnossa, vaan riippuu tämä työnantajan harkinnasta. Vastaavasti virkasuhteen päättyessä viranhaltijalle suoritetaan lomakorvausta. Vanhastaan omaksutun käytännön mukaisesti on viranhaltijalle tai työntekijälle hänen pyynnöstään annettu vuosilomaa etukäteen, mikäli se laitoksen töiden kannalta on ollut mahdollista. Kuitenkaan ei työnantaja voi yksipuolisesti määrätä ao. henkilöä pitämään lomaansa, vaan vaaditaan siihen tämän suostumus (22. 5. 1 346 §, 29. 5. 1 402 §).

Kahdesta virasta samalle henkilölle myönnettävä loma. Lastentarhain toimiston leikinohjaajan, joka oli ollut samanaikaisesti kahdessa eri kaupungin virassa, nim. nuorisotoi-

miston työsopimussuhteisessa kerhokeskuksen hoitajan ja lastentarhojen lautakunnan alaisena leikkikenttien leikinohjaajan virassa, vuosilomaa koskevan anomuksen johdosta anojalle päätettiin ilmoittaa, että hän oli oikeutettu saamaan lomakorvauksen siltä ajalta, minkä pituiseen vuosilomaan hän vuosilomasäännön mukaan olisi ollut oikeutettu. Koska anoja oli ollut lastentarhain toimiston palveluksessa virkasuhteessa 1. 2. 1956 alkaen, oli hän tältä ajalta oikeutettu saamaan vuosilomaa yhden päivän kutakin sellaista kuukautta kohden, jona hän oli ollut virkasuhteessa kaupunkiin vähintään 16 päivää, eli siis yhteensä vuosilomaa kolme päivää. Sen sijaan nuorisotoimiston tuli ottaa huomioon ao. säännösten mukaan anojan aikaisemmin kaupungilla palvelemat ajat myöntäessään hänelle vuosilomakorvauksen. Mikäli ao. henkilö halusi pitempää vapautta leikinohjaajan virastaan, tuli hänen anoa palkatonta virkavapautta tästä virasta, sillä viranhaltijan ollessa työssä kahdessa eri virastossa samaan aikaan tuli kummankin näistä myöntää loma omalta osaltaan toisistaan riippumatta. Kun lomien pituus oli erilainen, oli ao. viranhaltijan anottava palkatonta virkavapautta siitä virasta, josta hänellä oli lyhyempi loma-aika, jos hän halusi olla lomalla pitemmäksi myönnetyn ajan (17. 7. 1 786 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin 186 viranhaltijalle samalla kun eräitä anomuksia hylättiin (11. 12. 2 890 §). Eräissä tapauksissa annettiin kaupunginhallitukselle lausuntoja täysien palkkaetujen myöntämistä koskevissa asioissa esim. työntekijäin ulkomaisten edustusmatkojen ajalta (19. 6. 1 599 §).

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 82 viranhaltijalle ja osapalkkaista virkavapautta 25 viranhaltijalle.

Nuorisotyölautakunnalle päätettiin ilmoittaa sen esityksen johdosta, että *reservin kertausharjoituksiin* kutsutun nuorisoasiamiehen viransijainen apulaisnuorisoasiamies oli palkattava hänen virkansa säästyneen palkan lisäksi sillä palkanosalla, joka jäi, kun nuorisoasiamiehen palkasta oli vähennetty hänen valtiolta saamansa reserviläispalkka (19. 6. 1 575 §).

Sairaalalautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että reservin kertausharjoituksiin osallistuvan palkkaetujen määrääminen kertausharjoitusten ajalta kuului kaupunginvaltuuston 2. 9. 1953 tekemän päätöksen mukaan ao. virastolle tai laitokselle (28. 8. 1 993 §).

Sähkölaitoksen apulaismittarimestari oli anonut *osittaista palkatonta virkavapautta* 1. 10. 1956—30. 4. 1957 väliseksi ajaksi siten, että hän saisi olla poissa toimesta 10 tuntia viikossa, koska hänen tarkoituksenaan oli suorittaa koneteknikon tutkinto. Teollisuuslaitosten lautakunnalle päätettiin ilmoittaa, että koska anoja tulisi opiskelunsa ohella hoitamaan myös virkaansa, häneen olisi sovellettava virkasäännön 17 §:n 4 mom:a ja 22 §:n 6 mom:a, joiden mukaan lautakunta on itse oikeutettu myöntämään asianomaiselle oikeuden suorittaa toistaiseksi tai määräajaksi osapäivätyötä ja määräämään työajan ja palkkauksen tällaisessa tapauksessa (30. 10. 2 563 §).

Virkavapausajan palkkaedut. Terveydenhoidontarkastaja, jolle oli myönnetty 60 % kokonaispalkasta virkavapauden ajalta sillä ehdolla, että hän pysyy kaupungin palveluksessa 5 v virkavapauden päättymisestä lukien tai sitä ennen erotessaan suorittaa saamansa palkkaedut takaisin, oli anonut että hänet vapautettaisiin opintomatkan ajalta saamansa osapalkan takaisinmaksuvelvollisuudesta, kun hän 27. 8. oli saanut nimityksen lääkintöhallituksen kansanterveysosaston osastopäälliköksi ja olisi hänen voidakseen ottaa tehtävän vastaan erottava kaupungin palveluksesta ennen ko. 5 v:n määräajan loppumista. Samalla kun mainitulle tarkastajalle oli myönnetty virkavapaus oikeuksin saada 60 % kokonaispalkkauksesta ja 5 v:n ehdoin, palkkalautakunta teki määräaikojen osalta periaatepäätöksen, jonka mukaan, jos virkavapaus on alle 3 kk:n, riittää 2 v:n määräaika, 4—6 kk:n virkavapauden osalta 3 v:n ja yli 6 kk:n virkavapauden osalta 5 v:n määräaika. Aikaisemmin ei käytäntö vastaavissa tapauksissa ollut täysin vakiintunut. Lausunnossaan kaupunginhallitukselle palkkalautakunta päätti esittää, että terveystarkastajan 8. 10. 1952—7. 7. 1953 väliseltä virkavapausajalta saamista palkkaeduista, 366 000 mk:sta, olisi perittävä kaupungille takaisin puolet eli 183 000 mk (9. 10. 2 318 §).

Viransijaiselle maksettava korvaus. Elintarvikekeskuksen lautakunta oli ilmoittanut, että sinä aikana, jolloin kassanhoitajan apulaisena toimiva *toimistoapulainen* oli synnytyslomalla, hänen tehtäviään hoiti toinen toimistoapulainen oman toimensa ohella tavallaan urakkaluontoisesti. Elintarvikekeskuksen lautakunta esitti, että ko. toimistoapulaiselle saataisiin maksaa 2 kk:n 24 p:n ajalta puolet lomalla olevan viranhaltijan peruspalkasta. Laitokselta oli tiedusteltu, miksi asianomaiselle ei ollut annettu määräystä suorittaa

ylityötä ko. aikana, mikäli tehtäviä ei ollut ehditty suorittaa virka-aikana. Mm. yleislakosta johtuneiden kulkuvaikeuksien ym. syiden vuoksi ei tavanomaista menettelyä ollut voitu noudattaa. Palkkalautakunta päätti kuitenkin esittää lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että elintarvikekeskus velvoitettaisiin suorittamaan ko. toimistoapulaiselle jälkikäteen ylityökorvausta todistettavasti todettujen ylityötuntien mukaisesti (25. 9. 2 197 §).

Apulaiskaupungineläinlääkäri, joka oli oman virkansa ohella hoitanut kaupungineläinlääkärin virkaa viimeksimainitun ollessa virkavapaana, oikeutettiin nostamaan virkojen peruspalkkojen välinen erotus 10 060 mk palkkiona siitä ylityöstä, jota hän oli ko. aikana suorittanut, koska hän kuului niihin viranhaltijoihin, jotka eivät olleet oikeutettuja ylityökorvaukseen (6. 11. 2 607 §).

Sen sijaan liikennelaitoksen tilastotoimen ja tarkkailutoimen esimiehille, jotka olivat oman virkansa ohella joutuneet hoitamaan apulaisjohtajan tehtäviä, ei puollettu maksettavaksi erikoiskorvausta ylimääräisestä työstä, koska heillä oli oikeus saada tavanmukainen ylityökorvaus (13. 11. 2 651 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen palkkalautakunta myönsi tarvittavan määrärahan 547 tapauksessa. Jatkettua sairauslomaa myönnettiin 28 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiolaitos	206 865	Desinfioimislaitos	4 485
Järjestelytoimisto	248 950	Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	656 790
Rahatoimisto	1 033 985	Kouluhammasklinikka	696 855
Tilastotoimisto	136 045	Veneeristen tautien poliklinikat	8 460
Verovirasto	11 145	Äitiys- ja lastenneuvolat	1 280 750
Palkkalautakunta	158 255	Sairaalain tilivirasto	226 475
Maistraatti	316 620	Lastensuojelulautakunta	432 540
Ensimmäisen kaupunginvoudinkonttori	347 220	Lastenhuoltolaitokset	1 348 210
Toisen kaupunginvoudinkonttori	485 985	Lastenhuoltolaitosten tilat	17 805
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	141 500	Oikeusaputoimisto	38 090
Helsinki—Malmin kaupunginvoudinkonttori	12 925	Työnvälitystoimisto	98 205
Rakennustarkastustoimisto	188 080	Väestönsuojelulautakunta	6 765
Raastuvanoikeus	1 590 750	Nuorisotyölautakunta	57 280
Syyttäjistö	231 115	Suomenkielinen työväenopisto	2 515
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	66 860	Kähertäjäkoulu	14 605
Poliisilaitos	72 170	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	282 575
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	294 770	Kotitalouslautakunta	166 500
Terveysolojen valvonta	230 685	Lastentarhain lautakunta	56 110
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	202 110	Kaupunginkirjasto	1 376 170
Maidontarkastamo	325 730	Kaupunginorkesteri	368 745
		Kiinteistövirasto	70 380
		Rakennusvirasto	560 105
		Satamalaitos	71 990
		Teurastamo	8 070

Sairausloma-ajan palkkaetuja koskevat tulkintakysymykset. Sofianlehdon vastaanottokodin lastenhoitaja oli ollut synnytyslomalla 19. 2. — 13. 5. 1954, miltä ajalta hän anoi palkkaa sillä perusteella, että oli hoitanut lastenhoitajan virkaa Helsingin yleisessä sairaalassa aikana 6. 9. 1948—31. 8. 1953, jonka jälkeen hän välittömästi siirtyi em. vastaanottokodin tilapäiseksi lastenhoitajaksi. Virkasäännön määräyksen mukaan kaupungin palveluksessa oleva tilapäinen viranhaltija saa synnytyksen vuoksi myönnetyltä virkavapausajalta palkkaa vain, jos hän välittömästi ennen virkavapautta on ollut kaupungin palveluksessa vähintään 9 kk. Koska ko. henkilö oli tullut kaupungin palvelukseen vasta 1. 9. 1953, olisi mainittu 9 kk:n palvelusaika mennyt umpeen vasta 31. 5. 1954, kun taas synnytysloma oli alkanut jo 19. 2. 1954. Näin ollen asianomaisella ei virkasäännön mu-

kaan ollut oikeutta saada palkkaa ko. ajalta, minkä nojalla palkkalautakunta lausunnossaan asettui kielteiselle kannalle anomukseen nähden (24. 1. 313 §). Ko. lastenhoitajan valitettua päätöksestä lääninhallitukseen pyydettiin uudelleen lausuntoa siitä, milloin mainittu virka oli tullut vakinaistetuksi. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että mainitun lastenhoitajan viran palkka oli vasta 1. 1. 1955 lähtien maksettu vakinaisten viranhaltijain tililtä, joten virka oli siis ollut tilapäinen vielä em. synnytysloman aikana (28. 2. 619§). Lääninhallitus oli päätöksellään hylännyt valituksen, mikä merkittiin tiedoksi (24. 4. 1 128 §).

Liikennelaitoksen rahastaja oli ollut talvilomalla 29. 2. 1956 saakka, jolloin hän oli mennyt silmälääkärille. Tämä määräsi sairausloman alkavaksi 1. 3., joka sattui ensimmäiseksi lakkopäiväksi. Ko. rahastaja oli anonut palkkaa sairausloman ajalta 1. 3. — 3. 3. Liikennelaitos oli ehdottanut, että asianomaiselle saataisiin maksaa tältä ajalta palkka. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että koska ko. sairauden oli katsottava alkaneen päivää ennen yleislakon puhkeamista ja koska hänen talvilomansa oli päättynyt vasta 29. 2., oli anojalle kohtuussyistä suoritettava sairausajalta palkka, vaikka palkkalautakunnan 27. 3. tekemän päätöksen mukaisesti lakon aikana sairastuneille ei yleensä maksettu palkkaa sairausloman ajalta (24. 4. 1 114 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Raastuvanoikeus	39 265	Marian sairaala	723 930
Syyttäjistö	20 095	Auroran sairaala	153 560
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	7 440	Kivelän sairaala	472 675
		Nikkilän sairaala	30 570
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	107 655	Huoltovirasto	22 835
		Lastenhuoltolaitokset	131 845
Kouluhammasklinikka	47 460	Urheilu- ja retkeilylautakunta	152 505
Äitiys- ja lastenneuvolat	642 965	Lastentarhat	95 345
Sairaalalautakunta	75 255	Kaupunginorkesteri	27 750

Hautausavustusta myönnettiin 197 kuolinpesälle yhteensä 7 985 435 mk.

Rakennustarkastustoimiston esityksen johdosta, joka koski vuosilomakorvauksen maksamista 13. 1. 1956 kuolleen rakennustarkastajan kuolinpesälle hänen käyttämättä jääneen vuosilomansa eli 10 päivän osalta, päätettiin ilmoittaa, että myös virkasuhteen päättyessä kuoleman johdosta annetaan viranhaltijalle lomakorvaus ottaen huomioon työntekijäin vuosilomalain säännökset. Koska ko. vuosilomalaki ei tunne virkasäännön 37 §:ssä edellytettyä pitempää vuosilomaa, mikäli loma annetaan varsinaisen lomanantokauden ulkopuolella, oli todettava, ettei ko. rakennustarkastajan kuolinpesä virkasäännön mukaan ollut oikeutettu muuta kuin 10 päivän lomakorvaukseen. Tämän myöntäminen kuului ao. virastolle ja oli sillä käytettävissään tili Viranhaltijain vuosilomakustannukset, jolta ao. korvaus voitiin myöntää (7. 2. 419 §).

Kunnalliskodin sairaanhoitajan kuolinpesä oli anonut, että sille myönnettäisiin asianomaiselle suorittamatta jääneet ikälisät. Palkkalautakunta päätti myöntää kuolinpesälle suoritettavaksi 2. ikälisän 1. 1. 1956 lukien ko. sairaanhoitajan vs. virassa ja 2. ikälisän vakinaisessa virassa 1. 2. 1956 lukien kuolinpäivään 20. 2. 1956 saakka (10. 4. 906 §).

Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin kertakaikkisen 10 000 mk:n korvauksen maksamista rakennusviraston puistotyöntekijän, joka oli kuollut 15. 12. 1955, kuolinpesälle sen valtuuston 28. 12. 1955 tekemän päätöksen perusteella, jonka mukaisesti kaupunki maksoi eläkkeellä oleville henkilöille ko. korvauksen edellyttäen, että ao. eläkkeensaaja nautti eläkettä vielä 15. 12. 1955 (24. 4. 1 132 §).

Ikälisät. Kertomusvuonna myönnettiin yhteensä useita tuhansia ikälisiä kaupungin viranhaltijoille. Lisäksi annettiin kansakoulujen tarkastajille lausuntoja ikälisien myöntämisestä kansakoulunopettajille. Myöskin annettiin kaupunginhallitukselle 120 tapauksessa lausunto ikälisän tai ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntämistä koskevassa asiassa. Sen jälkeen kun kaupunginhallitus oli oikeuttanut eräät viranhaltijat lukemaan hyväkseen ikälisiä varten muualla palveltuja aikoja, palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja päätti myöntää anotut ikälisät.

Joissakin tapauksissa kaupunginhallitukselle puollettiin, että asianomaiset oikeutettaisiin lukemaan hyväkseen ½, ¾ jne. siitä ajasta, jonka he olivat olleet valtiolla, toisten kuntien tai yhtymien palveluksessa. Mikäli muualla suoritettu työ ei ollut samankaltaista kuin asianomaisen kaupungin palveluksessa suorittama työ, ehdotettiin virkavuosien hyväksilukemista koskevat anomukset hylättäväksi (23. 10. 2 490 §).

Erään anomuksen johdosta, joka koski sairaalain tiliviraston kamreerin oikeutta lukea hyväkseen valtiolla palvelemansa ajat, palkkalautakunta esitti lausuntonaan kaupunginhallitukselle, että koska anoja ao. aikoina oli ollut virkasuhteessa valtioon, oli sanotut ajat ilman eri päätöstä virkasäännön määräyksen nojalla luettava ao. viranhaltijan hyväksi, joten anomus ei antanut aihetta mihinkään erillisiin päätöksiin (23. 10. 2 494 §).

Eräässä tapauksessa liikennelaitoksen palveluksessa olevan konemestarin anottua ikälisää palkkalautakunta päätti ilmoittaa laitokselle, että koska ko. konemestari oli työsuhteessa kaupunkiin, hänelle ei voitu myöntää ikälisää. Sen sijaan ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen kuului liikennelaitoksen lautakunnalle (6. 11. 2 603 §).

Invaliidisäätiö oli anonut, että kaupunki lukisi viranhaltijainsa ikälisään oikeuttavaksi palvelusajaksi myöskin ne ajat, jotka nämä ovat toimineet Invaliidisäätiön kuntouttamislaitoksen toimessa vedoten siihen, että myöskin Suomen Punaisen Ristin sairaalalle on myönnetty vastaavanlainen oikeus. Invaliidisäätiö mainitsi anomuksessaan, että viranhaltijoitten ikälisiä laskettaessa otettaisiin huomioon se aika, minkä viranhaltija on toiminut sellaisessa yleisessä laitoksessa, jonka kanssa kaupungilla on tästä sopimus. Tämä käsitys oli kuitenkin erheellinen, sillä kaupunginhallituksen harkinnasta riippuen voitiin ikälisään oikeuttavaan palvelusaikaan lukea vain palvelus sellaisessa yleisessä tai yksityisessä laitoksessa tai liikkeessä, joka oli siirtynyt kaupungin haltuun, edellyttäen, että viranhaltija oli välittömästi tai viimeistään 2 kk:n kuluttua siirron tapahduttua tullut kaupungin palvelukseen. Koska ko. anomukseen suostuminen merkitsisi vaarallisen ennakkotapauksen muodostumista ja aiheuttaisi vastaavanlaisia anomuksia myös niiden sairaalain ja laitosten taholta, joiden kanssa kaupungilla oli hoitopaikkoja koskevia sopimuksia, päätti lautakunta, ettei esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin (20. 11. 2 688 §).

Eläkeasiat. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuoden aikana 363 eläkettä sekä 173 leskieläkettä. Kasvatusapua myönnettiin 39 tapauksessa. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 30, näistä oli 4 leskieläkettä. 15 eläkeanomuksesta annettiin kaupunginhallitukselle lausunto. Edelleen merkittiin tiedoksi eräitä korkeimman hallinto-oikeuden tai lääninhallituksen päätöksiä, jotka koskivat eläkkeiden myöntämispäätöksistä tehtyjä valituksia (17. 4. 1 045, 1 046, 1 047 §, 24. 4. 1 129, 1 130 §).

Vanhojen eläkkeiden uudelleenlaskeminen. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt 28. 12. 1955, että 1. 1. 1947 alkaen myönnetyt viranhaltijain sääntömääräiset eläkkeet ja sellaiset leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaiset eläkkeet, jotka oli määrätty valtuuston 14. 4. 1954 tekemän päätöksen mukaisesti eräin muutoksin, tarkistetaan yksityiskohtaisesti siten, että nämä eläkkeet tulevat vastaamaan samasta tai vastaavasta virasta alkuaan hyväksiluetun palvelusajan mukaan kertomusvuonna myönnettäviä eläkkeitä.

Suoritettaessa valmisteluja em. eläkkeiden uudelleenlaskemiseksi oli ilmennyt, ettei kaikkia niitä virkoja, joitten entisille haltijoille oli 1. 1. 1947 jälkeen myönnetty eläke, voitu automaattisesti sijoittaa uuteen palkkaluokkaan. Tämän vuoksi palkkalautakunta päätti vahvistaa eräissä tapauksissa 1) sen palkkaluokan, jota ao. henkilön entisen viran voitiin katsoa vastaavan ja jonka mukaan eläkkeen uudelleenlaskenta olisi suoritettava sekä 2) ne periaatteet, joiden mukaan eräät muut eläkkeet olisi laskettava.

Palkkalautakunta päätti hyväksyä 1. 1. 1947 alkaen myönnetyt viranhaltijain sääntömääräiset eläkkeet, sellaisina kuin ne tarkistuslaskennan jälkeen olivat sekä lähettää ko. eläkelaskelmat rahatoimistolle tiedoksi (17. 1. 238 §, 20. 3. 785 §, 27. 3. 855 §, 24. 4. 1 123 §, 8. 5. 1 231 §, 10. 7. 1 705 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossa todeta,

1) että kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 päättämä eläkkeiden uudelleenlaskenta oli päätöksen 1) ponnen osalta, joka koski viranhaltijaeläkkeitä, suoritettu loppuun lautakunnan 20. 3. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti sekä edelleen esittää,

2) että mainitun päätöksen 2) ponnen mukaisesta menettelystä ennen 1. 1. 1947 myönnettyjen viranhaltijaeläkkeiden uudelleenlaskemisen suhteen olisi luovuttava ja myöskin nämä eläkkeet samoin kuin vastaavat leskieläkkeet ja kasvatusavut laskettava yksityiskohtaisesti uudelleen päätöksen 1) ponnen osoittamalla tavalla,

3) että työntekijäin eläkkeiden tarkistus suoritettaisiin siten, että vuosina 1929—1947 myönnetyt eläkkeet määriteltäisiin interpoloimalla eläkepohjat nykyiselle palkkatasolle, että v. 1948—1950 myönnetyille eläkkeille suoritettaisiin 40 %:n korotus, sekä että v. 1951 myönnettyjä eläkkeitä korotettaisiin 30 %:lla, v. 1952 myönnettyjä 20 %:lla, v. 1953 myönnettyjä 10 %:lla ja v. 1954 myönnettyjä 3 %:lla, mitä korotusprosentteja olisi sovellettava myös työntekijäin jälkeen myönnettyihin leskieläkkeisiin ja kasvatusavustuksiin,

4) että kaikki ylimääräiset eläkkeet niiden myöntämisajasta riippumatta korotettaisiin 20 %:lla, sekä

5) että kaikkien eläkkeiden osalta luovuttaisiin perimästä takaisin sitä osuutta, mikä kaupunginvaltuuston päätöksen 5) ponnen perusteella on 10 %:n korotuksen muodossa ennakolta ehkä liikaa maksettu (30. 4. 1 185 §).

Kuntien Teknilliset toimihenkilöt -yhdistys oli tehnyt esityksen viranhaltijain *eläkesäännön tulkinnasta* vuorotyötä tekevien viranhaltijain sunnuntaityöstä suoritetun korvauksen huomioon ottamiseksi eläkepohjaa laskettaessa, koska myös työntekijäin eläkettä laskettaessa otettiin huomioon sunnuntaityökorvaus ym. lisät. Palkkalautakunta päätti kuitenkin, ettei esitys antanut aihetta toimenpiteisiin, kun eläkesääntöjä koskevissa neuvotteluissa ko. asia oli jo ollut esillä, mutta katsottiin silloin, ettei ns. virkasivutulokäsitteen laajentaminen voinut tulla kysymykseen (21. 2. 553 §, 22. 5. 1 334 §).

Eläkkeet. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt, samalla kun päätettiin leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisten eläkkeiden tarkistamisesta, että kaikki eläkkeet suoritetaan 1. 1. 1956 alkaen siten, että ennakkona eläkkeiden korotuksesta suoritetaan ko. päivästä lukien 10 %:n korotus entisiin eläkkeisiin, siksi kunnes eläkkeiden uudelleenlaskenta olisi loppuun suoritettu. Viranhaltijaeläkkeiden uudelleen laskennan päätyttyä palkkalautakunta vahvisti 27. 3. 1956 uusien eläkkeiden määrän, joita oli yhteensä 1 460. Päätös oli tarkoitettu täytäntöönpantavaksi toukokuussa taannehtivasti kertomusvuoden alusta alkaen. Täytäntöönpanoa valmisteltaessa oli kuitenkin todettu, että ko. eläkkeistä 301 oli sellaista, joiden uudelleen vahvistetut määrät alittivat sen 10 %:n ennakkokorotuksen, mikä asianomaisille vuoden alusta oli maksettu. Näistä suurin osa oli liikennelaitoksen rahastajia ja kuljettajia. Liikaa maksettu määrä oli rahastajien kohdalla yleensä 170 mk, ja vaihteli muuten 40—1 500 mk:aan. Koska eläkkeiden tarkistuksia oli tarkoitus suorittaa jatkuvasti samassa suhteessa kuin viranhaltijoiden palkkoja korotettiin ja koska palkkoihin 1. 7. 1956 lähtien tulisi tasokorotus, nousisivat eläkkeet myöskin siksi paljon, että ylitykset eivät missään tapauksessa muodostuisi jatkuviksi. Tämän vuoksi palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että mikäli viranhaltijaeläkkeisiin ennakkona myönnetty 10 %:n korotus oli aiheuttanut eläkkeen nousun korkeammaksi kuin lopullisesti vahvistettu eläke, kaupunki luopuisi perimästä takaisin erotusta tammi-huhtikuun ajalta v. 1956.

Eläkkeiden uudelleen laskemisen yhteydessä noudatettaviin periaatteisiin nähden palkkalautakunta päätti tulkita kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 ja 30. 5. 1956 tekemiä päätöksiä siten, että työntekijäeläkkeiden tarkistuksen yhteydessä oli ns. lakkolisä ja tuottavuuslisä otettava huomioon myös 1. 7. 1956 jälkeen myönnettyjen tai myönnettävien eläkkeiden osalta siten, että sanotut korotukset lisättäisiin eläkkeisiin puolivuosittain määrätyn asteikon mukaan, jossa summat alenivat 2 200 mk:sta — 200 mk:aan lähtien ajankohdasta 1. 7. — 31. 12. 1956 aina 1. 1. — 31.3. 1959 saakka (11. 9. 2 081 §, 18. 9. 2143§).

Palkkalautakunta oli päättänyt tulkita kaupunginvaltuuston 28. 2. 1955 tekemän päätöksen 6) kohtaa siten, että eräät kertomusvuonna myönnetyt korotukset otettaisiin huomioon myös sinä kolmivuotiskautena myönnettävissä työntekijäeläkkeissä, joka seurasi 1. 7. 1956. Valtuuston edellä mainitun ja 30. 5. 1956 tekemän päätöksen mukaisesti eläkkeiden tarkistus oli jatkuvasti suoritettava samassa suhteessa kuin viranhaltijain palkkoja korotettaisiin, mikä tarkistus koski myös työntekijäin eläkkeitä. Ko. päätökset koskivat vain vanhoja, ts. jo myönnettyjä eläkkeitä, mutta koska työntekijäin osalta, joiden eläkepohja muodostui kolmen vuoden keskiansiosta, ei voitu oikeudenmukaisen tuloksen saavuttamiseksi kaikissa tapauksissa seurata määrättyä kaavamaista linjaa jälkikäteen suoritettavien tarkistusten muodossa, palkkalautakunta oli katsonut voivansa jo tässä vaiheessa liittää sanottuihin eläkkeisiin eräitä sellaisia korotuksia, jotka ilmeisesti joka tapauksessa olisi myöhemmin otettava huomioon. Ko. päätös, jonka kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen, aiheutti sen, ettei 1. 7. 1956 jälkeisenä kolmivuotiskautena myönnettäviä työntekijäin eläkkeitä tarvinnut enää jälkeenpäin tarkistaa taan-

nehtivasti ns. lakkokorotuksen osalta ja siten se muodosti puhtaasti käytännöllisen toimenpiteen. Edellä olevan mukainen selitys päätettiin antaa lausuntona kaupunginhallitukselle (25. 9. 2 207 §).

Terveydenhuoltolääkärin sekä vanhainkodin johtajan tiedusteluun, joka koski eläkkeellä olevan terveyssisaren palkkiota hänen toimiessaan lastenneuvolan terveyssisaren tai vanhainkodin sairaanhoitajan viransijaisena, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että ko. terveyssisarelle saatiin maksaa hänen hoitamansa viran loppupalkan mukainen viransijaisuuspalkkio vähennettynä kuitenkin sillä määrällä, millä kaupungin eläke ylitti valtion maksaman eläkkeen (15. 5. 1 273, 1 274 §, 31. 7. 1 863 §).

Ammattiopetuslaitosten johtokunnalle päätettiin ilmoittaa, että viransijaisena toimivalle, eläkkeellä olevalle kirjapainokoulun opettajalle saatiin eläkkeen lisäksi maksaa hänen hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeen välinen erotus sekä ylitunti- ja kotityökorvaukset vähentämättöminä (25. 9. 2 179 §).

Yleensä milloin eläkkeellä oleva henkilö hoiti vuosilomasijaisena entistä virkaansa tai vastaavaa, hänelle maksettiin eläkkeen lisäksi hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeen välisen erotuksen suuruinen palkkio (19. 6. 1 574 §, 10. 7. 1 666 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, paitsi edellä muissa yhteyksissä mainituista, myöskin seuraavista asioista: eräiden sairaaloiden lääkärinvirkojen sijoittamisesta vastaaviin palkkaluokkiin muiden samanlaisten kaupungin lääkärinvirkojen kanssa kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 hyväksymän uuden palkkaluokituksen mukaisesti (3. 1. 120 §); palkkalautakunnan toimiston notaarin viran muuttamisesta toimistosihteerin viraksi, kortistoesimiehen viran perustamisesta sekä eräistä muista toimiston virkoja koskevista järjestelyistä (27. 11. 2 777 §).

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä selostettuja lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle vielä lukuisia lausuntoja asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: liikennelaitoksen eräiden viranhaltijain osallistuminen ao. lautakunnan kokouksiin (3. 1. 61 §); vesilaitoksen vikapäivystystä koskeva muutosesitys (24. 1. 283 §); kirjastolautakunnan taloudenhoitajan ja sihteerin tehtävien hoitaminen (24. 1. 283 §); vanhainkodin ja kunnalliskodin röntgenhenkilökunnan talviloma (31. 1. 352 §); aloite erikoisluokan perustamiseksi kansakouluihin aivovauriolapsia varten (14. 2. 480 §); Auroran sairaalan lämpökeskuksen päivystyksen järjestäminen (21. 2. 534 §); Auroran sairaalan henkilökunnan asuntojen siivouksen järjestely (28. 2. 615 §); veneeristen tautien poliklinikan lääkärityövoiman uudelleenjärjestely (6. 3. 674 §); kaupunginorkesterin johtajan kiinnitys seuraavaksi viisivuotiskaudeksi (13. 3. 732 §); sairaalain sääntökomitean mietintö (13. 3. 731 §, 20. 3. 784 §); kunnalliskodin johtokunnan esitys henkilökunnan vaatteiden pesusta ja silityksestä perittävästä korvauksesta (20. 3. 798 §); palopäällystön työaikaa sekä päivystys- ja sunnuntaityökorvausta koskeva esitys (27. 3. 881 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys ateriakorvauksen suorittamisesta eräille kodinhoitajille ja kodinsiivoojille (10. 4. 936 §); vesilaitoksen kassanhoitajan vapauttaminen liikaa maksetun palkan takaisinperimisestä (17. 4. 1 034 §); raastuvanoikeuden oikeuspormestarin, vanhempien ja nuorempien oikeusneuvosmiesten ja kunnallisneuvosmiehen muistutuskirjelmä valtuuston 28. 12. 1955 tekemän palkkauspäätöksen johdosta (17. 4. 1 052 §); Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistyksen esitys päivystystyöstä ja sen korvaamisesta (17. 4. 1 055 §); Oslon kunnallisiin laitoksiin tutustumista varten luottamusmiehille järjestettävää opintomatkaa koskeva esitys (24. 4. 1 104 §); ruotsinkielisen työväenopiston vahtimestarin palvelusajan muuttaminen (24. 4. 1 117 §); järjestelytoimiston esitys työntekijäin eläkesäännön edellyttämäksi työkirjaksi (8. 5. 1 209 §); veneeristen tautien poliklinikkain alilääkärin virkojen järjestely (15. 5. 1 257 §); elokuun palkan maksaminen eräille väliaikaisille, syysk. 1—9 p:nä virkaansa astuneille kansakoulunopettajille (22. 5. 1 326 §); ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitys korvauksen maksamisesta tyttöjen ammattikoulun korjaustyön aikana suoritetusta valvonnasta (19. 6. 1 585 §); revisiotoimiston johtosäännön uusiminen ja eräiden reviisorin virkojen järjestely (31. 7. 1 852 §); lastentarhoissa ja niihin liittyvissä laitoksissa toimivien harjoittelijoiden palkkauksen järjestely yleislakon lopettamisen yhteydessä tehdyn sopimuksen mukaisesti (31. 7. 1 874 §); valtuustoaloitteet nais- ja mieskansakoulunopettajien virkojen sijoittamiseksi samaan palkkaluokkaan (14. 8. 1 913 §); Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitys kunnallisten kodinhoitajain lauantaityöajan lyhentämisestä (14. 8. 1 914 §); kaupunginvaltuuston päättämän 3 %:n korotuksen maksaminen asuntotuotantokomitean palveluksessa työsopimus-

suhteessa kuukausipalkalla oleville viranhaltijoille (21. 8. 1 959 §); sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman lääkärien puhelinpäivystyksen järjestäminen (28. 8. 2 004 §); terveydenhoitolautakunnan ohjesääntökomitean mietintö (11. 9. 2 095 §, 18. 9. 2 140 §); kiinteistöviraston eräille harjoittelijoille yleislakon jälkeen liikaa maksetun 2 400 mk:n korotuksen jättäminen takaisin perimättä (18. 9. 2 152 §); vuosilomakorvauksen maksaminen rakennusviraston erotetulle rakennusmestarille (2. 10. 2 240 §); Nikkilän sairaalan hissien huoltoa koskeva järjestely (2. 10. 2 242 §); rahatoimiston uusi johtosääntö (2. 10. 2 267 §); Kulosaaren kartanon talonmies-vahtimestarin entisen työsuhteen kaupunkiin jatkuminen Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön palveluksessaolon jälkeen (2. 10. 2 274 §); sairaalain perheellisille viranhaltijoille luontoisetukorvausta vastaan luovutettujen vuodevaatteiden käyttöoikeuden peruuttaminen (9. 10. 2 309 §); maaseudulta Helsinkiin siirtyvien kuorma-autojen lukumäärän rajoittaminen (30. 10. 2 561 §); konepajatoimikunnan ja yleisten töiden lautakunnan esitykset kaupungin autojen huollon ja korjausten keskittämisestä (6. 11. 2 613 §); sairaalain henkilökunnan asuntokomitean mietintö (13. 11. 2 646 §); ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitys ammattikoulujen opettajien osalta uusien kotityökorvausperusteiden käytäntöön ottamisesta (20. 11. 2 719 §).

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana toimi v. 1956 kiinteistölautakunnan puheenjohtajana pankinjoht. Lennart Ahva sekä jäseninä kirvesmies Vilho Aittomäki, prof. Zaida Eriksson-Lihr, taloustireht. Jalmari Hopeavuori, peltiseppä Yrjö Kivilinna, piirisiht. Ragnar Lönnqvist, kaupp. Leo Mattila, joht. Toivo Salmio sekä pankinjoht. Carl Öhman (16. 1. 96 §). Varapuheenjohtajakseen valitsi lautakunta joht. Toivo Salmion (16. 1. 97 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiint.joht. Juho Kivistö.

Kiinteistölautakunta määräsi jaostojensa kokoonpanon kertomusvuonna seuraavaksi: tonttijaoston puheenjohtaja pankinjoht. Öhman, varapuheenjohtaja kaupp. Mattila, jäsen piirisiht. Lönnqvist sekä varajäsenet prof. Eriksson-Lihr, taloustireht. Hopeavuori ja joht. Salmio; maatalous- ja metsäjaoston puheenjohtaja joht. Salmio, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsen pankinjoht. Ahva sekä varajäsenet pankinjoht. Öhman, kirvesmies Aittomäki sekä taloustireht. Hopeavuori; liikennejaoston puheenjohtaja kaupp. Mattila, varapuheenjohtaja piirisiht. Lönnqvist, jäsen prof. Eriksson-Lihr sekä varajäsenet taloustireht. Hopeavuori, joht. Salmio ja pankinjoht. Öhman; asemakaavajaoston puheenjohtaja pankinjoht. Ahva, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsenet pankinjoht. Öhman ja joht. Salmio sekä varajäsenet kaupp. Mattila, kirvesmies Aittomäki, prof. Eriksson-Lihr ja piirisiht. Lönnqvist; talojaoston puheenjohtaja taloustireht. Hopeavuori, varapuheenjohtaja kirvesmies Aittomäki, jäsen prof. Eriksson-Lihr sekä varajäsenet pankinjoht. Ahva, peltiseppä Kivilinna ja piirisiht. Lönnqvist (16. 1. 98 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset, käsittelemät asiat ym. Kiinteistölautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 50 kokousta, tonttijaostolla 30, maatalous- ja metsäjaostolla 13, liikennejaostolla 21 sekä talojaostolla 24. Asemakaavajaosto ei kertomusvuonna kokoontunut. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 491 ja lähetettyjä kirjeitä 1 596. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 438, maatalous- ja metsäjaoston 63, liikennejaoston 134 ja talojaoston 161. Kiinteistöviraston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 911, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 401, kansliaosastolle 186, tonttiosastolle 1 653, maatalousosastolle 81, metsäosastolle 45, asemakaavaosastolle 469, kaupunkimittausosastolle 356 ja talo-osastolle kuuluvia asioita 720.

Lautakunnan varsinaiset kokoukset päätettiin pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi, sitä seuraavana arkipäivänä. Ylimääräiset kokoukset päätettiin pitää tarvittaessa.

Jaostot saivat itse päättää omien kokoustensa ajoista.

Lautakunnan ja asemakaavajaoston pöytäkirjojen tarkastajiksi määrättiin kussakin kokouksessa valittavaksi kaksi jäsentä sekä muiden jaostojen pöytäkirjojen tarkastajiksi molemmat saapuvilla olleet jaoston jäsenet.

Lautakunnan kokouksissa kulloinkin laadittu pöytäkirja päätettiin pitää kokousta seuranneen viikon tiistaina ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistöviraston kansliaosastossa (16. 1. 99 §).

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunta päätti, että sen ilmoitukset ja kuulutukset julkaistaan seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Uusi Suomi ja Vapaa Sana (16. 1. 100 §).

Viranhaltijat. Kiinteistöviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtuivat kertomusvuoden aikana mm. seuraavat muutokset: kansliaosastoon valittiin 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Alli Huuskonen 16. 8. alkaen (9. 7. 1 391 §, 30. 7. 1 454 §); kiinteistöviraston 15. palkkaluokan ylivahtimestarin virkaan Reino Sjölund 1. 11. alkaen (15. 10. 1 982 §, 22. 10. 2 031 §) sekä 13. palkkaluokan vahtimestarin virkaan Rainer Sabelström 1. 12. lukien (12. 11. 2 175 §, 26. 11. 2 277 §); kansliaosastoon perustettuihin virkoihin päätettiin 1. 1. 1957 lukien nimittää niitä tilapäisinä hoitaneet seuraavat viranhaltijat: 28. palkkaluokan lainoppineen avustajan virkaan varat. Pentti Sunila, 15. palkkaluokan apulaiskirjaajan virkaan Aino Stenberg ja 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Eila Holm (11. 6. 1 209 §, 24. 9. 1 816 §, 29. 10. 2 072 §); tonttiosaston päällikön virkaa sen avoinna ollessa määrättiin oman virkansa ohella hoitamaan osaston apulaispäällikkö dipl.ins. Kalevi Korhonen 16. 9. lukien (17. 9. 1 759 §), tonttiosaston päälliköksi hänet valittiin 11. 10. lukien, osaston apulaispäällikön virkaa väliaikaisesti hoitamaan määrättiin arkkit. Esko Lehtonen 6. 11. alkaen, siksi kunnes mainittu virka vakinaisesti täytettäisiin (5. 11. 2 120 §), lisäksi valittiin osastoon 29. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkit. Esko Lehtonen 1. 11. lukien (24. 9. 1 822 §, 8. 10. 1 933 §) sekä seuraaviin vakinaistettuihin virkoihin 1. 1. lukien näitä virkoja hoitaneet: 28. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl.ins. Kurt Schreiber, 21. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mest. Herman Forsberg sekä 18. palkkaluokan piirtäjän virkaan tekn. Helge Andersson (9. 1. 73 §); metsäosastoon perustettuun 15. palkkaluokan metsänvartijan virkaan nimitettiin virkaa tilapäisenä hoitanut Eino Rantala 1. 1. 1957 lukien (5. 11. 2 148 §); asemakaavaosaston 30. palkkaluokan arkkitehdin virkaan valittiin arkkit. Anneli Wallenius 1. 12. lukien (19. 11. 2 254 §, 26. 11. 2 310 §), 30. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl. ins. Yrjö Ralli (17. 12. 2 447 §), 29. palkkaluokan insinöörin virkaan 1. 5. alkaen dipl. ins. Lauri Vesterinen (13. 2. 380 §, 9. 4. 754 §) sekä 11. palkkaluokan piirtäjän virkaan 1. 1. alkaen Karen Sörensen (2. 1. 35 §); kaupunkimittausosastoon valittiin 25. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl. ins. Pentti Kaasila 16. 1. alkaen (2. 1. 41 §, 16. 1. 140 §), 22. palkkaluokan laskijan virkaan Pentti Luoto (3. 12. 2 356 §), 21. palkkaluokan mittausteknikon virkaan Håkan Eskelin 16. 3. alkaen (5. 3. 545 §, 12. 3. 593 §), 19. palkkaluokan mittausteknikon virkaan Keijo Turpeinen 1. 6. alkaen (14. 5. 1 024 §, 28. 5. 1 138 §) sekä 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan 1. 7. alkaen Raija Hänninen (2. 7. 1364 §, 30. 7. 1 498 §).

Edellisten lisäksi valittiin seuraaviin tilapäisiin virkoihin jäljempänä mainitut henkilöt: kansliaosastoon 16. palkkaluokan toimentajan virkaan varanot. Terttu Tuuli 1. 6. alkaen (22. 5. 1 039 §, 28. 5. 1 116 §); tonttiosastoon 26. palkkaluokan osastosihteerin apulaisen virkaan hallinto-op. kand. Matti Sauria 12. 10. lukien (24. 9. 1 834 §, 22. 10. 2 037 §); kaupunkimittausosastoon kahteen 13. palkkaluokan piirtäjän virkaan 1. 8. alkaen Kaija Turunen ja Salme Kiveliö (30. 7. 1 499, 1 501 §, 13. 8. 1 580 §) sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Airi Nikula 1. 3. alkaen (13. 2. 383 §, 27. 2. 493 §); talo-osaston 23. palkkaluokan isännöitsijän virkaan rak. mest. Veikko Martikainen 1. 3. lukien (27. 2. 501 §, 12. 3. 594 §), apulaisisännöitsijän virkaan toimentaja Karl Nyberg 1. 7. alkaen (30. 7. 1 514 §, 20. 8. 1 621 §), 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 1. alkaen Doris Wallinvirta (2. 1. 47 §, 23. 1. 215 §) sekä toimistoharjoittelijaksi Sinikka Nevala 1. 1. alkaen (23. 1. 209 §).

Eräät tilapäiset viranhaltijat määrättiin hoitamaan entisiä virkojaan edelleen toistaiseksi ja kauintaan kertomusvuoden loppuun (2. 1. 5 §).

Sairauslomaa tai jatkettua sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin kertomusvuoden aikana viranhaltijoille 56 tapauksessa. Synnytysloma myönnettiin yhdelle viranhaltijalle.

Virkavapautta opintomatkaa varten myönnettiin tonttiosaston insinöörille Pekka Westeriselle 28. 9.—13. 10. väliseksi ajaksi sekä puollettiin palkkalautakunnalle täyden palkan maksamista ko. ajalta (27. 8. 1 643 §).

Kertomusvuoden aikana erosivat seuraavat viranhaltijat: tonttiosaston päällikkö Kaarlo Pettinen 16. 9. (20. 8. 1 590 §); asemakaavaosastosta arkkitehti Olavi Nieminen

1. 9. (30. 7. 1 452 §) sekä insinöörit Sakari Tuomi 1. 12. ja Pentti Eloniemi 1. 2. (2. 1. 38 §, 5. 11. 2 152 §); kaupunkimittausosastosta laskija Eero Jantunen 1. 11. (1. 10. 1 905 §) sekä piirtäjät Jouko Pesonen 15. 6. (22. 5. 1 095 §), Poju Astala 1. 7. (4. 6. 1 188 §), Hilkka Toivanen 1. 11. (17. 9. 1 793 §) ja Kirsti Suitio 16. 12. (19 11. 2 263 §) sekä viraston vahtimestari Erik Hoffman 15. 11. (15. 10. 1 984 §).

Kiinteistöviraston ylivahtimestari Gotthard Hagelberg kuoli 7. 9.

Lautakunta oikeutti virastopäällikkö Alpo Lipan pitämään vuosilomansa 1.—5. 8. ja 2.—11. 9., jolloin hänen sijaisiksiin määrättiin ensiksi mainittuna aikana kaup. geod. Lauri Kärkkäinen ja viimeksi mainittuna siht. Eero Ruutu.

Samalla merkittiin viraston osastopäälliköiden vuosilomat (28. 5. 1 115 §, 6. 8. 1 525 §).

Virastopäällikkö Lipan sairausloman aikana 31. 5. — 31. 7. määrättiin hänen virkaansa hoitamaan siht. Ruutu 31. 5. — 15. 7. välisenä aikana sekä kaup. geod. Kärkkäinen 16. — 31. 7. välisenä aikana, molemmat oman virkansa ohella (4. 6. 1 151 §, 11. 6. 1 206 §, 9. 7. 1 389 §).

Viranhaltijoiden osallistuminen luentopäiville. Lautakunta oikeutti 5 asemakaavaosaston ja 19 kaupunkimittausosaston viranhaltijaa, jotka olivat Kunnalliset Mittausvirkailijat -nimisen yhdistyksen jäseniä, osallistumaan mainitun yhdistyksen järjestämille luentopäiville ja kokoukseen Kotkassa ja Karhulassa 24. — 25. 3. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa anottujen matka-apurahojen myöntämistä (20. 2. 404 §).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Palkkalautakunnalle puollettiin kahdessa tapauksessa oikeuden myöntämistä kiinteistöviraston viranhaltijalle tilapäisen sivutoimen hoitamiseen (1. 10. 1 868 §, 10. 12. 2 367 §).

Edustajien nimeäminen toimikuntiin ym. Lautakunta nimesi jäseneksi kaupungin urheilu- ja ulkoiluolojen sekä vapaa-ajan vieton kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä tutkimaan asetettuun komiteaan asemakaava-arkkit. Olavi Terhon (23. 4. 838 §). Toimikuntaan, jonka tehtävänä oli laatia suunnitelma leikkipaikkojen varaamiseksi ja kunnostamiseksi eri kaupunkialueille, valittiin arkkit. Toini Raunisto ja rak. mest. Kauko Kivilehto (30. 4. 889 §). Erään Tammisalon alueen pakkolunastamista puistoalueeksi käsittelevään pakkolunastuslautakuntaan nimettiin jäseneksi tonttiosaston päällikkö Kaarlo Pettinen (14. 5. 990 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että Malmin-Hämeentien leventämiseksi tarvittavien alueiden lunastamista varten asetettuun pakkolunastuslautakuntaan nimettäisiin jäseneksi tonttiosaston päällikkö Kalevi Korhonen (26. 11. 2 274 §).

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti, että kertomusvuoden aikana virastopäällikkö tai hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyy kiinteistöjen pääluokan I luvun kohtiin 1—6, 9, 10, 19 ja 23, VI luvun kohtiin 2, 16 ja 20 sekä VIII luvun 2. kohtaan kohdistuvat laskut ja maksumääräykset; sihteeri tai hänen estyneenä ollessaan apulaissihteeri hyväksyy I luvun 11. kohtaan kohdistuvat laskut; tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 12. kohtaan, V lukuun sekä VI luvun kohtiin 9, 10 ja 15 kohdistuvat laskut; kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupunginagronomi hyväksyy II lukuun sekä VI luvun 8. kohtaan kohdistuvat laskut; kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupunginmetsänhoitaja hyväksyy III lukuun sekä VI luvun 3. kohtaan kohdistuvat laskut; asemakaavapäällikkö tai hänen estyneenä ollessaan asemakaava-arkkitehti hyväksyy I luvun 13. kohtaan ja VI luvun 1. kohtaan kohdistuvat laskut; kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetti hyväksyy I luvun kohtiin 14—18, 21 ja 22 sekä VI luvun kohtiin 5 ja 17 kohdistuvat laskut sekä talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun kohtiin 7, 8 ja 20, IV luvun kohtiin 1...78 sekä VI luvun kohtiin 4, 6, 11, 12 ja 13 kohdistuvat laskut (2. 1. 4 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat samoin kuin katumaan arvon korvaamisesta ja kadun rakentamiskustannusten suorittamisesta annetut vakuudet. Tarkastuksessa todettiin, että puuttuvat velkakirjat oli maksettu tai sen vuoksi, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, kuittausta vastaan luovutettu velalliselle tai uudistusta varten jätetty kiinteistötuomareille (28. 12. 2 486 §).

Asuntotonttien yleisten luovutusehtojen hyväksyminen sekä kiinteistölautakunnan johtosäännön muutokset. Merkittiin tiedoksi, että kaupunginvaltuuston kokouksessa 21. 12. 1955 vahvistettiin, kiinteistölautakunnan johtosääntöä muuttaen, lautakunnalle oikeus myydä

ja vuokrata rakennustontteja asuntotarkoituksiin kaupunginvaltuuston vahvistamien yleisten luovutusehtojen mukaisesti sekä, mikäli oikeustoimet perustuvat asemakaavalainsäädäntöön, ostaa, myydä ja vaihtaa asemakaavan ja tonttijaon toteuttamista varten tarvittavia alueita, joiden arvo ei ylitä kaupunginhallituksen vahvistamaa määrää. Samalla merkittiin, että kaupunginhallitus vahvisti 12. 1. 1956 em. enimmäismäärän 200 000 mk:ksi (23. 1. 161 §).

Kaupungin tonttipolitiikkaa sekä teollisuustonttien luovutuksen rajoittamista koskeva päätös. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen ilmoitus 6. 9. 1955, joka koski kaupungin tonttipolitiikkaa sekä teollisuustonttien luovutuksen rajoittamista koskevan kaupunginvaltuuston 25. 5. 1955 tekemän päätöksen täytäntöönpanoa (17. 9. 1 755 §).

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen. Lautakunta määräsi niiden vakuuksien laadun ja suuruuden, jotka tontinomistajilta vaadittiin katumaan arvon korvaamisesta sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten suorittamisesta.

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Kiinteistölautakunnan diaariin ennen 1. 11. 1955 merkittyjen, 27. 2. 1956 ratkaisematta olleiden asioiden luettelo tarkastettiin. Diaarista poistettiin ne asiat, jotka olivat rauenneita, epäajankohtaisia tms. (27. 2. 456 §).

Kiinteistölautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1957 päätettiin hyväksyä ja lähettää kaupunginhallitukselle (14. 5. 992 §). Kaupunginhallitukselle tehtiin rakennusten poistoja koskeva ilmoitus v:n 1957 talousarviota varten (8. 10. 1 927 §).

Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen. Tehtiin päätös niistä sanoma- ja aikakauslehdistä, jotka tilattaisiin v. 1957 kiinteistöviraston eri osastoille (8. 10. 1 926 §). Kaupunginhallituksen alistettua em. lautakunnan päätöksen tutkittavakseen, päätettiin antaa pyydetty selitys sekä ehdottaa, että alistettu päätös saataisiin panna täytäntöön siten, että tilattavien lehtien lukumäärää supistettaisiin kahdella (22. 10. 2 030 §).

Käyttövaroistaan lautakunta myönsi: 23 728 mk erään Pakilassa olevan aidan siirtämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen (14. 5. 993 §); 18 000 mk kaupunkimittausosaston käytettäväksi kahden karttatelineen hankkimiseksi virastoon (6. 8. 1 524 §); 12 000 mk liikenneteknillisille luentopäiville osallistuneiden asemakaavaosaston viranhaltijain osanottomaksujen suoritukseen (3. 9. 1 664 §); 17 000 mk kahden Kauppatoria esittävän värivalokuvan hankkimiseksi virastolle (24. 9. 1 815 §); 17 000 mk Tuomarinkylän tilalla K 48 T 1 a RN:o 1[518] olevan palokaivoalueen vuokran maksamiseksi (5. 11. 2 124 §) ja 310 000 mk joulukuusien pystyttämistä varten samoille paikoille kuin edellisinäkin vuosina sekä samoin Malmin sairaalan pihalla kasvavan kuusen jouluvalaistukseen (17. 12. 2 410 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: virastopäällikön määräämistä olemaan saapuvilla lautakunnan jaostojen kokouksissa (2. 1. 6 §); jäsenten valitsemista III aloitetoimikuntaan kertomusvuodeksi (16. 1. 101 §); lautakunnan päätettäviä kiinteistöostoja varten tarvittavan määrärahan varaamista (23. 1. 161 §); kaupungin toimesta laadittujen karttojen yksityiskäyttöön luovuttamisen siirtämistä kiinteistölautakunnalle (13. 2. 342 §); eräiden tonttien ostamista puolustusministeriöltä (13. 2. 346 §); eräiden maatilojen ostoa (5. 3. 507 §, 3. 12. 2 327 §); virkojen perustamista kansliaosastoon, viraston viranhaltijoiden palkkauskysymyksiä, matka-apurahoja ym. (12. 3. 566 §, 19. 3. 611, 612 §, 26. 3. 655 §, 30. 4. 892 §, 9. 7. 1 387 §, 3. 9. 1 661, 1 662, §, 19. 11. 2 227 §, 17. 12. 2 409 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämistä eräille kiinteistöviraston viranhaltijoille ja työntekijöille (26. 3. 656 §); Katajanokan lääninvankila-alueen omistussuhdetta koskevan ilmoituksen tekemistä valtiolle (9. 4. 723 §); aluevaihtoa Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kanssa (30. 4. 891 §); toimikunnan asettamista tutkimaan Santahaminan ym. puolustuslaitoksen hallussa olevien alueiden mahdollista luovutusta kaupungille (28. 5. 1 114 §); virkapuhelimen järjestämistä kaupunginagronomin uuteen asuntoon (4. 6. 1 152 §); palkkion maksamista kadunnimikomitean sihteerille (9. 7. 1 385 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virkamatkoihin (30. 7. 1 451 §, 3. 9. 1 663 §); tonttiosaston päällikön viran täyttämistä (1. 10. 1 869 §); katumaakorvauksen ja kadunrakentamiskustannusten perimistä Suomalainen Teatteritalo Oy:ltä (8. 10. 1 923 §) sekä määrärahan merkitsemistä v:n 1957 talousarvioon Puistolan ojan perkaussuunnitelman laatimista varten (8. 10. 1 924 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Bengtsärin tilan hallintaa ja myyntitoimenpiteiden keskeyttämistä (2. 1. 2 §); lautakunnan alistettua päätöstä Herttoniemen Sosialidemokraattisen Yhdistyksen tontinvarausanomuksesta

(16. 1. 102 §); Oulunkylän Yhteiskoulun Kiinteistö Oy:n koulurakennuksen rakennuskustannusten vahvistamista ym. (30. 1. 225 §); komitean mietintöä kaupungin virastojen sijoittamisesta Kaupungintaloon ja sen läheisyyteen (6. 2. 282 a §); pienteollisuuden sijoituskysymystä (13. 2. 343 §); rahapajan tontin vaihtokysymystä (5. 3. 506 §); yleisten töiden lautakunnan esitystä kaupungin rakennusten katoissa sallittavan pienimmän kaltevuuden määräämisestä (19. 3. 610 §); kiinteistöjen ostoa (7. 5. 949 §, 13. 8. 1 561 §); urheilu- ja retkeilylautakunnan ehdotusta kalavesien hankkimiseksi Porkkalan alueelta (28. 5. 1 113 §); ehdotusta kaupungin uudeksi poliisijärjestykseksi (25. 6. 1 296 §); tonttiosaston päällikön eroanomusta (2. 7. 1 342 §); kaupungin irtaimen ja kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien v:n 1955 kertomuksia (13. 8. 1 558, 1 559, 1 562 §); Käsi- ja pienteollisuuden Keskusliiton esitystä teollistamislautakunnan asettamisesta (15. 10. 1 978 §); aloitetta, joka koski koulutalojen suunnittelussa huomioon otettavia seikkoja (22. 10. 2 029 §); kaupungin edustajan nimeämistä pienteollisuuden rakennusasiainlautakuntaan (29. 10. 2 069 §); Lauttasaaren siltatoimikunnan mietintöä (5. 11. 2 122 §); palkintojen jakamista arkkitehdeille taloudellisesta suunnittelemisesta (12. 11. 2 173 §) sekä sairaalain henkilökunnan asuntokomitean mietintöä (10. 12. 2 366 §).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuonna tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, aluevaihtoja, kiinteistöjen myyntiä ja vuokrausta, pantiin täytäntöön (Ks. I osan ss. 51—74). Joissakin tapauksissa toimeenpano siirtyi siksi, kunnes asemakaavan tai tonttijaon muutos oli vahvistettu.

Kiinteistölautakunnan ostamat alueet. Kaupunginvaltuuston 21. 12. 1955 tekemän päätöksen nojalla ostettiin seuraavat alueet: J. A. Hongell'ilta rasituksista vapaana n. 134 m²:n suuruinen määräala hänen omistamastaan Johanneslund-nimisestä tilasta RN:o 1^{237} Lauttasaaressa, joka käsitti korttelin n:o 31044 tontin n:o 1 rajojen ulkopuolelle jäävän osan ko. tilasta, 53 600 mk:n käteisellä suoritettavasta kauppahinnasta sekä sillä ehdolla, ettei kaupunki myöhemmin peri asemakaavalain mukaista katumaakorvausta em. tontin n:o 1 omistajalta (30. 1. 238 §);

rautatiehallitukselta päätettiin ostaa rasituksista vapaana valtion omistama n. 90 m²:n määräala Talin kylässä sijaitsevasta Helsingfors—Karis järnvägsområde RN:o 2^{10} -nimisestä tilasta 63 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (13. 2. 357 §);

rouva Aili Joensuulta, herra Jorma Harkiolta, herra Pertti Harkiolta sekä alaikäiseltä Heikki Harkiolta päätettiin ostaa rasituksista vapaana kaksi yhteensä n. 64 m²:n määräalaa 7^{1} RN:o 3^{99} -nimisestä tilasta Malmilla 5 500 mk:n käteisellä suoritettavasta kauppahinnasta sekä sillä ehdolla, ettei kaupunki myöhemmin peri korttelin n:o 38107 tontin n:o 12 omistajalta asemakaavalain mukaista katumaakorvausta ko. maa-alueiden eikä kaupungille 24. 1. 1955 luovutetun, samaan tilaan kuuluvan n. 20 m²:n suuruisen alueen osalta (9. 4. 732 §);

Pitäjänmäentien rakentamista varten päätettiin ostaa Oy. Glorial Ab:ltä rasituksista vapaana n. 230 m²:n määräala L. 1^{13} -nimisestä tilasta RN:o 1^{13} Talin kylästä 161 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (4. 6. 1 160 §).

Ns. Ilmalan aluetta koskeva aluevaihto. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä kaupunginvaltuuston 3. 6. 1953 ja 14. 7. 1955 tekemien päätösten sekä neuvotteluissa sovittujen ehtojen perusteella laaditun sopimusehdotuksen valtion ja kaupungin välisen, ns. Ilmalan vesisäiliön aluetta koskevan aluevaihdon suorittamisesta. Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että teollisuuslaitosten lautakunnan käyttöön osoitettaisiin enintään 200 000 mk niiden kustannusten suorittamiseksi, jotka Ilmalan observatoriolle aiheutuvat sen alueen ja tutkatalon luovuttamisesta kaupungille jo 15. 6. 1956. Samalla päätettiin antaa asemakaava- ja kaupunkimittausosastojen tehtäväksi laatia tarvittavat asemakaavan ja tonttijaon muutokset (20. 2. 403 §). Lisäksi esitettiin myöhemmin kaupunginhallitukselle, että suoritetussa vaihdossa kaupungin omistukseen siirtynyt alue, 14 600 m² Fredriksberg -nimisestä tilasta RN:o 1^{2}, määrättäisiin teollisuuslaitosten lautakunnan hallintoon ja että maan pääoma-arvona pidettäisiin 10 750 500 mk (5. 3. 508 §).

Aluevaihdot. Lautakunta päätti suorittaa kaupunginvaltuuston 21. 12. 1955 tekemän päätöksen nojalla seuraavat aluevaihdot:

kauppat.maist. N. Fellmanin ja dipl.ins. R. Holmin kanssa siten, että nämä luovuttavat omistamastaan Snipan-nimisestä tilasta RN:o 2^{94} Haagan kylässä kaupungille 58.7 m²:n suuruisen määräalan, joka käsitti Haagan korttelin n:o 29009 ulkopuolelle jäävän osan ko. tilasta ja kaupunki luovuttaa heille tai heidän toimestaan perustettavalle asunto-osakeyhtiölle omistamastaan Backas-nimisestä tilasta RN:o 2^{805} samassa kylässä 58.7 m²:n määräalan, joka oli osa em. korttelin tontista n:o 5, seuraavilla ehdoilla: maanomistajat suorittavat kaupungille välirahana 108 000 mk käteistä; kaupungin luovutettavan tontinosan arviohintaan sisältyvät sille tulevat asemakaavalain mukaiset korvaukset katumaan arvosta sekä kadun ja viemärin rakentamisesta; kaupungille luovutettavan, katumaaksi merkityn maa-alueen luovuttavat maanomistajat korvauksetta, sillä ehdolla että tämä otetaan huomioon korttelin n:o 29009 tontin n:o 5 katumaakorvausta määriteltäessä (23. 1. 180 §);

kirvesmies Kalle Heinosen ja hänen vaimonsa Ida Heinosen kanssa siten, että nämä luovuttivat kaupungille rasituksista vapaina kaksi yhteensä n. 838 m²:n suuruista määräalaa Sivula-nimisestä tilasta RN:o 4^{283} ja 138 m²:n suuruisen määräalan Rinne-nimisestä tilasta RN:o 4^{192} Tapanilassa ja kaupunki luovuttaa heille asemakaavan mukaan korttelin n:o 39033 tonttiin n:o 4 kuuluvaksi merkityn samassa kylässä sijaitsevasta R 154 -nimisestä tilasta RN:o 8^{168} n. 128 m²:n määräalan ja Rasmus-nimisestä tilasta RN:o 8^{617} n. 183 m²:n määräalan kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen mukaisesti sekä seuraavilla ehdoilla: kaupunki suorittaa välirahana Heinosille 53 000 mk; kaupunki ei ole oikeutettu myöhemmin perimään asemakaavalain mukaista katumaakorvausta korttelin n:o 39033 tontin n:o 4 omistajilta kaupungille vaihdossa luovutettavien maa-alueiden osalta; kaupungille luovutettavilla alueilla oleva rakennus ja rakennuksen osa jäävät Heinosten omistukseen ja sitoutuvat nämä kustannuksellaan purkamaan ja siirtämään ne pois kertomusvuoden loppuun mennessä (22. 5. 1 058 §);

rakennusmestari Erik Lönngrenin ym. kanssa siten, että ko. henkilöt luovuttavat kaupungille rasituksista vapaana kaksi yhteensä n. 494 m²:n määräalaa tilasta RN:o 1^{100} Käpylän yksinäistaloa ja kaupunki puolestaan luovuttaa korttelin n:o 28146 tonttiin n:o 1 kuuluvan n. 75 m²:n määräalan Nybonds-nimisestä tilasta RN:o 5^{1} Oulunkylästä kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen mukaisesti seuraavilla ehdoilla: vaihdossa ei suoriteta välirahaa; kaupunki ei myöhemmin peri katumaakorvausta korttelin n:o 28146 tonttien n:o 1, 2, 3 ja 4 omistajilta näiden tonttien osalta; ko. henkilöt sitoutuvat yhteisvastuullisesti suorittamaan kaupungin luovutettavan tontinosan osalta kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvista kustannuksista 33 000 mk:n korvauksen, joka erääntyy maksettavaksi heti, kun korttelin n:o 28146 tontin n:o 1 edustalla oleva katu on rakennettu valmiiksi ja siihen on rakennettu käyttökunnossa oleva viemäri; em. korvaus on erääntyessään korotettava niin monella täydellä kymmenellä yksiköllä kuin virallinen elinkustannusindeksi lähinnä edellisenä kuukautena on täysinä kymmeniä korkeampi indeksilukua 100 (4. 6. 1 164 §).

Lautakunta päätti antaa asemakaava- ja kaupunkimittausosastojen laadittaviksi tarpeelliset asemakaavan ja tonttijaon muutokset sekä suorittaa sen jälkeen, kun asemakaavan muutos on hyväksytty, Wärtsilä-yhtymä Oy:n kanssa aluevaihdon, jossa kaupunki luovuttaa yhtymälle n. 11.4 m²:n suuruisen alueen, joka kuuluu yleiseen alueeseen Sörnäisten rantatie litt. Oh^{1} ja Wärtsilä-yhtymä luovuttaa kaupungille 28.3 m²:n suuruisen alueen 10. kaupunginosan korttelin n:o TK 294 tontista n:o 4. Vaihdossa ei suoriteta kummaltakaan puolen rahakorvauksia (6. 8. 1 533 §).

Maanhankintalain mukaan myyty tontti. Lautakunta päätti myydä työntekijä Emil Nuutiselle Vartiokylän tontin n:o 18, jonka pinta-ala oli 1 420 m² ja myyntihinta 63 000 mk. Kauppa alistettiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi (16. 1. 119 §).

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin perustettavia asunto-osakeyhtiöitä varten seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
217	4	Varat. Erkka Stenberg [1]	87 500 000	172 000 000
30101	1	Oy. Kerrosrakenne [2]	10 324 000	17 500 000
30101	2	Ins. Erkki Pesonen [2]	10 440 000	17 000 000
30102	2	Otto Karme Oy. [3]	3 432 000	3 432 000
30102	3	Asess. Mauno Zitting [4]	4 992 000	5 650 000
30102	4	Rak. mest. Valter Linnapuomi [4]	4 992 000	6 100 000
30102	5	Varat. K. Kankaanranta [4]	7 800 000	13 050 000
30108	1	Otto Wuorio Oy [2]	11 663 000	19 600 000
30108	2	Palkki Oy. [2]	13 054 000	16 300 000
30111	1	Vakuutusyhtiö Pohjolan eläkerahasto [2]	9 512 000	11 300 000
30111	2	Varat. Gunnar Linkomo [3]	12 180 000	20 300 000
30111	3	Palkki Oy. [3]	16 704 000	17 200 000
30111	4	» » [2]	9 512 000	14 000 000
43143	1	Rakennusliike Häyrinen Oy. [5]	14 700 000	14 700 000
43143	2	Teora Oy. [5]	14 700 000	14 700 000

Edellä olevassa luettelossa mainittu 4. kaupunginosan korttelin n:o 217 tontti n:o 4, joka pinta-alaltaan oli 2 024.1 m², myytiin kaupunginvaltuuston 25. 1. tekemän päätöksen mukaisesti sekä mm. seuraavin ehdoin: tontille saatiin rakentaa konttori- ja liikerakennus asemakaavaosaston piirustuksen edellyttämällä tavalla ja siten, että suurin sallittu huoneyksikkömäärä oli 250; ostaja oli velvollinen lunastamaan tontilla olevat rakennukset yhteensä 7 mmk:n hinnasta, joka oli maksettava 8 päivän kuluessa huutokaupasta sekä kustannuksellaan rakentamaan lautakunnan hyväksymällä tavalla uuden päätyseinän tontin rajalla olevaan, osaksi purettavaan varastorakennukseen, joka toimenpide oli suoritettava kuukauden kuluessa siitä, kun rakennukset oli purettu; alueen hallinta siirtyi ostajalle 1. 7. 1956; tontille oli 1 ½vuoden kuluessa tontin asemakaavan vahvistamisesta, kuitenkin viimeistään 3 vuoden kuluessa huutokauppapäivästä lukien, rakennettava asemakaavan edellyttämä rakennus vesikattovaiheeseen hyväksi käyttäen ainakin 90 % tontin koko rakentamisoikeudesta (kerrosalana määriteltynä); ellei tonttia mainitulla tavalla ja mainittuna aikana rakennettu, oli ostajan suoritettava kaupungille korvausta 30 % kauppahinnasta sekä, ellei tonttia vielä 3 vuoden kuluttua asemakaavan muutoksen vahvistamisesta, kuitenkin korkeintaan 5 vuoden kuluessa huutokauppapäivästä, ollut rakennettu, lisäksi vielä 120 % kauppahinnasta (13. 2. 359 §).

Luettelossa olevien korttelin n:o 43143 tonttien n:o 1 ja 2 myyntiehdoista mainittakoon, että rakennustöitä ei tonteilla saanut aloittaa ennen 1. 6. 1956, muuten noudatettiin kaupunginvaltuuston 21. 12. 1955 vahvistamia asuntotonttien yleisiä luovutusehtoja (27 2. 479 §).

Muut kiinteistölautakunnan myymät alueet. Kaupunginvaltuuston 21. 12. 1955 tekemän päätöksen nojalla myytiin kertomusvuoden aikana seuraavat alueet:

Kortteli	Tontti [6]	Ostaja	Pinta-ala, m²	Myyntihinta, mk
28101	5	Fil. maist. Sirkka Tommila ja alaikäinen tytär [7]	180.5	54 000
29058	1	Armo ja Clara Sjömanin kuolinpesän osakkaat [8]	69.3	150 000
29072	7	Oy. Autorex Ab. [9]	52.5	160 000
29085	5	Valokuvaaja ja rouva A. Ojanen [10]	40.0	85 000
29085	9	Asunto Oy. Kauppalantie 6 [11]	39.3	90 000
29099	3	Helsingin Diakonissalaitos [12]	106.1	163 000
29099	6	Asunto Oy. Kauppalantie 30 [13]	134.1	193 000
39036	10	Sähköas. Aarno Pitkänen [14]	151.9	39 000
39137	3	Maalari Vilho Tiihonen [15]	104.0	26 000

[1] Kiint. ltk. 5. 3. 512 §. — [2] S:n 23. 4. 856 §. — [3] S:n 7. 5. 971 §. — [4] S:n 4. 6. 1 171 §. — [5] S:n 12. 3. 570 §. — [6] Myyty alue oli osa ko. tontista. — [7] Kiint. ltk. 13. 8. 1 570 §, 24. 9. 1 817 §. — [8] S:n 12. 11. 2 188 §. — [9] S:n 3. 12. 2 344 §. — [10] S:n 3. 9. 1 668 §. — [11] S:n 2. 1. 9 §, 23. 1. 178 §. — [12] S:n 23. 1. 188 §. — [13] S:n 22. 5. 1 069 §. — [14] S:n 16. 1. 121 §. — [15] S:n 22. 5. 1 066 §.

Edellä mainittujen alueiden myyntiehdoista mainittakoon, että korttelin 39036 tontin n:o 10 osan ostaja sitoutui suorittamaan mainitun alueen osalta 96 000 mk:n suuruisen korvauksen kadun ja viemärin rakentamiskustannuksista heti, kun tontin edustalla oleva Haapatie oli rakennettu valmiiksi ja siihen rakennettu käyttökunnossa oleva viemäri. Korvaus oli viralliseen elinkustannusindeksiin sidottu ja oli kaupungilla oikeus saada saatavansa vakuudeksi kiinnitys tonttiin lautakunnan määrämällä etuoikeudella. Katumaakorvaus sisältyi kauppahintaan.

Korttelin n:o 39137 tontin n:o 3 osan ostaja sitoutui suorittamaan katumaan arvosta sekä kadun- ja viemärin rakentamiskustannuksista 55 000 mk:n korvauksen, joka samoin erääntyi maksettavaksi tontin edustalla olevan kadun ja viemärin valmistuttua.

Muiden alueiden kauppahintaan sisältyivät asemakaavalain mukaiset korvaukset katumaan arvosta sekä kadun ja viemärin rakennuskustannuksista.

Erään Tapanilan katumaa-alueen luovuttaminen kaupungille. Lautakunta päätti tehdä kirvesmies Yrjö Matinmäen ja hänen vaimonsa Ida Matinmäen kanssa sopimuksen, jonka mukaan nämä luovuttivat kaupungille n. 160 m²:n määräalan Kaukola-nimisesta tilasta RN:o 6[394] Tapanilassa kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 1240/722 mukaisesti rasituksista vapaana sekä korvauksetta, sillä ehdolla ettei kaupunki myöhemmin peri katumaakorvausta luovutettavan alueen osalta ja että alue toistaiseksi jää luovuttajien hallintaan, irtisanomisaikana kuukausi (29. 10. 2 079 §).

Kiinnitysvakuudet. Lautakunta määräsi maksamattoman kauppahinnan, rakentamisvelvollisuuden, asuntojen rakentamisvelvollisuuden ym. tonttien luovutuksen yhteydessä määrättyjen ehtojen täyttämisen vakuudeksi otettavien kiinnitysten määrät ja kiinnitysjärjestyksen.

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Rakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi asetetun määräajan pidennystä myönnettiin kertomusvuonna monessa tapauksessa. Lautakunta teki lisäksi esityksiä ja antoi lausuntoja mainitun määräajan pidentämistä, rakentamisvelvollisuuden täytetyksi katsomista ym. koskevista anomuksista.

Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että lautakunta oikeutettaisiin eräissä yksittäistapauksissa harkintansa mukaan päättämään rakentamisvelvollisuuden soveltamisesta siinä tapauksessa, että saman omistajan tai vuokraajan hallinnassa olevat tontit yhdistetään (13. 2. 352 §).

Tonttien kauppakirjojen ja vuokrasopimusten allekirjoittaminen. Lautakunta suostui lukuisiin anomuksiin lykkäyksen myöntämisestä määräajaksi tonttien kauppakirjojen ja vuokrasopimusten allekirjoittamiseen.

Lautakunta päätti, että vuokrauspäätöksestä tontinvuokraajille tehtäviin ilmoituksiin otetaan merkintä siitä, että mikäli vuokrasopimuksen allekirjoittamisen laiminlyönnin takia koituu kaupungille vahinkoa, tullaan siitä vaatimaan korvaus vuokraajalta (4. 6. 1 162 §).

Maksunlykkäykset. Lautakunta myönsi anomuksesta lykkäystä tontin kauppahinnan tai maanvuokran erän suorittamiseen määräajaksi sekä määräsi erääntymispäivästä maksupäivään suoritettavan viivästyskoron. Kaupunginhallitukselle annetuissa lausunnoissa puollettiin myös lykkäyksen myöntämistä eräissä tapauksissa ja ehdotettiin viivästyskoroksi 8 %.

Rakennuslainat. Lautakunta päätti, että päätöspäivästä lähtien allekirjoittaa aravalainojen maksattamismääräykset omakotiarkkitehti tai tonttiosaston päällikkö yhdessä jommankumman rakennusneuvojan kanssa (4. 6. 1 158 §).

Aravan ja sosiaaliministeriön päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja, merkittiin tiedoksi toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Erilaisia asuntorakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten lainan siirtämistä, irtisanomista, takauksen hyväksymistä ym., käsiteltiin vuoden aikana lukuisasti sekä tehtiin näistä esityksiä tai annettiin lausuntoja. Eräissä tapauksissa lautakunta myönsi lykkäystä asuntolainan erän suorittamiseen määräajaksi, viivästyskorkona 8 %.

Tonttien varaaminen. Kertomusvuoden aikana varattiin mm.: Teknillisen Alan Pienyrittäjät -nimiselle yhdistykselle 7 000 m²:n suuruinen osa korttelin n:o 386 tontista n:o 2 pienteollisuustalon rakentamista varten 31. 12. saakka sekä annettiin asemakaavaosaston tehtäväksi laatia ko. tontille asemakaavan muutosehdotus, jossa mainittu varauspäätös oli otettu huomioon (2. 7. 1 357 §); korttelin n:o 43221 tontti n:o 1 huoltolaitostarkoitukseen (11. 6. 1 214 §, 30. 7. 1 464 §) sekä asutustoimiston toimesta rakennettavia asunto-

osakeyhtiöitä varten korttelin n:o 29076 tontit n:o 6, 7 ja 8 sekä korttelin n:o 46040 tontit n:o 1—3 (5. 11. 2 144 §, 12. 11. 2 190 §). Herttoniemen läntisen asuntoalueen korttelin n:o 117 tontti n:o 7 merkittiin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti varatuksi Herttoniemen Sosialidemokraattiselle Yhdistykselle 1. 3. saakka (13. 2. 358 §).

Lisäksi varattiin määräajaksi tontteja asunto-, teollisuus- ym. tarkoituksiin tai jatkettiin edelleen aikaisemmin varattujen tonttien varaamisaikaa. Joukko varaamisanomuksia oli kuitenkin vapaiden rakennuskelpoisten tonttien puutteessa hylättävä.

Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja tonttien varaamisesta (27. 2. 457 §, 23. 4. 844 §) sekä esitettiin tontin varaamista mm.: Munkkiniemen sivukirjastoa varten (23. 1. 191 §); Pohjois-Haagan suomenkielisiä kansakouluja varten (30. 1. 244 §); nuorisoja kerhotaloa varten Pohjois-Haagasta (27. 2. 470 §, 19. 11. 2 231 §) sekä Huopalahden seurakunnalle työkeskusta, kirkkoa ja seurakuntataloa varten (27. 2. 476 §). Lisäksi esitettiin varattavaksi korttelin n:o 29135 tontti n:o 1 yksityistä oppikoulua varten (9. 7. 1401 §); korttelin n:o 30098 n. 6 000 m²:n suuruinen yleisen rakennuksen tontti Munkkiniemen kerhotaloa varten (19. 11. 2 232 §) sekä Toukolan varastokorttelit n:o 681 ja 682 rakennusviraston käyttöön (17. 9. 1 778 §). Laajalahden asuntoalueen rakennussuunnitelmaehdotuksen mukaisen korttelin n:o 99 tontin n:o 1 varaamispäätös Laajalahden paloasemaa varten ehdotettiin peruutettavaksi (5. 11. 2 128 §).

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit (Ks. myös I osan ss. 65—74):

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Kortt. n:o 28237, tontti n:o 1	Asunto Oy. Koivikkotie 30 [1]	31. 12. 2015	70 500 [2]
» » 28291, » » 2	Ins. E. Nieminen [1]	S:n	73 000 [2]
» » 28291, » » 3	Arkkit. Erik Castrén [1]	»	55 000 [2]
» » 30113, » » 1	Asunto Oy. Ulvilantie 27 [3]	31. 12. 2020	540 000 [2]
» » 30114, » » 1	Asunto Oy. Munkkivuori [4]	S:n	2 116 000 [2]
» » 30114, » » 3	Asunto Oy. Pohjois-Munkkirinne [4]	»	560 000 [2]
» » 30115, » » 2	Dipl. ins. Erkki Nuutila ym. [5]	»	212 500 [2]
» » 30115, » » 3	Ekon. Jouko Keränen ym. [6]	»	181 000 [2]
» » 30116, » » 5	Ins. Väinö Koskinen [7]	»	390 000 [2]
» » 43108, » » 1	Siemens Sähkö Oy. [8]	31. 3. 1957 31. 12. 2015	56 000 9 500 [9]
» » 43117, » » 6	Asunto Oy. Näätäkallio [10]	31. 12. 2015	38 000 [11]
» » 43117, » » 7	Herttoniemen Sosialidemokraattinen Yhdistys [12]	S:n	96 000 [11]
» » 43201, » » 4	Asunto-oy. Tuhkimontie 6 [13]	»	89 000 [14]
» » 43219, » » 1	Kontt. pääll. Martti Nieminen ym. [15]	31. 12. 2020	153 000 [2]
» » 43219, » » 2	Asunto Oy. Hilkanhovi [16]	S:n	144 000 [2]
» » 43220, » » 3	Asunto Oy. Punahilkantie 5 [17]	»	271 000 [2]
» » 43222, » » 1	Asunto Oy. Punahilkantie 14 [18]	»	502 000 [2]
» » 43222, » » 2	Bostads Ab. Rödluvansväg 12 [17]	»	283 000 [2]
Tapanila, Us. 371 RN:o 6306 niminen tila	Työntek. Manne Hagert [19]	1. 11. 1958	15 300

Luettelossa mainittujen Maunulan rivitalotonttien n:o 28237/1 sekä 28291/2 ja 3 vuokraehtoihin kuului vuokraajien velvollisuus vastata tonteilla ja niiden välisellä kapealla puistokaistalla sijaitsevan, aikanaan korttelin n:o 28236 louhintatöitä suoritettaessa muodostuneen kivikasan poiskuljetuskustannuksista kunkin vuokraajan rakennusoikeuden mukaisessa suhteessa. Tästä oli lautakunta päättänyt kokouksessa 12. 3 (577 §). Lisäksi kuului sopimuksiin katuosuuksien kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuus rakennusjärjestyksen mukaisesti; nämä työt oli kuitenkin annettava kaupungin suoritettaviksi todellisia kustannuksia vastaavasta korvauksesta, jonka kaupunki määrää.

Pohjois-Munkkiniemen korttelin n:o 30114 tontin n:o 1 vuokraajalle oli myönnetty jo

[1]) Kiint. ltk. 18. 6. 1 264 §; ks. I osan s. 74. — [2]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin 1. 1. 1959 alkaen, perusvuokrana vuosivuokra. — [3]) Kiint. ltk. 11. 6. 1 219 §. — [4]) S:n 23. 4. 861 §. — [5]) S:n 30. 4. 916 §. — [6]) S:n 22. 5. 1 049 §. — [7]) S:n 23. 4. 849 §. — [8]) S:n 2. 1. 22 §. — [9]) Indeksiin sidottu perusvuokra 1. 4. 1957 alkaen. — [10]) Kiint. ltk. 9. 7. 1 399 §. — [11]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin 1. 4. 1958 alkaen, perusvuokrana vuosivuokra. — [12]) Kiint. ltk. 30. 7. 1 463 §. — [13]) S:n 20. 8. 1 605 §. — [14]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin 1. 1. 1960 alkaen, perusvuokrana vuosivuokra. — [15]) Kiint. ltk. 30. 4. 898 §. — [16]) S:n 30. 4. 912 §. — [17]) S:n 14. 5. 1 010 §. — [18]) S:n 22. 5. 1 064 §. — [19]) S:n 10. 9. 1 716 §.

varaamisaikana oikeus aloittaa louhintatyöt tontilla lautakunnalle esitetyn piirustuksen mukaisen kalliosuojan rakentamiseksi ennen tontin vuokraamista, joka voitiin toimittaa vasta alueen tonttien vuokranmääräämisperusteiden tultua vahvistetuiksi (27. 2. 477 §).

Herttoniemen korttelin n:o 43108 tontin vuokrasta perittiin 80 % alueen puhdistuslaitoksen valmistumiseen saakka. Korttelin n:o 43117 tontti n:o 7 päätettiin vuokrata sen jälkeen, kun asemakaavan muutos tulisi vahvistetuksi. Lautakunnan esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto muutti tontin vuokrauksesta 20. 4. 1955 tekemäänsä päätöstä siten, että vuosivuokra korotettiin lisääntynyttä rakentamisoikeutta vastaavaksi (5. 3. 526 §). Tonteille 43108/1, 43117/6 ja 7, 43220/3 sekä 43222/1 rakennettaviin taloihin määrättiin asennettaviksi kaasuliedet.

Kaupunginhallitus oli 3. 5. päättänyt, että sähkön ja kaasun aluejakokomitean karttapiirroksessa merkitylle alueelle Herttoniemeen rakennettavissa taloissa oli kotitaloudessa käytettävä kaasuliesiä, mikäli ei kiinteistölautakunta erittäin painavista syistä ja teollisuuslaitosten lautakuntaa kuultuaan muuta päättänyt. Eräitä anomuksia, jotka koskivat poikkeuksen myöntämistä mainitusta velvollisuudesta, käsiteltiin kertomusvuoden aikana ja parissa tapauksessa katsottiin anomuksiin voitavan suostua. Myöhemmin merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen 22. 11. tekemä päätös, jonka mukaan teollisuuslaitosten lautakunnan, mikäli se katsoi erivapauden myöntämisen välttämättömäksi, oli alistettava asia kaupunginhallituksen yleisjaoston ratkaistavaksi (10. 12. 2 369 §).

Alueen vuokraaminen Laajalahti-nimiselle yhdistykselle. Lautakunta päätti panna täytäntöön kaupunginvaltuuston 11. 3. 1953 tekemän päätöksen Laajalahden asuntoalueen maankäyttösuunnitelman mukaisen korttelin n:o 27 tonttia n:o 2 vastaavan n. 6579 m²:n suuruisen alueen vuokraamisesta nuorisotaloa varten tilasta Bredvik RN:o 1[199] Bredvikin yksinäistaloa Espoossa 1. 10. 1956 — 31. 12. 1982 väliseksi ajaksi Laajalahti-nimiselle yhdistykselle. Vuokrauksen edellytyksenä oli yhdistyksen sääntöjen muutos siten, että jokaisella Laajalahden asuntoalueella asuvalla henkilöllä oli mahdollisuus päästä yhdistyksen jäseneksi; sääntöjen muutos oli ilmoitettu tapahtuneeksi v. 1953. Vuokrauksessa noudatettiin tavanmukaisia vuokraehtoja sekä em. kaupunginvaltuuston päätöksessä määrättyjä ehtoja, joiden lisäksi yhdistys velvoitettiin lunastamaan tontilla sijaitseva ja yhdistyksen hallinnossa oleva vanha torpparakennus 10 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta. Mainitun rakennuksen myyntiin anottiin lupaa kaupunginhallitukselta (10. 9. 1 705 §).

Runebergin- ja Etel. Rautatiekadun kulmasta vuokrattu alue. Lautakunta päätti vuokrata 1. 8. lukien varat. Erkka Stenbergille tai hänen toimestaan perustettavalle yhtiölle n. 575 m²:n suuruisen alueen Runebergin- ja Etel. Rautatiekadun kulmasta, irtisanomisaika 1 kk, 11 500 mk:n kuukausivuokrasta (18. 6. 1 265 §). Kaupunginhallitus oikeutti 5. 7. lautakunnan myymään vuokraajalle asemakaavaehdotuksen mukaisesti katumaaksi tarkoitetulla em. alueella sijaitsevan vanhan tiilisen asuinrakennuksen työmaarakennukseksi ja myöhemmin purettavaksi.

Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten rantatie 25:ssä olevan tontin rajajärjestely. Lautakunta päätti vuokrata Paraisten Kalkkivuori Oy:lle Käenkujasta 2 m:n levyisen, n. 62 m²:n suuruisen kaistaleen tontin n:o 2/TK 293 vierestä, Käenkujan portaista alkaen Vilhovuoren puistoon saakka, irtisanomisaika 6 kk, 3 000 mk:n vuosivuokrasta sekä 166 m²:n suuruisen alueen Vilhovuorenpuistosta em. tontin länsipuolelta 7 000 mk:n vuosivuokrasta. A ueet oli aidattava vahvalla panssariverkkoaidalla mahdollisten tapaturmien välttämiseksi (24. 9. 1 835 §).

Alueen vuokraaminen Töölönlahden rannalta kesäkahvilaa varten. Rouva Anna-Liisa Sydänmaa-Kiviselle vuokrattiin kaupunginvaltuuston 13. 6. tekemän päätöksen mukaisesti 1. 9. lukien Töölönlahden rannalta n. 75 m²:n suuruinen alue kesäkahvilarakennuksen paikaksi 10 vuodeksi 66 000 mk:n alkuvuokrasta. Vuosivuokra oli alkuvuokran suuruinen 31. 3. 1957 saakka ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin. Muut ehdot olivat: kaupunki hoiti alueella olevat istutukset kaupunginpuutarhurin harkinnan mukaan; vuokraaja oli velvollinen pitämään kaupunginpuutarhurin ohjeiden mukaisesti alueen ympäristöineen ja tarvittavine käytävineen siistinä; alueelle oli yhden vuoden kuluessa vuokrakauden alkamisesta rakennettava kahvilarakennus lautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti toimintavalmiiksi vuokraoikeuden menetyksen uhalla ja oli rakennus mahdollisine tarjoilurakennelmineen pidettävä siistinä sekä tarjoilun täytettävä alueen edustavan sijainnin asettamat vaatimukset; vuokraoikeuden siirto oli vapaa sen

jälkeen, kun tonttiosasto oli tarkastuksessa todennut kahvilarakennuksen valmistuneen vesikattovaiheeseen (22. 5. 1 074 §, 9. 7. 1 407 §).

Mäntysaaren vuokra-aluetta koskeva sopimus. Lautakunta päätti merkitä kalastaja Aksel Hännisen vuokraoikeuden alueeseen päättyväksi 31. 12. 1956 ja oikeuttaa 1. 1. 1957 alkaen kalastaja Aarne Hännisen pitämään saaressa sijaitsevat rakennuksensa paikoillaan ja käyttämään Mäntysaaren eteläpuolella olevaa luotoa verkkojen kuivatuspaikkana toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, 22 000 mk:n vuosivuokrasta (3. 12. 2 330 §).

Tontin osan vuokralleanto Kulosaarenkatu 58:sta. Johtaja P. Zilliacus'elle, jolle oli vuokrattu asuntotontti Kulosaarenkatu 58:sta, päätettiin lisäalueeksi vuokrata em. tontin takaosasta n. 96 m²:n suuruinen alue 1. 11. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, 5 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 29. 10. 378 §).

Alueen vuokralleanto tietyömaan majoitusleiriä varten. Tie- ja vesirakennushallinnon Uudenmaan piirille päätettiin 1. 9. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, vuokrata 5 600 m²:n suuruinen alue Leppävaaran kylästä Kirvuntien länsipuolelta tietyömaan majoitusleiriksi. Kuukausivuokra oli 5 600 mk. Vuokraajan oli huolehdittava alueen kunnostamisesta ennalleen vuokrakauden päätyttyä. Alueelta ei saanut kaataa puita ilman kaupunginmetsänhoitajan suostumusta (17. 9. 1 785 §; tonttij. 23. 4. 131 §).

Alueen vuokralleanto Lauttasaaresta. Suomen Marsalkan ratsastajapatsasvaltuuskunnalle päätettiin vuokrata toistaiseksi Lauttasaaresta Vattuniementien itäpuolelta 3 000 m²:n suuruinen alue, irtisanomisaika 3 kk, 1. 7. lukien 10 000 mk:n vuosivuokrasta ratsastajapatsaan mallin valmistamista varten (11. 6. 1 232 §).

Töölön vaunuhallialueen luovuttaminen liikennelaitokselle. Kaupunginhallituksen 1. 11. tekemän päätöksen mukaisesti päätti lautakunta luovuttaa liikennelaitoksen lautakunnan käyttöön 1. 1. 1957 lukien toistaiseksi korttelista n:o 492 Töölön vaunuhallialueeksi 18 723.2 m²:n suuruisen alueen 2.28 mmk:n tilitysvuokrasta sekä kadun kunnossa- ja puhtaanapitovelvollisuudella. Samalla päätettiin merkitä liikennelaitoksen vuokraoikeus 8 866 m²:n alueeseen korttelissa n:o 492 ja 7 500 m²:n alueeseen korttelissa n:o 493 päättyneeksi 31. 12. 1956 (10. 12. 2 373 §).

Tontin luovuttaminen 400-vuotiskoti -säätiölle. Lautakunta päätti luovuttaa Munkkiniemen korttelin n:o 30053 tontin n:o 5 Helsingin kaupungin 400-vuotiskoti-säätiön hallintaan vastikkeettomasti 1. 3. 1954 alkaen 25 vuodeksi, sillä ehdolla että tontilla olevia rakennuksia käytetään vanhusten asuntolana (12. 3. 571 §).

Lisäykset ja täydennykset eräisiin kaupunginvaltuuston vuokrauspäätöksiin. Kaupunginvaltuuston 11. 4. tekemän päätöksen mukaista, Hermannin korttelin n:o 652 tonttia n:o 1 koskevaan vuokrasopimukseen päätettiin lisätä seuraava ehto: kaupunki saa tontille rakennettavasta rakennuksesta sen valmistuttua hallintaansa tai osoitukseensa 13 huoneistoa valintansa mukaan (14. 5. 1 003 §). Myöhemmin tehtiin sopimukseen lisäys, jonka mukaan kaupungille myönnettiin oikeus käyttää tontille rakennettavaan taloon sijoitettavan lastenseimen tarpeisiin lähemmin määrättyä piha-aluetta (27. 8. 1 631 §).

Hermannin korttelin n:o 650 tontin n:o 2, korttelin n:o 651 tontin n:o 1 sekä korttelin n:o 655 tonttien n:o 1, 9, 11 ja 18 ja korttelin n:o 656 tontin n:o 10 vuokrauksia toimeenpantaessa määrättiin mm. ao. vuokra-ajan alkamispäivä sekä määräaika, johon mennessä tontilla olevat vanhat asuinrakennukset oli purettava. Lisäksi täydennettiin päätösten niitä kohtia, jotka koskivat asuntojen hankkimisvelvollisuutta purettavissa rakennuksissa asuville henkilöille. Eräissä tapauksissa määrättiin rakennettavaan rakennukseen asennettavaksi kaasuliedet. Samalla merkittiin mainittuja tontteja koskevat aikaisemmat vuokraoikeudet päättyneiksi (22. 10. 2 046 §, 12. 11. 2 199, 2 200 §, 17. 12. 2 432—2 435 §; ks. I osan ss. 66).

Suomen Turistiauto Oy:lle vuokrattavan alueen vuokra. Kaupunginvaltuuston 29. 8. tekemän päätöksen mukaisesti Suomen Turistiauto Oy:lle vuokrattavan alueen alkuvuokraksi päätettiin määrätä 295 000 mk vuodessa (29. 10. 2 073 §).

Seurakuntien ja kaupungin välisen vaihtokirjan erään kohdan muuttaminen. Lautakunta päätti, että Helsingin suomalaisten ja ruotsalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntien välistä aluevaihtoa koskevasta sopimuksesta jätetään kaupunginvaltuuston 30. 5. tekemän päätöksen 3) kohdasta seuraava lause pois: »— ollen seurakuntien kuitenkin kustannettava viranomaisten mahdollisesti vaatima hajoituskaivon rakentaminen ja veden mahdollinen pumppuaminen sairaalan viemäriin» (26. 11. 2 295 §).

Oy. Ursulan vuokramaksu. Oy. Ursulalta päätettiin periä toistaiseksi, kuitenkin kau'n-

taan 31. 5. 1959 saakka, korottamaton alkuperäisen sopimuksen edellyttämä, 15 000 mk:n perusvuokran mukaan laskettava vuosivuokra sen vuoden kesäkuun 1 päivään saakka, jolloin yhtiön rantakahvilarakennus Kaivopuistossa on laajennettu kiinteistölautakunnalle esitetyn suunnitelman mukaisesti yli 100 m²:n suuruiseksi (22. 5. 1 070 §).

Vesimaksujen poistaminen. Pakilan korttelin n:o 109 tonttia n:o 6 ja korttelin n:o 112 tonttia n:o 7 koskevista vuokrasopimuksista päätettiin poistaa vesimaksujen suorittamista koskevat määräykset (8. 10. 1 932 §).

Asuntotonttien ja- palstojen vuokraoikeuden pidentäminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja ja -palstoja koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakauden pidennyksen		Vuosivuokra, mk
		alkaminen	päättyminen	
Eläintarhan huvila-alue n:o 13	De gamlas vänner [1])	1. 1. 1956	31. 12. 1958	8 000
Haaga, kortt. n:o 15, tontti n:o 17	Rva Helmi Arvidsson [2])	25. 11. 1955	31. 12. 1957	14 300 [3])
» » » 161, » » 9	Huvilanomist. J. Juhava [4])	S:n	3 kk irtis. jälk.	18 000
» » » 29088, tontti n:o 4	Rva Signe Airaksinen [5])	»	31. 12. 1957	9 800
Herttoniemen huvila-alue n:o 71	Severin Janhunen [6])	1. 1. 1957	31. 12. 1958	5 000
Kuusisaaren huvila-alue n:o 1	Maija Tohtua-Kotilainen [7])	1. 1. 1956	31. 12. 1956	15 000
Laajasalo, Tuurholman tila (3 520 m²) sekä lisäalue (3 500 m²)	Joht. Andreas Rasmussen [8])	1. 1. 1957	3 kk irtis. jälk.	24 000
Leppävaara, kortt. n:o 71, tontti n:o 10 (osa)	Nti Ingrid Flinck [9])	1. 7. 1956	30. 6. 1958	6 000
Marjaniemi, tiloihin R.T. 53 RN:o 2^{572} ja R.T. 54 RN:o 2^{573} kuuluva alue	Kontt. pääll. Jorma Lukkala [10])	1. 1. 1956	31. 12. 1957	1 350
Oulunkylä, et. huvila-alue n:o 14	Helsingfors Konserv Ab. [11])	1. 9. 1955	3 kk irtis. jälk.	9 000
» it. » » 32	Arvid ja Maria Landen [12])	1. 9. 1956	6 kk irtis. jälk.	4 000
» Suursuo, alue n:o 1	Gustaf Lindholm [13])	1. 4. 1955	3 kk irtis. jälk.	8 000
» » » » 2	Vilho Salo [13])	S:n	S:n	47 000
» » » » 3a	Nikolai Norres [14])	»	»	17 000
» » » » 3b	Hanna Rönkkö [13])	»	»	9 800
» » » » 4	Siiri Launo [13])	»	»	7 900
» » » » 7	Ines Aro [13])	»	»	11 100
» » » » 8	Martta Jokela [13])	»	»	9 500
» » » » 9a	Konstantin ja Anna Salomaa [13])	»	»	11 400
» » » » 11	Unto Juhankoski [13])	»	»	11 400
» » » » 13	Alma Laakso [13])	»	»	10 900
» » » » 14	Jalmar ja Eeva Nuorama [13])	»	»	14 900
» » » » 15b	Hilda ja Toivo Lehti [13])	»	»	10 300
» » » » 16	Elsa Wallin [13])	»	»	7 600
Viikinmäki, huvila-alue n:o 14, RN:o 2^{4}	Rva Ragnhild Lindström ja palomies Tommi Kosonen [15])	1. 1. 1957	6 kk irtis. jälk.	8 000

Edellä mainittujen vuokrasopimusten pidennysten yhteydessä lisättiin Eläintarhan huvila-aluetta n:o 13 koskevaan sopimukseen ehto, jonka mukaan vuokraaja oli velvollinen, mikäli kaupunki tarvitsi aluetta tai sen osaa katuja, teitä, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten, 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta korvauksetta luovuttamaan kaupungin käyttöön sen tarvitseman alueen.

Suursuon vuokra-alueita koskevat sopimukset pidennettiin toistaiseksi. Tonttiosasto oli Pakilantien levitykseen tarvittavien alueiden luovuttamisen jälkeen laatinut pienennetyistä vuokra-alueista kartat ja laskenut niiden pinta-alat. Vuokra-aluetta n:o 15 a koskevaa sopimusta jatkettiin sillä ehdolla, että tiealueella oleva vaja välittömästi poistettaisiin.

[1]) Kiint. ltk. 9. 1. 64 §, 3. 12. 2 336 §. — [2]) S:n 6. 2. 299 §. — [3]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin, vuosivuokra perusvuokrana. — [4]) Kiint. ltk. 16. 1. 127 §. — [5]) S:n 6. 2. 295 §. — [6]) S:n 19. 11. 2 235 §. — [7]) S:n 23. 4. 854 §. — [8]) S:n 26. 11. 2 289 §. — [9]) S:n 25. 6. 1 306 §. — [10]) S:n 22. 5. 1 056 §. — [11]) S:n 12. 11. 2 176 §. — [12]) S:n 5. 11. 2 133 §. — [13]) S:n 20. 2. 419 §. — [14]) S:n 20. 2. 419 §, 18. 6. 1 262 §. — [15]) S:n 26. 11. 2 299 §.

Viikinmäki RN:o 2⁴ -nimisen tilan huvila-alueen n:o 14 vuokraajat velvoitettiin, mikäli kaupunki tarvitsee aluetta tai sen osaa teitä, katuja, johtoja ym. yleistä tarvetta varten, kuukauden kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranalennusta vastaan, mutta muuten korvauksetta, luovuttamaan kaupungin käyttöön sen tarvitsema ala.

Meilahden huvila-alueen n:o 15 vuokraoikeuden pidentäminen ym. Lautakunta päätti lausuntonaan esittää kaupunginhallitukselle, että mainittua huvila-aluetta, jolla sijaitsee ns. Tamminiemen huvila, koskevaa vuokraoikeutta jatkettaisiin 30. 6. 1981 saakka muuten entisin ehdoin, paitsi että vuosivuokra korotettaisiin 1. 7. 1956 lukien 150 000 mk:ksi sekä sidottaisiin indeksiin. Lisäehdoksi jatkettuun sopimukseen olisi otettava määräys, jonka mukaan vuokra-alueella ei saanut purkaa eikä rakentaa ilman lautakunnan suostumusta. Samalla lautakunta päätti hyväksyä rakennushallituksen esittämät alueelle rakennettavan saunarakennuksen piirustukset (14. 5. 1 011 §).

Lauttasaaren huvila-alueen n:o 6 a vuokraoikeuden jatkaminen. Liikemies K. Svenssonin vuokraoikeutta Lauttasaaren huvila-alueeseen n:o 6 a jatkettiin 1. 1. lukien, irtisanomisaika kuukausi, 5 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 8. 10. 345 §).

Osuusliike Elannon myymäläalueiden vuokrasopimusten pidentäminen. Marjaniemen siirtolapuutarhan edustalla olevan myymäläalueen vuokrasopimusta päätettiin jatkaa 1. 1. 1956—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi muuten entisin ehdoin, paitsi että perusvuosivuokraksi, joka sidottiin elinkustannusindeksiin, määrättiin 30 000 mk (16. 1. 111 §). Koskelan puistokylästä Sudenmarja- ja Sianpuolapolun kulmauksesta vuokrattua n. 1 000 m²:n suuruista aluetta koskevaa vuokraoikeutta jatkettiin entisillä ehdoilla (25. 6. 1 307 §).

Linnanmäen tivolialueen laajentaminen sekä vuokraoikeuden pidentäminen. Lautakunta päätti laajentaa Lastensuojelun Keskusliitolle 12. 1. 1953 vuokrattua Alppilan huvipuistoaluetta 1. 7. 1956 lukien vahvistetun asemakaavan mukaiseksi eli n. 72 690 m²:n suuruiseksi entisen 53 700 m²:n sijasta sekä merkitä vastaavasti em. päivästä alkaen vuosivuokraksi 3 380 000 mk aikaisemman 2 500 000 mk:n asemesta. Vuosivuokra sidottiin 1. 1. 1957 alkaen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana vuosivuokra. Vuokra-aika pidennettiin samalla 30. 6. 1961 saakka (26. 3. 671 §).

Gammelstadens Ungdomsförening -nimisen yhdistyksen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa yhdistyksen vuokraoikeutta Vanhassakaupungissa sijaitsevaan Berghydda-nimiseen alueeseen 1. 1. 1957 lukien muuten aikaisemmilla ehdoilla, paitsi että vuokra-aika muutettiin 6 kk:n irtisanomisajan varassa määräytyväksi (26. 11. 2 296 §).

Kahvila-alueen vuokraoikeuden pidentäminen ja siirto. Ab. Missisippi Oy:n vuokraoikeutta Seurasaarentien varrella olevaan kahvila-alueeseen päätettiin jatkaa 1. 1.1957 lukien kahdeksi vuodeksi, irtisanomisaika 3 kk, sekä lisäksi sillä ehdolla, että kahvilarakennus v:n 1957 aikana korjataan tonttiosaston hyväksymällä tavalla (8. 10. 1 938 §). Myöhemmin merkittiin Ab. Missisippi Oy:n vuokraoikeus em. alueeseen päättyväksi 31. 12. 1956 sekä päätettiin vuokrata alue 1. 1. 1957—31. 12. 1958 väliseksi ajaksi Oy. Ursulalle aikaisemman vuokrauksen ehdoilla (26. 11. 2 298 §).

Auto- ja Tennistalo Oy:n vuokraoikeuden jatkamiskysymystä käsiteltiin lautakunnan 4. 6. ja 26. 11. pidetyissä kokouksissa. Mainittu vuokraoikeus, jota viimeksi oli jatkettu v. 1952, päättyisi 1. 3. 1957. Lautakunnalle oli myönnetty oikeus pidentää vuokraoikeutta edelleen kahdeksi vuodeksi, mikäli tonttia ei tarvittaisi kaupungin omiin tai yleisiin tarkoituksiin. 3. 12. siirsi lautakunta asian tonttijaoston valmisteltavaksi (2 338 §), joka suoritti katselmuksen Auto- ja Tennistalo Oy:n omistamassa rakennuksessa yhtiölle vuokratulla alueella korttelissa n:o 215 (Tonttij. 11. 12. 425 §). Jaosto päätti panna asian edelleen pöydälle ja kehottaa virastopäällikköä sekä tonttiosaston päällikköä hankkimaan siihen lisäselvitystä (Tonttij. 14. 12. 426 §). Asian jatkokäsittely siirtyi v:een 1957 (Tonttij. 29. 12. 438 §).

Hiihtomajan paikkaa koskevan vuokraoikeuden jatkaminen. Helsingin Työväen Hiihtäjät -nimisen yhdistyksen vuokraoikeutta Herttoniemessä Hiihtomäentien varrella olevaan hiihtomajan paikkaan päätettiin jatkaa entisillä ehdoilla 1.3. 1958 lukien 31. 10. 1961 saakka (15. 10. 1 997 §).

Koiratarha-alueen vuokraoikeuden jatkaminen ja siirto. Poliisikonst. R. Hynysen vuokraoikeutta Vanhankaupungin metsässä olevaan 1 000 m²:n suuruiseen koiratarha-alueeseen jatkettiin 1. 1. 1956 lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 10 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 9. 1. 9 §). Vuokraoikeus merkittiin anomuksesta siirtyneeksi 16. 9. lukien joht. Lauri Lahtiselle entisillä vuokraehdoilla (Tonttij. 24. 9. 326 §).

Ampumarata-alueen vuokra-ajan pidentäminen sekä uuden alueen vuokralleanto. Kaupunginvaltuuston 22. 6. 1955 tekemän päätöksen mukaisesti lautakunta pidensi Suomen Metsästysyhdistykselle vuokratun Huopalahden ampumarata-alueen vuokra-aikaa 1. 1. 1956—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi seuraavin lisäehdoin: vuokra-alue on heti merkittävä maastoon riittävän selvästi varoitustauluilla, siten etteivät hiihtäjät ja muut ulkoilijat huomaamattaan joudu vaaralle alttiiksi; lisäksi on alue aidattava tonttiosaston kanssa lähemmin sovittavalla tavalla 31. 10. mennessä; kaupungilla on oikeus vuokrakauden kestäessä rajoittaa ampumatoimintaa ko. radalla, mikäli kaupunki katsoo sen turvallisuussyistä tarpeelliseksi (9. 7. 1 409 §).

Lautakunta ilmoitti eo. päätöksestään kaupunginhallitukselle sekä samalla pyydettynä lausuntonaan, että koska yhdistyksen anomaa 20 v:n vuokra-aikaa ei voida varmuudella myöntää, piti lautakunta yhdistyksen esittämiä turvallisuuslaitesuunnitelmia kustannuksiltaan liian kalliina lyhyempää vuokra-aikaa silmällä pitäen. Lautakunta ehdotti, että anojayhdistykselle vuokrattaisiin uudeksi ampumaradan paikaksi lähemmin määrätty alue Viikinmäestä 20 vuodeksi kiinteistölautakunnan määrättävästä ajankohdasta ja esittämillä ehdoilla.

Em. esityksen mukaisesti päätti kaupunginvaltuusto 29. 8. oikeuttaa lautakunnan vuokraamaan Suomen Metsästysyhdistykselle kaupunkimittausosaston 12. 7. päivätyn kartan lähemmin osoittaman n. 17.8 ha:n suuruisen alueen Viikinmäestä 1. 1. 1957—31. 12. 1976 väliseksi ajaksi 10 000 mk:n suuruisesta, viralliseen elinkustannusindeksiin sidottavasta vuosivuokrasta, sillä ehdolla että alueelle rakennetaan ampumarata lautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti toimintavalmiiksi 31. 12. 1960 mennessä ja että rata varustetaan nykyajan vaatimukset täyttävin turvallisuus- ja suojalaittein. Lisäksi määrättiin seuraavat ehdot: a) alue on aidattava ja varustettava selvin ampumarataa osoittavin kilvin tonttiosaston hyväksymällä tavalla ennen ampumatoiminnan aloittamista radalla, kaiken puuston kuuluessa kaupungille; b) alueelta saadaan kaataa puustoa vain kaupunginmetsänhoitajan kanssa sovittavin tavoin ja määrin; c) kaikki alueelle rakennettavat ampumapaikat on varustettava äänisuojin sekä sellaisin laittein, ettei harhaluotien pääsy ympäristöön ole mahdollista; d) kaupungilla on oikeus vuokrakauden kestäessä rajoittaa ampumatoimintaa alueella, mikäli se turvallisuussyistä katsotaan tarpeelliseksi; e) kaupungilla on oikeus saada suhteellista vuokranalennusta vastaan vuokrakauden kestäessäkin osia alueesta hallintaansa, irtisanomisaikana 6 kk, mikäli tämä jonkun yleisen syyn johdosta käy välttämättömäksi (22. 10. 2 045 §).

Alberga-nimisestä tilasta vuokratun alueen vuokrasopimuksen pidentäminen. Lautakunta päätti pidentää kauppias Irja Jousen 16. 2. 1953 tehtyä vuokrasopimusta, jonka mukaan hänelle oli vuokrattu n. 1 000 m²:n suuruinen alue Alberga-nimisestä tilasta Espoon Stor-Hoplaksin kylästä, 28. 2. 1961 saakka entisillä ehdoilla (13. 8. 1 569 §).

Liuskaluotoja koskevan vuokra-oikeuden jatkaminen. Helsingfors Segelsällskap -nimisen yhdistyksen vuokraoikeutta Liuskaluotoihin päätettiin jatkaa 1. 8. lukien, irtisanomisaika 6 kk (2. 1. 13 §).

Oy. Albergan Sähkö Ab:n vuokraoikeuden siirto ja jatkaminen. Oy. Albergan Sähkö Ab:n vuokraoikeus Leppävaaran korttelin n:o 3 tonttiin n:o 9 merkittiin siirtyneeksi Oy. Malmin Sähkölaitokselle (Tonttij. 19. 3. 101 §). Lautakunta päätti jatkaa Malmin Sähkölaitoksen vuokraoikeutta ko. tonttiin viideksi vuodeksi 1. 1. 1957 alkaen muuten entisillä ehdoilla, paitsi että uusi perusvuokra, 25 000 mk, sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin »lokakuu 1951 = 100» siten, että indeksin vaihtelut otetaan huomioon täysinä kymmeninä (26. 11. 2 281 §).

Asuntotonttien ja -palstojen vuokraoikeuden siirto. Anomuksesta hyväksyttiin tai merkittiin kertomusvuoden aikana perinnön luovutuksen tai myynnin johdosta tapahtuneet vuokraoikeuden siirrot sekä että kauppakirjat oli asianmukaisesti varustettu leimamerkeillä.

Vuokraoikeuden siirrot niissä tapauksissa, joissa vuokraajalla oli oikeus kaupunkia kuulematta siirtää vuokraoikeutensa toiselle, oli merkitty tonttiosaston päällikön päätösluetteloon.

Uimaranta-alueen vuokraoikeuden siirto. Lautakunta hyväksyi kaupungin ja Albergan taajaväkisen yhdyskunnan välisen, n. 1.5 ha:n suuruista uimaranta-aluetta koskevan vuokrasopimuksen siirtämisen Espoon kunnan nimiin 1. 1. lukien (11. 6. 1 221 §).

Marttilan liiketontin vuokrauspäätöksen peruuttaminen. Lautakunta päätti peruuttaa

21. 11. 1955 tekemänsä päätöksen Marttilan liiketontin n:o 4 korttelissa n:o 46104 vuokraamisesta Osuusliike Elannolle (30. 1. 247 §).

Asuntoalueiden vuokraoikeuden irtisanominen, raukeaminen ym. Johtaja Leo Vuoriston vuokraoikeus n. 625 m²:n suuruiseen Fabianinkadun puoleiseen osaan tontista n:o 14 korttelissa n:o 37 päätettiin anomuksesta katsoa rauenneeksi, sillä ehdolla että vuokraaja suorittaa kaupungille korvauksena yhden vuosineljänneksen vuokran eli 125 000 mk (30. 4. 909 §).

Lautakunta päätti katsoa päättyneiksi seuraavat vuokraoikeudet: 31. 12. 1955 johtaja Lennart Melinin vuokraoikeuden Munkkiniemen tilasta vuokrattuun n. 700 m²:n alueeseen, joka sijaitsee korttelin n:o 301 ja Turun maantien välissä (18. 6. 1 261 §); 31. 12. 1956 Laajalahti-nimiselle yhdistykselle urheilualueeksi vuokrattua, Laajalahden maankäyttösuunnitelman mukaisen korttelin n:o 27 tonttia n:o 1 vastaavaa aluetta koskevan vuokrasopimuksen (3. 9. 1 675 §) sekä 1. 2. 1956 rouva Hilja Mikkosen vuokraoikeuden Hermannin korttelin n:o 650 tontilla n:o 69 sijaitsevaan vanhaan vuokra-alueeseen (Tonttij. 2. 7. 234 §). Rouva Anna-Brita Sweinsille Hermannista korttelin n:o VII tontilla n:o 15 vuokrattua aluetta koskeva vuokrasopimus merkittiin päättyneeksi 31. 12. (Tonttij. 4. 6. 188 §).

Lisäksi merkittiin kertomusvuonna päättyneiksi: 30. 4. A. Hännisen vuokraoikeus Hermannin korttelin n:o 652 tonttiin n:o 89 (6. 8. 1 532 §); 17. 8. liikemies Uuno Haapasen vuokraoikeus Suur-Huopalahden kylässä Albergan tilalla olevaan 0.5 ha:n suuruiseen huvila-alueeseen (17. 9. 1 756 §) sekä 31. 12. Herttoniemen vanhaa huvila-aluetta n:o 56 koskeva vuokrasopimus (Tonttij. 26. 11. 410 §). Varat. Jyrki Tuomisen vuokraoikeus Suursuo n:o 15 a- nimiseen alueeseen päätettiin sanoa irti päättyväksi 31. 12. (28. 5. 1 121 §).

Vuokraoikeuden julistaminen menetetyksi. Asunto Oy. Mäkipellontie 16 -nimisen yhtiön vuokraoikeus korttelin n:o 29046 tonttiin n:o 7 julistettiin menetetyksi (20. 8. 1 607 §).

Virkistysalueet. Lautakunta ilmoitti Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistykselle, että yhdistyksen käyttöön luovutetaan Stansvikin kartanoon vievän tien luoteispuolelta, tonttiosaston lähemmin osoittamalta paikalta alue vastaavanlaisin ehdoin kuin yhdistykselle aikaisemmin vuokrattu Stansvikin virkistysalue oli luovutettu. Yhdistys oli anonut alueen saamista jäsentensä viikonloppumajojen sijoituspaikaksi (10. 9. 1 721 §).

Lautakunta päätti, että Helsingin Kunnantyöntekijöiden Keskusjärjestön Kulosaaren kartanon pohjoispuolelta vuokraamalla virkistysalueella saadaan siellä oleviin yhdistyksen jäsenten viikonloppumajoihin rakentaa majan seinustaan liittyvä varastotila, joka sai olla vain määrätyn kokoinen. Yhdistyksen oli laaditutettava laajennuspiirustukset ja valvottava niiden noudattamista (17. 9. 1 772 §).

Duodecim Sairaala Oy:n hoitajattarien yhdistys oikeutettiin toistaiseksi, irtisanomisaika 2 kk, pitämään paikoillaan kesähuvilarakennustaan Laajasalossa 6 000 mk:n vuosikorvauksesta (Tonttij. 20. 2. 58 §).

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttömaat. Kertomusvuoden kuluessa annettiin vuokralle seuraavat viljelys- ja syöttömaat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Vuokra, mk
Herttoniemi, ent. Rantalan alue, 1.5 ha	Ester Johansson [1]	1.1.1956—31.12.1958	22 000 [3]
» museoalue, 0.6 ha	» [1]	S:n	9 000 [3]
» ns. Laborin alue, 1.0 ha	» [1]	»	15 000 [3]
Kumpula, viljelyspalsta litt. Y	Juho Toivonen [2]	»	15 000 [4]
» viljelyspalstat K¹, K², litt. S ja U	Gerda Vuorela [2]	»	30 000 [4]
Laajalahti, kortt. n:o 132 ,tontti n:o 1, 1.2 ha	Esko Kukkamäki [2]	»	5 000 [4]
Marjaniemi, 400 m²	Viktor Ylhäinen [2]	»	1 000 [4]
Oulunkylä, Perkiö, 1.0 ha	SOK [5]	Viljelyskausi 1956	15 000 [3]
Pasila, ns. Hallipelto ja Mansikkamäki, 6 000 m²	Antti Pyyhtiä [2]	1.1.1956—31.12.1958	6 000 [4]
Pukinmäki, ent. Komaroff'in maista 0.15 ha	Toivo Sorvali [6]	1.5.1956—30. 4.1961	2 500 [4]
S:n 0.1 ha	Lasse Kauppinen [7]	S:n	1 500 [4]
Reijola, viljelyspalsta litt. d	Armas Vallenius [2]	1.1.1956—31.12.1958	4 000 [4]
» viljelysalueet K¹, K² ja K³, 0.34 ha sekä litt K⁴, 0.8⁷ ha ja syöttöalueet F¹ ja F²	Arvo Aarnio [5]	Viljelyskausi 1956	3 800 [3] 3 000 [3] 2 000 [3]
Ruskeasuo, Punamäki, 0.2 ha	Allan Aalto [5]	S:n	1 500 [3]
Tali, kortt. n:o 33018, tontti n:o 5 sekä kortt. n:o 33019, tontti n:o 1-2, 1.7 ha	Eemil Österberg [2]	1.1.1956—31.12.1958	5 200 [4]
Vanhakaupunki, viljelyspalsta litt. d	Ebba Vilkman [2]	S:n	30 000 [4]

[1] Tonttij. 2. 7. 241 §. — [2] Kiint. ltk. 30. 4. 915 §. — [3] Kokonaisvuokra. — [4] Vuosivuokra. — [5] Tonttij

Viljelysalueiden vuokraajien Sorvalin, Kauppisen ja Johanssonin vuokraehtoihin sisältyi, että mikäli kaupunki tarvitsi käyttöönsä aluetta tai osaa siitä, oli se luovutettava 3 kk:n irtisanomisajan jälkeen.

E. Steniuksen vuokrasopimus. Rouva Elsa Steniukselle, jonka aikaisempi vuokrasopimus oli sanottu irti alueen pienentämisen ja rajajärjestelyjen takia päättyväksi 31. 12. 1955, päätettiin vuokrata Munkkiniemen tilasta RN:o 1^{1172} viljelys- ja tonttialue, pinta-alaltaan 0.32 ha, ajaksi 1. 1. 1956—31. 12. 1960 indeksiin sidotusta 6 400 mk:n vuosivuokrasta. Vuokraaja oli velvollinen järjestämään alueen länsipuolelta tarpeellisen uuden ajotien ja, kaupungin niin vaatiessa, 3 kk:n kuluessa luopumaan korvauksetta oikeudestaan viereisen korttelin n:o 30095 tontin n:o 8 kautta vuokra-alueelle vedettyihin vesi- ja viemärijohtoihin. Vuokraajan oli, mikäli kaupunki ennen vuokra-ajan päättymistä tarvitsi aluetta tai osia siitä teitä, katuja, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten, luovutettava sitä varten tarvittava ala 3 kk:n kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranalennusta vastaan, mutta muuten korvauksetta (12. 11. 2 177 §).

Oy. Rekola Ab:n viljelysalueen pienentäminen. Lautakunta päätti merkitä Oy. Rekola Ab:n viljelysalueen pinta-alaksi 1. 1. 1957 lukien n. 2.8 ha entisen 2.96 ha:n asemesta ja alentaa vuosivuokran vastaavasti 120 000 mk:sta 113 300 mk:aan. Erotettu alue, joka sijaitsi Reijolan nuorisokodin länsipuolella, päätettiin siirtää talo-osaston hallintoon ko. nuorisokodin piha-alueeseen liitettäväksi mainitusta ajankohdasta lähtien (19. 11. 2 241 §).

Ulkotarjoilualueet. Oy. Tit-Bit Ab. oikeutettiin kertomusvuoden kesäkautena harjoittamaan ulkotarjoilua Toivonkatu 1—3:n jalkakäytävällä samoin ehdoin kuin edellisinäkin vuosina (Tonttij. 23. 4. 122 §).

Oy. Ravintola Eliteä päätettiin veloittaa ravintolan edustalla Runeberginkadun puolella sijaitsevan puistokaistan käytöstä ulkotarjoilualueena kesän 1955 aikana 25 000 mk:lla (Tonttij. 23. 4. 127 §). Yhtiön vuokraoikeutta em. puistoalueeseen jatkettiin kertomusvuoden kesäkaudeksi entisillä ehdoilla (Tonttij. 22. 5. 155 §).

Helsingin Osuuskauppaa veloitettiin 25 000 mk:lla Arkadiankatu 23:n edustalla olevan puistikon käytöstä kesäkautena 1955 (Tonttij. 7. 5. 134 §).

Pienoisgolfkentät. Lautakunta päätti antaa vuokralle paikkoja pienoisgolfkenttiä varten kertomusvuoden kesäkaudeksi tonttiosaston lähemmin osoittamista kohdista seuraavasti: Huopalahden Hurjat -nimiselle yhdistykselle Pohjois-Haagasta Eliel Saarisen tien ja Ilkantien kulmauksesta; Munkkiniemen Kerholle Munkkiniemestä Pikkuniementien varrelta; Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan Ristin Kilta -nimiselle yhdistykselle Sibeliuspuistosta Mechelinin- ja Kesäkadun kulmasta; Pakilan Kansallisseuralle Pakilasta kansakoulun eteläpuolelta; Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle Eläintarhantie 7:n kohdalta; Eräkärpät -nimiselle yhdistykselle Maunulasta Männikkötien varrelta; Skatan Kaverit -nimiselle yhdistykselle Katajanokalta Upseerikasinon länsipuolelta; Käpylän Urheilu Veikot -nimiselle seuralle Käpylästä Arabiankadun varrelta; Yhteiskunnallisen Korkeakoulun Oppilaskunnalle Hermannista Punkaharjuntien varrelta; Helsingin Pienoisgolfseuralle Ruskeasuolta Ratsastushalliin vievän tien eteläpuolelta; Toukolan V- ja U-seura Teräkselle Kumpulasta; Herttoniemen Oppikouluyhdistykselle Herttoniementien ja Karhulinnan väliseltä aukiolta; Helsingin Suunnistajat -nimiselle yhdistykselle Meilahden täytemaalta Paciuksenkadun varrelta; Karhu-Kissat -nimiselle yhdistykselle Hesperian täytemaalta pesäpalloilukentän takaa; Lauttasaaren Pyrintö -nimiselle yhdistykselle Heporaudan puistosta Särkiniementien varrelta; Elannon Isku -nimiselle seuralle Herttoniemen itäiseltä asuntoalueelta; V- ja U-seura Malmin Ponnistajat -nimiselle yhdistykselle Malmilta Kunnantien eteläpuolelta; Mellunkylän Kontio-nimiselle yhdistykselle Vartiokylästä; Lentopallo—55 -nimiselle yhdistykselle Oulunkylästä Jokiniementien varrelta; Idrottsföreningen Kamraterna -nimiselle yhdistykselle Taivalsaaresta sekä Helsingin Poliisivoimailijoille Kaisaniemestä. Paikat annettiin vuokralle samoilla ehdoilla kuin edellisinäkin vuosina; vuokra paikkaa kohden oli 5 000 mk (23. 4. 858 §). Edellisten lisäksi vuokrattiin Suomen Punaisen Ristin Puistolan osastolle paikka pienoisgolfrataa varten Puistolasta, Pääkaupungin Pienoisgolfkerholle Kulosaaresta sekä Torpanpojat -nimiselle yhdistykselle Munkkiniemen pohjoiselta alueelta samoilla ehdoilla kuin edellisetkin (7. 5. 959 §).

Lautakunta myönsi Suomen Punaisen Ristin Puistolan osastolle oikeuden jättää vuokraamalleen alueelle sijoitetut laitteet sekä aidan paikoilleen talven ajaksi, sillä ehdolla että laitteet suojataan ja että yhdistys valvoo niiden siistinä pysymistä (17. 9. 1 769 §). Myö-

hemmin myönnettiin Elannon Isku, Kamraterna ja Ristin Kilta -nimisille yhdistyksille näiden anomuksesta samoin lupa ratojensa laitteiden paikallaanpitoon talvikautena 1956/57. Laitteet oli kuitenkin poistettava 2 viikon kuluessa kehotuksen antamisesta, mikäli tonttiosasto sellaisen vaatimuksen esittäisi. Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin myöntämään vastaavat luvat seuraavaksi talvikaudeksi (15. 10. 1 998 §).

Moottoriajoneuvojen huoltoasema-alueiden vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata Oy. Union-Öljy Ab:lle 10 vuodeksi n. 3 340 m²:n suuruisen alueen Helsingintien ja Vanhan Porvoontien muodostamasta kolmiosta yhtiön entisen huoltoasemapaikan pohjoispuolelta 695 250 mk:n vuosivuokrasta sekä kaupunginvaltuuston 7. 3. hyväksymillä ehdoilla (22. 5. 1 071 §; ks. I osan s. 72). Samalle yhtiölle päätettiin vuokrata 3 990 m²:n suuruinen alue Mäkelänkadun itäpuolelta, Sofianlehdon- ja Kumpulantien väliseltä alueelta yhdistetyn moottoriajoneuvojen huoltoaseman ja kuorma-autojen tilauskeskuksen rakentamista varten 10 vuodeksi 1. 7. lukien 717 599 mk:n vuosivuokrasta sekä muilla ehdoilla, jotka kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt 11. 4. (18. 6. 1 272 §; ks. I osan s. 68). Asemalle rakennettavien polttoainesäiliöiden ja jakelulaitteiden piirustukset hyväksyttiin (6. 8. 1 537 §).

Oy. Esso Ab:lle vuokrattiin kaupunginvaltuuston 13. 6. hyväksymillä ehdoilla korttelin n:o 29036 tontin n:o 7 pohjoisosasta 1 580 m²:n suuruinen alue. Samalla lautakunta hyväksyi rakennuksen piirustukset sekä päätti purkaa yhtiön Munkkiniemestä vuokraamaa huoltoasema-aluetta koskevan vuokrasopimuksen 30. 6. lukien (20. 8. 1 604 §; ks. I osan s. 69). Tonttijaosto hyväksyi puolestaan alueelle asennettavien maanalaisten polttoainesäiliöiden piirustukset (Tonttij. 17. 12. 435 §).

Oy. Shell Ab:lle päätettiin vuokrata n. 1 750 m²:n suuruinen alue Käpylän korttelista n:o 856 kaupunginvaltuuston 13. 6. määräämillä vuokraehdoilla (1. 10. 1 874 §; ks. I osan s. 68). Lautakunta päätti myöhemmin vahvistaa em. alueen lopulliseksi pinta-alaksi n. 2 500 m² sekä velvoittaa yhtiön asemakaavaosaston laatiman karttapiirroksen osoittamalla tavalla rakentamaan aikaisemman huoltoasemansa vierestä sisäänajotien alueelle sekä pitämään tämän tien kunnossa ja puhtaana toistaiseksi, kunnes Mäkelänkatu tulisi lopullisesti rakennetuksi (29. 10. 2 092 §).

Oy. Trustivapaa Bensiini Ab:lle päätettiin huutokaupalla vuokrata 1. 1. lukien 20 vuodeksi n. 3 250 m² Käpylän- ja Koskelantien risteyksestä I-luokan huoltoaseman rakentamista varten 601 375 mk:n vuosivuokrasta. Alueen lopullinen suuruus päätettiin määrätä rakennuksen piirustusten hyväksymisen yhteydessä. Muista ehdoista mainittakoon, että asemalle oli sijoitettava vähintään 2 jakelupylvästä sekä että vuokraajan oli saatettava huoltoasema peruspylväineen ja vähintään yksine lämmitettävine huoltopaikkoineen käyttökuntoon vuoden kuluessa (30. 4. 918 §).

Oy. Gulf Ab:n vuokraoikeutta moottoriajoneuvojen huoltoasematonttiin n:o 3 Reijolankadun varrella päätettiin jatkaa 1. 1. alkaen 5 vuoden ajaksi 739 500 mk:n vuosivuokrasta (2. 1. 17 §).

Lautakunta päätti poistaa kansliaosaston vuokrasopimusten luettelosta Oy. Kaartinmaneesin Autohalli Oy:n vuokrasopimuksen, joka koski 1 083 m²:n suuruista huoltoasema- ja bensiininjakelupaikkaa Kaartinmaneesiin rajoittuvalla alueella. Mainittu paikka sisältyi valtiolle ns. Ilmalan aluevaihdon yhteydessä luovutettavaan alueeseen. Samalla ilmoitettiin asianomaisille, että em. sopimuksen mukainen vuokra 1. 4. lukien kuului valtiolle (5. 3. 508 §).

Polttoaineiden jakelulaitteet ja polttoainesäiliöt. Lautakunta päätti oikeuttaa Oy. Union-Öljy Ab:n asentamaan 1. 1. lukien Torpparinmäen huoltoasemalle kaksi lisäjakelulaitetta yhteensä 156 000 mk:n lisävuokrasta (30. 1. 241 §).

Kuljetusliike Liito Oy. oikeutettiin ainoastaan omaa käyttöään varten asentamaan Viikimäen vuokra-alueelleen 8 200 l:n vetoinen tulenaran nesteen maanalainen säiliö jakelulaitteineen 1. 2. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 36 000 mk:n vuosivuokrasta. Samalla oikeutettiin yhtiö antamaan säiliön ja jakelulaitteiden asentaminen ja huolto Oy. Trustivapaa Bensiini Oy:n hoidettavaksi (30. 1. 240 §).

Lautakunta päätti myöntää Kaukokiito Oy:lle luvan sallia Esso Oy:n asentaa em. yhtiön tavara-asemaansa varten vuokraamalle Meilahden alueelle kolme jakelulaitetta säiliöineen seuraavilla ehdoilla: lupa jatkuu 1. 1. 1957 lukien, irtisanomisaika 6 kk; vuotuinen korvaus kaupungille on 180 000 mk; laitteiden asennuksessa ja paikallapidossa on noudatettava paloviranomaisten määräyksiä; polttoainetta saadaan jakaa vain tavara-

asemalla liikennöiville autoille. Samalla hyväksyttiin esitetyt piirustukset (26. 11. 2 293 §).

Lautakunta päätti katsoa Oy. Auto-Master Ab:n Työpajankadulla sijainnutta bensiininjakelupylvästä koskevan vuokraoikeuden päättyneeksi 31. 12. 1955 (30. 1. 231 §.)

Oy. Metalliteos-nimisen yhtiön vuokrasopimuksen pidentäminen. Yhtiön 22. kaupunginosan korttelin n:o 693 tonttia n:o 22 Elimäenkadun varrella koskevaa vuokrasopimusta päätettiin jatkaa 1. 7. 1956—31. 12. 1986 väliseksi ajaksi mm. seuraavilla ehdoilla: perusvuosivuokra, 649 000 mk, pysyi muuttumattomana 31. 6. 1958 saakka, sen jälkeen se sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin lokakuu 1951=100, siten että perusvuosivuokra vastasi indeksilukua 100; alueelle oli 3 vuoden kuluessa vuokrauksen alkamisesta rakennettava vähintään 2 400 m³:n suuruinen tehdas- ja varastorakennus lautakunnan hyväksymien piirustusten mukaisesti; muuten oli noudatettava teollisuustonttien yleisiä vuokrausehtoja, asuntojen rakentamisvelvollisuutta lukuun ottamatta (30. 4. 904 §).

Oy. John Stenberg Ab:n vuokraoikeutta Hakaniemenrannan n. 840 m²:n suuruiseen alueeseen jatkettiin 1. 1. — 31. 12. 1956 väliseksi ajaksi entisen sopimuksen mukaisesta vuosivuokrasta sekä 1. 1. 1957 alkaen 201 600 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk (12. 11. 2 192 §, 17. 12. 2 431 §).

Yhdistyneet Villatehtaat Oy:n vuokraoikeutta Hämeentien varrella korttelissa TK 672 olevaan n. 180 m²:n alueeseen päätettiin jatkaa toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, entisillä ehdoilla (Tonttij. 22. 5. 156 §).

Eräät Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:n vuokra-alueet. Lautakunta päätti siirtää ns. Toukolan rantakorttelin aluetta n:o 3 koskevan, aikaisemmin Oy. H. Bastmanin Olut- ja Virvoketehtaan nimissä olleen vuokraoikeuden Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:lle sekä jatkaa ko. vuokraoikeutta 1. 10. 1955—31. 12. 1956 väliseksi ajaksi. Vuokraehdot pysyivät ennallaan.

Samalla päätettiin jatkaa yhtiölle lautakunnan 11. 1. 1954 tekemällä päätöksellä varatun Kyläsaaren teollisuuskorttelin n:o 677 pohjoisosan varausaikaa 31. 12. 1956 saakka, sillä edellytyksellä että yhtiön rakennus Salomon-, Arkadian- ja Olavinkatujen varrella muutetaan liike- ja toimistotiloiksi (9. 1. 63 §).

Samoin päätettiin merkitä Oy. Bastmanin Olut- ja Virvoketehtaalla vuokralla olleen em. Toukolan korttelin ja Hämeentien välissä sijaitsevan n. 110 m²:n suuruisen maakaistaleen vuokraoikeus Maanviljelijäin Maitokeskuksen nimiin (Tonttij. 23. 1. 20 §).

Taivalsaaresta vuokralle annetun alueen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Ovila Oy:n vuokraoikeutta Taivalsaaren vuokra-alueeseen 1. 1. 1957 lukien, irtisanomisaika 6 kk. Vuokraajalle ilmoitettiin, että alue oli tyhjennettävä v:n 1958 loppuun mennessä (8. 10. 1 943 §).

Valkosaaren veneveistämö- ym. alueiden vuokrasopimusten jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Telva Oy:n, Suortin Veneveistämön ja Ab. Wickström Motor Co:n vuokraoikeuksia Valkosaaren vuokra-alueisiin n:o 1, 2, 3 ja 4 toistaiseksi, irtisanomisaikana 6 kk ja muuten entisillä ehdoilla (5. 3. 522 §).

Eräitä Vallilan teollisuustontteja koskevien päätösten täsmentäminen. Päätettiin, että ne vuokrasopimukset, jotka koskivat Teollisuuskadun varrella Vallilan korttelissa n:o 534 sijaitsevia teollisuustontteja n:o 1, 3 a ja 3 b ja jotka oli pidennetty lautakunnan kokouksissa 19. 11. 1951 sekä 6. 4. 1952, pidennettiin ilman kultaklausuuliehtoa (20. 2. 411 §).

Hokava Oy:lle vuokratun tehdasalueen vuokraehtojen tarkistaminen. Lautakunta päätti muuttaa 15. 12. 1952 tekemäänsä päätöstä alueen vuokraamisesta kaupunginvaltuuston vahvistamin vuokraehdoin Tapanilasta I 251 RN:o 1^{412} -nimisestä tilasta Hokava Oy:lle siten, että alueen suuruudeksi 1. 4. alkaen merkittiin n. 4 550 m² entisen 9 150 m²:n asemesta ja indeksiin sidotuksi vuosivuokraksi 227 500 mk aikaisemman 457 500 mk:n sijasta. Tontin rakentamisvelvollisuutta koskeva kohta päätettiin poistaa uudesta vuokrasopimuksesta.

Lisäksi päätettiin muuttaa lautakunnan 24. 5. 1954 tekemää päätöstä, jolloin kaupunginvaltuuston myöntämän oikeuden perusteella vuokra-aluetta suurennettiin n. 3 850 m², siten että lisäalueen suuruudeksi merkittiin 8 700 m² ja perusvuosivuokra korotettiin vastaavasti 270 000 mk:sta 609 000 mk:aan (5. 3. 517 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi		Vuosivuokra, mk
		alkaa	päättyy	
Herttoniemi,				
kortt. n:o VK43071, tontti n:o 4, 1 041.4 m²	E. J. Torvinen Oy. [1])	1. 5.1956	31. 3.1960	72 900 [2])
» » » VK43071, » » 6, 1 015.8 »	MaMela Oy. [3])	1. 7.1956	S:n	71 100 [2])
» » » VK43071, » » 8, 1 044.7 »	Autoilija R. Både ja maal. mest. Pauli Arema [4])	1.11.1956	31.10.1961	73 100 [2])
» » » VK43071, » » 12, 1 102.4 »	Ansala Oy. [4])	S:n	S:n	77 200 [2])
» » » VK43071, » » 13, 1 100.0 »	Joht. Väinö Heiman [5])	1. 7.1956	31. 3.1960	77 000 [2])
» » » VK43071, » » 15, 1 161.0 »	Konepaja Oy. [3])	S:n	S:n	81 500 [2])
» » » VK43071, » » 16, 1 194.8 »	J. Tuormalan Metallikutomo Oy. [3])	»	»	83 600 [2])
» » » VK43072, » » 5, 2 171.5 »	Laajasalon Metallipaja [6])	1. 9.1956	31.12.1960	152 000 [2])
» » » VK43072, » » 6, 2 469.1 »	Toim.joht. Vilho Lehto [6])	S:n	S:n	172 800 [2])
» » » VK43072, » » 10, 3 060.2 »	Koneliike Holopainen Oy. [7])	1. 5.1956	31. 3.1960	214 200 [2])
» » » VK43073, » » 2, 800.0 »	Toim.joht. Kauko Penttilä [4])	1.11.1956	31.10.1961	56 000 [2])
Kyläsaari, ratapiha-alue n:o 11 a, 1 460.0 m²	Kaupp. Mikko Lahti [8])	1. 8.1956	3 kk. irtis. jälk.	175 200
» » » 11 b, 775.0 »	Särmäpuu Oy. [9])	S:n	S:n	93 000
» » » 11 d, 900.0 »	Autoilija Taisto Syrjänen [10])	16. 9.1956	»	108 000
» » » 11 e, 850.0 »	Työnjoht. A. Lindström [9])	1. 8.1956	»	102 000
» » » 11 e, 850.0 »	Sorvari Hugo Mynttinen [11])	S:n	»	102 000
» » » 32, 525.0 »	Kestopäällyste Virta & Kumpp. [12])	1. 7.1956	»	63 000
Malmi,				
kortt. n:o VK39123, tontti n:o 2,5 950.0 m²	Oy. Concrete Ab. [13])	1.11.1956	31. 5.1959	297 500 [2])
» » » VK39123, » » 4, 1 794.0 »	Kirvesmies Arto Lahti perustett. yhtiötä varten [14])	1. 2.1956	S:n	80 000 [2])
» » » VK39124, » » 3, 5 660.0 »	Rva Saara Eloranta [15])	1.10.1956	»	283 000 [2])
» » » VK39124, » » 4, 1 628.7 »	Liikemies Ilmari Inkinen [16])	1. 7.1956	»	81 500 [2])
» suunnitellusta kortt. n:o 38093, 6 000.0 »	Oy. Vesi-Pekka [17])	1. 1.1957	6 kk. irtis. jälk.	420 000 [18])
Niittylä,				
kortt. n:o TK28296, tontti n:o 2, 1 504.2 »	Tilaus Oy. [19])	1. 9.1956	31.12.1959	90 300 [2])
» » » TK28299, » » 3, 2 162.0 »	Oy. Tools Ab. [20])	1. 2.1956	31.12.1958	129 200 [2])
Pitäjänmäki,				
kortt. n:o TK46024, tontti n:o 6, 2 880.3 »	Oy. Itämainen Halvatehdas [21])	1. 1.1956	31.12.1985	231 000 [2])
» » » TK46024, » » 7, 4 023.7 »	Tyylipunos Oy. [21])	S:n	S:n	322 000 [2])
» » » TK46024, » » 9, 1 864.3 »	Kiinteistö Oy. Höyläämöntie 7 [22])	1. 7.1956	»	149 000 [2])
» » » TK46025, » » 2, 2 028.0 »	T:mi Vaneri-Aitta [21])	S:n	»	163 000 [2])
Uudenpellon varastoalue n:o 29 a, 600.0 m²	Rakennusliike A. E. Tamminen & Kumpp. [23])	1. 4.1956	3 kk. irtis. jälk.	36 000
Viikinmäki, tontti n:o 3/II, 1 768.0 m²	Kuljetusliike L. Grundström [24])	1. 7.1956	31. 3.1957	97 240
		1. 4.1957	31. 5.1958	88 400 [2])

Luettelossa mainitut Pitäjänmäen pienteollisuuskorttelien n:o 46024 ja 46025 tontit vuokrattiin kaupunginvaltuuston 5. 10. 1955 vahvistamin vuokraehdoin. Asuntojen rakentamisvelvollisuus 1/4:lle lisääntyneestä työntekijämäärästä määrättiin Tyylipunos Oy:lle sekä Kiinteistö Oy. Höyläämöntie 7:lle.

Malmin pienteollisuustonttien vuokraajien oli kunnostettava tonttien tienpuoleinen edusta istutuksilla tonttiosaston hyväksymällä tavalla. Tontin poikki kulkevia valtaojia ei korttelin n:o VK 39124 tontin n:o 3 vuokraaja saanut täyttää ennen kaupungilta saamaansa lupaa.

Viikinmäen tontin n:o 3/II vuokraehdoista mainittakoon: vuokraoikeuteen saatiin

[1]) Kiint. ltk. 16. 4. 804 §. — [2]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin 1. 4. 1957 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [3]) Kiint. ltk. 12. 3. 572 §. — [4]) S:n 22. 10. 2 051 §. — [5]) S:n 12. 3. 572 §, 8. 10. 1 939 §. — [6]) S:n 9. 7. 1 404 §. — [7]) S:n 30. 4. 911 §. — [8]) Tonttij. 30. 7. 273 §. — [9]) Kiint. ltk. 30. 7. 1 477 §. — [10]) Tonttij. 10. 9. 321 §. — [11]) S:n 30. 7. 272 §. — [12]) S:n 4. 6. 173 §. — [13]) S:n 29. 10. 380 §. — [14]) S:n 23. 1. 22 §. — [15]) Kiint. ltk. 17. 9. 1 773 §. — [16]) S:n 25. 6. 1 301 §. — [17]) Tonttij. 29. 10. 381 §. — [18]) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin 1. 4. 1958 alkaen, perusvuokrana alkuvuokra. — [19]) Kiint. ltk. 30. 7. 1 481 §. — [20]) S:n 30. 1. 246 §. — [21]) S:n 2. 1. 18 §. — [22]) S:n 25. 6. 1 304 §, 19. 11. 2 242 §. — [23]) Tonttij. 9. 4. 106 §. — [24]) Kiint. ltk. 25. 6. 1 300 §.

vapaa siirto-oikeus vasta sen jälkeen, kun alueelle oli valmistunut lautakunnan hyväksymien piirustusten mukainen rakennus vesikattovaiheeseen; vuokraajan oli suoritettava kaupungille hyvityksenä tontilla suoritetuista siivous- ja raivaustöistä 20 863 mk.

Alueen vuokralleanto Meilahden täytemaalta. Kaukokiito Oy:lle päätettiin vuokrata tavaralinja-autoasemaa varten 1. 6. 1956—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi 5 200 m²:n alue Meilahden täytemaalta Paciuksenkadun varrelta seuraavilla ehdoilla: vuosivuokra oli 31. 3. 1957 saakka 312 000 mk ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, mainittu alkuvuokra perusvuokrana; aluetta saatiin käyttää vain tavaralinja-autoaseman paikkana; vuokraaja oli velvollinen itse kunnostamaan alueen ja sinne johtavan tien aseman tarvetta vastaavaksi ja pitämään ne kunnossa; vuokraajalla ei ollut oikeutta vaatia alueelle rakennettavaksi vesijohtoja eikä viemäreitä, vaan mikäli niitä tarvittiin, oli ne rakennettava vuokraajan kustannuksella kaupungin ohjeiden mukaisesti; alueelle saatiin pystyttää vain yhtenäinen rakennus (14. 5. 1 008 §). Tonttijaosto hyväksyi puolestaan rakennuksen piirustukset (Tonttij. 18. 6. 224 §).

Kaukokiito Oy:n anomuksesta lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että yhtiön kanssa tehtyä vuokrasopimusta pidennettäisiin 31. 5. 1966 saakka entisillä ehdoilla, jatkettaisiin sen jälkeen 6 kk:n irtisanomisajan varassa sekä myönnettäisiin vuokraoikeuteen vapaa siirto-oikeus (30. 7. 1 483 §).

Oy. Konela Ab:lle vuokrattu alue. Oy. Konela Ab:lle päätettiin vuokrata Lauttasaaresta Vattuniementien itäpuolelta 1. 5. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, n. 10 000 m²:n suuruinen alue 1.2 mmk:n vuosivuokrasta varastoimistarkoituksiin. Alue oli aidattava panssariverkkoaidalla (Tonttij. 7. 5. 136 §).

Sepelinmurskaamoalueen vuokralleanto. Munkkiniemestä Huopalahdentien itäpuolelta päätettiin vuokrata Oy. Laatusepeli Ab:lle 6 000 m²:n maa-alue sepelinmurskaamoalueena käytettäväksi 1. 6. alkaen, irtisanomisaika 6 kk, 360 000 mk:n vuosivuokrasta sekä sillä ehdolla, että pölyn leviäminen alueen ympäristöön estetään tehokkaasti (14. 5. 1 014 §, 13. 8. 1 572 §).

Varastoalueiden vuokralleanto Viikinmäen pellolta. Tonttiosaston lähemmin osoittamalta paikalta vuokrattiin Viikinmäen pellolta alueita ulkovarastointia varten: Tasorakennus Oy:lle 3 000 m² 1. 6. lukien 180 000 mk:n vuosivuokrasta, Liukurakenne Oy:lle 500 m² 1. 7. lukien 30 000 mk:n vuosivuokrasta sekä Yleisrakentajat Oy:lle 3 200 m² samasta ajankohdasta 192 000 mk:n vuosivuokrasta. Irtisanomisaikana oli 3 kk sekä lisäehtona, ettei alueelle rakenneta (Tonttij. 4. 6. 187 §, 2. 7. 236, 237 §).

Rakennusvirastolle luovutetut varastoalueet. Rakennusviraston käyttöön päätettiin luovuttaa Malmin varasto- ja pienteollisuuskorttelista n:o VK 39124 tontti n:o 2 toistaiseksi 1. 1. 1957 alkaen 200 000 mk:n tilitysvuokrasta sekä sillä ehdolla, että tontti aidataan panssariverkkoaidalla (1. 10. 1 886 §).

Talorakennusosastolle päätettiin luovuttaa 1. 1. lukien n. 500 m²:n alue Karstulantien luoteispuolelta varastoalueeksi, irtisanomisaika 3 kk, 30 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 20. 2. 69 §).

Pasilan sepelinmurskaamoalueen v:n 1956 vuokran alentaminen. Lautakunta päätti merkitä ko. alueen v:n 1955 tilitysvuokraksi 900 000 mk (30. 7. 1 478 §).

Vuokrasopimuksen tai vuokrauspäätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti muuttaa Jätekeskus Oy:n vuokrasopimusta siten, että se tuli koskemaan koko Kyläsaaren suunniteltua korttelia n:o VK 685 sekä että perusvuosivuokraksi tuli 1. 4. alkaen 687 000 mk entisen 430 000 mk:n sijasta, muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen. Ehtona oli kuitenkin, että vuosivuokra määräytyy kulloinkin sen mukaan, paljonko yhtiöllä on aluetta käytössään ja että viimeistään 1. 1. 1960 lukien yhtiöltä peritään koko korttelin n:o 685 vuokra (16. 1. 117 §).

Kaupunginvaltuuston 29. 8. tekemän päätöksen mukaisesti Rakennus Oy:lle vuokrattavaa Herttoniemen pienteollisuusalueen korttelin n:o 43058 tonttia n:o 3 koskevaa vuokrauspäätöstä muutettiin siten, että tontti vuokrattiin Rakennus Oy:n toimesta perustettavalle yhtiölle (5. 11. 2 142 §).

Eräiden varastoalueiden pinta-alojen muutokset. Lautakunta päätti yhtiöiden anomuksesta muuttaa 16. 10. lukien Herttoniemen öljysatama-alueelta Polttoaineosuuskunnalle ja Oy. Skanoil Ab:lle vuokrattujen varastoalueiden välistä rajaa siten, että Polttoaineosuuskunnan alueen suuruudeksi entisen 3 144 m²:n sijasta tuli 4 152 m² ja perusvuosivuokraksi 314 800 mk aikaisemman 214 000 mk:n asemesta; Oy. Skanoil Ab:n alue pie-

neni 2 180 m²:stä 1 172 m²:iin ja perusvuosivuokra 218 000 mk:sta 117 200 mk:aan (15. 10. 1 996 §).

Lautakunta päätti merkitä Herttoniemestä Bensiinikadun luoteispuolelta Oy. Skanoil Ab:lle vuokratun öljyvarastoalueen Litt. 1 n:o III suuruudeksi 1. 11. lukien 8 018 m² entisen 6 125 m²:n sijasta, perusvuosivuokraksi 56 150 mk entisen 49 000 mk:n sijasta sekä vuosivuokraksi vastaavasti 645 650 mk entisen 563 500 mk:n asemesta (22. 10. 2 044 §). Lisäksi merkittiin myöhemmin Oy. Gulf Oil Ab:n vuokraoikeus kahteen, 3 000:n ja 5 000 m²:n suuruiseen Herttoniemen öljyvarastoalueeseen siirtyneeksi Oy. Skanoil Ab:lle, joka anoi näiden alueiden yhdistämistä aikaisempaan vuokra-alueeseensa. Lautakunta päättikin merkitä yhtiön em. varastoalueen suuruudeksi 1. 12. lukien n. 15 018 m², vuosivuokraksi 1 299 500 mk ja perusvuosivuokraksi 120 150 mk. Yhdistetyn alueen vuokraoikeus merkittiin päättyväksi 31. 12. 1967 entisen vuokrasopimuksen päättymisajan, 1. 5. 1968, asemesta. Samalla päätettiin hyväksyä esitetyt lisärakennuksen piirustukset (26. 11. 2 292 §).

Johtaja Vallu Anderssonin vuokraaman Mäkelän varastoalueen n:o 3/IV pinta-alaksi päätettiin merkitä 1. 3. lukien entisen 800 m²:n asemesta 1 500 m², vuosivuokra korotettiin 48 000 mk:sta 90 000 mk:aan. Ehtona oli, ettei lisäalueelle saanut rakentaa mitään (Tonttij. 6. 2. 28 §).

Hitsaaja Leopold Laineelle vuokratun Vallilan metsän varastoalueen suuruudeksi 16. 9. lukien määrättiin 1 625 m² entisen 1 325 m²:n asemesta. Vuosivuokra korotettiin 79 500 mk:sta 97 500 mk:aan (Tonttij. 10. 9. 319 §).

Rakennus Oy. Elmeri Niemelän vuokraoikeus Vallilan metsän 1 043 m²:n suuruiseen alueeseen merkittiin 1. 10. lukien siirtyneeksi Oy. Rakennustoimen nimiin, joten yhtiön, jolla ennestään oli vuokralla viereinen 1 600 m²:n varastoalue, vuokra-alueen pinta-alaksi tuli yhteensä 2 643 m² ja vuosivuokra kohosi vastaavasti 96 000 mk:sta 158 580 mk:aan (Tonttij. 8. 10. 354 §).

Eräiden Herttoniemen pienteollisuusalueen tonttien vuokraehtojen vahvistaminen. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että lautakunta oikeutettaisiin pidentämään kortteleissa n:o 43071, 43072, 43073 ja 43076 olevien tonttien vuokra-aikaa niissä tapauksissa, jolloin vuokraajat olivat täyttäneet näille määrätyn rakentamisvelvollisuuden, v:n 1986 loppuun saakka, sillä ehdolla että kaupungilla olisi oikeus, sitten kun tontin edustalla oleva katu on rakennettu valmiiksi, korottaa perusvuosivuokraa enintään 100 mk/m² vastaavaksi vuodessa (13. 2. 365 §). Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä eo. ehdotuksen 7. 3. pidennettiin sen mukaisesti T:mi Putkikulman vuokraoikeutta korttelin n:o VK 43072 tonttiin n:o 13, puuseppä Olavi Kankaan vuokraoikeutta korttelin n:o VK 43073 tonttiin n:o 1, Oy. Hanke Ab:n vuokraoikeutta korttelin n:o VK 43073 tonttiin n:o 3 sekä E. J. Torvisen vuokraoikeutta korttelin n:o VK 43071 tonttiin n:o 4 sekä myönnettiin näihin vapaa siirto-oikeus (10. 9. 1 712 §, 17. 9. 1 783 §, 17. 12. 2 440 §).

Vuokraoikeuden jatkaminen. Oy. Sanitol Ab:n vuokraoikeutta Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 5/TK 28296 päätettiin jatkaa 31. 12. 1985 saakka muutoin entisillä ehdoilla, paitsi että kaupungilla oli oikeus 1. 1. 1965 lukien korottaa perusvuosivuokraa enintään 20 % (2. 1. 12 §).

Samoilla ehdoilla pidennettiin myös Oy. Tools Ab:n vuokraoikeutta Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 3/TK 28299. Vuokraoikeuteen myönnettiin lisäksi vapaa siirto-oikeus (5. 11. 2 139 §).

Suomalainen Gulf Oil Co Oy:n vuokraoikeutta 2 180 m²:n varastoalueeseen Herttoniemen öljysatamassa päätettiin jatkaa 1. 1. lukien, irtisanomisaika 6 kk, vuosivuokrasta, joka 31. 3. 1957 saakka oli 218 000 mk ja tämän jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana alkuvuokra (2. 1. 11 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirrot. Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden siirtoa koskevia anomuksia käsiteltiin vuoden kuluessa lukuisasti. Siirrot merkittiin tai hyväksyttiin anoja alueen uudeksi vuokraajaksi tavallisesti entisillä vuokraehdoilla.

Eräiden vuokrauspäätösten peruutukset. Lautakunta päätti peruuttaa 2. 5. 1955 tekemänsä päätöksen Herttoniemen pienteollisuustontin n:o 6/VK 43071 vuokraamisesta automaalari P. Skyttelle (2. 1. 21 §) sekä 21. 11. tehdyn päätöksen Pitäjänmäen tontin n:o 3/TK 46024 vuokraamisesta Oy. Elektro-Dynamolle (27. 2. 466 §).

Viikinmäen pienteollisuustontin n:o 4/II vapauttaminen asuntovuokrauksesta. Lauta-

kunta päätti ilmoittaa Viks Svenska Småbarnsskolförening -nimiselle yhdistykselle, että sen oli luovutettava Viikin vuokra-alueensa 1. 1. 1958 lukien kaupungin vapaaseen hallintaan teollisuustarkoituksiin käytettäväksi. Samalla päätettiin pyytää kaupunginhallituksen asiamiestoimistoa ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin ko. alueella olevien rakennusten purkamisluvan hankkimiseksi em. määräpäivään mennessä (29. 10. 2 090 §).

Suvilahden uuden höyryvoimalaitoksen rakentamista varten tarvittavan alueen vapauttaminen ja siitä aiheutuvat järjestelyt. Kaupunginhallituksen päätettyä varata uuden höyryvoimalaitoksen rakentamista varten alueen, johon mm. Hanasaari tuli kuulumaan, oli saaressa olevat rakennukset saatava tyhjennetyiksi purkamista varten. Lautakunta hyväksyi tonttiosaston päällikön 12. 7. toimituttaman irtisanomisen, joka koski konemestari Jaakko Pietilän, sähköasentaja Bror Hacklinin sekä Hanasaaren Telakan vuokraoikeuksia Hanasaaren tontteihin. Koska Hanasaaren Telakan ja rakennusmestari Pietilän vuokraoikeuksien irtisanomisaikana oli yksi vuosi, päätti lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että talo-osaston tehtäväksi annettaisiin osoittaa kiireellisesti uudet asunnot saaressa asuville perheille sekä että asiamiestoimisto ryhtyisi toimenpiteisiin mainittujen vuokraoikeuksien pakkolunastamiseksi ja alueen vapauttamiseksi mahdollisimman pian kaupungin käyttöön.

Uusien telakka-alueiden saamiseksi Hanasaaren Telakalle sekä eräille muillekin mahdollisesti lähivuosina entisistä toimipaikoistaan siirtymään joutuville pientelakoille oli asemakaavaosaston ja satamalaitoksen suorittamien tutkimusten perusteella suunniteltu telakka-alueen järjestämistä Lauttasaaren itärannan kansanpuistoon etelässä ja Vattuniemeen pohjoisessa rajoittuvalle osalle. Tonttiosaston päällikkö toimitti ko. alueella sijaitsevien huvila-alueiden n:o 6 a, 6 b, 7 a, 7 b, 8, 9, 9 a, 10 ja 11 vuokrasopimusten irtisanomisen jatkaen samalla näitä sopimuksia muuten entisillä ehdoilla, paitsi että ne 1. 11. lukien koskivat vain rakennusten paikkoja, vuokra-alueiden jäädessä kaupungin hallintaan (30. 7. 1 473 §).

Hanasaaren Telakan ja konemestari Pietilän ilmoitettua etteivät he tule siirtymään Lauttasaaren pientelakkatonteille, mutta että he olisivat valmiit lopettamaan toimintansa Hanasaaressa, mikäli kaupunki korvaisi heille siitä aiheutuvat tappiot, päätti lautakunta puoltaa kaupunginhallitukselle Hanasaaren vapauttamista eräillä määrätyillä ehdoilla sekä esitti pakkolunastuksen toimeenpanon kiirehtimistä, elleivät asianomaiset hyväksyisi sopimusehdotusta (24. 9. 1 840 §). Lisäksi lautakunta 29. 10. antamassaan lausunnossa (2 085 §) puolsi mm. konemestari Pietilälle ja Hanasaaren Telakalle tarjottujen korvausten korottamista.

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokrasopimusten irtisanominen tai päättyminen. Hakaniemenkadun ja Sörnäisten rantatien liikenteen järjestelyn johdosta päätti lautakunta sanoa irti 30. 6. päättyviksi seuraavien vuokraajien Sörnäisten rantatien varrella sijaitsevien varastoalueiden vuokrasopimukset: torikauppias Emil Piirainen, 300 m²; Ferax Oy., 700 m²; liikemies Risto Lehtonen, 250 m² ja rakennusviraston puhtaanapito-osasto, 60, 343 ja 300 m². Rakennusviraston varasto-osaston aluetta päätettiin pienentää. Lastentarhain toimistolle päätettiin ilmoittaa, ettei Näkinkujan ja Sörnäisten rantatien kulmauksessa sijaitsevaa lasten leikkipaikkaa 30. 6. jälkeen voida mainittuun tarkoitukseen käyttää (6. 2. 298 §).

Rakennus Oy. Cultorin vuokraoikeus Kyläsaaren täytemaalle suunnitellun ratapihan paikalla sijaitsevaan 5 980 m²:n suuruiseen varastoalueeseen sanottiin irti 30. 6. lukien. Yhtiö oikeutettiin kuitenkin pitämään alueella tonttiosaston hyväksymät rakennelmat paikoillaan toistaiseksi (18. 6. 1 266 §, 9. 7. 1 406 §).

Anomuksesta merkittiin tai katsottiin päättyneiksi mm. seuraavat vuokraoikeudet: Oy. Itämaisen Halvatehtaan vuokraoikeus Niittylän pienteollisuustonttiin n:o 3/TK 28299 sekä Särta Oy:n ja Suomen Sähkömekaanisen Liikkeen vuokraoikeus saman alueen tonttiin n:o 2/TK 28296, molemmat 31. 12. 1955 (2. 1. 18 §, 22. 5. 1 073 §). Herttoniemen pienteollisuusalueelta: Kenkä Oy. V. Hasan vuokraoikeus tonttiin n:o 8/VK 43071 päättyneeksi 30. 9. sekä T:mi Polifan vuokraoikeus tonttiin n:o 12/VK 43071 ja liikemies Viljo Lehtosen tonttiin n:o 6/VK 43072 päättyneiksi 31. 12. 1955 (8. 10. 1 936 §; tonttij. 9. 4. 110 §); levyseppä Tauno Laineen vuokraoikeus tonttiin n:o 4/VK 43071 ja liikkeenharjoittaja Jorma Jalavan tonttiin n:o 5/VK 43072 päättyneiksi 30. 4. (16. 4. 804 §, 30. 4. 910 §); Helsingin Muovi Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 13/VK 43072 päättyneeksi 29. 2. (Tonttij. 20. 2. 71 §); rouva Linda Nymanin nimissä ollut ruokalarakennusta varten tarkoitettua

tonttia n:o 1/VK 43072 koskeva vuokrasopimus päättyneeksi 31. 7. (30. 7. 1 471 §) sekä Yhdyspuu Oy:n vuokraoikeus tonttiin n:o 3/TK 43058 päättyneeksi 1. 8. (30. 7. 1 462 §). Kestopäällyste Virta & Kumpp. -nimisen toiminimen vuokraoikeus 470 m²:n suuruiseen Toukolan varastoalueeseen merkittiin päättyväksi 30. 6. (Tonttij. 4. 6. 173 §). Oy. Renlund Ab:n vuokraoikeus Sörnäistenniemellä Vanhan Talvitien varrella olevaan 3 000 m²:n suuruiseen alueeseen katsottiin päättyväksi 31. 12. (Taloj. 8. 10. 346 §).

Seuraavat vuokraoikeudet julistettiin menetetyiksi: Autolaitteet Oy:n vuokraoikeus Herttoniemen pienteollisuustonttiin n:o 10/VK 43072 29. 2. lukien (12. 3. 573 §), liikkeenharjoittaja Veikko Immosen vuokraoikeus saman alueen tonttiin n:o 2/VK 43073 30. 9. lukien (22. 10. 2 051 §). Seppä Juho Eilimön vuokraoikeus n. 50 m²:n suuruiseen paja-alueeseen ja rakennusmestari Olavi Sorjosen vuokraoikeus 1 000 m²:n suuruiseen alueeseen, jotka molemmat oli vuokrattu Vallilan metsästä, julistettiin menetetyiksi 1. 3. lukien (16. 1. 128 §, 30. 1. 237 §).

Veloitukset kaupungin alueen käytöstä. Oy. G. Sundberg Ab. -nimistä yhtiötä päätettiin veloittaa Hermannin korttelin n:o IX n. 1 200 m²:n suuruisen alueen käytöstä 31. 12. 1955 saakka 12 000 mk (Tonttij. 9. 1. 4 §). Barkoff'in Rauta- ja metalliliikettä sekä Metallivarasto Oy:tä, jotka olivat toimineet Lauttasaarenkadun varrella tyhjennettäväksi määrätyllä alueella, päätettiin veloittaa 1. 10. 1955—31. 1. 1956 väliseltä ajalta, edellistä 38 400 mk ja jälkimmäistä 60 800 mk (30. 1. 232 §) sekä edellistä kertomusvuoden helmikuun ajalta 9 600 mk ja jälkimmäistä helmi-maaliskuulta 30 400 mk (Tonttij. 23. 4. 124 §). Lisäksi päätettiin veloittaa Malmin Puutyö Oy:tä Vallilan entisten vuokra-alueiden n:o 13 a ja b käytöstä kertomusvuoden touko- ja kesäkuun aikana yhteensä 174 000 mk (5. 11. 2 132 §) sekä johtaja T. Lehtosta kortteliin n:o 517 kuuluvan 500 m²:n suuruisen alueen käytöstä varastoimiseen 1. 12. 1955—1. 10. 1956 välisenä aikana 100 000 mk (5. 11. 2 140 §).

Tilapäiset varastoalueet. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle alueita tilapäistä varastointia tai muuta lyhytaikaista käyttöä varten. Kaupungin alueen luvattomasta käytöstä varastoimiseen ym. päätettiin periä eräitä korvauksia.

Alivuokralaisen pitoon varasto- tai pienteollisuusalueella myönnettiin lupia eräissä tapauksissa (Tonttij. 9. 1. 7 §, 20. 2. 56, 70 §, 29. 10. 369 §).

Eräiden rakennusten pitäminen kaupungin maalla. Lautakunta oikeutti: rouva Anna Winterin pitämään Gammelstaden n:o 28 -nimisellä entisellä vuokra-alueella sijaitsevat rakennukset paikoillaan korvauksetta, niin kauan kuin niitä käytetään asumiseen ja ne pidetään siistissä kunnossa, kuitenkin enintään 25 vuotta 28. 6. 1951 lukien (30. 1. 230 §); neiti Hilda Markelinin pitämään kesämökkinsä, joka sijaitsi kaupungin omistukseen joutuneella Labor RN:o 14 -nimisellä tilalla, toistaiseksi paikoillaan 2 000 mk:n vuosivuokrasta irtisanomisaikana kuukausi (5. 3. 514 §); rouva F. Vuorisen pitämään Suursuo n:o 15 a -nimisellä vuokra-alueella sijaitsevat ostamansa rakennukset, hedelmäpuut ym. paikoillaan toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 5 200 mk:n vuosikorvauksesta 1. 1. 1957 lukien (28. 5. 1 121 §) sekä prof. Olli Ant-Vuorisen pitämään autotallirakennustaan Laajasalossa kaupungin maalla edelleen 1. 10. 1957 saakka 6 000 mk:n suuruisesta korvauksesta sekä sillä ehdolla, että rakennus mainittuun määräaikaan mennessä puretaan ja siirretään muualle (17. 9. 1 775 §).

Oy. Marmorihiomo Ab. oikeutettiin pitämään Vartiokylässä olevia rakennuksiaan paikoillaan 8. 9. 1955 lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 105 000 mk:n vuosikorvauksesta sekä sillä ehdolla, ettei rakennusten ympäristöä käytetty ulkovarastointiin (Tonttij. 6. 2. 38 §). Myöhemmin merkittiin eo. oikeus päättyneeksi 31. 3. sekä siirrettiin rakennusten pito-oikeus yhteisesti Oy. Marmorihiomo Ab:lle 45 000 mk:n, Ilotulitus Oy:lle 24 000 mk:n sekä Verhokudos Oy:lle 40 000 mk:n vuosivuokrista muuten entisillä ehdoilla (Tonttij. 9. 4. 118 §).

Johtaja T. Pälikkö oikeutettiin pitämään Sörnäisissä Vanhan Talvitien varrella Oy. Renlund Ab:ltä ostamaansa vanhaa tehdasrakennusta paikoillaan 120 000 mk:n vuosivuokrasta. Samoin myönnettiin Oy. Renlund Ab:lle samassa paikassa omistamansa rakennuksen paikoillaan pito-oikeus 200 000 mk:n vuosivuokrasta. Molemmat oikeudet myönnettiin 1. 1. 1957 alkaen, irtisanomisaika 6 kk (Tonttij. 8. 10. 346 §). Oy. Renlund Ab:n em. oikeus hyväksyttiin 1. 1. 1957 alkaen siirtyneeksi Oy. Farko Ab:lle (Tonttij. 17. 12. 435 §).

Muuntamoalueet. Sähkölaitokselle päätettiin luovuttaa muuntamoiden rakentamista

varten tarvittavat alueet. Lautakunta hyväksyi puolestaan sähkölaitoksen tyyppipiirustusten mukaiset muuntamoiden piirustukset; samalla ilmoitettiin, ettei lautakunnalla puolestaan ollut huomauttamista yksityiselle maalle rakennettavien muuntamoiden piirustusten johdosta (26. 3. 668 §; tonttij. 9. 4. 115 §, 7. 5. 144 §).

Malmin Sähkölaitos Oy:lle vuokrattiin Espoon Laajalahdesta tornimuuntamoa varten tarvittava alue 1. 8. lukien 1 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk. Lautakunta hyväksyi puolestaan esitetyt piirustukset (30. 7. 1 468 §).

Malmin Sähkölaitoksen vuokrasopimukset, jotka koskivat kolmea Talin tilalla, Pukinmäellä Erottajantiellä sekä Pitäjänmäellä Partiotiellä sijaitsevaa muuntamoa sekä suurjännitejohtoja, merkittiin päättyneiksi 31. 12. em. laitteiden siirryttyä kaupungin omistukseen (Tonttij. 2. 7. 233 §).

Alueen vuokraaminen louhintaa varten. Kivityöntekijöille E. Rautakauliolle ja A. Kärnälle vuokrattiin 1. 3. lukien 100 m²:n määräala Herttoniemen korttelista n:o TK 62 Sorvaajankadun varrelta, irtisanomisaika kuukausi, 1 000 mk:n kuukausivuokrasta liuskakiven louhimista varten eräillä ehdoilla. Louhitusta kalliosta oli suoritettava korvausta 600 mk/m³ (Tonttij. 20. 2. 59 §).

Vuokra-alueiden katselmukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden kevätkatselmusten ohjelman sekä nimesi edustajansa niiden toimittamista varten. Katselmukset päätettiin suorittaa 2. 5.—8. 6. välisenä aikana. Syyskatselmusohjelma hyväksyttiin ja päätettiin katselmukset suorittaa 4. 9.—28. 9. välisenä aikana sekä määrättiin niihin osallistuvat lautakunnan edustajat (9. 4. 727 §, 20. 8. 1 593 §). Lisäksi päätettiin suorittaa kiertokäynti Etelä- ja Pohjois-Munkkiniemen alueilla, Pitäjänmäen teollisuusalueella sekä Laajasalossa 26. 5. (22. 5. 1 078 §, 26. 5. 1 109 §).

Kertomusvuoden aikana annettiin joitakin määräyksiä luvattoman verstastoiminnan lopettamiseksi (23. 1. 190 §, 20. 2. 408 §, 2. 7. 1 352 §) tai ränsistyneen rakennuksen purkamisesta (17. 9. 1 776 §); määrättiin sopimussakko katselmusmääräysten laiminlyönnistä (23. 1. 189 §) tai myönnettiin anomuksesta lykkäystä eräiden kunnostus- tai purkamistöiden suorittamiseen (9. 1. 68 §, 30. 1. 237 §; tonttij. 24. 9. 328 §).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin: Degerö telefoncentral I RN:o 2^{134} ja II RN:o 1^{348} -nimiset tilat Laajasalossa sekä n. 5 630 m²:n määräala Rauhala RN:o 5^{10} -nimisestä tilasta Vartiokylässä (6. 2. 283 §); tilasta Huvila 68 RN:o 4^{72} n. 1 770 m²:n suuruinen alue sekä 406 m²:n alue tilasta Huvila 69 RN:o 4^{73} Pakilan kylässä (13. 2. 345 §); Vartiokylässä sijaitsevaan Bellbo RN:o 2^{902} -nimiseen tilaan kuuluva n. 2 ha:n suuruinen alue (25. 6. 1 298 §); Tapanilan tilojen Å 4 RN:o 5^{4}, Å 4a RN:o 5^{5}, Å 4 b RN:o 5^{6} ja B 125 a RN:o 12^{358} tonttialueet (27. 8. 1 627 §); Vilpo 45 RN:o 7^{288} -niminen tila Malmilla, Grönbacka RN:o 1^{186} ja Rantalinna RN:o 1^{250} -nimiset tilat Lauttasaaressa (12. 11. 2 174 §) sekä Oulunkylästä Svea RN:o 4^{149} -niminen tila ja osat tiloista Dammen RN:o 4^{193}, Solberg RN:o 4^{212}, Dammbacka RN:o 4^{216}, Tölle RN:o 4^{218}, Gärdobacka RN:o 4^{227}, Gärdobacka RN:o 4^{229} ja Petas RN:o 4^{224} (3. 12. 2 325 §).

Rakennus- ja muutospiirustukset. Lautakunta hyväksyi puolestaan lukuisia asuin-, tehdas- ja varastorakennusten rakennus- ja muutospiirustuksia. Kaupunginhallitukselle annettavissa lausunnoissa puollettiin mm. Hotelli- ja ravintolakoulun korttelin n:o 419 tontille n:o 11 rakennettavan koulutalon, Lauttasaaren Yhteiskoulun lisärakennuksen sekä Helsingin Suomalaisen Yksityislyseon korttelin n:o 506 tontille n:o 4 tulevan koulutalon piirustusten hyväksymistä (4. 6. 1 157 §, 25. 6. 1 303 §, 24. 9. 1 825 §).

Omakotitalon edelleen vuokraaminen. Eräässä tapauksessa suostuttiin Aravan lainoittaman omakotitalon luovuttamiseen määräajaksi muiden kuin omistajan käyttöön (Tonttij. 23. 1. 12 §). Kaupunginhallitukselle puollettiin luvan myöntämistä omakotitalon tai sen osan vuokralleantoon samoin määräajaksi (Tonttij. 27. 8. 301 §, 12. 11. 384 §).

Esitys toimikunnan asettamisesta selvittämään eräitä raideasioita. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että asetettaisiin toimikunta, johon tulisivat tonttiosaston päällikkö ja satamarakennuspäällikkö ja jonka tehtävänä olisi laatia yksityiskohtainen ehdotus yksityisraiteita koskevien lupien ja sopimusten tarkistamiseksi siten, että ne tulevat yhdenmukaisiksi kaupunginvaltuuston 22. 2. hyväksymän raiteenpitojärjestelmän kanssa (28. 5. 1 131 §).

Öljyn siirtämistä varten tarvittavien putkien rakentamislupa. Lautakunta myönsi Teollisuuden Polttoöljy Oy:lle, Oy. Skanoil Ab:lle ja Polttoaineosuuskunnalle yhteisesti oikeuden rakentaa putkistorakennelman Herttoniemen öljysatama-alueelle satamalaitoksen piirus-

tuksen mukaiseen paikkaan öljyn siirtämiseksi laivasta varastosäiliöihin. Luvan irtisanomisaika oli 6 kk. Lupa myönnettiin eräillä ehdoilla sekä korvauksetta (28. 5. 1 118 §).

Putkijohdon rakentamislupa. Polttoaineosuuskunnalle myönnettiin korvauksetta sekä eräillä ehdoilla oikeus rakentaa putkijohto Herttoniemen öljysatamalaituriin satamarakennusosaston 13. 6. päivättyyn karttapiirrokseen merkitylle paikalle. Luvan irtisanomisaika oli 6 kk (2. 7. 1 347 §).

Putkitunnelin ja kahden ajokaistan rakentamislupa. Lemiro Oy:lle, joka omisti Pitäjänmäen teollisuustontin n:o 2/TK 46012 ja jolle oli vuokrattu teollisuustontti n:o 6/TK 46027, myönnettiin oikeus kahden 3.5 m:n levyisen yhdystien sekä maanalaisen johtotunnelin rakentamiseen em. tonttien välisen sähkölinjaa varten varatun puistokaistan poikki mm. seuraavilla ehdoilla: yhtiön oli poistettava tunneli ja laitteet 6 kk:n kuluttua irtisanomisesta kaupungin niin vaatiessa, sähkölinjalle tai puistokaistalle mahdollisesti aiheutuvat vahingot oli yhtiön korvattava; puistokaistaa koskevalta osalta oli piirustukset esitettävä sähkölaitoksen hyväksyttäviksi; vuosikorvaukseksi määrättiin 10 000 mk, joka 1. 4. 1957 sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin (14. 5. 1 013 §).

Puhelinlinjan tukirakenteiden sijoitusoikeus. Lautakunta oikeutti Helsingin Puhelinyhdistyksen sijoittamaan uuden n. 0.5 km pituisen puhelinlinjan tukirakenteet kaupungin maalle Siltakylässä Suutarinkyläntien itäpuolelle. Lupa myönnettiin tilapäisenä, irtisanomisaikana 3 kk, kokonaiskorvaukseksi määrättiin 10 000 mk. Lisäksi oli ehtona, että maanvilj. Emil Sundbäckille, jonka vuokraamalle peltoalueelle osa linjasta jouduttaisiin sijoittamaan, suoritettaisiin vahingonkorvauksena 2 000 mk (13. 8. 1 568 §).

Eräitä tientekoon tai -pitoon myönnettyjä lupia. Polttoaineosuuskunnalle myönnettiin korvauksetta oikeus rakentaa satamarakennusosaston valvonnassa tie Herttoniemen öljysatama-alueelle Kaivolahdenkadulta Bensiinikadun raidealueella olevalle yhtiön öljyvarastoalueelle (2. 7. 1 346 §).

Lautakunta myönsi Oy. Esso Ab:lle luvan yhtiön omistamalle tontille n:o 1 Malmin korttelissa n:o 38136 johtavien sisäänajoteiden rakentamiseen ja pitämiseen kaupungin maalla 10 000 mk:n kokonaiskorvauksesta, irtisanomisaikana 3 kk sekä tavanomaisilla ehdoilla (29. 10. 2 089 §).

Espoon Auto Oy:lle myönnettiin lupa kaupungin alueiden käyttämiseen korvauksetta suorittaessaan Laajalahdessa pienehköjä tienoikaisuja eräiden risteyksien kohdalla (9. 7. 1 397 §).

Johtaja Lauri Ahteelle myönnettiin oikeus tilapäisen tien pitämiseen kaupungin omistamalla maalla Pakilassa enintään 5 vuodeksi 10 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (20. 8. 1 598 §).

Kaivon, vesijohdon ym. rakentamisluvat. Lupa kaivon rakentamiseen kaupungin omistaman Degerögård RN:o 1^{844} -nimisen tilan alueelle sekä vesijohdon vetämiseen mainitusta kaivosta Laajasalossa sijaitseville tiloilleen myönnettiin eversti Wiljo Rekolalle ja mets. hoit. Olavi Toivokoskelle 5 000 mk:n korvauksesta sekä eräillä muilla ehdoilla (30. 4. 899 §).

Herra Matti Sorsalle myönnettiin oikeus rakentaa ja pitää kaupungin maalla vesijohto Tapanilan tilan RN:o 1^{298} ja Haahkatien välisellä alueella 5 000 mk:n korvauksesta sekä liittää vesijohto ns. Tattarisuon vesijohtoon eräin määrätyin ehdoin (9. 7. 1 396 §).

Oy. Union Öljy Ab:lle myönnettiin oikeus vetää autonhuoltoasemaltaan Malmilla kaupungin peltojen poikki lähimpään avo-ojaan viemärijohto 10 000 mk:n korvauksesta sekä määrätyillä ehdoilla (30. 7. 1 470 §).

Eräiden yksityisten urheilu-, leikki- ym. alueiden kunnostamisluvat. Siilitie 1:n asukkaille myönnettiin lupa n. 50 × 50 m:n suuruisen, tonttiosaston lähemmin osoittaman, Siilitien ja Herttoniementien välisen alueen kunnostamiseen omalla kustannuksellaan luistinratana käytettäväksi. Lupa myönnettiin sillä ehdolla, että alueen käyttöoikeus päättyisi välittömästi, milloin lautakunta katsoo sen tarpeelliseksi (26. 11. 2 288 §).

Lautakunta myönsi Oulunkylän Rivitalot -nimiselle yhtiölle oikeuden käyttää korvauksetta asemakaavaosaston lähemmin merkitsemää aluetta lasten leikki- ja urheilualueena ja lisäksi pitämään Pirttikylän ja Malkapolun risteyksessä sijaitsevaa aluetta roskankeräyspaikkana (20. 2. 409 §).

Asunto Oy. Männikkötie 5:n asukkaille myönnettiin oikeus kunnostaa n. 10 × 20 m:n suuruinen alue tilapäiseksi koripallokentäksi korttelin n:o 282 koillispuolelta Maunulassa

ja pitää kenttää toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, sekä korvauksetta mm. sillä ehdolla, että alueen vapaata käyttöä ei rajoitettu (11. 6. 1 228 §).

Asunto Oy. Koivikkotie 1—3:n asukkaille myönnettiin oikeus talkoovoimin kunnostaa em. yhtiön vuokratontin viereinen aukio korttelin n:o 281 lounaispuolella lentopallokentäksi ja oikeus pitää kenttää laitteineen toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, sekä eräillä ehdoilla (25. 6. 1 308 §).

Lipunmyyntikioskin pystyttämisoikeus. Suomen Turistiauto Oy:lle myönnettiin oikeus lipunmyyntikioskin pystyttämiseen Thalian aukiolle Pohjois-Haagaan 500 mk:n korvauksesta kuukaudessa, irtisanomisaikana kuukausi. Samalla hyväksyttiin esitetyt piirustukset (2. 1. 20 §).

Siirtolapuutarhat. Kaupunginhallituksen asiamiestoimiston tehtäväksi annettiin niiden yhteensä kuuden siirtolapuutarhapalstan vuokraajan häätäminen, jotka olivat käyttäneet majojaan talviasuntoina ja joiden vuokrasopimukset tämän johdosta oli sanottu irti päättyviksi jo 1. 4. 1955. Siirtolapuutarha-alueiden tarkastuksessa, joka suoritettiin 1.—3. 11. 1955, huomattiin majojen luvattoman talviasuntoina käytön edelleen lisääntyneen, mistä johtuen päätettiin edellisten lisäksi vaatia 12:n vuokraajan vuokraoikeudet menetetyiksi ja pyytää asiamiestoimistoa ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin. Lautakunta päätti kuitenkin antaa tonttiosastolle oikeuden kaupungin puolesta luopua pakkotoimenpiteistä, mikäli vuokraajat osoittaisivat muuttaneensa majoistaan muualle asumaan (30. 4. 896 §).

Lautakunta hyväksyi tonttiosaston laatiman piirustuksen käytettäväksi Vallilan siirtolapuutarhamajojen laajennuspiirustuksena sekä vahvisti sen ja ainemenekkilaskelman yhteiseksi myyntihinnaksi 300 mk (13. 2. 360 §). Lautakunnan 13. 2. tekemän päätöksen mukaan saatiin Vallilan siirtolapuutarhamajoihin rakentaa avokuistit. Vallilan siirtolapuutarhayhdistyksen anomukseen suostuen päätettiin myöhemmin, että kuistit saatiin varustaa yksinkertaisin ikkunalasein ja tehdä ne siten umpinaisiksi. Kuistien leveydeksi määrättiin 1.6 m, seinät oli rakennettava yksinkertaisiksi lautaseiniksi.

Samalla päätettiin periaatteessa suhtautua myönteisesti myös Marjaniemen ja Pakilan siirtolapuutarhamajojen varustamiseen lasikuisteilla vastaavalla tavalla (14. 5. 1 001 §) sekä hyväksyttiin näitä varten laaditut em. määräysten mukaiset muutospiirustukset (Tonttij. 2. 7. 246 §).

Herttoniemen siirtolapuutarhan venepaikkamaksut päätettiin vahvistaa 1 000 mk:ksi vuodessa eli samaksi kuin satamalaitoksen perimät vastaavat maksut (10. 12. 2 372 §).

Kaupunginhallitukselle ehdotettiin v:n 1957 talousarvioon varattavaksi 36 mmk:n määräraha Reimarlan siirtolapuutarhan kuntoonpanoa varten, tai, mikäli määrärahaa ei kokonaisuudessaan voitaisi myöntää, ainakin puolet siitä (28. 5. 1 130 §) sekä 4 702 500 mk:n määräraha avustukseksi Oulunkylän siirtolapuutarhayhdistykselle sähköverkoston rakentamiseksi siirtolapuutarhaan (6. 8. 1 531 §).

Aidan rakentamiseksi Herttoniemen siirtolapuutarhan länsirajalle anottiin 360 000 mk:n määrärahaa (5. 3. 511 §), jonka kaupunginhallitus myönsi 22. 3.

Ulkonäyttelyalueet. Suomen Messut Osuuskunnalle päätettiin luovuttaa Messukolmio 1.—24. 5. väliseksi ajaksi ulkonäyttelyalueeksi 19 000 mk:n korvauksesta tavanmukaisilla ehdoilla (Tonttij. 23. 4. 125 §).

Messukolmio ja Messukenttä luovutettiin saksalaisten teollisuusmessujen ulkonäyttelyalueeksi aikana 10. 9.—7. 10. tavanmukaisilla ehdoilla sekä 290 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (7. 5. 964 §). Sen johdosta, että näyttelytoimikunnalle oli myönnetty lupa tavaroidensa varastointiin em. alueille, päätettiin toimikuntaa lisäksi veloittaa 3.—9. 9. väliseltä ajalta 2 500 mk (Tonttij. 10. 9. 320 §).

Englantilaisen teollisuusnäyttelyn ulkonäyttelyalueeksi päätettiin em. alueet luovuttaa 19. 8.—29. 9. 1957 väliseksi ajaksi 413 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (25. 6. 1 302 §).

Ohjelmapalvelu-nimiselle yhdistykselle päätettiin Messukenttä vuokrata sirkusta varten 15. 8.—3. 9. väliseksi ajaksi 187 000 mk:n kokonaiskorvauksesta sekä tavanmukaisilla laitteiden sijoittamista, alueen siistimistä jälkeenpäin sekä istutuksille mahdollisesti aiheutettujen vahinkojen korvaamista koskevilla ehdoilla (30. 7. 1 472 §). Vuokrausta jatkettiin myöhemmin 4. 9.—9. 9. väliseksi ajaksi ja määrättiin lisäkorvaukseksi 56 100 mk (27. 8. 1 633 §).

Eläintarhanajot. Eläintarhanajojen järjestelytoimikunnan käyttöön päätettiin luovuttaa tavanmukainen puistoalue 10. 5. järjestettäviä Eläintarhanajoja varten 700 000

mk:n kokonaiskorvauksesta. Alueen eristämisessä, joka sai tapahtua aikaisintaan klo 10 kilpailupäivänä, samoin kuin muissa kilpailua koskevissa järjestelyissä, oli noudatettava samoja lautakunnan määräämiä ehtoja kuin edellisinäkin vuosina. Samoin oli järjestyksen ja turvallisuuden säilymisestä harjoitusajojen ja kilpailujen aikana huolehdittava tehokkaasti ao. viranomaisten antamien määräysten mukaisesti (19. 3. 629 §).

Urheilukilpailut, ulkoilmajuhlat ja -kokoukset. Lupia erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen kaupungin alueella myönnettiin runsaasti kertomusvuoden aikana. Luvat myönnettiin ehdoilla, jotka koskivat mm. kilpailualueen eristämistä, liikenteen rajoittamista ja ohjaamista sen läheisyydessä sekä alueen siistimistä tilaisuuden päätyttyä. Luvista perittiin pieni korvaus.

Ulkoilmajuhlien, kuten vappu- ja juhannusjuhlien, eräiden koulujen kannatusyhdistysten varojen keräämiseksi järjestämien juhlien, yhteislaulutilaisuuksien ym. pitämiseen kaupungin puistoissa, kentillä ja muilla alueilla myönnettiin useita lupia. Tonttiosaston päällikkö oikeutettiin lautakunnan puolesta antamaan juhannuskokkojen polttamiseen sekä ilotulitusten järjestämiseen anotut luvat (11. 6. 1 234 §, 2. 7. 1 348 §).

Lisäksi myönnettiin lupia eräiden vaalipuhetilaisuuksien ja elokuvanäytäntöjen järjestämiseen ulkosalla sekä telttojen pystyttämiseen hengellisten kokousten pitoa varten ym.

Moottoripyöräkilpailujen järjestämislupa. Helsingin Moottorimieskerho Oy:lle myönnettiin oikeus järjestää kertomusvuoden kesäkautena Malmin Arnikanmäellä moottoripyörien harjoitus- ja kilpa-ajoja, sillä ehdolla että järjestäjä tehokkaasti huolehti turvallisuudesta alueella ajojen ja kilpailujen aikana samoin kuin alueen siistimisestä sekä noudatti alueen käytössä kaupunginmetsänhoitajan antamia määräyksiä. Aluetta ei saanut aidata. Mahdollisesti aiheutetut vahingot oli korvattava maatalousosastolle (9. 1. 70 §).

Koiravaljakkoajojen järjestämislupia myönnettiin eräille palveluskoirayhdistyksille määrätystä korvauksesta sekä sillä ehdolla, ettei paikallisia lasten leikkipaikkoja häiritty (Tonttij. 9. 1. 1 §, 23. 1. 18, 19 §, 6. 2. 30 §, 20. 2. 60 §, 29. 10. 373 §, 26. 11. 407 §).

Kreikkalaiskatolisesta hautausmaasta pakkolunastetun alueen siistimis- ja tasoitustyöt. Lautakunta oikeutti tonttiosaston antamaan Lauttasaarenkadun varrella sijaitsevan, kreikkalaiskatoliselta seurakunnalta pakkolunastetun hautausmaa-alueen raivaus-, siistimis- ym. työt Rakennushiekka Oy:lle, jonka tarjous oli 350 000 mk (18. 6. 1 274 §).

Kaupungin ja Helsingin Osakepankin välinen tilitys Sörnäs Ab:n entisten vuokra-alueiden tuloista ja menoista hyväksyttiin (7. 5. 969 §, 3. 9. 1 679 §).

Lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennustyöt. Lautakunta hyväksyi puolestaan tonttiosaston laatiman ehdotuksen v:ien 1957—1959 katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelmaksi; kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että ao. lautakuntien tehtäväksi annettaisiin sen toteuttamissuunnitelmien laatiminen sekä määrärahaehdotusten tekeminen v:n 1957 talousarviota varten (9. 4. 746 §).

Käyttövarat. Lautakunta myönsi käyttövaroistaan 8 000 mk omakoti- ja siirtolapuutarhaviljelijöille tarkoitettujen puutarhahoidollisten kurssien järjestämiseen (16. 1. 107 §) sekä 6 000 mk tonttiosaston ulko-oven uuden nimikilven maksamiseen (14. 5. 999 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: kiinteistöjen myyntiä (9. 1. 62 §, 23. 1. 182 §, 6. 2. 301 §, 27. 2. 464 §, 9. 4. 729 §, 23. 4. 850 §, 9. 7. 1 392 §, 20. 8. 1 594 , 1 596 §, 29. 10. 2 080 §, 10. 12. 2 377 §); Pakilantien levitysalueella sijaitsevan purettavan talousrakennuksen korvaamista (2. 1. 28 §); aluevaihtoja (9. 1. 67 §, 16. 1. 129 §, 23. 1. 181 §, 30. 1. 234 , 235 §, 13. 2. 362 §, 5. 3. 523 §, 30. 4. 913 §, 7. 5. 967 §, 22. 5. 1 059 §, 28. 5. 1 122 §, 20. 8. 1 597 §, 27. 8. 1 630, 1 636 §, 1. 10. 1 877 §, 22. 10. 2 043 §, 17. 12. 2 421, 2 423 §); kiinteistöjen ostoa (16. 1. 120 §, 23. 1. 179 §, 20. 2. 416 §, 19. 3. 621 §, 26. 3. 672 §, 16. 4. 799 §, 14. 5. 1 005 §, 28. 5. 1 119 §, 11. 6. 1 238 §, 3. 9. 1 667 §, 8. 10. 1 940 §, 15. 10. 1 999 §, 22. 10. 2 038 §, 5. 11. 2 138 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa (2. 1. 25 §, 23. 1. 183, 184, 192 §, 6. 2. 291, 306 §, 13. 2. 361 §, 12. 3. 574 §, 19. 3. 616, 617, 627, 632 §, 26. 3. 661, 662 §, 9. 4. 734 §, 30. 4. 897 §, 7. 5. 970 §, 14. 5. 998, 1 012, 1 015 §, 28. 5. 1 120 §, 4. 6. 1 159 §, 25. 6. 1 310 §, 9. 7. 1 395 §, 30. 7. 1 462, 1 475 §, 20. 8. 1 606 §, 3. 9. 1 666, 1 675—1 678 §, 10. 9. 1 723 §, 8. 10. 1 944—1 946 §, 22. 10. 2 040, 2 047, 2 049, 2 050 §, 5. 11. 2 136 §, 12. 11. 2 182 §, 26. 11. 2 280 §, 3. 12. 2 335 §, 17. 12. 2 428, 2 429 §); kaupungin noudattaman tonttien vuokrien laskutavan muuttamista (23. 1. 187 §); Suvilahden voimalaitosta varten varatun tontin luovutusta sähkölaitoksen hallintoon (30. 1. 233 §); yksityisiä viemäreitä tai vesi-

johtoja (30. 1. 245 §, 13. 2. 364 §); erään Albergan tilan alueen vuokraoikeuden lunastamista sekä rakennusten korjauskustannusten korvaamista vuokraajalle (6. 2. 305 §, 9. 7. 1 393 §); eräiden teollisuustonttien vuokraoikeuksien pidentämistä (13. 2. 365 §, 10. 9. 1 719 §); tontin vuosivuokran tarkistusta (20. 2. 406 §, 20. 8. 1 595 §, 12. 11. 2 184 §); alueen varaamista kaasulaitoksen tarvetta varten Sörnäistenniemeltä (20. 2. 418 §); eräiden pienten vuokrien perimättä jättämistä kiinteistöjen oston yhteydessä (27. 2. 471 §); tontin myyntiä vuokra-alueen lunastamiseen oikeutetuille (5. 3. 519 §, 11. 6. 1 216 §, 13. 8. 1 574 §, 3. 9. 1 673, 1 674 §); eräiden tonttien ja alueiden hallintoa (5. 3. 520, 521 §, 12. 3. 569 §, 3. 9. 1 669 §); Pohjois-Munkkiniemen tonttien myyntihintojen ja vuosivuokrien määräämistä (5. 3. 528 §, 26. 3. 675 §); vesipostin rakentamista Suursuolle Pakilantien varrelle (26. 3. 667 §); Itä-Herttoniemen eräiden tonttien luovutustavan, vuokranmääräämisperusteiden ja vuokra-ajan määräämistä (26. 3. 676 §); korttelin n:o 728 tonttia n:o 19 koskevan myyntipäätöksen peruutusta (16. 4. 793 §); määrärahan myöntämistä tontin Vaasankatu 10 aitaamiseksi (4. 6. 1 169 §); korttelin n:o 217 vanhan asuinrakennuksen luovutusta työmaarakennukseksi ja myöhemmin purettavaksi, asukkaiden sijoitusta ym. (18. 6. 1 265 §); Eteläisen Stadionintien osan sulkemista liikenteeltä englantilaisten teollisuusmessujen ajaksi (25. 6. 1 302 §); Laajasalosta Oy. Shell Ab:lle vuokrattavan varastoalueen vuokraehtoja, alueen rajojen vahvistamista (30. 7. 1 474 §, 26. 11. 2 286 §); viranhaltijain palkkaamista tonttiosastoon (27. 8. 1 637 §, 26. 11. 2 287 §); eräästä aluevaihdosta aiheutuneen korvauksen maksamista (3. 9. 1 671 §); yksityisen venelaiturin pito-oikeutta (17. 9. 1 782 §); Naurissaaren uutta siltaa varten tarvittavan maa- ja vesialueen hankkimista kaupungin omistukseen (1. 10. 1 882 §); Ruskeasuon vaunuhallialueen varaamispäätöksen peruuttamista (8. 10. 1 934 §); viranhaltijan oikeuttamista käyttämään omaa autoaan virka-ajoissa (22. 10. 2 041 §); määrärahan myöntämistä viemärijohdon rakentamiseksi Kadetintiehen (29. 10. 2 088 §); tontin vuokraamista Herttoniemen Yhteiskoulun Kiinteistöosakeyhtiölle, rakennuskustannusten vahvistamista ym. (5. 11. 2 145 §); erään Katajanokan tontin osan luovuttamista korvauksetta O. E. Holmin perillisille (12. 11. 2 183 §); eräiden Kallion tonttien saneeraussuunnitelmien toteuttamista koskevia toimenpiteitä (12. 11. 2 189 §, 26. 11. 2 294 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: ulkomaalaisen oikeutta omistaa tai hallita kiinteää omaisuutta (2. 1. 15 §, 13. 2. 368 §, 9. 4. 736 §, 23. 4. 860 §, 14. 5. 1 002 §, 22. 5. 1 068 §, 4. 6. 1 170 §, 6. 8. 1 534, 1 535 §, 27. 8. 1 632, 1 634 §, 5. 11. 2 130, 2 131 §, 19. 11. 2 229, 2 230 §, 10. 12. 2 382 §); vesijohtojen ja viemärien rakentamista, yhdistämistä yleiseen viemäriin ym. koskevia anomuksia (9. 1. 60 §, 11. 6. 1 223 §, 30. 7. 1 482 §, 17. 9. 1 779, 1 780 §, 24. 9. 1 830 §, 1. 10. 1 879, 1 881 §, 15. 10. 1 991—1 994 §, 12. 11. 2 185 §, 19. 11. 2 239 §, 10. 12. 2 378 §, 17. 12. 3 422 §); kiinteistöjen vuokralleantoa (9. 1. 61 §, 26. 3. 666 §, 14. 5. 1 009 §, 25. 6. 1 305 §, 1. 10. 1 876 §, 26. 11. 2 285 §, 10. 12. 2 375 §); Asunto-oy. Vanajan lainan takaisinmaksua ym. (9. 1. 65 §); tien rakentamista puistoalueen kautta Herttoniemessä (16. 1. 106 §); Asunto Oy. Oulunkylän Rivitalot -nimisen yhtiön vuokramaksun alentamista (16. 1. 110 §); Oy. G. Sundberg Ab:n vuokra-alueen alivuokralaisten häätämistä (23. 1. 168 §); tontin luovuttamista Pitäjänmäeltä seurakuntataloa varten (23. 1. 170 §); oppi- ym. koulujen rakennuslainojen takauskysymyksiä, rakennuskustannusten vahvistamista ym. (23. 1. 175, 176, 177 §, 16. 4. 805 §, 7. 5. 956 §, 25. 6. 1 303 §, 13. 8. 1 571 §, 24. 9. 1 821, 1 837 §, 15. 10. 2 000 §, 17. 12. 2 428 §); Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiön lainan nostoaikaa, tontin rakentamisajan pidentämistä ym. (23. 1. 193 §); vuokrien reaaliarvojen huomioonottamista pitkäaikaisissa vuokrauksissa koskevaa komitean mietintöä (30. 1. 239 §); esikaupunkialueen eräiden teiden kunnostamista, järjestelyä ym., kaupungin osallistumista kustannuksiin (6. 2. 287 §, 30. 7. 1 476 §, 24. 9. 1 839 §, 29. 10. 2 091 §, 10. 12. 2 381 §); yksityisraiteiden rakennuslupia (6. 2. 288 §, 10. 9. 1 709, 17. 9. 1 774 §); aluevaihtoja (6. 2. 303 §, 20. 2. 421 §, 10. 9. 1 708 §, 24. 9. 1 829 §); Kulosaaren Yhteiskoulun juhlasalin käyttöä elokuvateatterina (13. 2. 351 §); tontin varaamista moottoriajoneuvojen katsastuskonttoria varten (13. 2. 355 §); Suvilahden uuden voimalaitoksen ja sen polttoainetarhan sijaintia (20. 2. 405 §); lämpöjohtokanavien rakentamislupia (20. 2. 412 §, 28. 5. 1 125 §, 11. 6. 1 215 §); tonttien varaamista eduskunnan tarvitsemia lisätiloja varten (20. 2. 422 §); Hernesaaren eräiden alueiden vuokraamista Oy. Ford Ab:lle (27. 2. 462 §); kunnallisten teurastamoiden toiminnan tehostamiskysymystä (27. 2. 467 §); erilaisia laina-asioita (27. 2. 469 §, 5. 3. 513 §, 22. 5. 1 063 §); katumaan arvon sekä

katu- ja viemärirakennuskustannusten korvausten perimisessä noudatettavia periaatteita eräissä tapauksissa (5. 3. 525 §); eräiden alueiden vuokra-ajan pidentämistä (12. 3. 575 §, 26. 11. 2 282 §); kiinteistöjen ostamista (19. 3. 622, 630 §, 22. 5. 1 065 §, 11. 6. 1 226 §, 15. 10. 1 990 §); eräiden tonttien vuosivuokrien tarkistamista (9. 4. 744 §, 24. 9. 1 823 §, 3. 12. 2 332 §, 17. 12. 2 426 §); maa-alueen luovuttamista Hirvihaarasta Helsingin—Lahden valtamaantietä varten (16. 4. 803 §); Naurissaaresta sähköjohtoa varten tarvittavan alueen pakkolunastuskysymystä (23. 4. 846 §); kaupungin lahjoitusrahastoista anottuja lainoja (11. 6. 1 213 §); yksityisen venelaiturin rakentamista (18. 6. 1 263 §); Marttaliiton anomusta vapautuksen saamiseksi lisärakennusoikeudesta määrätyn korvauksen maksusta (13. 8. 1 576 §); tontin varaamista Lauttasaaresta muuntoasemaa varten (10. 9. 1 718 §); sähkö- ja kaasulaitoksen käytössä olevien Sörnäistenniemen tonttien hallinnon järjestelyä (10. 9. 1 720 §); eräitä Munkkiniemen katumaa-alueita koskevia pakkolunastuskysymyksiä (24. 9. 1 828 §); ns. kultaklausuuliehdon soveltamista ja sitä koskevan asiantuntijalausunnon hankkimista (24. 9. 1 841 §); vesipostin rakentamista Uudenpellon varastoalueelle (1. 10. 1 887 §); seurakunnille Malmilta luovutettavan kerrostalotontin viemäri- ja vesijohtojen rakennuskysymystä (8. 10. 1 935 §); erään Tuomarinkylän ojan perkaamista (8. 10. 1 941 §); Oulunkylässä sijaitsevien katumaa-alueiden ja asuntotontin hankkimista kaupungin omistukseen (8. 10. 1 942 §); asuntotonttitilanteen parantamista koskevaa aloitetta (15. 10. 1 988 §); pallokentän rakentamista Etelä-Kaarelan kansakoulun läheisyyteen (15. 10. 1 989 §); erään Puistolan asuntotontin vuokrauspäätöksen kumoamista koskevaa kirjelmää (22. 10. 2 036 §); Kaisantalo Oy:n anomusta vuokraoikeuden pidentämisestä ja korttelin n:o 37 tontin n:o 14 rakentamattoman osan vuokralle saamisesta (29. 10. 2 082 §); kaupungin osallistumista Itä-Pakilan erään valtaojan perkaamiseen (29. 10. 2 087 §); Marjaniemen siirtolapuutarha-alueen aitaamista (5. 11. 2 127 §); katumaan kestopäällystämiskulujen korvaamista Finlands Barnavårdsförening -nimiselle yhdistykselle (12. 11. 2 180 §); Osuustukkukaupan sähkökaapelien rakentamislupaa (12. 11. 2 186 §); valtion ja kaupungin välistä virastojen kalliosuojien tunneleita koskevaa sopimusta (12. 11. 2 187 §); Oy. Virkamiesasuntola Apollonkatu 18:n yhtiöjärjestyksen muuttamista (19. 11. 2 237 §); Hollantilaisentien rakentamista (19. 11. 2 238 §); Vådön ja Tammisalon välisen polkusillan rakentamista kelirikon ajaksi (19. 11. 2 240 §); Suvilahden voimalaitoksen tontin luovuttamista sähkölaitokselle (19. 11. 2 245 §); kätilöopistolle vuokratun tontin perusvuosivuokran korottamista lisättyä rakentamisoikeutta vastaavaksi (3. 12. 2 331 §); huoneiston hankkimista Toukolan äitiys- ja lastenneuvolaa varten (3. 12. 2 334 §); aloitetta lumenkaatopaikkojen uudelleenjärjestelyksi (3. 12. 2 341 §); Oy. Saton anomusta lainan saamiseksi katu- ja viemäritöiden rahoitukseen (17. 12. 2 438 §).

Sähkölaitokselle annettiin lausunto eräästä Pakilan kiinteistöä ja Oulunkylän tonttia koskevasta aluevaihdosta (18. 6. 1 269 §).

Maistraatille annettiin lausuntoja nestemäisen polttoaineen säiliöiden sijoittamisesta (2. 1. 16 §, 30. 1. 240, 242 §, 30. 4. 906 §).

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kertomusvuoden viljelyssuunnitelma hyväksyttiin toteutettavaksi maatalousosaston ehdotuksen mukaisena (Maat.- ja metsäj. 29. 3. 18 §).

Inventoimishinnat. Tärkeimpien maataloustuotteiden sekä polttopuiden vuosi-inventoinnissa noudatettavat hinnat vahvistettiin (Maat.- ja metsäj. 13. 12. 61 §).

Kaupungin maanhankintaa sekä maa- ja metsätaloutta selostettiin tilaisuudessa, joka pidettiin Kaupungintalolla, sanomalehdistölle sekä kaupunginhallituksen ja kiinteistölautakunnan jäsenille. Tilaisuuden jälkeen suoritettiin retkeily, jolloin tutustuttiin maatalousosaston ja metsäosaston toimintaan (Maat.- ja metsäj. 28. 8. 37 §).

Maatalousosaston hoitoon määrättiin Helsingintie 11:ssä oleviin rakennuksiin kuuluva peltoalue (30. 4. 945 §), Åbacka RN:o 1^{55} -nimiseen tilaan Suutarilassa kuuluvat 8 267 m^2:n suuruiset määräalat (9. 7. 1390 §) sekä Tapanilan tilojen Å 4 RN:o 5^4, Å 4 a RN:o 5^5, Å 4 b RN:o 5^6 ja B 125 a RN:o 12^{358} puisto- ja katualueiksi tarkoitetut osat (27. 8. 1 627 §).

Kaupunginagronomin virka-asunto ym. Lautakunta päätti lakkauttaa Erkki Melartinintien 7—9:ssä sijaitsevan rakennuksen huoneiston käytön kaupunginagronomin virka-asuntona 1. 6. alkaen ja oikeuttaa kaupunginagronomin asumaan muualla (4. 6. 1 152 §; maat.- ja metsäj. 2. 5. 29 §). Samalla lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa korjautta-

maan ko. rakennuksen alakerran siten, että se voitaisiin luovuttaa lastentarhakäyttöön viimeistään 1. 8. Lisäksi kehotettiin osastoa ryhtymään toimenpiteisiin uuden toimistohuoneiston hankkimiseksi maatalousosastolle ja autotallin vuokraamiseksi kaupunginagronomin käytössä olevaa kaupungin autoa varten.

Aputyönjohtajien palkkojen järjestäminen viranhaltijoille myönnettyä tasokorotusta vastaavaksi. Lautakunta päätti, että maatalousosaston aputyönjohtajille Veikko Saarelle ja Martti Gröhnille maksettavat kuukausipalkat suoritetaan 1. 1. alkaen viranhaltijain 12. palkkaluokan ja 1. 7. alkaen 13. palkkaluokan mukaisina, huomioon ottaen myös palvelusvuosien edellyttämät ikälisiä vastaavat korotukset. Samalla päätettiin kaupunginhallitukselle ehdottaa, että palkanlisä, mikä aputyönjohtajille suoritetaan työntekijäin palkkamäärärahasta heidän toimiessaan maatilojen varsinaisten työnjohtajien sijaisina, korotettaisiin 1. 1. alkaen 300 mk:aan työpäivältä (30. 1. 249 §).

Indeksiehtoiset maanvuokrat. Päätettiin vahvistaa kertomusvuodeksi ne maanvuokrasopimusten edellyttämät vuokramaksut, jotka olivat sidotut viralliseen elinkustannusindeksiin »elokuu 1938 — heinäkuu 1939=100» (Maat.- ja metsäj. 10. 4. 23 §). Merkittiin tiedoksi, että indeksiin »lokakuu 1951=100» sidotut vuokramaksut tulisivat v:lta 1957 korotettaviksi 10 % (Maat.- ja metsäj. 26. 10. 55 §). Jaosto päätti, ettei maanvuokrien sidonnaisuusperiaatteen muuttamiseen toistaiseksi ryhdyttäisi; samalla kehotettiin virastopäällikköä valmistelemaan ko. kysymystä (Maat.- ja metsäj. 26. 10. 55 §).

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, Mäkelän tila RN:o 5^{30}, 3.2 ha	Rauni Eskolin [2]	31.12.1956 [1]	15 000
» » » » 5^{21}, 0.4 ha, Herttoniemen tila RN:o 4^{3}, 0.4 ha sekä Pålsin tilasta RN:o 1^{4} 1.6 ha	Viktor Boström [3]	S:n [1]	14 000
Iso-Huopalahti, Alberga RN:o 2^{564}, 0.15 ha sekä Bredvikin yksinäistalo RN:o 1^{155}, 2.75 ha	Alfred Börman [4]	31.12.1960	12 000
Malmi, tiloista Sonaby RN:o 5^{117}, Stensböle RN:o 1^{7} ja Tallbacka RN:o 8^{93}, 9.9 ha	Johan Lindfors [5]	31.12.1961	100 000
» Tallbackan, Stensbölen ja Pehrsin tiloista yhteensä 7.15 ha	Sofia Johansson [8]	31.12.1957 [1]	50 000
» ns. Nallibackan torpan alue, 3.4 ha	Sulo ja Aili Jaakkola [6]	S:n	55 000
Pukinmäki, Sonaby RN:o 5^{113} ja 5^{112}, 0.07 ha	Veikko Kaseva [7]	31.12.1956 [1]	1 100
Viikinmäki, Albinus RN:o 1^{13}, n. 3.1 ha	Voitto Levander [9]	S:n [1]	15 000

Luettelossa mainittujen viljelyspalstojen vuokraehtoihin kuului, että vuokra oli maksettava etukäteen joko koko- tai puolivuosittain.

Viljelysalueiden lisäksi vuokrattiin Alfred Börmanille Bredvikin tilalla sijaitseva lato, Rauni Eskolinille talli, kellari ja lato, Sulo ja Aili Jaakkolalle asuin- ja vajarakennukset sekä Johan Lindforsille asuinrakennus. Viimeksi mainitulle myönnettiin lisäksi oikeus sijoittaa vuokra-alueelleen maatalousosaston lähemmin osoittamalle paikalle kolme käytöstä poistettua rautatievaunua kotieläinsuojina ja saunana käytettäviksi. Vaunut oli poistettava vuokrakauden päättyessä tai muulloinkin kaupungin niin vaatiessa.

Maanvilj. Eskolinin vuokrauksen yhteydessä merkittiin hänen aikaisempi Mäkelän tilan peltoalueita koskeva vuokrasopimuksensa päättyväksi 31. 12. 1955.

Helsingin Golfklubin vuokrasopimus. Lautakunta päätti vuokrata Helsingin Golfklubille ajaksi 1. 1. 1957—31. 12. 1961 yhteensä 2.3 ha Talin Lassaksen tilasta RN:o 1^{32} karttakuviolta 78*b*, 78*c*, 79*a*, 79*b*, 80*a* ja 81*b*. Vuosittain etukäteen maksettava vuosivuokra oli 2 300 mk v. 1957 ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin. Vuokratun alueen halki ratsastuskentälle vievän tien sekä alueella sijaitsevan kaivon, vesi- ja sähköjohtojen käyttö- ja paikoillaanpito-oikeus pidätettiin vuokranantajalle. Vuokraaja

[1]) Vuokrakausi jatkuu vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk. — [2]) Kiint. ltk. 5. 3. 530 §. — [3]) Maat.- ja metsäj. 18. 1. 5 §, 5. 6. 32 §. — [4]) Kiint. ltk. 27. 2. 485 §. — [5]) S:n 1. 10. 1 893 §. — [6]) S:n 1. 10. 1 894 §. — [7]) Maat.- ja metsäj. 5. 6. 34 §. — [8]) S:n 20. 9. 44 §. — [9]) S:n 29. 3. 16 §.

ei saanut tukkia alueen halki kulkevaa Talin piha-alueen kuivatusojaa; kuitenkin oli vuokraajalla oikeus rakentaa se putkisalaojaksi sovittuaan asiasta maatalousosaston kanssa. Kaupunki ei ollut vastuuvelvollinen niistä mahdollisista haitoista ja vaurioista, joita sähkö- ja vesijohdoista, kaivosta tai sikalan läheisyydestä saattaisi vuokraajalle aiheutua (19. 11. 2 246 §).

Pukinmäen tilan puutarhan vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata Pukinmäen tilan puutarhan puutarhuri Aarne Kinnarille ajaksi 1. 1. 1957 — 31. 12. 1961 indeksiin sidotusta 280 000 mk:n vuosivuokrasta, joka oli maksettava neljännesvuosittain etukäteen. Vuokraus käsitti 0.85 ha peltoaluetta Kotikummun tiloista RN:o 5^{1} ja 8^{1} sekä tonttija lava-aluetta 0.35 ha, eli yhteensä 1.2 ha maata, eräitä kasvihuoneita ja -lavoja, kaksi vesisäiliötä ja kaivoa. Lisäksi sai vuokraaja käyttöönsä huoneen ja keittiön huoneiston piharakennuksesta, autotallin ja kaksi vajaa. Muista ehdoista mainittakoon, että vuokraaja oli velvollinen kustannuksellaan pitämään hallussaan olevat rakennukset ja laitteet kunnossa (12. 11. 2 202 §; maat.- ja metsäj. 1. 11. 57 §). Vuokraajan vuokramaksun suorittamisesta antama takaus hyväksyttiin (3. 12. 2 328 §).

Laidunalueen vuokralleanto Vanhassa Käpylässä. Jaosto päätti katsoa rauenneeksi kokouksessaan 12. 2. 1952 tekemänsä päätöksen n. 1 ha:n suuruisen alueen vuokraamisesta työntekijä G. Ivanoffille sekä vuokrata työntekijä Vihtori Ähtävälle v:ksi 1957 sekä edelleen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk, ym. tavanmukaisilla ehdoilla Till Skjutbana RN:o 1^{6} -nimisestä tilasta 1.25 ha:n suuruisen laidunmaa-alueen. Vuosivuokraksi määrättiin 2 000 mk (Maat.- ja metsäj. 20. 9. 45 §).

Maatalouskoelaitoksen kasvitautiosastolle luovutettu alue. Maatalouskoelaitoksen kasvitautiosastolle päätettiin pyynnöstä myöntää oikeus korvauksetta suorittaa kokeita Tuomarinkylässä perunasyövän saastuttamalla maalla 3 v:n aikana maatalousosaston lähemmin osoittamalla 3 aarin suuruisella alueella (Maat.- ja metsäj. 20. 9. 39 §).

Viljelysalueiden vuokrasopimusten muutokset, peruutukset ym. Päätettiin anomuksesta merkitä maanvilj. Ivar Fromin, jolla oli ollut vuokralla n. 2.4 ha viljelysmaata Malmin lentokentän läheisyydessä, vuokrasopimuksen mukaiseksi pinta-alaksi 1. 1. 1956 alkaen 0.8 ha viljelysmaata, jonka vuosivuokra, 5 000 mk, sidottiin indeksiin »lokakuu 1951=100». Vuokraajan käyttöoikeus latoon lakkautettiin samasta päivämäärästä alkaen (Maat.- ja metsäj. 5. 6. 31 §).

Maanvilj. Karl Roosille, jolla oli vuokralla n. 3.9 ha peltoa Stensbölen tilasta RN:o 1^{7} Malmilla 17 000 mk:n vuosivuokrasta, päätettiin vuokrata 1. 1. alkaen lisäksi 0.8 ha 4 000 mk:n vuosivuokrasta, joten vuokrasopimuksen mukaiseksi viljelyspinta-alaksi tuli n. 4.7 ha peltoa vuosivuokran noustessa 21 000 mk:aan (Maat.- ja metsäj. 5. 6. 33 §).

Maanvilj. Arvid Sundbäckin Suutarinkylästä vuokraamia maita koskevaa vuokrasopimusta päätettiin muuttaa 1. 1. alkaen vuokran maksun osalta siten, että vuosivuokra, 75 000 mk, suoritettiin puolivuosittain etukäteen (9. 1. 74 §). Anomuksesta päätettiin merkitä em. sopimus, joka koski 10.45 ha peltoa ja 0.8 ha tonttialueita Fattiggården ym. tilojen maita sekä eräitä rakennuksia, irtisanomisen johdosta päättyväksi 31. 12. (Maat.- ja metsäj. 13. 12. 58 §).

Päätettiin merkitä rva Ebba Roihan vuokrasopimus, joka koski n. 4 ha:n viljelysmaata Oulunkylän kartanon sekä Pukinmäen tilan maista, päättyneeksi 31. 12. Rva Roihalle vuokrattiin 1. 1. 1957 alkaen Pukinmäen tilat RN:o $1^{149-156}$, 1.25 ha, sekä 1.1 ha tilasta 1^{163} vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk, tavanmukaisilla ehdoilla. Vuokramaksu v:lta 1957 oli 19 000 mk, joka määrättiin perusvuokraksi vuokran indeksivaihteluita laskettaessa (Maat.- ja metsäj. 13. 12. 60 §).

Maanvilj. O. Gauffinin aikaisempi Nytorp RN:o 2^{303} -nimistä tilaa koskeva vuokrasopimus merkittiin päättyneeksi 31. 12. ja hänelle vuokrattiin ajaksi 1. 1. 1957 — 31. 12. 1958 em. Nytorpin tilasta peltoa 3.85 ha sekä Torsäng RN:o 2^{291}, Björkholm RN:o 2^{292}, Huldasdal RN:o 2^{293}, Orrbacka RN:o 2^{294}, Skogland RN:o 2^{295} ja Johannisbäck RN:o 2^{297} -nimisistä Vartiokylässä sijaitsevista tiloista yhteensä 23.65 ha peltoa, 3.8 ha laidunmaata ja 0.55 tonttimaata sekä vuokra-alueella olevat seuraavat rakennukset: aitta, kolme latoa, kalustovaja ja kellari. Vuokra v. 1957 oli 170 000 mk, jota myös pidettiin perusvuokrana indeksivaihteluita laskettaessa (17. 12. 2 442 §).

Pohjois-Herttoniemen Mäkelän tilasta Viktor Boströmille vuokrattua 2.58 ha:n peltoaluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin purkaa 1. 1. alkaen maanlunastuslautakunnan

pakkolunastuspäätöksen takia. Etukäteen maksettu kertomusvuoden vuokra, 15 200 mk, päätettiin palauttaa vuokraajalle (Maat.- ja metsäj. 18. 1. 1 §).

Kaupp. Paavo Saarisen Malmilla sijaitsevaa n. 14 ha:n suuruista viljelysmaa-aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti päättyväksi 31. 12. (Maat.- ja metsäj. 20. 9 .41 §).

Seuraavat maanvuokraajat sanoivat irti 31. 12. päättyviksi jäljempänä mainittuja alueita koskevat vuokrasopimuksensa: Oskar Fredriksson, 4.35 ha viljelysmaata Oulunkylän kartanon maista; Vilhelmina Lappalainen, 0.8 ha peltoa Haagassa, K. F. Wathen, 0.8 ha ja 1.4 ha peltoa tilasta Backas RN:o 2^{791} Haagassa (Maat.- ja metsäj. 26. 10. 54 §); Mauno Kuutamo, 1.14 ha:n palstaa Malmilla; Jousiampumaseura Sagittarius, 1.1 ha:n ampumarata-aluetta sekä Gösta Öhrnberg, 5.1 ha:n viljelysmaata Pukinmäellä, Malmilla ja Viikinmäessä (Maat.- ja metsäj. 13. 12. 59 §).

Malmin Sähkölaitos Oy:n kaupungin alueella olevan jakeluverkoston siirryttyä kaupungin omistukseen päätettiin merkitä maatalousosaston ja mainitun yhtiön väliset, seuraavia alueita koskevat vuokrasopimukset lakanneiksi 1. 1.: Munkkiniemestä Taliin johtava sähköpylväslinja, Boxbackan tilalta RN:o 1^{163} 50 m^2:n alue sekä Tapanilasta 50 m^2:n alue, jotka molemmat olivat vuokrattu muuntamoita varten (Maat.- ja metsäj. 13. 12. 62 §).

Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön vuokramaksun lykkäys sekä viljelysalan supistaminen. Lautakunta päätti myöntää säätiölle kertomusvuoden toisen vuokraerän suorittamiseen lykkäystä 30. 10. saakka, korko 8 % (9. 7. 1 417 §).

Lautakunta päätti, että säätiölle vuokratun Vartiokylän ja Bredbackan maita koskevan vuokrasopimuksen mukaista viljelysalaa pienennetään 130.07 ha:ksi 1. 1. 1957 alkaen. Vuosivuokraksi merkittiin vastaavasti 697 400 mk, muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen (3. 12. 2 345 §).

Pitäjänmäen muuntamoaseman maadoitusverkko. Lautakunta päätti oikeuttaa sähkölaitoksen sijoittamaan maadoitusverkon Pitäjänmäellä Munkkiniemen tilan RN:o 1^{1025} pellolle lähemmin määrätylle paikalle. Mikäli siitä perittäisiin korvaus, päätettiin se määrätä myöhemmin (19. 11. 2 247 §).

Koulumatkailutoimisto Oy:lle vuokratut varastorakennukset. Koulumatkailutoimisto Oy:lle päätettiin anomuksesta vuokrata, aikaisempaa sopimusta muuttaen, 1. 7. 1957 alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, Mellunkylän riihirakennus ja -lato sekä Suutarinkylässä oleva kunnalliskodin kellarinvintti yhteensä etukäteen maksettavasta 4 000 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraajan oli omalla kustannuksellaan huolehdittava rakennusten kunnossapidosta, muut vuokraehdot olivat tavanmukaiset (Maat.- ja metsäj. 20. 9. 46 §).

Kaivon rakentamisluvan myöntäminen. Anomuksesta myönnettiin eräille poliisilaitoksen Malmin piirin virkailijoille lupa kaivon rakentamiseen kaupungin maalle Malmille Pehrsin tilalla RN:o 1^{46} maatalousosaston kanssa lähemmin sovitulle paikalle. Anojilla oli oikeus rakentaa kaivosta vesijohto tonteilleen. Lupa myönnettiin 500 mk:n vuotuisesta korvauksesta sekä eräillä ehdoilla (26. 3. 677 §).

Luvan myöntäminen filmaamiseen Kaarelan tilalla. Lautakunta oikeutti Filmiyhtymän suorittamaan Kaarelassa Vakan peltoalueella kyntö-, äestys- ja ojankaivutöiden elokuvausta 2 000 mk:n korvauksesta, sillä ehdolla että äestyksen jälkeen yhtymän toimesta suoritetaan maatalousosaston luovuttaman heinänsiemenen kylväminen (4. 6 .1 174 §).

Jään myynti. Maatalousosasto oikeutettiin entiseen tapaan myöntämään lupia jäiden nostoon Vantaanjoesta. Jään hintaa päätettiin kertomusvuonna korottaa, joten m^2-hinnaksi määrättiin 15 mk (Maat.- ja metsäj. 10. 2. 13 §).

Salaojitus. Maatalousosasto oikeutettiin toteuttamaan kertomusvuonna Haltialan tilan kesantoalueen salaojitus. Pellonraivaus Oy:n urakkatarjous, 1 055 000 mk, päätettiin hyväksyä (Maat.- ja metsäj. 10. 4. 24 §).

Fallkullan ja Tuomarinkylän uudisrakennustyöt. Kertomusvuoden talousarvioon oli varattu kalustovajan rakentamista varten Fallkullan tilalle 4.2 mmk sekä Tuomarinkylässä sijaitsevan varastorakennuksen sisustamiseksi saunaksi 1.99 mmk. Jaosto päätti antaa ko. töiden valvonnan talo-osaston suoritettavaksi sekä kehotti tehtyjen tarjousten perusteella osastoa ryhtymään neuvotteluihin Rakennusura Oy:n kanssa lopullisen urakkasopimuksen laatimiseksi. Lisäksi päätettiin, että urakkasopimus oli ennen sen allekirjoittamista esitettävä virastopäällikön hyväksyttäväksi (Maat.- ja metsäj. 10. 4. 22 §). Tuomarinkylän saunan lopputarkastus suoritettiin 17. 9. (1 788 §).

Asuinhuoneistojen vuokrien korotus. Sen johdosta, että asuinhuoneistojen vuokrat vanhoissa taloissa nousivat 1. 1. 1956 alkaen 25 %, päätettiin niiden maatalousosaston hallinnossa olevien asuinhuoneistojen, jotka oli vuokrattu muille kuin tilojen työntekijöille työehtosopimuksen mukaan, vuokria vastaavasti korottaa (Maat.- ja metsäj. 18. 1. 7 §).

Kalusto. Maatalousosasto oikeutettiin suorittamaan kertomusvuoden konehankinnat esityksensä mukaisesti (Maat.- ja metsäj. 10. 2. 9 §). Samoin oikeutettiin osasto pitämään vanhan kalustoirtaimiston huutokauppa (Maat.- ja metsäj. 29. 3. 20 §).

Talin kartanoon kuuluneen ladon palo. Merkittiin, että 17. 11. tuhoutui tulipalossa Talin kartanoon kuulunut ns. Karvolinin lato, jossa oli heiniä n. 14 000 kg. Vahingot arvioitiin 179 000 mk:ksi (19. 11. 2 248 §).

Käyttövaroistaan lautakunta päätti suorittaa valtion myöntämien maatalouden tukipalkkioiden kaupungille aiheuttamat ilmoituskulut, kuitenkin enintään 50 000 mk:aan saakka (9. 7. 1 416 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: eräiden tilien ylittämisoikeutta (30. 1. 240 §, 12. 11. 2 203 §); vanhojen tai rappeutuneiden rakennusten purkamista tai purettavaksi myyntiä (9. 4. 747 §, 5. 11. 2 146 §; maat.- ja metsäj. 29. 3. 15 §, 26. 10. 52 §); kaluston hankintaa (16. 4. 807 §; maat.- ja metsäj. 10. 4. 25 §); maatalousosaston toimiston siirtoa keskikaupunkiin ja Pukinmäellä sijaitsevan toimistorakennuksen alakerran luovuttamista lastentarhakäyttöön (14. 5. 1 017 §; maat.- ja metsäj. 2. 5. 29 §); Tervalammen sikalan laajentamista (18. 6. 1 275 §; maat.- ja metsäj. 5. 6. 35 §) sekä eräiden vanhojen kalustoesineiden lahjoittamista Viikin maatalousmuseolle (27. 8. 1 639 §).

Lausunto kaupunginhallitukselle annettiin asiasta, joka koski Pukinmäen kartanon navetan jätevesien aiheuttamaa ympäristön kaivojen veden pilaantumista (12. 11. 2 201 §)

Palkkalautakunnalle annettiin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston työehtosopimusehdotusta koskeva lausunto (Maat.- ja metsäj. 2. 5. 30 §).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Viljelysalueen vuokralleanto Albergan kartanon maista. Albergan kartanon maista Leppävaarassa päätettiin Olavi Tuomiselle vuokrata 3.7 ha:n suuruinen viljelysalue 1. 1. alkaen 3 vuoden ajaksi 10 000 mk:n vuosivuokrasta (23. 1. 196 §).

Laidunalueen vuokralleanto Rekolasta. Maanvilj. Georg Oleniukselle vuokrattiin kaupungin Rekolassa omistamalta entiseltä Hiekka Oy:n alueelta n. 0.5 ha laidun- ja viljelysmaata kertomusvuoden kesäkaudeksi 7 000 mk:n vuokrasta sekä samoilla ehdoilla kuin edellisinäkin vuosina (22. 5. 1 080 §).

Eräiden sopimusten irtisanominen. Lautakunta päätti sanoa irti sopimukset, joilla Tallskär-nimiseltä luodolta oli vuokrattu kalastusmajan pito-oikeudet Karl Bohm, Helge Ekholm ja Yrjö Salonen nimisille henkilöille. Tallskär kuului ns. ulkoluotoihin, joiden hallinta kertomusvuoden alussa siirtyi urheilu- ja retkeilylautakunnalle (10. 9. 1 729 §).

Tie- ja vesirakennushallituksen esittämän irtisanomisen johdosta päätettiin Viikistä Malmin lentokentälle rakennetun korkeajännitelinjan aluetta koskeva sopimus katsoa päättyväksi 31. 12. (3. 12. 2 347 §).

Lautakunta päätti katsoa Laajasalossa Merivoimien radioasemalle Stansvikinlahdesta johtavan ilmakaapeliyhteyden vuokrasopimuksen päättyvän kertomusvuoden lopussa (8. 10. 1 947 §).

Rastilan ja Hirvihaaran metsäsuunnitelmien vahvistaminen. Lautakunta päätti vahvistaa metsäosastossa laaditun Rastilan metsäsuunnitelman (2. 1. 29 §) sekä samoin Hirvihaaran metsäsuunnitelman (11. 6. 1 239 §; maat.- ja metsäj. 5. 6. 36 §).

Selvitys metsäosaston toiminnasta ja taloudellisista tuloksista v. 1955. Merkittiin tiedoksi selvitys v:n 1955 aikana suoritetuista kaupungin omistamien metsien kunnostustöistä, hoito- ja harvennushakkuista sekä metsäosaston myyntitoiminnasta. V. 1955 luovutetusta puutavarasta kertyi tuloa yhteensä 28 215 000 mk, josta puutavara- ja polttoainetoimistolle luovutetun tavaran osuus oli 9 192 000 mk, muille kaupungin laitoksille luovutetun 3 981 000 mk sekä yksityisille ostajille myydyn 15 042 000 mk (Maat.- ja metsäj. 18. 1. 8 §).

Hakkuuoikeuden luovutus Hirvihaarassa. Lautakunta oikeutti metsäosaston teke-

mään Aug. Eklöf Ab:n kanssa hakkuusopimuksen n. 10 ha:n suuruisesta Hirvihaaran kartanoon kuuluvasta metsäalueesta (23. 1. 195 §).

Puutavaran hakkuuilmoitus. Helsingin metsänhoitolautakunnalle lähetettiin ilmoitus v:n 1955 jälkimmäisen puoliskon aikana suoritetuista hakkuista kaupungin lähimetsissä. Hakkuita oli suoritettu n. 150 ha:n alalla seuraavasti: järeää puuta yhteensä 20 100 j^3, josta havupuutukkeja oli 15 000 j^3 ja lehtipuutukkeja 5 100 j^3; pientavaraa yhteensä 3 185 pm^3, josta kuusipaperipuuta oli 665 pm^3, halkoja 3 050 pm^3 sekä muuta pienpuuta 100 pm^3 (30. 1. 253 §).

Sora-alueiden hankinta. Kaupunginhallitus oli 24. 2. 1955 antanut kiinteistöviraston tehtäväksi yhteistoiminnassa rakennusviraston kanssa valmistella sora-alueen ostoa kaupungille. Merkittiin tiedoksi, että virastopäällikkö oli kaupunginmetsänhoitajan avustamana tarkastanut ja tutkituttanut useita alueita sekä käynyt niistä hintaneuvotteluita. Eräitä tarjouksia oli hylätty, yksi tonttimaa-alue, jossa oli myös soraa, oli ostettu ja eräistä alueista olivat tutkimukset tai neuvottelut vielä käynnissä (17. 12. 2 444 §).

Soran myynti. Anomuksesta päätettiin eräille Vartiokylän kiinteistönomistajille myydä 200 m^3 soraa Vartiokylässä sijaitsevasta kaupungin sorakuopasta. Hinnaksi määrättiin 2 000 mk. Sora oli käytettävä määrättyjen Vartiokylän teiden kunnostukseen, lisäksi anojien oli korvattava sunnuntaipäivänä tapahtuvan soranoton valvonnasta kaupungille aiheutuvat suoranaiset kulut (22. 5. 1 082 §).

Mellunkylän palstanomistajille päätettiin myydä täytemaata eräiden teiden kunnostustarkoitukseen enintään 75 m^3 sekä alennettuun hintaan 40 mk/m^3 (15. 10. 2 001 §).

Louhintaluvat. Leppävaaran louhinta-alueelta päätettiin myydä yhteensä 50 m^3 graniittikalliota Keijo Aholle, hintana 500 mk/m^3 (20. 8. 1 609 §, 19. 11. 2 250 §).

Ampumakilpailujen järjestämislupa. Jousiammuntaseura Artemis-nimiselle seuralle myönnettiin oikeus järjestää kilpailut riistapolkuammunnassa kaupungin metsäalueella Puodinkylässä 23. 9. Seuran oli huolehdittava vartioinnin järjestämisestä ammuntapaikoille siten, ettei alueella liikkuville henkilöille aiheutunut vaaraa (20. 8. 1 610 §).

Taisteluharjoituksen järjestämislupa. Lautakunta myönsi Kadettikoululle luvan taisteluharjoituksen järjestämiseen 29. 11. — 1. 12. välisenä aikana Malmin ampumaradan eteläpuolella, ampumaradan ja Malmin hautausmaalta Kontulaan johtavan tien välisellä alueella. Taisteluharjoituksen edellyttämään kaivautumiseen myönnettiin lupa seuraavilla ehdoilla, joiden noudattamista metsäosastolla oli oikeus valvoa: kaivautumista ei saanut suorittaa viljelysmailla; alueella kasvavien puiden maanpäällisiä osia ei saanut vahingoittaa; puiden juuriston vahingoittamista oli kaikin keinoin vältettävä; kaikki kaivetut poterot oli harjoituksen päättyessä täytettävä; taisteluharjoituksesta aiheutuneista kiistattomista vahingoista peri kaupunki täyden korvauksen (26. 11. 2 301 §).

Maastoharjoitusradan pitämisluvan irtisanominen. Lautakunta päätti kertomusvuoden alusta peruuttaa Helsingin Moottorikerholle v. 1954 myönnetyn oikeuden moottoripyörien maastoharjoitusradan ja harjoitusajojen pitämiseen Alppikylässä (26. 11. 2 302 §).

Luvat kettujen ja rusakkojänisten ampumiseen. Lautakunta antoi kaupunginmetsänhoitajalle oikeuden myöntää harkintansa mukaan talvikaudeksi 1956/57 lupia kettujen ja rusakkojänisten ampumiseen (27. 8. 1 640 §).

Luvat varisten ampumiseen. Kaupunginmetsänhoitajalle myönnettiin oikeus toistaiseksi myöntää harkintansa mukaan lupia varisten ampumiseen kaupungin omistamilla mailla 500 mk:n maksusta kutakin lupaa kohden (30. 1. 252 §).

Luonnonsuojelua koskevat esitykset ym. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että Uudenmaan lääninhallitukselle esitettäisiin luonnonsuojelulain 12 §:n mukaisesti rauhoitettaviksi eräät kaupungin maalla Etelä-Kaarelassa, Meilahdessa, Tullisaaressa ja Laajasalossa kasvavat puut sekä viiden tammen muodostama puuryhmä Meilahdessa sekä että kaupunginhallitus päättäisi rauhoittaa yhteensä yhdeksän erillistä, eri puolilla kaupungin aluetta kasvavaa puuta, siten ettei mihinkään niitä vahingoittaviin tai niiden olemassaoloa vaarantavaan toimenpiteeseen saataisi ryhtyä ilman kaupunginhallituksen lupaa.

Samalla lautakunta päätti vahvistaa rauhoituskohteissa käytettäväksi talorakennusosastossa suunnitellun rauhoitustaulun (20. 1. 251 §, 16. 4. 809 §).

Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kansakoulunopettajille järjestettävät luonnonsuojelua koskevat esitelmä- ja keskustelutilaisuudet saataisiin pitää

Kaupunginkellarissa ja että kahvitarjoilun kustannukset saataisiin suorittaa lautakunnan käyttövaroista (1. 10. 1 896 §).

Lautakunta päätti antaa metsäosaston tehtäväksi hankkia 90 kpl Niilo Söyringin »Luonnonsuojelun käsikirja» -nimistä teosta jaettaviksi kansakoulujen opettajakirjastoihin, retkeily- ja nuorisotoimistoille ym. kaupungin laitoksille (17. 12. 2 445 §).

Metsäosaston hoitoon määrättiin Ali-Periäinen RN:o 15^{63} -niminen tila Hyvinkään kylässä (6. 2. 283 §) sekä Oulunkylästä Evert Nyströmin kanssa suoritetussa vaihdossa saatuihin tiloihin ja alueisiin kuuluvat metsäalueet (3. 12. 2 325 §).

Sanomalehtien tilaaminen. Lautakunta oikeutti metsäosaston tilaamaan metsäkämpälleen 1. 1. — 30. 4. sekä 1. 11. — 31. 12. välisiksi ajoiksi v. 1957 Helsingin Sanomat, Kansan Uutiset ja Suomen Sosialidemokraatti -nimiset sanomalehdet (17. 12. 2 443 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: metsäosaston käteiskassan korottamista 250 000 mk:aan (13. 2. 372 §); Bengtsårin tilaan kuuluvan saaren myyntiä (12. 3. 580 §); tilapäisen metsänvartijan viran vakinaistamista (26. 3. 679 §); Bengtsårin vanhan koulurakennuksen mahdollista korjaamista ja käyttöä (9. 7. 1 418 §) sekä Oulunkylän ruotsinkielisen kansakoulun pihalla kasvaneiden puiden rauhoituspäätöksen kumoamista (19. 11. 2 249 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kaupungin alueella talvehtivien sorsien huoltotoimenpiteitä (5. 3. 534 §); Hirvihaaran erään metsäalueen myyntiä (26. 3. 680 §); Bengtsårin alueen hallintoa sekä urheilukalastuksen sallimista sen vesialueilla (22. 5. 1 079 §); valtion kalastuslakitoimikunnan esitystä kalastuslain muuttamisesta (6. 8. 1 542 §) sekä Santalan—Bengtsårin tierakennussuunnitelmaa (1. 10. 1 895 §).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia (ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1956 n:o 196, 197 sekä v. 1957).

Asemakaavaehdotukset. Päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle Kuusisaaren asemakaavaa ja siihen liittyvää viemäröimissuunnitelmaa (12. 3. 581 §), 46. kaupunginosaan kuuluvan Talin Pajamäen alueen asemakaavaa selityksineen ja viemäröintikarttoineen (5. 11. 2 151 §), asemakaavaa osalle 24. kaupunginosaa (kätilöopistolle vuokrattu alue) (19. 11. 2 253 §), asemakaavaa, joka käsitti 18. kaupunginosan kortteleiden n:o 604 ja 622 välisen alueen (Mannerheimintien ja Lääkärinkadun kulma) (20. 2. 434 §) sekä 31. kaupunginosaan kuuluvan Vattuniemen pientelakka-alueen asemakaavaa selityksineen (19. 11. 2 258 §).

Lopullisen asemakaavan pohjaksi lautakunta hyväksyi Etelä-Kaarelan kerrostaloalueen (18. 6. 1 284 §) sekä Vattuniemen alueen itäisen osan asemakaavaehdotukset (6. 8. 1 548 §) sekä asemakaavaluonnokset, jotka käsittivät osa-alueita Herttoniemessä sijaitsevasta Mäkelän tilasta RN:o 4^{47} ja osan Vartio RN:o 2^{904} -nimisestä Vartiokylän tilasta (9. 1. 80 §, 13. 2. 375 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Ala-Tikkurilassa sijaitsevan Jokiranta I -nimisen tilan palstoituksen asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisena otettavaksi huomioon lopullista asemakaavaa laadittaessa (12. 11. 2 207 §).

Hakaniementorin, Hakaniemenrannan ja Siltavuorenrannan liikennejärjestelyehdotus. Lautakunta hyväksyi asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisen Hakaniementorin ja Sörnäisten rantatien länsipään ensi vaiheen liikennejärjestelyehdotuksen sekä päätti lähettää sen puoltolauseineen kaupunginhallitukselle (25. 6. 1 319 §). Samoin hyväksyttiin em. suunnitelman toisen vaiheen liikennejärjestelyehdotus, joka lähetettiin puoltolauseineen kaupunginhallitukselle (20. 8. 1 611 §).

Pohjoisrannan liikenneväylän suunnitelmaehdotus. Lautakunta päätti hyväksyä asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisen suunnitelman, joka koski Kauppatorilta Pohjoisrantaa pitkin uudelle Näkinkujan sillalle suunniteltua liikenneväylää ja puolsi sitä kaupunginhallitukselle (20. 8. 1 612 §).

Huopalahdentien poikkileikkausta Munkkiniemen puistotien ja Tarvontien välillä koskeva ehdotus esitettiin kaupunginhallituksen vahvistettavaksi (24. 9. 1 847 §).

Naurissaaren sillan poikkileikkausehdotus. Lautakunta päätti esittää kaupunginhalli-

tukselle hyväksyttäväksi asemakaavaosaston laatiman suunnitelman mukaisen poikkileikkauksen Herttoniementielle rakennettavaa uutta Naurissaaren siltaa varten (27. 2. 488 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettaviksi useita korttelien korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti, jotka on selostettu tämän kertomuksen I osan sivulla 242.

Kadun- ja paikannimistöt. Lautakunta päätti, muuttaen tarpeellisin osin 14. 3. 1955 puoltamaansa ehdotusta Kantakaupungin puistojen ja kenttien vahvistettavista nimistä, esittää kaupunginhallitukselle vahvistettavaksi uuden tarkistetun ehdotuksen 25. kaupunginosan (Käpylän) puistojen ja kenttien nimistöksi (26. 3. 683 §).

Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle kadunnimikomitean ehdotusta eräin asemakaavaosaston esittämin muutosehdotuksin kadunnimistöksi maanlunastuslautakunnan käyttöön luovutetuilla 43. ja 45. kaupunginosien alueilla. Uudet nimet ehdotettiin otettaviksi käyttöön ennen asemakaavan vahvistusta (20. 8. 1 614 §).

Lisäksi annettiin kaupunginhallitukselle eräitä lausuntoja katujen nimittämistä koskevista ehdotuksista (12. 3. 582 §, 23. 4. 865, 866 §, 5. 11. 2 150 §).

Helsingin alueen saarten nimien tarkistusta koskevan kadunnimikomitean ehdotuksen päätti lautakunta palauttaa komitealle ja pyytää, että komitea tarkistaisi edelleen ko. nimityksiä sekä harkitsisi uusia ehdotuksia eräiden saarten nimiksi (10. 12. 2 384 §).

Jätteiden polttolaitosta varten varattava alue. Lautakunta päätti lausunnossaan esittää kaupunginhallitukselle jätteiden polttolaitosta varten varattavaksi alueen Kyläsaaren puhdistuslaitoksen välittömästä läheisyydestä asemakaavaosaston laatiman piirustuksen mukaisesti. Samalla esitettiin, että lautakunnan tehtäväksi annettaisiin laadituttaa tarpeellinen asemakaavan muutos (16. 4. 819 §).

Pallokentän paikan varaaminen Lassaksen alueella. Lautakunta päätti Lassaksen omakotiyhdistyksen anomuksen johdosta varata paikan pallokenttää varten Lassaksen kortteleiden n:o 33018 ja 33019 väliseltä puistoksi suunnitellulta alueelta (24. 9. 1 846 §).

Oppikoulurakennusten sijoittaminen. Lautakunta päätti periaatteessa, että alueilla, missä tontteja ei ole käytettävissä tähän tarkoitukseen, oppikouluja voidaan lautakunnan harkinnan mukaan sijoittaa puisto- tai muiksi vapaa-alueiksi suunnitelluille alueille (11. 6. 1 243 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: venelaiturin rakentamista Marjaniemeen (16. 1. 131 §); kunnalliskodin tonttialueen laajentamista uuden lämpökeskuksen rakentamista varten (26. 3. 687 §); määrärahan myöntämistä kadunnimistön selitysteoksen valmistuttamiseksi (18. 6. 1 279 §§); eräiden katujen risteyksien liikenteen järjestelyä (25. 6. 1 315 §, 2. 7. 1 362 §; liikennej. 11. 6. 523 §); liikenteen määräämistä yksisuuntaiseksi eräillä kadunosilla (6. 8. 1 549 §; liikennej. 28. 5. 44 §); tilapäisen leikkialueen järjestämistä Kotkankadulle (1. 10. 1 900 §); eräiden esikaupunkialueen osien rakennuskiellon jatkamista (5. 11. 2 149 §); Helsingintien liikenteenvälityskyvyn parantamista välillä Viik—Hämeentien risteys (10. 12. 2 387 §); Kasarmitorin pysäköintipaikan uudelleenjärjestelyä ja Makasiinikatujen liikenteen yksisuuntaistamista (Liikennej. 26. 3. 27 §); jalkakäytävän rakentamista ja suojateiden merkitsemistä Simonkatu 4:n kohdalle (Liikennej. 16. 4. 33 §); polkupyörätien merkitsemistä Hesperian puistoon (Liikennej. 11. 6. 49 §); pysähtymisen kieltämistä Kaisaniemen- ja Vuorikadun risteyksen kulmissa (Liikennej. 11. 6. 51 §); yksityisten linja-autojen pysäkkien sijoitusta ym. (Liikennej. 6. 8. 65 §, 26. 11. 121 §, 3. 12. 129 §); huomiomerkkien pystyttämistä (Liikennej. 1. 10. 80 §, 19. 11. 110 §) sekä Tuusulantien liikenneturvallisuuden parantamista (Liikennej. 26. 11. 118 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Niittylän alueen katuprofiileja ja viemäröimissuunnitelmaa sekä viemäröimiskustannusten osittelua (2. 1. 36 §); valitusta eräiden Munkkiniemen kortteleiden asemakaavan muutosehdotusten johdosta (9. 1. 75 §); uuden oopperatalon suunnittelukilpailua (9. 1. 78 §); SAK:n anomusta saada pystyttää Matti Paasivuoren patsas Paasivuorenkadun puistikkoon (9. 1. 82 §); Suomen Marsalkan ratsastajapatsaan sijoittamista postitalon edustalle (9. 1. 84 §); Oy. Helsingin Yhteiskoulu ja Realilukio -nimisen koulun anomusta tontin varaamisajan pidentämisestä sekä tien rakennusluvan myöntämisestä (30. 1. 254 §); Oy. Rudus Ab:n hiekkavaraston paikkaa (6. 2. 312 §); virastotalon rakentamista läntiseen Herttoniemeen ja alueella tarvittavien kaupungin laitosten sijoitusta (20. 2. 424, 425 §); venelaiturin

rakentamista Lauttasaareen (20. 2. 427 §); Tammisalon kiinteistönomistajien anomusta eräiden puutteiden korjaamiseksi Tammisalossa (20. 2. 435 §); tonttien varaamista oppikouluja varten (20. 2. 436 §, 9. 7. 1 422 §, 29. 10. 2 095 §); vesi- ja viemärijohtojen rakentamista ym. (20. 2. 437 §, 22. 5. 1 090 §, 25. 6. 1 316 §, 9. 7. 1 421 §); Kaisaniemen puiston uudelleensuunnittelua ym. (20. 2. 440, 441 §); toimenpiteitä Herttoniemen ja Munkkiniemen kartanoiden puistojen ja niiden lähiympäristön säilyttämiseksi (27. 2. 486 §); tontin luovutusta Katajanokalta Oy. Gustav Paulig Ab:lle (5. 3. 536 §); avustuksen myöntämistä Taljalle (5. 3. 537 §); urheilu- ja ulkoilupaikkojen järjestämistä kouluikäiselle nuorisolle ym. (26. 3. 681 §, 19. 11. 2 255 §, 3. 12. 2 351 §, 10. 12. 2 388 §); kaupungin laitosten pesulaolojen järjestelyä (26. 3. 688 §); Herttoniemen jäteveden puhdistamon paikkaa (9. 4. 748 §); hiekanpurkaustoiminnan lopettamista Hakaniemenrannassa (9. 4. 749 §); elintarvikekeskuksen uuden ruokatehtaan ja juurikasvivaraston sijaintia (30. 4. 919 §); leikkikenttien ja -paikkojen rakentamista tai kunnostamista (30. 4. 922 §, 14. 5. 1 018 §, 4. 6. 1 178 §, 18. 6. 1 281 §, 9. 7. 1 419, 1 420 §, 30. 7. 1 493 §); alueen luovutusta nuorisotyölautakunnan käyttöön moottoripyöräilijöiden koulutusta varten (28. 5. 1 134 §); K. J. Ståhlbergin patsaan paikkaa (28. 5. 1 136 §); Herttoniemestä Porvooseen rakennettavan puhelinmaakaapelin asentamista kaupungin alueella (4. 6. 1 177 §); liikennelaitoksen Ruskeasuon vaunuhallialueen laajentamista (4. 6. 1 183 §); eräitä muutosehdotuksia autojen liikennetaksoihin (11. 6. 1 242 §, 25. 6. 1 318 §, 17. 9. 1 791 §, 26. 11. 2 303 §); lisäalueen liittämistä sähkölaitoksen varastoja ja korjauspajoja varten varattuun tonttiin (18. 6. 1 277 §); Paraisten Kalkkivuori Oy:n tontin rajajärjestelyä Sörnäisten rantatie 25:ssä (18. 6. 1 282 §); Auroran sairaala-alueen tie-, istutus- ja aitaustöitä (18. 6. 1 283 §); kaupunginteatterikysymystä selvittävän komitean mietintöä (25. 6. 1 320 §); Kulosaaren urheilukentän muutostöitä (9. 7. 1 424 §); Oy. Stockmann Ab:n anomusta Pitäjänmäen tehdaskorttelin n:o 3 tontin n:o 7 osan korkeustasojen muuttamisesta ym. (9. 7. 1 425 §); lasten uimapaikan kunnostamista Marjaniemeen (30. 7. 1 489 §); Pohjois-Haagan III:n asuntoalueen katupiirustusten vahvistamista (6. 8. 1 544 §); Haagan eteläisen alueen asemakaavaa ja komitean asettamista selvittämään rakennusoikeuden laajuutta ym. (27. 8. 1 644 §); Sofianlehdonkadun varrelle rakennettavan kätilöopiston rakennusoikeuden laajentamista (3. 9. 1 680 §); erään Ruoholahdenkadun varastorakennustontin vuokralleantoa (10. 9. 1 732 §); Eläintarhan moottorikilparadan pidentämistä (24. 9. 1 844 §); määrärahan myöntämistä poliisilaitoksen käyttöön liikenneopetuksen järjestämiseksi kouluissa (1. 10. 1 897 §); Lauttasaaren eräiden katujen rakentamista (8. 10. 1 948 §); Osuuskassojen Keskus Oy:n anomusta rakennusoikeuden lisäämisestä (8. 10. 1 949 §); alueen vuokralleantoa Laajasalon öljysatama-alueelta (15. 10. 2 003 §); Lauttasaaressa olevan tuntemattoman sotilaan haudan ottamista kaupungin hoitoon (15. 10. 2 004 §); esikaupunkialueen asemakaavojen laatimista koskevia kysymyksiä (15. 10. 2 005, 2 007 §); Espoon Mäkkylän eräiden kortteleiden rakennussuunnitelman muutosta (22. 10. 2 053 §); ehdotuksia lasten liikennekaupungin ja -puiston rakentamiseksi (22. 10. 2 054, 2 055 §); Asunto Oy. Kivalterintie 18—20:n anomusta eräiden kunnostus- ym. toimenpiteiden suorittamisesta talon lähiympäristössä (5. 11. 2 154 §); esitystä P. E. Svinhufvudin patsaan sijoittamisesta Eduskuntatalon edustalle (12. 11. 2 204 §); alueen vuokralleantoa Sörnäisten satamasta (12. 11. 2 205 §); heijastinvalaistuksen järjestämistä Kolmikulman puistoon (12. 11. 2 208 §); Töölönlahden suojaamista liialliselta leväkasvullisuudelta (19. 11. 2 251 §); Eläintarhan pohjukan vesirajan kiveämistä ja kunnostamista (19. 11. 2 252 §); varastorakennusten rakentamista Katajanokalle (26. 11. 2 308 §); Eteläsataman matkustajalaiturin vanhan osan uudistamista (17. 12. 2 448 §); Lauttasaaren seurakunnallisen työkeskuksen tontin viereisten aukioiden ja kulkuteiden kunnostamista (17. 12. 2 453 §); kielitoimiston taxi-kilpien kirjoitustapaa koskevaa kirjelmää (Liikennej. 16. 1. 12 §) sekä vartioparaatin marssireittiä Kasarmitorilla (Liikennej. 1. 10. 77 §).

Satamalaitokselle annettiin lausunto, joka koski kuorma-autojen tilausasemarakennuksen rakentamista Hietalahdenrantaan (5. 3. 544 §).

Edellisten lisäksi antoivat lautakunta tai liikennejaosto kaupunginhallitukselle lausuntoja, jotka koskivat erilaisia liikennekysymyksiä, kuten eräiden katujen tai jalkakäytävien levitystä (16. 1. 136 §, 20. 8. 1 616 §; liikennej. 29. 10. 102 §); yksityisten linja-autolinjojen pysäkkien sijoitusta, perustamista ym. (16. 1. 137 §; liikennej. 27. 2. 24 §, 25. 6. 59 §, 20. 8. 67 §, 3. 9. 74 §, 1. 10. 82, 83 §, 8. 10. 90, 92 §, 29. 10. 100, 106 §, 3. 12. 128 §); paikallisliikenteestä vapaan väylän rakentamista Kauppatorilta Pohjoisrantaa

pitkin uudelle Pitkänsillan rinnakkaissillalle sekä rinnakkaissillan suunnittelua (6. 2. 314 §, 13. 2. 377 §); Maunulan teiden varustamista jalkakäytävillä (20. 2. 433 §); katujen tai katuosuuksien väliaikaista sulkemista tai niiden liikenteen rajoittamista rakennustyön ym. ajaksi (12. 3. 585, 588 §, 30. 4. 927 §, 28. 5. 1 135 §, 9. 7. 1 426 §, 24. 9. 1 848 §; liikennej. 11. 6. 55 §, 25. 6. 57, 58 §); kaupungin osallistumista eräiden lähiympäristön teiden kunnossapitoon (9. 4. 753 §, 12. 11. 2 212 §); Katajanokan liikenteen järjestelykysymyksiä (16. 4. 814 §, 30. 4. 921 §); teiden rakentamista esikaupunkialueella, tieyhteyksien parantamista ym. (16. 4. 815 §, 4. 6. 1 181 §, 12. 11. 2 206, 2 211, 2 212 §, 19. 11. 2 259 §); Kulosaaren suunnan liikennekysymyksiä (30. 4. 920 §; liikennej. 3. 9. 72 §); kuorma-autojen korkeimman sallitun ajonopeuden määräämistä (28. 5. 1 133 §); eräiden katujen, katujen osien tai teiden liikenteen määräämistä yksisuuntaiseksi (4. 6. 1 179, 1 180 §; liikennej. 28. 5. 47, 48 §, 3. 12. 123 §); vuokra-autoliikennettä, liikennelupien enimmäismäärän vahvistamista, maksujen korottamista, autoasemien perustamista, sijaintia ym. (11. 6. 1 241, 1 242 §; liikennej. 2. 1. 2 §, 13. 2. 15, 16 §, 16. 4. 32 §, 28. 5. 46 §, 25. 6. 60 §, 19. 11. 112, 113 §, 26. 11. 122 §); Katajanokan rautatieraiteiston järjestelyä, Katajanokan ja Sörnäisten välille suunniteltua rautatietä (30. 7. 1 490 §, 20. 8. 1 613 §); Hernesaaren liikenteen järjestämistä (20. 8. 1 615 §); Puistolan, Tapanilan ja Pukinmäen sisääntuloteiden päällystämistä (27. 8. 1 641 §); liikennevalojen asentamista Mannerheimintielle Tilkan kohdalle (5. 11. 2 155 §); Ruoholahdenkadun—Lauttasaarenkadun sillan rakentamista Länsisatamassa (19. 11. 2 260 §); Viikin—Vantaan sillan välisen liikenneväylän parantamista (26. 11. 2 309 §); ajoneuvoilla ajon kieltämistä Eläintarhanlahden ja rautatien välisellä tiellä (Liikennej. 16. 1. 10 §); pääväyliä koskevan maistraatin päätöksen muutosta (Liikennej. 27. 2. 20 §); moottoriajoneuvoilla liikennöimisen kieltämistä Talin sekä Oulunkylän siirtolapuutarhoiden alueilla (Liikennej. 27. 2. 23 §, 28. 5. 45 §); kahden liikenteenohjauskorokkeen sijoittamista Hietalahdenrantaan (Liikennej. 26. 3. 25 §); Tuusulantien liikenneturvallisuuden parantamisesityksiä (Liikennej. 26. 3. 31 §, 8. 10. 91 §, 15. 10. 95 §, 26. 11. 119 §); eräitä Suomen Autoklubin ehdotuksia liikenteen järjestelyksi (Liikennej. 16. 4. 34 §); kouluautojen opetusajon rajoittamista (Liikennej. 7. 5. 41 §, 26. 11. 120 §); Itämerenkadun linja-autopysäkkien siirtämistä (Liikennej. 28. 5. 42 §); asutuskeskuksien liikenneolojen parantamista koskevaa ehdotusta (Liikennej. 28. 5. 43 §); liikennelaitoksen linja-autopysäkkien sijoitusta (Liikennej. 11. 6. 53 §, 6. 8. 66 §, 8. 10. 89 §); ehdotusta vasemmalle kääntymisen kieltämisestä liikennevaloilla varustetuissa risteyksissä (Liikennej. 20. 8. 70 §); Lönnrotinpuistikon liikenteen järjestelyä (Liikennej. 8. 10. 85 §); Katri Valan puistossa olevan tien sulkemista ajoneuvoilta (Liikennej. 3. 12. 127 §); Kaukokiito Oy:n varastoalueelle johtavan ajoväylän levitystä (Liikennej. 17. 12. 133 §) sekä erivapauden myöntämistä invalidien moottoriajoneuvojen pysäköintiin (Liikennej. 17. 12. 134 §).

Lausuntoja, jotka koskivat katujen ja risteyksien liikenteen järjestelyä, suojateiden merkitsemistä, suojakorokkeiden tai -kaiteiden rakentamista, erilaisten huomiomerkkien pystyttämistä, pysäköinnin rajoittamista tai kieltämistä, pysäköintipaikkojen järjestämistä ym., annettiin kertomusvuoden aikana runsaasti.

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1956 ja 1957).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: poikkeusluvan myöntämistä rakennuskiellosta (2. 1. 39 §, 16. 1. 141 §, 9. 4. 768 §, 3. 9. 1 683 §, 24. 9. 1 850 §, 8. 10. 1 961 §); uskottujen miesten valitsemista kaupungin alueella suoritettavia maanmittaustoimituksia varten (16. 1. 139 §); auton ostoa varten myönnetyn määrärahan ylittämisoikeutta (16. 1. 148 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virka-ajoissa (9. 4. 766 §, 30. 4. 932 §); Espoon kunnan anomusta sen itäosien ottamisesta kaupungin toimesta laadittavaan osoitekarttaan (9. 4. 767 §); osaston käytetyn auton myyntiä (7. 5. 978 §) sekä osaston virkoja ja viranhaltijoita (18. 6. 1 287, 1 288 §, 30. 7. 1 500 §, 19. 11. 2 262, 2 266 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: Ryttylän koulukodin piha-alueen kautta johtavan tien siirtämistä (9. 1. 85 §); tonttijakoa koskevia anomuksia (30. 1. 262 §, 6. 2. 315 §); kaupungin kartan painattamisoikeut-

ta julkaisujen ym. liitteenä (30. 1. 264 §,9. 4. 765 §, 7. 5. 980 §, 22. 5. 1 094 §, 11. 6. 1 244 §, 2. 7. 1 367 §, 17. 9. 1 794 §, 8. 10. 1 962 §); maistraatin ehdotusta kaupungin uudesta äänestysaluejaosta (13. 2. 384 §); ilmakuvauksen suorittamista koskevaa Kaupunkiliiton kirjelmää (23. 4. 867 §); poikkeuksen myöntämistä rakennuskiellosta (9. 4. 763 §, 2. 7. 1 365 §, 29. 10. 2 102 §); eräiden Suomenlahden saarien, luotojen ja karien sekä vesialueiden hallinnon järjestelyä (9. 4. 764 §); eräiden Laajalahden teiden luovutusta kyläteinä käytettäviksi (7. 5. 977 §); eräiden tilanosien lohkomista (30. 7. 1 502 §, 20. 8. 1 618 §); anomusta erään Tapanilan tien poistamiseksi (13. 8. 1 579 §) sekä korttelin n:o 39119 tonttijakoehdotusta koskevaa muistutusta (27. 8. 1 646 §).

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Katariinankatu 3:ssa veneeristen tautien poliklinikan käytöstä vapautunut huoneisto päätettiin luovuttaa raastuvanoikeuden käytettäväksi. Kaupunginhallitukselle esitettiin, että yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin 2 950 000 mk:n määräraha huoneiston kunnostamiseksi ko. tarkoitukseen (16. 4. 831 §).

Äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätti lautakunta vuokrata Asunto Oy. Helsinginkatu 30 -nimiseltä yhtiöltä talon I kerroksessa sijaitsevan 181 m²:n suuruisen 9 huoneen huoneiston 76 925 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, 1. 2. 1956—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Vuokra oli sidottu kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin ja tarkistettiin vuosittain kesäkuun aikana (30. 1. 277 §).

Samaa tarkoitusta varten päätettiin E. Sandbergilta Paloheinäntie 39:n I kerroksesta vuokrata 49 m²:n suuruinen 2 huoneen ja keittiön huoneisto 1. 9. alkaen 24 500 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului korvaus lämmöstä, valaistuksesta ja lämpimästä vedestä lämmityskauden aikana. Muut vuokraehdot olivat samat kuin neuvolan käyttöön saman talon yläkerrasta vuokratun huoneiston vuokrauksessa, jonka vuokrasuhde vuokranantajan suostumuksella päättyi 31. 8. (30. 7. 1 515 §).

Samoin äitiys- ja lastenneuvolaksi päätettiin vuokrata Kiinteistö Oy. Tuhkimontie 10—14 -nimiseltä yhtiöltä A-talon A-portaan pohjakerroksessa sijaitseva 70 m²:n huoneisto 1. 5. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 26 600 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja lämpimine vesineen (1. 10. 1 913 §).

Alppimajan lastenseimeä varten päätti lautakunta vuokrata Helsinginkatu 30:stä lastenseimikäyttöön suunnitellun 5 huoneen huoneiston, pinta-alaltaan 76 m², 32 300 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi lämmön ja lämpimän veden korvaus, 1. 3. 1956—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen aina vuodeksi kerrallaan tavanmukaisena irtisanomisaikana 3 kk. Vuokra sidottiin kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin (30. 1. 276 §).

Vartio- ja Mellunkylän lastentarhaa varten, mikäli lastentarha päätettäisiin perustaa mainittuja alueita varten, päätti lautakunta vuokrata rouva Fanny Larssonilta Mellunkylässä sijaitsevan Linåker -nimisen puutarhatilan päärakennuksen, yhtä yläkerran huonetta lukuun ottamatta, mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkaa 1. 4. 1956 ja päättyy 31. 5. 1957 jatkuen sen jälkeen vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk; kuukausivuokran suuruus ilman valoa ja lämpöä oli 50 000 mk; vuokraukseen sisältyy oikeus pihamaan ja leikkikenttäalueen vapaaseen käyttöön; kaupunki asennuttaa rakennukseen lämpimänvedenvaraajan, jonka hankintahinnan vuokranantaja suorittaa kaupungille siten, että vuokraa alennetaan kuukausittain 10 000 mk, kunnes laite on maksettu, sekä sähköhellan, joka jää kaupungin omaisuudeksi; kaupungilla on oikeus suorittaa rakennuksessa eräitä pieniä tarpeellisiksi katsomiaan muutoksia ja korjauksia, huoneisto on kuitenkin vuokrasuhteen päättyessä luovutettava siinä kunnossa, missä se oli vuokrauksen alkaessa.

Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa lautakunnan käytettäväksi 130 000 mk:n määräraha lämpimänvedenvaraajan asentamista sekä eräitä muutos- ja korjaustöitä varten ja 40 000 mk sähkölieden hankkimiseksi huoneistoon (27. 2. 499 §, 16. 4. 834 §).

Iso-Kaari 3:ssa olevan 105 m²:n suuruisen huoneiston vapauduttua 30. 9. äitiys- ja lastenneuvolakäytöstä päätettiin se vuokrata apulastentarhan huoneistoksi 1. 10. 1956—30. 9. 1959 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen aina vuodeksi kerrallaan molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra lämpöineen oli 45 000 mk ja sidottiin se koti-

markkinatavarain tukkuhintaindeksiin, perusindeksinä kertomusvuoden kesäkuun indeksiluku ja siten, että indeksitarkistus suoritettaisiin puolivuosittain huhti- ja lokakuussa. Kaupungilla oli oikeus suorittaa huoneistossa tarpeellisiksi katsomansa muutokset ja korjaukset, jotka kuitenkin oli poistettava, mikäli vuokranantaja niin vaatisi, ja jotka vuokrasuhteen päättyessä jäisivät vuokranantajan hyödyksi. Kaupunginhallitukselta anottiin lautakunnan käytettäväksi muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen 105 000 mk:n määräraha (25. 6. 1 331 §).

Hakaniemen lastentarhan lisätilaksi, mikäli kaupunginhallitus myöntäisi lautakunnan anoman 50 000 mk:n määrärahan pienehköjen korjausten suorittamista varten ko. huoneistossa, päätettiin Porthaninrinne 1:stä vuokrata 3 huoneen, keittiön, halli-, eteis- ym. tilat käsittävä huoneisto, pinta-alaltaan 136 m², 1. 10. 1956—30. 9. 1957 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 47 500 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpökustannuksia. Vuokra oli sidottu Tilastollisen päätoimiston laskemaan kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin, jossa v. 1935 on merkitty 100:lla, niin että kulloinkin erääntyvä vuokra on suoritettava yhtä monella täydellä prosentilla korotettuna, kuin erääntymiskuukauden indeksiluku on perusindeksinä pidettävää syyskuun 1956 indeksilukua korkeampi (1. 10. 1 921 §, 15. 10. 2 025 §).

Lastentarhatarkoitukseen, mikäli kaupunginhallitus myöntää lautakunnan anoman 125 000 mk:n määrärahan huonetilojen korjaustöihin, päätettiin Etelä-Kaarelasta Maavallintie 17:stä vuokrata talon pohjakerroksesta 3 huoneen ja keittiön huoneisto, pinta-alaltaan 83 m², sekä ullakkokerroksesta huoneen ja hallin käsittävä, 29 m²:n suuruinen huoneisto. Vuokrakausi oli 1. 11. 1956—31. 12. 1961 ja määrättiin se sen jälkeen jatkuvaksi vuoden kerrallaan irtisanomisaikana 3 kk. Kuukausivuokra oli 40 320 mk ja sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintojen yleisindeksiin, siihen ei sisältynyt korvausta valaistuksesta eikä lämmöstä. Vuokraajalla oli oikeus korjauttaa huoneisto lastentarhakäyttöön soveltuvaksi. Vuokraukseen kuului lisäksi pihamaan käyttöoikeus eräillä edellytyksillä (15. 10. 2 019 §).

Mariankatu 5:ssä sijaitseva 296 m²:n suuruinen huoneisto päätettiin, sen vapauduttua sairaalaviraston käytöstä, luovuttaa terveydenhoitolautakunnalle ammattien- ja asuntojentarkastustoimistojen käyttöön (2. 1. 48 §).

Marian ja Auroran sairaaloiden sekä tuberkuloosiparantolan hoitohenkilökunnan vuosilomasijaisten asunnoiksi vuokrattiin Domus Academicasta 28 kahden hengen huonetta kalustettuna 1. 6.—31. 8. väliseksi ajaksi 4 000 mk:n kuukausivuokrasta henkeä kohden. Vuokraan sisältyi korvaus valosta, lämmöstä ja lämpimästä vedestä. Huoneiden jako em. sairaaloiden kesken jätettiin sairaalalautakunnan päätettäväksi (28. 5. 1 148 §).

Lautakunta päätti jatkaa Döbelninkatu 2:sta Marian sairaalan hoitohenkilökunnan asuntolaksi vuokrattua huoneistoa koskevaa vuokrasopimusta 1. 6. 1956—31. 3. 1957 väliseksi ajaksi muutoin entisillä ehdoilla, paitsi että vuokra kohosi 29 555 mk:aan kuukaudessa (25. 6. 1 324 §).

Auroran sairaalan henkilökunnan asunnoiksi päätettiin vuokrata Kiinteistö Oy. Tolarintie 4 ja 8 -nimiseltä yhtiöltä 16. 8. 1956—31. 5. 1958 väliseksi ajaksi yksi huoneisto Pastori Jussilaisentie 7:stä, pinta-alaltaan 69.5 m² ja kuukausivuokraltaan 18 070 mk, sekä Tolarintie 8:sta neljä huoneistoa, joista kolmen pinta-alat olivat 70.5 m² ja yhden 69.5 m² sekä kuukausivuokrat vastaavasti 18 330 ja 18 070 mk. Kaikissa huoneistoissa oli 3 huonetta, keittiö ja kylpyhuone, niihin kuului myös vastaavat kellari- ja ullakkotilat. Vuokriin sisältyi lämmön ja lämpimän veden korvaus. Vuokrasopimukseen kuului ehtona, että mikäli Arava kesken vuokrakautta vahvistaisi korkeamman vuokran, vuokranantajalla olisi oikeus periä vuokra siten korotettuna vahvistuspäivästä lukien (1. 10. 1 918 §). Vuokrasopimukseen tehtiin lisäys, jonka mukaan kaupungin, mikäli vuokranantaja sitä vaatii, vuokrasuhteen päättyessä oli poistettava huoneistoihin tekemänsä muutokset (5. 11. 2 162 §).

Malmin sairaalan hoitohenkilökuntaa varten päätettiin vuokrata seuraavat huoneistot: kauppias Emil Lintumäeltä hänen Malmilla Kirkonkyläntie 6:ssa omistamastaan talosta 3 huoneen, keittiön ja kylpyhuoneen huoneisto, suuruudeltaan 68 m², 16. 1.—31. 12. väliseksi ajaksi 27 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen. Vuokrasuhde jatkui 1. 1. 1957 alkaen toistaiseksi, molemminpuolinen irtisanomisaika 1 kk. Kaupungilla oli oikeus rakentaa huoneistoon tarpeelliseksi katsomaansa paikkaan kevytrakenteinen väliseinä, joka oli poistettava vuokrauksen päättyessä vuokranantajan niin vaatiessa (9. 1. 92 §);

rouva Sirkka Piipolta Varpustie 7:stä II kerroksessa oleva huoneen ja keittiön huoneisto siihen kuuluvine ullakkotiloineen 1. 9. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 15 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen (10. 9. 1 748 §); Helsingin Kaupunkilähetykseltä Hämeentie 62:ssa sijaitsevasta talosta IV kerros, sellaisena kuin se esitettyjen piirustusten mukaan tulisi olemaan valmiiksi rakennettuna, eli huonetilaa n. 342 m². Vuokraehdoista mainittakoon: vuokrakausi alkaa sinä päivänä, jolloin huonetilat asianomaisesti hyväksyttyinä luovutetaan kaupungin hallintaan, ja kestää 3 vuotta, siten että vuokra-aika päättyy kysymykseen tulevan kalenterivuoden viimeisenä päivänä. Irtisanomisaika oli 3 kk. Kuukausivuokra oli 425 mk/m² ja määräytyi vuokrasumman suuruus valmistuneiden huonetilojen todetun pinta-alan mukaan. Vuokra oli sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintojen yleisindeksiin, siihen sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä (3. 12. 2 360 §).

Kodinhoitajien asuntolaksi päätti lautakunta vuokrata Kiinteistö Oy. Tuhkimontie 10—14 -nimiseltä yhtiöltä B-talon pohjakerroksesta 196 m²:n suuruisen huoneiston 1. 6. lukien, irtisanomisaika 3 kk, 50 960 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä.

Saman talon samasta kerroksesta päätettiin nuorisotoimiston kerhohuoneistoksi vuokrata 73 m²:n suuruinen huoneisto 1. 6. lukien. Kuukausivuokra, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, oli 36 500 mk (1. 10. 1 913 §).

Lautakunta päätti, mikäli nuorisokerhotoiminta Lauttasaaressa päätettäisiin aloittaa ja 720 000 mk:n määräraha huoneiston muutostöitä varten myönnettäisiin, vuokrata Asunto-oy. Otavantie 9—11 -nimiseltä yhtiöltä talosta Otavantie 3 sivukirjaston käytöstä vapautuvan 195 m²:n suuruisen huoneiston siten, että vuokrasuhde jatkuu 1. 12. lukien ja että 10. 3. 1949 tehtyyn vuokrasopimukseen tehdään seuraavat muutokset: huoneistoa saadaan käyttää nuorisotoimiston kerhohuoneistona; vuokran, johon sisältyy lämmön ja lämpimän veden korvaus, suuruus on 325 mk/m² kuukaudessa eli 63 375 mk; vuokraukseen ei sisälly siihen aikaisemmin kuulunut 43 m²:n kellaritila, ainoastaan tavanmukainen talouskellari; kaupunki saa suorittaa huoneistossa sen kerhohuoneistoksi muuttamisen vaatimat muutostyöt sekä on velvollinen, mikäli vuokranantaja niin vaatii, vuokrasuhteen päättyessä poistamaan suoritetut muutokset (5. 11. 2 167 §). Myöhemmin lautakunta päätti muuttaa eo. päätöstään siten, että vuokrakausi oli 1. 12. 1956—31. 12. 1961, jatkuen sen jälkeen, ellei sopimusta jommaltakummalta puolelta sanottu irti viimeistään 30. 9. 1961, toistaiseksi, irtisanomisaikana 3 kk. Vuokra sidottiin kotimaisten tavarain tukkuhintojen yleisindeksiin siten, että kulloinkin erääntyvä vuokra on suoritettava yhtä monella täydellä 5 %:lla korotettuna, kuin ko. kuukauden indeksiluku on perusindeksinä pidettävää kertomusvuoden joulukuun indeksilukua korkeampi, ja että tarkistus toimitetaan jälkikäteen vuosittain. Vuokrauksesta päätettiin laatia uusi vuokrasopimus (17. 12. 2 474 §, ks. I osan s. 202).

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätti lautakunta vuokrata Tapanilan Erä -nimiseltä yhdistykseltä sen kaupungilta vuokraamalle Bamsas-nimiselle tilalle rakennettavan urheilutalon juhlasalikerroksesta kaksi kerhohuonetta sekä alakerroksesta kokoushuoneen ja kaksi askarteluhuonetta mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkaa samana päivänä, jolloin huonetilat asianomaisesti hyväksyttyinä luovutetaan kaupungin hallintaan ja päättyy irtisanomisetta 31. 12. 1978. Elleivät kaikki huonetilat valmistuisi samanaikaisesti ja kaupunki ottaisi ne käyttöönsä eri aikoina, katsotaan vuokrauksen kunkin huonetilan osalta alkavan vastaavasta vastaanottoajankohdasta. Kaupungilla on oikeus, määrätystä vuokra-ajasta huolimatta, vapautua sopimuksesta milloin tahansa 3 kk:n kuluttua irtisanomisestaan. Kuukausivuokra oli sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintojen yleisindeksiin 1. 6. 1960 lähtien ja oli vuokran suuruus 350 mk/m² muusta tilasta, paitsi askarteluhuoneista, joiden vuokra oli 300 mk/m². Vuokrasumma määrättäisiin mittauksella todetun pinta-alan mukaan, siihen sisältyi myös korvaus lämmöstä, valaistuksesta ja lämpimästä vedestä (10. 12. 2 391 §).

Lautakunta päätti vuokrata Mellunkylän Kontio -nimiseltä yhdistykseltä sen omistaman urheilumajan juhlasaliosan, n. 108 m² pinta-alaltaan, kansakoulujen käyttöön ajaksi 1. 9. 1956—31. 12. 1957 sekä sen jälkeen toistaiseksi, ellei sopimusta sanottu irti viimeistään 30. 11. 1957, molemminpuolisena irtisanomisaikana 1 kk, kuitenkin siten, ettei yhdistys voinut sanoa sopimusta irti päättyväksi ennen Vartiokylän uuden koulutalon valmistumista. Kuukausivuokra oli 25 380 mk, siihen ei sisältynyt korvausta valaistuksesta eikä

lämmityksestä. Niin kauan kuin kaupunginvaltuuston 30. 5. yhdistykselle myöntämää 700 000 mk:n suuruista lainaa tai sen korkoa oli maksamatta, kuittasi kaupunki näitä saataviaan tällä vuokralla.

Yhdistyksen kanssa ko. urheilumajan aikaisemmin valmistuneita osia koskevaa, 23. 8. 1955 tehtyä vuokrasopimusta päätettiin samalla jatkaa. Vuokra-aika, vuokrasopimuksen irtisanomisaika sekä vuokran maksutapa olivat samat kuin edellä olevassa sopimuksessa (26. 11. 2 315 §).

Ruotsinkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin Brändö Skolförening -nimiseltä yhdistykseltä vuokrata yhdistyksen uuden koulurakennuksen valmistuttua 1. 9. alkaen viideksi vuodeksi huonetilaa yhteensä n. 396 m², jonka vuokra olisi 700 mk/m². Vuokraukseen kuuluisi lisäksi voimistelusalin käyttöoikeus 500 mk:n, ruokasalin 300 mk:n sekä veistosalin 250 mk:n suuruisista tuntikorvauksista (30. 7. 1 517 §).

Töölön Yhteiskoululta Urheilukatu 10—12:sta suomenkielisten kansakoulujen käyttöön vuokrattuja huonetiloja koskeva vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 31. 5. (11. 6. 1 246 §).

Lautakunta päätti, mikäli Suomenlinnaan perustetaan kaupunginkirjaston sivukirjasto ja huoneiston sisustamiseen ja kunnostamiseen myönnetään 3 190 000 mk:n määräraha, vuokrata tätä tarkoitusta varten puolustusministeriöltä C 31-rakennuksesta 88 m²:n suuruisen huoneiston 1. 11. 1956—31. 10. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk. Vuokranantajalla olisi kuitenkin oikeus erityisten syiden vaatiessa saada huonetilat hallintaansa ennen vuokra-ajan päättymistäkin; vuokranantaja sitoutuisi tällaisessa tapauksessa suorittamaan kaupungille jäljellä olevaa vuokra-aikaa vastaavan osan huoneiston kunnostustöihin käytetyistä varoista. Vuokra olisi 3 000 mk kuukaudessa, sen lisäksi sitoutuisi kaupunki kustannuksellaan suorituttamaan lähemmin sovitut huoneiston kunnostustyöt. Huonetilojen lämmitys, valaistus ja puhtaanapito olisi vuokraajan kustannettava (5. 11. 2 166 §).

Kansaneläkelaitoksen uudesta talosta vuokrattuja huoneistotiloja koskeva sopimus. Lautakunta oli päättänyt 13. 6. 1955 vuokrata Kansaneläkelaitoksen Nordenskiöldinkatu 12:een valmistuvasta rakennuksesta huoneistotilaa huoltovirastoa, nuorisotoimistoa ja sairaalavirastoa varten siitä alkaen kun mainitut tilat luovutettaisiin kaupungin käyttöön. Suoritetussa tarkistusmittauksessa todettiin, että vuokrattavan pinta-alan suuruudeksi tuli 909 m². Lautakunta päätti, aikaisempaa päätöstään muuttaen, vuokrata huoneistotilat mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkoi 1. 5. 1956 ja päättyisi 30. 6. 1961; mikäli sopimusta ei jommaltakummalta puolelta sanottu irti 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä, jatkui se tämän jälkeen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk; vuokran, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, perusmäärä oli 550 mk/m² eli yhteensä 499 950 mk, mikä vastasi Tilastollisen päätoimiston laskeman kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksin v:n 1955 helmikuun indeksilukua 1815; vuokran määrä tarkistettiin muuttunutta indeksiä vastaavaksi siten, että kunakin kalenterikuukautena sovellettiin viimeksi julkisuuteen saatettua indeksilukua, vuokraa ei kuitenkaan alennettaisi alle mainitun perusvuokran; vuokraaja suoritti korvauksen vuokratilaan rakennetuista pesupöydistä ja asennetuista sähköliesistä, joista jälkimmäiset tulivat vuokraajan omaisuudeksi. Lisäksi oli vuokraajan omalla kustannuksellaan hankittava eräät tarvittavat laitteet, kuten sähkömittarit, puhelimet ym. (26. 3. 702 §).

Lastentarhahuoneiston järjestäminen Pukinmäelle. Kaupunginhallituksen 25. 5. tekemän päätöksen mukaisesti varattiin Erkki Melartintie 7—9: ssä sijaitseva rakennus lastentarhakäyttöön. Talo-osastoa kehotettiin korjauttamaan talon alakerros mainittuun tarkoitukseen luovutettavaksi viimeistään 1. 8. sekä ryhtymään toimenpiteisiin uuden toimistohuoneiston hankkimiseksi maatalousosastolle (14. 5. 1 017 §, 4. 6. 1 152 §; maat.- ja metsäj. 2. 5. 29 §).

Eräiden vuokrasopimusten muuttaminen, uusiminen ym. Maitopisarayhdistykseltä Iso-Roobertinkatu 35:stä 15. 5. 1955 äitiys- ja lastenneuvolaa varten yhteiskäyttöön vuokranantajan kanssa vuokrattua huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen oli yhdistys sanonut irti päättyväksi 31. 5. Lautakunta päätti tehdä 1. 6. alkaen yhdistyksen kanssa sen esittämän ehdotuksen mukaisen vuosivuokrasopimuksen. Kaupunki sai tämän mukaan yksinomaiseen käyttöönsä mainitusta talosta 27.5 m² ja yhteiseen käyttöön vuokranantajan kanssa 80.5 m² neuvolatilaa. Kuukausivuokra, johon kuuluivat lämmitys-, valaistus- ja siivouskustannukset, oli 10 000 mk (18. 6. 1 292 §).

Saman yhdistyksen kanssa päätettiin tehdä Pohjolankatu 1:ssä sijaitsevaa, kaupungin käytössä vuokravapaasti ollutta äitiys- ja lastenneuvolahuoneistoa koskeva vuokrasopimus, jonka mukaan yksinomaan kaupungin käyttöön tuli 20.8 sekä yhteiseen käyttöön yhdistyksen kanssa 82.2 m². Kuukausivuokra, lämmitys, valaistus ja siivous mukaanluettuna, oli 10 000 mk (18. 6. 1 293 §).

Kaupungin Mariankatu 5:stä vuokraamien huoneistojen vuokrasopimukset päätettiin, mikäli lautakunnan käytettäväksi myönnettäisiin 800 000 mk:n määräraha muutos- ja korjaustöiden suorittamiseksi asuntojen- ja ammattientarkastuksen käyttöön luovutetussa huoneistossa, uudistaa siten, että huoneistot vuokrattiin 1. 4. alkaen kolmen vuoden ajaksi, muuten entisillä ehdoilla, paitsi että kuukausivuokra korotettiin 120 000 mk:ksi ja että kaupunki velvoitettiin vuokrakauden päätyttyä muuttamaan korjattu huoneisto ennalleen (5. 3. 560 §, ks. I osan s. 172).

Finlands Svenska Söndagsskolförbund -nimiseltä yhdistykseltä Haagasta Sankaritie 1:stä vuokrattua lastentarhahuoneistoa koskevaa vuokrasuhdetta päätettiin, yhdistyksen sanottua irti aikaisemman vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 5.,jatkaa siten, että huoneisto vuokrattiin 1. 6. alkaen muuten entisen sopimuksin ehdoilla, paitsi että vuokrasuhde jatkui toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, sekä että määräys, jonka mukaan vuokranantajan oli varustettava huoneisto puhelimella, poistettiin (26. 3. 705 §).

Oy. Kalliolinna Ab:ltä Hämeentie 2 b:stä kaupungille Solhälla-nimistä lastentarhaa varten vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus uusittiin (11. 6. 1 251 §).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Hankintatoimiston käytössä olleet 3 huonetta Kaupungintalon III kerroksessa päätettiin luovuttaa lisätilaksi järjestelytoimistolle.

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa sanomaan irti Kunnallisen Terveydenhoitoyhdistyksen maidontarkastusjaoston hallinnossa olleen Kaupungintalon huoneistoa koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 1. Samalla päätettiin mainittu 51.7 m²:n suuruinen huoneisto luovuttaa lisätilaksi hankintatoimistolle. Ammattientarkastuksen käytöstä vapautuva, talossa Katariinankatu 1 sijaitseva 70 m²:n suuruinen huonetila päätettiin luovuttaa samoin lisätilaksi hankintatoimistolle (2. 1. 48 §).

Talo-osasto oikeutettiin luovuttamaan Sofiankatu 4:ssä sijaitseva huoneen ja keittiön huoneisto n:o 3 poliisilaitoksen rikososaston I ryhmän käyttöön 1. 11. lukien sekä siirtämään vuokran maksua varten arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä 12 600 mk poliisihuoneistojen vuokratilille. Huoneiston muutos- ja korjaustöitä varten anottiin 175 000 mk:n määrärahaa (22. 10. 2 065 §).

Merimiehenkatu 12:ssa sijaitseva, suomenkielisten kansakoulujen käytöstä vapautunut 217.8 m²:n suuruinen huoneisto päätettiin luovuttaa nuorisotyölautakunnan käyttöön samassa talossa olevan kerhohuoneiston lisätilaksi ajaksi 1. 2.—30. 6., sillä ehdolla että nuorisotyölautakunta luovuttaa huoneiston lastenpsykiatrisen työn tarvetta selvittävän tutkimusryhmän osapäiväkäyttöön (16. 1. 158 §). Kaupunginhallitukselle ehdotettiin, että, mikäli ko. huoneisto luovutettaisiin Merimiehenkadun kerhokeskuksen pysyvään käyttöön, talo-osaston laatiman suunnitelman mukaisten muutos- ja korjaustöiden suorittamiseen huoneistossa myönnettäisiin 885 000 mk:n määräraha (19. 3. 643 §).

Kähertäjäkoululle lisätilaksi päätettiin luovuttaa Merimiehenkatu 43:ssa sijaitseva, tilastotoimiston reikäkorttiosaston käytöstä vapautunut 90 m²:n suuruinen huonetila 1. 8. lukien. Yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi tarpeellisia muutos- ja korjaustöitä varten anottiin 500 000 mk:n määräraha (1. 10. 1 908 §).

Kultaseppäkoululle oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan Alppikatu 1:stä kivirakennuksesta 144 m² huonetilaa 1. 9. alkaen toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 14 vrk, 38 736 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja siivouksineen. Vahtimestarille kuuluva korvaus sekä korvaus pulpettien käytöstä oli suoritettava erikseen (27. 8. 1 650 §, 19. 11. 2 269 §).

Tehdasrakennuksen vuokraaminen Malmilta sähkölaitoksen käyttöön. Lautakunta päätti vuokrata Asunto Oy. Malmintalo 42:lta Malmilta Turkhaudantie 4:ssä sijaitsevan tiilestä rakennetun tehdasrakennuksen, pinta-alaltaan 390 m², mikäli kaupunginhallitus myöntää lautakunnan anoman 800 000 mk:n määrärahan rakennuksessa ennen sen käyttöön ottamista suoritettavia välttämättömiä muutos- ja korjaustöitä varten. Vuokrasopimuksen mukaan vuokrakausi alkaa 1. 5. 1956 ja päättyy 30. 4. 1961. Sen jälkeen vuokrasopimus jatkuu edelleen vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 6 kk, ellei sitä jom-

maltakummalta puolelta sanota irti viimeistään 31. 10. 1960. Vuokramaksu on 245 mk/m² eli 95 550 mk kuukaudessa ja sidottu kotimaisten tavarain v:n 1956 huhtikuun tukkuhintaindeksiin siten, että jos indeksi kohoaa vähintään viisi prosenttia, nousee vuokramaksu vastaavasti seuraavan kuukauden alusta. Vuokraajalla oli oikeus käyttää korvauksetta n. 1 500 m²:n suuruista maa-aluetta, mikä etelässä rajoittuu tilan ohi kulkevaan tiehen ja idässä rautatiealueeseen. Samoin oli vuokraajalla ulkokäymälöiden käyttöoikeus. Muista vuokraehdoista mainittakoon: vuokraaja kustansi rakennuksen lämmityksen, lämpimän veden, sähkövirran sekä vastasi myös sähkö- ja lämmityslaitteiden huollosta; vuokranantaja vastasi rakennuksen ja pihamaan kunnosta sekä huolehti puhtaanapidosta ym.; vuokraaja sai suorittaa rakennuksessa kustannuksellaan tarvitsemiaan muutos- ja korjaustöitä vuokranantajan hyväksymien piirustusten mukaisesti; kiinteistöön kuuluvat korjaukset, muutokset ja laitteet jäivät korvauksetta vuokranantajan omaisuudeksi vuokrakauden päättyessä, elleivät asianosaiset toisin sopineet (16. 4. 828 §). Myöhemmin vuokranantaja anoi, että sille suoritettaisiin ko. tehdasrakennuksen vuokra 1. 6.—30. 11. 1956 väliseltä ajalta vuokrasopimuksesta poikkeavalla tavalla ennakolta niiden lämpöjohtotöiden, jotka yhtiö oli sitoutunut suorittamaan, sekä pihamaan tasoitustöiden aiheuttamien lisäkustannusten maksamista varten. Lautakunta oikeutti talo-osaston suorittamaan vuokran anotulla tavalla (28. 5. 1 142 §).

Varastotilan vuokraaminen nuorisotoimiston käyttöön. Mikäli kaupunginhallitus myöntäisi muutos- ja korjaustöihin tarvittavan määrärahan päätettiin nuorisotoimiston käyttöön vuokrata Stadionilta 180 m²:n suuruinen varasto mm. seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi oli 1. 10. 1956—30. 9. 1961 ja jatkui sopimus sen jälkeen, ellei sitä sanottu irti viimeistään 30. 6. 1961, edelleen vuoden kerrallaan; kuukausivuokra, 18 000 mk, oli sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin, siihen ei sisältynyt korvausta sähkövirrasta, vaan vuokraaja suoritti sen suoraan sähkölaitokselle; huoneistoa saatiin käyttää ainoastaan varastona; vuokraajalla oli oikeus teettää huoneistossa tarpeelliseksi katsomansa parannustyöt, mutta oli töiden aloittamiseen saatava erikseen vuokranantajan lupa. Tämän sopimuksen voimaan tultua lakkasi samasta huoneistosta 4. 6. tehty vuokrasopimus. Kaupunginhallitukselta anottiin 610 000 mk muutos- ja korjaustöitä sekä huoneistoon tarvittavan lämminilmakojeen hankkimista varten (4. 6. 1 195 §, 3. 9. 1 690 §).

Kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien kesähuviloiden vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata hallinnassaan olevat kaupungin omistamat kesähuvilat kertomusvuoden kesäkaudeksi. Joitakin huviloita poistettiin vuokrauskäytöstä. Vuokrat korotettiin 25 % (22. 5. 1 100 §, 28. 5. 1 146 §).

Lasipalatsin huoneistot. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan Suomen Turistiauto Oy:lle talon I kerroksesta HOK:n siirtomaatavaramyymälän vieressä sijaitseva n. 24 m²:n suuruinen huonetila 20 000 mk:n kuukausivuokrasta 24. 1.—31. 12. väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk. Korjaukset ja parannukset, jotka vuokraajalla oli oikeus talorakennusosaston laatiman piirustuksen mukaisesti suorittaa ko. huonetilassa, jäivät vuokrasuhteen päättyessä korvauksetta kaupungin omaisuudeksi (23. 1. 222 §).

Rakennusviraston talorakennusosaston käyttöön päätettiin luovuttaa entinen British Council'in 160 m²:n suuruinen huoneisto 1. 9. alkaen. Vuokra oli 130 mk/m². Samalla anottiin kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käyttöön 1 mmk:n määrärahaa huoneiston muutostöitä varten (27. 8. 1 658 §).

Kaupunginhallitukselle annetussa lausunnossa puollettiin yleisten töiden lautakunnan esittämän 2 mmk:n suuruisen määrärahan myöntämistä Lasipalatsissa olevien ns. jäähdytyshuonetilojen kunnostamiseen talorakennusosaston toimiston lisätiloiksi (10. 9. 1 749 §).

Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistykselle vuokrattu alue sekä huonetilat. Yhdistykselle päätettiin vuokrata 18. 9. alkaen toistaiseksi, molemminpuolinen irtisanomisaika kuukausi, n. 1000 m²:n alue Linnanrakentajantien ja Hitsaajankadun kulmauksesta. Alue vuokrattiin kuorma-autojen pysäköintipaikaksi vuosittain etukäteen 1. 10. lukien suoritettavasta 5 000 mk:n vuokrasta sekä sillä ehdolla, että mikäli vuokrasuhde päättyisi kesken vuotta, vuokrasta ei palautettaisi mitään takaisin. Aluetta ei saanut aidata. Lisäksi lautakunta oikeutti rva Linda Nyholmin, joka 2. 11. 1953 tehdyn vuokrasopimuksen nojalla hallitsi Herttoniemen vuokra-alueella n:o 32 olevaa huvilaa siihen kuuluvine rakennuksineen, vuokraamaan yhdistykselle mainittuun huvilaan kuuluvasta rakennuksesta n. 30 m² huonetilaa

3 000 mk:n kuukausivuokrasta. Molemminpuoliseksi irtisanomisajaksi määrättiin kuukausi, kuitenkin siten, että rva Nyholmin vuokrasuhteen päättyessä lakkaisi myöskin yhdistyksen vuokraoikeus huonetiloihin (17. 9. 1 804 §).

Gamla Alberga -nimisen tilan rakennuksia koskevan vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa tilan rakennuksista 14. 8. 1950 tehdyn ja 13. 4. 1953 pidennetyn vuokrasopimuksen voimassaoloa 1. 4. 1956 alkaen 31. 3. 1959 saakka, jolloin sopimus päättyy ilman irtisanomista. Vuosivuokraksi määrättiin 12 000 mk (23. 4. 879 §).

Puutarhuri O. Steniuksen vuokra-aluetta koskevan sopimuksen muuttaminen. Puutarhuri O. Steniuksen ja kaupungin väliseen, 4. 7. 1940 tehtyyn ja sittemmin muutettuun vuokrasopimukseen päätettiin tehdä muutos, jonka mukaan vuokraaja luopui osasta Leppäsuon vuokra-aluettaan ja vuosivuokra 1. 4. lukien alennettiin 266 000 mk:sta 240 000 mk:aan (4. 6. 1 200 §).

Vallilan kesäteatterin alueen, rakennusten ja laitteiden vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata Helsingin Työväen Teatterin Kannatusyhdistykselle Vallilan ulkoilmateatteria varten alueen, rakennukset ja laitteet seuraavilla ehdoilla: vuokraus koski vuokrasopimukseen liitettävästä asemapiirroksesta ilmenevää n. 6 000 m²:n suuruista aluetta rakennuksineen ja laitteineen, jotka ovat vuokranantajan omaisuutta; vuokrakausi alkoi 1. 6. 1955 ja päättyy 31. 5. 1959 mikäli sopimus jommaltakummalta puolelta sanotaan irti viimeistään 31. 5. 1958, mutta jatkuu muussa tapauksessa toistaiseksi, molemminpuolisena irtisanomisaikana yksi vuosi; etukäteen 1. 6. suoritettava vuosivuokra oli 10 000 mk; aikaisemman vuokrasopimuksen nojalla ajalta 1. 6. 1955—31. 5. 1956 suoritettu 6 000 mk:n vuokra luettiin samalta ajalta tämän sopimuksen mukaan määräytyvän vuokran lyhennykseksi, joten suoritettavaksi jäi 4 000 mk; aluetta rakennuksineen ja laitteineen saatiin käyttää ainoastaan ulkoilmateatteria varten eikä sitä ollut lupa tilapäisestikään talo-osaston luvatta käyttää muuhun tarkoitukseen.

Teatterin alueesta 16. 1. 1933 tehty vuokrasopimus, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen ja lisäyksineen, katsottiin 31. 5. 1955 päättyneeksi (23. 1. 213 §). Lisäksi myönnettiin yhdistykselle lupa asettaa teatterin kahvila-alueelle neljä mainostustarkoitukseen vuokrattavaa 2 × 4 m:n suuruista taulua yhteensä 8 000 mk:n korvauksesta näytäntökaudelta (11. 6. 1 253 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että mainittu kesäteatterin alue lähiympäristöineen määrättäisiin rakennusviraston puisto-osaston hoidettavaksi yleiseksi puistoksi, johon yleisöllä on vapaa pääsy, kuitenkin niin, että teatterilla olisi oikeus poistaa sivulliset henkilöt sen käyttöön vuokratulta alueelta näytäntöjen ja harjoitusten ajaksi ja muulloinkin, milloin teatterin toiminta sitä vaatii (28. 5. 1 144 §).

Luodon ravintolarakennuksen vuokraaminen ja korjaus- ja muutostyöt. Kaupunginhallitukselle ehdotettiin lautakunnan käyttöön myönnettäväksi 1.25 mmk:n määräraha talo-osaston laatimien suunnitelmien mukaisten muutostöiden suorittamista varten Luodon saaren ravintolarakennuksessa. Samalla päätettiin ravintolan vuokra korotettavaksi (23. 1. 217 §). Kaupunginhallituksen myönnettyä 9. 2. em. määrärahan muutostyöt suoritettiin ja talo-osasto peri 1. 4. alkaen ravintolan vuosivuokrana 300 000 mk. Lautakunta päätti merkitä Luodon Ravintola Oy:n kanssa 21. 1. 1952 tehdyn vuokrasopimuksen päättyväksi 31. 12. 1956 sekä tehdä mainitun yhtiön kanssa uuden, ravintolan hallinnassa olevaa osaa Luodon saaresta rakennuksineen koskevan sopimuksen 1. 1. 1957—31. 12. 1961 väliseksi ajaksi. Vuotuinen vuokramaksu oli 300 000 mk ja elinkustannusindeksistä »lokakuu 1951 = 100» riippuva siten, että vuokra suoritettiin niin monella täydellä prosentilla korotettuna kuin edellisen vuoden indeksin keskiarvo on perusindeksinä pidettävää tammikuun 1956 indeksilukua, 104, korkeampi. Vuokrasopimuksen mukaan kuului vuokraajan velvollisuuksiin mm. saaren alueen puhtaanapito puisto-osaston avustamana puutarha- ja puistoalueen hoidossa sekä huolehtiminen liikenteestä saarelle. Vuokralle annettujen rakennusten sisäkorjaustyöt sekä sähkön- ja vedenkulutus oli vuokraajan kustannettava, samoin huolehdittava koko vuoden aikana saaren ja rakennusten vartioinnista (9. 7. 1 438 §).

Esplanaadikappeli. Ravintolarakennus piha-alueineen päätettiin vuokrata Hedelmänviljelijäin Yhdistykselle 5.—8. 10. pidettävän näyttelyn järjestämistä varten 10 000 mk:n korvauksesta. Yhdistyksen oli kustannettava näyttelyn aiheuttamat ravintolakaluston siirrot ja huolehdittava paikan saattamisesta entiseen kuntoon näyttelyn jälkeen (9. 7. 1 444 §).

Päätettiin suostua Helsingin Kesäpuistoravintola Oy:n anomukseen, jonka mukaan Esplanaadikappeli saatiin kertomusvuonna avata vuokrasopimuksen määräyksestä poiketen ravintolan johtokunnan harkitsemana päivänä toukokuun aikana (30. 4. 933 §).

Koulumatkailutoimisto Oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen sekä asuntolarakennushanke ym. Lautakunta päätti puolestaan myöntää Koulumatkailutoimisto Oy:lle luvan rakentaa yhtiön kaupungilta vuokraamalle Viipurin- ja Kotkankadun kulmauksessa olevalle alueelle asuntolarakennuksen yksinäisten naisten majoitusta varten. Samalla päätettiin pidentää aluetta koskevaa vuokrasopimusta 14. 5. 1961 saakka. Lisäksi päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa lainan myöntämistä Koulumatkailutoimistolle ko. rakennushankkeen toteuttamiseksi sekä esittää, että lautakunta oikeutettaisiin luovuttamaan alueella nykyisin sijaitseva parakkirakennus A Koulumatkailutoimiston purettavaksi ja poistettavaksi talo-osaston arvion mukaisesti 10 000 mk:n korvauksesta (26. 3. 712 §, ks. I osan s. 156).

Vuokramaksut. Liikehuoneistojen vuokrien vapauduttua v:n 1955 lopussa säännöstelystä esitettiin kaupungille vuokranantajien taholta kertomusvuoden aikana runsaasti mainittujen huoneistojen vuokrien korottamisanomuksia sekä joissakin tapauksissa myös irtisanomisia. Lautakunta oikeuttikin talojaoston suostumaan harkintansa mukaan kaupungin vuokralle ottamien liikehuoneistoina pidettävien, ennen v. 1952 valmistuneissa taloissa olevien huoneistojen enintään 25 %:n suuruisiin vuokrien korotuksiin. Samalla päätettiin, että talojaostolla on mainittu oikeus niissäkin tapauksissa, jolloin kaupunki vuokrasopimuksen mukaan saisi hallita huoneistoa entisin vuokrin 31. 5. 1956 saakka (30. 1. 279 §). Myöhemmin muutettiin em. päätöstä siten, että prosenttirajoitus poistettiin (13. 2. 390 §).

Tämän mukaisesti hyväksyttiin lukuisasti kaupungin virastojaan ja laitoksiaan varten vierailta vuokraamien huoneistojen vuokrien korotuksia, eräissä tapauksissa sillä ehdolla, että vuokrasopimus jatkuisi ainakin vuoden vuokran korotuspäivästä lukien ilman uusia vuokran muutoksia. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään niihin tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ao. vuokratileille. Joitakin irtisanomisasioita päätettiin saattaa kertomusvuoden keväällä asetetun liikehuoneistojen vuokralautakunnan ratkaistaviksi. Tämän antamat päätökset vuokrasuhteiden jatkumisesta sekä vahvistamat vuokrat merkittiin tiedoksi.

Talousarviossa arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tilille varatun 15 mmk:n määrärahan osoittauduttua riittämättömäksi em. huomattavien vuokrankorotusten sekä kaupungin laitoksiaan varten suorittamien uusien huoneistojen vuokrausten johdosta anottiin oikeutta saada ylittää määrärahaa enintään 25 mmk (9. 4. 780 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston harkintansa mukaan korottamaan osaston hallinnossa olevien vieraille vuokrattujen liike- ja niihin verrattavien huoneistojen vuokria 1. 1. 1957 lukien (17. 12. 2 475 §). Edelleen myönnettiin osastolle oikeus kaupungin omistamista taloista vuokralle annettujen asuinhuoneistojen ym. vuokrien korottamiseen kertomusvuonna tai 1. 1. 1957 alkaen (9. 1. 93 §, 3. 12. 2 358 §, 10. 12. 2 392 §, 17. 12. 2 463 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin tilitysvuokraperusteiden vahvistamista 1. 1. 1957 voimaan tuleviksi lautakunnan ehdotuksen mukaisesti. Samalla ehdotettiin lämmöstä perittävä korvaus korotettavaksi samasta ajankohdasta lähtien 30 mk:sta 40 mk:aan neliömetriltä (3. 12. 2 361 §).

Talo-osaston v. 1955 perimät käteisvuokrat. Merkittiin tiedoksi, että talo-osasto oli v. 1955 perinyt kaupungin talojen, poliisihuoneistojen ja kalliosuojien käteisvuokria 130 478 214 mk. Perimättömiä vuokrajäämiä oli 68 455 mk. Vastaavat luvut v. 1954, jolloin osasto vielä ei huolehtinut vuokrankannosta, olivat 128 643 450 mk ja 966 315 mk (16. 1. 159 §).

Talo-osaston hallintaan siirretyt rakennukset ja alueet. Talo-osaston hoitoon määrättiin kertomusvuonna: Vallilan ulkoilmateatterin alue (23. 1. 213 §); 11. kaupunginosan korttelin n:o 308 tontti n:o 22 sekä 10. kaupunginosan korttelin n:o 250 tontti n:o 6, molemmat rakennuksineen (13. 2. 345 §); kaupungin Kontula RN:o 2^{94} -nimisestä tilasta Espoon Suur-Huopalahden kylästä saamat alueet ja niillä oleva huvilarakennus (13. 2. 347 §); Kulosaaren tilat Tomten n:o 10 A i kvarteret 3 RN:o 1^{619} ja Tomten n:o 10 B i kvarteret 3 RN:o 1^{620} rakennuksineen (20. 2. 402 §); korttelin n:o 31015 tontti n:o 1 rakennuksineen (9. 4. 721 §); Brahenkentän leikkipuistorakennus (16. 4. 784 §); Tapanilan tila Bj 217

RN:o 11^{22} rakennuksineen (28. 5. 1 112 §); Sipoon Massbyn tilat Shangri-La RN:o 4^{482}, Shangri-La II RN:o 4^{484} ja Shangri-La III RN:o 4^{509} sekä n. 11 500 m²:n määräala Solbacka RN:o 4^{633} -nimisestä tilasta (25. 6. 1 297 §); Talissa sijaitseva Alkula RN:o 1^{7} -niminen tila rakennuksineen (9. 7. 1390 §); Tapanilan tilojen Å 4 RN:o 5^{4}, Å 4a RN:o 5^{5}, Å 4b RN:o 5^{6} ja B 125a RN:o 12 rakennukset tontteineen (27. 8. 1 627 §); Tapanilan Ny RN:o 3^{135} -niminen tila rakennuksineen (3. 9. 1 665 §); Albergan tilalla Suur-Huopalahden kylässä oleva 0.5 ha:n suuruinen huvila-alue rakennuksineen (17. 9. 1 756 §); Kristiansberg RN:o 7^{8} -niminen tila Malmilla rakennuksineen (12. 11. 2 174 §); Haagan tila Rudom RN:o 2^{108} rakennuksineen (26. 11. 2 275 §) sekä korttelissa n:o 28058 olevaa tonttia n:o 7 vastaava alue ja katualueella sijaitseva rakennus (3. 12. 2 325 §).

Lautakunta päätti pitää Salon seudun Kuntainliitolta ostetun sairaalakiinteistön toistaiseksi hallinnossaan ja määräta sen talo-osaston hoitoon (17. 9. 1 760 §).

Lautakunta päätti siirtää n. 10 984 m²:n suuruisen Toukolan korttelin n:o 667 talo-osaston hallintaan kertomusvuoden alusta lukien ja samalla peruuttaa rakennusvirastolta korttelista perityn 55 000 mk:n tilitysvuosivuokran samasta ajankohdasta lähtien (1. 10. 1 888 §).

Rakennusten myynti purettavaksi. Talo-osasto oikeutettiin luovuttamaan Vanhan Porvoontien 111:ssä sijaitsevat rakennukset kaupunginhallituksen yleisjaoston 20. 6. tekemän päätöksen mukaisesti purettaviksi ja poiskuljetettaviksi tavanmukaisilla ehdoilla herra Niilo Suviolle 32 000 mk:n kauppahinnasta (3. 9. 1 701 §). Talon Meritullinkatu 12 b purkaminen ja paikalta poistaminen päätettiin antaa Rakennusliike Ab. Moment Oy:lle 390 000 mk:n hinnasta (24. 9. 1 866 §).

Talo-osaston oikeutettiin, mikäli kaupunginhallitus myöntäisi 650 000 mk:n määrärahan, antamaan Malmilla Helsingintie 11:ssä sijaitsevan, tulipalossa vaurioituneen entisen navettarakennuksen purkaminen purkausurakoitsija Urho Korpisen tehtäväksi em. urakkasummasta (5. 3. 555 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys Mannerheimintie 46—50:ssä sijainneen palaneen autotallirakennuksen luovuttamisesta herra Niilo Suviolle purettavaksi ja poistettavaksi hänelle maksettavasta 225 000 mk:n urakkahinnasta (3. 9. 1 700 §).

Kellaritilan vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle Lapinlahdenkatu 27:ssä sijaitseva n. 25 m²:n suuruinen kellarihuone Maalaamo J. Mäkinen -nimiselle toiminimelle 5 vuodeksi 3 000 mk:n kotimaisten tavarain tukkuhintaindeksiin sidotusta kuukausivuokrasta, sillä ehdolla että vuokraaja kustannuksellaan suorittaa huoneessa talo-osaston hyväksymät parannukset, jotka vuokrasuhteen päättyessä jäävät kaupungin omaisuudeksi (14. 5. 1 028 §).

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat. Talo-osasto oikeutettiin varaamaan määrätyiksi päiviksi tammikuun aikana henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikoiksi esikaupunkialueella tarvittavat huoneistot sekä siirtämään huoneistojen käytöstä maksettavien korvausten suorittamiseksi yhteensä 44 000 mk arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä poliisihuoneistojen vuokratilille (10. 12. 2 394 §).

Asevelvollisuuskutsuntoja varten tarvittavat huonetilat. Helsingin sotilaspiirille ilmoitettiin, että tarvittavat huonetilat kertomusvuoden syyskuussa toimeenpantavia asevelvollisuuskutsuntoja varten saadaan vuokrata Stadionilta. Vuokrasta sekä mahdollisesta kaluston käytöstä oli sotilaspiirin sovittava Stadion-säätiön kanssa (30. 4. 935 §).

Autotallit. Rakennusviraston puhtaanapito-osaston käyttöön päätettiin vuokrata autotallitilaa seuraavasti: Asunto Oy. Otavantie 8 -nimiseltä yhtiöltä 55 m²:n suuruinen autotalli 9 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja valosta, 1. 1. 1956—31. 5. 1957 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen vuokrasuhde jatkuisi vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk (16. 1. 153 §); Asunto Oy. Metsäpurontie 16 -nimiseltä yhtiöltä 2 kolmen auton tallia 4 000 mk:n kuukausivuokrasta autoa kohden. Vuokraan sisältyi korvaus lämmöstä ja valosta. Vuokra-aika a koi 1. 4. tai siitä päivästä, jolloin tallit luovutetaan kaupungin käyttöön sekä jatkui toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk (19. 3. 642 §); liikennöitsijä Oskari Saarelta Pakilasta Alkutie 13:sta autojen ja muun kaluston säilytykseen 380 m²:n suuruinen autotalli 1. 12. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 100 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä, mutta ei sähkönkulutuksesta (26. 11. 2 321 §) sekä Asunto Oy. Ristolantie 1 -nimiseltä yhtiöltä n. 50 m²:n suuruinen autotalli 11. 12. lähtien 15 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen,

irtisanomisaika 3 kk, kuitenkin siten, että vuokrasuhde irtisanottaessa päättyisi vasta kysymykseen tulevan kuukauden lopussa (10. 12. 2 405 §).

Asunto-oy. Koskelantie 35—37 -nimiseltä yhtiöltä vuokrattiin paikka kaupunginagronomin käytössä olevan henkilöauton säilytystä varten 1. 9. alkaen 4 500 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja valoineen, irtisanomisaika yksi vuosi. Vuokranantajalla oli kuitenkin oikeus vuokran korottamiseen vuokratason yleisen korotuksen sattuessa, jolloin vuokraaja sai sanoa irti sopimuksen päättyväksi kuukauden kuluttua (10. 9. 1 741 §).

Kiinteistö-oy. Ohjaajantie 11—13 -nimiseltä yhtiöltä vuokrattiin kaksi autotallia, kumpikin 4 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä kaksi autotallia, joiden kuukausivuokra oli 4 500 mk tallia kohden, 1. 5. alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk (7. 5. 984 §).

Asunto-oy. Euralta, Hämeentie 92:sta vuokrattua 765 m²:n suuruista autotallia koskeva vuokrasopimus, joka vuokranantajan toimittaman irtisanomisen johdosta päättyi 31. 5., päätettiin uusia seuraavilla ehdoilla: vuokrakausi alkoi 1. 6. 1956 ja päättyi ilman irtisanomista 31. 5. 1958; kuukausivuokran suuruus oli 180 000 mk; autotalli oli tarkoitettu ainoastaan puutavara- ja polttoainetoimiston käyttöön (26. 3. 703 §).

Eteläranta 10:stä Oy. Laatu-Service Ab:n omistamasta autotallista kaupungin vuokraaman kahden autotallin vuokraksi päätettiin hyväksyä 1. 1. 1957—31. 12. 1957 väliseksi ajaksi 6 250 mk kuukaudessa auton säilytyspaikkaa kohden (29. 10. 2 109 §).

Savilankatu 3:sta äitiys- ja lastenneuvolaa varten vuokratusta autotallista päätettiin luovuttaa paikka yksityisauton säilyttämistä varten 3 500 mk:n kuukausivuokrasta sekä sillä ehdolla, ettei autoa säilytetä tallissa neuvolan aukioloaikana (17. 9. 1 808 §).

Lautakunta päätti sopimusrikkomisen johdosta purkaa Vuorisuoja Oy:n vuokrasopimuksen, joka koski 5. 7. 1954 Senaatintorin kalliosuojasta toim. joht. I. Wall-Hakalalle perustettavaa osakeyhtiötä varten vuokrattuja autotallitiloja. Samalla päätettiin pyytää kaupunginhallituksen asiamiestoimistoa ryhtymään ao. häätötoimenpiteisiin (1. 10. 1 906 §, 8. 10. 1 976 §).

Varastotilan vuokraaminen sähkölaitoksen käyttöön. Pieni Roobertinkatu 4—6:sta päätettiin vuokrata n. 325 m²:n suuruinen autotalli sähkölaitoksen varastoksi 100 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen 1. 3. 1956—28. 2. 1957 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Vuokrauksen edellytyksenä oli, että vuokranantaja välittömästi suoritutti kustannuksellaan sen ja sähkölaitoksen kesken sovitut sisäänajotien korjaukset (12. 3. 556 §).

Saunat. Mäkelänkatu 86—96:n saunalaitoksen vuokraajan Veikko Timosen anomuksesta päätettiin saunalaitosta koskeva vuosivuokrasopimus muuttaa siten, että lautakunta oikeutti talo-osaston vuokraamaan Veikko Timoselle ko. saunalaitoksen siihen kuuluvine laitteineen ja polttopuusuojineen sekä saman talon II kerroksesta huoneen ja keittiön asuinhuoneiston n:o 3 ajaksi 1. 1. 1957—31. 12. 1961, jonka jälkeen sopimus jatkui vuoden kerrallaan, ellei sitä viimeistään 30. 9. 1961 sanottu irti jommaltakummalta puolelta. Kuukausivuokra, johon sisältyi myös asuinhuoneiston vuokra sekä lämmityskorvaus, oli 115 000 mk ja sidottu kotimaisten tavarain tukkuhintojen yleisindeksiin, perusindeksinä v:n 1957 tammikuun indeksiluku. Muista ehdoista mainittakoon, että vuokraajan oli kustannuksellaan huolehdittava saunan uunien lämmityksestä sekä polttoaineen hankinnasta siihen tarkoitukseen samoin kuin saunalaitokseen välittömästi kuuluvien laitteiden sekä asuinhuoneiston kunnossapidosta. Vuokraajan oli v:sta 1957 alkaen korjautettava saunan uunit joka viidentenä vuonna, jona vuonna kaupunki perii vain 11 kk:n vuokran. Kylmän ja lämpimän veden sekä sähkövirran kulutuksen korvasi vuokraaja kulloinkin voimassa olevien tariffien mukaisesti (1. 10. 1 920 §).

Talojaosto päätti korottaa liikk. harj. Viljo Nymanille vuokratun Karhulinnan saunalaitoksen vuokran 1. 1. lähtien 50 000 mk:ksi kuukaudessa (Taloj. 12. 3. 32 §).

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnettiin lupa puhelinkioskien sijoittamiseen kaupungin alueelle seuraaville paikoille: Kalastaja-aukiolle Hernesaarenkadun kohdalle; Malminkatu 16:n kohdalle; Linja-autoasema-alueelle Simonkadun kohdalle sekä Pohjois-Hesperiankadun ja Merikannontien kulmaukseen. Lupa myönnettiin 1. 8. alkaen ja perittäväksi vuosivuokraksi määrättiin 6 000 mk kioskia kohden. Lisäksi myönnettiin puhelinyhdistykselle lupa siirtää Caloniuksen- ja Runeberginkadun risteyksessä olevaa puhelinkioskia anomusta seuranneen piirustuksen osoittamalla tavalla sekä

muuttaa toinen mainitussa risteyksessä sijaitsevista kioskeista Runebergin- ja Sammonkadun kulmaukseen (Taloj. 9. 7. 95 §).

Makeis- ja savukeautomaatit. Lautakunta päätti puolestaan myöntää Mannerheimin Lastensuojeluliitolle luvan käyttää makeisten ja savukkeitten myyntiin aikaisemmin eri aikoina myönnettyjen lupien nojalla ulkosalle asettamaansa yhteensä 45 automaattia. Lupa myönnettiin kertomusvuodeksi, 2 000 mk:n korvauksesta kutakin automaattia kohden sekä sillä edellytyksellä, että liitto hankki tarvittavan luvan myös maistraatilta (26. 3. 706 §).

Paperi- ja Tupakkakauppa Forma -nimiselle toiminimelle myönnettiin oikeus asettaa savukeautomaatti talon Annankatu 31 ulkoseinään (4. 6. 1 197 §). Korvaukseksi määrättiin 16. 6. lukien toistaiseksi 6 000 mk vuodessa, siten että vuosineljänneksittäin maksettiin etukäteen 1 500 mk (11. 6. 1 247 §).

Kaivohuoneen ravintolarakennuksen erään muutostyön suorittaminen. Oy. Uusi Kaivohuone Ab:lle myönnettiin anomuksesta lupa ravintolan baarin siirtämistä tarkoittavan muutostyön suorittamiseen omalla kustannuksellaan. Lautakunta hyväksyi puolestaan ao. pääpiirustuksen (19. 3. 647 §).

Kulosaaren kartanon muutos- ja korjaustyöt. Talo-osasto oikeutettiin suorittamaan lautakunnan hyväksymien pääpiirustusten mukaiset muutos- ja korjaustyöt Helsingin Kunnantyöntekijöiden Keskusjärjestölle vuokratussa Kulosaaren kartanossa sekä käyttämään mainittuun tarkoitukseen enintään 10.8 mmk kaupungin talojen korjauksiin varatusta määrärahasta (9. 4. 776 §). Lisäksi ehdotettiin kaupunginhallitukselle 7.6 mmk:n suuruisen määrärahan merkitsemistä v:n 1957 talousarvioon saunan rakentamiseksi Kulosaaren kartanoon. Yhdistyksen anomus pesutuvan rakentamiseksi kartanoon päätettiin sen sijaan hylätä (15. 10. 2 023, 2 024 §).

Rakennusten muutos- ja korjaustyöt. Lautakunta tai talojaosto oikeuttivat talo-osaston käyttämään kiinteistöjen pääluokkaan Talo-osasto lukuun kuuluvia kaupungin talojen korjausmäärärahoja useiden muutos- ja korjaustöiden suorituttamiseen virastojen ja laitosten huoneistoissa, asuinrakennuksissa ym. Kertomusvuoden aikana hankittiin mm. sähkökäyttöinen tuuletin poliisilaitoksen arkistoon Sofiankatu 4:ssä (13. 2. 389 §), lumensulatin Unioninkatu 27:n valopihaa varten (20. 2. 451 §) sekä suoritettiin tulipalosta aiheutuneiden vaurioiden korjaustöitä Somerontie 4—12:ssa (20. 2. 452 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin tai puollettiin annetuissa lausunnoissa monessa tapauksessa muutos- ja korjaustöiden suorittamista kaupungin kiinteistöissä. Näihin tarvittavat määrärahat esitettiin tavallisimmin myönnettäväksi yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi.

Sipoon Massbyn kylästä ostetun kiinteistön kunnostaminen ym. Lautakunta oikeutti talo-osaston kaupunginhallituksen ko. tarkoitukseen myöntämää 4 mmk:n määrärahaa käyttäen suorituttamaan Sipoon Massbyn kylästä lastensuojelulautakunnan käyttöön ostettujen rakennusten ja niiden piha-alueen kunnostamisen. Samalla päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunki liittyisi sähkön saamiseksi ko. kiinteistöön jäseneksi Stuvunäs Elektricitetsandelslag -nimiseen osuuskuntaan. Liittymis- ja jäsenmaksua varten anottiin 30 100 mk:n määrärahaa (2. 7. 1 381 §).

Eräiden laitteiden huolto Sturenkatu 18:ssa. Talo-osasto oikeutettiin antamaan Sturenkatu 18:ssa sijaitsevan valmistavan poikien ammattikoulun ilmastointi- ja polttoaineensäätölaitteiden huolto Oy. Regulator Ab:n tehtäväksi sopimuksen mukaisesti sekä 34 500 mk:n vuosimaksusta, joka saatiin suorittaa kaupungin talojen korjauksiin varatuista määrärahoista (9. 1. 90 §). Samoin oikeutettiin talo-osasto tekemään Sähkö Oy. Hedengrenin kanssa Sturenkatu 18:n palohälytyslaitteiden huoltoa koskeva sopimus 1. 1. 1957 alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 16 500 mk:n vuosikorvauksesta ym. sopimuksen mukaisilla ehdoilla (17. 12. 2 465 §).

Työnvälitystoimistoon hankittujen kilpien maksaminen. Lautakunta päätti oikeuttaa talo-osaston suorittamaan Sainion Kilpi Oy:lle kaupungin talojen korjauksiin osoitetuista varoista 62 400 mk Aleksanterinkatu 1:een työnvälitystoimistoa varten hankituista lasikilvistä esitetyn laskun maksamiseksi (17. 12. 2 468 §).

Kauppahallit. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle tarjousten perusteella Hakaniemen kauppahallin 19 myymälää (Taloj. 9. 1. 8 §, 6. 2. 20 §, 3. 9. 99 §, 15. 10. 123 §, 19. 11. 146 §), Kasarmitorinhallin 13 myymälää (Taloj. 9. 1. 7 §, 6. 2. 19 §, 13. 2. 21 §, 4. 6. 68 §, 3. 9. 101 §, 10. 9. 106 §, 22. 10. 126 §, 29. 10. 132 §), Kauppatorinhallin 2

myymälää (Taloj. 12. 3. 30 §, 22. 10. 127 §) sekä Hietalahden kauppahallin 17 myymälää (16. 1. 157 §, 20. 2. 453 §, 30. 7. 1 519 §; taloj. 6. 2. 18 §, 5. 3. 24 §, 13. 4. 48 §, 3. 9. 100 §, 17. 9. 114 §, 22. 10. 125 §, 29. 10. 131 §, 19. 11. 147 §). Kasarmitorinhallin vaatetavaramyymälät annettiin vuokralle sillä ehdolla, ettei kaupunki ollut velvollinen varaamaan vuokraajille myymälää toisesta kauppahallista siinä tapauksessa, että mainittu halli tulisi purettavaksi.

Kauppatorinhallin yksi kalamyymälä muutettiin kalajalostemyymäläksi (Taloj. 29. 10. 130 §); Hietalahden kauppahallissa muutettiin kaksi taloustavaramyymälää kukkamyymälöiksi, yksi kukkamyymälä vaatetavaramyymäläksi (16. 1. 157 §) sekä yksi voimyymälä ja yksi kalamyymälä kalajalostemyymälöiksi (29. 10. 2 108 §; taloj. 4. 6. 69 §).

Lautakunta päätti korottaa Kauppatorinhallin, Hakaniemen kauppahallin, Hietalahden kauppahallin sekä Kasarmitorinhallin myymälöiden vuokria 1. 3. alkaen (9. 1. 86—89 §).

Sen johdosta, että terveydenhoitolautakunta 22. 2. oli määrännyt niiden tarvikkeiden jaottelun, joita kaikkien kauppahallien elintarvikemyymälöissä saatiin pitää myytävinä, päätti kiinteistölautakunta vahvistaa kaupungin omistamissa kauppahalleissa noudatettaviksi em. määräykset, kuitenkin soveltaen niitä eräissä tapauksissa näiden hallien myymälöiden erikoisryhmityksen mukaisesti. Siten pakasteiden myynti sallittiin ainoastaan kalamyymälöissä sekä vihannes- ja juurikasvimyymälöissä. Siipikarjan sekä riistalintujen ja -eläinten myynti oli Kauppatorinhallissa sijoitettu erikoisiin riistamyymälöihin, kynittyä siipikarjaa saatiin myydä myös Hakaniemen ja Hietalahden kauppahallien lihamyymälöissä. Täyssäilykkeitä ei kaupungin halleissa myyty lihamyymälöissä, savukalan ja suolalohen myynti kuului kalajalostemyymälöille (2. 7. 1 372 §; taloj. 25. 6. 87 §).

Kauppatorinhallin kauppiaiden anomuksesta oikeutettiin talo-osasto sallimaan toistaiseksi näiden pääsyn halliin perjantaisin, lauantaisin ja juhlapäivien aattoina klo 7.30. Järjestelystä aiheutuvasta ylityöstä maksettava korvaus päätettiin suorittaa kulloinkin vain yhdelle hallihenkilökuntaan kuuluvalle henkilölle. Edelleen lautakunta päätti sallia, samoin toistaiseksi, kauppiaiden pääsyn Kauppatorinhalliin 1. 5.—30. 9. välisenä aikana kaikkina arkipäivinä klo 7.30. Järjestely päätettiin suorittaa työsuhteeseen palkattua aputyövoimaa käyttäen (9. 7. 1 431 §, 17. 9. 1 802 §).

Lautakunta oikeutti talo-osaston luovuttamaan Kauppatorinhalliin valmistuvan kalanperkaamon, jonka luovutuksessa oli noudatettava hallimyymälöistä voimassa olevia määräyksiä, sopivaksi katsomansa henkilön itsenäisenä yrittäjänä hoidettavaksi toistaiseksi vuokravapaasti, sillä ehdolla että yrittäjän oli itse vastattava kaikista perkaamon käyttökustannuksista. Toimitetusta perkauksesta saatiin asiakkailta periä korkeintaan 20 mk kalakiloa kohden (2. 7. 1 375 §; taloj. 22. 10. 128 §).

Lautakunta oikeutti talo-osaston sulkemaan Hakaniemen kauppahallin 1. 4. alkaen korjaustöiden ajaksi ja vapauttamaan hallin kauppiaat vuokranmaksuvelvollisuudesta siltä ajalta, jonka he korjausten vuoksi olivat estyneet harjoittamasta kauppaa hallissa. Kauppiaat velvoitettiin poistamaan myymälöistään tavarat ja hyllyrakennelmat mainituksi ajaksi (6. 2. 331 §).

Kasarmitorinhallin korjauskysymystä käsiteltiin kertomusvuonna mm. talojaoston kokouksessa, jolloin päätettiin esittää lautakunnalle, että halli tyhjennettäisiin kolmen vuoden kuluessa ja että myyntipaikkojen vapautuessa, niitä ei enää annettaisi vuokralle (Taloj. 30. 4. 51 §). Lautakunta päätti kokouksessaan 3. 12., ettei hallia toistaiseksi pureta. Kaupunginhallitukselle esitettiin v:n 1958 talousarvioon merkittäväksi 5 880 000 mk:n määräraha yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi hallin korjaamiseen (2 362 §).

Torikauppa. Lautakunta oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle Kauppatorin C- ja D-maalaisriveissä olevat puutarhatuotteiden myyntipaikat v:ksi 1957 joko näiden paikkojen entisille vuokraajille tai, mikäli näistä joku luopuisi paikastaan, harkintansa mukaan uusille vuokraajille (10. 12. 2 398 §). A-maalaisrivin perunanmyyntipaikat saatiin samoin vuokrata v:ksi 1957 entisille vuokraajille 5 000 mk:n kuukausivuokrasta (10. 12. 2 399 §. Rva Nina Mäkiselle myönnettiin edelleen oikeus kertomusvuoden aikana harjoittaa kauppaa Kauppatorilla sokeita varten varatulla myyntipaikalla (12. 3. 599 §).

Kauppatorin liikenteen uudelleenjärjestelytöiden aikana oikeutti lautakunta talo-osaston tarvittaessa kieltämään torin maalaiskortteleissa tapahtuvan kotiteollisuustuotteiden ja ns. korista myynnin ja sallimaan sen mainittuna aikana kaupungin muilla kauppatoreilla. Samalla oikeutettiin osasto em. töiden vuoksi tarpeen vaatiessa siirtä-

mään myös torikauppiaiden myyntipaikkoja ja rajoittamaan maalaisten harjoittamaa tukkumyyntiä (2. 7. 1 376 §).

Kauppatorin kauppiaiden rattaiden ja myyntipöytien säilytyksestä Kanava- ja Satamakadun kulmauksessa olevalla alueella päätettiin periä vuokrana 400 mk kuukaudessa säilytyspaikkaa kohden (7. 5. 986 §).

Hakaniementorin perunanmyyntipaikat oikeutettiin talo-osasto antamaan vuokralle v:ksi 1957 paikkojen entisille vuokraajille 5 000 mk:n kuukausivuokrasta muuten entisillä ehdoilla (10. 12. 2 397 §). Torilla toimivien kauppiaiden myyntipöytien ja rattaiden säilytyspaikan käytöstä perittäväksi kuukausivuokraksi vahvistettiin 1. 9. lähtien 400 mk kutakin paikkaa kohden (3. 9. 1 696 §).

Lautakunta myönsi kokeilutarkoituksessa Hakaniementorin kauppiaille toistaiseksi luvan tuottajilta tilattujen tavaroiden vastaanottamiseen torilla, talo-osaston tarkemmin osoittamalla paikalla, muuna kuin varsinaisena torikauppa-aikana. Luvan ehtona oli, että tavarat olivat vastaanottajien nimillä varustetut ja valmiissa pakkauksissa sekä ettei tavaroiden valintaa eikä maksujen perimistä tapahtunut ko. aikana (19. 3. 648 §).

Talo-osasto oikeutettiin perustamaan Töölöntorille kaksi perunanmyyntipaikkaa ja vuokraamaan ne niitä anoneille henkilöille 5 000 mk:n kuukausivuokrasta paikkaa kohden (17. 12. 2 473 §).

Hakaniemen-, Hietalahden- ja Töölöntorilla toimiville kukkakauppiaille päätettiin kokeilutarkoituksessa toistaiseksi myöntää oikeus myydä kukkien ohella myöskin vihanneskasvien taimia (22. 5. 1 104 §).

Helsingin Tori- ja Hallikauppiaitten yhdistyksen anomuksen johdosta päätti lautakunta, että torikauppiaat oikeutetaan tuomaan myyntipöytänsä ja -rattaansa myyntipaikoille klo 5.30 (22. 5. 1 103 §).

Virvoitusjuomakioskit. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle kertomusvuoden myyntikaudeksi virvoitusjuomakioskit niiden entisille vuokraajille. Kolmikulmassa ja Ruoholahdessa sijaitsevia kioskeja ei kertomusvuonna vuokrattu. Vuokrauksessa päätettiin noudattaa v:n 1955 vuokria ja vuokraehtoja, kuitenkin siten, että vuokran suuruus sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin lokakuu 1951 = 100, joten kulloinkin maksettava vuokraerä, mukaanluettuna 14. 4. erääntyvä ensimmäinen erä, suoritetaan yhtä monella täydellä prosentilla korotettuna kuin maksukuukautta edeltäneen kuukauden indeksiluku on perusindeksilukua 100 korkeampi. Indeksitarkistus päätettiin suorittaa jälkikäteen 15. 7. kaikkien maksuerien osalta yht'aikaa. Talojaostolla oli oikeus julkisen kuulutuksen perusteella saatujen tarjousten mukaan antaa vuokralle eniten tarjoaville ne kuusi kioskia, joita niiden aikaisemmat vuokraajat eivät enää halunneet vuokralle. Perusvuokriksi määrättiin v:n 1955 vuokrat. Rva Aune Hellevaaralle vuokrattiin entisen Kolmikulman kioskin asemesta Vuorimiehen- ja Kapteeninkadun kulman virvoitusjuomakioski 200 000 mk:n vuokrasta (19. 3. 650 §, 9. 4. 778 §). Jaosto oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle em. kuusi kioskia tarjousten perusteella seuraavasti: Meritullintorin kioskin 281 000 mk:n vuokrasta, Tehtaan- ja Laivurinkadun kulman kioskin 255 000 mk:n, Hämeentien ja Kaikukadun kulman kioskin 200 000 mk:n, Helsingin- ja Kaarlenkadun kulman kioskin 250 000 mk:n, Helsingin- ja Fleminginkadun kulman kioskin 455 000 mk:n sekä Naurissaaren kioskin 80 000 mk:n suuruisista vuokrista (Taloj. 13. 4. 44 §).

Rva Martta Mickelssonille myönnettiin kertomusvuodeksi lupa omistamansa virvoitusjuomakioskin pitoon kaupungin maalla Pakilassa Tuusulan- ja Lepolantien risteyksessä 40 000 mk:n vuokrasta, mistä puolet oli suoritettava 14. 4. ja toinen puoli 1. 6. (9. 4. 770 §).

Rva Eeva Hörkölle myönnettiin lupa kaupungin kioskipiirustusten mukaisen virvoitusjuomakioskin rakentamiseen Kaarelan- ja Vuorilinnakkeentien väliselle alueelle Etelä-Kaarelassa. Kioski oli rakennettava talo-osaston laatimaa työselitystä noudattaen kertomusvuoden myyntikauden aikana ja siirtyi se heti valmistuttuaan korvauksetta kaupungin omaisuudeksi. Rakentajalla oli oikeus käyttää kioskia vuokravapaasti v. 1956—1959, sillä ehdolla että hän tänä aikana huolehti kioskin kunnossapidosta, palovakuuttamisesta talo-osaston määräämästä arvosta sekä noudatti kulloinkin voimassa olevia kaupungin maalla sijaitsevia kioskeja koskevia määräyksiä (30. 4. 937 §).

Makkaranmyyntipaikat. Lautakunta oikeutti talo-osaston kokeilutarkoituksessa vuokraamaan kauppias Severi Virtapurolle makkaroiden myyntipaikan linja-autoaseman alueella. Kuukausivuokra oli 30 000 mk, irtisanomisaika kuukausi. Muuten noudatettiin ko. myyntipaikkojen tavallisia vuokraehtoja, paitsi että sallittu myyntiaika oli klo 8—21

(11. 6. 1 252 §). Myöhemmin oikeutettiin osasto vuokraamaan ko. myyntipaikka edelleen kauppias Virtapurolle 1. 11. 1956—31. 12. 1957 väliseksi ajaksi osaston määräämällä tavalla indeksiin sidottavasta 120 000 mk:n kuukausivuokrasta ja muuten entisillä ehdoilla (29. 10. 2 113 §). Vuokran indeksiin sitominen jouduttiin peruuttamaan, koska siihen ei saatu sosiaaliministeriön hyväksymistä (10. 12. 2 404 §).

Lautakunta päätti perustaa kaksi uutta myyntipaikkaa, joissa myyntiaika oli klo 8—21, toisen linja-autoasemalle Salomon- ja Olavinkatujen kulmaukseen ja toisen Rautatientorin itälaidassa olevan linja-autoasemarakennuksen läheisyyteen (3. 9. 1 694 §). Nämä paikat kuulutettiin sanomalehdissä vuokrattaviksi ja tehtyjen tarjousten perusteella annettiin linja-autoaseman myyntipaikka vuokralle 1. 11. lukien Pirkko Tuomiselle 65 500 mk:n kuukausivuokrasta (29. 10. 2 111 §) sekä Rautatientorin myyntipaikka Helmi Holmströmille samasta ajankohdasta 82 750 mk:n kuukausivuokrasta (29. 10. 2 112 §).

Makkaroiden yömyyntipaikat oikeutti lautakunta talo-osaston v:ksi 1957 luovuttamaan näiden paikkojen kertomusvuoden vuokraajille entisistä vuokrista. Pohjois-Haagasta Thalian aukiolta oikeutettiin osasto vuokraamaan rva Aino Sabelströmille samoin v:ksi 1957 makkaroiden yömyyntipaikka 7 500 mk:n kuukausivuokrasta, johon oli kuitenkin saatava sosiaaliministeriön vahvistus (17. 12. 2 481 §).

Helsingin Yömakkarakauppiaat -nimisen yhdistyksen anomuksen johdosta lautakunta oli kehottanut talo-osastoa tutkimaan mahdollisuuksia kiinteiden makkaranmyyntipaikkojen perustamiseksi v:n 1957 alusta. Lautakunnan kokouksessa 2. 7. päätettiin, että suunnitelmasta myyntirattaiden korvaamiseksi kiinteillä kioskeilla sillä kertaa luovutaan (1 370 §). Myöhemmin lautakunta kuitenkin, kauppiaitten uudistettua anomuksensa, päätti periaatteessa asettua kiinteiden myyntikioskien perustamisen kannalle sekä kehotti talo-osastoa edelleen neuvottelemaan anojayhdistyksen kanssa asiasta (17. 9. 1 803 §; taloj. 10. 9. 102 §). Kaupunginhallitukselle tekemässään esityksessä lautakunta ehdotti, että se oikeutettaisiin kaupunginvaltuuston 27. 3. 1935 kioskeissa ja niihin verrattavissa myyntipaikoissa sekä ulkosalla kaupungin alueella harjoitettavasta kaupasta ym. ansiotoiminnasta vahvistamien määräysten 3 §:n säännöksistä poiketen antamaan vuokralle makkaranmyyntipaikkoja, joille voidaan pystyttää kiinteä myyntikioski, 1. 1. 1957 alkaen esityksessä tarkemmin selostetuilla ehdoilla. Lisäksi esitettiin em. määräysten 4 §:n 1 momentin 1) kohdan muuttamista lautakunnan esittämällä tavalla (24. 9. 1 854 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Myyntipaikkojen vuokraajille oli v. 1955 myönnetty oikeus myyntipaikkojensa hallintaan edelleen kertomusvuoden aikana. Tilapäiseen myyntiin myönnettiin lupa Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitolle, joka sai sijoittaa 27. 6.—1. 7. välisenä aikana pidettävien Suomen Suurkisojen ajaksi kaksi jäätelönmyyntivaunua talo-osaston lähemmin määräämiin paikkoihin Messuhallin taakse sekä harjoittaa jäätelönmyyntiä kantolaatikoista samana aikana Hesperian tenniskentän välittömässä läheisyydessä ja Kaisaniemen ja Väinämöisen kentillä. Luvasta yhdistyksen oli suoritettava 1 000 mk:n korvaus (Taloj. 26. 3. 35 §).

Kukanmyyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle v. 1955 käytössä olleet 17 kukanmyyntipaikkaa kertomusvuoden myyntikaudeksi niiden entisille vuokraajille. Vuokrauksessa päätettiin noudattaa v:n 1955 vuokraehtoja, kuitenkin siten, että vuokran suuruus sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin. Indeksitarkistus päätettiin suorittaa kaikkien maksuerien osalta yht'aikaa 15. 7. Lisäksi oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan Anni Vennolalle kukanmyyntipaikka Ruskeasuon virvoitusjuomakioskin läheisyydestä 100 000 mk:n vuokrasta. Ne myyntipaikat, jotka jäisivät em. tavalla vuokraamatta, päätettiin tarjota julkisella kuulutuksella vuokrattaviksi; alimmiksi hyväksyttäviksi vuokriksi määrättiin kuitenkin v:n 1955 vuokrat (19. 3. 651 §, 9. 4. 779 §).

Vuokraamatta jääneet 2 myyntipaikkaa päätettiin tarjousten perusteella antaa vuokralle seuraavasti: Hämeentien ja Helsinginkadun kulmassa oleva kukanmyyntipaikka 301 000 mk:n vuokrasta Niilo Anttoselle sekä Yrjön- ja Ratakadun kulman myyntipaikka Irene Oksalle 180 000 mk:n suuruisesta vuokrasta (Taloj. 13. 4. 43 §).

Kukanmyyntipaikan vuokraoikeuden siirtoon suostuttiin yhdessä tapauksessa kertomusvuoden aikana. Ehtona oli, että alkuperäinen vuokraaja sitoutui uuden vuokraajan ohella vastaamaan myyntipaikan vuokran sopimuksen mukaisesta suorituksesta (30. 4. 938 §).

Pidennystä myyntiaikaan kaupungin maalla olevilla myyntipaikoilla, paitsi ei toreilla

eikä hautausmaiden läheisyydessä, myönnettiin kertomusvuoden aikana vapunaattona (30. 4. 944 §).

Sanomalehtien myyntipaikat. Kertomusvuoden ajaksi luovutettiin Helsingin NMKY:lle korvauksetta 132 sanomalehtien myyntipaikkaa samoilla ehdoilla kuin aikaisemminkin (30. 4. 939 §).

Kengänkiilloituspaikat. Talo-osasto oikeutettiin luovuttamaan Helsingin NMKY:lle kertomusvuoden ajaksi yhteensä 36 kengänkiilloituspaikkaa entisillä ehdoilla (30. 4. 940§).

Valokuvauspaikat, joita oli neljä, vuokrattiin niiden entisille vuokraajille samoilla ehdoilla kuin edellisenäkin vuonna (5. 3. 559 §).

Arpojen myyntiluvat. Suurarpa-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa arpojen myyntiin 1. 1.—31. 12. Mannerheimintien ja Simonkadun kulmassa sekä Esplanaadikappelin edustalla Kauppatorin puolella. Lisäksi myönnettiin vastaavia lupia seuraaville yhdistyksille ym.: Arpajaisyhdistykselle 1. 1.—31. 12. välisenä aikana linja-autoaseman edustalla sekä 1. 4.—30. 9. Rautatientorilla; Arpayhtymälle Hankkijan edustalla; Kansan Pika-arpajaiset -nimiselle yhdistykselle Erottajalla sekä Suomen Kansan Demokraattiselle Liitolle Hakaniementorilla, viimeksi mainituille 1. 1.—31. 12. väliseksi ajaksi. Korvauksena perittiin 5 000 mk kuukaudessa kutakin myyntipaikkaa kohden. Luvat olivat voimassa sillä varauksella, että kaupungilla oli oikeus tehdä niihin uudesta poliisijärjestyksestä mahdollisesti aiheutuvat muutokset, mikäli tämä kertomusvuoden aikana vahvistettaisiin (23. 1. 218 §).

Joulukuusien myyntipaikat. Lautakunta päätti vahvistaa joulukuusien myyntipaikoiksi samaan tarkoitukseen edellisenä vuonna vuokratut paikat. Yleismyyntipaikoista perittäväksi korvaukseksi määrättiin 500 mk/vrk ja joulukuusenjalkojen myyntiluvista 400 mk myyntiajalta. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle kuusien yksinmyyntipaikat ne v. 1955 vuokranneille sekä perimään samansuuruiset vuokrat kuin silloinkin. Mikäli yksinmyyntipaikkoja jäi vapaaksi, saatiin ne vuokrata myös muille joko em. vuokrista tai tarjousten perusteella. Muuten oli kuusien myynnissä noudatettava aikaisemmin määrättyjä ehtoja (3. 12. 2 364 §).

Joulupöydän ym. koristeiden myyntiluvat. Rva L. Wallinille vuokrattiin kaksi joulupöydän koristeiden myyntipaikkaa Kolmen sepän aukiolta ajaksi 15.—24. 12., kumpikin 10 000 mk:n vuokrasta (10. 12. 2 396 §).

Barnavårdsförening i Finland -nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa pääsiäiskoristeiden myyntiin 27. 3. klo 10—15 välisenä aikana ravintola Royalin läheisyyteen sijoitettavasta myyntipöydästä (Taloj. 12. 3. 31 §).

Turistiesineiden myyntilupa. Oy. Wersa Ab:lle myönnettiin 28. 7.—1. 10. väliseksi ajaksi etukäteen suoritettavasta 5 000 mk:n korvauksesta lupa turistiesineiden myyntiin Meritullintorilla lauantaisin ja sunnuntaisin (6. 8. 1 552 §).

Tilapäisen kahvilan järjestämiseen myönnetty lupa. Helsingin Marttayhdistykselle myönnettiin lupa käyttää sille Mannerheimintie 13:sta vuokrattua huoneistoa ja osaa ko. talon piha-alueesta tilapäisesti kahvilatarkoitukseen 25. 6.—1. 7. välisenä aikana 2 000 mk:n korvauksesta sekä eräillä muilla ehdoilla (11. 6. 1 248 §).

Eräät suurkisojen johdosta myönnetyt myynti- ym. luvat. Pallo-Toverit -niminen yhdistys oikeutettiin pystyttämään 1.—15. 5. väliseksi ajaksi Mannerheimintien ja Simonkadun kulmaukseen kevytrakenteinen myyntikoju, jossa suoritettiin nimien keräämistä suurkisojen kansalaisviestiin. Kojun sijoitusoikeudesta veloitettiin yhdistystä 2 000 mk:lla (23.4. 874 §).

Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitolle myönnettiin lupa tilapäisten postitoimipaikkojen järjestämiseen kahteen kilpailupaikkojen läheisyyteen sijoitettuun tai liikkuvaan linja-autoon 28. 6.—1. 7. välisenä aikana klo 17—21. Korvaus määrättiin 10 000 mk:ksi. Poliisiviranomaisten suostumus oli myös hankittava (25. 6. 1 332 §). Liitolle myönnettiin lupa myös myyntipöytien sijoittamiseen talo-osaston lähemmin määräämiin paikkoihin 26. 6.—1. 7. väliseksi ajaksi kisojen ohjelmien ja rintamerkkien myyntiä varten; korvaus oli 3 000 mk (Taloj. 18. 6. 77 §) sekä lupa kenttämuonituspaikan järjestämiseen Stadionin eteläpuolella olevalle kentälle 27. 6.—1. 7. väliseksi ajaksi 1 000 mk:n suuruisesta korvauksesta. Paikalla saatiin myydä myös jäätelöä (Taloj. 26. 3. 36 §).

Lehtikuva Oy:lle myönnettiin lupa suurkisoista ottamiensa valokuvien myyntiin määrätyissä paikoissa kilpailupaikkojen läheisyydessä 40 000 mk:n suuruisesta korvauksesta (25. 6. 1 333 §).

Oy. Wersa Ab:lle myönnettiin lupa myydä valmistamaansa Stadionin pienoismallia määrätyillä talo-osaston osoittamilla paikoilla 30 000 mk:n korvauksesta (25. 6. 1 336 §). Kahteen vm. myyntitoimintaan oli saatava myös poliisiviranomaisten suostumus.

Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle myönnetty varojen keräämislupa. Yhdistykselle myönnettiin lupa pystyttää telttoja partiojärjestöjen apua käyttäen yhdistyksen toiminnan tukemiseksi toimeenpantavaa varojen keräystä varten ajaksi 13.—14. 10. määrätyille paikoille eri puolille kaupunkia, sillä ehdolla että yhdistys hankkii myös luvan poliisilaitokselta (1. 10. 1 911 §).

Lupa henkilöauton esittelyyn myönnettiin Oy. Hans Palsbo Ab:lle määrättyinä ajankohtina eräillä yleisillä paikoilla 4 000 mk:n korvauksesta sekä sillä ehdolla, että yhtiö hankki myös poliisiviranomaisten suostumuksen ja noudatti esittelyn järjestelyssä talo-osaston antamia määräyksiä (9. 7. 1 445 §, 30. 7. 1 503 §).

Katujen joulukoristelu. Katujen tai katuosuuksien joulukoristeluun tai erilaisten joulukoristeiden asettamiseen myymälän ulkopuolelle ym. myönnettiin lupia määräajoiksi eräille yhdistyksille ja liikkeille. Luvat myönnettiin samoilla ehdoilla kuin vastaavanlaisia lupia edellisinäkin vuosina on myönnetty. Samoin perittiin niistä korvaus (12. 11. 2 218 §, 10. 12. 2 400 §; taloj. 19. 11. 142 §, 26. 11. 155, 156 §).

Mainonta. Lautakunta päätti, ettei v:n 1956 kunnallisvaalimainonnassa sallita vaalimainostaulujen vapaata sijoittelua aikaisemmasta käytännöstä poiketen. Talo-osastoa kehotettiin esittämään yksityiskohtainen suunnitelma vaalimainonnan järjestämisestä kaupungin alueella (30. 1. 280 §). Myöhemmin lautakunta vahvisti 7.—8. 10. pidettävien kunnallisvaalien mainontaa varten Kantakaupungin alueella järjestettäväksi kaikkiaan 42 mainospaikkaa talo-osaston suunnittelemalla tavalla. Sen mukaan mainostorneja saatiin sijoittaa 7 eri kohtaan kaupunkia ja oli niiden oltava kolmion muotoisia sekä enintään 150 cm:n levyisiä ja 300 cm:n korkuisia. Muut mainokset saivat olla kooltaan enintään 120 cm:n levyisiä ja jalustoineen 170 cm:n korkuisia. Talo-osaston oli arpomalla jaettava em. paikat vaaliliittojen kesken, siten että jokainen liitto sai yhtä suuren osuuden kustakin paikasta. Muilla alueilla saatiin mainostukseen käyttää enintään 120 × 170 cm:n mittaisia mainostauluja. Vaalimainostus saatiin aloittaa aikaisintaan 21. 9. klo 21; mainokset oli asettajain toimesta poistettava 9. 10. mennessä (9. 4. 777 §, 17. 9. 1 810 §). Lisäksi lautakunta päätti, ettei enää myönnetty muita uusia paikkoja em. paikkojen lisäksi kertomusvuoden kunnallisvaalien mainontaan (20. 8. 1 620 §). Myöhemmin poistettiin mainosten leveysrajoitus muiden paitsi tornimainosten osalta (10. 9. 1 750 §).

Lautakunnan 5. 12. 1955 tekemää päätöstä presidentin valitsijamiesvaalien mainonnasta päätettiin selventää siten, ettei pystytettyihin mainostelineisiin saanut kiinnittää mitään muuta kuin ko. vaaleja koskevia mainoksia (2. 1. 54 §).

Suomen Ulkomaankauppaliitolle myönnettiin lupa pyörivän mainostornin pystyttämiseen Länsi-Saksan teollisuusnäyttelyn mainostamiseksi kertomusvuoden syyskuun ajaksi 10 000 mk:n korvauksesta sekä velvollisuudella korvata mainostornin sähköjohtojen asennuksesta aiheutuneet kulut sekä sähkövirrankulutus (20. 8. 1 624 §).

Suomen Autoklubille ja Suomen Autoliitolle myönnettiin oikeus sijoittaa Hankkijan aukiolle ajaksi 15. 11. 1956—28. 2. 1957 lipputanko liikenneturvallisuuskampanjansa aikana suoritettavaa liputusta varten. Lupa myönnettiin korvauksetta (12. 11. 2 222 §).

Suomen Turistiauto Oy:lle myönnettiin oikeus korvauksetta Pohjois-Haagan ja kaupungin keskustan välisen paikallislinjansa karttapiirroksen sijoittamiseen ko. linjan lähtöpaikalle Hankkijan aukiolle lähemmin määrätylle paikalle (23. 1. 216 §).

Edellisten lisäksi myönnettiin muita lupia erilaisia urheilukilpailuja, yhdistysten tai seurojen kokoontumistilaisuuksia, näyttelyitä ym. mainostavien julisteiden, tornien ym. rakennelmien pystyttämiseen määräajoiksi sekä määrätyistä korvauksista. Yleishyödyllisen toiminnan mainostamislupia myönnettiin yleensä korvauksetta.

Oy. Ulkomainos Ab:n mainospaikkojen vuokrasopimukset. Oy. Ulkomainos Ab:n kanssa 20. 6. 1955 tehtyä sopimusta mainospaikkojen vuokraamisesta päätettiin yhtiön anomuksesta laajentaa siten, että se 1. 9. alkaen tuli käsittämään myös seuraavat mainoskohteet: 28 mainospilaria, vuosivuokra 12 000 mk/kpl; 8 mainostaulua, sama vuosivuokra; 28 pilareiden päällä olevaa viiriä, vuosivuokra 2 000 mk/kpl sekä 2 mainospuhelinkioskia, kumpikin 9 000 mk:n vuosivuokrasta (13. 8. 1 585 §).

Kaupunginhallitus oli 22. 3. kumonnut sähkölaitoksen ja Oy. Ulkomainos Ab:n välisen sopimuksen mainoskehysten kiinnittämisestä valaistuspylväisiin sekä kehottanut kiin-

teistölautakuntaa ottamaan käsiteltäväkseen yhtiön mainittua mainostusoikeutta koskevan anomuksen. Lautakunta päätti vuokrata yhtiölle oikeuden mainoskehysten kiinnittämiseen sähkölaitoksen 250 valaistuspylvääseen 9 600 mk:n vuosivuokrasta pylvästä kohden ajaksi 1. 1. 1956—31. 12. 1960, jonka jälkeen kaikki pylväisiin kiinnitetyt laitteet oli poistettava kahden viikon kuluessa. Sopimuksen ehdoista mainittakoon mm.: neljännesvuosittain etukäteen maksettava vuokra oli sidottu kotimarkkinatavarain tukkuhintojen yleisindeksiin, siten että kulloinkin erääntyvä vuokra suoritettiin yhtä monella täydellä prosentilla korotettuna kuin erääntymiskuukauden indeksiluku oli perusindeksinä pidettävää tammikuun 1956 indeksilukua 1721 korkeampi, ja että indeksitarkistus toimitettiin tammi- ja heinäkuussa 1957. Mainoskehysten sijoituksessa ja kiinnityksessä oli yhtiön noudatettava kiinteistölautakunnan ja sähkölaitoksen ohjeita, samoin oli yhtiön hankittava maistraatin lupa. Yhtiön oli toimitettava talo-osastolle kartta, johon oli merkitty mainoskehysten sijoituspaikat ja pidettävä se jatkuvasti ajan tasalla. Sopimuksen mukaan luopui yhtiö esittämästä kaupunkia tai ketään muuta kohtaan minkäänlaisia vaatimuksia em. yhtiön ja sähkölaitoksen välillä tehdyn sopimuksen perusteella (9. 7. 1 430 §).

Autojen pesupaikan käytöstä perittävä korvaus. Karhulinnaan järjestetyn autojen pesupaikan käyttäjiltä vedenkäytöstä perittäväksi korvaukseksi vahvistettiin 100 mk auton pesusta ja 50 mk moottoripyörän pesusta (4. 6. 1 190 §).

Rasiteoikeuden perustamista koskevan sopimuksen tekeminen Asunto Oy. Hämeentie 85—89:n kanssa. Lautakunta päätti tehdä yhtiön kanssa sopimuksen, jonka mukaan yhtiö myöntää kaupungille rasiteoikeutena korvauksetta oikeuden: 1) Kotikallion lastentarhan vesimittarin sijoittamiseen rakennuksensa kellaritilaan; 2) tarjoilujohdon asentamiseen kellaritilaan n. 50 m:n matkalle sekä 3) taloviemärin liittämiseen rakennuksensa pohjaviemäriin (10. 12. 2 403 §).

Virkapuvun hankkiminen Kaupungintalon ja Virastotalon ovenvartijoille. Talo-osasto oikeutettiin hankkimaan yhteensä 4 virkapukua Kaupungintalon ja Virastotalon ovenvartijoille ja käyttämään tarkoitukseen enintään 40 000 mk (30. 1. 275 §).

Talo-osaston hallinnassa olevien talojen talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymykset. Talojaosto päätti oikeuttaa talo-osaston suorittamaan työsopimussuhteessa oleville kuukausipalkkaisille talonmiehille, joiden palkka jäi palkkaluokituksen 1. palkkaluokan alapuolelle, 1. 1. ja 1. 7. lukien palkan mukaan laskettavan 5.2 %:n tasokorotuksen sekä tekemään kuukausipalkkaisten siivoojien, joiden palkka määräytyy siivottavan pinta-alan perusteella, pinta-alaperusteisiin samoin 5.2 %:n tasokorotuksen samoista ajankohdista lukien (Taloj. 6. 2. 15 §). Myöhemmin jaosto päätti, muuttaen eo. päätöstään, oikeuttaa talo-osaston korottamaan niiden työsopimussuhteessa olevien talonmiesten ja siivoojien, joiden palkka ei alittanut ennen 1. 7. 1956 voimassa olleen viranhaltijain palkkaluokittelun mukaista alinta palkkaa indeksikorotuksineen, kuukausipalkkaa lähimmän palkkaluokan osoittamassa suhteessa sekä niiden, joiden palkka on mainittua palkkaa pienempi, kuukausipalkkoja 1. 7. lukien 23.8 % ja 1. 1. lukien voimassa olleita siivouskorvausten m^2-perusteita niin ikään 23.8 % samasta ajankohdasta alkaen (Taloj. 9. 7. 96 §).

Merkittiin tiedoksi, että talo-osasto, maksaessaan kaupunginvaltuuston 13. 6. 1956 tekemän päätöksen mukaista taannehtivaa palkankorotusta 1. 4. — 30. 6. 1956 väliseltä ajalta niille kuukausipalkalla työskenteleville työsopimussuhteessa oleville henkilöille, joiden palkka em. aikana oli tällöin voimassa ollutta viranhaltijain 1. palkkaluokan mukaista palkkaa pienempi, katsoi mainitut työntekijät osapäivätyötä tekeviksi ja maksoi korotuksen kaupunginhallituksen 14. 6. 1956 tekemän päätöksen 2) kohtaa soveltaen (2. 7. 1 377 §).

Ikälisää vastaavien palkankorotusten myöntämistä talonmiehille, lämmittäjille ja siivoojille sekä muita palkkauskysymyksiä käsiteltiin edellä olevan lisäksi.

Talo-osaston käytetyn pakettiauton myynti. Osaston käytetty Fordson-merkkinen pakettiauto myytiin 86 000 mk:n hinnasta (5. 3. 551 §, 9. 4. 772 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: eräiden tilien ylittämisoikeutta tai määrärahojen siirtoa (9. 1. 94 §, 23. 1. 220, 221 §, 30. 1. 281 §, 6. 2. 334, 335 §, 20. 2. 447 §, 1. 10. 1 917 §, 15. 10. 2 020 §); huoneistojen ostoa (30. 1. 266 §, 6. 2. 330 §, 10. 9. 1 753 §, 5. 11. 2 171 §, 17. 12. 2 476 §); vanhojen tai vaurioituneiden huonokuntoisten rakennusten purkamista tai purettavaksi myyntiä (20. 2. 445 §, 22. 5. 1 102 §, 11. 6. 1 245 §, 9. 7. 1 443 §, 17. 9. 1 809 §, 12. 11. 2 219 §, 26. 11.

2 313 §, 10. 12. 2 401 §; taloj. 19. 11. 139 §); virka-asuntojen myöntämistä kaupungin palveluksessa oleville (27. 2. 502 §, 14. 5. 1 034 §, 17. 12. 2 479 §; taloj. 5. 3. 25 §, 30. 4. 52 §, 9. 7. 92 §, 3. 12. 161 §); veneeristen tautien poliklinikan huonetiloista tehtävää vuokrasopimusta (12. 3. 602 §); osaston virkoja ja viranhaltijoita (19. 3. 649 §, 4. 6. 1 191—1 194 §, 18. 6. 1 289 §, 9. 7. 1 440 §, 30. 7. 1 514 §, 29. 10. 2 105 §); tilapäisten majoituspaikkojen järjestämistä häädetyille henkilöille (26. 3. 707 §, 27. 8. 1 653 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virka-ajoissa (30. 4. 943 §); sopimuksen tekemistä valtion kanssa eräiden Erottajan kalliosuojan tilojen hallinnasta (2. 7. 1 378 §); eräiden Kirkkonummen tilojen ostoa (9. 7. 1 439 §); vahingonkorvausta Perämiehenkatu 13:n kohdalla vaurioituneesta autosta (30. 7. 1 509 §); Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistykselle vuokratulla alueella olevan vanhan huvilarakennuksen purkamista sekä eräiden perittyjen vuokrien palauttamista yhdistykselle (10. 9. 1 740 §); vuokraperusteiden määräämistä kaupungin omistamien koulutilojen vuokralleannossa eräissä tapauksissa (22. 10. 2 066 §); Tervalammen työlaitoksen uuden maatalousrakennuksen palovakuuttamista (29. 10. 2 114 §); taloon Pietarinkatu 6 kuuluvan piharakennuksen vuokralleantoa (12. 11. 2 221 §); Brändö Domus -nimisen asunto-osakeyhtiön eräiden osakkeiden lunastamista kaupungille (19. 11. 2 271 §); Asunto Oy. Vesisäiliönkatu 25:n laina-anomusta (26. 11. 2 316 §); alueen ostoa lastensuojelutarkoitukseen (17. 12. 2 469 §) sekä työnvälitystoimiston hallinnassa olevien huoneistojen vuokrasopimusten jatkamista (17. 12. 2 477 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: kalliosuojien omistusta ym. selvittämään asetetun toimikunnan mietintöä (2. 1. 44 §); eräitä osakehuoneistoja koskevan kaupungin etuosto-oikeuden käyttämistä (2. 1. 45, 46 §); Mäkelän kerhokeskuksen siivousmäärärahoja (16. 1. 155 §); kiinteistöjen hankkimista tai varaamista kaupungin virastoja ja laitoksia varten (16. 1. 156 §, 6. 2. 328 §, 26. 3. 715 §, 9. 4. 781 §, 16. 4. 829, 832 §, 22. 5. 1 106 §, 18. 6. 1 294 §, 3. 9. 1 687 §, 8. 10. 1 967 §, 15. 10. 2 016, 2 026 §, 29. 10. 2 117 §); Soutustadionin läheisyydessä sijaitsevan kahvilarakennuksen ja siihen liittyvän maa-alueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (23. 1. 205 §); eräiden yhdistysten tai yksityisten henkilöiden laina-anomuksia (23. 1. 214 §, 23. 4. 875 §, 14. 5. 1 029 §, 4. 6. 1 203 §, 9. 7. 1 436, 1 446 §, 20. 8. 1 623 §, 24. 9. 1 859 §, 8. 10. 1 972 §, 29. 10. 2 116 §, 5. 11. 2 158 §, 2 159 §, 19. 11. 2 267) §); Erottajan ja Korkeavuorenkadun kalliosuojatilojen käyttöä (20. 2. 449 §, 30. 4. 942 §); valitusta erään teollisuuslaitosten lautakunnan mainostusoikeuden vuokralleantoa koskevan päätöksen johdosta (27. 2. 500 §); vanhojen rakennusten purkamista tai purettavaksi myyntiä (5. 3. 552 §, 25. 6. 1 322 §, 13. 8. 1 587 §); retkeilymajan rakentamista Stadionin pohjoiskaarteen katsomon alle (5. 3. 554 §, 17. 9. 1 811 §); Brahen leikkipuistorakennuksen hallintaa ja käyttöä (12. 3. 596 §); myymälöiden sulkemisaikaa lauantaisin 15. 6. — 31. 8. välisenä aikana (16. 4. 827 §); Lastenlinnan äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokrasopimuksen uusimista (23. 4. 876 §); myyntiaikaa kioskeissa tai niihin verrattavissa myyntipaikoissa (14. 5. 1 026 §, 9. 7. 1 433 §); suomenkielisen työväenopiston Tarvon saaressa hallitsemien rakennusten vuokra-arvoa (25. 6. 1 321 §); eräiden yhdistysten ym. avustusanomuksia (25. 6. 1 327 §, 17. 9. 1 800 §, 8. 10. 1 963, 1 968 §, 12. 11. 2 215 §); Kansakoulukatu 3:ssa sijaitsevan ammattikoulutalon käyttöä (2. 7. 1 373 §); keskushallinnon virastojen huonetilojen tarvetta ja Meritullinkadulle rakennettavan virastotalon käyttöä (2. 7. 1 383 §); Kauppatorinhallin leipämyymälän n:o 123 vuokralleantoa (9. 7. 1 432 §); alueen ostamista Nikkilän sairaalan ulkoilualueeksi (9. 7. 1 435 §, 10. 12. 2 402 §); Kansanteatteri-Työväenteatterin vapauttamista mainosluvasta määrätyn korvauksen maksamisesta (30. 7. 1 505 §); aloitetta järjestyksen parantamiseksi linja-autoasemalla (30. 7. 1 508 §); Koulumatkailutoimiston lainan koron alentamisanomusta (27. 8. 1 651 §); yhdistetyn elintarvikelaboratorion huoneistokysymystä (3. 9. 1 685 §); kaupungin toimesta purettavista rakennuksista häädettyjen asuntokysymyksiä (3. 9. 1 702 §); kaluston hankkimista Kulosaaren kartanoon (10. 9. 1 744 §); anomusta Rautatientorin pohjoispäässä olevan vedenheittopaikan poistamisesta (10. 9. 1 746 §); Oy. Stockmann Ab:n anomusta saada pystyttää valonheitinmasto Kolmen sepän aukiolle (10. 9. 1 752 §); Pallokentän ja Velodromin eräiden tilojen vapauttamista majoituskäytöstä (17. 9. 1 799 §); aloitetta halpojen asuntojen aikaansaamiseksi vähävaraisille lapsiperheille (24. 9. 1 852 §); lisärakennuksen rakentamista Stansvikin kartanon alueelle (24. 9. 1 853 §); lastentarhasekä äitiys- ja lastenneuvolarakennuksen rakentamista Itä-Herttoniemeen ja siihen liittyviä kysymyksiä (24. 9. 1 855 §, 29. 10. 2 115 §, 19. 11. 2 272 §); yksinäisten miesten ma-

joittamista (24. 9. 1 857, 1 858 §, 29. 10. 2 104 §); virka-asuntokysymyksiä (1. 10. 1 907 §; taloj. 9. 1. 4 §, 5. 3. 27, 28 §, 30. 4. 57 §, 10. 9. 103—105 §, 29. 10. 133, 134 §, 19. 11. 136, 137 §); palopäällikön yksityisauton säilytystä pääpaloasemalla (1. 10. 1 915 §); sauna- ja pesulaitoksen aikaansaamista Etelä-Haagaan (15. 10. 2 017 §); Kauppatorin sillanvartijakojun uusimista ja yleisen käymälän sijoitusta sen yhteyteen (15. 10. 2 018 §); poliisilaitoksen huoneistokysymyksiä (22. 10. 2 062 §); makkaranmyyntipaikan luovutusta lastensuojelujärjestöille (29. 10. 2 103 §); eräiden teurastamon tilojen vuokramaksukysymystä (29. 10. 2 106 §); kalliosuojien hoidon ja valvonnan palauttamista väestönsuojelutoimistolle (5. 11. 2 161 §); Ryttylän koulukodin eräiden huoneiden vuokraamista maatalouskoululle (3. 12. 2 363 §) sekä Kauppatorin jäätelönmyyntipaikan vuokraajalle aiheutuneen tappion korvaamista (17. 12. 2 470 §).

Huoltoviraston pyynnöstä arvioitiin eräiden huoltoavustusta saaneiden henkilöiden omistamia kiinteistöjä (28. 5. 1 140 §, 12. 11. 2 223 §; taloj. 6. 2. 10, 14 §, 26. 3. 40 §, 30. 4. 55, 56 §, 18. 6. 76 §, 15. 10. 118, 119 §, 26. 11. 157 §, 3. 12. 158 §).

8. Eräiden kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kaupunginagronomin selostus kiinteistöviraston maatalousosaston toiminnasta:

Osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginagronomi, apulaiskaupunginagronomi ja toimistonhoitaja. Maatiloilla oli yhteensä 5 työnjohtajaa, 2 apulaistyönjohtajaa ja työntekijöitä vuoden lopussa 61. Maatiloilla suoritettiin vuoden aikana 23 380 työpäivää.

Toimisto oli entisessä paikassa kaupungin omistamassa huvilassa Pukinmäellä, Erkki Melartinintie 7. Kaupunginagronomin luovuttua virka-asunnostaan jäi toimiston käyttöön 1. 6. alkaen yksinomaan huvilan yläkerran huonetila, alakerran huoneiston joutuessa kaupungin lastentarhaksi.

Omassa viljelyksessä oli viisi maatilaa, yhteispinta-alaltaan 915 ha ja vuokralle annettuna 661 ha. Omassa viljelyksessä olleiden peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 57 ha, rukiilla 39 ha, vehnällä 278 ha, ohralla 91 ha, kauralla 134 ha, perunalla 27 ha, lantulla, keittiökasveilla ym. 28 ha, heinällä 218 ha ja laitumena 43 ha. Lannoitukseen käytettiin karjanlannan ja puhtaanapito-osaston toimesta ajetun ns. kaupunkilannan lisäksi salpietaria 33 tn ja Y-lannoksia 288 tn. Maanviljelyskalkkia käytettiin 114 tn. Tärkeimpien viljelyskasvien keskimääräiset hehtaarisadot olivat seuraavat: ruis 1 365 kg, syysvehnä 2 146 kg, kevätvehnä 1 503 kg, ohra 2 454 kg, kaura 1 762 kg, peruna 23 600 kg ja heinä 3 400 kg.

Kertomusvuosi oli sääsuhteiltaan poikkeuksellisen huono ja hallavaurioita esiintyi kaikilla kevätviljoilla. Siemenviljaa saatiin yli oman tarpeen verraten vähän. Viljassa tapahtui sateisten korjuutöiden takia itämis- ja korjuuvahinkoja. Syysviljojen talvehtimisvauriot olivat huomattavat, mm. syysrypsi jouduttiin kyntämään ylös n. 35 ha:n alalta.

Nautakarjaa pidettiin kahdella tilalla. Eläinmäärä vuoden lopussa oli 1 sonni, 77 lehmää ja 27 nuorta eläintä. Maitoa tuotettiin kaikkiaan 325 985 kg. Yhdellä tilalla oli sikala. Sikamäärä vuoden lopussa oli 2 karjua, 21 emakkoa, 77 nuorta sikaa ja 38 porsasta. Hevosia oli vuoden lopussa kaikkiaan 33. Irtaimistosta kuului pääomakalustoon 3 kuormaautoa, 5 leikkuupuimuria, 17 traktoria ja 2 lypsykonetta. Pääomakaluston arvo vuoden lopussa oli 5 310 000 mk.

Pääomamenoja oli kaikkiaan 8 513 345 mk, mistä salaojituskustannus oli 1 332 539 mk, uudisrakennukset 6 180 806 mk ja pääomakaluston hankinta 1 000 000 mk. Varsinaiset menot olivat 69 731 965 mk ja kokonaistulot 79 891 026 mk, joten kameraalista ylijäämää jäi 10 159 061 mk. Puhdas tuotto muodostui kaupallisen kirjanpidon mukaan seuraavaksi: maataloudesta 4 001 522 mk, maanvuokrauksesta 3 005 493 mk, rakennusten vuokrauksesta 122 743 mk, yhteensä 7 129 758 mk.

Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdastuotto hehtaaria kohden oli 4 373 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 4 547 mk.

Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta v. 1956

Kaupunkimittausosaston henkilökuntaan kuuluivat seuraavat viranhaltijat: kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, 4 piiri-insinööriä, geoteknillinen asiantuntija, 7 insinööriä, kartanpiirustuspäällikkö, kiinteistöluettelon hoitaja, 9 mittausteknikkoa, kairausteknikko, 6 laskijaa, 7 kartoittajaa, tonttikirjan hoitaja, toimistonhoitaja, 2 toimistoapulaista, 42 piirtäjää ja piirtäjäharjoittelijaa, haastemies, vahtimestari ja lähetti. Kertomusvuoden aikana osastoon otettiin seuraavat uudet viranhaltijat: 3 insinööriä, kairausteknikko ja toimistoapulainen. Viranhaltijain lukumäärä vuoden lopussa oli yhteensä 88. Lisäksi osastossa oli työsuhteessa olevia mittausetumiehiä, kairaustyönjohtajia, autonkuljettajia, mittausmiehiä ja kairausmiehiä, joiden lukumäärä vaihteli vuodenajoista ja suoritettavien töiden määrästä riippuen 35:n—50:n välillä.

Kertomusvuoden kalustonhankinnoista mainittakoon Land Rover -merkkisen farmariauton hankkiminen kenttätöissä tapahtuviin kuljetuksiin sekä perävaunun hankkiminen siihen. Osaston entinen pakettiauto myytiin kertomusvuonna. Kenttämittauskalustoa täydennettiin hankkimalla Wattsin minuuttiteodoliitti ja Wildin vaakituskoje. Osastoon saatiin kertomusvuoden aikana kaksi sähkökäyttöistä yleislaskukonetta, toimistokirjoituskone sekä matkakirjoituskone. Karttojen monistusta ja valmistusta varten hankittiin Duplomat-kehityskoje ja Laborator 3 S -merkkinen suurennuskoje.

Osaston toiminnalle antoi leimansa vilkas rakennustoiminta, monipuolistuva karttojen tarve sekä asemakaavojen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvät tehtävät. Tärkeimmistä työaloista minittakoon seuraavaa: kertomusvuonna kartoitettiin Kaskisaari ja Mustasaari ynnä eräitä Malmin lentokentän läheisyydessä olevia alueita. Uudismittausta varten valmistettiin ja laskettiin Kulosaaren lounaisosaan monikulmioverkko sekä suoritettiin ja laskettiin tarpeelliset havainnot sen liittämiseksi kaupungin kolmioverkkoon. Täydennysmittauksia suoritettiin eri puolilla kaupungin aluetta. Yhteistyössä puolustuslaitoksen kanssa valmisteltiin maastomerkit Suomenlinnan saarien, Vallisaaren, Santahaminan sekä eräiden muiden saarien ilmakuvakartoitusta varten kertomusvuoden keväällä. Sen jälkeen suoritettiin maanmittaushallituksen toimesta alueen ilmakuvaus, ja karttojen valmistus annettiin erään yksityisen liikkeen suoritettavaksi. Rajamerkkejä mitattiin laajoilla alueilla eri puolilla kaupunkia karttojen täydentämistä ja tulevien asemakaavojen toteuttamista silmälläpitäen. Asemakaavojen pohjakarttojen valmistamista varten suoritettiin kiinteistörajojen tutkimuksia Konalassa, Oulunkylässä, Pakilassa, Laajasalossa, Herttoniemessä ja Kulosaaressa. Eri puolilla kaupungin aluetta suoritettiin tarkkavaakitusmittauksia, joissa määrättiin yhteensä 63 korkeuskiintopistettä.

Harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta saatiin kertomusvuonna ja sitä ennen anotut tonttijaot lasketuiksi vuoden loppuun mennessä. Sitä mukaa kuin tonttijakojen laskutyöt valmistuivat tehtiin ehdotukset tonttijaoiksi. Eräissä tapauksissa, jolloin tonttijaon aikaansaaminen tulevaa rakennustoimintaa silmälläpitäen näytti tarpeelliselta, laadittiin tonttijakoehdotuksia, vaikkei niitä ollut anottu. Katupiirroksia valmistettiin asemakaavoitetuilta alueilta sitä mukaa kuin katulaskut valmistuivat. Kertomusvuonna suoritettiin yleensä anotut tontinmittaukset samoin kuin tilatut rakennuspaikkojen paalutukset ja kivijalkojen katselmuksetkin. Lisäksi suoritettiin aitojen, katujen ja sähkölinjojen paalutuksia ym. tehtäviä. Eräät yleisimmät kaupunkimittausalaan kuuluvat työsaavutukset käyvät ilmi seuraavasta taulukosta (suluissa olevat luvut tarkoittavat vuosia 1954 ja 1955):

		Mittauspiiri					Yhteensä		
		Kanta-kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Herttoniemi	1956	1955	1954
Kartoitusta (etupäässä täydennysmittausta)	ha	26	52	32	178	10	298	510	277
Katu- ja sähkölinjojen paalutusta	km	—	24.0	9.4	4.5	13.0	50.9	33.0	57.0
Kivijalkakatselmuksia	kpl	106	197	55	93	133	594	598	476
Maanjakotoimituksia, suoritettu	»	—	—	—	—	—	30	38	32
näissä erotettu tiloja	»	—	—	—	—	—	30	48	87
yhteiseltä pinta-alaltaan	ha	—	—	—	—	—	8	12	484
Mittakirjan jäljennöksiä	kpl	—	—	—	—	—	398	410	310
Monikulmiopisteitä rakennettu	»	33	13	74	13	172	305	274	293
» laskettu	»	15	105	116	15	172	423	292	733
Monikulmiosivuja mitattu	km	7.0	7.1	19.0	4.6	22.2	59.9	64.0	61.0
» kulmia havaittu	kpl	82	28	187	21	267	585	535	648
Piirroksia eri tarkoituksiin	»	—	—	—	—	—	1131	1 243	955
Pintavaakitusta	ha	29	35	—	—	4	68	180	154
Rakennuspaikan paalutuksia	kpl	97	207	77	141	158	680	739	698
Todistuksia ja otteita	»	—	—	—	—	—	954	813	727
Tontinmittauksia	»	70	87	114	163	58	492	597	408
Tonttijakoehdotuksia	»	58	32	38	37	8	173	195	204
Tonttikartan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	229	204	167

Kaupungingeodeetin toimesta pidettävään tonttikirjaan ja tonttirekisterikarttaan tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisesta sekä tontinmittauksista johtuvat merkinnät. Tonttien rekisteröimisestä ja muista kiinteistöjaoituksen muutoksista tehtiin merkinnät myöskin muihin osastolla laadittaviin karttoihin.

Kaupungin alueella suoritetuissa maanjakotoimituksissa oli kaupunkimittausosaston edustaja saapuvilla. Maanmittaustoimituksista käytiin neuvotteluja sekä asianosaisten että maanmittausinsinöörien kanssa. Kaupungin hankkimien määräalojen lohkomisia suoritettiin tavalliseen tapaan.

Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin maanmittaustoimitusten karttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilan rajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä seikkoja koskevia tutkimuksia ja mittauksia. Tutkimusten perusteella laadittiin mm. rekisterikarttoja ja tehtiin tilaluetteloita asemakaavoitettavista alueista.

Katujen ja pääteiden rakennustöitä silmälläpitäen selvitettiin kertomusvuoden aikana uudisrakennustöihin ja levityksiin tarvittavien alueiden omistussuhteita sekä suoritettiin lasku- ja paalutustöitä.

Kiinteistölautakuntaa varten laadittiin lausuntoja kaupungille ostettaviksi tarjotuista tiloista. Kaupungin kiinteistökauppoja ja -vaihtoja varten laadittiin karttapiirroksia ja suoritettiin arkistotutkimuksia. Osaston toimesta suoritettiin myös tutkimustöitä niitä oikeudenkäyntejä ja neuvotteluja varten, joita kaupungilla on ollut vireillä valtion kanssa eri alueiden omistus- ja hallintasuhteista.

Kaupunkimittausosasto osallistui katumaakorvausasiain käsittelyyn täydentämällä katu- ja viemärikorvausten osittelua varten aikaisemmin laadittuja luetteloja, mikäli se kiinteistöjaoituksen muutosten johdosta oli käynyt tarpeelliseksi. Katumaakorvauslausuntoja annettiin kansliaosastolle kertomusvuoden aikana 54 kpl rakennuslupien myöntämisen yhteydessä otettavia vakuuksia varten sekä eräissä tapauksissa tonttiosastolle tonttien arvon määräämistä varten.

Niissä katselmuksissa, joita maistraatti kertomusvuoden aikana piti katuja luovutettaessa yleiseen käyttöön, oli kaupunkimittausosastosta edustaja saapuvilla. Osasto osallistui myös muuttuneiden maantiejatkojen mittaukseen ja laati piirroksia maantiejatkojen päätepisteistä. Lisäksi osallistuttiin esikaupunkialueiden isännättömien ojien kuntoonpanotöiden järjestelyä varten suoritettuihin valmisteluihin.

Kantakarttoja mittakaavassa 1 : 500 uusittiin piirtäen muovipohjalle 266 lehteä, mikä vastaa n. 3 200 ha:n suuruista aluetta (ed. v. 255 lehteä ja 3 000 ha). Täydennysmittausten perusteella täydennettiin karttoja jatkuvasti ja pidettiin ajan tasalla.

Painettujen karttojen alkuperäislehtiä pidettiin samoin jatkuvasti ajan tasalla. Viras-

tokartan 1 : 4000 kahdeksasta lehdestä otettiin uusi, täydennetty painos. Ns. punaväri-kartan 1 : 10000 väliaikaispainosta varten tehtiin kuuden karttalehden pohjatyöt. Matkailijakarttaa täydennettiin kahta painosta varten, joista ensimmäinen otettiin kertomusvuoden keväällä mittakaavassa 1 : 15000. Osoitekartta, joka piirretään mittakaavassa 1 : 4000 ja painetaan 1 : 10000, piirrettiin kaupungin alueelta melkein kokonaan valmiiksi ja Espoon kunnan tilaamien viiden karttalehden työt aloitettiin. Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitealle piirrettiin Kantakaupungin alueelta mittakaavassa 1 : 2000 noin 1 400 ha:n suuruinen alue yhteensä seitsemälle karttalehdelle alkuperäismaaston korkeussuhteista, kalliopaljastumista sekä vanhoista rantaviivoista. Lisäksi laadittiin eräille kaupungin virastoille ja laitoksille eri mittakaavaisia karttoja soveltamalla entisten karttojen alkuperäiskappaleita. Maanmittaushallituksen peruskarttatyö kaupungin pohjoisosasta saatettiin kertomuskaudella valmiiksi.

Maaperätutkimusjaosto suoritti kertomusvuoden aikana 27 erillistä maaperä- ja pohjatutkimusta asemakaavoitusta ja kaupungin rakennustoimintaa varten. Tutkimukset jakautuvat eri toimeksiantajien kesken seuraavasti: kiinteistöviraston eri osastot 7 kpl, rakennusviraston eri osastot 18 kpl ja kaupungin teollisuuslaitokset 2 kpl. Lisäksi v:n 1955—56 vaihteessa aloitettu ns. Vartiokylän teollisuusalueen (n. 200 ha) maaperätutkimuksen kenttätyöt suoritettiin suurimmalta osaltaan vuoden loppuun mennessä. Esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean toimeksiannosta suoritettiin syyskuusta lähtien maaperä- ja kallioperätutkimuksia keskikaupunkialueella. Varsinaisten tutkimusten lisäksi osallistuttiin neuvotteluihin ja annettiin suullisia lausuntoja kaupungin suunnitteleville ja rakentaville viranomaisille maarakennus- ja perustuskysymyksistä.

Kiinteistöluettelo saatiin vuoden aikana kokonaisuudessaan ajan tasalle. Siihen merkittiin 87 oston tai vaihdon kautta hankittua tilaa tai tonttia rakennuksineen ja poistettiin vastaavasti 125 myytyä tai vaihdettua tonttia tai määräalaa, samoin merkittiin 27 ostettua rakennusta ja 41 uudisrakennusta ja poistettiin 42 myytyä tai purettua rakennusta. Tonttien vuokrauksia kirjattiin 86. Diaariin merkittyjä kirjelmiä ja päätösluetteloita saapui kiinteistöluetteloon 354.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kertomus:

V:n 1956 aikana suoritettiin verrattain runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus tehtiin kaikkiaan 40 asunnossa ja osittainen korjaus 3 asunnossa. Useiden talojen ulkomaalaus toimitettiin. Karstulantien taloryhmän rakennusten edellisinä vuosina aloitettua laudoitustyötä jatkettiin ja päällystettiin 5 rakennusta ulkopuolisella laudoituksella, jolloin ko. taloryhmän rakennusten laudoitustyö saatettiin loppuun. Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi vielä edelleen.

Asuinhuoneistojen ja huoneiden lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuotena. Huoneistojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä kertomusvuoden päättyessä oli seuraava:

Taloryhmä	Huoneistoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	Asukkaita huonetta kohti
Hietaniemenkatu 5—13	68	80	199	2.5
Kirstinkatu 16	40	44	119	2.7
Somerontie 4—12	124	130	349	2.7
Kangasalantie 13—19	239	240	705	2.9
Karstulantie I—XXI	333	500	1 040	2.1
Mäkelänkatu 37—43	87	175	302	1.7
Sammatintie 9—11	48	72	141	2.0
Yhteensä	939	1 241	2 855	2.2

Vastaava asukasluku v:n 1955 päättyessä oli 2 975 ja asukkaita huonetta kohti 2.4.

Asuinhuoneistojen lisäksi oli 4 myymälähuoneistoa ja konttorihuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttori sijaitsi.

Asuinhuoneistojen vuokrat korotettiin 1. 1. lukien 25 %:lla edellisen vuoden päättyessä voimassa olleisiin vuokriin verrattuna. Samoin korotettiin myymälähuoneistojen vuokrat 1. 4. lukien n. 20—30 %:lla siihen asti voimassaolleisiin vuokriin verrattuna.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenevät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilinpäätöksen mukaan, mk
Vakinaiset viranhaltijat	2 754 000	3 347 250
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	245 000	255 660
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	210 000	200 360
Muut palkkamenot	482 000	553 735
Vuokrat	136 000	171 950
Lämpö	260 000	299 750
Valaistus	1 000 000	1 049 333
Siivoaminen	20 000	8 731
Vedenkulutus	1 690 000	1 825 169
Puhtaanapito	2 200 000	3 904 907
Kalustonhankinta	80 000	62 187
Kaluston kunnossapito	30 000	18 077
Korjaukset	8 730 000 [1]	6 571 296 [1]
Yhteensä	17 837 000 [1]	18 268 405 [1]

Eri taloryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

	Mk
Hietaniemenkatu 5—13	2 313 614
Kirstinkatu 16	831 244
Somerontie 4—12	1 648 399
Kangasalantie 13—19	3 526 393
Karstulantie I—XXI	5 287 070
Mäkelänkatu 37—43	2 899 986
Sammatintie 9—11	1 624 749
Kangasalantie 11, isännöitsijän asunto	136 950
Yhteensä	18 268 405 [1]

Vuokrasaatavia oli v:lta 1955 siirtynyt jääminä 2 975 mk. Etukäteen oli v. 1955 maksettu kertomusvuoden vuokria 111 300 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1957 vuokria etukäteen 152 390 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä v:een 1957 10 585 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 22 307 650 mk.

Asuntotuotantokomitea

Komitean kokoonpano. Komiteaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana kiint. joht. Juho Kivistö sekä jäseninä prof. Hilding Ekelund, dipl. ins. Alpo Lippa, dipl. ins. Kaarlo Pettinen sekä ent. kiint. joht. Väinö Salovaara. Komitean varapuheenjohtajana toimi arkkit. Paavo Hanste kuolemaansa 13. 1. saakka, hänen jälkeensä valittiin uudeksi varapuheenjohtajaksi arkkit. Väinö Tuukkanen. Sihteerinä oli varat. Heikki Sahrakorpi. Komitean asiantuntijana oli osastosiht. Ole Christiansen.

Toimihenkilöt. Kertomusvuoden päättyessä oli asuntotuotantokomitean palveluksessa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkaisia toimihenkilöitä 18. Vuoden aikana erosi palveluksesta 3 ja palvelukseen otettiin vastaavasti 3 toimihenkilöä.

[1]) Määrät osoittavat vuosikuluja ilman rakennusten ulkokorjauksista johtuneita menoja, jotka esiintyvät rakennusviraston talorakennusosaston tileissä. Määriin ei myöskään sisälly kiinnitetyn pääoman korkoa ja kuoletusta.

Kokoukset ja tarkastukset. Asuntotuotantokomitean kokouksia oli vuoden aikana 40, teknillisen jaoston kokouksia 39. Lisäksi pitivät asuntotuotantokomitean nimeämät työmaatoimikunnat rakennusvaiheen aikana kullakin työmaalla työmaakokouksia keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa ja rakennusohjelmien valmistuttua osallistuivat luovutus- ja vastaanottotarkastuksiin ja vuositakuuaikojen päättyessä vuositarkastustilaisuuksiin sekä vuositarkastustöiden jälkitarkastuksiin.

Rakennustoiminta. Kertomusvuonna asuntotuotantokomitea sai päätökseen seuraavat v:n 1955 rakennusohjelmat: Kiinteistö-oy. Tuhkimontie 10 (30. 4.), Kiinteistö-oy. Tolarintie 4 ja 8 (1. 8.), Kiinteistö-oy. Siilitie 1 (16. 10.), Kiinteistö-oy. Sahanmäki v:n 1955 rakennusvaihe (10. 9.) sekä Asunto-oy. Aitio (15. 7.).

Lisäksi saattoi asuntotuotantokomitea seuraavat v:n 1955 rakennusohjelmaan kuuluvat kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennustyöt päätökseeen: Asunto-oy. Koskelantie 35—37 ja Asunto-oy. Mäenlaskijantie 2 (31. 5.) sekä Asunto-oy. Vellamonkatu 15.

Kertomusvuonna ryhtyi asuntotuotantokomitea toteuttamaan seuraavia v:n 1956 rakennusohjelmia sekä kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennusohjelmia:

1. Komitean toimesta perustetut kiinteistöyhtiöt:

Rakennusohjelman nimi	Rakennusten lukumäärä	Tilavuus, m³	Asuinhuoneistojen lukumäärä	Asuinhuoneistojen pinta-alat, m²	Aravan alustavasti vahvistamat rak. kustannukset mk	Rakennustöiden alkamispäivä
Kiinteistö-oy. Siilitie 5	5	59 000	246	12 480.0	562 600 000	16. 5.
» Siilitie 7	7	71 490	274	14 993.0	717 690 000	28. 11.

2. Kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetut asunto-osakeyhtiöt:

Asunto-oy. Violankatu 6	1	6 090	32	1 282.0	63 200 000	1. 9.
» Hämeentie 65	1	5 490	20	995.0	50 260 000	14. 6.
» Ensikodintie 6	1	4 400	27	943.2	45 055 000	1. 6.
» Haavikkotie 15—17	2	6 630	20	1 096.4	61 900 000	27. 8.
» Orioninkatu 10—12	1	6 440	29	1 417.3	69 500 000	25. 10.
» Ulvilantie 17 A	5	43 770	207	10 103.9	429 950 000	3. 9.
» Porintie 9	4	33 204	149	7 799.1	321 715 000	3. 9.
Porintien Lämpökeskus Oy.	1	1 117	—	—	25 750 000	3. 9.

Kaikki muut em. rakennusohjelmat oli Arava sisällyttänyt kertomusvuoden rahoitukseen lukuun ottamatta Asunto-oy. Ulvilantie 17 A:n, Asunto-oy. Porintie 9:n sekä Porintien Lämpökeskus Oy:n rakennusohjelmia, jotka Arava määrärahan niukkuuden takia oli ilmoittanut sisällyttävänsä v:n 1957 Arava-lainoitukseen. Koska yhtiöt olivat saattaneet suunnittelutyöt valmiiksi, anoivat ne Aravalta oikeutta saada aloittaa rakennustyöt kertomusvuoden syyskuussa. Todettuaan, että rakennusohjelmien rakennuskustannusten rahoitus oli turvattu kaupunginhallituksen asuntotuotantokomitean käyttöön myöntämillä määrärahoilla ja osakkailta ja ennakkomerkitsijöiltä perityillä omilla varoilla, suostui Arava yhtiöiden anomukseen ja myönsi oikeuden aloittaa rakennustyöt kertomusvuoden lopulla.

Rakennusohjelmien rakennustöiden aloittamisessa noudatettiin Aravan vaatimaa porrastusta, ts. rakennustyöt aloitettiin vasta sen jälkeen kun Arava oli antanut niille aloittamisluvan.

Rakennusohjelmien rakennustyöt teetettiin aikaisemmin omaksutun käytännön mukaan yksityisillä urakoitsijoilla, joilta vaadittiin asuntotuotantokomitean ns. omista ohjelmista asuntotuotantokomitean ja kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettujen asunto-osakeyhtiöiden rakennustoimikuntien hyväksymät takuut rakennusaikaisten ja vuositakuutöiden suorittamisen vakuudeksi.

Tarjouksia pyydettiin 6—12:lta urakoitsijaliikkeeltä ja työt annettiin halvimman tarjouksen tehneelle. Alaurakat alistettiin kaikissa muissa suhteissa pääurakoitsijan valvon-

taan lukuun ottamatta maksusuorituksia, jotka asuntotuotantokomitea maksoi suoraan urakoitsijoille urakkasopimuksessa mainittujen ehtojen mukaisesti.

Kirjanpito- ja rakennuskustannusten rahoitus. Asuntotuotantokomiteassa pidettiin rakennusohjelmittain erillistä kortistoa maksetuista menoista ja perityistä tuloista sekä nostetuista lainoista. Kortistosta kävi selville rakennuskustannukset sekä rakennusten rahoitukseen Aravan hyväksymien I- ja II-sijaisten lainojen nostot sekä perityt osakepääoma- ja rakennusrahastovarat.

Asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien menot olivat kertomusvuonna 1 284 310 053 mk ja erillisten asunto-osakeyhtiöiden menot 487 507 218 mk eli yhteensä 1 771 817 271 mk.

Asuntotuotantokomitean varsinaisia rakennusohjelmia varten rahalaitoksilta ja Aravalta nostetut lainat olivat 506.5 mmk sekä kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettuja asunto-osakeyhtiöitä varten rahalaitoksilta ja Aravalta nostetut lainavarat sekä osakkailta ja ennakkomerkitsijöiltä perityt omat varat 213 194 973 mk eli yhteensä 719 694 973 mk. Varsinaisia rakennusohjelmia varten käytettiin kaupungin varoista myönnettyjä lainoja sekä omia varoja kertomusvuonna 777 810 053 mk sekä erillisiä asunto-osakeyhtiöitä varten 274 312 245 mk, yhteensä 1 052 122 298 mk.

Asuntotuotantokomitean yleiskustannukset. Yleiskustannuksia maksettiin kertomusvuoden aikana kirjanpidon mukaan 19 255 429 mk. Kustannukset jaettiin neljännesvuosittain asuntotuotantokomitean rakennusohjelmien kesken asianomaisten rakennusohjelmien menotileiltä maksettujen menojen markkamääräsuhteessa. Yleiskustannuksiin sisältyvät sopimuspalkkaisten toimenhaltijain palkat, toimistovuokrat, toimistotarvikkeet ja työvälineet, puhelin- ja sähkökulut sekä työnantajan kansaneläke- ja lapsilisäosuudet.

Rakennustarvikevarasto. V:lta 1955 siirtyneen rakennustarvikevaraston jäännöstarvikkeet sijoitti asuntotuotantokomitea kertomusvuoden aikana asuntotuotantokomitean varsinaisiin rakennusohjelmiin ja kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettuihin asunto-osakeyhtiöihin käyvästä hinnasta. Varasto lopetettiin sen johdosta, että rakennustarvikkeita oli jälleen saatavissa eikä asuntotuotantokomitea tule hankkimaan minkäänlaisia rakennustarvikkeita varastoonsa. Mikäli komitea vastaisuudessa suorittaa itse kalustojen ja laitteiden hankintoja, hankitaan ne suoraan ao. rakennusohjelman laskuun.

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatut määrärahat ja niiden käyttö. V:n 1949—1955 talousarvioissa myönnettyjen määrärahojen, 6 497 836 550 mk:n lisäksi oli kertomusvouden talousarvioon myönnetty 1.2 mrd mk, joten määrärahoja oli kaikkiaan yhteensä 7 697 836 550 mk. Kaupunginhallitus oli määrärahasta kertomusvuoden loppuun mennessä myöntänyt asutuslautakunnalle 1 337 662 000 mk, Kisakylän rakennusohjelmalle 498 802 078 mk ja jäännös, 5 861 372 472 mk, oli myönnetty tai sidottu asuntotuotantokomitean käytettäväksi seuraavasti:

	Mk	Mk
Asuntotuotantokomitean varsinaisia rakennusohjelmia varten:		
Kaupunginhallituksen v. 1949—1955 myöntämien määrärahojen saldo	3 366 088 290	
V:n 1956 aikana myönnetyt määrärahat	24 000 000	
V:n 1956 tilinpäätöksen yhteydessä tai sitä ennen sidotut määrärahat, yhteensä	1 458 150 584	4 848 238 874
Kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustettuja asunto-osakeyhtiöitä varten:		
Kaupunginhallituksen myöntämien määrärahojen saldo v. 1955	513 124 000	
V:n 1956 aikana myönnetyt määrärahat	10 505 000	
V:n 1956 tilinpäätöksen yhteydessä sidotut määrärahat 501 519 228 mk, josta vähennetään kaupunginhallituksen myöntämät määrärahat sekä määrärahojen peruutukset ja yhtiöiltä takaisin perityt kustannukset 12 014 630 mk	489 504 598	1 013 133 598
		5 861 372 472

Talousarvioon varattujen määrärahojen lisäksi varasi kaupunginhallitus aikoinaan asuntotuotantokomitean käytettäväksi kaupungin rahatoimistoon 1 mrd mk:n suuruisen kassareservin, mikä toimenpide on ollut välttämätön, koska Arava ei anna nostaa lainoja ennenkuin vasta sitten, kun yhtiö on perustettu ja määrätty työvaihe saavutettu ja rahalaitokset vasta silloin, kun rakennustyö on saavuttanut vesikattovaiheen.

Pienehköjen menojen, kuten asiakirjojen lunastus- ym. maksujen suorittamista varten on kaupunginhallitus myöntänyt asuntotuotantokomitealle 100 000 mk:n suuruisen käteiskassan, josta pidetään erillistä kassakirjaa.

5. Hankintatoimisto

Henkilökunta. Toimistossa oli v:n 1956 alussa 16 vakinaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 20 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä, vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 16, 4 ja 22. Tp. apulaisesimiehen virka muutettiin 16. 5. vakinaiseksi apulaishankinta-asiamiehen viraksi ja sitä nimitettiin hoitamaan Toivo Kivismäki. Toimistoon palkattiin ajaksi 15. 5. — 30. 6. tp. toimistoapulainen sekä painatusosastoon osapäivätyöntekijä marras-joulukuun ajaksi. Toimiston varastomies-autonkuljettajaksi palkattiin 6. 11. alkaen Stig Mattson sekä konekorjaamoon konehuoltajaksi 1. 6. lukien Kalle Ylimutka.

Teknilliset välineet. Konekorjaamoon hankittiin paineilmakompressori koneiden kuivaamiseen pesun jälkeen. Monistamoon hankittiin uusi monistuskone. Lisäksi saatiin toimiston käyttöön Willys-Station Wagen -merkkinen henkilö-pakettiauto.

Hankintojen valmistelu ym. Hankintatoimiston edustaja oli kaupunginhallituksen asettaman ns. hankintaohjekokonaisuutta laativan komitean jäsenenä kertomusvuoden ajan. Edelleen oli toimiston edustaja kertomusvuodeksi asetetun sairaalalautakunnan hankintatoimikunnan samoin kuin poikien ammattikoulutalon rakennustoimikunnan hankintoja käsittelevän toimikunnan jäsenenä.

Toimiston aloitteesta käytiin kertomusvuoden aikana neuvotteluja eräiden kaupungin laitosten kanssa, jolloin käsiteltiin erilaisia hankinta-alan kysymyksiä. Mm. pesulanjohtajien ja sairaalataloudenhoitajien kanssa käydyissä yhteisissä neuvotteluissa käsiteltiin pesuloiden pesuainekysymystä ja siihen liittyviä seikkoja sekä sovittiin pesuaineiden käytön yhdenmukaistamisesta v:n 1957 alusta lukien. Virastojen ja laitosten yhteisiä kysymyksiä käsiteltäessä päätettiin jätepaperin keräystavoista. Hankintaelimien edustajien neuvotteluissa käsiteltiin mm. kiertokirje-, vuosialennus- ja eri hankintaelinten kustannuslaskenta- yms. yhteisiä kysymyksiä. Sairaaloiden sidetarpeiden standardisoimista tutkittiin edelleen. Hankintatoimiston hankintavaltuuksiin kuuluvien kysymysten selvittämiseksi ja edelleen kehittämiseksi työskenneltiin mm. tavara- ja vuosialennuskysymysten selvittämiseksi.

Vuositarjouksia pyydettiin kertomusvuoden hankintoja silmälläpitäen seuraavista tarvikkeista: harjavalmisteet, vakiovalmisteiset kalusteet, koulutarvikkeet, lattiavaha, lehtiöt, leimasimet sekä pesu- ja puhdistusaineet. Samoin pyydettiin tarjoukset toimistokoneiden huollosta. Kertomusvuonna pyydettiin myös tarjouksia v:n 1957 hankintoja varten.

Hankintatoimiston käytettävissä olleista yleisen kunnallishallinnon pääluokan erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista kaluston hankintamäärärahoista suoritettiin niiden laitosten kalustonhankinnat, joita varten ei ollut osoitettu erillistä kaluston hankintamäärärahaa. Tästä 30 mmk:n suuruisesta määrärahasta toimiston suorittamat kuukausihankinnat olivat n. 26 % eli 7 848 672 mk.

Toimisto suoritti sairaalahankintoja ja osallistui niiden valmisteluun antamalla lausuntonsa sairaalalautakunnalle. Toimiston käsittelemät sairaalahankinnat olivat markkamäärältään 125 909 985 mk. Samoin osallistuttiin mm. äitiys- ja lastenneuvoloiden, kirjaston, kouluhammasklinikoiden, nuorisotoimiston, kunnalliskodin ja vanhainkodin erikoiskalusteiden ja kojeiden hankintoihin, osoitettiin laitoksille vakiovalmisteisten toimisto- ja asuntokalusteiden edullisimmat ostopaikat ja avustettiin laitoksia tilausvaihees-

sa. Toimisto antoi myös lausuntonsa satamalaitoksen Länsisataman huoltorakennuksen suurkeittiön kalustosta ja koneista sekä tuberkuloosiparantolan vastaavista laitteista sekä osallistui hankintaneuvotteluihin.

Talousarvion käsittelyvaiheessa toimisto antoi kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot eri laitosten kaluston hankintaa varten tekemistä määrärahaehdotuksista.

Hankintatoimiston laskutus kertomusvuonna oli seuraava: jakeluvarasto 38 202 713 mk, konekorjaamo 4 463 263 mk, rotaprint 5 303 610 mk, valokopio 2 486 887 mk, develop 330 705 mk, kaukopuhelut 3 814 400 mk, auto 9 360 mk, kartat 468 190 mk, puhelinmaksut 95 644 mk ja sekalaiset maksut 68 606 mk.

Toimistokoneiden hankinta ja huolto. Uusia toimistokoneita hankittiin seuraavasti: kirjoituskoneita 154 kpl, kirjanpitokoneita 2 kpl, laskukoneita 203 kpl. Nämä hankinnat olivat markkamäärältään yhteensä 25 763 982 mk. Toimistokonekanta lisääntyi kertomusvuoden aikana 359 kpl, joista 17 oli kansakouluille tarkoitettuja opetuskoneita. Poistot huomioon ottaen oli konekannan lisäys n. 10 %.

Hankintatoimiston konekorjaamolla oli huollettavanaan 2 200 konetta, joiden lisäksi Merso Oy:n huollossa oli 366 konetta. Toimiston konekorjaamon laskutus em. huollosta oli 4 506 515 mk ja Merso Oy:n 549 593 mk, yhteensä 5 056 108 mk.

Laitosten ja virastojen käytöstä poistamia toimistokoneita vastaanotettiin vuoden aikana yhteensä 79, joista kirjoituskoneita oli 14, laskukoneita 62 ja kirjanpitokoneita 3. Näistä sijoitettiin uudelleen 7 kirjoituskonetta ja 14 laskukonetta.

Lainakonevarastossa oli kertomusvuonna käytettävissä 13 kirjoituskonetta ja 8 laskukonetta. Laskukoneiden määrä osoittautui aivan riittämättömäksi.

Painatus- ja sidontamäärärahojen käyttö nousi kertomusvuonna 114 062 944 mk:aan (99 088 741 mk v. 1955).

Kaupungin ilmoituksista ja kuulutuksista aiheutuneet menot olivat 15 165 364 mk.

Painatusasioista mainittakoon, että suunnitelmat uusien rotaprint- sekä valokopiokoneiden saamiseksi valmistuivat vuoden loppuun mennessä, mutta niiden toteuttaminen siirtyi v:een 1957.

Puhelinasiain hoito. Kertomusvuonna saatiin jäljellä olevat vuokrapuhelimet lunastaa osuuspuhelimiksi; tämä lunastusoikeus koski 66 puhelinta. Lisäksi lunastettiin uusia puhelinosuuksia vuoden aikana 95 kpl.

6. Järjestelytoimisto

Toiminnan pääpaino v. 1956 oli erilaisissa rationalisoimistutkimuksissa, jotka kohdistuivat organisaatio-, työmenetelmä- ja järjestelykysymyksiin. Huomattava osa toimistotutkimuksista käsitteli laskentatehtävien koneellistamista. Toimiston antamien lausuntojen määrä lisääntyi lähes 30 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työturvallisuustoiminta samoinkuin lomakerationalisointikin järjestelmällisenä työmuotona pantiin alulle kertomusvuoden aikana. Aloitetoiminta jatkui jokseenkin yhtä vilkkaana kuin edellisenäkin vuonna. Sensijaan koulutustoiminta siirtyi kaupungin koulutuspäällikön hoidettavaksi.

Kaupungin palvelukseen rationalisoimistehtäviin tulevan henkilökunnan samankaltaisten valintaperusteiden ja tarpeellisen jatkokoulutuksen varmistamiseksi kaupunginhallitus päätti 8. 11. velvoittaa virastot ja laitokset hankkimaan järjestelytoimiston lausunnon ko. tehtäviin pyrkivistä henkilöistä, velvoittaa nämä viimeistään toisen vuoden kuluessa palvelukseen tulonsa jälkeen osallistumaan järjestelytoimistossa ainakin yhden rationalisoimistutkimuksen suorittamiseen sekä oikeuttaa järjestelytoimiston tarvittaessa ohjaamaan ja valvomaan virastojen ja laitosten rationalisoimishenkilökunnan jatkokoulutusta.

Työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat virkamiesjäseninä kaupunginjohtajat, apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri ja kaupunginreviisori sekä muina jäseninä toim. joht. Janne Hakulinen, huoltopääll. Kössi Kulo, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, prof. Eino Niini ja opetusneuvos Antero Rautavaara. Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa ja käsitteli mm. seuraavat asiat: järjestelytoimiston v:n 1955 toimintakertomus; asiantuntijajaoston asettaminen laajempien organisaatiota koskevien tai muuten merkityksellisten rationalisoimistutkimusten käsittelyä varten; ehdotus komitean asettamiseksi pohtimaan kaupungin autojen käyttöä koskevaa järjestelytoimiston tutkimusta; kaupungin palvelukseen otettavan rationalisoimishenkilökunnan valintaa ja jatkokoulutusta koskevat järjestelytoimiston ehdotukset; reikäkorttiasiantuntijan palkkaaminen järjestelytoimistoon valvomaan reikäkorttikeskusten toimintaa ja valmistelemaan elektronikoneiden käytäntöön ottoa sekä reikäkorttisuunnittelijaksi koulutettavan harjoittelijan ottaminen em. asiantuntijan avuksi. Lisäksi puollettiin järjestelytoimiston tp. työntutkimusinsinöörin viran vakinaistamista, 23. palkkaluokan työntutkijan viran lakkauttamista sekä eräiden uusien virkojen perustamista koskevia järjestelytoimiston ehdotuksia.

Työtehoneuvottelukunnan asiantuntijajaoston 17. 12. pidetyssä kokouksessa käsiteltiin kaupungin kesäleikkitoimintaa koskevaa tutkimusselostusta.

Henkilökunta. Järjestelytoimiston uuteen tp. 33. palkkaluokan järjestelyinsinöörin virkaan valittiin 1. 11. alkaen dipl. ins. Esko Pennanen, tp. 29. palkkaluokan toimistotyöntutkijan virkaan 16. 2. alkaen sosion. Kurt Nordman, uuteen 27. palkkaluokan toimistotyöntutkijan virkaan hallinto-op. kand. Eero Kostamo 16. 10. alkaen, uuteen tp. 27. palkkaluokan lomakesuunnittelijan virkaan ekon. Eero Ek 4. 10. alkaen, tp. 26. palkkaluokan työturvallisuustarkastajan virkaan tekn. Lauri Tarkiainen 16. 2. alkaen, 23. palkkaluokan työntutkijan virkaan Mauri Venesjärvi 1. 3. alkaen sekä tp. 23. työntutkijan virkaan Ilkka Koskinen 16. 4. alkaen.

Huoneisto. Toimisto sai Sofiankatu 1 B:n kolmannesta kerroksesta lisätilaa kolme huonetta ja eteisen, yhteensä 101 m^2.

Ennen v. 1956 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Tutkimus kaupungin autojen käytön järjestämisestä valmistui 4. 4. Tutkimuksen perusteella tehtiin ehdotus mm. autojen korjaukseen ja myyntiin liittyvien tärkeimpien ratkaisujen keskittämisestä samalle elimelle sekä autojen käyttöä ja korjausta koskevan kustannuslaskennan kehittämisestä.

Satamalaitoksen satamarakennusosaston organisaatiotutkimus valmistui lopullisesti 2. 6. Se kohdistettiin tehtävien suoritukseen sekä toiminnan kehittämismahdollisuuksiin organisatooristen muutosten avulla. Tutkimusten perusteella ehdotettiin alistussuhteiden ja työnjaon tarkistuksia mm. suunnittelun, välineistön kunnossapidon sekä toimistotöiden osalta. Lisäksi ehdotettiin mm. uivaa kalustoa samoinkuin koneita ja laitteita koskevan huolto- ja korjaustoiminnan sekä kustannuslaskennan kehittämistä. Yksi insinöörin virka ehdotettiin muutettavaksi satamajohtajan alaiseksi järjestelyinsinöörin viraksi.

Rakennusviraston laskentatoimen tutkimukset johtivat 17. 5. tehtyyn alustavaan esitykseen viraston hallinnollisen kirjanpidon, kustannuslaskentakirjanpidon ym. uudelleen järjestämisestä kirjanpitokoneiden avulla. Rakennusviraston puolesta tehtiin tähän liittyvä esitys, joka mm. sisälsi tili- ja litterapuitteiden uudistamisen. Rakennusviraston taholta päätettiin laskentatointa ryhtyä kehittämään esitettyjen suuntaviivojen mukaisesti. Suunnittelutyöt aloitettiin myös puhtaanapito-osastossa. Rakennusviraston kirjaamisjärjestelmän uudistamisesta tehtiin 11. 9. ehdotus, joka sellaisenaan hyväksyttiin ja toteutettiin.

Huoltokassaan hankittiin järjestelytoimiston edellisenä vuonna tekemän esityksen mukaisesti kaksi kirjanpitokonetta. Koneellistamisen seurauksena siirrettiin huoltokassasta kolme toimistoapulaista muihin tehtäviin.

Teurastamon kirjanpidon muuttamisesta tulojen kirjanpidosta veloituskirjanpidoksi ja samalla laskentatoimen uudelleen järjestelystä tehtiin esitys 2. 2. Se sisälsi teurastamon laskutuksen täydellisen uudistamisen ja siirtämisen koneellisesti suoritettavaksi. Esitykseen sisältyi myös kassarekisterikoneen sekä osoitekoneen hankkiminen. Laskutukseen liittyvä lomakejärjestelmä esitettiin kokonaan uudistettavaksi. Teurastamo hankki kirjanpitokoneen ja osoitekoneen. Uudistusten avulla laskettiin saavutettavan ainakin kahden toimistoapulaisen työn säästö.

Oppivelvollisten lasten luettelossa v. 1955 suoritetun tutkimuksen johdosta kaupunginhallitus kehotti kansakoulujen johtokuntia toteuttamaan järjestelytoimiston ehdottamat työn yksinkertaistamistoimenpiteet, kuitenkin siten, että molemmat luettelot edelleen pidetään erillään ja että ruotsinkielisen luettelon hoitaja riittävästi osallistuu työhön myös suomenkielisen luettelon puolella. Toimenpiteiden tultua suoritetuiksi oli johtokuntien tehtävä esitys oppivelvollisten lasten luetteloiden henkilökunnan supistamisesta.

Lastentarhoissa v. 1955 suoritetun tutkimuksen johdosta kaupunginhallitus päätti kehottaa lautakuntaa mm. ryhtymään kokeiluihin kirjaamismenettelyn yksinkertaistamiseksi, laatimaan ehdotuksen leikkipuisto- kesäleikkitoimintaa koskevaksi työjärjestykseksi sekä tekemään esityksen leikkipuistoja varten tarvittavasta henkilökunnasta. Kertomusvuoden kesällä tutkittiin kesäleikkikenttien eri toimintamuotoja ja henkilökunnan tehtäviä. Tutkimuksen perusteella esitettiin, että henkilökuntavahvuuksia määrättäessä otettaisiin huomioon osanottajamäärien suhde eri kentillä eri kuukausina sekä että kesän aikana vapaina olevat lastentarhanopettajat sijoitettaisiin vuosiloman yli meneväksi ajaksi kesäleikkikentille tilapäisesti palkatun henkilökunnan tehtäviin.

Kaupungin lomakerationalisoinnin järjestämistä varten päätti kaupunginhallitus, että järjestelytoimistoon palkataan 27. palkkaluokan tp. lomakesuunnittelija.

Kaupungin tiedotus- ja suhdetoiminnan kehittämistä koskeneen v. 1955 tehdyn esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti 19. 1. asettaa 9-jäsenisen komitean harkitsemaan, miten tiedotus- ja suhdetoiminta olisi järjestettävä lähinnä tiedotussihteerin palkkaamista silmälläpitäen ja laatimaan tätä varten yksityiskohtaiset toimintaohjeet.

Eräiden viranhaltijain työaikaa koskevan tutkimuksen toinen osa valmistui 26. 6., jolloin annettiin lausunto kaupungin virastojen ja laitosten puhelinvaihteissa työskentelevien puhelunvälittäjien työajan järjestelystä. Tutkimukseen liittyi Puhelinyhdistyksen mekaanisin laskijalaittein suorittama saapuneiden puheluiden määrän tutkiminen eri vaihteissa.

Yleisön vastaanottoaikojen yhdenmukaistamista kaupungin virastoissa koskeneen v. 1954 suoritetun selvityksen tuloksena kaupunginhallitus 26. 1. päätti, että vastaanottoaikojen tulee yleensä olla klo 9.00—15.30.

Uudet tutkimukset

Liikennelaitoksen ylemmän johdon organisaatiota koskeva tutkimus valmistui 3. 12. Sen perusteella ehdotettiin, että v. 1957 palkattaisiin laitokseen organisaatiopäällikkö ja laskentapäällikkö sekä että ryhdyttäisiin kiireellisesti tarkistamaan eri osastojen työnjakoa ja sisäistä organisaatiota sekä toteuttamaan kustannuslaskentaa koskevia suunnitelmia. Lautakunnan sekä laitoksen ohjesäännön ja organisaation uudistamiskysymyksen oltua myöhemmin ratkaisuvallan siirtämistä pohtivan toimikunnan käsiteltävänä järjestelytoimisto suoritti toimikunnalle eräitä liikennelaitoksen organisaatiota koskevia lisäselvityksiä.

Kaupungin kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapitotoiminnan tutkimus ja siihen liittyen rakennusviraston talorakennusosaston organisaatiossa mahdollisesti tarvittavien muutosten sekä kiinteistöviraston talo-osaston organisaation tutkimus aloitettiin marraskuussa yleistutkimuksena, jossa vuoden loppuun mennessä saatiin selvitetyksi em. osastojen nykyinen organisaatio ja toiminta pääpiirteissään.

Kansakoulujen ruoanjakajien työmäärää koskeva vertaileva tutkimus aiheutui siirtymisestä uuteen ruokavalioon. Tutkimus valmistui 29. 8. ja se osoitti, että uusi ruokavalio aiheutti käytetystä ruoanjakomenetelmästä riippuen 5—20 % työmäärän lisäyksen aikaisempaan verrattuna, mikä otettiin huomioon ruoanjakajien tarvetta määriteltäessä syyslukukauden alusta lukien.

Elintarvikekeskuksen kuorma-autokuljetusten edullisuutta koskevassa selvityksessä, joka valmistui 10. 9., laskettiin omien kuorma-autojen käytöstä aiheutuneet todelliset kustannukset ajokilometriä kohti ja verrattiin niitä ulkopuolisten autojen käytön vastaaviin kustannuksiin. Selvityksen perusteella ehdotettiin ulkopuolisten kuorma-autojen käytön asteittaista lisäämistä ja vastaavasti oman autokannan vähentämistä sellaiseksi, että tälle riittäisi ajoa koko vuodeksi. Kaupunginhallitus päätti 18. 10. kehottaa elintarvikekeskuksen lautakuntaa toteuttamaan asteittain mainitun ehdotuksen.

Urheilu- ja retkeilytoimistoa koskeva tutkimus aloitettiin. Se kohdistui varsinaisen toiminnan ja sen organisaation lisäksi myös urheilulaitosten ja -laitteiden suunnittelua, rakentamista, korjausta ja kunnossapitoa varten olevaan organisaatioon. Samalla tutkittiin myös toimistotöiden työmenetelmien ja työnjaon tarkoituksenmukaisuus. Kertomusvuonna selvitettiin lähinnä kesäkauteen liittyvä toiminta.

Toimistovirkojen pätevyysvaatimukset. Järjestelytoimisto sai tehtäväkseen selvittää, mitä pätevyysvaatimuksia kaupungin toimistovirkoihin olisi asetettava. Tällaisia virkoja oli n. 1 500, ja ne käsittivät 64 eri virkanimikettä. Perusaineisto hankittiin eri osastojen ja toimistojen päälliköiltä kyselylomakkeen avulla, jossa nämä ilmoittivat 1) kuhunkin virkaan kuuluvat tehtävät, 2) päällikön käsityksen kunkin alaisensa viran edellyttämästä pohja- ja ammattikoulutuksesta, kokemuksesta, kielitaidosta ja muista mahdollisista pätevyyksistä, sekä 3) virkaa hoitaneen pohja- ja ammattikoulutuksen. Näin saatu pohja- ja ammattikoulutusta koskeva aineisto tilastoitiin. Virat jaettiin myös tehtävien ja niiden vaativuuden mukaan eri ryhmiin. Vertailemalla esitettyjä pätevyysvaatimuksia ja toisaalta virkoihin kuuluvia tehtäviä pyrittiin kullekin tällaiselle ryhmälle määrittelemään sopivat pätevyysvaatimukset. Aineiston käsittely jäi vielä kesken.

Kiinteistöviraston tiliosaston ja rahatoimiston suhteista suoritettiin selvitys tammikuussa. Annetussa lausunnossa todettiin, ettei kiinteistöviraston mahdollisella muutolla kauemmas nykyisestä sijoituspaikastaan ollut sanottavaa merkitystä sen ja rahatoimiston välisiin yhteyksiin. Kassatoiminnalle mahdollisesti aiheutuvat haitat voitaisiin välttää lisäämällä kiinteistöviraston kassatoimintaa.

Kaupungin virastojen ja laitosten tunnukset. Järjestelytoimisto esitti 9. 11. laatimansa tunnusehdotukset kaupungin lautakunnille ja johtokunnille sekä välittömästi niiden alaisille virastoille ja laitoksille. Tunnukset ovat lyhennyksiä laitoksien nimistä. Niitä voidaan käyttää mm. esityslistoissa, kirjeenvaihdossa jne.

Vesilaitoksen laskutustoiminnan uudistamisesta suoritettiin tutkimus helmi-maaliskuussa. Lopullisessa esityksessä käsiteltiin mittarinluvun järjestämistä taloudellisesti

edullisimmalla tavalla sekä vesilaskutuksen ja työlaskutuksen uudistamista sekä osoitettiin mm., että siirtymällä välittömästi mittarinluvun jälkeen tapahtuvaan jatkuvaan laskutukseen voitaisiin välttyä 5.2 milj. mk:n korkotappioilta ja lähettämällä laskut postitse sekä järjestämällä mittarinluku uudelleen, voitaisiin vähentää mittarinlukijain määrää kymmenestä kuuteen. Lisäksi esitettiin, että vesilaitos pyrkisi yksinkertaistamaan kolmihintaisen kulutusmaksujärjestelmänsä. Tällöin olisi mahdollista suorittaa ennakkolaskutus jokaisen lukemavälin puolivälissä, mikä vielä vähentäisi korkotappiota 2.2 milj. mk:lla ja mittarinlukijain tarvetta kahdella. Laskutustyön suoritus esitettiin yksityiskohtia myöten uudistettavaksi ja sitä varten hankittavaksi uusi kirjanpitokone. Myös työkirjanpito ja -laskutus esitettiin uudistettavaksi kirjanpitokoneen avulla. Näillä uudistuksilla laskettiin voitavan saavuttaa neljän toimistoapulaisen työn säästö. Vesilaitos hankki kertomusvuonna esitetyn kirjanpitokoneen, mutta uudistusten toteuttaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Talo-osaston toimistotöiden tutkimus suoritettiin syksyllä ja esitys tehtiin 30. 11. Tilinpito talokohtaisine ja tilikortteineen sekä maksuosoitusluetteloineen esitettiin suoritettavaksi pienellä kirjanpitokoneella yhtenä työsuorituksena. Samalla koneella esitettiin suoritettavaksi myös viikkopalkkojen palkkakirjanpito. Kuukausipalkkojen palkkakirjanpidossa esitettiin rahatoimiston reikäkorttikoneiden käyttöä. Käteisvuokrien kirjanpidossa ja yksityisiltä vuokrattujen huoneistojen vuokrien maksamisessa esitettiin käytettäväksi reikäkorttimenetelmää sekä rahatoimiston osoitekonetta. Siten laskettiin saavutettavan kolmen toimistoapulaisen työtä vastaava työn säästö. Toteuttamiseen ryhdyttiin yhteistoiminnassa talo-osaston kanssa.

Suomenkielisten kansakoulujen kansliassa suoritettiin elo-syyskuussa tutkimus kirjanpidon uudelleen järjestelystä. Alustavassa ehdotuksessa 15. 9. esitettiin sekä hallinnollinen kirjanpito että palkkakirjanpito siirrettäviksi kirjanpitokoneella suoritettaviksi. Päätöstä ei tehty kertomusvuoden aikana.

Auroran sairaalassa suoritettiin toimistotyötä koskeva tutkimus, josta selostus valmistui 20. 6. Sen perusteella ehdotettiin mm. potilaskirjanpitoa yksinkertaistettavaksi, maksutilitys suoritettavaksi vain kerran vuodessa, laboratorio- ja röntgenosastoille uusien kirjanpitojärjestelmien käytäntöön ottamista, uuden henkilökirjanpidon käytäntöön ottamista sairaalassa, palkkakirjanpidon koneellistamista ja palkkojen maksamista pankkien välityksellä sekä varastokirjanpidon uudelleen järjestämistä. Uudelle huoltokeskukselle suunniteltiin kirjanpitojärjestelmä. Työntutkimuksen yhteydessä tehdyistä parannusehdotuksista toteutettiin jo osa.

Sairaalain potilaskirjanpidon saamiseksi mahdollisimman joustavaksi ja vähätöiseksi tutkimusten perusteella ehdotettiin sairaalavirastolle 24. 11., että jossakin sairaalassa ryhdyttäisiin kokeilemaan osoitelevymenetelmän soveltuvuutta sairaalahoitoon otettujen potilaiden samoinkuin sairaalan henkilökunnankin kirjanpitoon.

Sairaaloitten ja huoltolaitosten puolesta henkilökunnan asuinhuoneissa suoritettavan siivouksen supistamista koskeva tutkimus valmistui 26. 4. Koska tämä luontoisetu kohdistui vain laitosten asunnoissa asuvaan henkilökuntaan ja koska sen suorittamiseen tarvittiin suhteellisen paljon työvoimaa, ehdotettiin ko. siivous lopetettavaksi yhteisiä aputiloja ja kerran vuodessa suoritettavaa suursiivousta lukuun ottamatta. Tämä merkitsi tarvittavien siivoojien vähenemistä 43:lla ja vastaavasti n. 10.7 milj. mk:n säästöä kaupungille.

Raastuvanoikeuden haastemiesten toiminnan keskittämisen mahdollisuuksia tutkittiin mm. tutustumalla Pohjoismaiden pääkaupunkien ja Göteborgin raastuvanoikeuksien haasteiden tiedoksiantojärjestelmiin.

Suomenkielisten kansakoulujen jatkokoulun metalli- sekä luonnonopillisten linjojen työpajojen hoitajina toimivien opettajien työtä koskeva selvitys suoritettiin pääasiassa kertomusvuoden aikana, vaikka sen lopullinen valmistuminen siirtyikin seuraavan vuoden puolelle. Kansakoulujen avustavien talonmies-lämmittäjien työtä koskeva tutkimus suoritettiin osaksi kertomusvuoden aikana, mutta se ei myöskään valmistunut.

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva rationalisoimistutkimus aloitettiin kertomusvuoden aikana.

Rahatoimiston vahtimestarien työstä suoritettiin selvitys, jonka tuloksena 10. 4. esitettiin, että yksi 13. palkkaluokan vahtimestarin virka jätettäisiin täyttämättä sekä tehtiin samalla eräitä esityksiä vahtimestarien työnjaon uudelleen järjestämiseksi.

Huoneistotutkimukset. Keskushallinnon virastojen huonetilan tarpeen tyydyttämisestä

ja Meritullinkadulle suunnitellun virastotalon käytöstä valmistui selostus 1. 6. Siinä käsiteltiin virastojen tilantarvetta ja niiden sijoittamista, esitettiin pääpiirteittäinen ohjelma Meritullinkadulle sijoitettavista virastoista sekä Katariinankatu 1:n ja Kaupungintalon tilojen vastaisesta käytöstä. Selostusta täydennettiin lausunnolla, joka koski mahdollisuuksia kiinteistöviraston sijoittamiseksi Meritullinkadulle. Täydennetty ohjelma Meritullinkadun virastotalon, Unioninkatu 27:n sekä Katariinankatu 1:n ja 3:n käytöstä annettiin 30. 6. Meritullinkadulle siirrettäviksi suunniteltuja virastoja varten laadittiin yksityiskohtainen huoneohjelma.

Rajoitetut organisaatiotutkimukset. Eräiden uusien virkojen perustamista koskevien lausuntojen yhteydessä suoritettiin myös rajoitettuja organisaatiotutkimuksia kaasulaitoksessa, rakennusviraston katurakennusosaston suunnittelutoimistossa ja puhtaanapito-osastossa sekä hankintaosaston ja puhtaanapito-osaston korjaustoiminnasta.

Lausunnot. Kertomusvuoden aikana annettiin yhteensä 219 lausuntoa, joista useimmat vaativat selvityksiä ja eräät pitempiaikaisia tutkimuksiakin. Työvoimakysymykset muodostivat lausunnoista pääosan, niitä käsiteltiin 131. Lausuntojen perusteella esitettiin luovuttavaksi 202 esitetyn uuden viran perustamisesta, minkä lisäksi esitettiin 110 entistä virkaa lakkautettaviksi. Näitä virkoja vastaavat palkkamenot olisivat merkinneet peruspalkkoina n. 100.5 milj. mk.

Lisäksi annettiin lausuntoja mm. työnluokitusta ja virkanimikkeiden muuttamista, organisaatiota, työmenetelmiä ja työntutkimuskysymyksiä sekä ylityön tarpeellisuutta koskevista asioista.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta aloitti toimintansa kertomusvuoden aikana kokoontuen neljä kertaa. Päätoiminen työturvallisuustarkastaja, joka samalla toimi sihteerinä, palkattiin 16. 2. lukien. Kertomusvuoden loppuun mennessä asetettiin virastoihin ja laitoksiin yhteensä 46 työturvallisuuselintä. Näiden jäsenille ja varajäsenille sekä erikseen kiinteistöviraston metsäosaston metsätyönjohtajille järjestettiin luento- ja neuvottelupäivät. Virastojen ja laitosten työpaikoille jaettiin mm. 80 vuosikertaa Varokeino ja Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti nimisiä aikakauslehtiä sekä eri ammattialojen tapaturmantorjuntaa koskevia kirjoja, julisteita ja varoitustauluja.

Työturvallisuustarkastuksia ja niihin liittyvää neuvontaa suoritettiin liikennelaitoksen, satamalaitoksen, vesilaitoksen, kaasulaitoksen, sähkölaitoksen ja palolaitoksen työpaikoilla, joilla kertomusvuoden aikana sattui 41.5 % tapaturmien kokonaismäärästä. Toiminnan tarkoituksenmukaista suunnittelua varten kehitettiin tapaturmien tilastointijärjestelmää. Lisäksi suunniteltiin virastojen ja laitosten käyttöä varten sisäinen tilastointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on palvella käytännöllistä tapaturmantorjuntatyötä ja kerätä tietoja käyttökelpoisista torjuntakeinoista. Tämän lopullinen valmistuminen siirtyi kuitenkin seuraavan vuoden puolelle.

Kaupungin työmailla sattui kertomusvuoden aikana 2 503 (ed. v. 2 673) tapaturmaa, joista aiheutuneiden sairauspäivien määrä oli 42 505 (90 147). Vakuutuslaitoksille suoritetut korvaukset olivat 41.6 (52.0) milj. mk ja tapaturmien johdosta aiheutuneet suoranaiset menot olivat yhteensä n. 66.6 (84.1) milj. mk.

Aloitetoiminta

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon yhteensä 147, minkä lisäksi 16 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi edelliseltä vuodelta (v. 1955 150). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin loppuun 153 (171) aloitetta. Näistä palkittiin 50 (56) eli n. 33 % (33). Palkkioiden yhteismäärä oli 265 000 (342 500) mk ja niiden suuruus vaihteli 60 000 (80 000) mk:sta 1 000 (1 000) mk:aan. Palkkioiden keskimääräinen suuruus oli n. 5 100 (6 100) mk ja aloitteiden keskimääräinen käsittelyaika 63 (84) päivää.

Loppuun asti käsitellyt aloitteet jakautuivat aiheittain:

teknillisiä	129	eli	84 %	niistä	palkittu	48	eli	37 %
konttoriteknillisiä	7	»	5 %	»	»	1	»	14 %
hallinnollisia	9	»	6 %	»	»	—	»	—
sosiaalisia	8	»	5 %	»	»	1	»	13 %
Yhteensä	153	eli	100 %	niistä	palkittu	50	eli	33 %

Aloitetoimikunnittain:								
I	42	eli	27 %;	niistä	palkittu	21	eli	50 %
II	36	»	24 %;	»	»	13	»	36 %
III	51	»	33 %;	»	»	12	»	24 %
IV	24	»	16 %;	»	»	4	»	17 %
Yhteensä	153	eli	100 %;	niistä	palkittu	50	eli	33 %

I aloitetoimikunta kokoontui 5 kertaa, II 6, III 7 ja IV 4 kertaa eli toimikunnat yhteensä 22 kertaa. 1. 10. — 30. 11. välisenä aikana käsiteltyjen ja palkituiksi tulleiden aloitteiden tekijäin kesken arvottiin neljä ylimääräistä palkintoa: 20 000, 10 000 ja kaksi 5 000 mk:n arvoista tavaratalon lahjakorttia.

Järjestelytoimisto esitti 30. 12. kaupunginhallitukselle, että aloitetoimikuntien lukumäärää v:n 1957 alusta vähennettäisiin neljästä yhteen toimikuntaan, jotta aloitetoiminnan organisaatio saataisiin mahdollisimman yksinkertaiseksi ja aloitteiden käsittelyaika nykyistä lyhyemmäksi.

Muu toiminta

Lomakerationalisointi jatkui sekä työntutkimusten yhteydessä että erillisinä tehtävinä. Lomakesuunnittelijan virka täytettiin 4. 10. alkaen. Työ kohdistui uusien lomakkeiden suunnitteluun sekä rationalisoimistutkimusten avustamiseen lomaketeknillisessä mielessä.

Neuvonta- ja opastustoiminta erilaisissa rationalisointi-, organisointi-, työnjärjestely- sekä kone- ja välinekysymyksissä on jatkunut. Toimisto osallistui mm. palkkalautakunnan toimiston suorittamien eläkkeiden korotusta varten tarvittujen laskelmien suunnitteluun reikäkorttikoneiden avulla, huoltoviraston asiamiesosaston eläkeasiaintoimiston rekisteröimisjärjestelmän samoinkuin teollisuuslaitosten kassa- ja tiliviraston sekä sairaalain laskentatehtävien kehittämistä koskeviin neuvotteluihin ja suunnitteluihin.

Komiteain avustaminen erilaisilla selvityksillä jatkui edelleenkin. Niinpä tutkittiin ulosottoviraston huoneistokysymystä ja kouluhammasklinikkakomiteaa varten laadittiin selvitys kouluhammashoitoloiden ja niiden henkilökunnan tarpeesta. Eräät toimiston viranhaltijat toimivat komiteain jäseninä tai sihteereinä.

Tiedotuslehteä ilmestyi neljä numeroa ja jaettiin 950 kappaleena kaikille esimiesasemassa oleville. Ensimmäisen numeron pääaiheena oli kaupungin työturvallisuustoiminnan kehittäminen, toisen henkilöautojen aiheuttamien kustannusten käsittely, kolmannen kaupungin konttoritöiden koneellistamiskysymykset ja neljännen palkka pankkiin järjestelmän käsittely palkansaajan, palkanmaksajan ja yhteiskunnan kannalta.

Kaupungin eläkesäännön edellyttämä työkirja ja siihen liittyvä yhdistelmäkortti, johon vuosittain kerätään tiedot palkkakortista, samoinkuin näiden käyttöä koskevat ohjeet suunniteltiin järjestelytoimistossa.

Konekirjoitus- ja pikakirjoituslisää koskevien määräysten tarkistamisesta toimiston antamassa lausunnossa esitettiin molempia lisiä markkamääräisesti korotettaviksi. Konekirjoituskokeita valvottiin yhteensä 16.

Muista suoritetuista töistä mainittakoon mm. organisaatiokaavion laatiminen kaupungin hallinnosta.

Ulkomaiset yhteydet. Kaup. siht. Johanson, toim. pääll. Salo ja työntutkimusins. Lehto osallistuivat Oslossa 4.—6. 10. pohjoismaiseen rationalisoimiskonferenssiin, johon sairaalatutkimuksien käsittelyn ajan osallistui myös toim. työntutk. Kaltamo ollessaan virkamatkalla tehtävänään tutustua haastemiesten toiminnan organisaatioon Pohjoismaissa. Toim. työntutkijat Vuoristo ja Nordman osallistuivat elektronikoneen esittelyyn Tukholmassa ja perehtyivät samalla Tukholman kaupungin sähkölaitoksen ja raitioteiden reikäkorttikeskusten toimintaan.

Toimiston oman henkilökunnan koulutuksesta mainittakoon, että tutkimushenkilökunta osallistui IBM:n järjestämille elektronikoneen toimintaa koskeville kursseille, Rastorin lomakekursseille sekä kannattavuuden valvontaa koskeville neuvottelupäiville. Henkilökunta osallistui sitäpaitsi ajankohtaisten ammattikysymysten käsittelyyn Työntutkijain Killan ja valtion virastotyöntutkijain neuvottelupäivillä sekä valtionhallinnon rationalisoinnin pohjoismaiseen konferenssiin Helsingissä.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	Mk
Palkkiot (työtehoneuvottelukunnan ja sen asiantuntijajaoston kokouspalkkiot)	36 600
Vakinaiset viranhaltijat	5 849 805
Tilapäiset viranhaltijat	3 029 520
Muut palkkamenot	190 615
Vuokra	546 300
Siivoaminen	6 590
Painatus ja sidonta	127 316
Tarverahat	360 000
Aloitetoiminnan kustannukset	699 518
Ulkopuolisilla suoritetut rationalisoimistutkimukset sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö	66 000
Yhteensä	10 912 309

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli kertomusvuonna erilliset rationalisoimiselimet sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, rakennusvirastossa ja sairaalavirastossa. Näissä toimi tilapäisiä työntutkijoita ja työntutkimusinsinöörejä. Sähkölaitokseen perustettiin uusi tp. työntutkimusinsinöörin virka sekä sairaalavirastoon tp. työntutkijan virka.

Järjestelytoimisto piti yhteyttä näihin muihin kaupungin rationalisoimiselimiin neuvottelemalla niiden kanssa yhteisistä ja ko. laitosten kulloinkin ajankohtaisista rationalisoimiskysymyksistä.

7. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana kaup. kamr. Einar Jernström sekä kaupunginhallituksen valitsemina jäseninä valtiot. kand. Veikko Järvinen ja kaup. ins. Walter Starck; jäsenistön valitsemina työnjoht. Aarne Lipasti ja apul.kaup. kamr. Oiva Vanonen sekä varajäseninä apul.kaup.siht. Sulo Hellevaara kaupunginhallituksen valitsemana ja hankinta-asiamies Leo Molander ja kirvesmies Aarne Vesanen jäsenistön valitsemina.

Jäsenten talletusten määrä oli kertomusvuoden lopussa 59 964 113 mk, mikä merkitsi 5 766 281 mk:n vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Talletuksille maksettiin vuoden aikana korkoa 3 371 253 mk ja perittiin 405 600 mk korkoa. Jäsenten tilillepanojen määrä oli 330 932 451 mk ja tililtäotot olivat yhteensä 276 095 196 mk, joten saldo oli 54 837 255 mk. Huoltokassan tilien määrä oli vuoden lopussa 9 520.

Vuoden aikana myönnettiin 45 lyhytaikaista lainaa, joista 27 puhelinosuustodistuksen lunastamiseen, 11 asunto-osakkeiden hankinnan rahoittamiseen ja 7 muihin tarkoituksiin. Lainoja, joita kuoletettiin lainaehtojen mukaisesti myönnettiin yhteismäärältään 3 725 000 mk.

8. Tilastotoimisto

Virat ja palkat. Vuoden alkaessa astui voimaan kaupungin viranhaltijoiden uusi palkkaluokitus. Tämän yhteydessä 4:stä apulaisaktuaarin virasta, jotka tähän mennessä olivat olleet samassa palkkaluokassa, kaksi sijoitettiin ylempään palkkaluokkaan. Näiden virkojen haltijoiksi kaupunginhallitus nimesi fil. maist. Lassi Kivekkään ja fil. kand. Salme Pekkalan. Samoin siirrettiin yksi toimistoapulaisen virka alimmasta ryhmästä toimistoapulaisten keskiryhmään ja tämän viran haltijaksi nimettiin toim. apul. Helinä Hyvärinen.

Lisääntyneiden töiden johdosta perustettiin toimiston reikäkorttiosastoon 1. 1. 1957 alkaen 13. palkkaluokan toimistoapulaisen virka.

Henkilökunta. Siivooja Julia Skogberg siirtyi toimiston palveluksesta eläkkeelle 31. 8.

Vakinaisiin virkoihin valittiin: 22. palkkaluokan apulaisaktuaarin virkaan 1. 2. alkaen valt. kand. Frejvid Gustafsson, 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 1. 1957 alkaen toim. apul. Maini Pernaja, 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 1. 1957 alkaen rva Raili Mustikkamaa ja 3. 1. 1957 alkaen toim. apul. Kaisla Norkonmaa sekä 10. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan 1. 2. alkaen hra Per Forsius.

Virkavapautta ulkomaanmatkan johdosta nautti toim. apul. Anelma Seppelin 26. 5. —31. 12. Hänen viransijaisenaan toimi Raili Reinilä, sittemmin Mustikkamaa.

Paitsi vakinaisia ja tilapäisiä viranhaltijoita oli toimiston palveluksessa viransijaisia sekä työsuhteen perusteella toimistoapulaisia, siivoojia ja vahtimestarin apulainen.

Virka- ja opintomatkat. Toimistopäällikkö teki virkamatkan Amsterdamiin tutustuakseen väestökirjanpidossa käytössä oleviin osoitekoneisiin ja Esseniin osallistumaan Verband Deutscher Städtestatistiker nimisen liiton järjestämiin tilastopäiviin.

Apul. aktuaari Pekkala osallistui kaupunginhallituksen myöntämän 50 000 mk:n apurahan turvin British Council'in Lontoossa järjestämiin »Methods of Social Statistics»-kursseihin.

Osanotto komiteatyöhön. Toimistopäällikkö kutsuttiin jäseneksi siihen komiteaan, jonka valtioneuvosto asetti valmistamaan ehdotusta Helsingin henkikirjoitus- ja osoitetoimiston uudelleen järjestämiseksi siten, että yhteistoiminnassa Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien ylläpitämän päärekisterin kanssa saataisiin aikaan Helsingin kaupunkia varten yhteinen väestörekisteri. Toimistopäällikkö toimi komiteassa samalla sihteerinä.

Helsinki-mitali. Helsinki-mitalin ensimmäisessä jakotilaisuudessa annettiin mitali toim. apul. Maj Björklundille sekä eläkkeille siirtyneille toim. pääll. Otto Bruunille, aktuaari Valborg Kuhlefeltille sekä toim. apulaisille Gertrud Fontellille ja Inez Juseliukselle.

Työtapaturmat. Työmatkoilla ja työpaikalla sattui kolmelle viranhaltijalle tapaturma, joiden johdosta tehtiin ao. vakuutusyhtiölle ilmoitus.

Toimistohuoneisto. Reikäkorttiosasto siirtyi helmikuussa toimiston uuteen huoneistoon ruotsalaisen kauppakorkeakoulun taloon. Sivuhuoneisto jäi 31. 7. saakka toimiston haltuun väestölaskentatehtäviä varten.

Reikäkorttikoneet. Väestölaskenta-aineiston käsittelyä varten vuokrattiin tilapäisesti ylimääräisiä reikäkorttikoneita. Tabulaattorikoneeseen tilattiin lisälaitteita ja päätettiin v. 1957 vaihtaa kaksi lävistyskonetta ja yksi tarkistuslävistyskone nopeampiin koneisiin.

Liittyminen Reikäkorttiyhdistykseen. Toimisto liittyi yhdistykseen liikejäseneksi ja ilmoitti reikäkorttiosaston esimiehen, aktuaari Osmo Viitailan, henkilöjäseneksi.

Julkaisutoiminta. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi asianomaisen kirjapainon tekemän valituksen liikevaihtoveron määräämisestä tilastotoimiston julkaisusta »Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta».

Maaliskuussa vallinnut yleislakko haittasi julkaisutoimintaa, joten useat julkaisut myöhästyivät. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

Tammikuun	16	p:nä	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 32. 1954. XXVII s. + 185 §§.
»	20	»	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. Edellinen osa. 39. 1954. IV + 244 s.
Helmikuun	3	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 66. 1953. Jälkimmäinen osa. IV + 360 s.
Kesäkuun	12	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 28. 1956. XIV + 483 s.
»	12	»	Helsingfors stads kommunalkalender. 28. 1956. XIV + 483 s.
Heinäkuun	24	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 18. 1949/50. VIII + 108 + 33 s.
Syyskuun	4	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 20. 1951/52. VIII + 120 + 37 s.
Lokakuun	20	»	Helsingin kaupungin tilasto II—III. Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 16. 1953—54. IV + 28 + 75 + 127 s.
Joulukuun	3	»	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 45. 1956. XII + 397 s. + kartta.
»	20	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 33. 1955. XXVII s. + 260 §§.

Julkaisun »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä» viimeinen vihko ilmestyi vasta tammikuussa 1957; yhteinen sivumäärä oli 348 (ed. v. 316).

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» -nimisistä, irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot VII—IX.

Eripainoksina myöhemmin julkaistavista teoksista ilmestyivät mm. kansakoulujen kertomukset lukuvuodelta 1954/55 sekä suomeksi että ruotsiksi ja kertomus lukuvuodelta 1952/53 ruotsiksi myöhästyneenä.

Vuoden 1955 asunto- ja väestölaskenta. V:n 1955 aikana kerätty aineisto tarkistettiin ja täydennettiin, kodifioitiin ja siirrettiin reikäkorteille. Ensimmäiset tiedot laskennan tuloksista voitiin antaa syksyllä, ja tilastollisen kuukausijulkaisun vihoissa n:o 10—12 selostettiin väestön kielijakautuminen, asuntokanta ja asumistiheys sekä eräitä tietoja ruokakunnista kaupunginosittain. Liikennelaitoksen sekä esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean edustajien kanssa jatkettiin neuvotteluja kerätyn aineiston hyväksikäytöstä.

V:n 1950 väestölaskennan yhdistelmiä valmistui edelleenkin vuoden aikana ja ne julkaistiin tilastollisessa vuosikirjassa sekä kuukausijulkaisussa.

Uudisrakennustilaston uudistaminen. Tilasto uudistettiin yhteistyössä sosiaalisen tutkimustoimiston kanssa v. 1955. Kertomusvuoden aikana siirtyi osa uudisrakennustilastosta Tilastollisen päätoimiston tehtäväksi, ja tämä muutos aiheutti neuvotteluja mainitun toimiston kanssa ja eräitä muutoksia työmuotoihin.

Hotelli- ja matkustajatilasto. Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton kanssa käytiin neuvotteluja tilaston aikaansaamiseksi hotellien kapasiteetin käytöstä. Neuvottelut johtivat myönteiseen tulokseen, joten kyselykaavakkeet voitiin lähettää tammikuussa 1957 hotelleihin. Henkikirjoitustoimistossa säilytettyjen hotellien ilmoituskorttien perusteella toimisto ryhtyi laatimaan tilastoa v:n 1955 hotellivieraista.

Rautatietilasto. Erään valtionkomitean ehdotuksen mukaisesti siirryttiin valtion rautatietilaston laadinnassa otantamenettelyyn. Helsingin kohdalta merkitsi uudistus huomattavaa taka-askelta, koska aikaisemmin saadut henkilöliikennetiedot uudistuksen johdosta kokonaan jäivät saamatta ja tavaraliikennetietojenkin saanti vaikeutui ja supistui.

Tilasto lihan tuonnista. Aikaisemmin on toimisto voinut julkaista tiedot lihan tuonnista kaupunkiin, koska kaupungin teurastamo toimitti tiedot sekä sen että Karjakunnan

toiminnasta. Vuoden alussa lopetti vm. toiminimi tietojen antamisen ja kieltäytyi antamasta ko. tietoja myös suoraan tilastotoimistolle, joten tästä lähtien saatiin tiedot yksinomaan kaupungin teurastamon toiminnasta.

Rahastotilasto. Toimisto on aikaisemmin tehdyn sopimuksen mukaan Tilastollista päätoimistoa varten kerännyt tietoja kaupungissa olevista rahastoista. V:n 1953 tilastokomitean ehdotettua, että mainittu tilasto lopetettaisiin, on Tilastollisen päätoimiston kanssa sovittu, ettei tietoja enää kerätä v:sta 1957 alkaen.

Kaupungin sairaaloiden vuosikertomusten laatiminen. Kevätpuolella käytiin sairaalatarkastajan ja sairaaloiden johtajien kanssa neuvotteluja eräistä sairaaloiden potilaiden tilastointiin liittyvistä periaatteellisista seikoista, joiden ilmoittamisesta sekä eräistä vuosikertomuksessa esiintyvistä tiedoista toimisto antoi sairaaloille kirjalliset ohjeet.

Vapaa-ajan käyttötutkimus. Kaupunginhallituksen asettaman vapaa-ajanviettokomitean suunnitellessa tutkimuksen suorittamista eräiden väestön ikäryhmien vapaa-ajan käytöstä on tilastotoimisto osallistunut tutkimuksen suunnitteluun.

Kuolleisuustutkimus. Kuukausijulkaisun n:ossa 6 ja 7 julkaistiin tulokset tutkimuksesta, joka koski kuolleisuuden alenemista ikä- ja syyryhmittäin Helsingissä ja koko Suomessa sekä Tukholmassa ja koko Ruotsissa v. 1936—50.

Toimiston töiden rationalisointi. Reikäkorttikäsittelyyn siirrettiin tilasto avioeroista ja asumuseroista sekä tilasto kaupungin maksamista eläkkeistä. Viimeksi mainitussa työssä voitiin käyttää hyväksi palkkalautakunnan hallussa olevaa eläkkeellä olevien reikäkortistoa.

Reikäkorttikonepalvelu. Tilastotoimisto avusti kiinteistöviraston asemakaavaosastoa siten, että reikäkorttiosasto suoritti asemakaavaosaston toimeenpanemaan liikennelaskentaan pohjautuvat tilastotietojen yhdistelmät. Samoin avustettiin terveydenhoitovirastoa suorittamalla toimiston koneilla kotisairaanhoidon aikatutkimus ja autettiin Kivelän sairaalaa ko. vuoden tilastoaineistosta löytämään ne potilaat, joita oli hoidettu kahden määrätyn diagnoosin perusteella.

Kirjallisuuden hankintakirja. Kaupungin virastojen ja laitosten kunnallishallinnollisen kirjallisuuden keskuskortiston laatimista varten toimisto teki esityksen virastojen ja laitosten velvoittamiseksi pitämään hankintakirjaa, sittemmin tästä annettiin ohjeet asianomaisille.

Tärkeimmät lausunnot. Järjestelytoimistolle annettiin lausunto toimiston viranhaltijoiden pätevyysvaatimuksista, ratkaisuvallan siirtämiskomitealle asioista, joissa ratkaisuvalta olisi siirrettävä toiselle viranomaiselle ja Tilastolliselle päätoimistolle v:n 1953 tilastokomitean mietinnöstä. Viimeksi mainitussa lausunnossa toimisto mm. korosti eri tilastovirastojen yhteistyön merkitystä ja varoitti otantamenetelmän liiallisesta käytäntöönottamisesta.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Kaupungin eri virastoille, valtion virastoille ym. annettiin sopimuksen mukaisesti säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm. seuraavasti: kaupunginkanslialle 20 vuoden ajan luottamustehtävissä toimineista henkilöistä, investointitoimikunnalle väestön kehitystä, kaupungin tuloja ja menoja sekä verotuspohjaa koskevat muistiot, palkkalautakunnalle asuntojen vuokratiedot sekä tiedot koko vuoden kaupungin työssä olleitten henkilöitten vuosiansioista, sosiaaliselle tutkimustoimistolle tiedot lakossa olleista kaupungin työntekijöistä, kuntien kalleusluokituskomitealle tiedot eräitten tarvikkeitten ja palvelusten hinnoista, Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien huoltokeskukselle tiedot väestön kielellisestä jakautumisesta seurakunta-alueittain, kansainväliselle tilastoinstituutille erilaisia tilastotietoja Helsingistä, Deutscher Wetterdienstille tiedot kuolleista päivittäin, haifalaiselle Union of Artisans Small Manufacturers tiedot pienyritysten verotuksesta sekä ulkoasiainministeriön välityksellä pariisilaiselle Rombaldin kustannusliikkeelle eräitä Helsinkiä koskevia tietoja.

Kalustohankinnat. Kertomusvuonna hankittiin 2 laskukonetta, 3 kirjoituskonetta sekä kalustoa 165 775 mk:n arvosta. Uudishankintojen yhteisarvo oli 728 003 mk.

Vahtimestareille hankittiin virkapuvut.

Kirjasto lisääntyi 689 (ed. v. 606) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin.

Lähetysten lukumäärä oli 10 308 (8 779).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määrärahaa talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä	Menot tilien mukaan	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	mk				
Vakinaiset viranhaltijat	20 757 430	[1]) 4 769 698	25 527 128	25 524 358	+ 2 770
Tilapäiset viranhaltijat	294 000	[2]) 68 910	362 910	362 910	—
Viranhalt. sunn. ja ylityökorvaukset	200 000	[4]) 30 000	230 000	194 765	+ 35 235
Muut palkkamenot	2 912 280	[3]) 1 125 000	4 037 280	4 167 755	[7]) — 130 475
Vuokra	6 774 780	94 500	6 869 280	6 869 280	—
Valaistus	130 000	—	130 000	76 669	+ 53 331
Siivoaminen	150 000	—	150 000	149 116	+ 884
Painatus ja sidonta, sm.	12 500 000	[5]) 1 790 087	14 290 087	8 261 932	[6]) + 6 028 155
Tarverahat	2 972 135	—	2 972 135	2 993 380	[7]) — 21 245
Yhteensä	46 690 625	7 878 195	54 568 820	48 600 165	— 59 500 [6]) + 6 028 155

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 136 614 mk.

[1]) Siitä 4 633 653 mk palkkojen korotuksiin. — [2]) Samoin 49 920 mk. — [3]) Samoin 600 000 mk. — [4]) Palkkojen korotus. — [5]) Siirretty v:sta 1955. — [6]) Siirto v:een 1957. — [7]) Kaupunginvaltuuston sallima ylitys.

9. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Avoinna olleeseen arkistonhoitajan virkaan valittiin 11. 5. fil. kand. Orvo Pyykkö. V:n 1956 alusta vakinaistettuun amanuenssin virkaan kaupunginhallitus valitsi 26. 1. fil. maist. Sirkka Lindstedtin, joka siihen asti oli hoitanut virkaa tilapäisenä. Lindstedtin toimiessa vt. arkistonhoitajana hoiti amanuenssin virkaa fil. maist. Kirsti Hellgren. Tp. arkistoapulaisen virkaa hoiti 1. 1. — 31. 7. rva Sinikka Vuorio ja osapäivätyönä ylioppilas Kalevi Heikkilä 1. 9. lukien. Edellämainittujen lisäksi toimivat arkistossa kaupunginarkistonhoitaja Ragnar Rosén, arkistonhoitaja Sylvi Möller ja toimistonhoitaja Aino Soura sekä vahtimestari Eino Parkkali. Amanuenssi Lindstedtin viransijaisena toimi sitä paitsi fil. maist. Tuomo Polvinen. Kaupunginarkistonhoitaja Rosén oli sairauslomalla 12. 11.—12. 12. ja arkistoapul. Vuorio 11. 1.—31. 1. Arkistonhoitaja Pyykkö teki opintomatkan Tukholmaan 30. 9.—6. 10. kaupungin matka-apurahan turvin.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston käytössä olivat koko vuoden Temppeliaukion kalliosuoja ja vuokratilat Ruotsalaisen kauppakorkeakoulun talossa Runebergin-katu 10, sekä toukokuun loppuun saakka osa Erottajan kalliosuojasta ja 1. 3. lähtien 310 m² käsittävät maanalaiset vuokratilat Helsingin kansanasunnot oy:n talossa Mäkelänkatu 107. Viimeksi mainitussa paikassa n. 1 000 m käsittävä hyllystö pystytettiin huhtikuun aikana.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kaupunginarkiston tekemistä esityksistä ja sen antamista lausunnoista ja selostuksista on mainittava seuraavat: kaupunginhallitukselle: 13. 1. vt. amanuenssi Hellgrenin palkkauksesta; 16. 1. amanuenssinviran täyttämisestä; 15. 2. vahtimestari Parkkalille maksettavan lämmityspalkkion korottamisesta; 15. 2. määrärahan myöntämisestä arkiston muuttokustannuksiin (Erottaja-Mäkelänkatu 107); 23. 3. vaalilautakuntien asiakirjojen siirtämiseen ja lajittelemiseen tarvittavasta määrärahasta; 10. 4. selvitys Vaasa-seuran erään tiedustelun johdosta, joka koski Helsingin raha-asiain hoitoa 1800-luvun puolivälissä; 12. 4. avoinna olevan arkistonhoitajanviran täyttämisestä; Oy. Lippuvalmistamon anomuksesta saada käyttää Helsingin vaakunaa eräässä viirissä; 1. 8. tp. arkistoapulaisen toimen hoitamisesta puolin työpäivin ja puolin palkoin; 1. 8. dosentti S.-E. Åströmin anomuksesta, että hänen kirjoittamansa tutkimus julkaistaisiin Helsingin kaupungin kustannuksella; 13. 8. v:n 1955 vuositilintarkastajien kertomuksesta (olympia-arkiston luovuttaminen kaupunginarkiston hoidettavaksi); 17. 9. matka-apurahan myöntämisestä arkistonhoitaja Pyykölle; 4. 10. puolustuslaitoksen edustajien oikeuttamisesta käyttämään eräitä asiakirjoja; 9. 10. rahatoimiston sotilasavustusosaston ja lastensuojeluviraston eräiden asiakirjasarjojen seulonnassa noudatettavista periaatteista (valtionarkiston pyytämä lausunto); 9. 11. Ilmalan rakenteilla olevan vesisäiliön osittaisesta käyttämisestä arkistotilana; 18. 12. Helsingin kansakoululaitoksen historian kirjoittamista koskevasta aloitteesta; 31. 12. tp. arkistoapulaisen toimen hoitamisesta 1. 1.—28. 2. 1957 välisenä aikana; sosiaalivirastotaloon tulevien arkistotilojen suunnittelussa huomioonotettavista näkökohdista; järjestelytoimistolle: 11. 9. tunnusjärjestelmän käytäntöön ottamisesta; koulutuspäällikölle: 19. 10. kaupungin palveluk-

sessa olevien virkailijain koulutussuunnitelmasta; väestönsuojelutoimistolle: 15. 9. turvallisuustoimenpiteiden ennakkosuunnittelusta; sekä ratkaisuvallan siirtämistoimikunnalle: 18. 1. eräistä hallinnollisista rationalisoimisehdotuksista.

Tarkastukset ja neuvonta. Kaupunginarkiston saatua riittämätöntä toimistotyövoimaansa jonkin verran lisätyksi voitiin osa järjestämis- ja selvitystehtävistä siirtää nuorempien virkailijain hoidettavaksi ja vastaavasti omistettiin entistä enemmän huomiota virastoissa ja laitoksissa suoritettavaan ohjaus- ja neuvontatoimintaan. Tarkastuksia, joihin liittyi neuvotteluja säilytys- ja luetteloimismenetelmistä sekä virastojen arkistoja hoitavien henkilöiden tutustumiskäyntejä kaupunginarkistoon, suoritettiin vuoden kuluessa seuraavissa virastoissa ja laitoksissa: teollisuuslaitosten lautakunta sekä kassa- ja tilivirasto; vesilaitos; kaasulaitos; sähkölaitos; terveydenhoitolautakunta ja terveydenhoitoviraston toimisto; terveydenhoitolautakunnan kulkutautiosasto; poliisilääkäri; äitiys- ja lastenneuvolain kanslia sekä äitiys- ja lastenneuvolat Kulmavuorenkatu 2:ssa ja Malmin terveystalossa; lastenpsykiatrin toimisto; veneeristen tautien poliklinikka; kouluhammasklinikka sekä Malmin haaraklinikka; eläinlääkinnän kanslia; maidontarkastamo; terveydellisten tutkimusten laboratorio; ammattientarkastuksen toimisto; asuntojentarkastuksen toimisto; desinfioimislaitos; sairaalalautakunta ja sairaalavirasto; Auroran, Kivelän, Marian, Malmin ja Nikkilän sairaalat; mielisairaanhuoltopiirin huoltotoimisto ja vastaanottoasema; tuberkuloositoimisto ja tuberkuloosiparantola; sairaanhoitajatarkoulu; lastentarhain toimisto; oikeusaputoimisto; kirjastolautakunta ja kaupunginkirjasto; museolautakunta ja kaupunginmuseo; musiikkilautakunta ja kaupunginorkesterin toimisto; maistraatti; rikostuomioiden toimeenpanijan konttori; rakennustarkastusvirasto; sekä vaalilautakuntien arkisto

Tarkastuksissa sovituista järjestämis- ja luetteloimistöistä virastot ja laitokset yleensä huolehtivat itse. Poikkeuksen muodosti maistraatin hallinnassa olevassa kellarikerroksessa säilytettyjen, pahassa epäjärjestyksessä olevien vanhempien vaaliasiakirjojen lajittelu, joka tosin suoritettiin maistraatin palkkaamin työvoimin, mutta kaupunginarkiston välittömän ohjauksen alaisena.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot ja arkiston kasvu. Asiakirjoja siirsivät kaupunginarkistoon kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja virkamiehet: kaupunginhallitus; kaupunginkanslia; kiinteistöviraston kansliaosasto; kaasulaitos; satamalaitoksen kansliaosasto; terveydenhoitoviraston toimisto; sairaalaviraston kanslia- ja tilivirasto; Marian sairaala; huoltoviraston IV huoltotoimisto; lastensuojeluviraston hallinnollinen toimisto, suojelukasvatustoimisto ja äitiysavustus- ja perhelisätoimisto; työnvälitystoimisto; oikeusaputoimisto; lastentarhain toimisto; kaupunginorkesterin toimisto; tilastollinen päätoimisto; ent. opetusasiainjohtaja P. Railo; satamalaitoksen sihteeri V. Mielonen sekä rakennustarkastustoimiston lainopillinen sihteeri E. Wirén. Asiakirjoja ja karttoja lahjoittivat lisäksi arkkitehti B. Aminoff ja vapaaherra C. Standertskjöld-Nordenstam. Vaikka jatkuvasti noudatettiin ankaraa pidättyväisyyttä asiakirjojen vastaanotossa kertyi toimintavuoden aikana uutta aineistoa kaupunginarkistoon n. 195 m. Mikrofilmaamalla tai fotostatoimalla on hankittu asiakirjajäljennöksiä valtionarkistossa olevista Helsingin uudelleenrakentamiskomitean asiakirjoista ja Helsingin tullikamarin vanhimmasta kirjeenvaihdosta sekä eräistä Helsingin omistussuhteita valaisevista asiakirjoista ja kartoista. Kaupunginarkistoon siirrettiin lisäksi arkiston kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen valokuvattujen, kaupunginorkesterin toimistossa olevien sävellysten filmikopioita.

Sisäiseen toimintaan kuuluvat työt. Uusi, asiakirjojen väliaikaisena säilytyspaikkana melkoisen tyydyttävä, mutta arkiston toimistosta etäällä sijaitseva ja sen vuoksi hankalakäyttöinen lisätila Mäkelänkatu 107:ssä otettiin käytäntöön keväällä, jolloin Erottajan kalliosuojan arkistotila kokonaan tyhjennettiin. Kaikkiaan uuteen varastoon siirrettiin n. 900 m asiakirjoja, jota paitsi parista virastosta tulleet leveranssit ohjattiin suoraan sinne. Siirron alaisiksi joutuivat yleensä ainoastaan sellaiset asiakirjat, joita tarvitaan verraten harvoin ja joista osa määrävuosien kuluttua kenties voidaan hävittääkin. Mäkelänkadun varastoon siirrettyjen asiakirjojen tarkastus ja uudelleenjärjestely päättyi marraskuussa.

Virastoista ja laitoksista vastaanotetut asiakirjaleveranssit tarkastettiin ja sijoitettiin paikoilleen luovutusluetteloiden mukaan. Samalla jatkettiin kaikissa varastoissa asiakirjojen yleistä kunnostamista ja uudelleenkansiointia.

Seuraavat asiakirjasarjat järjestettiin osittain tai kokonaan ja luetteloitiin valmistavasti tai lopullisesti: maistraatin memoriaalipöytäkirjojen liitteet (työ jatkuu); konkurssiasiakirjat; oikeusaputoimiston asiakirjat; kaasulaitoksen arkisto (työ jatkuu); holhouslautakunnan kortistot; vaalilautakuntien asiakirjat; halkokonttorin ja kansanhuoltotoimiston arkistot; merimieshuoneen arkistoon tulleet lisät; Ab. Brändö villastadin ja Kulosaaren huvilakaupungin sekä ensinmainitun tytäryhtiöiden arkistoihin saadut lisät; Helsingin orkesteriyhdistyksen ja Filharmoonisen seuran arkistot; AB. Tollander & Klärichin tehtaan arkisto; eräiden kaupungin palveluksesta eronneiden johtavien virkamiesten sekä satamajohtaja O. E. Jaatis-vainajan asiapaperit; E. Ehrströmin arkisto (työ jatkuu). Hakemistojen laatimista maistraatin ja raastuvanoikeuden pöytäkirjoihin 1700-luvulta jatkettiin. Käynnissä olevien, Helsingin kaupungin aluetta koskevien omistusoikeudellisten selvittelyjen yhteydessä jatkettiin kertomusvuonna paitsi kaupunginarkistossa myös eräissä muissa arkistoissa valaisevan lähdeaineiston tarkastusta.

Käsikirjasto. Tavanmukaista luettelointia jatkettiin ja aakkosellinen korttiluettelo valmistui. Muuan suuri yksityiskirjasto, josta oli saatavissa tärkeätä täydennystä käsikirjastoon, läpikäytiin yksityiskohtaisesti.

Painotuotteita lahjoittivat vuoden varrella: Helsingin kaupungin virkamiesyhdistys; Svenska handelshögskolan; Suomen sukututkimusseura; Pelastusarmeija; Oy. Alkoholiliike; arkistonhoitaja S. Möller; Helsingin yliopiston kirjasto; Turun Historiallinen yhdistys ja Turun maakunta-arkisto; Suomalainen tiedeakatemia; kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén; dosentti S.-E. Åström; Riksarkivet (Stockholm); Stadshistoriska institutet (Stockholm); Helsingin toinen lyseo; Alli Nissisen valmistava koulu; vuorineuvos O. W. Jensen (Kotka); valtionarkisto; arkistonhoitaja C. Näsman (Sundsvall); Lundin yliopiston kirjasto; Erhvervsarkivet (Århus); sekä professori K. Grotenfeltin perikunta. Kaiken kaikkiaan kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen ja ostojen kautta kartutettiin 182 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 148 (ed. v. 115) ja lähetettyjä 75 (69). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 112 (128). Virastoille ja yksityisille puhelimitse annetuista, usein melkoisen suuritöisistäkin selvityksistä ja muista vastauksista tehtyihin tiedusteluihin ei ole pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 159 (147) ja Temppeliaukion arkistossa 144 (138). Erottajan arkistovarastossa niitä oli vuoden alkukuukausina n. 30. Asiakirjoja on eri virastoille annettu lainaksi 103 (83) yksikköä.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, so. annetuista todistuksista ym. kertyneet lunastusmaksut, nousivat yhteensä 2 285 mk:aan (2 970 mk) ja menot, niihin laskettuina myöskin tilitysvuokrat, 10 900 174 mk:aan (9 288 050 mk). Lisäksi kaupunginarkisto kertomusvuonna käytti yleisistä kalustonhankintamäärärahoista 673 483 mk Lundiahyllyjen ym. kalustoesineiden ostoon ja 15 000 mk infra-lampun ostoon Planax-nitomiskojettaan varten, yleisistä kalustonkunnossapitomäärärahoista 14 965 mk arkistovarastojen lattiain betolit-lakkaukseen sekä kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista 215 700 mk Erottajan arkistovarastosta Mäkelänkadun varastoon tapahtuneen asiakirjasiirron kuljetuskustannusten suorittamiseen.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Kaupunginvaltuusto valitsi 7. 9. 1955 v:n 1955 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten taksoituslautakuntaan 46 jäsentä. Lautakunnan kokoonpanossa ei tapahtunut sen toimintakautena muutoksia.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varat. Torsten Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Väinö Ahde.

Lautakunta asetti keskuudestaan sen yleiskokouksissa käsiteltäviä asioita valmistelemaan 11-jäsenisen valmisteluvaliokunnan, jonka puheenjohtajana toimi lautakunnan puheenjohtaja. Taksoituksen toimittamista varten lautakunta jakaantui 11 osastoon.

Lautakunta piti 5 yleiskokousta, valmisteluvaliokunta 9 kokousta ja eri osastot yhteensä 559 kokousta. Yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät 34 pykälää, valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 51 pykälää ja osastojen pöytäkirjat yhteensä 300 879 pykälää.

Lautakunta päätti yleiskokouksissaan mm. seuraavista taksoitukseen liittyvistä yleisluontoisista asioista: eräille työntekijä- ja ammatinharjoittajaryhmille työstä aiheutuneiden kustannusten arvioiminen (8, 10, 11, 12, 13, 17 §); verovelvollisen saamien luontoisetujen arvon määrääminen (19, 21 §); huoneiston omistajan nauttiman asuntoedun arvioiminen (20 §); esikaupunkialueiden verotusperusteiden määrääminen (22 §); verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen alentumisen vuoksi myönnettävän vähennyksen arvioimisperusteet (24 §); ns. arvonvähennyskertoimen käyttäminen taksoituksessa hyväksyttävää arvonvähennystä laskettaessa (25 §) ja kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavat perusteet (27 §). Lautakunnan yleiskokouksissa päätettiin myös Axel August Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta (31 §).

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että siihen taksoituslautakuntaan, joka toimittaa taksoituksen v:n 1956 tuloista valittaisiin 66 jäsentä.

V:n 1955 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten antoi tuloilmoituksen 280 550 verovelvollista. Tarkkailuilmoituksia saapui lisäksi 4 290 sellaisen verovelvollisen saamista tuloista, jotka eivät olleet antaneet tuloilmoitusta. Taksoituksessa määrättiin 247 862 verovelvolliselle yhteensä 1 245 510 199 veroäyriä, joista tuli kiinteistötulojen osalle 45 434 451, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 312 000 698 sekä henkilökohtaisten tulojen osalle 888 075 050 äyriä. Taksoitus valmistui kesäkuun alussa. Taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä 16.—30. 6.

V:n 1956 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten valittu taksoituslautakunta aloitti toimintansa kertomusvuoden lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat kaupungin maistraatin jäseninä kunnall. porm. Weio Henriksson, vt. oikeusneuvosmies Olavi Joutsenlahti, vt. kunnallisneuvosmies Elis Jokinen ja vt. kunnallisneuvosmies Armas Linnamaa sekä taksoituslautakunnan keskuudestaan valitsemat fil. maist. August Alenius, tarkastaja Kaarlo Altti, fil. maist. Victor Procopé ja kauppias Karl Armas Teräskallio sekä kaupunginvaltuuston 7. 9. 1955 valitsemat 8 jäsentä.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi kunnall. porm. Henriksson. Muistutusten valmistavaa käsittelyä varten lautakunta jakaantui 4 jaostoon.

Lautakunta piti 2 kokousta ja lautakunnan jaostot yhteensä 70 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 2 971 pykälää.

Lautakunnan hyväksymät muistutukset vastasivat yhteensä 6 822 260 veroäyriä, joten veroäyrien lopullinen lukumäärä tuli olemaan 1 238 687 939 äyriä, joista 45 165 354 oli kiinteistötulosta, 307 314 204 elinkeino- ja ammattitulosta sekä 886 208 381 äyriä henkilökohtaisista tuloista.

Lautakunnan päätös asetettiin nähtäville 11. 10.

Kaupunginhallitus vahvisti veroäyrin hinnaksi 11: 50 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan kuuluivat veroviraston johtaja, varat. Erkki Sirviö puheenjohtajana, 40 valtiovarainministeriön määräämää muuta jäsentä ja 34 kaupunginvaltuuston kokouksessaan 11. 1. 1956 valitsemaa jäsentä. Valtiovarainministeriön määräämistä jäsenistä oli 6 lautakunnan jaostojen puheenjohtajiksi määrättyä lisäjäsentä. Lautakunta oli jaettu 7 jaostoon.

Lautakunta piti 3 yleiskokousta, joissa päätettiin verotukseen liittyvistä yleisluonteisista asioista. Näiden kokousten pöytäkirjoissa oli 28 pykälää.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:n 1955 tuloista. Veroluettelon lyhennysote oli julkisesti nähtävänä 15.—28. 11. Verotettujen lukumäärä oli 206 533. Veroilmoituksia jätettiin 280 133. Tarkkailuilmoituksia niiden osalta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoituksia, oli 4 214. Tulo- ja omaisuusverotuksesta tehtiin 3 173 määräaikaista valitusta.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk	Mk
Tulovero	24 262 966 528	
Omaisuusvero	3 240 351 487	
Veronkorotukset	34 633 235	
Jälkiverotukset	555 218 110	28 093 169 360

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 28 093 169 360 mk.

Palautettavat ennakkomäärät	979 531 433	
Ennakot, joita ei palauteta	29 799	979 561 232
Tuloista pidätetty veron ennakko	5 004 095 660	
Maksuunpantu veron ennakko	15 779 838 810	
Suoritettava veromäärä	8 247 867 892	
Veromäärä, jota ei peritä suoritettavan määrän pienuuden takia	152 636	
Veromäärä, joka jätetään perimättä merenkulun edistämistä tarkoittavan verolain säännösten nojalla	12 745 580	
Veromäärä, joka jätetään perimättä suhdannevarauslain nojalla	28 030 014	29 072 730 592

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti kertomusvuotena verolautakunnan varapuheenjohtaja varat. Erik Blomkvist.

Lautakunnalle annettiin 2 699 perunkirjaa ja 362 lahjaveroilmoitusta. Lautakunta ratkaisi 2 889 perintövero- ja 306 lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 165 498 796 mk ja lahjaveroa 25 536 165 mk.

Verovirasto

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 21. 11. virastolle uuden johtosäännön, jolla kumottiin 1. 1. 1937 voimaan tullut entinen johtosääntö. Valtiovarainministeriö vahvisti puolestaan

uuden johtosäännön 5. 12. Johtosäännössä muutettiin viraston nimi, verotusvalmisteluvirasto, verovirastoksi ja vahvistettiin uudet toimintaohjeet veroviraston tilinpidon tarkastajille.

Uuden johtosäännön mukaan veroviraston tehtävänä oli huolehtia tulo- ja omaisuusverotuksen, kunnallistaksoituksen, kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen sekä perintö- ja lahjaverotuksen valmisteluun ja maksuunpanoon liittyvistä tehtävistä. Virasto jakaantui seuraaviin toimintayksikköihin: kansliaosasto, johon kuuluivat yleinen toimisto, arkisto, kirjaamo ja konekirjoitustoimisto; henkilö- ja taloustoimisto; liikeosasto; yksityisten kirjanpitovelvollisten osasto; kiinteistöosasto; palkannauttijain osastot, joita oli neljä ja jotka jakaantuivat toimistoihin; tarkastustoimisto; perintö- ja lahjaverotoimisto sekä reikäkorttikeskus. Virastossa oli myös työntutkija ja asianvalvoja.

Uuden johtosäännön vahvistamisen yhteydessä muutettiin virastossa olevien kaupungin vakinaisten virkojen virkanimikkeitä. Mm. muutettiin viraston johtajan virka verojohtajan viraksi, viraston apulaisjohtajan virka apulaisverojohtajan viraksi, I sihteerin virka sihteerin viraksi ja apulaissihteerin virka osastosihteerin viraksi. II sihteerin virka lakkautettiin. Tilapäisten virkojen virkanimikkeiden muuttaminen jätettiin veroviraston esityksen varaan.

Verojohtajana toimi varat. Erkki Sirviö ja valtion palkkaamana apulaisverojohtajana lainop. kand. Erkki Säilä.

Kaupungin palkkaama apulaisverojohtaja lainop. kand. Ragnar Zeiden kuoli 13. 11. Virkaa hoiti hänen jälkeensä tp. jaostopäällikkö lainop. kand. Toivo Tuunanen.

II sihteerille hovioik. ausk. Wäinö Wirtaselle myönnettiin saavutetun eroamisiän perusteella ero virasta 21. 2. lukien.

Sihteerinä toimi varat. Hugo Pohjalainen. Toista avoinna ollutta sihteerin virkaa hoiti 16. 6. lukien tp. apulaissihteeri varat. Pentti Lappalainen.

Virastossa oli kaupungin vakinaisia viranhaltijoita 62 ja tilapäisiä 116 sekä 1 valtion ylimääräinen, 334 valtion tilapäistä ja 383 valtion satunnaista toimenhaltijaa.

Kaupungin varoista suoritettiin palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 32 234 260 mk ja tilapäisille viranhaltijoille 88 177 670 mk sekä ylityökorvauksina ym. palkkamenoina 3 354 340 mk. Valtion suorittamat viraston palkkamenot olivat yhteensä 191 090 606 mk. Virastotehtäviä suorittaneiden satunnaisten apulaisten tuntipalkka oli 145—250 mk ja muita tehtäviä suorittaneiden 100—200 mk.

Viraston toimipaikat olivat Stadionilla sekä Pohj. Hesperiankatu 15:ssä, Kalevankatu 4:ssä ja Helsingintie 1:ssä. Vm. paikassa oli pieni osa yleistä toimistoa. Kalevankatu 4:ssä oli ennakontarkastajain toimisto ja Pohj. Hesperiankatu 15:ssä toinen apulaisverojohtajista, palkannauttijain osastot, yleinen toimisto, arkisto, reikäkorttikeskus ja osa konekirjoitustoimistoa. Viraston muut toimintayksiköt olivat Stadionilla. Suomalaisessa kauppakorkeakoulussa toimi lisäksi kahden kuukauden ajan tilapäinen laskentaosasto, joka suoritti verokirjojen ja palkanpidätystodistusten laskemisen. Tammikuun lopulla oli virastolla käytössä huonetiloja eri puolilta kaupunkia veroilmoitusten vastaanottoa varten. Huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 17 673 398 mk ja valtion varoista 22 037 502 mk eli yhteensä 39 710 900 mk.

Kertomusvuoden päättyessä oli viraston kaluston hankinta-arvo yhteensä 28 497 053 mk. Tästä oli kaupungin varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden osuus 5 501 632 mk ja muun kaluston 12 956 505 mk sekä valtion varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden 8 042 194 mk ja muun kaluston 1 996 722 mk.

Kertomusvuonna suoritettiin virastossa v:lta 1955 toimitettavan kunnallistaksoituksen ja tulo- ja omaisuusverotuksen sekä kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen ynnä vireillä olleiden perintö- ja lahjaverotusten valmistelu.

Verotuksen valmistelun yhteydessä virastosta lähetettiin ja sinne saapui lukuisasti erilaisia kirjelmiä, joista mainittakoon verovelvollisille lähetetyt kehotukset ja niihin annetut vastaukset sekä muiden paikkakuntien taksoitus- ja verolautakunnille lähetetyt ja niiltä saapuneet lausunnot ja tarkkailuilmoitukset. Kunnallistaksoituksesta ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisestä tehtyjen valitusten johdosta annettiin 2 875 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tulo- ja omaisuusverotuksesta sekä perintö- ja lahjaverotuksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 4 686 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille. Lisäksi saapui eri virastoilta 4 622 ja

niille lähetettiin 3 851 muita asioita kuin verotusta koskevaa kirjelmää. Muille virastoille toimitettiin käytettäväksi 4 364 asiaa koskevat asiakirjat.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli veroviraston esittelystä 1 017 kunnallisverotusta koskevaa verovapautusasiaa, jolloin vero poistettiin 239 tapauksessa, alennettiin 564 tapauksessa ja myönnettiin pidennystä veron maksuaikaan 66 tapauksessa, kun taas 148 hakemusta ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin. Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista ja poistamista koskevia asioita oli kaupunginhallituksen käsiteltävänä 269, jolloin maksu poistettiin 156 tapauksessa, sitä alennettiin 88 tapauksessa, mutta pysytettiin muuttamattomana 25 tapauksessa.

Virastolle esitettiin leimaverolain 87 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa pyörein luvun 10 500 arvopaperikauppaa koskevaa leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu yhteensä 151 308 071 mk.

Viraston tarkastustoimisto suoritti 196 verovelvollisen kirjanpidon täydellisen tarkastuksen, joissa tarkastuksissa todettiin, että näistä verovelvollisista 127 oli jättänyt verotusta varten ilmoittamatta tulojaan noin 225 mmk. Muiden tarkastustoimiston toimittamien tarkastusten yhteydessä tuli ilmi, että 391 muuta täkäläistä verovelvollista oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan noin 25 mmk. Toisilla paikkakunnilla asuvien verovelvollisten Helsingistä saamista palkkioista ja muista tuloista, jotka tarkastuksia toimitettaessa saatiin selville, lähetettiin asianomaisille verolautakunnille yli 2 000 tarkkailuilmoitusta.

Viraston asianvalvojan ja apulaisasianvalvojan suorittaman valmistavan tutkinnan jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten ilmoitus 263 henkilöstä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana täkäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 79 henkilöä veronkavalluksesta, kaksi henkilöä rikoslain 36 luvun 10 §:ssä mainitusta rikoksesta, 87 henkilöä ennakonperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 3 henkilöä muista rikoksista. Tuomittu rangaistus oli kahdessa tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 6 kk vankeutta sakkorangaistusten vaihdellessa 10—150 päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä nousi 4 412 000 mk:aan. Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvausta kaupungille 205 836 mk ja valtiolle 461 162 mk. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa suoritetut tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioon otettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja omaisuudesta. Lisäksi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä sekä toimitettiin kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiestoimistolle, valtiovarainministeriölle ja lääninhallituksille.

Kertomusvuonna oli edelleen voimassa v. 1955 kaupungin ja valtion välillä tehty sopimus, jonka mukaan viraston ylläpitämisestä aiheutuvista yhteisistä kustannuksista valtio suoritti 60 % ja kaupunki 40 %. Kaupungin ja valtion kesken jaettavat viraston menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 392 320 889 mk:aan, josta kaupungin osuus oli 156 928 357 mk ja valtion 235 392 532 mk. Lisäksi kaupunki suoritti kaluston hankintakustannuksia 6 359 400 mk. Tuloja oli Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntain taksoitusluettelon otteen ja kirkollisverolippujen valmistamisesta 2 200 000 mk, mistä 40 % eli 880 000 mk tilitettiin kaupungille ja 60 % eli 1 320 000 mk valtiolle, sekä toimituskirjain lunastuksista kaupungille 207 145 mk ja valtiolle 98 430 mk.

Veroviraston tarkkailijain kertomus

Kaupungin rahatoimisto maksoi kertomusvuonna v. 1955 tehdyn sopimuksen edellyttämät menot kaupungin varoista ja valtio suoritti kuukausittain osuutensa rahatoimistoon. Menojen tasaus 60 ja 40 %:n mukaan suoritettiin neljännesvuosittain.

Kuukausitilitysten tarkastus toimitettiin välittömästi niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Kaupungin v:n 1956 tulo- ja menoarviossa oli viraston menot arvioitu kaikkiaan 358 708 621 mk:ksi, josta kaupungin osuudeksi tuli 149 662 453 mk.

Veroviraston tilien loppuyhdistelmän mukaan olivat valtion ja kaupungin yhteiset menot virastosta 392 320 889 mk, josta valtion osuus 60 %:n mukaan oli 235 392 532 mk.

Kaupungin osalle oli talousarviossa varattu 149 662 453 mk. Lisämäärärahoja myönnettiin vakinaisten viranhaltijain palkkaukseen 3 568 930 mk, tilapäisten viranhaltijain palkkaukseen 9 938 215 mk sekä viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvauksiin 200 000 mk.

Kaupungin menot tilien mukaan olivat: osuus yhteisiin menoihin (40 %) 156 928 357 mk, verolomakkeet 1 054 150 mk, kokouspalkkiot 4 168 800 mk sekä kansaneläke- ja lapsilisämaksut kokouspalkkioista 172 224 mk, yhteensä 162 323 531 mk.

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan 19. toimintavuotena kuuluivat sen hallitukseen yliporm. Eero Rydman puheenjohtajana, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl ja toimistonhoit. Selma Hiisivaara-Mörk sekä kassan jäsenistön valitsemina jäseninä varastonhoit. Elis Angelvirta, kaup.siht. Lars Johanson ja fil. tri Mikko Saarenheimo. Toimistonhoitaja Hiisivaara-Mörk, joka vuoden lopussa oli eroamisvuorossa, valittiin uudestaan v:ksi 1957—1959. Kassan jäsenistön kokous valitsi 23. 4. kaup. siht. Johanson'in edesmenneen johtaja Sakari Seppälän tilalle kertomusvuoden lopussa päättyneeksi toimikaudeksi sekä v:ksi 1957—1959. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi fil. tri Saarenheimo ja sihteerinä kaup. siht. Johanson. Kertomusvuoden tilejä tarkastamaan valittiin kamr. Ragnar Brandt ja tarkast. Valtter Laitinen sekä varalle opett. Sulo Rekola ja kamr. Oiva Vanonen.

Kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 ja 30. 5. 1956 tekemien päätösten mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille. Nämä lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yht. 30 831 532 mk:aan.

Sosiaaliministeriö oli 4. 4. 1955 oikeuttanut kassan siirtämään ao. rahasto-osuudet kaupungille 1) jäsenten erotessa kassasta siirtyäkseen uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen ja sitoutuessa luovuttamaan kassassa olevat rahasto-osuutensa kaupungille ja 2) niissä tapauksissa, jolloin kassan hallitus on sääntöjen 4 §:n 2 momentin perusteella todennut jäsenyyteen perustuvan eläkeoikeuden lakanneen olemasta voimassa. Rahasto-osuuksia koskevan määrittelyn sekä laskelmien pohjana olevat vakuutukselliset laskuperusteet hyväksyi eläkekassan hallitus 6. 6. 1955 ja sosiaaliministeriö puolestaan 7. 1. 1956.

Eläkekassan hallitus hyväksyi kertomusvuoden kunkin vuosineljänneksen osalta erikseen kaupungille annetun rahasto-osuuksia koskevan tilityksen. Rahasto-osuuksina hyväksyttiin kertomusvuodelta suoritettavaksi kaupungille kaikkiaan 1 218 075 mk jakautuen tämä määrä seuraavasti:

	kpl	mk
Eronneet miesjäsenet	27	165 797
» naisjäsenet	3	7 114
Maksusta vapautetut miesjäsenet	1	14 508
Kuolleet jäsenet	26	270 474
Eläkkeensaajat, joiden eläkkeiden maksaminen oli lopetettu (29 leskieläkettä ja 17 lapsieläkettä)		767 807
		1 225 700
Palautettu 1 miesjäsenen rahasto-osuus (ero peruutettu)		7 625
		1 218 075

Kaupunginvaltuuston uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön hyväksymisen yhteydessä annettujen täytäntöönpanomääräysten mukaan varattiin leski- ja orpoeläkekassan eläkkeensaajille tilaisuus anoa uuden säännön mukaista eläkettä, sikäli kuin tämä osoittautuisi eläkkeensaajille edullisemmaksi.

Kassan eläkkeensaajien tilaisuus anoa uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaista eläkettä palkkalautakunnalta päättyi 31. 12. 1955. Lopullinen selvitys niistä kassan eläkkeensaajista, joiden eläkkeet siirtyvät kaupungin maksettaviksi, saadaan palkkalautakunnalta vasta v:n 1957 aikana. Kertomusvuonna on lopetettu 29 leskieläkkeen ja 17 lapsieläkkeen maksaminen. Kassa on saanut hyvityksen ko. eläkkeiden osalta v:lta 1955. Koska palkkalautakunta tulee vielä v:n 1957 aikana käsittelemään 12 v:n 1955 aikana jätettyä kassan eläkkeensaajien eläkeanomusta, on kassan tilinpäätökseen merkitty suoritettujen eläkkeiden määrä hieman liian suuri, mutta tulee kassa luonnollisestikin saamaan vastaavan hyvityksen kaupungilta, jolloin kassa myös joutuu suorittamaan tältä osin ao. rahasto-osuudet kaupungille.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä 1. 1. 1956 lukien kaupungin viranhaltijain palkkaluokitukseen eräitä muutoksia päätti eläkekassan vuosikokous kassan hallituksen esityksen mukaisesti muuttaa kassan sääntöjen 5 §:n 1 momentin näin kuuluvaksi:

5 §. Jäsenet jaetaan heidän palkkaluokkiensa mukaan seuraaviin eläkeluokkiin:

	1. 1. 1956 lukien	1. 7. 1956 lukien
I luokkaan palkkaluokat	1— 9	1—10
II » »	10—13	11—14
III » »	14—17	15—18
IV » »	18—23	19—24
V » »	24—	25—

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16. 5. sääntöjen muutokset ja sosiaaliministeriö vahvisti 11. 6. em. muutokset.

Toimintavuotena erosi kassasta 61 jäsentä. Uuden leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyi 31. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 57 jäsentä, joista 26 jäsenen jälkeen myönnettiin kassan eläke. Vuoden aikana vapautettiin 61 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella ja 1 jäsen sääntöjen 14 §:n 4 mom:n perusteella.

Seuraavasta selviävät muutokset kassan jäsenistössä toimintavuoden kuluessa.

Kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet:

	Kuolleita	Leskiä	Eläke kk:ssa, mk	Lapsia	Eläke kk:ssa, mk
I	12	7	2 100	4 [1]	540
II	9	6	2 400	8	1 120
III	5	2	1 000	4	700
IV	5	4	2 800	4 [2]	980
V	—	—	—	—	630 [3]
Yhteensä	31	19	8 300	20	3 970

V:n 1955 alussa päättyneet eläkkeet, jotka kertomusvuoden aikana ovat siirtyneet leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen, jakaantuivat seuraavasti:

	Leskiä	Eläke kk:ssa, mk	Lapsia	Eläke kk:ssa, mk
I	20	6 000	13	1 510
II	5	2 000	2	240
III	2	1 000	1	200
IV	1	700	1	467
V	1	900	—	—
Yhteensä	29	10 600	17	2 417

[1]) 2 lapsen eläkettä jatkettu sairauden takia. — [2]) 1 lapsen eläkettä jatkettu sairauden takia. — [3]) Leskieläkkeen päätyttyä lasten eläkkeen määrä suureni.

Kertomusvuoden lopussa voimassaolevien eläkkeiden määrä kuukautta kohden jakaantui seuraavasti:

	Leskiä	Mk	Lapsia	Mk	Yhteensä, mk
I	157	47 100	33	4 750	51 850
II	57	22 800	31	4 334	27 134
III	38	19 000	24	4 868	23 868
IV	39	27 300	17	4 200	31 500
V	19	17 100	16	4 650	21 750
Yhteensä	310	133 300	121	22 802	156 102

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

T u l o t:	Mk
Eläkemaksut	3 199 657
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 225 125
Korot	3 574 605
Agio	58 108
Makasiini Oy:n rahasto	286 726
Yhteensä	8 344 221

M e n o t:	
Kustannukset	738 564
Suoritetut eläkkeet	1 702 960
Poistot	8 686
Rahasto-osuudet, siirretty kaupungille	1 218 075
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	2 606 217
Ylijäämä	2 069 719
Yhteensä	8 344 221

12. Ulosottolaitos

Ulosottolaitoksen tarkastusosasto valvoi v. 1956 etupäässä II kaupunginvoudinkonttoria ja tarkasti tällöin jatkuvasti ulosottoapulaisten ja kassaosastojen toimintaa. Vastaavaa tarkastusta ei ollut mahdollista suorittaa muissa konttoreissa. Säännöllisesti toimitettiin kuitenkin tilikirjojen ja varojen tarkastuksia muiden kaupunginvoutien samoinkuin rikostuomioiden täytäntöönpanijan konttorissa ja maistraatin arkistonhoitajan toimistossa.

Toimitetut tarkastukset eivät antaneet aihetta toimenpiteisiin maistraatin taholta.

Seuraavassa annetaan tietoja toisen kaupunginvoudinkonttorin perittäviksi jätetyistä verolipuista sekä perimisen tuloksista kertomusvuonna.

	Verolippuja vuoden aikana, kpl			Lisäystä tai vähennystä	Perittyjä %:na v. 1956 saapuneista
	saapuneita	perittiin	palautettiin		
Kunnallisvero	36 773	20 393	25 223	— 8 843	55.4
Tulo- ja omaisuusvero	25 748	23 338	12 182	— 9 772	90.6
S:n ennakkomäärät	11 813	11 571	6 011	— 5 769	97.9
Kirkollismaksut Kulosaari ja Oulunkylä	48 134	55 851	23 504	—31 221	116.0
	122 468	111 153	66 920	—55 605	90.8

Näiden verolippujen edustama veromäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero mk	Tulo- ja omaisuusvero mk	Kirkollisvero mk	Yhteensä mk
V. 1956 perittäviksi saapuneiden	799 433 047	[1] 1 352 116 866	189 857 803	2 341 407 716
V. 1956 perittyjen	311 426 439	[2] 777 588 910	181 819 944	1 270 835 293
» » palautettujen	656 219 312	[3] 570 151 338	58 063 705	1 284 434 355
Lisäystä tai vähennystä	—168 212 704	—4 376 618	—50 025 846	—213 861 932

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 63 131 762 mk sekä tulo-ja omaisuusveron lisäystä 95 990 518 mk, johon määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 44 194 045 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 66 629 kpl merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

Kunnallisvero v:lta	Verovelvolliset olivat: varattomia	löytymättömiä	Muut esteet	Virka-apu tapaukset	Yhteensä
1952 ja aikaisemmin	3 812	1 508	396	969	6 685
1953	1 188	990	479	838	3 495
1954	580	1 278	1 578	1 785	5 221
Ennakkomaksut	3 290	509	5 018	1 005	9 822
	8 870	4 285	7 471	4 597	25 223

[1]) Siitä 594 622 052 mk ennakkomaksuja. — [2]) S:n 387 227 251 mk. — [3]) S:n 179 080 403 mk.

Tulo- ja omaisuusvero v:lta					
1952 ja aikaisemmin	2 250	1 611	486	975	5 322
1953	1 127	1 292	300	990	3 709
1954	588	729	484	1 350	3 151
Ennakkomaksut	1 753	368	2 979	911	6 011
	5 718	4 000	4 249	4 226	18 193
Kirkollisvero v:lta					
1952 ja aikaisemmin	5 407	3 358	559	1 796	11 128
1953	1 377	3 687	553	3 331	8 946
1954	137	328	350	2 621	3 430
	6 921	7 373	1 462	7 748	23 504

Kuten aikaisemminkin on tilasto tulo- ja omaisuusverojen osalta sikäli erehdyttävä, että perittyjen verolippujen lukumäärä tarkoittaa veroerien lukumäärää, kun sen sijaan saapuneiden ja palautettujen lukumäärät käsittävät veroliput (joissa yleensä on kaksi erää).

Edellä olevasta taulukosta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin v. 1956 estemerkinnöin yhteensä 66 920 Helsingin kaupungissa maksuunpantua verolippua, edustaen rahassa 1 284 434 355 mk eli 2 841 verolippua (6 %) vähemmän ja rahassa 77 018 934 mk (6 %) enemmän kuin v. 1955. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti (v:n 1955 vastaavat suhdeluvut sulkeissa): kunnallisvero 38 % (36 %), tulo- ja omaisuusvero 27 % (27 %) ja kirkollisvero 35 % (36 %). Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 29 % (37 %), tuntemattomuus 31 % (18 %), sekalaiset esteet 6 % (24 %) ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 33 % (21 %).

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta seuraavat verot ja maksut:

	Peritty veromäärä lisäyksineen, mk
Liikevaihtovero	30 337 937
Omaisuuden luovutusvero	90 587
Hissintarkastukset	35 000
Metsänhoitomaksut	5 159
»Mätkäysvero»	90 013
Perintö- ja lahjavero	6 004 264
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	28 482
Koiravero	4 000 011
Sairaalamaksut	1 027 027
Sairaankuljetusmaksut	74 227
Apteekkimaksut	5 070 938
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat maksut	617 456
Kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat maksut	3 267 105
Juutalaisen seurakunnan veloittamat maksut	92 198
Työnantajan pidättämättä jättämät ennakot	679 896
Rakennusmaksut	7 112
Työntekijältä perityt ennakon pidätykset	39 779 605
Ruotsin verot	2 123 967
Saksalaisen seurakunnan veloittamat maksut	157 210
Ylimääräinen tulovero	11 984
Ylimääräinen varallisuusvero	6 754
Tonttivero	65
Kansaneläkemaksut	1 873 968
Yhteensä	95 380 965

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin sekalaisia Helsingissä maksuunpantuja veroja ja maksuja rahassa 95 380 965 mk, josta määrästä liikevaihtovero tuotti 31.8 % (53.8 %), »mätkäysvero» 0.1 % (0.8 %), työnantajien pidättämättä jättämät veroennakot 0.7 % (0.4 %) sekä perintö- ja lahjavero 6.3 % (6.6 %). Kertomusvuonna

perittiin sekalaisia veroja ja maksuja 7 173 733 mk (7 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 111 153 verolippua edustaen rahassa verolisäyksineen 1 429 957 573 mk eli verolippuja 6 964 (5.9 %) vähemmän ja rahassa 42 091 608 mk (2.9 %) vähemmän kuin v. 1955.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden jonkun verran heikommaksi kuin edellisenä vuonna, sikäli että perittyjen verolippujen määrä väheni 4 028 kpl (16.5 %) ja peritty veromäärä 71 733 904 mk (18.7 %). Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 481 verolippua (1.9 %) vähemmän ja rahana 87 218 975 mk (14.9 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämän verolajin koko verolippumäärä väheni 8 843 kpl.

Tulo- ja omaisuusverojäämien pakkoperintä kehittyi v:n 1955 saavutuksiin verrattuna siten, että perittiin 314 verolippua eli 0.9 % vähemmän, mutta raha-arvoltaan 67 145 125 mk eli 9. 5 % enemmän kuin mainittuna vuonna. Estetodistuksin ja virka-avunpyynnöin palautettiin 596 verolippua vähemmän (3.2 %) ja rahassa 1 052 814 mk (0.2 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kirkollisveroja perittiin 2 622 kpl eli 4.5 % vähemmän edustaen rahassa 18 768 554 mk eli 9.4 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 1 763 eli 7 % ja rahassa 9 147 225 mk eli 13.6 % vähemmän kuin v. 1955. Saman veroryhmän perimättömien verolippujen lukumäärä väheni 31 221 kpl ja rahamäärä 50 025 846 mk.

Maaseudulta virka-avunpyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 20 540 kpl ja rahassa 98 362 742 mk eli 8.5 % vähemmän verolippuja, mutta 11.7 % enemmän rahaa kuin edellisenä vuonna. Estetodistuksin palautettiin 25 378 verolippua. Perittäviksi saapuneiden verolippujen lukumäärä oli 42 788 kpl ja rahassa 271 266 899 mk eli lukumäärältään 8.6 % ja rahamäärältään 18.2 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimien vero- ja maksujäämien kokonaismäärä oli kertomusvuonna 138 654 kpl edustaen rahassa 1 621 827 312 mk. Näin ollen perittiin 5 758 verolippua (3.9 %) vähemmän ja rahaa 40 820 460 mk (2.5 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Helsinki-Malmin ja Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttorit

Kaupunginvoudinkonttorin tehtäviin kuuluu verojen ja muiden ilman tuomiota tai päätöstä ulosotettavien maksujen periminen, sakkojen ja valtiolle maksettavaksi tuomittujen korvauksien perintä, muidenkin rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano, yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano sekä haasteiden ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen.

Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori. Sakko-otteita saapui v. 1956 perittäväksi 5 883 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 3 909, joihin kuhunkin saattoi sisältyä useampia toimeksiantoja sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 1 280. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 105. Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 132 956 559 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 23 191 660 mk.

Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttoriin saapui v. 1956 sakko-otteita perittäväksi 2 208 kpl, haaste-, tiedoksianto- ja jättöasioita 2 536, sekä yksityisoikeudellisia tuomioita 706 kpl. Vapausrangaistusten täytäntöönpanoja oli 51. Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kertomusvuonna kaikkiaan 89 371 419 mk. Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin 10 290 965 mk.

13. Rakennustarkastustoimisto

Piirustuksia tarkastettiin v:n 1956 aikana 949 uudisrakennusta varten, joista 313 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 660 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 6 180 asuinhuoneistoa ja näissä 18 223 asuinhuonetta ja keskimäärin 2.95 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 360 115 m². Suunniteltujen rakennusten yhteinen tilavuus oli 2 938 881 m³.

Uudisrakennuksia valmistui 489, näistä 172 lisärakennuksia tai korotuksia, sekä muutostöitä 298. Valmistuneissa rakennuksissa oli 3 181 asuinhuoneistoa ja näissä 9 426 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoniestoissa oli keskimäärin 2.96 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 223 649 m². Näiden rakennusten yhteinen tilavuus oli 1 858 022 m³.

Rakennuskatselmusmiehet pitivät kertomusvuonna 52 kokousta.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki kertomusvuonna rakentajilta 18 481 769 mk. Tämän lisäksi rakentajat suorittivat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 6 366 385 mk, joten kaupunki sai vuoden kuluessa rakennustoiminnasta tuloja 24 848 154 mk. Rakennustarkastustoimiston menot olivat 22 510 696 mk.

Julkisivujen katselmusmiehiin kuuluivat kertomusvuonna rakennustarkastaja, joka toimi puheenjohtajana, asemakaavapäällikkö ja kaupunginarkkitehti sekä maistraatin valitsemina jäseninä prof. Nils Wickberg, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja arkkit. Jorma Järvi. Katselmusmiehet pitivät vuoden aikana 33 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 581.

14. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti Oskar Möller sekä jäseninä hallitusneuvos Reino Lehto, hallintoneuvos Martti Jaakkola ja varat. Aarne Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi lakit. lis. Erik Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 43 varsinaiseen kokoukseen. Nämä pidettiin tiistaisin, paitsi kesäkuukausina, jolloin ne olivat kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Lisäksi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 9—11 asiakirjojen vastaanotto. Kokousten pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 1 298.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku oli 1 267. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli kertomusvuoden alussa merkitty 1 705 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista edellisiä oli 1 468 ja jälkimmäisiä 237; holhoustoimista oli 766 lakimääräistä ja 702 määräykseen perustuvaa. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 210 uutta holhous- ja uskotunmiehentointa sekä poistettiin päättyneinä 172 holhous- ja uskotunmiehentointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 743 holhous- ja uskotunmiehentointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia 793 ja määräykseen perustuvia 714 eli yhteensä 1 507 sekä uskotunmiehentoimia 236. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Avioero- ja asumuserojutuissa antoi holhouslautakunta kertomusvuonna Helsingin raastuvanoikeudelle 79 lausuntoa.

15. Huoneenvuokralautakunnat

V. 1956 oli kaupunki edelleenkin jaettuna huoneenvuokrasäännöstelyyn nähden erillisiin piireihin siten, että Malmin-Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kaksi luottamusmieslautakuntaa. Malmin piirissä toimi sen sijaan vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakuntien yhteisenä elimenä toimi edelleenkin huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli, kuten ennenkin, toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta päätti kokouksessaan 28. 12. esittää kaupunginhallitukselle, että päätoiminen lautakunta lakkautettaisiin viimeistään 30. 4. 1957.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 828. Tällöin sisältyi varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään kaksi kokousta, siten että aamu- ja iltapäivästä muodostui kummastakin erillinen kokous. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
486	118	106	102	14	2

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuun ottamatta kestivät lautakuntien kokoukset keskimäärin 1 t 40 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 11 674 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 708. Käsitellyt asiat jakaantuvat laatunsa mukaan seuraavasti:

vuokran vahvistaminen	747
vuokrasopimusten irtisanomisluvat	1 856
alivuokralaisten vuokramaksun suuruus	140
asunnonvälitys	4 933
asunnonsaantihakemusten ottaminen ns. kiireellisten tapausten listalle	2 559
huoneistojen vapaaksi julistaminen	613
keskuslautakunnan asiat	313
neuvottelukunnan asiat	7
muut asiat	506
Yhteensä	11 674

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevat asiat. Huoneenvuokralautakunnissa käsiteltiin 1 856 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa. Näistä koski 1 447 päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 409 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 533, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 51, pakkovaihtoon 181 ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 196 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 174 tapauksessa työsopimuksen,

jonka mukaan työpalkkaan sisältyy vapaa asunto taikka jonka johdosta työntekijällä on oikeus vuokralla hallita työnantajan huoneistoa, lakkaamisesta, 213 tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 146 muista syistä, esim. talon purkamisesta. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 140 tapauksessa vuokranantajan tilanahtauden vuoksi sekä 56 tapauksessa muusta syystä. Nämä päätökset eivät aina osoittaneet lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien, Malmin piirin huoneenvuokralautakunta mukaan luettuna, kortistoissa 8 776 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, vastaten 26 967 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 7 786 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, käsittäen 24 308 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 7 618, käsittäen 23 495 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 6 270, käsittäen 19 904 henkilöä. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (taulukko käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1. 1. 1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1. 1. 1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1. 1. 1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1. 1. 1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1. 1. 1953	8 858	27 149	7 888	24 593
1. 1. 1954	9 336	28 179	8 251	25 310
1. 1. 1955	8 505	27 227	7 657	24 976
1. 1. 1956	8 776	26 967	7 786	24 308
1. 2. 1956	8 806	27 147	7 807	24 436
1. 3. 1956	8 759	27 170	7 774	24 562
1. 4. 1956	8 664	27 081	7 704	24 552
1. 5. 1956	8 360	26 011	7 416	23 505
1. 6. 1956	8 090	24 988	7 241	22 795
1. 7. 1956	7 968	24 271	7 056	21 966
1. 8. 1956	7 507	23 023	6 550	20 569
1. 9. 1956	7 153	21 716	6 235	19 376
1. 10. 1956	7 279	21 379	6 215	18 680
1. 11. 1956	7 316	22 417	6 167	19 519
1. 12. 1956	7 756	23 372	6 390	19 895
1. 1. 1957	7 618	23 495	6 270	19 904

Vuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 6 586 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli mainitun piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 389 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 25 751 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 426 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, vastaten 23 179 henkilöä. Vuoden päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä 7 242, käsittäen 22 365 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 5 919 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää, käsittäen 18 872 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettynä 31. 12. oli asuntoa hakeneista perheitä, joilla oli vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta, 785, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 3 756, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 1 807 sekä yksinäisiä henkilöitä 894, yhteensä 7 242.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 2 428, alivuokralaisia 2 648 sekä matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 2 166.

Asunnon tarpeen pääasiallisen syyn mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: paikkakunnalle muuttaminen 320, avioliiton solmiminen 1 004, perheen lisäys 777, asunnon pienuus 1 609, asunnon kehnous 1 056, asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden 76, häätö edellisestä asunnosta 1 567 sekä muut syyt 833.

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle: 595 v. 1939—1944, 718 v. 1945—1949, 1 001 v. 1950—1955 ja 77 v. 1956, yhteensä 2 391.

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat välittivät 2 361 asuinhuoneistoa ja 34 joutui vapaasti vuokrattaviksi koska vuokralaisiksi osoitetut eivät säädetyssä ajassa hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyvät välitetyt huoneistot seuraavasti: 1 huone 663, 1 huone ja keittokomero 382, 1 huone ja keittiö 558, 2 huonetta ja keittokomero 305, 2 huonetta ja keittiö 252, 3 huonetta ja keittokomero 18, 3 huonetta ja keittiö 107, 4 huonetta ja keittiö 52, 5 huonetta ja keittiö 15, 6 huonetta ja keittiö 6 sekä 7 huonetta ja keittiö 3.

Osoituksen saaneissa oli 2 229 perhettä ja yhteensä 7 606 henkilöä.

Kertomusvuonna annettiin lupa 1 464 huoneiston vaihtoon ja hyväksyttiin 204 väliaikaista vuokrasopimusta.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 387 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 216 henkilöä. Hakemuksista oli 360 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 1 129 henkilöä. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 376, käsittäen 1 130 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 351 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, käsittäen 1 032 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmitettynä 31. 12. oli asuntoa hakeneista perheitä, joilla vähintään oli 3 alle 18-vuotiasta lasta, 51, perheitä, joilla oli 1—2 alle 18-vuotiasta lasta, 198, lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla oli 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia, 79 sekä yksinäisiä henkilöitä 48, yhteensä 376.

Hakijoista oli asunto-olojen mukaan ryhmitettynä päävuokralaisia 187, alivuokralaisia 74 sekä matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia 115.

Asunnon tarpeen pääasiallisen syyn mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti: paikkakunnalle muuttaminen 9, avioliiton solmiminen 27, perheen lisäys 30, asunnon pienuus 87, asunnon kehnous 76, asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden 3, häätö edellisestä asunnosta 71 sekä muut syyt 73.

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle: 36 v. 1939—1944, 38 v. 1945—1949, 95 v. 1950—1955 sekä 3 v. 1956, yhteensä 172.

Lautakunta välitti kertomusvuoden aikana 128 huoneistoa 114 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä on 406. Välitetyt huoneistot ryhmittyivät huoneluvun mukaan seuraavasti: 1 huone tai keittiö 48, 1 huone ja keittiö 69, 2 huonetta ja keittiö 9 sekä 3 huonetta ja keittiö 2, yhteensä 128.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 54 huoneiston vaihtoon.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien on huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saavat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet syyttömästi häädetyt tai häädettävät lapsiperheet, näille voitiin osoittaa asunnot vasta useamman kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi katsottiin vain perheet, jotka ennen osoituksen saamista olivat asuneet Helsingissä yhtäjaksoisesti ainakin 1. 1. 1953 lukien.

Huoneenvuokralautakunnan oli osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota oli käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä toinen hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirissä n. 30 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. N. 9 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto oli edelleenkin jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä kertomusvuoden alussa oli 74 ja vuoden lopussa 68. Malmin alatoimiston henkilökunnan lukumäärä oli vastaavasti 4 ja 3. Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka myös oli katsottava tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginval-

tuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, joka johti ja valvoi lautakuntien toimintaa, toimi neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehti siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmisteltiin ja esiteltiin. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka istunnoissa pitivät pöytäkirjaa.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa olikin 4 virkamiestä, joista 2 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen lainopillisen neuvonnan, jota myös annettiin puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa pantiin myös neuvontaosastossa vireille yleisön riita-asiat lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 40 300 henkilöä, minkä lisäksi 20 614 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

	Määrärahat yhteensä mk	Tilien mukaan käytetty mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	3 385 000	3 243 655	+ 141 345
Tilapäiset viranhaltijat	41 717 520	41 487 200	+ 230 320
Vuosilomasijaiset	347 390	277 800	+ 69 590
Ylityökorvaukset	150 000	97 191	+ 52 809
Muut palkkamenot	1 926 310	1 867 780	+ 58 530
Vuokra	3 332 800	3 334 200	— 1 400
Siivoaminen	172 400	245 273	— 72 873
Painatus ja sidonta	500 000	470 818	+ 29 182
Tarverahat	701 000	632 292	+ 68 708
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	—	+ 50 000
	52 282 420	51 656 209	+ 626 211

Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertynyt tuloja 670 635 mk.

16. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1956 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana rak. mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana liittopuh. joht. Reino Heinonen ja muina jäseninä palokorp. Birger Bergström, joht. Erkki Laitiala, toimitsija John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg, dipl. ins. Carl-Gustaf Londén, sorvaaja Lauri Santanen, kiint.neuvos Jalo Suvanto sekä itseoikeutettuna jäsenenä rak.tark. Paavo Hanste 14. 1. saakka ja 1. 9. lukien rak.tark. Aulis Salo. Varajäseninä olivat palokorp. Kauko Hautamäki, ev. luutn. Gustaf Honkanen, tekn. Esko Soininen, kamr. Axel Svenlin sekä itseoikeutettuna varajäsenenä yliarkkit. Toivo Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup. joht. Ruben Granqvist 30. 4. saakka sekä 1. 5. lukien apul. kaup. joht. Ali Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi valtiot. maist. Nils-Göran Holmquist.

Lautakunnan kokoukset. Palolautakunta kokoontui 25 kertaa ja sen asettamat jaostot 6 kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 473. Saapuneita kirjeitä oli 501 ja lähetettyjä 337.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 483 saapunutta ja 1 091 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna päätti lopullisesti, olivat seuraavat: laskujen, avustusten ym. maksaminen palokunnan rahaston varoista (10. 1. 5 §, 24. 1. 27 §, 6. 3. 90 §, 10. 4. 147 §, 24. 4. 166 §, 22. 5. 224 §, 230 §, 19. 6. 267 §, 7. 8. 284 §, 30. 10. 392, 393 §); kaluston, tarveaineiden ym. hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi (10. 1. 6 §); kaluston hankkiminen (10. 1. 7 §, 6. 3. 116, 117 §, 20. 3. 137 §, 7. 8. 287 §, 18. 9. 346, 348 §, 30. 10. 394, 395 §, 27. 11. 427 §); lautakunnan kokousajat sekä pöytäkirjojen pitäminen yleisön nähtävänä (24. 1. 24 §, 20. 3. 140 §); palokunnan rahaston ja Gösta Waseniuksen rahaston pääomien kartuttaminen (7. 2. 39 §); avustusmäärärahojen jako esikaupunkialueen vapaaehtoisille palokunnille (6. 3. 118 §, 24. 4. 170 §, 5. 6. 239 §, 27. 11. 426 §); laitoksen v:n 1955 toimintakertomuksen hyväksyminen (8. 5. 214 §, 31. 5. 234 §); palkkion maksaminen asiantuntijalausunnosta (22. 5. 225 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (19. 6. 271 §, 4. 9. 326 §, 20. 12. 462 §); Oulunkylän vapaaehtoisen palokunnan oikeuttaminen myymään sille luovutettu kuormaauto (19. 6. 274 §); asukkaiden määrääminen virka-asuntoihin (19. 6. 278 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen (16. 10. 373 §) vanhanmallisen virkapuvun käyttöajan pidentäminen yhdellä vuodella (11. 12. 443 §) sekä laskujen ja maksumääräysten hyväksyminen sekä arvopostin kuittaaminen (20. 12. 460 §).

Esitykset. Asiat, joista palolautakunta kertomusvuonna teki esityksiä, olivat seuraavat: lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylittämisoikeuden anominen, eräiden määrärahojen siirtäminen tai käyttäminen talousarvion perusteluista poiketen (10. 1. 19 §, 24. 1. 28 §, 6. 3. 92 §, 19. 6. 272 §, 21. 8. 311 §, 13. 11. 412 §, 20. 12. 461 §); viranhaltijoille suoritettavien palkkioiden maksaminen ja korottaminen (24. 1. 29 §, 6. 3. 91 §, 24. 4. 171 §, 5. 6. 237 §, 4. 9. 324 §); nuohoustaksan korottaminen 1. 1. 1956 lukien (21. 2. 85 §); laitoksen kiinteistöissä suoritettavia korjaustöitä varten tarvittavat määrärahat (21. 2.

86 §, 24. 4. 194 §, 19. 6. 281 §); virka-asuntojen määrääminen ym. (6. 3. 93, 94 §, 24. 4. 193 §, 7. 8. 286 §, 4. 9. 328 §); palolaitoksen korjaamon tuntityöntekijäin palkkojen yhdenmukaistaminen liikennelaitoksen tuntipalkkojen kanssa (6. 3. 96 §); viranhaltijain lähettäminen opintomatkoille tai osallistuminen kursseihin ym. sekä määrärahojen myöntäminen ko. tarkoituksiin (20. 3. 139 §, 10. 4. 146, 151 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntäminen (10. 4. 148, 149 §); viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta maksettavaksi tuomittuja korvauksia (10. 4. 152 §, 19. 6. 269, 270 §, 2. 10. 354, 355 §); kaupungin ja Vakuutusosakeyhtiö Pohjolan välisen vakuutussopimuksen laajentaminen (24. 4. 169 §); henkilökunnan urheilutyön tukemiseksi jaettavat avustukset (24. 4. 192 §); v:n 1957 talousarvioehdotus (31. 5. 233 §, 4. 9. 325, 334 §); eräiden viranhaltijain oikeuttaminen käyttämään omaa henkilöautoa virkaajoihin (19. 6. 268 §); palopäällikön yksityisauton säilyttäminen pääpaloaseman autosuojassa (18. 9. 338 §); kaupungin ja Lauttasaaren vapaaehtoisen palokunnan välisen vuokrasopimuksen muuttaminen (18. 9. 339 §); sairaankuljetus- ja avunantotaksan korottaminen (16. 10. 374 §); poistetun kaluston myyminen sekä luovuttaminen vapaaehtoisille palokunnille (16. 10. 375 §); palolaitoksen lisätilatarpeet (11. 12. 442 §); palopäällystön työaika ja sunnuntaityökorvaus (11. 12. 446 §); sekä palolaitoksen johtosäännön muuttaminen, sisäpalvelussäännön vahvistaminen ja eräiden virkanimikkeiden muuttaminen (20. 12. 471 §).

Lausunnot. Kertomusvuonna antoi palolautakunta seuraavia asioita koskevat lausunnot: sammutustoimen väliaikainen järjestely Porkkalan alueella (10. 1. 8 §); kunnallishallinnollisen ratkaisuvallan siirtämiskysymys (7. 2. 42 §); poliisijärjestyskomitean mietintö (7. 2. 60 §); sodanaikaisen palontorjunnan suunnitteleminen (6. 3. 97 §); yleisten käymälöiden järjestäminen autohuoltoasemien yhteyteen (20. 3. 124 §); vaahtosammutuslaitteiden hankkiminen Helsingin aluevesillä toimivaan meripelastusristeilijään (22. 5. 227 §); eräiden maa-alueiden ostaminen Malmin vapaaehtoiselta palokunnalta sekä rakennuslainan myöntäminen ko. palokunnalle (5. 6. 240 §); erään tien rakentaminen Itä-Pakilaan (19. 6. 275 §); vesipostien rakentaminen (7. 8. 288, 289 §); kiinteän omaisuuden tarkastajain v:n 1955 kertomus (7. 8. 307 §); työmaakojujen lämmityslaitteiden paloturvallisuuden lisääminen (21. 8. 312 §); eräiden kaupungin kiinteistöjen palokalusto (4. 9. 329 §); Pasilan vanhan paloasemarakennuksen luovuttaminen rakennusviraston käyttöön (18. 9. 340 §); laitoksen eräiden viranhaltijain palkkojen korottaminen (18. 9. 345 §); palolaitoksen sijoitustarve vuosina 1958—1963 (27. 11. 438 §); avustuksen myöntäminen Suomen Palosuojeluyhdistykselle (20. 12. 465 §) sekä yksityisten hätäpuhelin- ja automaattihälytyslaitteiden liittäminen hätäpuhelinverkostoon (20. 12. 473 §).

Lisäksi antoi palolautakunta 200 lausuntoa asemakaavan- ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksista sekä 32 lausuntoa rakennuspiirustuksista.

Palolaitos

Henkilökunta. Toimintavuonna vapautettiin teknillisen osaston päällikkö päivystystehtävistä ja siirrettiin hoitamaan yksinomaan teknillisen osaston tehtäviä.

Toimintavuoden alusta lukien toimeenpannun palkkajärjestelyn yhteydessä korotettiin kaikille viranhaltijoille tulevan tasokorotuksen lisäksi palopäällikön palkka kahdella palkkaluokalla sekä apulaispalopäällikön, teknillisen osaston palomestarin, talouspäällikön, palomestareiden, ruiskumestareiden, palokersanttien, varastonhoitajan, palokorpraalien, kirjanpitäjän, kirjaajan, suutarin ja vanhempien palomiesten virkojen palkat yhdellä palkkaluokalla.

Avoinna oleviin palomestarin virkoihin valitsi palolautakunta ruiskumest. Bruno Gustafssonin 1. 3. lukien ja palotekn. Oiva Karuvaaran 1. 11. lukien. Näin avoimeksi tulleeseen ruiskumestarin virkaan valittiin palokers. Johan Nordström 1. 5. lukien sekä palokersantin virkaan 5. 6. palokorp. Enok Arokanto 16. 6. lukien.

Apulaispalopäällikön viransijaisena hänen sairauslomansa aikana 18. 9.—31. 10. toimi palomest. Allan Harne, jolloin palomestarin viransijaisena toimi yliruiskumest. Armas Winqvist. Vt. palomestarina toimi 1. 1.—31. 10. välisenä aikana palotekn. Karl Ström.

Kertomusvuoden aikana nimitti palopäällikkö kahdeksan vanhempaa palomiestä palokorpraalin virkoihin, hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi kahdeksan tp. palomiestä ja otti vanhemmiksi palomiehiksi kaksi ja tp. palomiehiksi kymmenen uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana palokorpr. Eino Alaharju, Gösta Hannula, Matti Heikkinen, Eino Miettinen ja Pekka Pitko. Kuoleman kautta poistui 15. 12. ruiskumest. Gunnar Holm, joka oli palvellut palolaitoksessa 37 vuotta, sekä 15. 3. palokorpr. Sulo Ojanen, joka oli palvellut 27 vuotta.

Omasta pyynnöstään erosi yksi palokorpraali, kolme vanhempaa palomiestä ja kaksi tp. palomiestä.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä lisääntyi yhdellä, kun savusuojeluvälineiden huoltoa varten palkattiin hienomekaanikko.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 81 palomiehen vuosilomasijaista ja yksi toimistoapulaisen vuosilomasijainen.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta:

Osasto	Viranhaltijat			Yhteensä
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	
Palopäällikkö	1	—	—	1
Sammutusosasto	3	—	—	3
I palopiiri	1	—	—	1
Pääpaloasema	—	12	98	110
II palopiiri	1	—	—	1
Munkkiniemen palovartioasema	—	1	14	15
Pitäjänmäen palovartioasema	—	1	9	10
III palopiiri	1	—	—	1
Käpylän paloasema	—	3	28	31
Malmin palovartioasema	—	1	9	10
IV palopiiri	1	—	—	1
Kallion paloasema	—	8	73	81
Herttoniemen palovartioasema	—	1	13	14
Sammutusosasto yhteensä	8	27	244	279
Teknillinen osasto	1	1	—	2
Palonehkäisyosasto	5	—	—	5
Talousosasto	1	—	—	1
Toimisto	—	—	—	—
Varusvarasto	—	—	—	—
Yhteensä	15	28	244	287

Edellisten lisäksi oli talous- ja huoltohenkilökuntaa teknillisessä osastossa yksi ja talousosaston varusvarastossa kolme miespuolista viranhaltijaa sekä toimistossa neljä toimistoapulaista. Työsopimussuhteessa olevia työntekijöitä oli teknillisessä osastossa 16 miestä ja yksi nainen, talousosaston toimistossa kaksi naista sekä varusvarastossa yksi mies ja kaksi naista. Henkilökunnan lukumäärä kokonaisuudessaan oli 317.

Avoinna oli vuoden lopussa yksi ruiskumestarin virka.

Virkavapaina joko opintomatkoja, kursseihin ja urheilukilpailuihin osallistumista tai muuta tarkoitusta varten oli 21 viranhaltijaa yhteensä 277 päivää.

Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa kolme savumyrkytys- ja kuusi loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 29 henkilöä. Tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmatoimisto tai Vakuutusosakeyhtiö Pohjola eivät korvanneet, oli kaksi. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 351 päivään ja niistä suoritetut korvaukset 265 175 mk:aan.

Sairauslomaa myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille yhteensä 136 kertaa, sairauspäivien lukumäärä oli yhteensä 2 391. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 4 ja 36.

Henkilökunnan sairauspäivien keskimääräinen prosenttiluku sairaustapausta ja henkilöä kohti oli viranhaltijaryhmässä seuraava: päällystö 23.6 ja 7.8, alipäällystö 50.8 ja 10.9 ja miehistö 15.8 ja 5.9. Työsopimussuhteessa olleiden työntekijäin vastaavat luvut olivat 9.0 ja 1.7.

Kertomusvuonna suoritettiin koko henkilökunnan keuhkojen röntgentarkastus, jolloin yksi viranhaltija keuhkotuberkuloosin vuoksi määrättiin sairaalahoitoon.

Henkilökunnan koulutus. Sammutushenkilökuntaa koulutettiin laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia sekä paloasemilla oppitunteja, joita myös palovartioasemien henkilökunta seurasi. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaatuisilla kursseilla.

Palopäällystökoulun kolmiviikkoisen A-kurssin suoritti yhdeksän palokorpraalia ja -miestä. Turun laivastoasemalla pidetyn neliviikkoisen sukelluskurssin suoritti neljä palomiestä, jonka lisäksi palolaitoksen palokorpraali toimi kurssilla apukouluttajana. Oy. Aga Ab:n järjestämän kolmiviikkoisen hitsauskurssin suoritti kaksi miestä ja Ammattienedistämislaitoksen keskuslämmittäjäkurssin kolme miestä. Lentopallo-ohjaajan kurssin suoritti yhteensä seitsemän miestä.

Kiinteistöt ja kalusto. K i i n t e i s t ö t. Suurempia uudisrakennus- tai korjaustöitä ei kertomusvuoden aikana suoritettu. Pääpaloasemalla kunnostettiin pohjoispään autosuojan rasvauskuoppa ja asuintalon pesutupa korjattiin ja varustettiin pesukoneella. Herttoniemen palovartioaseman vesi- ja viemärijohtotyöt aloitettiin vuoden loppupuolella. Pääpaloaseman lukusali sisustettiin uudelleen.

K a l u s t o. Aikaisemmin tilatuista korkeapainepaloautoista valmistui vuoden aikana kuusi, joten koko sarja tuli valmiiksi ja liitettiin hälytysvahvuuteen. Tällöin poistettiin kuusi vanhaa loppuunkulunutta avopaloautoa, joten kaikki käytössä olleet paloautot olivat katettuja.

Ulkomaan valuutan niukkuuden vuoksi ei vuoden aikana voitu suorittaa kaikkia suunniteltuja hankintoja. Uusi Magirus-merkkinen moottoriruisku, kaksi Ford-merkkistä sairaankuljetusautoa, käsisammutuskalustoa, savusuojelukalustoa, letkuja ja liittimiä sekä Dodge-Power-merkkinen autonalusta uutta letkuautoa varten saatiin kuitenkin hankituksi.

Moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden lukumäärä ja jakautuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja													Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Letku- ja ruiskuautoja	Nokipalo-, vesivahinkosuojelu- ja huoltoautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Yhteensä		
Sammutusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Pääpaloasema	1	2	1	—	—	1	1	1	1	1	2	—	11	2	8
Munkkiniemi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pitäjänmäki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Käpylä	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	4
Malmi	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Kallio	1	1	1	—	1	1	—	—	8	2	1	—	16	—	4
Herttoniemi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Varalla	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
Teknillinen osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Yhteensä	12	3	2	1	2	2	1	1	9	3	5	2	43	2	19

Varsinaisia sammutusautoja oli 23, joista 17 pumpulla varustettua. Näistä seitsemän oli varustettu korkeapainesumupumpulla. Pumpulla varustetuista autoista oli kolme varustettu 2 500, viisi 2 000, yksi 1 700 ja yksi 1 000 l/min tehoisella pumpulla sekä seitsemän yhdistetyllä 1 500 l/min (8 ik) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumpulla. Pumpulla varustetuista autoista oli kahdeksassa lisäksi vaahtosammutuslaitteet, joiden teho kuudessa autossa oli 1 000 l/min ja kahdessa 1 500 l/min.

Moottoriruiskuja hankittiin yksi ja poistettiin kolme, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 19. Näistä oli kaasuturbiinipumpun teho 2 250 l/min, kolme ruiskua oli 1 500, kolme 1 000, kaksi 800, yksi 700, seitsemän 600 ja kaksi 200 l/min tehoisia.

Ruiskuveneen HRV 1:n pumpun teho oli 4 000 l/min ja HRV 2:n pumppujen teho yhteensä 8 000 l/min. HRV 2:ssa oli lisäksi korkeapainepumppu sekä vaahtosammutuslaitteet.

Kaikkien pumppujen yhteinen teho oli siis 59 350 l/min.

Neljässä päivystysautossa ja neljässä paloautossa sekä ruiskuveneissä oli radiopuhelimet.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 2 530 m, josta 1 050 m oli 3″:n ja 1 480 m 1½″:n kumitettua letkua. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 3 707 m. Korkeapaineletkuja hankittiin 120 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopussa yhteensä 31 193 m letkua, josta 16 621 m 3″:n liittimellä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli korkeapaineletkua 1 080 m.

Paloilmoituslaitteet. Palolaitoksen palolennätinverkkoon oli kytketty 271 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 23. Automaattisia paloilmoituslaitteita, jotka oli kytketty suoraan palolaitoksen lennätinverkkoon, oli 43 paikassa. Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 630 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty puhelinkeskukseen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla.

Palopostit ja vedenottopaikat. Uusia vesijohdon paloposteja valmistui 132 kpl, joten niiden lukumäärä vuoden lopussa oli 3 003. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja neljä 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 88 palokaivoa ja kahdeksan vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. Hälytystilasto. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 486 kertaa, joista 817 kertaa tulipalon takia, 58 kertaa nokipalon johdosta, 79 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 21 kertaa happikojetai pulmoottoriavun antamista varten, 30 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 334 kertaa vedenpumppauksen ym. avunantotöiden suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 64 kertaa erehdyksestä, 15 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 68 kertaa ilkivaltaisuudesta.

Tulipalosta johtuneet hälytykset suoritettiin 688 tapauksessa puhelimitse ja 90 tapauksessa puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista. Palolennättimellä suoritettiin tulipalohälytys 38 tapauksessa ja suullisesti kerran.

Tulipalot. Tulipaloja sattui kertomusvuonna kaikkiaan 817, joista tammikuussa 66, helmikuussa 89, maaliskuussa 53, huhtikuussa 50, toukokuussa 117, kesäkuussa 96, heinäkuussa 57, elokuussa 43, syyskuussa 50, lokakuussa 70, marraskuussa 65 ja joulukuussa 61. Näistä sattui 542 klo. 6—18 ja 275 klo. 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 602 eli 73.7 % ja keskikokoisia 46 eli 5.6 %. Suuria tulipaloja eli sellaisia, joiden vahingot olivat huomattavat ja joiden sammuttaminen kesti pitkän ajan sekä vaati runsaasti kalustoa ja työtä, oli kolme eli 0.4 %. Palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, oli 166 eli 20.3 %.

Kertomusvuonna sattuneista suurista tulipaloista mainittakoon seuraavaa:

15. 6. kl. 22.10 hälytettiin palokunta Julius Tallberg Oy:n liikehuoneistoon Aleksanterinkatu 21, jossa todennäköisesti oikosulusta oli syttynyt tuhoisa palo. Tämä oli alkanut varastokerroksessa, levinnyt puisia rakennelmia pitkin avoportaikkojen kautta myymälähuoneistoon ja sieltä edelleen toisen kerroksen konttorihuoneistoon. Sammutustöihin osallistuivat pääpaloaseman ja Kallion paloaseman sammutusyksiköt. Sammutuksessa käytettiin kaikkiaan kuutta sumusuihkua ja 2″:n suihkua. Ruiskujen työaika oli yhteensä 14 t. Jälkisammutus, johon osallistuivat Käpylän paloaseman sekä Herttoniemen ja Munkkiniemen palovartioasemien sammutusyksiköt, kesti seuraavaan aamuun. Tuli-, vesi-ja savuvahinkojen kokonaismäärä nousi n. 50 milj. mk:aan;

1. 10. kl. 4.43 hälytettiin palokunta Salmisaareen, jossa eräs neljä eri varastoa sisältänyt puinen varastorakennus, suuruudeltaan 35 × 55 m, oli syttynyt palamaan todennäköisesti luvattomien yöpyjien varomattomasta tulenkäsittelystä. Palokunnan saapuessa paikalle oli tuli jo puhkaissut vesikaton ja levinnyt kaikkiin varastotiloihin. Koko rakennus ja siinä sijainneet varastot, mm. Suomen Kansallisoopperan kulissivarasto, paloivat käyttökelvottomiksi. Sammutusta vaikeutti kova tuuli, mutta tulen leviäminen viereisiin varastorakennuksiin ja lautatarhaan saatiin estetyksi. Sammutustyöhön osallistuivat pääpaloaseman sammutusyksiköt ja osa Kallion paloaseman sammutusyksiköistä. Jälkisam-

mutukseen osallistuivat palovartioasemien sammutusyksiköt. Jälkisammutus ja raivaustyöt jatkuivat seuraavaan iltaan. Palovahingot nousivat n. 40 milj. mk:aan;

1. 12. kl. 16.25 hälytettiin palokunta Pitäjänmäen teollisuusalueella sijaitsevalle Ovila Oy:n tehtaalle, jossa vialliset sähköjohdot olivat sytyttäneet palon. Tämä oli jo palokunnan saapuessa saanut suuren vallan 2. kerroksessa sijaitsevissa varastohuonetiloissa ja ehtinyt levitä myös ullakolle. Palokunnan onnistui suurin ponnistuksin estää tulen leviäminen asuinhuoneisiin, alakerrokseen ja rakennuksen toiseen siipeen, jossa suuret puutavaravarastot sijaitsivat. Sammutustöihin osallistuivat pääpaloaseman, Munkkiniemen ja Pitäjänmäen palovartioasemien sammutusyksiköt, Kallion paloasemalta kaksi sammutusyksikköä, Pitäjänmäen ja Haagan vapaaehtoiset palokunnat sekä Strömberg Oy:n tehdaspalokunta. Jälkisammutus kesti seuraavaan aamuyöhön saakka. Sammutustyössä käytettiin yhteensä kahdeksaa 2″:n suihkua. Ruiskujen työaika oli yhteensä 14 t. Palovahingot nousivat n. 15 milj. mk:aan.

Kertomusvuoden tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																									Yhteensä
	Viallinen tulisija tai savujohto	Tulisijan tai savuhormin liikakuumeneminen	Nokivalkea	Savupiipusta tullut kipinä	Tulisijasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muu sähköstä aiheutunut	Tulenarkojen nesteiden huolimaton käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Putkijohtojen sulattaminen	Muu tulen huolimaton käsittely	Räjähdys	Itsesytytys	Hitsaus	Tehdastoiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasunmuodostus ym.	Koneenosien liikakuumeneminen	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulenkäsittely	Tuho- ja murhapoltto	Tuntematon	
Asuinhuone	9	1	—	—	6	—	—	16	11	2	1	19	2	9	2	—	9	—	—	—	3	—	3	93
Asuinrakennus	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	3	—	—	2	—	—	—	1	1	5	18
Auto, moottoripyörä	—	—	—	—	—	—	—	—	40	8	—	10	—	1	—	9	1	—	—	2	—	—	3	74
Autotalli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	7
Eteinen	—	—	—	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	5
Hissi + moottori	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	—	4	—	—	1	—	—	—	3	1	—	4	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	19
Kaatopaikka	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	—	—	—	—	2	—	10	28
Katto	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6
Kellari	—	1	—	—	—	—	—	1	4	—	—	3	2	5	—	—	2	—	—	—	1	5	3	27
Keittiö, keittokomero	—	3	—	—	5	2	—	3	1	—	—	4	—	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	25
Kioski, putka	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	2	13
Laiva, moottorivene	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	6	—	—	—	1	—	2	14
Liikehuone	1	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	1	2	3	1	—	1	—	—	—	—	—	3	18
Metsä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	4	7
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Neonvalomainos	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	—	19	—	—	—	—	—	36	26	—	20	111
Pannuhuone	2	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2	—	1	—	—	—	—	—	—	13
Parakki	2	5	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	13
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Rakennustyömaa	5	14	1	—	11	1	—	—	2	2	—	1	—	16	—	2	11	—	—	1	1	—	1	69
Rautatievaunu	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	8
Roskakuilu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	7
Roskalaatikko	—	—	—	—	1	7	—	—	—	—	—	8	—	—	—	2	1	—	—	—	5	—	2	26
Sauna	—	6	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Silta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Tehdaslaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	—	—	20	4	—	—	1	1	33
Tervapata	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Työhuone	2	6	—	—	4	1	—	1	5	5	—	7	—	6	9	4	9	—	—	—	—	—	2	61
Ullakko	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9
Vaja tai ulkorakennus	—	2	—	—	1	—	—	—	1	—	1	2	—	3	—	1	2	—	—	—	8	—	5	26
Varasto	—	1	—	—	—	—	—	—	3	1	—	3	1	5	1	1	1	—	—	1	1	3	10	32
Yhteensä	24	59	3	2	33	22	1	22	113	21	4	85	9	96	19	36	52	20	4	44	51	12	85	817

Palovahingot. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 3 257 840 149 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 14 551 429 340 mk eli yhteensä 17 809 269 489 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 125 370 674 mk:aan ja kiinteimistön osalta 61 271 910 mk:aan eli yhteensä 186 642 584 mk:aan, joka oli 1.0 % uhatun omaisuuden arvosta. Tähän korkeaan prosenttilukuun ja siihen, että irtaimistovahingot olivat kertomusvuonna suuremmat kuin kiinteimistövahingot, vaikutti Oy. Julius Tallberg Ab:n myymälän tulipalo, jossa irtainta omaisuutta tuhoutui poikkeuksellisen paljon.

Palovahingon korvausprosentit v. 1947—1955 olivat seuraavat:

1947	0.9	1950	0.7	1953	0.4
1948	1.1	1951	0.7	1954	0.6
1949	0.7	1952	1.6	1955	0.5

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 10 ihmistä, tuhoutui 11 rakennusta kokonaan ja 30 rakennusta osittain sekä 0.7 ha metsää.

Avunanto- ja pelastustyöt. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 464 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 79 kertaa ja happikojeita lainattiin 21 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppausta, annettiin muuta apua tai lainattiin kalustoa 334 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 30 kertaa, jolloin 14 tapauksessa oli kysymyksessä hukkuvan pelastaminen tai hukkuneen etsiminen ja kolme kertaa uponneiden kalusteiden etsiminen. 13 tapauksessa ei hälytys aiheuttanut toimintaa.

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 270 kertaa, joista 10 348 sairaiden ja 2 922 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1955 olivat 13 468, 10 911 ja 2 557. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 198:lla mutta ajojen lukumäärä päivää kohden oli sama, n. 36.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	916	205	1 121
Helmikuu	938	206	1 144
Maaliskuu	1 003	221	1 224
Huhtikuu	1 102	231	1 333
Toukokuu	715	228	943
Kesäkuu	800	246	1 046
Heinäkuu	770	235	1 005
Elokuu	761	259	1 020
Syyskuu	879	264	1 143
Lokakuu	835	273	1 108
Marraskuu	848	280	1 128
Joulukuu	781	274	1 055
Yhteensä	10 348	2 922	13 270

Kuljetusmatkojen pituus oli 174 777 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 4 740 077 mk (5 181 371 mk v. 1955).

Turvavartiointi. Teattereissa yms. huoneistoissa vartioitiin näytäntöjen aikana yhteensä 859 kertaa seuraavasti: Kansallisteatterissa, sekä suurella että pienellä näyttämöllä, yksi mies 39 kertaa ja kaksi miestä 301 kertaa, Ruotsalaisessa teatterissa yksi mies 347 kertaa ja Kansallisoopperassa kaksi miestä 172 kertaa. Tämän lisäksi huolehti Helsingin VPK turvavartioinnista eräissä muissa teattereissa.

Palolaitos huolehti myös messujen ja näyttelyjen sekä Eläintarhan ajojen ym. kilpailujen ja tilaisuuksien turvavartioinnista.

Palonehkäisy ja nuohous

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin rakennuspiirustusten seikkaperäinen ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kantakaupunkialueella 9. 1.—17. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueella 25. 6.—19. 7. sekä esikaupunkialueella 17. 9.—5. 12. välisinä aikoina. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 552 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin kolmesta palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja neljästä laiminlyönnistä poliisiviranomaisille syytteen nostoa varten.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin maistraatille 62, kauppa- ja teollisuusministeriölle 5, kaasulaitokselle 121 ja muille viranomaisille 44.

Tämän lisäksi suoritettiin 947 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat myös asianomaisissa palopiireissään järjestystarkastuksia, jolloin elokuvateatterit tarkastettiin kerran kuukaudessa sekä suoritettiin tarkastuksia palonaroissa kohteissa.

Päällystö ja alipäällysto piti sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous. Kaupungin alue oli jaettu 21 nuohouspiiriin, joissa jokaisessa oli piirinuohooja, etumies ja tarpeellinen määrä nuohoojia. Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopussa 85. Palolautakunta hyväksyi XIII nuohouspiirin etumieheksi nuohoojakisälli Veikko Sikasen ja XVIII nuohouspiirin etumieheksi nuohoojakisälli Osmo Issakaisen.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa nuohouspiirissä 12 kertaa, jolloin 13 803 kiinteistössä nuohottiin 50 928 keittiöliettä tai siihen verrattavaa tulisijaa, 7 621 pesutuvan tulisijaa, 4 807 saunanuunia, 227 leipomouunia, 42 173 lämmitysuunia ja 8 047 keskuslämmityslaitosta.

Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiirissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului yhteensä 375 tarkastuspäivää eli keskimäärin 18 päivää piiriä kohti. Piirinuohoojat suorittivat lisäksi piireissään 1 428 muuta tarkastusta sekä osallistuivat nokipalopäivystykseen pääpaloasemalla, vuorokauden kukin vuorollaan.

Palopäällikkö tai palotarkastaja tarkasti jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Nuohoustaksa korotettiin kertomusvuoden alusta lukien.

Nokipalojen lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena on ollut seuraava:

1947	115	1949	87	1951	65	1953	51	1955	40
1948	94	1950	71	1952	69	1954	48	1956	58

Menot ja tulot. Palolaitoksen menot ylittivät v:n 1955 menot noin 21 milj. mk:lla, mikä johtui palkkojen korotuksista sekä sammutushenkilökunnan sunnuntaityön korvaamisperusteen muuttumisesta.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Lisämäärärahat, mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	567 000	—	491 200	+ 75 800
Vakinaiset viranhaltijat	130 693 620	27 766 000	156 014 400	+ 2 445 220
Tilapäiset viranhaltijat	300 000	—	339 000	— 39 000
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	7 421 740	600 000	7 947 296	+ 74 444
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityösekä päivystyskorvaukset	19 850 000	5 800 000	33 996 453	— 8 346 453
Muut palkkamenot	9 600 000	—	10 490 702	— 890 702

Menoerä	Talousarvion määrärahat yhteensä, mk	Lisämäärärahat, mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Vuokra	7 561 830	25 590	7 587 420	— 30
Lämpö	7 118 700	—	7 604 627	— 485 927
Valaistus	2 328 080	—	1 934 862	+ 393 218
Siivoaminen	200 000	—	192 862	+ 7 878
Vedenkulutus	510 000	—	412 369	+ 97 631
Puhtaanapito	435 300	—	455 650	— 20 350
Kaluston hankinta	17 434 120	—	17 234 422	+ 199 698
Kaluston kunnossapito	5 900 000	—	5 878 485	+ 21 515
Painatus ja sidonta	200 000	—	149 423	+ 50 577
Tarverahat	2 349 400	50 000	1 115 024	+ 1 284 376
Vaatteiden pesu	504 000	—	504 000	—
Lääkintähuolto	200 000	—	192 613	+ 7 387
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	—	147 554	+ 2 446
Autojen käyttö	3 956 500	—	3 794 055	+ 162 445
Vakuutusmaksut	250 000	—	249 851	+ 149
Yhteensä	217 530 290	34 241 590	256 731 558	— 4 959 678

Talousarvion ulkopuolella olevasta kaluston hankintaan varatusta siirtomäärärahasta, jota vuoden alussa oli 2 530 000 mk, käytettiin 760 000 mk.

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 800 000 mk, Suomen Palosuojeluyhdistykselle 267 360 mk, esikaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 5 000 0000 mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 250 000 mk eli avustuksia yhteensä 6 317 360 mk.

Tulot pysyivät v:een 1955 verrattuina samansuuruisina. Sairaankuljetuksista kertyi 4 740 077 mk, luontoisetukorvauksista 2 305 683 mk, sekalaisia tuloja, joihin sisältyi myös tulot avunannoista, oli 3 116 518 mk eli yhteensä 10 162 278 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 465 780 mk ja tuloja kertyi 596 918 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 120 000 mk pääomaan, mikä vuoden lopulla nousi 1 670 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopussa 34 138 mk.

Gösta Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 4 851 mk. Pääoma nousi vuoden lopussa 122 000 mk:aan ja käyttämättömiä varoja oli 29 351 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 393 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 5, paloautoja kiintopumppuineen 15, kuorma-autoja 4, moottoriruiskuja 21, vesisäiliöitä 20, joiden yhteinen tilavuus oli 28 900 l, 3″:n letkua 5 307, 2″:n letkua 4 558 m ja 1½″:n letkua 1 020 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta.

Vapaaehtoisten palokuntien toiminta ilmenee seuraavasta:

Varapalokunta	Hälytysten luku: Kaupunkialueella	Hälytysten luku: Kaupunkialueen ulkopuolella	Yhteensä
Helsingin	2	—	2
Degerön	16	—	16
Haagan	63	—	63
Karjalaisten	1	—	1
Kaarelan	1	2	3
Lauttasaaren	17	—	17
Malmin	33	—	33
Marjaniemen	6	—	6

Varapalokunta	Hälytysten luku: Kaupunki-alueella	Kaupunki alueen ulkopuolella	Yhteensä
Munkkiniemen	22	—	22
Oulunkylän	32	—	32
Pakinkylän	4	—	4
Pitäjänmäen	20	—	20
Puistolan	35	1	36
Pukinmäen	25	—	25
Tapanilan	20	—	20
Vanhan Käpylän	6	—	6
Vartiokylän-Mellunkylän	6	—	6
Yhteensä	309	3	312

Huoltotoimi [1]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunnan toiminta-alaan liittyvistä sosiaalisista toimenpiteistä oli merkittävin kaupunginvaltuuston 30. 5. tekemä päätös, jolla ilmainen tuberkuloosiparantolahoito ulotettiin 1. 7. alkaen koskemaan kaikkia helsinkiläisiä, eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Tämän päätöksen seurauksena huoltolautakunnan siihen asti varsin runsaslukuiset maksusitoumukset tuberkuloosiparantoloihin miltei kokonaan loppuivat. Laitoshuollon alalla jatkuivat sekä vanhainkodin että kunnalliskodin rakennustyöt. Vanhainkodissa valmistui viimeinen hoidokkirakennus (E). Kunnalliskodissa saatiin A -rakennuksen peruskorjaustyö valmiiksi, minkä lisäksi valmistui yksi henkilökunnan asuinrakennus.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuonna annetusta yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 17. 2. annettu huoltoapulaki ja 16. 3. annettu huoltoapuasetus, 4. 5. annettu laki eräiden poliisin virka-apukustannusten korvaamisesta, 8. 6. annetut kansaneläkelaki ja laki kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin sekä 9. 11. annettu kansaneläkeasetus, 15. 6. annettu laki sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta ja 29. 6. annettu vastaava täytäntöönpanoasetus, 28. 12. annettu laki elatusavustusten korottamisesta, 23. 3. annettu laki invalidirahalain, 4. 5. annetut lait alkoholistilain ja irtolaislain, 15. 6. annettu laki sotilasvammalain, 19. 11. annettu laki perhelisälain sekä 15. 12. annetut lait lapsilisälain, kansaneläkelain ja invaliidirahalain muuttamisesta sekä seuraavat valtioneuvoston päätökset: 3. 5. irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrän vahvistamisesta, 3. 5. yleiseen alkoholistihuoltolaan määrätyn hoidosta huoltolassa sekä matkasta huoltolaan ja sieltä pois johtuvista kustannuksista ja yleisen alkoholistihuoltolan hoitomaksuista, 9. 5. perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, 1. 11. kunnallisten huoltolaitosten piirustusten vahvistamisesta ja sanottujen laitosten käytettäväksi hyväksymisestä, 20. 12. kuntien ryhmityksestä tukiosan kustannusosuuden maksamiseksi Kansaneläkelaitokselle sekä 20. 12. kuntien ryhmityksestä kansaneläkelain mukaisen tukiosan maksamista varten.

Köyhäinhoidon vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 20 081 henkilöä eli 4.8 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 4.6 %.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin alkoholisti- ja irtolaishuollossa olleiden lukumäärät alenivat jonkin verran edellisestä vuodesta. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että sotilasavustusta, lapsilisää, invalidirahaa ja sotaorpojen työhuoltoa saavien lukumäärät jonkin verran nousivat, kun taas kodinperustamislainoja saavien luvut aleni-

[1]) Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

vat. Myös kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 239.8 milj. mk:lla tehden kertomusvuonna 1 568.8 milj. mk. Nettomenot olivat 1 050.3 milj. mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakunnan jäseninä ja varajäseninä toimivat vuoden alkupuolella samat henkilöt kuin edellisenä vuonna ja sen puheenjohtajana oli edelleen jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander. Lautakunnan jäsenenä toimi toimitsija Martti Jokisen tilalla toimitsija Veikko Porkkala 15. 6. lukien kaupunginvaltuuston myönnettyä 13. 6. ensiksimainitulle vapautuksen tehtävästään.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu viiteen valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja korvausjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, irtolaishuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston. Jaostojen kokoonpano oli muuten sama kuin edellisenä vuonna, paitsi että 15. 6. lukien jäsen Porkkala toimi varapuheenjohtajana VI huoltojaostossa ja irtolaishuoltojaostossa vapautuksen saaneen jäsen Jokisen tilalla.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittujen johtokuntien, kunnalliskodin johtokunnan, Tervalammen työlaitoksen johtokunnan ja työtupien johtokunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, irtolais- ja alkoholistihuoltojaostoissa toimitsija Eino Saastamoinen sekä omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot. kand. Veikko Järvinen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsemina jäsenet Kreander ja Hilpi.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 133 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 161 asiaa. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	25	243	Omaisuus- ja korvausjaosto	21	273
II	24	278	Kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaosto	25	98
III	26	349	Työhuoltojaosto	23	193
IV	26	338	Alkoholistihuoltojaosto.	26	699
V	24	419	Irtolaishuoltojaosto	26	309
VI	34	259			

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 12 kertaa käsitellen 368 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 21 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 181. Työtupien johtokunta kokoontui 9 kertaa käsitellen 97 asiaa.

Helsinki-mitali myönnettiin lautakunnan varapuheenjohtajalle Felix Kreanderille, joka v:sta 1929 alkaen oli yhtämittaisesti toiminut huoltolautakunnan ja sitä edeltäneen köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajana, varapuheenjohtajana ja jäsenenä.

II. Tärkeimmät päätökset

Köyhäinhoidon avustusnormit. Huoltolautakunnan aikaisemmin päättämän valtuutuksen nojalla vahvistettiin köyhäinhoidon ravintoavustusten perusnormit sekä lisäravinnon normit 1. 5. lukien seuraaviksi: ravintoavustusten perusnormit perhetaloudessa eläville seuraavien ikäryhmien kohdalla kuukaudessa 0—3 v. 2 200 mk, 4—6 v. 2 800 mk, 7—10 v. 2 900 mk, 11—15 v. 3 800 mk, 16—59 v. 4 300 mk sekä 60— v. 4 500 mk; yksinäisille henkilöille 16—59 v. 4 500 mk ja 60— v. 4 700 mk; ulkona aterioiville, iästä riippumatta 220 mk päivässä. Lisäravinnon normit olivat kuukaudessa 7—15 v. lapsille, jotka käyvät koulua eivätkä saa ilmaista kouluateriaa 1 000 mk, raskaana oleville 1 000 mk, keuhkotuberkuloottisille 800 mk, huonossa kunnossa oleville sokeritautisille 600 mk, vatsahaavaisille 600 mk, kotitehtävissä oleville äideille, joilla on hoidossa vähintään 3 alaikäistä lasta 1 000 mk, keskiraskasta työtä tekeville 1 000 mk ja raskasta työtä tekeville 3 000 mk.

Ns. käyttövarojen normit pysytettiin ennallaan.

Virallisen ravintoindeksin nousun ja hallituksen 19. 10. päättämien hinnankorotusten johdosta tarkistettiin ja vahvistettiin ravinnon ja lisäravinnon normit 1. 11. lukien seuraaviksi: ravintoavustusten perusnormit perhetaloudessa eläville seuraavien ikäryhmien kohdalla kuukaudessa: 0—3 v. 2 400 mk, 4—6 v. 3 150 mk, 7—10 v. 3 150 mk, 11—15 v. 4 250 mk, 16—59 v. 4 750 mk sekä 60— v. 5 000 mk; yksinäisille henkilöille 16—59 v. 5 000 mk ja 60— v. 5 250 mk; ulkona aterioiville, iästä riippumatta 250 mk päivässä. Lisäravinnon normit olivat kuukaudessa 7—15 v. lapsille, jotka käyvät koulua eivätkä saa ilmaista kouluateriaa, enintään 1 100 mk, raskaana oleville 1 100 mk, keuhkotuberkuloottisille 900 mk, huonossa kunnossa oleville sokeritautisille 650 mk, vatsahaavaisille 650 mk, kotitehtävissä oleville äideille, joilla on hoidossaan vähintään 3 alaikäistä lasta 1 100 mk, keskiraskasta työtä tekeville 1 100 mk ja raskasta työtä tekeville 3 500 mk.

Ns. käyttövarojen normit pysytettiin entisen suuruisina.

Joulukuun ajaksi päätti huoltolautakunta korottaa jatkuvaa kotiavustusta saavien ja ko. avustuksista osallisten avunsaajan perheenjäsenten ravintoavustusten perusnormit 500 mk:lla henkilöä kohden (26. 11. 125 §).

Tuberkuloottisten toipilasraha. Huoltolautakunta muutti 14. 3. 1955 vahvistamiensa toipilasrahaohjeiden (ks. v:n 1955 vuosikertomus s. 3) 2, 3 ja 8 kohdat seuraaviksi:

2. Toipilasrahana maksetaan 7 500 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että köyhäinhoidon kotiavustusta saavalle suoritettavan toipilasrahan määrä on 3 000 mk kuukaudessa.

Milloin asunnon vuokra, josta toipilas vastaa, huomattavasti ylittää keskimääräisen vuokratason, on ao. jaostolla oikeus poikkeuksellisesti myöntää toipilasraha harkinnan mukaan 7 500 mk suurempanakin, kuitenkin enintään 12 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasraha myönnetään säännönmukaisesti kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta pääsystä lukien.

Toipilaalle, jolle päättyneenä hoitoaikana on tehty suurleikkaus ilman lohkonpoistoa tai jolla on hyvänlaatuinen iso kaverni, voidaan tuberkuloosihuoltotoimiston ylilääkärin nimenomaisen suosituksen perusteella toipumiskauden edelleen jatkamista varten myöntää toipilasrahaa edellisen lisäksi vielä enintään 3 kuukauden ajaksi.

Toipilaalle, jolle päättyneenä hoitoaikana on suoritettu lohkonpoistoleikkaus, myönnetään toipilasraha kuitenkin aina kuudeksi kuukaudeksi, ellei ao. lääkäri jossakin tapauksessa pidä lyhyempää toipumiskautta riittävänä.

8. Toipilasraha suoritetaan yleensä kuukausittain rahana toipilaalle itselleen. Milloin on aihetta epäillä sen väärinkäyttöä tai milloin muusta erityisestä syystä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, voidaan se kuitenkin suorittaa yllä tarkoitettua pienemmissäkin erissä tai luontoissuorituksena, niin myös toipilaan aviopuolisolle tai muulle hänen kanssaan yhteistaloudessa elävälle läheiselle omaiselle (26. 3. 35 §).

Ellei toipilasrahaerää ole nostettu kahden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä lukien, jolta se oli nostettavissa, ei sanottua erää asianomaiselle enää suoriteta, ellei toipilas osoita nostamatta jättämiseen olleen painavia syitä.

Muutettuja ohjeita ryhdyttiin soveltamaan 1. 4. lukien.

Hoitokustannusten hyvittäminen lapsilisärahoilla. Huoltolautakunta päätti, että milloin lapsi vuosineljänneksen alussa on hoidettavana kunnan kustannuksella sellaisessa laitoksessa, jossa annetusta hoidosta aiheutuvista kustannuksista valtio ei kokonaan vastaa,

lapsilisä suoritetaan silloin, kun se teknillisesti on mahdollista, kunnalle ja hyvitetään sillä kunnalle aiheutuneet hoitokulut siinä määrin kuin se riittää niiden peittämiseen, ja mikäli tämän jälkeen jää ylijäämää, tilitetään se lapsilisään oikeutetulle. Jaostoilla on kuitenkin tästä riippumatta oikeus luopua korvauksen vaatimisesta joko kokonaan tai osaksi myös lapsilisän osalta, milloin kysymyksessä on Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaava lapsi ja muut korvauksesta luopumiselle asetettavat edellytykset ovat olemassa (20. 2. 25 §).

Kunnalliskodin ja vanhainkodin hoitopäivämaksut. Laitosten v:n 1955 tilinpäätösten perusteella lautakunta vahvisti huoltokustannusten perimistoiminnassa 1. 6. lukien noudatettavaksi seuraavat hoitopäivämaksujen taksat ja sovellutusohjeet:

	Kunnalliskoti		Vanhainkoti	
Perittäessä korvausta valtiolta	1 000	mk/vrk	1 000	mk/vrk
» » vierailta kunnilta	1 000	»	1 000	»
» » yksityisiltä korvausvelvollisilta ..	225	»	300	»

Jos kuitenkin vanhainkodissa huollettavan henkilön eläketulot tai muut vastaavat tulot kuukaudessa ovat 16 000 mk tai enemmän, on hoitomaksu 450 mk/vrk. Samaa hoitomaksua sovelletaan henkilöön, jonka omaisuuden voidaan katsoa todennäköisesti riittävän hänen elinajakseen tämän suuruisen hoitomaksun suorittamiseen. Jos huollettavan eläketulot tai muut etuisuudet kuukaudessa ovat vähemmän kuin 16 000 mk, lasketaan hoitomaksuksi kuukaudelta se määrä, joka jää jäljelle, kun kuukausituloista on vähennetty 2 000 mk huollettavan henkilökohtaisiksi käyttövaroiksi. Näin saatu jäännös jaettuna 30:llä ja osamäärä pyöristettynä lähimpään täyteen 10 mk:aan muodostaa hoitopäivämaksun, enintään kuitenkin 450 mk.

Niissä poikkeustapauksissa, joissa kunnalliskodissa tai vanhainkodissa olevan vieraskuntalaisen huollettavan helsinkiläinen korvausvelvollinen joistakin erityisistä syistä haluaisi suorittaa hoitomaksun suoraan Helsingin huoltolautakunnalle, on asia alistettava omaisuus- ja korvausjaoston ratkaistavaksi (26. 3. 34 §, 11. 5. 57 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi talousarvioon alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina AA-Kotikerholle 500 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 350 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (2. 1. 6 §).

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi jakoi lautakunta avustuksina kaikkiaan 27 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 5 254 520 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 768 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku edellisenä vuonna oli kaikkiaan 262 726 (26. 3. 30 §, 11. 5. 48 §).

Työpisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa. Suomen Työlaitosten Keskusliiton suosituksesta ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi maan muihin työlaitoksiin verrattuna korotettiin Tervalammen työlaitoksessa olevien sellaisten työlaitoshuollettavien, jotka saavuttavat keskimäärin vähintään 8 työpistettä päivässä, työpisteen raha-arvo 1. 5. lukien 3 mk:sta 5 mk:aan, sanotun arvon jäädessä muissa tapauksissa ennalleen (18. 6. 73 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta teki esityksiä mm. seuraavista asioista: kunnalliskodin papin viran muuttamisesta vanhainkodin papin viraksi (20. 2. 17 §); Tervalammen työlaitoksen rakennustoimikunnan perustamisesta (20. 2. 22 §); kunnalliskodin 118 ja vanhainkodin 47 viran vakinaistamisesta (11. 5. 46 §); Herttoniemen korttelin n:o 43221 tontin n:o 1 varaamisesta huoltolaitoksen rakentamista varten (11. 5. 56 §); huoltolautakunnan alaisten viranhaltijain palkkaluokituksen tarkistamisesta (25. 5. 58 §); vanhusten asuntoloita koskevan ohjelman toteuttamisesta (18. 6. 78 § ja 17. 12. 132 §); määrärahan merkitsemisestä v:n 1957 talousarvioon B-mielisairaalan suunnittelutöitä ja

rakennustöiden alullepanoa varten (18. 6. 79 §); sairaalataksan kaupunkikuntalaismääritelmän muuttamisesta (29. 10. 103 §); sosiaaliohjesäännön ja huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten ohjesäännön muuttamisesta (29. 10. 107 §); vuosiloma- ja työvoimakysymyksestä sairaalamaisissa huoltolaitoksissa (17. 12. 131 §).

Lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen järjestelyä, määrärahoja, ansiomerkkien myöntämistä ym. asioita koskevia esityksiä.

Yleisten töiden lautakunnalle huoltolautakunta teki esityksen määrärahojen merkitsemisestä v:n 1957 talousarvioon kunnalliskodin keittiö- ja lämpökeskusrakennuksen rakennustöiden aloittamiseksi sekä keskuspesulan valmistavia töitä varten (18. 6. 77 §).

Investointitoimikunnalle lähetettiin v. 1958—1963 ja 1964—1970 koskeva luettelo huoltolautakunnan edustaman hallinnonhaaran investointitarpeista (17. 12. 132 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: invalidien avustusmäärärahan luonteen muuttaminen (2. 1. 5 §); kunnalliskodin hoitohenkilökunnan viidennen asuntolarakennuksen pääpiirustukset (20. 2. 26 §); kaupungin laitosten pesulaolojen järjestämiskomitean mietintö (20. 2. 18 §); ilmaisen tuberkuloosiparantolahoidon kustantaminen kaikille helsinkiläisille (26. 3. 33 §); kiinteän ja irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomukset (11. 5. 42, 43 §); tilisäännön eräiden kohtien muuttaminen (11. 5. 44 §); sota- ym. invalidien avustusmäärärahan jako (11. 5. 49 §); huoltoviraston asiamiehen viran täyttäminen (28. 8. 88 §); henkilökunnan asuntojen siivouskysymys sairaalamaisissa laitoksissa (28. 8. 90 §); kunnalliskodin kirkon korjaus- ja muutosehdotus (27. 9. 97 §); sairaalain henkilökunnan asuntokomitean mietintö (29. 10. 106 §); ateriakorvaukseen oikeutettujen kodinhoitajien piirin laajentaminen (26. 11. 115 §, hall. jsto 5. 3. 19 §); kunnalliskodin johtokunnan alaisten laitosten nimikysymys (26. 11. 116 §); henkisesti heikkolahjaisten työkotia koskeva aloite (26. 11. 121 §); seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntäminen: Vanhojen Huolto (26. 11. 122 §; hall.jsto 20. 1. 9 §), Föreningen Vita Bandet i Helsingfors — Helsingin Valkonauhayhdistys (20. 2. 19 §, 26. 11. 119 §), Kodittomien Tuki — Hemlösas Stöd (20. 2. 20 §), Fruntimmersföreningen i Helsingfors (26. 3. 32 §), Pelastusarmeija (Hall.jsto 3. 4. 38 §), Kuulonhuoltoliitto (11. 5. 47 §), A-klinikkasäätiö (18. 6. 72 §, 27. 9. 95 §), Reumaliitto — Reumaförbundet (28. 8. 86 §), Suomen Kristillisen Työväen liitto (Hall.jsto 10. 9. 96 §), Stiftelsen Lesches Åldringshem (S:n 10. 9. 97 §), Naisten ja Lasten Virkistyskoti (S:n 10. 9. 98 §), Venäläinen Evankelinen Vanhainkotiyhdistys Betania (S:n 8. 10. 116 §), Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitto (29. 10. 108 §, 26. 11. 117 §), Polio Invalidit — Polio Invaliderna (29. 10. 104 §), Helsingin kaupungin Eläkkeennauttijain yhdistys (26. 11. 118 §), Katrinayhdistys — Katrinaföreningen (26. 11. 120 §), Näyttelijöiden Vanhuudenkoti-Säätiö (26. 11. 123 §), Alkoholistien Perheiden Ystävät (Hall.jsto 28. 12. 161 §) sekä 28:n eri järjestön anomukset apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemismäärärahasta (11. 5. 55 §).

Palkkalautakunnalle huoltolautakunta antoi lausunnon sairaalain ja huoltolaitosten perheellisten viranhaltijain eräistä luontoiseduista (18. 6. 71 §).

Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. asiamies Ilmari Arpia ja huolt.tark. Iris Gröndahl. Kaupunginhallitus nimitti asiamieheksi Aulis Heinosen ja hallintojaosto valitsi tp. huoltolääkäriksi Erkki Paavilaisen. Helsinki-mitali myönnettiin seuraaville: toim.hoitajat Evy Hartikainen ja Ingrid Johansson, kansl.hoit.

Lahja Leidenius, toim.apul. Elsa Nyman, kansl.hoitajat Vivi Paulin, Ellen Roos, Helmi Sahrman ja Signhild Savander, kamreeri Arvid Törnblom sekä eläkkeellä olevat apul.joht. Helena Lindroos ja kansl.hoit. Edit Johansson. Kaupunkiliiton ansiomerkki myönnettiin toim.apul. Irene Ervastille 20 vuoden palveluksesta.

Viraston henkilökunnan jatkokoulutustilaisuuksia pidettiin huoltoviraston johdon toimesta kevät- ja syyskaudella yleensä kerran kahdessa viikossa. Koulutukseen osallistuivat pääasiassa toimistojen päälliköt, huoltotarkastajat ja huoltosisaret ja koulutus käsitti sosiaalihuollon eri alat, jolloin erityistä huomiota kiinnitettiin uuteen huoltoapulakiin ja uuteen kansaneläkelakiin.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin kl. 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina kl. 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Viraston IV huoltotoimisto muutti Kansaneläkelaitokselta Nordenskiöldinkatu 12:sta vuokrattuun toimistohuoneistoon.

Toimistotyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 24 301 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistonhoitajat tekivät edellisten lisäksi 396 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 14 928.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 7 746. Toimistossa käsiteltiin 5 266 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 4 051 tapauksessa ja 298 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 382 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 6 711. Nämä pyynnöt aiheuttivat yhteensä 413 huoltotarkastajien kotikäyntiä.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 863 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli toimistossa 6 407.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 59 661. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän niiden huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 002 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 516 sekä laati 4 028 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 649 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 158 uutta irtolaistapausta, 687 uutta alkoholistitapausta sekä 439 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 22 904. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 789 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 275 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 618 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 2 665 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku oli 1 406. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 804 ja lopussa 832 henkilöä.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 2 835 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 2 015 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 1 400. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 2 837 henkilölle annetusta huollosta.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 404 köyhäinhoitoa, 33 lastensuojeluhoitoa ja 3 molempia, 2 alkoholistihuoltoa, 6 irtolaishuoltoa, 269 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 255 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 1 412 tapauksessa oli kysymys kan-

saneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 542 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva korvausten perimistoiminta tapahtui desentralisoidusti pääasiassa huoltotoimistoissa. Osan tehtävistä hoitivat keskitetysti seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvat korvaukset peri ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä hoiti yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiain ryhmä hoiti huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai köyhäinhoitoa seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perhekuntia:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	2 813	22.3
» » lapsia huollettavana	20	0.2
» naiset, ilman lapsia	6 272	49.8
» » lapsia huollettavana	1 150	9.1
Avioparit, ilman lapsia	1 252	10.0
» lapsia huollettavana	1 085	8.6
Yhteensä	12 592	100.0

Perhekuntien luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 2 255 jakautuen lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli										Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Yksinäiset miehet	11	6	2	1	—	—	—	—	—	—	20
Naimattomat naiset	257	32	4	2	3	—	—	—	—	—	298
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	278	320	159	63	22	8	2	—	—	—	852
Aviopuolisot	260	308	235	147	72	36	18	5	3	1	1 085
Yhteensä	806	666	400	213	97	44	20	5	3	1	2 255

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 5 152.

Köyhäinhoitoa saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaanlukien, oli 20 081, mikä luku osoittaa köyhäinhoidon vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 4.8 %. Köyhäinhoidon vaikutuspiiri on v. 1947—1956 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	Köyhäinhoidon vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1947	10 481	2.0
1948	10 390	2.9
1949	12 714	3.5
1950	12 363	3.3
1951	12 151	3.2
1952	13 485	3.5
1953	17 432	4.4
1954	17 852	4.4
1955	19 133	4.6
1956	20 081	4.8

Köyhäinhoitoa saaneiden kotipaikkaoikeus. Päämiehen köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden mukaan köyhäinhoitoa saaneista oli 21.7 %:lla kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingissä ja on tähän luettu myös ne tapaukset, joissa kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Sanottu suhdeluku oli suunnilleen samaa suuruusluokkaa kuin lähinnä edellisinä vuosina.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus tai muu työkyvyttömyys (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 64.0 %. Vanhuudenheikkous esiintyi syynä 18.5 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 8.5 %:lla ja työttömyys 2.2 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1947—1956 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956
Vanhuudenheikkous	26.5	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5
Mielisairaus ja vajaamielisyys	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9	20.4	17.5	17.8	18.1	18.9
Muut sairaudet [1]	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1
Aviopuolison kuolema	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	0.9	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6
Epäsosiaalinen elämäntapa [2]	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5
Työttömyys	0.9	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2
Muut syyt [3]	2.7	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20—29 ja myös 16—19 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli huomattava. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v.	20-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60-64 v.	65—v.
Vanhuudenheikkous	—	—	—	—	—	—	52.3
Mielisairaus ja vajaamielisyys	6.9	22.2	25.3	26.2	24.7	19.5	9.9
Muut sairaudet	42.2	34.6	37.0	49.0	63.0	73.5	34.7
Aviopuolison kuolema	—	0.4	0.2	0.3	—	—	—
Perheen suurilukuisuus	—	0.3	2.2	1.2	0.2	—	—
Epäsosiaalinen elämäntapa	22.6	28.3	18.1	12.8	4.7	1.7	0.4
Työttömyys	5.2	3.6	4.5	2.8	2.6	1.5	0.6
Muut syyt	23.1	10.6	12.7	7.7	4.8	3.8	2.1
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Köyhäinhoidon muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

Köyhäinhoidon muoto	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoito	4 685
» yksityishoito	3
» kotiavustus	5 081
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta	2 823
Kaikkiaan	12 592

[1]) Erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. — [2]) Avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous, perheen jättäminen ym. — [3]) Riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	59	1.2	114	1.5	173	1.4
20—29	551	10.7	592	8.0	1 143	9.1
30—39	935	18.1	751	10.1	1 686	13.4
40—49	1 147	22.2	971	13.1	2 118	16.8
50—59	1 058	20.5	988	13.3	2 046	16.2
60—64	377	7.3	600	8.1	977	7.8
65—69	379	7.3	743	10.0	1 122	8.9
70—79	505	9.8	1 796	24.2	2 301	18.3
80—	151	2.9	874	11.7	1 025	8.1
Tuntematon	1	0.0	—	—	1	0.0
Yhteensä	5 163	100.0	7 429	100.0	12 592	100.0

Vanhuuden rajan, 65 vuotta, oli sivuuttanut 35.3 % päämiehistä, vanhimman ollessa 102 vuotias.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen lisäeläkettä, vanhuusavustusta tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Köyhäinhoitoa saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	2 833	1 527	53.9
» naiset, ilman lapsia	6 272	4 729	75.4
» » lapsia huollettavana	1 150	92	8.0
Avioparit, ilman lapsia	1 252	704	56.2
» lapsia huollettavana	1 085	200	18.4
Kaikkiaan	12 592	7 252	57.6

Yllä mainituista 704 lapsettomasta avioparista 178 sai kumpikin kansaneläkkeen lisäeläkettä, vanhuusavustusta tai työkyvyttömyyseläkettä. Vastaava luku niistä 200 avioparista, joilla oli lapsia, oli 9. Jäljelle jäävissä tapauksissa sai vain toinen aviopuolisoista sanottuja etuuksia. Mainittakoon, että köyhäinhoito oli kansaneläkkeen, vanhuusavustuksen ja työkyvyttömyyseläkkeen saajien kohdalla luonteeltaan täydentävää avustusta.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 6 879 päämiestä ja 798 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 7 677 eri henkilöä (ed. v. 7 158). Näiden laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli 1 430 467 (1 306 344), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 186.3 huoltopäivää (182.5).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken [1]):

[1]) Kahdessa tai useammassa laitoksessa ollut hoidokki on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**2 589**	**4 290**	**6 879**	**798**	**7 677**	**1 430 467**	**186.3**
Kaupungin omat laitokset	**2 255**	**3 434**	**5 689**	**615**	**6 304**	**1 191 291**	**189.0**
Huoltolautakunnan alaiset	*727*	*1 594*	*2 321*	*98*	*2 419*	*583 786*	*241.3*
Kunnalliskoti	452	1 056	1 508	87	1 595	329 380	206.5
Vanhainkoti	213	602	815	12	827	244 043	295.1
Tervalammen työlaitos	100	—	100	—	100	10 363	103.6
Sairaalat	*894*	*801*	*1 695*	*396*	*2 091*	*84 576*	*40.4*
Marian sairaala	365	353	718	82	800	20 545	25.7
Kivelän sairaala	250	315	565	97	662	25 078	37.9
Malmin sairaala	57	65	122	15	137	2 692	19.6
Auroran sairaala	74	47	121	195	316	7 716	24.4
Tuberkuloosiparantola	205	42	247	11	258	25 345	98.2
Toipumiskoti	56	59	115	6	121	3 200	26.4
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	*796*	*1 186*	*1 982*	*145*	*2 127*	*522 929*	*245.9*
Nikkilän sairaala	443	819	1 262	55	1 317	427 508	324.6
Kivelän sairaala	226	222	448	72	520	59 184	113.8
B-sairaala, Salo	3	66	69	1	70	23 482	335.5
Keskuskoti	—	31	31	3	34	5 171	152.1
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema	180	179	359	30	389	7 584	19.5
Muiden omistamat laitokset	**446**	**1 022**	**1 468**	**218**	**1 686**	**239 176**	**141.9**
Vanhainkodit	*23*	*243*	*266*	*6*	*272*	*81 719*	*300.4*
Lepokodit	*22*	*34*	*56*	*7*	*63*	*5 517*	*87.6*
Koulukodit	*2*	*1*	*3*	—	*3*	*1 098*	*366.0*
Erilaiset invalidikodit	*3*	*4*	*7*	—	*7*	*802*	*114.6*
Ensi-Koti	—	*73*	*73*	*2*	*75*	*4 980*	*66.4*
Solhem äitikoti	—	*1*	*1*	*1*	*2*	*66*	*33.0*
Pippingsköldin äitikoti	—	*58*	*58*	*13*	*71*	*4 490*	*63.2*
Emmauskoti	—	*82*	*82*	*5*	*87*	*13 991*	*160.8*
Sekalaiset turvakodit ym.	—	*17*	*17*	*1*	*18*	*1 894*	*105.2*
Turvakoti Väinölä	—	*20*	*20*	*1*	*21*	*1 029*	*49.0*
Uudenmaan työlaitos	*1*	*1*	*2*	—	*2*	*433*	*216.5*
Rajamäen työsiirtola	*1*	—	*1*	—	*1*	*60*	*60.0*
Sairaalat, parantolat yms.	*285*	*426*	*711*	*175*	*886*	*29 913*	*33.8*
Yleiset ja yksityiset sairaalat	251	380	631	169	800	17 878	22.3
Työterveyslaitos	6	5	11	—	11	354	32.2
Tuberkuloosiparantolat	9	—	9	1	10	1 414	141.4
Invalidisairaalat ja hoitolat	2	—	2	—	2	24	12.0
Sairaskodit	2	14	16	—	16	4 829	301.8
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	15	32	47	5	52	5 414	104.1
Mielisairashoitolat	*114*	*168*	*282*	*14*	*296*	*93 184*	*314.8*
Kellokosken sairaala	37	65	102	8	110	36 384	330.8
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat)	49	81	130	6	136	39 448	290.1
Rinnekoti	21	17	38	—	38	13 123	345.3
Muut vajaamielisten hoitolat	7	6	13	—	13	4 229	325.3

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 40.8 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 43.1 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa, vanhainkodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 727 miestä ja 1 594 naista eli yhteensä 2 321 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 467 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti

V. 1953 aloitetuista muutos- ja korjaustöistä saatiin kertomusvuonna A-rakennuksen korjaus päätökseen ja rakennuksen samoin kuin henkilökunnan neljännen asuntolan vastaanotto tapahtui 20. 1. Henkilökunnan uuden asuntolarakennuksen perustustyöt

aloitettiin 9. 1. ja sen harjannostajaisia vietettiin 22. 9. Keskuskeittiön korjaus- ja uusimistyöt saatiin syyskuussa päätökseen.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon lääket.lis. Georg Hintzen valitseminen tp. apulaislääkärin virkaan, lääket.lis. Arvo Heinon valitseminen alilääkärin virkaan sekä lääket. lis. Börje Sundellin ja Eeva Raekallion valitseminen tp. lääkärin virkoihin. Helsinki-mitaleja saivat eläkkeelle siirtyneet osast. hoitajat H. Pihnala ja T. Tarvainen sekä hoitajat L. Neuvonen ja A. Varjonen. Kaupunkiliiton ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta sai osast. hoit. E. Laakso.

Huollettavat. Kunnalliskodissa haaraosastoineen hoidettiin kertomusvuonna 452 miestä ja 1 143 naista, yhteensä 1 595 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 767 henkilöä, vuoden varrella otettiin 639 ja poistettiin 639 henkilöä. V:een 1957 jäi 958 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	132	Lähetettiin muihin laitoksiin	27
Lähetettiin kotikuntaansa	2	Karkasi laitoksesta	6
Lähetettiin vanhainkotiin	70	Kuoli	402
		Yhteensä	639

Hoitopäiviä oli koko vuonna 329 380 eli 206.5 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuun ottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	298 912 576	Kunnalliskodin	1 438 516
Yhteiset menot	62 714 647	Luontoisetukorvaukset	15 645 652
Yhteensä	361 627 223	Yhteensä	17 084 168

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 3 604 138 mk (ed. v. tappio 530 746 mk). Siitä tuottivat: kunnalliskodin työhuoneet voittoa 262 570 mk ja pesula 3 371 791 mk sekä puutarha tappiota 30 223 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 1 097: 81 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 046: 01 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 035: 01 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 115: 27 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 24 560 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla annettiin hoitoa kertomusvuonna 1 466 kertaa. Fysikaalista hoitoa annettiin 18 362 kertaa. Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 1 482 ollen suurin syyskuussa, 142, ja pienin heinäkuussa, 120.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä 65 tapauksessa, pääasiallisesti Kivelän sairaalassa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 402 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Tartunta- ja loistaudit	3	6	9
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	30	32	62
Herkistymäsairaudet	—	2	2
Hermoston ja aistimien taudit	9	49	58
Verenkiertoelinten taudit	20	106	126
Hengityselinten taudit	42	67	109
Ruoansulatuselinten taudit	2	8	10
Virtsa- ja sukuelinten taudit	5	6	11

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	1	1	2
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	—	5	5
Tapaturmat	1	4	5
Väkivaltainen kuolema	2	—	2
Iho- ja ihonalaiskudosten taudit	1	—	1
	116	286	402

Sielunhoito ja muu henkinen huolto Sielunhoitotyö kunnalliskodin Käpylän laitoksessa oli sairaalain sielunhoitotyön johtokunnan alaisen sairaalapastorin ja kunnalliskodin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Oulunkylän haaraosastoissa vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä oli 377 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 28. Niiden lisäksi pidettiin kussakin haaraosastossa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 1 997. Huollettavien käytössä oli lisäksi 217 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa. Kanttiini tuotti niinikään huollettaville virkistystä. Eri järjestöt ovat toimeenpanneet juhlia. Elokuvaesityksiä oli laitoksessa ja sen haaraosastoissa yhteensä 51 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 17 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 940 ja työtupien työntekijöiden 4 839.

Vanhainkoti

Vanhainkodin rakennustyöt saatiin kertomusvuoden aikana päätökseen viimeisen huollettavien asuntolan (E) valmistuttua.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 213 miestä ja 614 naista eli yhteensä 827 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 619 henkilöä, vuoden varrella otettiin 208 ja poistettiin 154 henkilöä. Vuoteen 1957 jäi 673 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	20	Lähetettiin muihin laitoksiin	9
Lähetettiin kunnalliskotiin	33	Kuoli	92
		Yhteensä	154

Huoltopäiviä oli koko vuonna 244 043 eli 295.1 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	235 744 514	Vanhainkodin	2 691 736
Yhteensä	235 744 514	Luontoisetukorvaukset	8 448 288
		Yhteensä	11 140 024

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 965: 91 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 920: 32 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 129: 04 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Yleensä on tämä toiminta ollut terapian luontoista. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilitöitä, nahkamuotoilua, verkonkudontaa, kirjansidontaa, korinpunontaa ja muovityötä ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairaalaosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 551 potilasta, joista 345 akuutti-

sairaiden hoitolassa. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 166, ollen suurin syyskuussa, 584, ja pienin helmikuussa, 319. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 14 470. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 3 334 kertaa. Röntgenosastolla kävijöitä oli vuoden kuluessa 610. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 91 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Verenkiertoelinten taudit	20	48	68
Hengityselinten taudit	3	5	8
Myrkytys	—	2	20
Kasvaimet	6	4	1
Maksa ja haima	—	1	1
Munuaistaudit	1	—	1
Tub. miliaris	1	—	1
Yhteensä	31	60	91

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa suomenkielisiä 58 yhteensä 2 960 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 12 yhteensä 176 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 8. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 4 094 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 312 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 53 elokuvanäytöstä, keskusradio jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona.

Tervalammen työlaitos

i *Huollettavat.* Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 598 eri henkilöä kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli laitoksessa 100 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 33 miestä, v:een 1957 jäi 30.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 233 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 100.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 265 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 51 721.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 35 515 563 mk ja bruttotulot 17 384 636 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 4 368 430 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 686: 67 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 350: 55 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 266: 09 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 38 566 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 3 287 125 mk:n arvosta, mistä summasta 2 536 535 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 135 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra pitämällä laitoksessa kerran kuussa jumalanpalveluksen. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyjä 138.97 ha, puutarhaa 4.61 ha ja 552.76 ha metsää. Viljelystapa oli vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa runsaan kotieläinpidon vaatiman laajan

rehunviljelyn ohella pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala, ha	Sato	
		Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Syysrypsi	3.52	4 628	1 315
Peruna	9.00	180 640	20 071
Sokerijuurikas	3.50	56 490	16 140
Lanttu	4.39	177 456	40 423
Rehusokerijuurikas	0.72	12 000	16 667
Kaura	14.55	28 120	1 933
Herne	3.94	2 215	562
Syysruis	8.66	11 900	1 374
Ohra	9.07	17 709	1 952
Kevätvehnä	5.96	9 310	1 562
Heinä (kuivattu)	23.00	95 070	4 133

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 717. Traktoreita on laitoksella 2 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 48 ja lopussa 48 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1955—1956 3 673 kg maitoa, 162 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.4. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 150 795 kg. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 491 ja vuoden lopussa 459 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 712 sikaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista henkilöä, joista 2 miestä ja yksi nainen.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 12 592 päämiehestä sai kertomusvuonna köyhäinhoitoa kotiavustuksen muodossa 7 904, joista 5 081 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoitoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1952	5 012:03	1953	5 721:29	1954	5 840:94	1955	5 889:80	1956	6 893:64

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui seitsemässä työryhmässä. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 150. Työtupien puutyöosaston työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat vaatetushankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niinikään työtupien tehtävänä.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina ollen pienimmillään, 107, elokuussa sekä suurimmillaan, 129, tammikuussa. Työpäiviä oli koko vuonna 30 004 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 932: 74 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 294: 02 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 95 343 518 mk ja bruttotulot

90 354 056 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jäi 4 989 462 mk eli kameraalisen kirjanpidon mukaan työntekijää ja työpäivää kohden 166: 29 mk. Liikekirjanpidon mukaan laskien nettovoitto oli 112: 69 mk työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 73 600 mk, joka jaettiin avustuksina 49 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux-rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 789 eri henkilöä, joista 306 miestä ja 483 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1947	180	621	801
1938	132	359	491	1948	242	665	907
1939	176	466	642	1949	206	605	811
1940	145	551	696	1950	218	547	765
1941	112	579	691	1951	297	521	818
1942	69	597	666	1952	368	507	875
1943	75	629	704	1953	372	574	946
1944	63	571	634	1954	385	581	966
1945	71	548	619	1955	369	567	936
1946	165	587	752	1956	306	483	789

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 158, erikseen miehistä uusia 84 ja naisista 74. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1947	109	164	273
1938	71	171	242	1948	145	184	329
1939	79	185	264	1949	97	122	219
1940	53	238	291	1950	122	112	234
1941	35	169	204	1951	173	116	289
1942	20	202	222	1952	183	98	281
1943	37	203	240	1953	154	115	269
1944	15	116	131	1954	129	112	241
1945	41	128	169	1955	117	103	220
1946	129	187	316	1956	84	74	158
				Yhteensä	1 911	3 045	4 956

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 38.6 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 146 eli 18.5 %, miehistä 24.5 % ja naisista 14.7 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt:

	Miehet %	Naiset %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	51.0	42.7	45.9
» maalaiskunnissa	47.4	56.1	52.7
Ulkomailla	1.6	1.2	1.4

Äidinkielenä oli suomi 742:lla, ruotsi 39:llä ja lopuilla 8:lla jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	52	17.0	53	11.0	105	13.3
Työn vieroksuminen	152	49.7	168	34.8	320	40.6
Kerjuu	7	2.3	2	0.4	9	1.1
Ammattihaureus	—	—	253	52.4	253	32.1
Muu peruste [1]	95	31.0	7	1.4	102	12.9
Yhteensä	306	100.0	483	100.0	789	100.0

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli »muu peruste» yleisin, 36.9 %, työn vieroksumisen osuus oli 35.7 % ja kuljeksivan elämän 25.0 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 39.2 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 33.8 % kuljeksivan elämän ja 21.6 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	16	5.2	19	4.0	35	4.5
Kotikuntaan lähettäminen	15	4.9	15	3.1	30	3.8
Irtolaisvalvonta	144	47.1	127	26.3	271	34.3
Työlaitos	67	21.9	203	42.0	270	34.2
Pakkotyö	5	1.6	15	3.1	20	2.5
Jälkivalvonta	59	19.3	104	21.5	163	20.7
Ei huoltotoimenpidettä	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	306	100.0	483	100.0	789	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 20.3 %, valvonta-asteelle 46.2 %, työlaitoksessa oli 15.8 % ja jälkivalvonnassa 0.6 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toi-

[1] Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

mesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 45 672, josta 6 864 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	168	54.9	236	48.9	404	51.2
Naineita	83	27.1	139	28.8	222	28.1
Leskiä	14	4.6	22	4.5	36	4.6
Eronneita	41	13.4	86	17.8	127	16.1
Yhteensä	306	100.0	483	100.0	789	100.0

Aviottomina syntyneitä [1]) oli kaikista irtolaisista 104 eli 13.2 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 10.1 % ja naisista 15.1 %.

Lapsia oli kaikkiaan 268 irtolaisella yhteensä 465.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v.[2]) %	21—29 v. %	30—39 v. %	40—49 v. %	50—59 v. %	60 v.— %	Yhteensä %
Miehiä	3.6	21.9	29.7	27.8	14.1	2.9	100.0
Naisia	5.6	31.4	29.2	23.2	8.1	2.5	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 20 eli 2.5 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 37 eli 4.7 %, kansakoulun käyneitä oli 642, eli 81.4 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 29 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 35:llä eli 4.4 %:lla, ammattikoulun oli käynyt 26 eli 3.3 %.

Muita tietoja. Kaikista irtolaisista oli 154 eli 19.5 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 446 eli 56.5 % kaikista, miehistä erikseen 226 eli 73.9 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 54.4 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 11 800 235 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 2 320 130 mk, joten nettomenoiksi jäi 9 480 105 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 275 henkilöä, joista 3 017 miestä ja 258 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku aleni hieman edellisestä vuodesta. Niinä vuosina, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1947	2 448	321	2 769
1938	764	41	805	1948	2 769	348	3 117
1939	817	38	855	1949	2 620	309	2 929
1940	533	14	547	1950	3 076	338	3 414

[1]) Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — [2]) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1941	426	12	438	1951	3 115	296	3 411
1942	493	50	543	1952	3 328	292	3 620
1943	650	98	748	1953	3 438	277	3 715
1944	509	109	618	1954	3 186	268	3 454
1945	1 447	198	1 645	1955	3 206	276	3 482
1946	1 794	197	1 991	1956	3 017	258	3 275

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 368 miestä ja 220 naista eli yhteensä 2 588 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 649 miestä ja 38 naista eli kaikkiaan 687 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1947	1 297	170	1 467
1938	484	24	508	1948	1 184	148	1 332
1939	315	8	323	1949	864	97	961
1940	150	4	154	1950	972	96	1 068
1941	201	8	209	1951	835	73	908
1942	242	43	285	1952	916	75	991
1943	346	78	424	1953	859	71	930
1944	191	65	256	1954	685	68	753
1945	915	126	1 041	1955	720	73	793
1946	968	104	1 072	1956	649	38	687
				Yhteensä	13 178	1 405	14 583

Uusien alkoholistien yhteissumma 14 583 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi 20 vuoden aikana eli koko sinä aikana, jolloin alkoholistilaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.6 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 21.9 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	48.2	43.0	47.8
» maalaiskunnissa	50.6	55.0	51.0
Ulkomailla	1.2	2.0	1.2

Äidinkielenä oli suomi 3 075:llä, ruotsi 194:llä ja jokin muu kieli 6:lla.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	78	2.6	4	1.5	82	2.5
Häiriö tai pahennus	1 183	39.2	107	41.5	1 290	39.4
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	80	2.7	2	0.8	82	2.5
Rasitukseksi joutuminen	33	1.1	3	1.2	36	1.1
Köyhäinhoidon tarve	15	0.5	2	0.8	17	0.5
Juopumuspidätykset	1 431	47.4	133	51.5	1 564	47.8
Vapaaehtoisuus	197	6.5	7	2.7	204	6.2
Yhteensä	3 017	100.0	258	100.0	3 275	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.1 % (ed. v. 4.3 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 55.3 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 32.3 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 204 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	684	22.7	36	14.0	720	22.0
Raittiusvalvonta	1 119	37.1	125	48.4	1 244	38.0
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	298	9.9	21	8.1	319	9.7
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	393	13.0	35	13.6	428	13.1
Jälkivalvonta	523	17.3	41	15.9	564	17.2
Yhteensä	3 017	100.0	258	100.0	3 275	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 56.1 %, raittiusvalvontaan 31.6 %, huoltolahoitoon määrättiin 7.1 % ja jälkivalvontaan ehti vain 5.2 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 160	38.4	57	22.1	1 217	37.2
Naineita	1 409	46.7	103	39.9	1 512	46.2
Leskiä	56	1.9	29	11.2	85	2.6
Eronneita	392	13.0	69	26.8	461	14.0
Yhteensä	3 017	100.0	258	100.0	3 275	100.0

Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 4.8 %. Lapsia oli 1 485 alkoholistilla yhteensä 3 016.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50— 59 v.	60 v.—	Kaikkiaan
Luku	—	16	466	969	1 179	538	107	3 275
%	—	0.5	14.2	29.6	36.0	16.4	3.3	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 77 eli 2.4 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 151 eli 4.6 %, kansakoulun käyneitä oli 2 523 eli 77.0 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 123 eli 3.8 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 188:lla eli 5.7 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 20 eli 0.6 %. Ammattikoulun tai -opiston oli alkoholisteista käynyt 193 eli 5.9 %.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 305 eli 9.3 %.

Kustannukset. Kaupungin bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 30 619 713 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti toisilta kunnilta ja valtiolta korvauksina yhteensä 454 076 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi 30 165 637 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipolikliniikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

johti kertomusvuoden alusta huoltoviraston huoltolääkäri, lääket. lis. Erkki Paavilainen. Vastaanotto oli tammi-elokuussa kahdesti ja loppuvuonna kolmesti viikossa alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston yhteydessä. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 401 potilasta, joiden käyntikertojen luku lääkärin luona oli 1 255, hoitajien luona 2 671 ja sosiaalityöntekijällä 108. Potilaista oli suurin osa, 236, raittiusvalvonnassa olevia.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston toiminnan taustaa valaisevat osaltaan seuraavat tilastotiedot:

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 12 704 eri henkilöä, joista miehiä 11 684 ja naisia 1 020. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 481 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 368 ja syytteeseen asetettiin 7 085 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 30 913. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.44 ja naisten osalta 2.35. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja elokuussa, vähiten helmi- ja maaliskuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 5 967, irtolaisina rekisteröityjä 1 037 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 1 533.

Juopumuspidätykset v. 1947—1956 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709
1952	31 833	2 446	34 279	35 647	3 814
1953	31 607	2 474	34 081	35 273	3 666
1954	28 862	1 946	30 808	31 945	3 083
1955	29 879	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta, pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 618 eri henkilöön, joista 607 miespuolista ja 11 naispuolista. Näistä oli 179 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1952	743	22	765
1948	254	12	266	1953	729	13	742
1949	569	16	585	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä kertomusvuonna 220 eli 36.1 %. Raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa ja kauppaloissa	54.5	63.6	54.7
» maalaiskunnissa	45.0	36.4	44.0
Ulkomailla	0.5	—	0.5

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	524	86.3	10	90.9	534	86.4
Raittiussuojelu	83	13.7	1	9.1	84	13.6
Yhteensä	607	100.0	11	100.0	618	100.0

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	503	82.9	9	81.8	512	82.8
Naineita	103	16.9	2	18.2	105	17.0
Eronneita	1	0.2	—	—	1	0.2
Yhteensä	607	100.0	11	100.0	618	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 17.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita, nimittäin 76.5 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	145	473	618
%	23.5	76.5	100.0

Kustannukset. Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat olleet vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautat kunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 714:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 24.2 milj. mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 465 617 600 mk. mutta kun siitä palautettiin virhellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 499 500 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 465 118 100 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisiään	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	58 931	100 100	973	101 073
II	58 908	100 002	992	100 994
III	59 416	100 701	999	101 700
IV	59 661	101 541	982 [1])	102 523

[1]) Tähän sisältyy 3 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	31 184	6 lapsesta	146
2 »	18 750	7 »	31
3 »	7 023	8 »	14
4 »	2 003	9 »	4
5 »	505	10 »	1
		Yhteensä	59 661

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 535 omaiselle kaikkiaan 27.5 milj. mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	336	heinäkuu	296
helmikuu	358	elokuu	316
maaliskuu	319	syyskuu	376
huhtikuu	361	lokakuu	409
toukokuu	374	marraskuu	420
kesäkuu	387	joulukuu	425

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 798.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 17 686 työpäivää, joista 1 157 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 2 898 024 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja tuberkuloottisten toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 828 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 14.5 milj. mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 1 999 366 milj. mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 716 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 25 milj.mk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.7 milj.mk. Tämän lisäksi tulee 1 129 invalidille invalidirahana maksetut 79 milj. mk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 215 sotaorvolle kaikkiaan 5.9 milj. mk, minkä lisäksi 34 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 249 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 6.1 milj. mk:n arvosta.

Kaupungin talousarvioon tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 269 991 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloositoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 331 henkilölle yhteensä 6 425 075 mk. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa 7 500 mk kuukaudessa paitsi samanaikaisesti köyhäinhoitoa saaville 3 000 mk kuukaudessa, ja maksettiin sitä säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1956 varoja yhteensä 1 522 239 327 mk, josta määrästä kuitenkin 3 milj. mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 579 619 405 mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (15 242 814 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritetut erät (2 600 170 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 561 776 421 mk. Kun tästä vähennetään tulot 511 474 250 mk, jää jäljelle 1 050 302 171 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1956. Edellisestä vuodesta ne nousivat 175 873 190 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1947—1956 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1947	154 004 698	1952	611 778 806
1948	228 448 069	1953	685 298 841
1949	291 800 076	1954	781 233 923
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1956.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	240 000 000	293 163 560	+ 53 163 560
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	1 000 000	1 438 516	+ 438 516
Työhuoneet	2 000 000	3 325 694	+ 1 325 694
Puutarha	1 000 000	884 431	— 115 569
Pesula	13 000 000	19 604 375	+ 6 604 375
Luontoisetujen korvaukset	10 685 000	15 645 652	+ 4 960 652
Tervalammen työlaitos	17 126 000	17 384 636	+ 258 636
Tervalammen maatila	39 298 659	43 605 763	+ 4 307 104
Työtuvat	80 000 000	90 354 056	+ 10 354 056
Kodinhoitajatoiminta	11 500 000	13 898 024	+ 2 398 024
Vanhainkoti	6 900 000	11 140 024	+ 4 240 024
Sekalaiset tulot	700 000	1 029 519	+ 329 519
Yhteensä	423 209 659	511 474 250	+ 88 264 591

Menot	Määrärahat yhteensä	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) Ylitys (—)
	Markkaa		
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	191 972 097	184 933 546	+ 7 038 551
Kunnalliskoti laitoksineen			
Yhteiset kustannukset	63 301 170	62 714 647	+ 586 523
Kunnalliskoti	299 709 510	298 912 576	+ 796 934
Työhuoneet	3 357 670	3 063 124	+ 294 546
Puutarha	1 209 620	914 654	+ 294 966
Pesulaitos	16 316 850	16 232 584	+ 84 266

Menot	Määrärahat yhteensä	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) Ylitys (—)
	Markkaa		
Tervalammen työlaitos	35 199 709	35 515 563	— 315 854
Tervalammen maatila	38 004 025	39 237 333	— 1 233 308
Työtuvat	103 277 810	95 343 518	+ 7 934 292
Vanhainkoti	247 457 652	234 815 194	+12 327 625
Yksityiskotihoito	500 000	306 790	+ 193 210
Sairaalahoito	178 000 000	177 806 104	+ 193 896
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	15 000 000	18 595 156	— 3 595 156
Suoranaiset avustukset	330 000 000	346 647 053	—16 647 053
Päivähoitokustannukset	450 000	547 470	— 97 470
Matkakustannukset	650 000	571 633	+ 78 367
Hautauskustannukset	2 500 000	2 779 704	— 279 704
Alkoholistihuollon tehostaminen	3 500 000	2 892 362	+ 607 638
Kunnallinen työhuolto	3 200 000	2 461 254	+ 738 746
Sekalaiset menot	1 005 631	2 897 417	— 1 891 786
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	30 000 000	33 273 672	— 3 273 672
Vanhusten kodinhoito	2 000 000	1 907 527	+ 92 473
Tuberkuloottisten jälkihuolto	10 000 000	6 425 075	+ 3 574 925
Yhteensä	1 576 611 744	1 568 793 956	+ 7 502 955

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1947	564: 33	1952	2 346: 54
1948	813: 64	1953	2 643: 87
1949	1 027: 54	1954	2 876: 85
1950	1 383: 98	1955	3 219: 39
1951	1 858: 50	1956	3 765: 31

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia ja osuuksia vanhuusavustuksista kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 229 462 111 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1956 rahakorvauksina annetusta huollosta 371 441 316 mk, josta 293 163 560 mk koski huoltolautakunnan ja 78 277 756 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	20 686 232	6 729 357	27 415 589
Toisilta kunnilta peritty	44 455 448	17 209 317	61 664 765
Yksityisiltä peritty	228 021 880	54 339 082	282 360 962
Yhteensä	293 163 560	78 277 756	371 441 316

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 50 mieheltä ja 2 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 802 036 mk, josta 695 235 mk huoltolautakunnalta saadun ja 106 801 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 43 964 518 mk eli 17.1 %. Erikseen laskien vähenivät valtiolta perittyjen korvausten määrät 57.2 % toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrät nousivat 10.8 % ja yksityi-

siltä perittyjen nousivat 41.8 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1947—1956 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1947	36.4	1952	45.4
1948	34.3	1953	47.7
1949	34.7	1954	62.3
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Seuraavat suhdeluvut ovat kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%
1947	11.0	1952	14.2
1948	11.6	1953	16.8
1949	11.8	1954	16.0
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 16 743 539 mk.

18. Lastensuojelu [1]

Yleistä

Pääkaupungin sodanjälkeisen lastensuojelutyön kannalta voidaan vuotta 1956 pitää monessakin suhteessa valoisampana kuin aikaisempia vuosia. Lastensuojeluviraston saatua vähitellen lisätyksi henkilökuntaansa ja varsinkin erikoishenkilöstöään lastensuojelun kenttätyötä voitiin jossakin määrin syventää. Nimenomaan laitostyötä ajatellen on pidettävä onnellisena ratkaisuna muutama vuosi sitten suoritettua laitoshenkilökunnan pätevyyttä ja palkkausta koskevaa järjestelyä, joka omalta osaltaan vaikutti olennaisesti laitosten hoito- ja kasvatustason paranemiseen.

Laitostoiminnassa voitiin kertomusvuonna havaita muutenkin kauan odotetun edistymisen merkkejä. Vuoden päättyessä kaksi uutta erityishuoltolaitosta Kallion nuorisokoti ja Päivölän lastenkoti aloitti toimintansa ja samanaikaisesti syvästi vajaamielisten lastentarha Aula sai Lauttasaareen pienehkön uuden osaston. Vuoden aikana suoritettiin poikkeuksellisia korjaustöitä kolmessa vanhassa laitoksessa: Kullatorpan ja Malmin lastenkodeissa sekä Metsäkummun hoitokodissa. Tällä tavoin saatiin nämäkin laitokset viihtyisämmiksi.

Vajaamielishuollon kohdalta voidaan todeta sijoitusvaikeuksien edelleen lisääntyneen. Muihin tarkoituksiin ajatellut lastenkodit joutuivat jatkuvasti hoitamaan myös syvästi vajaamielisiä. Kun laitossijoitusta odottavien vajaamielisten määrä nousi jo 170:een, on vastaista kehitystä ajatellen kertomusvuoden aikana diakonissalaitoksen Rinnekodin laajentamisesta käytyjen neuvottelujen myönteistä tulosta pidettävä ilahduttavana. Asiaa käsitellyt kaupungin komitea esitti varattavaksi tulevasta 700 paikkaa käsittävästä Rinnekodista kaupungin alaikäisten sijoitusta varten 200 uutta hoitopaikkaa, minkä katsottiin tyydyttävän paikkojen kysynnän. Laajentamissuunnitelmat tähtäävät siihen, että jo v. 1958 saataisiin käyttöön osa uusista paikoista.

Lastensuojelun kentän laajentamisen, työn tehostamisen sekä henkilökunnan palkkojen ja hintojen nousun vuoksi lastensuojelun menot ovat jatkuvasti lisääntyneet. Sijoitusperheisiin ja yksityisiin lastenhuoltolaitoksiin suoritettavia hoitomaksuja jouduttiin niinikään huomattavastikin korottamaan. Lisääntyneen sijoitustarpeen tyydyttämiseksi kaupungin täytyi osallistua myös uusien yksityisten laitosten perustamiskustannuksiin lähinnä myöntämällä lainoja tämäntapaisiin tarkoituksiin.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön marraskuun 5 p:nä 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan lastensuojelulautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, niin myös yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan kertomusvuonna 4. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelulautakunnan kertomuksen eripainoksessa.

Puheenjohtaja:

Manninen, Sulo, toimituspäällikkö

Varapuheenjohtaja:

Päivänsalo, Veikko, teol. tri

Muut jäsenet:

Ylppö, Arvo, prof.
Bruun, Elsa, ylikirjastonhoitaja
Aaltolahti, Eva, rouva
Loimaranta, Sirkka, yhteiskunt. kand.
Westerlund, Göran, varat.
Ikonen, Anni, arkistonhoitaja
Siimeslahti, Aune, rouva

Varajäsenet:

Lahdensuu, Sakari, lääket. ja kir. tri
Ehrström, Inger, ekonomi
Lojander, Impi, rouva
Voipio, Terttu, terveyssisar
Mickwitz, Ann-Mari, kirjastoamanuenssi
Parkkari, Martta, rouva
Halme, Seppo, autonkuljettaja
Karvinen, Anu, toimittaja
Heiniö, Paavo, yliääk.

Lisäjäsenet:

Linkopuu, Elina, rouva
Jyrkänne, Anni, rouva
Dahl, Lilja, rouva
Aminoff, Margareta, rouva

Varalisäjäsenet:

Suosalmi, Maija, rouva
Ristimäki, Ida, rouva
Björkvist, Svanvit, rouva
Palmgren, Eva, fil. maist.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi:
lastenhuoltojaostoon: Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne;
suojelukasvatusjaostoon: Westerlund, Siimeslahti ja Linkopuu;
äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon: Ylppö, Loimaranta ja Dahl;
elatusapujaostoon: Ikonen, Aaltolahti ja Aminoff.

Lastenkotien johtokuntaan kuului puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Siimeslahti. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toim.joht. Arvi Heiskanen. Hänen varamiehenään oli lastenkotien johtokunnassa lastenhuollontarkastaja Margit Törnudd ja koulukotien johtokunnassa nuorisonhuoltaja Kaarlo Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja Eino Waronen, lastenhuoltojaostossa fil. maist. Matti Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiot. kand. Veikko Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 227 (v. 1955 285) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti 12 ja koulukotien johtokunta 9 kokousta vuoden aikana. Eri jaostojen toimintaa selostetaan tuonnempana asianomaisen toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 18. 12. kaupunginkellarissa. Läsnä oli 30 luottamusmiestä ja virkailijaa.

Lastensuojelulautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Laitoksissa toimivien kansakoulunopettajien asema. Sosiaaliministeriö vahvisti 10. 10. 1955 kaupungin lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön 15 §:ään sellaisen muutoksen, että laitosten kansakoulunopettajan tuli säännönmukaisesti huolehtia vain opetustoimesta koulussa, mutta että laitoksen toiminnan niin vaatiessa lastensuojelulautakunta saattoi velvoittaa opettajan johtajan määräysten mukaan ohjaamaan huollettavien vapaa-ajan harrastuksia ja heidän työntekoaan, huo-

lehtimaan kirjaston ja harrastusvälineistön hoidosta ja käytöstä oppilaiden hyväksi sekä suorittamaan muita huollettavien valvontaan ja kasvatukseen kuuluvia tehtäviä. Kaupunginvaltuusto päätti 28. 12. 1955 sijoittaa laitoksissa toimivat opettajat samaan palkkaluokkaan kuin mihin kaupungin kansakoulujen jatko-, ylä- ja apukoulujen poika- sekä sekaluokkien opettajat tulivat kuulumaan. Samalla oikeutettiin lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa toimivat kansakoulunopettajat, jotka osallistuvat opetustyön ohella myös laitoksen muuhun toimintaan, saamaan palkkansa yhtä palkkaluokkaa korkeampana. Edellä olevan johdosta lastensuojelulautakunta päätti, että Ryttylän koulukodin ja Lemmilän oppilaskodin opettajat ovat edelleen velvolliset osallistumaan lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaisiin tehtäviin koulutoimen ulkopuolella ja että heille tämän vuoksi suoritetaan palkka yhtä palkkaluokkaa korkeampana kuin muille kansakoulunopettajille. Samalla lautakunta kehotti laitosten johtokuntia antamaan laitosten johtajille ohjeet siitä, minkä luontoisiin tehtäviin ja missä laajuudessa opettajan on osallistuttava laitoksissa ohjesäännössä mainittuihin tehtäviin (10. 1. 9 §). Lautakunta täydensi aikaisempaa päätöstään siten, että kaksi Ryttylän opettajaa vapautettiin opetustoimeen kuulumattomista tehtävistä yhden opettajan velvollisuudeksi jäädessä niiden suorittaminen. Lastenkotien ja koulukotien johtokunnat antoivat yhteisessä kokouksessaan 11. 5. sanotut ohjeet (25. 9. 155 §).

Yksityisten järjestöjen avustukset ja vajaamielishuollon tehostaminen. Lautakunta päätti aikaisemmasta poiketen jättää pois v:n 1957 talousarvioesityksestään määrärahat avustuksia varten niille yksityisille järjestöille, joiden ylläpitämille laitoksille kaupunki suorittaa hoitokorvauksia. Samalla lautakunta esitti vajaamielishuollon tehostamiseksi, että virastoon palkattaisiin vajaamielisten kuraattori ja Toivolan oppilaskotiin 1. 9. alkaen erityisluokan opettaja syvästi vajaamielisiä lapsia varten (29. 5. 79 §).

Uusien laitosten perustaminen. Kertomusvuoden lopussa aloittivat toimintansa Kallion nuorisokoti Vallininkatu 4:ssä ja Päivölän lastenkoti vajaamielisiä lapsia varten Kallbäckissä Sipoon pitäjässä. Lautakunta valitsi kummankin laitoksen johtajat (30. 10. 173, 174 §). Lautakunta esitti Päivölän lastenkodin perustamis- ja toimintamenoja varten myönnettäväksi 4 400 000 mk (13. 7. 117 §). Lautakunta esitti että kiinteistölautakunnan vuokraamaan huoneistoon Iso-Kaari 3:een saataisiin perustaa apulastentarha Aulaa varten uusi osasto. Osaston perustamistoimenpiteet päättyivät vuoden lopussa (31. 10. 183 §).

Kullatorpan lastenkodin paikkaluvun vahvistaminen. Helpottaakseen valtionavun saamista Kullatorpan lastenkodille, jossa kertomusvuonna suoritettiin huomattavia korjaustöitä, lautakunta vahvisti Kullatorpan lastenkodin paikkaluvun 21:ksi (20. 11. 187 §).

Vajaamielislaitosten toimintaohjeet. Lautakunta hyväksyi alaisiaan vajaamielisten lastenkoteja varten toimintaohjeet (28. 12. 202 §).

Apulastentarha Aulan oppilaiden ruokakorvauksen periminen. Katsoen siihen, että maksujen periminen Aulan oppilaiden vanhemmilta on tuottanut useissa tapauksissa suuria vaikeuksia ja että uuden huoltoapulain 30 §:n mukaan olisi korvauksesta yleensä silloin luovuttava, kun huollon tarpeen syynä esiintyy mm. vajaamielisyys, lautakunta päätti luopua velkomasta korvausta oppilaille annetusta ruoasta ja hoidosta 1. 1. 1957 lukien (28. 12. 225 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: Metsäkummun hoitokodin lastenpsykiatrin ja psykologin viran siirtäminen perustettuun sosiaalilääkärin toimistoon (21. 2. 40 §); Lastensuojelulautakunnan alaisten virkojen nimikkeiden muutokset ja palkkojen tarkistus oikeata porrastusta silmällä pitäen (30.8. 133 §); 900 000 mk:n suuruisen lainan myöntäminen Helsingin Diakonissalaitokselle Pitäjänmäen lastenkodissa suoritettujen korjaustöiden rahoittamista varten (10. 4. 48 §); Sofianlehdon vastaanottokodin avoinna olevan osastonhoitajan viran lakkauttaminen ja terveyssisaren viran perustaminen lastensuojeluvirastoon (15. 5. 60 §); Reijolan nuorisokodin alueen laajentaminen niin, ettei urheilualueen toiminta häiritsisi naapureita (13. 7. 108 §); 10 hoitopaikan varaaminen Lastenlinnasta kaupungin käyttöön seuraavaksi 10-vuotiskaudeksi (13. 7. 110 §); lastenhuoltolaitosten irtaimen omaisuuden palovakuuttamisesta luopuminen (30. 8. 132 §); Ryttylän koulukodin eräiden huonetilojen vuokraaminen (30. 10. 169 §); Lemmilän vastaanottokodin rakennusten kunnostaminen (30. 10. 180 §) ja investointitoimikunnan tiedustelun johdosta laadittu lähivuosien vajaamielisten ym. laitosten paikkavajauksen täyttämisohjelma (20. 11. 190 §).

Lisäksi esitettiin Aula-työkotien Kannatusyhdistykselle, että se huolehtisi kaupungin vajaamielisten lasten ja lähinnä apulastentarha Aulan hoidokkien kesäsiirtolatoiminnasta v:sta 1957 alkaen (15. 5. 61 §).

Reijolan nuorisokodin tonttialueen laajentaminen. Lautakunta esitti, että Reijolan nuorisokodin aluetta laajennettaisiin niin, että esim. urheilualueen toiminta ei häiritsisi naapureita (13. 7. 108 §).

Sopimus Lastenlinnan hoitopaikoista. Lautakunta esitti, että kaupunki varaisi lautakunnan käyttöön Lastenlinnasta seuraavaksi 10 vuodeksi kymmenen hoitopaikkaa sopimuksessa lähemmin määritellyin ehdoin (13. 7. 110 §).

Lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten irtaimiston palovakuuttaminen. Kun eräitä lastenhuoltolaitoksia koskeva erillinen irtaimen omaisuuden palovakuutus oli epätäydellinen ja kun katsottiin, että laitosten paloturvallisuutta jatkuvasti tehostaen voitaisiin luopua kokonaan irtaimen omaisuuden vakuuttamisesta, lautakunta teki tätä koskevan esityksen (30. 8. 132 §).

Ryttylän koulukodin eräiden huonetilojen vuokraaminen. Etelä-Hämeen Maatalouskerhon Kannatusyhdistys pyysi saada vuokrata väliaikaisesti eräitä koulukodin huonetiloja toimintaansa varten. Lautakunta katsoi, että tässä vaiheessa voitaisiin eräitä tiloja vuokrata ulkopuolisten käyttöön ja esitti, että sille myönnettäisiin oikeus tehdä vuokrasopimus vuodeksi kerrallaan (30. 10. 169 §).

Vastaanottokotien perustamishankkeet. Suojelukasvatuksellisten kahden vastaanottokodin paikan hakeminen jatkui kertomusvuonna, mutta tuloksiin ei päästy. Lautakunta esitti, että luovutaan yleisten töiden lautakunnan 13. 9. 1954 tekemän ehdotuksen mukaisesta Lemmilän vastaanottokodin laajentamissuunnitelmasta, mutta että yleisten töiden lautakuntaa kehotettaisiin yhteistoiminnassa lastensuojelulautakunnan kanssa tarkastamaan suunnitelmansa Lemmilän rakennusten kunnostamisesta siten, että laitos voi nykyistä paremmin toimia 15-paikkaisena tarkkailu- ja vastaanottolaitoksena (30. 10. 180 §).

Investointitoimikunnan sijoitustiedustelu. Lautakunta esitti vuosien 1958—1963 sijoitusohjelmaan otettavaksi 268 uuden laitospaikan rakentamisen sekä kaupungille Rinnekodin laajentamisesta ja vajaamielisten tukilaitosten perustamisesta aiheutuneet menot. Samalla lautakunta totesi, että välttämättömänä sijoitusohjelmana on tällä hetkellä pidettävä olemassa olevan paikkavajauksen täyttämistä eli vähintään 133 laitospaikan rakentamista (20. 11. 190 §).

Lukuisten lastensuojeluviraston antamien lausuntojen lisäksi lautakunta antoi etupäässä kaupunginhallitukselle yhteensä 22 lausuntoa, joista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: ns. lapsihotellin perustamista vuorotyötä suorittavien työntekijäin lapsia varten (10. 1. 6 §); Lapinlahden puistikon järjestelyä (10. 1. 12 §); ratkaisuvallan siirtämistä virkamiehille (21. 2. 16 §); kaupungin laitosten pesulaolojen järjestämistä (21. 2. 17 §); poliisijärjestyskomitean mietintöä (21. 2. 18 §); Mannerheim-liiton Kodinhoitajaopiston lastenkodin v:n 1955 tappion korvaamista (21. 2. 26 §); erään huvilan ostoa lastenhuoltotarkoituksiin Sipoon pitäjän Massbyn kylästä (21. 2. 41 §); tyttöjen nuorisokodin perustamista (10. 4. 44 §); ns. vaikeiden poikien laitostarvetta (15. 6. 88 §); Metsäkummun hoitokodin vastaista toimintaa (13. 7. 121 §, 30. 8. 131 §, 25. 9. 151 §); asuntola-työkodin perustamista erikoisluokkien oppilaiden jälkihuoltoa varten (30. 8. 130 §) ja Hvittorp-nimisen kiinteistön ostokysymystä (25. 9. 153 §).

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioik. ausk. Arvi Heiskanen.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääket. lis. Paavo Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja sosionomi Emil Stenholm lautakunnan sihteerinä.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun

ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, fil. tri Margit Törnudd apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, fil. maist. Annikki Hytönen.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja, fil. maist. Kaarlo Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, fil. maist. Erla Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varat. Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainop. kand. Veikko Nystedt.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisivaara-Mörk.

6. Sosiaalilääkärin toimisto, jonka tehtäviin kuului psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuoltotapauksissa. Toimiston päällikkönä oli lääket. lis. Sirkka Syvänne. Psykologeina olivat fil. maist. Helka Mäntyoja ja fil. lis. Jaakko Borg. Toimiston alaisuuteen siirrettiin 1. 4. alkaen aikaisemmat Metsäkummun hoitokodin tp. lastenpsykiatrin ja tp. psykologin virat. Tp. lastenpsykiatrina olivat 1.—31. 5. lääket. lis. Maija-Liisa Koski ja 8. 10. alkaen osapäiväisenä lääket. lis. Pirkko Roiha. Tp. psykologin virkaa hoitivat fil. maisterit Hillevi Kääriäinen 1. 6.—15. 9. ja 10. 12. alkaen Ursula v. Schoultz. Sosiaalityöntekijöinä toimivat lastensuojeluviraston huoltotarkastajat.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiat miesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 307 vakinaista ja 47 tilapäistä viranhaltijaa sekä 47 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 401 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 66 vakinaista ja 11 tilapäistä eli yhteensä 77 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 47 735 kirjelmää (47 979). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 284 (1 269), lastenhuoltotoimiston 13 310 (14 808), suojelukasvatustoimiston 6 137 (6 381), elatusaputoimiston 17 185 (15 131) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 9 819 (10 390).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsittää 115-paikkaisen pikkulasten (A-), 35-paikkaisen leikki-ikäisten (B-) ja 52-paikkaisen kouluikäisten (C-) osastot. Viimeksi mainitussa on tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi fil. kand. Walter Erko 29. 2. saakka ja 7. 3. alkaen kasvatust. kand. Hannu Timperi apunaan 101 vakinaista ja 6 tilapäistä viranhaltijaa.

Metsäkummun hoitokoti. Laitos on 15 paikkaa käsittävä ns. ongelmalasten tarkkailu- ja hoitokoti. Laitoksen vs. johtajana toimi tp. johtava hoitaja Taimi Talikainen apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena normaalilasten laitoksena. Kodin johtajana

oli terveyssisar Inkeri Siirala 31. 8. saakka ja 3. 9. alkaen sosiaalihuoltaja Mirja Myllylä apunaan 9 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen apunaan 14 muuta viranhaltijaa sekä 4 työntekijää.

Toivolan oppilaskoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Oppilaskodin johtajana toimi opettaja Veli Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 32 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä tai ammattiopissa ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli sosionomi Erkki Mikonsaari 31. 10. saakka ja hänen jälkeensä viransijaisena ylioppilas Tuomo Koivuranta. Lisäksi laitoksessa oli 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti Anna Lehto. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 14 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä syvästi vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti Rauha Ojalainen apunaan 15 muuta viranhaltijaa sekä yksi työntekijä.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 75-paikkaisena vajaamielisten lasten päivähoitokotina. Johtajana oli lastentarhanopettaja Tyyne Särkijärvi 31. 8. saakka ja hänen jälkeensä lastentarhanopettaja Hillevi Hänninen. Lisäksi oli laitoksessa 9 muuta viranhaltijaa.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi opettaja Reino Nuotio. Lisäksi oli laitoksessa opettaja, 4 tilapäistä viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja Matti Sutinen apunaan 34 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka tarvittaessa huolehti myös kansakouluopetuksesta, toimi opettaja Hilda Laaksonen apunaan 8 muuta viranhaltijaa.

Kallion nuorisokoti. Laitos perustettiin 21-paikkaisena lähinnä jälkihuoltoa kaipaavia poikia varten. Johtajana toimi sosionomi Erkki Mikonsaari apunaan 1 viranhaltija. Osa laitoksesta avattiin joulukuun alussa, toista osaa jouduttiin väliaikaisesti käyttämään Metsäkummun hoitokodin hoidokkien sijoitukseen sinä aikana, jolloin hoitokodissa suoritettiin huomattavia paloturvallisuuden vaatimia töitä.

Päivölän lastenkoti Sipoon pitäjän Kallbäckissä, perustettiin 16-paikkaiseksi vajaamielisten lastenkodiksi. Laitos aloitti toimintansa 1. 12. Vs. johtajana toimi vajaamielishoitaja Kyllikki Koivula apunaan 3 viranhaltijaa.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvontaa suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien, Toivolan oppilaskodin ja Aulan osalta lastenhuollontarkastaja sekä koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus laitosten kouluissa oli järjestetty pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintaan kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit saattoivat käydä kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksseta huolehtivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastajat.

Lääkintähuolto laitoksissa järjestettiin siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri, lääket. lis. Paavo Leisti. Sosiaalilääkärin toimisto, johtajanaan lääket. lis. Sirkka Syvänne, suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja tässä suhteessa

antoi hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri on suorittamiensa tarkastusten perusteella antanut lasten terveydentilasta mm. seuraavia tietoja:

Kertomusvuoden aikana laitoksissa suoritettujen tarkastuskäyntien yhteydessä ei laitosten hygienian suhteen ollut mitään muistuttamista.

Useissa laitoksissa oli jatkuvasti vaikeuksia tarttuvien tautitapausten eristämisessä johtuen eristyshuoneiden puutteesta osastojen yhteydessä.

Lasten ravinto oli riittävän vaihtelevaa ja laadullisesti parempaa sen jälkeen kun laitoksille annettiin uusia ohjeita ja ehdotuksia ruokavalion kehittämiseksi.

Lasten hammashuolto jatkui entiseen tapaan; kunkin laitoksen olosuhteet huomioonottaen ei mitään yhtenäistä suunnitelmaa ole voitu toteuttaa. Hammastilanne on ollut tyydyttävä.

Laitoksista lähetettiin vuoden aikana tuberkuloositarkastukseen 72 lasta. Yhtään uutta sairaustapausta ei löytynyt.

Sairaalahoitoa tarvitsi vuoden kuluessa 33 lasta.

Poliklinikoiden tai paikallisten lääkärien hoidossa kävi 152 lasta.

Uuden Päivölän lastenkodin tarkastuksessa todettiin sen vastaavan hygienisiä ja terveydenhoidollisia vaatimuksia ja koti varustettiin tarpeellisilla hoitovälineillä ja lääkeaineilla.

Nukarin lastenkodissa kuoli kertomusvuonna yksi lapsi keuhkokuumeeseen ja Sofianlehdon A-osastolla kuusi lasta, joista viiden kuolemansyynä oli keuhkokuume ja yhden äkillinen kuumesairaus. Näistä viisi oli synnynnäisesti vajaamielistä ja yksi keskonen. Yhdellä oli lisäksi synnynnäinen sydänvika.

Seuraavasta taulukosta ilmenee vuoden kuluessa esiintyneet uudet tautitapaukset ryhmittäin:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Metsäkumpu	Hyvönen	Malmi	Kullatorppa	Nukari	Toivola	Lemmilä	Ryttylä	Toivoniemi	Yhteensä
Tulirokko	3	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	7
Tuhkarokko	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60
Vesirokko	27	60	—	17	7	4	—	2	—	—	—	117
Sikotauti	—	12	—	4	2	—	—	—	—	—	—	18
Influenssa	—	—	4	13	2	1	2	—	5	—	—	27
Ripuli	145	36	—	3	3	6	—	2	—	1	—	196
Angina	58	66	—	2	2	4	9	8	2	14	—	165
Hengityselinkatarrit	381	206	8	21	21	24	17	26	9	32	—	745
Keuhkokuume	10	—	3	2	—	—	3	—	1	3	—	22
Korvatulehdus	38	17	4	5	3	2	1	18	1	2	—	91
Silmätulehdukset	23	7	1	—	—	—	—	2	—	2	—	35
Ihottumat	18	6	—	4	1	7	—	—	2	3	—	41
Ajokset	—	—	—	2	6	13	2	2	6	2	—	33
Suutulehdus	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Tapaturmat	—	22	4	—	—	3	—	32	4	25	2	92
Muita tauteja	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	6
Yhteensä	704	504	24	75	47	64	34	92	30	88	3	1 665

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 829 (2 631) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 165 (145) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista koski 15 (16) aviolapsia ja 76 (105) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 15 (11) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi muihin Skandinavian maihin sekä kahden lapsen adoptiota Amerikkaan. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoittajan, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0—1 v.		2— 6v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Yhteensä		Kaikkiaan
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	
Ilmoittaja											
Huoltoviranomainen	18	10	43	48	72	55	3	4	136	117	253
Terveydenhoitoviranomainen	61	39	47	33	23	17	—	—	131	89	220
Kouluviranomainen	—	—	2	7	19	27	—	2	21	36	57
Poliisiviranomainen	13	3	21	18	15	14	—	1	49	36	85
Holhousviranomainen	3	4	35	21	63	30	3	4	104	59	163
Muut viranomaiset	5	8	16	12	34	14	—	—	55	34	89
Lastensuojelujärjestöt	13	14	15	8	6	5	—	1	34	28	62
Lastensuojeluvirkailijat	6	19	47	34	49	47	2	3	104	103	207
Vanhemmat	161	143	263	201	180	161	6	5	610	510	1 120
Yksityiset henkilöt	27	30	121	106	152	130	5	2	305	268	573
Yhteensä	307	270	610	488	613	500	19	22	1 549	1 280	2 829
Ilmoituksen syy											
Lapsen:											
sairaus	16	14	6	8	2	1	—	—	24	23	47
vajaamielisyys	3	3	15	10	24	18	—	—	42	31	73
sielullinen poikkeavuus	—	—	15	8	19	13	—	—	34	21	55
raajarikkoisuus	—	1	—	—	1	3	—	—	1	4	5
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	2	6	1	—	3	6	9
Vanhempien:											
kuolema	3	3	10	3	27	25	1	2	41	33	74
sairaus	78	64	97	71	43	44	—	—	218	179	397
mielisairaus	4	6	17	17	31	14	1	—	53	37	90
ansiotyö	13	16	12	13	3	5	—	—	28	34	62
hoidon laiminlyönti	38	31	81	98	59	54	—	—	178	183	361
kasvatuskyvyn puute	—	—	18	13	56	61	1	1	75	75	150
hylkääminen	9	2	12	8	20	13	—	—	41	23	64
huolimattomuus	7	5	17	13	14	12	—	—	38	30	68
juoppous	25	25	86	63	60	66	2	2	173	156	329
vankilassaolo	2	2	10	5	1	5	—	—	13	12	25
lapsen pahoinpitely	—	—	11	12	18	13	1	—	30	25	55
asuntovaikeudet	98	77	114	69	77	59	2	3	291	208	499
avio- tai asumusero	3	7	44	30	73	33	3	4	123	74	197
lapseen kohdistunut siveellisyysrikos	—	—	—	—	1	2	—	—	1	2	3
muut syyt	8	14	45	47	82	53	7	10	142	124	266
Yhteensä	307	270	610	488	613	500	19	22	1 549	1 280	2 829
Toimenpiteet											
Varoitus	8	4	30	31	28	34	—	1	66	70	136
Suojeluvalvonta	1	3	8	6	8	16	—	—	17	25	42
Huostaanotto:											
9 § 2 kapp. c-kohdan perusteella	67	61	85	67	42	43	1	1	195	172	367
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	8	5	8	4	21	13	1	1	38	23	61
sopimuksen perusteella	55	56	77	47	56	39	—	—	188	142	330
vastoin vanhempien tahtoa	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
Lausunnot eri viranomaisille	5	7	62	33	80	64	3	6	150	110	260
Vain tutkimustoimenpiteet	98	87	237	223	266	190	9	11	610	511	1 121
Muut toimenpiteet	25	18	56	47	78	68	5	2	164	135	299
Ei mitään toimenpidettä	40	29	47	30	32	33	—	—	119	92	211
Yhteensä	307	270	610	488	613	500	19	22	1 549	1 280	2 829

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 009 (2 891) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 2 421 (2 252) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 1 497 (1 438) yksityisiin perheisiin ja 924 (814) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 233 (229) eli 7.7 % (7.9 %) ruotsinkielisiä ja 14 (11) eli 0.5 % (0.4 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 1 019 (979) lasta ja poistettiin 941 (901) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1957 jäi 2 068 (1 990) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 113 (76) lasta 5 628 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta 2 256 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 12 (13) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 324 (384), yksityisissä hoitokodeissa 38 (46) lasta.

Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kansakoulujen ja terveydenhoitolautakunnan kasvatusneuvoloista, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Auroran sairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsanin mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1955		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1957		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Aistiviallisten laitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaatumatautisten huoltolaitokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vajaamielisten laitokset	61	50	3	3	117	7	4	58	51	40 530	346.4
Heikkomielisten lasten lastenkodit	48	28	2	1	79	6	4	43	24	26 543	336.0
Hoito- ja tarkkailukodit	10	2	8	2	22	6	3	10	—	4 730	215.0
Sairaalat	5	1	—	—	6	4	1	1	1	1 572	262.0
Tavalliset lastenkodit	79	54	32	16	181	30	23	91	45	51 062	282.1
Yksityisperheet Helsingissä	6	9	—	2	17	2	2	3	10	5 248	308.7
Yksityisperheet muualla	17	14	4	2	37	3	2	11	14	10 000	270.3
Yhteensä	226	158	49	26	459	58	39	217	145	139 685	304.3

Kaikista vajaakykyisistä lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 213 (208), heikkomielisiä 152 (159) ja muuten poikkeavia 94 (98).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 108 (96) syvemmin vajaamielisiä, 102 (97) heikkomielisiä ja 56 (59) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa kertomusvuonna selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Hyvösen lastenkoti	Päivölän lastenkoti	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Metsäkummun hoitokoti	Yhteensä
	Osasto												
	A	B	C										
V:sta 1955 hoitoon jääneitä	97	19	40	28	39	32	67	34	—	—	17	12	385
V. 1956 hoitoon otettuja	272	221	119	4	20	9	15	24	11	2	17	19	733
Yhteensä	369	240	159	32	59	41	82	58	11	2	34	31	1 118
Näistä:													
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:													
yksityishoitoon	45	21	10	—	—	—	—	7	—	—	1	1	85
toiseen lastenkotiin	58	65	38	9	12	5	2	8	—	—	2	8	207
sairaalaan	7	1	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	12
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:													
vanhempainsa hoitoon	124	117	52	—	7	—	2	6	—	—	2	6	316
toiseen maksuttomaan hoitoon	12	4	3	—	—	—	1	—	—	—	1	2	23
toisen kunnan hoitoon	4	3	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	11
muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	—	3	—	—	2	5	—	—	—	—	—	11
kuoli	6	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	9
poistettiin muista syistä	—	—	2	—	1	1	—	2	—	—	14	—	20
Poistettuja yhteensä	257	211	111	10	20	10	11	24	—	—	22	18	694
V:een 1957 jääneitä	112	29	48	22	39	31	71	34	11	2	12	13	424

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska hänet on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 43 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 41 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 16 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 46 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1955 hoitoon jääneitä	232	161	273	837	1 503
V. 1956 hoitoon otettuja	338	193	104	283	918
Yhteensä	570	354	377	1 120	2 421
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	19	14	7	29	69
siirrettiin kunnan lastenkotiin	23	21	8	63	115
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	53	37	7	23	120
siirrettiin sairaalaan	10	1	1	1	13
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	—	1	—	1
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	187	53	29	96	365
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	3	—	1	12	16
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	—	—	—
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	10	14	12	31	67
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	4	11	14	16	45
poistettiin muista syistä	1	7	2	43	53
kuoli	1	—	—	2	3
Poistettuja yhteensä	311	158	82	316	7 867
V:een 1957 jääneitä	259	196	295	804	1 554

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vierailla kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 66:lle (68) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 4 171 211 mk (3 181 772 mk), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 1 213 000 (842 500) mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 837 (746). Näistä poistettiin 316 (236) ja uusia sijoitettiin 283 (327), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 804 (837).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa, Pusulassa, Lopella ja Orimattilassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 1 000 mk:sta ylöspäin kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset, lukumäärältään 2 421 (2 252), aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 161 336 882 mk (121 328 113) eli keskimäärin 66 640 (53 876) mk vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 92 (95) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 55 (39) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 51 (36) lasta, joten v:een 1957 jäi 98 (92) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 4 091 (3 912) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää taulukko-osastosta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 794 (735) kasvattilasta, joista poikia 351 (345) ja tyttöjä 443 (390). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 393 (333) ja aviolapsia 401 (402).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat heistä hyvin. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista poistetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 17 (7) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 3 (10) lasta ja poistettiin 2 (0), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 18 (17). Toivolan oppilaskodin entisiä hoidokkeja valvottiin osittain laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 25 (18) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luettelosta 15 (12). Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 13 (7), joten v:lle 1957 siirtyi 23 (13) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 275 (354), joista 182 (241) lapsille ja 93 (113) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, kesäkoteja kaupungin myöntämän 6 milj. mk:n suuruisen määrärahan puitteissa yhteensä 554 (602), joista 387 (474) yksityisiin perheisiin, jolloin lastenhuoltojaosto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 320 000 (251 037) ja koko kesävirkistystoiminnasta 6 453 070 (6 580 532) mk:aan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 18 (18) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä kesävirkistysasioita lukuunottamatta oli 2 321 (4 572).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1 384 (1 389), jotka ilmoittajan, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		Yhteensä
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	
Ilmoittaja							
Kouluviranomainen	54	11	—	—	54	11	65
Poliisi- tai oikeusviranomainen	568	60	290	70	858	130	988
Huoltoviranomainen	6	3	6	4	12	7	19
Lastensuojeluviranomainen	55	6	42	16	97	22	119
Yksityinen henkilö	78	47	25	43	103	90	193
V. 1956 saapuneita ilmoituksia yhteensä	761	127	363	133	1 124	260	1 384
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	—	—	—	1	—	1	1
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	44	13	—	—	44	13	57
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	518	23	8	4	526	27	553
Syyttäjä jättänyt syyttämättä LNR 2 §	2	—	3	—	5	—	5
Oikeus jättänyt tuomitsematta LNR 3 §	40	5	47	17	87	22	109
Irtolaistapainen elämä	55	51	54	65	109	116	225
Tavattu juopuneena	27	2	131	4	158	6	164
Muu syy	75	32	123	40	198	72	270
V. 1956 saapuneita ilmoituksia yhteensä	761	126	366	131	1 127	257	1 384
V:sta 1955 jäljellä olevia ilmoituksia	169	27	58	21	227	48	275
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	6	—	2	—	8	—	8
Kaikkiaan	**936**	**153**	**426**	**152**	**1 362**	**305**	**1 667**
Toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	115	2	87	3	202	5	207
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	8	—	—	—	8	—	8
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
toimitettu kotikuntaansa	14	6	14	7	28	13	41
toimitettu lääkärin hoitoon	7	2	2	—	9	2	11
Muu toimenpide	210	22	17	15	227	37	264
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	44	8	14	8	58	16	74
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	1	1	—	—	1	1	2
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen sopimuksen nojalla	30	4	11	5	41	9	50
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautak. päätöksen nojalla	13	3	3	—	16	3	19
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	302	87	217	96	519	183	702
V. 1956 käsiteltyjä asioita yhteensä	744	135	365	134	1 109	269	1 378
V:een 1957 jääneitä ilmoituksia	192	18	61	18	253	36	289
Kaikkiaan	**936**	**153**	**426**	**152**	**1 362**	**305**	**1 667**

Ilmoitukset koskivat 1 189 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16 vuotiaita poikia oli 659 ja tyttöjä 114 sekä 16—17 vuotiaita poikia 304 ja tyttöjä 112.

Edellä mainittujen lisäksi huollettiin eri tavoin 15 poikaa ja 10 tyttöä, jotka ilmoitettaessa olivat jo täyttäneet 18 vuotta.

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa kaupungin toisilta kasvatusneuvoloilta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrista hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan Kivelän sairaalaan, Metsäkummun hoitokotiin ja Ukonniemen tarkkailukotiin. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1955	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1957	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Lemmilän vastaanottokoti	16	48	64	57	7	4 094	64.0
Ryttylän koulukoti	59	43	102	47	55	18 701	183.3
Toivoniemen koulukoti	11	21	32	19	13	4 410	137.8
Sofianlehto C	4	11	15	13	2	873	58.2
Reijolan nuorisokoti	3	6	9	7	2	902	100.2
Metsäkummun hoitokoti	1	1	2	1	1	162	81.0
Toivolan oppilaskoti	—	1	1	—	1	214	214.0
Yhteensä	[1] 94	[1] 131	[1] 225	144	81	29 356	130.5

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 182 lasta. Näistä on jäljellä edellisestä vuodesta 79 poikaa ja 19 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 69 poikaa ja 15 tyttöä. Huoltopäiviä oli 34 434.

Yksityisperheissä oli vuoden aikana 23 lasta yhteensä 5 665 päivää. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 13 poikaa ja 3 tyttöä. Seuraavaan vuoteen jäi 12 poikaa ja 1 tyttö.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 24 lasta yhteensä 2 273 päivää; 10 poikaa ja 7 tyttöä oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 6 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1955	223	22	51	8	234	68	304
V. 1956 valvontaan tulleita	57	21	18	—	71	25	96
Yhteensä	280	43	69	8	305	93	400
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	32	5	9	2	29	19	48
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	46	8	5	1	47	13	60
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	20	1	5	—	24	2	26
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	6	—	1	—	5	2	7
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltoosaston huollettavaksi	9	2	1	—	10	2	12
V:een 1957 jääneitä	167	27	48	5	190	55	247
Yhteensä	280	43	69	8	305	93	400

[1] Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 60 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän koulukodin oppilaiden jälkihuoltoa, jonka suoritti koulukodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 854 alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset henkilöt toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 750 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	541	20	561
15—17- »	268	35	303
18—20- »	198	65	263
Yhteensä	1 007	120	1 127

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1956 irtolaistapaisen elämän takia 96 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 48 ja tyttöjä 48. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 105, joista 52 poikia ja 53 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 148, joista 145 poikia ja 3 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 121 henkilöä, joista 118 poikia ja 3 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17 vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17 vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa. Helsingistä Tukholmaan ja Kööpenhaminaan lähtevillä laivoilla suoritettiin kesäkautena ajoittain tarkkailua.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 138 tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotias nuori rikoksentekijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin. Kaikki nämä pyynnöt ovat tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. 94 pyyntöön on annettu suostumus, 15 evätty ja 29 oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 25 kokousta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuulu lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoiden lasten elatustuomioiden aikaansaaminen ynnä näiden samoinkuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Pääasiallinen toiminta kohdistui elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 219 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 89 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 316 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 14.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1955 jäljellä olevia	3 378	Luettelosta poistettuja	522
Uusia tapauksia	713	V:een 1957 siirtyneitä	3 569

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Sivilisääty	Äitejä	Elatus-velvollisia
Naimattomia	3 023	1 492
Leskiä ja laillisesti eronneita	441	290
Naimisissa olevia	85	913
Tietoja puuttuu	20	874
Yhteensä	3 569	3 569

Ikä vuotta	Äitejä	Elatus-velvollisia
—15	4	3
16—19	392	122
20—24	1 173	769
25—29	892	715
30—34	597	506
35—39	373	361
40—49	123	291
50—		93
Tietoja puuttuu	15	709
Yhteensä	3 569	3 569

Ammatti	Äitejä	Elatus-velvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	114	289
Talonomistajia ja vuokraajia	1	—
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	39	141
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	229	200
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	703	299
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	964	1 026
Muita työntekijöitä	208	422
Merimiehiä ja kalastajia	4	131
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	204	280
Yksityisiä palvelijoita	673	—
Muun elinkeinon harjoittajia	35	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	395	774
Yhteensä	3 569	3 569

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenneuvolan hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa.

Huoltotarkastajien ja lastenneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoitoolot olivat seuraavat:

Äidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	85.0
Suhteellisen hyvän hoidon	14.4
Epätyydyttävän hoidon	0.6

Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	85.1
Suhteellisen hyvän hoidon	14.1
Epätyydyttävän hoidon	0.8

Äidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	75.0
Suhteellisen hyvässä kunnossa	21.4
Epätyydyttävässä kunnossa	3.6

Kasvatusäidin koti oli:	%
Hyvässä kunnossa	80.1
Suhteellisen hyvässä kunnossa	17.0
Epätyydyttävässä kunnossa	2.9

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1956 aikana 29, joista 18 oli sairaalassa, 2 lastenkodissa, 6 kotona ja 3 kuoli matkalla sairaalaan.

Kuoleman syy:	
Aivokalvontulehdus	1
Keuhkokuume	2
Keskonen	12
Kramppi	1
Lisämunuaisten verenvuoto	1
Maksatulehdus (kuolio)	1
Munuaisten pesätulehdus	1
Pesäkekeuhkokuume	1

Kuoleman syy:	
Selkärangan halkio (halvaus)	1
Sidekudoshäiriö luustossa	1
Synnytyksen yhteydessä	2
Tapaturma	3
Vatsalihasten synnynnäinen kehittymättömyys sekä virtsa- ja sukupuolielinten epämuodostumat	1
Äiti murhannut	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 252 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 42.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 59 ja uusia haasteita otettiin 240. Koska näistä 49 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja 34 juttua sovittiin sekä 52 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 158 avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 120, hävittiin 12 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 26 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada tarpeellista lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 425 kertaa.

Aviolapsia koskevissa elatusapujutuissa otettiin uusia haasteita 64, joista 6 tapauksessa vastaajaa ei saatu haastetuksi. Oikeuden käsittelemistä jutuista voitettiin 50, hävittiin 2 ja luovuttiin 6 tapauksessa jutun loppuun ajamisesta sovinnon tai muun syyn takia. Aviolapsia koskevassa asiassa esiinnyttiin oikeudessa kaikkiaan 59 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille sosiaaliviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 511. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojain puolesta 22 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Siirto v:sta 1955:	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	1 710 198
Valvottujen säästötilien saldo	565 093	14 819 016	15 384 109
Lapsille perityt elatusmaksut	47 816 703	41 673 250	89 489 953
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	2 495 162	11 254 969	13 750 131
Yksityisiltä perityt tilapäisten avustusten korvaukset	—	—	9 260
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	526 985	788 865	1 315 850
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	38 218	454 153	492 371
Korkotuloja 31. 12. 1956	29 017	829 783	858 800
Lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko	—	—	98 407
		Yhteensä	123 109 079

Menot:

	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Huoltajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	47 512 512	41 521 237	89 033 749
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	2 495 162	11 254 969	13 750 131
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	110 410	9 723	120 133
Oikeuskuluihin käytetty	454 793	1 233 295	1 688 088
Myönnetyt tilap. raha-avustukset	6 500	—	6 500
Kaupungille suoritetut tilap. avustusten korvaukset	2 760	—	2 760
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko	—	—	98 407
Siirto v:een 1957			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	2 717 887
Valvottujen säästötilien saldo	437 583	15 253 841	15 691 424
		Yhteensä	123 109 079

Ottolapsiksi hyväksyttiin 73 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 14 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla oli 24 (23) kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 6 568 (6 504) äitiysavustushakemusta. Hakemuksista hyväksyttiin 6 370 (6 300) ja hylättiin 198 (204). Hylkäyspäätöksestä valitti 56 (51) hakijaa sosiaaliministeriöön. Äitiysavustusten määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja se myönnettiin 6 228 (6 138) sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 142 (162) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 6 212 (6 124) avioliitossa ja 356 (380) naimatonta. Harkinnan jälkeen tapahtuneista myönteisestä 142 (162) tapauksesta koski 40 (44) ja kielteisistä 198 (204) tapauksesta naimattomia 58 (68).

Hakemuksia ottivat vastaan toimiston lisäksi 41 äitiysneuvolaa. Toimistoon jätettiin 1 834 (1 927) ja neuvoloihin 4 734 (4 577) hakemusta.

V:n 1956 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yht. 29 412 000 (28 858 500) mk. Luon-

toisavustuksia annettiin 13 217 500 (12 224 000) mk:n arvosta. Luontoisavustukset olivat 4 500 ja 2 000 mk:n hintaisia lastenvaatteita ja -hoitovälineitä sisältäviä pakkauksia.

Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Sosiaaliministeriö myönsi vuoden 1956 äitiysavustusten maksamiseen ennakkoa 10 milj. mk.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 907 (1 859) perhelisähakemusta, joista 22 (20) oli kokouksessa kahteen kertaan lapsen syntymisen tms. seikan takia. Yksi myönnetty avustus jätettiin kokonaisuudessaan nostamatta maasta pois muuton takia. Hakijoista oli 384 (397) leskeä ja 165 (156) työkyvytöntä, joille perhelisä myönnettiin jo toisesta lapsesta lähtien. Hakemuksista hylättiin 92 (66), joista 68 (39) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 24 (27) tapauksessa hylättiin hakemukset muista syistä. Perhelisää saaneilla 1 792 (1 773) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 296 (7 190), joista 7 148 (7 052) alle 16-vuotiaita ja 144 (138) sellaisia 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka otettiin huomioon perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 3 (3) sellaista 16 vuotta täyttänyttä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Perhelisää saaneista perheistä oli 232 (234) sellaisia, joille jaosto myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylittikin valtioneuvoston vahvistaman määrän.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä		Lasta perhettä kohden	Perheitä	
2	286	(289)	7	41	(40)
3	157	(165)	8	13	(14)
4	783	(752)	9	6	(4)
5	368	(381)	10	2	(2)
6	136	(126)	Yhteensä	1 792	(1 773)

Perhelisää saaneista oli 1 243 (1 220) varsinaista suurperhettä, 384 (397) leskien ja 165 (156) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	205	(247)	Työnjohtoasemassa olevia.	39	(39)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	73	(85)	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	496	(494)
Liike- ja varastoapulaisia	227	(170)	Muita työntekijöitä	464	(455)
Autonkuljettajia	127	(114)	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia	161	(169)
			Yhteensä	1 792	(1 773)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 658 000 (11 442 000) mk:sta, jaettiin suurille perheille 7 897 000 (7 719 000), leskien perheille 2 378 000 (2 400 000) ja työkyvyttömien perheille 1 383 000 (1 323 000) mk.

Perhelisän suorituksessa on käytetty edelleenkin liikkeisiin suoraan annettavia ostoosoituksia, jotka ovat osoittautuneet paremmin tarkoitustaan vastaaviksi kuin rahasuoritukset. Osan tarvikkeista hankkivat perhelisän saajat itse, esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen toimistoon.

Perhelisävaroista käytettiin asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 396 000 (501 000) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 6 264 500 (6 020 500) mk, huonekaluihin 854 500 (643 500) mk, vaatetukseen 3 059 000 (3 379 500) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 412 500 (433 500) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin 580 500 (417 000) mk ja muihin luontoissuorituksiin 91 000 (47 000) mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 3 180 (3 175) kotikäyntiä. Käynneillä tutustuttiin perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin sekä neuvoteltiin perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä ja perheissä esiintyvistä ongelmista.

Sosiaaliministeriö myönsi v. 1956 perhelisien maksamista varten ennakkoa 8 milj. mk (9.5 milj.).

Sosiaalilääkärin toimisto

Sosiaalilääkärin toimistolle ilmoitettiin tutkittavaksi 341 lasta. Edelliseltä vuodelta keskeneräiseksi tai tutkimusta odottamaan jääneitä oli 56. Lapsista tutkittiin 393, keskeneräisinä siirtyi seuraavaan vuoteen 4 ja tutkimusta odottamaan jäi 25. Tutkituista oli sekä psykologisessa että psykiatrisessa tutkimuksessa 208, yksinomaan psykologien tutkittavana 139 ja yksinomaan psykiatrin tutkimuksessa 46. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 719. Laitos- ym. käyntejä tekivät psykologit 90 ja sosiaalilääkäri 40. Tutkittujen lasten vanhempien ja laitosten henkilökunnan kanssa keskusteltiin ja ohjattiin heitä lasten kasvatusta ja hoitoa koskevissa kysymyksissä. Tutkituista annettiin lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten. Terapiaa voitiin antaa vain 7 lapselle, joiden käyntikertojen keskimäärä oli 7.

Kertomusvuonna voitiin jo selvästi havaita, ettei sosiaalilääkärin toimiston työvoima ollut riittävä, sillä ilmoitetut tapaukset saattoivat joutua odottamaan vuoroaan jopa kaksi kuukauttakin. Yhä ilmeisemmäksi kävi myös tarve saada aikaan polikliinistä terapiaa. Niinikään laitoskäynnit täytyi supistaa mahdollisimman vähiin.

Lapsi- ja nuorisoaineisto v. 1956

	Ikä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6		7—15		16—18		19—				
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	
Uusia v. 1956											
Lastenhuoltotoimisto	47	32	80	53	3	2	—	8	130	95	225 [1]
Suojelukasvatustoimisto	—	—	76	12	22	11	1	1	99	24	123 [1]
Uudelleen ilmoitettuja											
Lastenhuoltotoimisto	5	1	16	3	—	—	—	—	21	4	25
Suojelukasvatustoimisto	—	—	17	4	1	2	—	—	18	6	24
Lastenhuoltotoimisto	52	33	96	56	3	2	—	8	151	99	250
Suojelukasvatustoimisto	—	—	93	16	23	13	1	1	117	30	147
Kaikkiaan	52	33	189	72	26	15	1	9	268	129	397
Poistettu v. 1956	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	393
Jäljelle v:een 1957	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Jonossa v:lta 1956	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lastenhuoltotoimisto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Suojelukasvatustoimisto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Yhteensä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Yhteensä ilmoitettu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	422

[1]) Lukuihin sisältyvät edelliseltä vuodelta keskeneräisiksi jääneet jonossa olleet tapaukset.

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy

	Lastensuojeluviranomaiset		Yhteensä
	Lastenhuoltotoimisto	Suojelukasvatustoimisto	
Kehitystason määrääminen	112	—	112
Heikko koulumenestys	10	2	12
Koulunkäynnin laiminlyönti	1	16	17
Lausunto laitossijoituksesta	19	14	33
Lausunto laitoksesta kotiuttamisesta	—	11	11
Adoptio	8	—	8
Kasvatuskotisijoitus	8	—	8
Lausunto oikeudelle	7	—	7
Hermostolliset herkkyysoireet	12	1	13
Puhehäiriöt	2	—	2
Sopeutumisvaikeudet	39	57	96
Näpistely, anastukset	5	37	42
Kastelu	10	—	10
Tuhriminen	1	—	1
Seksuaaliset vaikeudet	1	4	5
Muut syyt	15	5	20
Yhteensä	250	147	397

V. 1956 tutkittujen lasten ja nuorten henkilöiden ominaisuuksia

Älykkyystutkimus	Älykkyysosamäärä							Älykkyyttä ei tutkittu	Yhteensä
	130	110—129	90—109	80—89	60—79	40—59	—40		
Pojat	1	27	58	26	23	15	12	110	272
Tytöt	1	12	41	13	21	6	5	26	125
Yhteensä	2	39	99	39	44	21	17	136	397

Psykologisia tutkimuksia

Älykkyystutkimukset

	T-M-L	Wechsler	Prog.matr	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston tytöt	185	49	6	240
» pojat				
Suojelukasvatustoimiston tytöt	20	17	—	37
» pojat				
Yhteensä	205	66	6	277

Luonnetutkimuksia

	Rorschach	C.A.T.	T.A.T.	Szondi	Käsialatutk.	Piirustus	Yhteensä
Lastenhuoltotoimiston: tytöt pojat	113	61	20	1	17	6	218
Suojelukasvatustoimiston: tytöt pojat	97	25	44	44	—	14	224
Yhteensä	210	86	64	45	17	20	442

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 202 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 1 135 lasta (edellisenä vuonna 1 111), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 337 (3 218) lasta. Näistä oli 3 000 turvatonta ja 328 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 9 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 127 eli 63.7 % ja aviottomia 1 210 eli 36.3 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.9 ja 38.1 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 79.8 ja 20.2. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 698:lla eli 79.8 %:lla molemmat vanhemmat elossa 356:lla eli 16.8 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 73 eli 3.4 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 640:llä eli 52.9 %:lla oli sekä isä että äiti elossa 539:llä eli 44.5 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 31:llä eli 2.6 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 711 eli 82.0 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 38 ja muualla Uudenmaan läänissä 70, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 487 eli 14.7 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 2 449:llä eli 73.4 %:lla Helsingissä, 37:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 47:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 163:lla oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 140 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 540 eli 46.2 %, muiden työntekijäin 466 eli 14.0 %, palvelijoiden 261 eli 7.8 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 185 eli 5.5 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 479 eli 14.4 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 133 eli 4.0 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 558:ssa eli 16.7 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 257 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 301 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 699:ssä eli 80.9 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 293 eli 8.8 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 191:llä eli 5.7 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 194 lasta eli 5.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 653 lapsen eli 19.6 %:n vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 146 tapauksessa, 4.4 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 039:llä eli 91.1 %:lla suomi, 274:llä eli 8.2 %:lla ruotsi ja 24:llä eli 0.7 %:lla jokin muu kieli.

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1956 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 520 402 153 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	55 331 605
Lastenkodit	64 303 017
Sofianlehdon vastaanottokoti	92 853 970
Toivolan oppilaskoti	28 652 340
Nuorisokodit	7 243 172
Koulukodit	38 430 341
Apulastentarha Aula	5 745 177

	Mk
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	161 336 882
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	6 302 609
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	469 550
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	12 414 620
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	8 287 690
Lasten kesävirkistys	6 699 070
Lastenvalvojan käyttövarat	504 203
Matkakulut	1 012 386
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	239 286
Lastenhuoltolaitosten maatilat	17 132 591
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	5 130 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	8 313 644
Yhteensä	520 402 153

Näiden menojen lisäksi oli yleisten töiden lautakunnan tilille viety allamainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuravaat määrät:

	Mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	1 900 058
Metsäkummun hoitokoti	3 025 216
Hyvösen lastenkoti	694 714
Malmin lastenkoti	4 086 238
Toivolan oppilaskoti	4 081 131
Reijolan nuorisokoti	670 710
Kullatorpan lastenkoti	3 689 961
Nukarin lastenkoti	450 367
Apulastentarha Aula	55 043
Lemmilän vastaanottokoti	280 533
Ryttylän koulukoti	1 031 781
Toivoniemen koulukoti	297 755
Yhteensä	20 263 507

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1956 128 462 902 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	6 729 357	
Vierailta kunnilta	17 209 317	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	54 339 082	78 277 756
Huoltolaitosten valtionapu		21 389 337
Huoltolaitosten tulot		6 139 082
Maatilojen tilittämät tulot		
Ryttylän tila	9 015 538	
Toivoniemen tila	2 159 726	
Toivolan tila	4 490 464	15 665 728
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		6 193 383
Gustav Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		797 616
Yhteensä		128 462 902

Kun nämä tulot vähennetään edellämainittujen kustannusten yhteissummasta 540 665 660 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 412 202 758 mk eli 94 628 036 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Laitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 658 115 mk, Ryttylässä 4 685 540 mk ja Toivolassa 988 740 mk eli yhteensä 6 332 395 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 1 393 068 mk ja Ryttylän kohdalla 242 504 mk. Toivolan tilinpäätös osoitti säästöä 343 134 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuina nousivat v. 1956 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan	Lasta ja päivää kohden	Lasta ja vuotta kohden
Sofianlehdon vastaanottokoti	88 703 341	1 306	476 836
Metsäkummun hoitokoti	9 233 838	1 872	683 225
Hyvösen lastenkoti	10 982 659	979	357 309
Malmin lastenkoti	11 265 374	861	314 119
Toivolan oppilaskoti	27 622 325	1 193	435 325
Reijolan nuorisokoti	4 790 532	738	269 293
Kullatorpan lastenkoti	10 707 971	1 221	445 555
Nukarin lastenkoti	12 491 460	1 063	388 097
Apulastentarha Aula	5 575 467	510	288 212
Lemmilän vastaanottokoti	6 956 957	1 576	890 502
Ryttylän koulukoti	31 353 327	1 609	909 328
Toivoniemen koulukoti	6 050 112	1 229	448 476
Kallion nuorisokoti	2 370 375	—	—
Apulastentarha Aula, Lauttasaari	135 000	—	—
Yhteensä	228 238 738	1 220	445 340

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Sofianlehdon vastaanottokoti	Metsäkummun hoitokoti	Hyvösen lastenkoti	Malmin lastenkoti	Toivolan oppilaskoti	Reijolan nuorisokoti	Kullatorpan lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Apulastentarha Aula	Lemmilän vastaanottokoti	Ryttylän koulukoti	Toivoniemen koulukoti	Kaikkiaan
	Markkaa												
Palkkaukset	852	1 143	552	562	763	344	834	707	403	945	902	649	760
Vuokra, valo, lämpö ja käyttövoima	181	288	103	75	140	123	110	139	54	231	409	191	177
Ruokinta	131	183	133	84	129	125	126	85	33	201	148	130	124
Vaatetus, kalusto ja pesu	99	162	147	116	99	107	111	84	12	86	76	133	109
Muut menot	43	96	43	24	60	39	39	48	8	114	74	125	50
Yhteensä	1 306	1 872	979	861	1 193	738	1 220	1 063	510	1 576	1 609	1 229	1 220

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 1 059 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 5 130 000 mk. Tästä saivat *Mannerheimliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 710 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin ja kahden lastenkodin tukemiseksi sekä lisävuokran suorituk-

seen Stenbäckinkatu 5:ssä olevan lastenkodin IV kerroksesta 1 085 000 mk; *Helsingin Kaupunkilähetys* lastenkodin tukemiseksi 325 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 130 000 mk; *Helsingin Ensi Koti* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 550 000 mk; *Aula Työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 600 000 mk; *Helsingin Poikakotiyhdistys* poikakodin tukemiseksi 180 000 mk; *Samfundet Folkhälsan i svenska Finland* pientenlastenkodin tukemiseksi 400 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk; *Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa* -nimistä laitosta ylläpitävä kuntainliitto 350 000 mk ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset ja määrärahat, yhteensä 8 313 644 mk: Vajaaliikkeisten Kunto -nimiselle yhdistykselle sen ylläpitämän aivovauriolastentarhan toiminnan tukemiseksi 442 200 mk; Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitolle sen omistaman kodinhoitajaopiston lastenkodin v:n 1955 tappion peittämiseen 234 000 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistykselle sovitun vuokran maksamiseen 938 261 mk; yleislakon johdosta koituneet henkilökunnan vuokra-autokulut 52 290 mk; Toivolan oppilaskodille sähköpääkeskuksen uusimista varten 107 385 mk; apuraha kahdelle lautakunnan jäsenelle ja kymmenelle viranhaltijalle Joensuussa pidettyyn lastensuojeluväen kesäkokoukseen osallistumista varten 72 000 mk; Turkhaudan Sähkö Oy:n osakkeiden lunastamiseen 48 000 mk; Samfundet Folkhälsan i svenska Finland-nimiselle yhdistykselle 2 000 000 mk; Pelastusarmeijan äitikotia varten 200 000 mk; Päivölän lastenkodin menoja varten 3 400 104 mk; apulastentarha Aulan uuden Lauttasaaren osaston perustamiskustannuksia varten 775 979 mk ja Kallion nuorisokodin toimintaa varten 43 425 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1956 seuraavan suuruiset:

	Pääoma, Mk	Korot. Mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	3 800
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 160
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	1 980
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	5 750
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	11 100	3 050
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	86 200	12 350
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	11 255
Yhteensä	292 800	39 345

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuksina yhteensä 33 420 mk.

Hoitopaikkasopimukset

Kertomusvuoden aikana olivat edelleen voimassa seuraavat yksityisten lastenhuoltojärjestöjen tai -laitosten kanssa tehdyt hoitopaikkoja koskevat sopimukset:

Kaupunginvaltuuston päätöksen 8. 3. 1950 nojalla 22. 6. 1950 tehty ja 24. 8. 1956 pidennetty sopimus: Tallkullan lastenkodissa 28 varsinaista ja 2 erityishoitopaikkaa.

Kaupunginhallituksen päätöksen 2. 11. 1950 kohdalla tehty sopimus: Suomen Lastenhoitoyhdistyksen lastenkodissa 12 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 15. 12. 1954 nojalla tehty sopimus: Samfundet Folkhälsan i svenska Finland'in lastenkodissa 30 hoitopaikkaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 21. 12. 1955 nojalla tehty sopimus: Mustalaislähetyksen lastenkodissa 10 hoitopaikkaa.

Lastensuojelulautakunnan päätöksellä 21. 2. 1956 tehty sopimus: Lastenlinnassa 11 hoitopaikkaa.

19. Työnvälitys [1]

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori Hilja Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja Lauri Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sosiaalijohtaja Eero Rusama ja johtaja Eino Sorvari sekä työntekijäin edustajina toimitsijat Kosti Lindgren ja Vilho Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varat. Hilding Hallberg 21. 3. asti ja hänen jälkeensä merikapt. Berndt Hilbert vuoden loppuun sekä dipl.ins. Väinö Hintikka ja työntekijäin edustajat toimitsijat Hilarius Brask ja Heikki Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaup.joht. Arno Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 10 (ed. v. 6) kokousta ja käsiteltiin näissä yhteensä 124 (78) asiaa. Niistä mainittakoon 30. 5. kaupunginhallitukselle rakennus- ym. ammattimiesten ja metalli- ym. ammattimiesten alaosaston aukioloajan alkamisesta aamuisin klo 7 tehty esitys sekä esitys työn tarjonnan ja kysynnän tasapainottamiseksi Helsingissä työnvälityksen avulla. Puoltava lausunto päätettiin 30. 5. antaa Suomen Sokeain Kirjallisuusyhdistyksen anomuksesta perustaa Sokeain Ohjelmapalvelu -niminen työnvälitystoimisto sokeita taiteilijoita varten sekä 18. 12. Suomen Lakimiesliiton anomuksesta saada työnvälityslupa liiton jäseniä varten. Kokouksessa 18. 12. oli ensi kerran käsiteltävänä kysymys vajaa- ja osatyökykyisten erikoisosaston perustamisesta.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1955 selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	V. 1956		V. 1955	
	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	3 056	1 613	2 838	2 041
Henkisen työn osasto	2 528	3 334	1 710	3 459
Nuoriso-osasto	1 688	7 219	1 542	7 728
Merimiesosasto	3 211	1 126	3 101	1 304
Maatalousosasto	605	875	770	939
Ravintolaosasto	1 449	5 180	1 332	7 123
Kaikkiaan	12 537	19 347	11 293	22 594

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyöntekijöiden alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijöiden sekä puhdistus- ja aputyöntekijöiden alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston johtajan virkaa ei johtaja Seppälän kuoleman jälkeen täytetty vakinaisesti. Vs. johtajina toimivat 1. 1.—15. 2. fil. maist. Yrjö Vuorjoki ja hänen saatuaan virkalomaa vuoden loppuun asti työmarkkinatutkimustehtävien suorittamista varten kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, varat. Holger Quick.

Yleisessä naisosastossa toimi kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti Sigrid Rechardt ja hänen siirryttyään eläkkeelle neiti Eeva Saarela.

Henkisen työn osaston vs. johtajana toimi fil. lis. Herman Turja. Apulaisosastonjohtajina olivat neiti Hilma Koski ja fil. maist. Kreetta Sihvonen, insinööri- ja teknikkovälityksen hoitajana ins. Jouko Mättö, osastonhoitajina rouvat Ada Seppälä ja Mary Turunen, toimentajina rouvat Hebe Kantola ja Rhea Salo sekä neiti Helvi Venäläinen ja herra Kauko Niskala. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra Teuvo Olli ja toimentajana neiti Anja Pirhonen.

Nuoriso-osaston vs. johtajana toimi fil. maist. Martti Samooja osaston vakinaisen johtajan fil. maist. Wolmar Mattlarin ollessa virkavapaana kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston toimistopäällikön tehtävien hoitoa varten. Tämän johdosta useat muut virat oli täytetty vs. viranhaltijoilla. Ammatinvalintapsykologina toimi kasvatust. kand. Kaarlo Multimäki, ammatinvalintasosiologina fil. maist. Alma Hiitonen, apulaispsykologeina fil. maist. Liisa Routio ja herra Kalevi K. Takala, sosiaalipsykologina fil. maist. Paul Hägglund, assistentteina fil. maisterit Matti Huttunen, Sirkka Kamu, Lauri Kuortti, Anne-Marie Palmén ja Lars-Johan Schalin sekä rouva Pirkko Nöjd ja herrat Simo Hirvas, Jouko Mäkinen ja Erkki Rutanen. Osastonhoitajana oli valtiot. maist. Mikko Järvenranta. Toimentajina olivat sosionomi Dagny Andersson, voim. opett. Anja Berglund, fil. maist. Riitta Högman, valtiot. maist. M. K. Lauroma, rouva Toini Petäjäniemi ja neiti Anna-Maria Weckman (osan vuotta vs. assistenttina). Nuoriso-osaston vahtimestarina oli herra Aksel Heinonen.

Merimiesosaston johtajana toimi ekonomi Nils Mattsson.

Maatalousosaston johtajana toimi metsänhoit. Martta Valtonen.

Ravintolaosaston johtajana toimi herra Ensio Auer, toimentajina neidit Aili Vitikka ja Irja Hieta sekä rouva Hilkka Lehtisalo.

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto olivat Aleksanterinkadun 1:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto ovat toimineet Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilasvälitys toimi edelleen Suomen Ylioppilaskuntien Liiton huoneistossa Uudessa Ylioppilastalossa. Kertomusvuoden aikana suoritettiin Aleksanterinkadun 1:ssä perusteellinen huoneiston korjaus osittaisine kaluston uusimisineen.

Työmarkkinat

Jo kaksi vuotta kestänyt taloudellinen nousukausi jatkui edelleen myös v. 1956, vaikkakin merkkejä nousun hidastumisesta oli alkanut näkyä jo edellisen vuoden lopulta lähtien. Suomen kohdalle heikentyivät kuitenkin ulkomaiset markkinat sahateollisuuden joutuessa supistamaan tuotantoaan vientivaikeuksien tähden. Myös inflatooriset tasapainohäiriöt lisääntyivät. Niiden estämiseksi toimeenpantu luotonannon rajoitus tuntui investointien supistumisena. Työmarkkinoilla oli kertomusvuoden loppupuoliskolla todettavissa näistä seikoista johtuvaa pidättyvyyttä työvoiman otossa. Koko maan työllisyystaso aleni verrattuna edellisiin työllisyysvuosiin, ja tämä näkyi nimenomaan yksipuolisen työllisyysrakenteen alueilla, jotka jatkuvasti ovat olleet alttiimpia alityöllisyydelle.

Vaikka Helsingin työmarkkinoillakin saattoi huomata määrättyä pidättyvyyttä, eivät nämä seikat huomattavammin vaikuttaneet vielä vuoden loppuun mennessä työllisyyden

tasoon. Työnvälityksen ns. yleisen rasitusluvun valossa, joka osoittaa, kuinka monta työnhakemusta tehtiin 100 työpaikkatarjousta kohden, oli kertomusvuosi kokonaisuutena ottaen v:n 1951 jälkeisistä vuosista jopa edullisin. Laskusuhdannevuonna 1953 tämä luku oli 210.8, v. 1954 176.1, v. 1955 141.7 ja v. 1956 134.4. Sotien jälkeen on viime vuoden lukua edullisempi rasitusluku ollut vain v. 1947 (134.2) ja 1951 (131.9). Edellä mainittu pidättyvyys työvoiman kiinnittämisessä aiheutti kuitenkin sen, että v. 1956 ei ollut kauttaaltaan edellisiä vuosia edullisempi. Verrattuna v:n 1955 tasoon oli kertomusvuosi alkupuoliskoltaan hieman edullisempi, mutta loppupuoliskoltaan vähän epäedullisempi työllisyysvuosi. Tämä näkyy mm. työssä olevien työnhakijoiden luvun suhteesta koko työnhakijamäärään. Työssä olevia työnhakijoita oli kertomusvuonna neljännesvuosittain tarkasteltuna seuraavasti: 7. 1. 22.1 %, 7. 4. 18.6 %, 7. 7. 28.9 % ja 6. 10. 27.6 %. Vastaavat luvut olivat v. 1955: 14 %, 15.4 %, 32.2 % ja 31.5 %. Myös työnhakijoiden kokonaisluvun kehitys tukee samaa käsitystä kertomusvuoden kehityssuunnasta. Aina syyskuun alkuun asti oli viikottainen työnhakijaluku yhtä kesäkuun viikkoa lukuunottamatta alempi kuin v. 1955, ja sen jälkeen oli luku vuoden loppuun asti, yhtä syyskuun viikkoa lukuunottamatta, kertomusvuonna korkeampi kuin v. 1955. Eroavuudet jäivät kuitenkin vähäisiksi. Niinpä v:n 1956 joulukuun viikkotilastolukujen keskiarvo oli vain 205 työnhakijaa korkeampi kuin vastaava keskiarvo v. 1955.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 54 297 (ed. v. 58 503), josta miesten hakemuksia 28 412 eli 52.4 % (31 525 eli 53.4 %) ja naisten 25 885 eli 47.6 % (27 251 eli 46.6 %). Työnhakemusluvun vähennys oli 4 206 eli 7.2 %. Miesten luvussa oli vähennystä 3 113 eli 9.8 % ja naisten luvussa 1 366 eli 5 %. Syitä muutoksiin erikoisosastoilla käsitellään erikseen näiden osastojen kohdalla. Yleisillä mies- ja naisosastoilla johtui työnhakemusluvun väheneminen etupäässä yleislakon aikaansaamasta työmarkkinoiden laimenemisesta. Tehdas- ym. ammattitöiden alaosasto kuitenkin muodosti poikkeuksen, kun työnhakemusten luku siellä toiminnan vilkastumisen vuoksi kasvoi 894—1 144. Koko miesosastolla oli lasku 13 153—11 624 ja koko naisosastolla 6 389—5 904.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 27 861 (27 320), josta miehiä 14 639 eli 52.5 % ja naisia 13 222 eli 47.5 % (14 747 eli 54 % ja 12 573 eli 46 %). Työtä hakeneiden miesten luvussa oli vähennystä 108 eli 0.7 % ja naisten luvussa lisäystä 649 eli 5.2 %. Työnhakijaluvun muutokset osastoittain osoittivat suurin piirtein samanlaisia vaihteluja kuin työnhakemuksetkin. Tehdas- ym. ammattitöiden alaosaston lisäksi myös rakennusammattitöiden alaosaston työnhakijaluku hieman kasvoi, nim. 1 816—1 836. Koko miesosastolla oli lasku 5 095—4 743 ja koko naisosastolla oli nousu 1 588—1 693.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimistossa oli tarjottuja työpaikkoja 40 417 (41 296), joista miehille 18 845 eli 46.6 % (19 317 eli 44.7 %) ja naisille 21 572 eli 53.4 % (21 979 eli 55.3 %). Tarjottujen työpaikkojen luvussa oli laskua edelliseen vuoteen verrattuna 879 eli 2.1 %. Miesten luvussa oli lasku 472 eli 2.4 % ja naisten 407 eli 1.8 %. Työpaikkatarjousten luku laski vain hieman. Tehdas- ym. ammattitöiden alaosastolla se nousi 665—842 ja kotiapulaisten alaosastolla 1 759—1 778. Koko miesosastolla oli lasku 8 030—7 881 ja koko naisosastolla 7 368—6 507.

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 30 713 (31 333), joista miesten 16 031 eli 52.2 % (16 265 eli 51.9 %) ja naisten 14 682 eli 47.8 % (15 068 eli 48.1 %). Miesten luvussa lasku o li 234 eli 1.4 % ja naisten 386 eli 2.5 % ja kokonaisluvun 620 eli 1.9 %. Samoin kuin työpaikkatarjoukset vähenivät työnvälityksetkin sangen vähän, mikä seikka verrattuna työnhakemusten ja työnhakijain suurempaan vähennykseen osoitti työnvälityksen tehon olleen työnhakijoiden sijoittamisessa hieman v:n 1955 tehoa suuremman, mikä myös näkyy taulukkoliitteen n:o 5 sarakkeista, joissa verrataan työvoiman kysynnän ja tarjonnan määrää toisiinsa. Alaosastojen kohdalla näkyi tehostuminen vielä selvemmin välityksissä kuin työpaikkatarjouksissa; välitysluku kasvoi kolmella alaosastolla: metalli-

ammattimiesten 1 010—1 311, kotiapulaisten 358—407 ja tehdas- ym. ammattityöntekijäin 505—641.

Koko työnvälitystoimiston toiminnan teho käy selville seuraavista vertausluvuista. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 134.3 työnhakemusta (tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1955 141.7 ja v. 1954 176.1). Sataa työnhakemusta kohden oli 56.6 välitystä (53.6 ja 45.4) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 76 välitystä (75.9 ja 79.9). Nämäkin luvut osoittavat pientä työnvälitystehon nousua.

Sekä ala- että erikoisosastojen työn tehostumisessa näkyy vielä kertomusvuoden ajan vallinnut työmarkkinatilanteen edullisuus samoinkuin toimiston työskentelyn jatkuva aktivisoituminen, mikä kuitenkin eri osastoilla vaihtelee tilanteen mukaan vuodesta toiseen.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 54 407 986 mk (48 802 121 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan olivat 53 943 715 mk (48 507 443 mk).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli kaikkiaan 1 055 (687), ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 658 (448), metalliammattimiesten alaosasto 193 (71), kotiapulaisten alaosasto 91 (90), sekatyöntekijäin alaosasto 43 (133), tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosasto 39 (30), ravintolaosasto 27 (12), rakennusammattimiesten alaosasto 2 (2), puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto 1 (—) ja maatalousosasto 1 (—).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja kauppat. maist. Aulis Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järj. siht. Kunto Kaski ja toimitsija Arvo Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina fil. maist. Harald Hormio ja kanslianeuv. Gustav Sjöberg sekä työntekijäin edustajina toimittaja Toivo Kaiponen ja konttoristi Lempi Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli fil. maist. Yrjö Vuorjoki sekä hänen ollessaan virkavapaana 16. 2.—31. 12. fil. lis. Herman Turja.

Jo muutaman vuoden jatkunut taloudellinen suhdanne pysytti työllisyystason henkisen työn eri aloilla kertomusvuonnakin korkeana. Tästä edullisesta suhdanteesta johtuen oli eräillä aloilla havaittavissa ammattitaitoisen työvoiman riittämätöntä tarjontaa. Niinpä konekirjoitus- ja vieraiden kielten taitoja omaavien naispuolisten toimihenkilöiden tarjonta ei ole kyennyt vastaamaan vilkastuneen liike-elämän tarvetta. Samoin molempia kotimaisia kieliä taitavista konttori- ja toimistoapulaisista oli jatkuvaa ylikysyntää. Erityisesti merkonomeja ja kotimaisia kieliä taitavia miehiä voitiin välittää entistä runsaammin alan toimipaikkoihin.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työmarkkinoilla oli eräillä aloilla havaittavissa paranemisen merkkejä, joskin eräiden koulutusalojen liikatuotantoa on jatkuvasti olemassa.

Nuorten lakimiesten työllisyystilanne ei vielä tasapainottunut, sillä vaikkakin valmistumisluku oli jo lähes riittävän alhainen tämän aikaansaamiseksi, on huomattava määrä v. 1950—1953 valmistuneista vielä epätarkoituksenmukaisesti sijoittuneina ja näiden lakimiesten pyrkimys päästä opintojaan vastaaviin toimiin lisää työvoiman tarjontaa tässä ryhmässä.

Alemman oikeustutkinnon suorittaneilla ei ollut sijoitusvaikeuksia, vaan pikemminkin oli heistä jatkuvasti lievää puutetta.

Valtiotieteen kandidaattien kohdalla valmistumisluku oli kertomusvuonna poikkeuksellisen korkea eli 148 oltuaan 85 v. 1955 ja 74 v. 1954. Vastavalmistuneiden korkea lukumäärä aiheutui siitä, että v. 1956 oli viimeinen vuosi, jolloin tiedekunnassa voitiin suorittaa kandidaatintutkinto vanhoin tutkintovaatimuksin, ja näin ollen yritti mahdollisimman moni näillä tutkintovaatimuksilla aloittanut opiskelija valmistua v. 1956. Poikkeukselli-

sen korkea valmistumismäärä vaikeutti kertomusvuonna huomattavasti heidän sijoittumistaan opintoja vastaaviin tehtäviin. Kun vastavalmistuneet kandidaatit eivät saaneet välittömästi tai kohtuullisessa ajassa tutkintoaan vastaavaa tointa, oli heidän pakko ottaa toisarvoisia toimia.

Metsänhoitajien ja agronomien työmarkkinatilanteessa oli havaittavissa jatkuvaa parantumista. Tämä aiheutui lähinnä valmistumislukujen supistumisesta. Metsänhoitajien kohdalla myös taloudellinen korkeasuhdanne edisti työtilanteen parantumista. Taloudellisesta epävarmuudesta huolimatta jatkuvasti vilkkaana pysynyt koti- ja ulkomaankauppa tarjosi myös vastavalmistuneille ekonomeille toistaiseksi riittävästi työtilaisuuksia. Työvoiman puutetta esiintyi kertomusvuonna korkeakoulututkinnon suorittaneista lähinnä pedagogisella ja teknillisellä alalla. Erityisesti korkeakouluinsinöörien puutteeseen kiinnitettiin kertomusvuonna entistä enemmän huomiota myös julkisen vallan taholta. Kemisti-insinöörien työtilannetta voitaneen pitää jo tasapainottuneena, mutta kemian maistereilla oli, opintosuunnasta riippuen, sijoittumisvaikeuksia.

Työnhakemukset: Osastolle tehtyjen työnhakemusten luku oli 13 744 (16 004), joista miesten 5 644 eli 41 % (7 058 eli 44.1 %) ja naisten 8 130 eli 59 % (8 946 eli 55.9 %). Työnhakemusten luku aleni edellisestä vuodesta 2 230:llä eli 13.9 % (Miesten kohdalla oli alennusta 1 414 eli 20 % ja naisten kohdalla 816 eli 9.1 %).

Työnhakijat: Osaston työnhakijain luku oli 8 292 (7 845), joista miehiä 3 154 eli 38 % ja naisia 5 138 eli 62 % (3 008 eli 38.3 %, 4 837 eli 61.7 %). Miesten luku nousi 146:lla eli 4.9 % ja naisten 301:lla eli 6.2 %. Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: konttorihenkilöstön työnhakijaluku aleni 3 746—3 715, myyntihenkilöstön 944—891, insinööri- ja teknikkovälityksen 753—640, kun sen sijaan virkamiesvälityksen kohosi 852—888, ylioppilasvälityksen 982—1 552 ja taiteilijavälityksen 588—606.

Luvut kuvastavat selvästi sitä korkeata työllisyystasoa, joka kertomusvuonna vallitsi henkisen työn eri aloilla. Työnhakemusten huomattava lasku edellisen vuoden vastaavaan lukuun verrattuna saanee selityksensä lähinnä työvoiman vähäisestä liikkuvuudesta kertomusvuonna. Työnhakemusten lukumäärän vähenemiseen on lisäksi saattanut vaikuttaa myös pätevän työvoiman riittämättömästä tarjonnasta aiheutunut heikon ja huonoja sijoitusmahdollisuuksia edustavan työvoiman, joka tavallisissa oloissa aiheuttaa suhteellisen lukuisia työnhakemuksia välityksiä kohden, huomattavasti parantuneet työmahdollisuudet. Todettakoon erityisesti, että miesten työnhakemusten lukumäärä laski 20 % edellisestä vuodesta ja johtunee tämä siitä, että miesten kysyntä konttori- ja toimistoalan tehtäviin lisääntyi pätevän naispuolisen työvoiman riittämättömän tarjonnan johdosta ja siten saivat miehet helpommin paikkoja kuin edellisenä vuonna.

Työnhakijain kokonaismäärän nousu johtuu Ylioppilasvälityksen huomattavasti lisääntyneestä asiakasmäärästä. Muilla alaosastoilla tapahtuneet vähäiset muutokset työnhakijain määrässä osoittavat työllisyyden olleen kertomusvuonna henkisen työn eri aloilla jatkuvasti korkea.

Työpaikkatarjoukset: Työpaikkatarjouksia tehtiin 6 749 (6 496), joista miehille 2 227 eli 33 % (2 293 eli 35.3 %) ja naisille 4 522 eli 67 % (4 203 eli 64.7 %). Miesten luku laski 66:lla eli 2.9 % ja naisten nousi 142:lla eli 4.9 %.

Työnvälitykset: Työnvälityksiä suoritettiin 4 837 (4 797), joista miesten 1 794 eli 37.1 % (1 896 eli 39.5 %) ja naisten 3 043 eli 62.9 % (2 901 eli 60.5 %). Miesten välitysluku laski 102:lla eli 5.4 % ja naisten nousi 142:lla eli 4.9 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten luvussa seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna: nousua oli konttorihenkilöstön välityksessä 2 094—2 107 sekä ylioppilasvälityksessä 447—1 055, laskua tapahtui virkamiesvälityksessä 219—207, insinööri- ja teknikkovälityksessä 215—156, myyntihenkilöstön välityksessä 476—461 sekä taiteilijavälityksessä 1 346—1 248.

Sekä työtarjoukset että välitykset nousivat edellisen vuoden vastaaviin lukuihin verrattuna. Työtarjousten jakaantumisesta vuoden eri aikoihin on huomattava, että koko alkuvuosi, yleislakkoa lukuunottamatta, oli tasaisesti nousevaa, mutta syksystä lähtien vuoden loppuun oli työnantajien taholla havaittavissa selvää pidättyvyyttä uuden työvoiman kiinnittämisessä. Tähän työnantajien asenteeseen vaikutti ratkaisevasti syksyn aikana kärjistynyt talouspoliittinen kriisi, joka loi yleistä epävarmuutta työmarkkinoille. Tämä ilmiö ei kuitenkaan vielä vaikuttanut häiritsevästi henkisen alan edulliseen työ-

markkinakuvaan, sillä pätevän työvoiman puute piti jatkuvasti työmarkkinoita työnhakijoille suotuisina.

Välityksissä tapahtunut nousu johtui ylioppilasvälityksen tavallista runsaammista joukkotyövoimatilauksista. Insinööri- ja teknikkovälityksessä tapahtunut välitysten väheneminen johtui lähinnä kiristyneestä rahatilanteesta, joka vähensi investointien määrää teollisuuslaitoksissa, jarrutti rakennustoimintaa sekä esti valtiota kiinnittämästä kertomusvuonna tilapäistä ja ylimääräistä henkilökuntaa siinä määrin kuin aikaisemmin. Myyntihenkilöstön välitysten lasku johtui paitsi työvoimapulasta myös eräistä osaston töiden sisäisistä uudelleen järjestelyistä, joka aiheutti tämän alaosaston asiakasryhmien lukumäärän vähentymisen. Taiteilijavälityksessä tapahtunut välitysten lasku johtui lähinnä syksyn aikana todetusta pidättyväisyydestä järjestää pikkujoulu- ym. juhlia.

Ylioppilasvälityksen toimittamat välitykset jakaantuivat seuraavasti: opetustoimi 118 (84), teknilliset alat 16 (8), liike- ja toimistoala 485 (338), terveyden- ja sairaanhoito 24 (2), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 3 (7), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 12 (8).

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 204.1 (246.4) työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli kertomusvuonna pienin sodan jälkeisistä ja osoittaa se selvästi työtilanteen jatkuvaa parantumista henkisen työn alalla. Todettakoon, että rasitusluku oli korkeimmillaan v. 1953, jolloin se oli 411.6. Sanotusta vuodesta lähtien on tapahtunut voimakasta laskua siten, että v. 1954 rasitusluku oli 357.9 ja v. 1955 246.4. Rasitusluvun lasku ei kuitenkaan osoita todellista työvoiman kysynnän ja tarjonnan välistä suhdetta, koska sitä korottavat mm. ylimääräisissä virastotöissä olevat sekä ylioppilasvälityksen työnhakemukset, joten työllisyystilanne alalla itse asiassa oli vieläkin edullisempi kuin mitä kertomusvuoden rasitusluku osoittaa.

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 35.1 (30) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 71.7 (73.8) välitystä. Viimeksi mainitussa suhdeluvussa tapahtunut vähäinen lasku johtui työvoiman riittämättömästä tarjonnasta, joka huomattavasti vaikeutti tavanomaista välitystoimintaa kertomusvuonna.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 11 703 392 mk (9 977 100 mk).

N u o r i s o - o s a s t o n (nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus) toimikunnassa varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina dipl.ins. Georg Burmeister ja kauppat. maist. Erkki Varanko, työntekijäin edustajina toimitsija Heikki Helkavuori ja apul. os. pääll. Olavi Viljanen sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana rovasti Axel Palmgren. Varajäseniä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija Hilarius Brask ja toimitsija Into Mattila sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana toimittaja Erkki Wiksten. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Erityisesti ammatinvalinnanohjaustoimintaa kehittävänä elimenä oli edelleen kaupunginhallituksen asettama ammatinvalintakomitea, jonka puheenjohtajana oli rahat. joht. Eino Waronen. Se ei kuitenkaan kokoontunut, sillä komitean esityksestä kaupunginhallitus asetti 1. 12. 1955 komitean laatimaan ehdotusta työnvälitystoimiston ohjesäännön muuttamisesta siten, että nuoriso-osaston toimikunnalle voitaisiin antaa sellainen kokoonpano, että se tähänastista paremmin soveltuisi ammatinvalinnanohjausta valvovaksi ja sen toimintamuotoja kehittäväksi elimeksi, jolloin samalla ammatinvalintakomitea voitaisiin lakkauttaa. Komitean puheenjohtajaksi kutsuttiin rahat. joht. Eino Waronen ja jäseniksi rovasti Axel Palmgren, kaup. siht. Lars Johansson, työnvälitystoimiston johtaja Eino Seppälä ja nuoriso-osaston johtaja Wolmar Mattlar. Johtaja Seppälän kuoltua jo ennen komitean työn aloittamista 14. 12. 1955, kaupunginhallitus täydensi komitean kutsumalla sen jäseniksi työnvälityslautakunnan puheenjohtajan, lehtori Hilja Vilkemaan sekä jäsenen, toimitsija Vilho Pulkkisen. Komitean sihteerinä on toiminut apul. kaup.siht. Seppo Ojala. Komitea sai mietintönsä kertomusvuonna valmiiksi ja se oli lausuntoa varten nuoriso-osaston toimikunnassa kesäkuussa, mutta asia pantiin pöydälle odottamaan työnvälityksen ja ammatinvalinnanohjauksen valtiollistamista koskevien lakiesitysten eduskuntakäsittelyä.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil. maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei voitu pitää kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi siten aikuisiakin henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja.

Yleisohjaus. Yhteistyössä koulujen kanssa järjestettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmillä luokilla ammatinvalintaa palvelevaa valistustoimintaa. Tässä työssä käytettiin opetusvälineinä julkaisuja »Valitsemme ammattia» (»Vi väljer yrke»), »Minä ja ammatit» (»Yrket och jag»), »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» (»Yrkesutbildning efter folkskolan») sekä »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»). Kansakoulujen VI-luokkalaisille jaettiin ammatinvalintakomitean julkaisua »Mihin nyt?» (»Vilken väg?»), jonka tarkoituksena on selvittää kansakoulun VI luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia.

Oppilaiden tutustuttaminen em. aineistoon tapahtui kansakoulujen jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajan toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella erityisten yhdysopettajien ja entistä suuremmassa määrässä osaston ohjausvirkailijoiden avulla. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa toiminnan tarkoitusta selostavia oppitunteja, yhteensä 336 (302).

Valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuus- ym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 881 (791) eri koululaisretkeä 123 (121) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukauden aikana osallistui näihin retkiin 9 447 (8 760) oppilasta vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuva- ja rainaesityksiä pidettiin 338 (416).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaitaelokuvaa, 41 rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa. Mykkäelokuviin ja rainoihin liittyivät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös vanhempien illoissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 15 (19).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia joukkokokeita 2 155 (2 952) oppilaan kohdalla. Lisäksi suoritettiin 252 (152) yksilökoetta. Viimeksimainittuun lukuun sisältyi kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. Työvoiman riittämättömyyden takia piti osa yksilötutkimukseen pyrkiviä henkilöitä käännyttää takaisin. Lääkärinlausunnot hankittiin 3 061 (2 939) koululaisesta. Opettajat antoivat omia lausuntojaan 3 061 (2 909) jatkokoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä lisäksi 588 (525) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempiensa kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Kansakoulujen 8-luokkalaisten testaus suoritettiin kertomusvuonnakin vasta kevätlukukaudella, jolloin ko. oppilaat ovat varttuneempia.

Edellämainittujen selvitysten ja toimenpiteiden pohjalta osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 3 004 (2 764) jatkokoulun ja keskikoulun oppilaalle. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 902 (750). Uusintakäyntejä osastolla oli 683 (832), edustajan kautta neuvoa pyytäneitä 455 (358), kirjeellisesti neuvottuja 439 (351) ja puhelimitse neuvottuja 1 741 (993) eli kaikkiaan 7 224 (6 048).

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan, eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavia tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien ja keskustelujen määrä ei käy ilmi ko. luvuista, mutta se on arviolta noin kolme kertaa suurempi kuin työnhakijoiden luku.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 5 646 (6 130) työnhakemusta, joista poikien tekemiä 2 905 (3 101) eli 51.5 (50.6) % ja tyttöjen tekemiä 2 741 (3 029) eli 48.5 (49.4) %.

Maaliskuussa väheni työnhakemusten määrä lakkotilanteen takia, mutta kohosi taas huippuunsa huhti-kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät työhön.

Työnhakemusten määrä väheni poikien osalta edelliseen vuoteen verrattuna 196:lla eli 6.3 % ja tyttöjen osalta 288:lla eli 9.5 %. Kokonaisvähennys oli 484 eli 7.9 %.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 3 780 (4 025), joista poikia 1 862 (1 954) eli 49.3 (48.5) % ja tyttöjä 1 918 (2 071) eli 50.7 (51.5) %.

Työnhakijat vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna poikien osalta 92 eli 4.7 % ja tyttöjen osalta 153 eli 7.4 %. Kokonaisvähennys oli 245 eli 6.1 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	4	0.2	3	0.2	7	0.2
Teollisuus ja käsityö	559	30.0	96	5.0	655	17.3
Rakennustyöt	6	0.3	—	—	6	0.2
Henkinen työ	93	5.0	818	42.6	911	24.1
Liikenne	305	16.4	—	—	305	8.1
Ravintola- ja hotelliliike	4	0.2	24	1.3	28	0.7
Taloustoimet	—	—	129	6.7	129	3.4
Erinäiset toimet [1])	891	47.9	848	44.2	1 739	46.0
Yhteensä	1 862	100.0	1 918	100.0	3 780	100.0

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 42.4 (20.5) %.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 4 509 (4 885), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 1 982 (2 381) eli 44 (48.7) % ja tytöille tarkoitettuja 2 527 (2 504) eli 56 (51.3) %. Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjousten lukumäärä laski 376:lla eli 7.7 % (poikien kohdalla vähennys 399 eli 16.8 % ja tyttöjen kohdalla lisäys 23 eli 0.9 %).

Työpaikkatarjousten vähentymiseen vaikutti maaliskuussa lakkotilanne. Loppupuolella kesää, elokuussa, väheni tarjousten määrä huomattavan paljon edelliseen kesään verrattuna eli n. 21 %, kun taas toisaalta työnhakemukset lisääntyivät hieman. Ilmiö liittyi äkkinäiseen luottomarkkinoiden kiristymiseen ja siitä aiheutuneeseen tilanteeseen.

Tarjotut työpaikat jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	10	0.5	3	0.1	13	0.3
Metsätalous	1	0.0	—	—	1	0.0
Teollisuus ja käsityö	490	24.7	169	6.7	659	14.6
Rakennustyöt	9	0.5	—	—	9	0.2
Henkinen työ	90	4.6	844	33.4	934	20.7
Liikenne	178	9.0	—	—	178	4.0
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.0	86	3.4	87	1.9
Taloustoimet	—	—	518	20.5	518	11.5
Erinäiset toimet [2])	1 203	60.7	907	35.9	2 110	46.8
Yhteensä	1 982	100.0	2 527	100.0	4 509	100.0

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 125.4 työnhakemusta (v. 1955 125.5 ja v. 1954 183.7).

Luku pysyi samana kuin edellisenä vuonna, mikä osoittaa tilanteen pysyneen ennallaan.

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 684 (3 005), josta poikien välityksiä 1 327 (1 557) eli 49.4 (51.8) % ja tyttöjen 1 357 (1 448) eli 50.6 (48.2) %. Välitykset vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 321:llä eli 10.7 % (poikien osalta 230 eli 14.8 % ja tyttöjen osalta 91 eli 6.3 %).

Työnvälitykset jakaantuivat eri ammattialoittain seuraavasti:

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 739:stä oli läheteiksi pyrkineitä 949. — [2]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 2 110:stä oli lähetin paikkoja 1 349.

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	3	0.2	3	0.2	6	0.2
Teollisuus ja käsityö	378	28.5	87	6.4	465	17.3
Rakennustyöt	6	0.5	—	—	6	0.2
Henkinen työ	61	4.6	532	39.2	593	22.1
Liikenne	167	12.6	—	—	167	6.2
Ravintola- ja hotelliliike	1	—	54	4.0	55	2.1
Taloustoimet	—	—	199	14.7	199	7.4
Erinäiset toimet [1])	711	53.6	482	35.5	1 193	44.5
Yhteensä	1 327	100.0	1 357	100.0	2 684	100.0

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 47.5 välitystä (49) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 59.5 välitystä (61.5). Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 432 eli 32.6 % kaikista poikien välityksistä ja tytöille 700 eli 51.6 % tyttöjen välityksistä eli yhteensä 1 132 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 42.2 % välitysten kokonaismäärästä. Vuoden 1955 vastaavat prosenttimäärät olivat 31.9, 47.5 ja 39.4. Tilapäistöihin välitettiin 69 poikaa ja 5 tyttöä, yhteensä 74 eli 2.8 % kaikista välityksistä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen. Esimieslausuntoja pyydettiin vuoden alussa niistä 967 henkilöstä, jotka v. 1955 olivat vastanneet työpaikkatiedusteluun. Vastauksia saatiin 642 eli 66.3 %.

Ylläolevasta materiaalista suunniteltu validiteettitutkimus siirrettiin kesällä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoimistolle. Tutkimusta varten suunnitellut reikäkortit luovutettiin samalle toimistolle.

Keväällä lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 1 769 (2 161) henkilölle, jotka keväällä 1954 olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 309 eli 74 %. Toimessa oli 961 (967) vastanneista. Vuoden loppupuolella pyydettiin näistä esimieslausunnot. Vastauksia tähän kyselyyn saatiin 709 (642) eli 73.8 (66.3) %. Vastausten tilastollinen käsittely siirrettiin v:een 1957. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 63 (124) henkilölle, jotka ammatillisen kehityksensä alkuvaiheessa eivät olleet tyydyttävästi menestyneet tai kaipasivat muuten lisäohjausta tai apua uuden työpaikan hankinnassa ja valinnassa.

Valintakokeet. Soveltuvuuskokeiden lisäksi osasto suoritti myös ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena oli oppilasvalinnan helpottaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Valintakokeiden suorittaminen ei kuitenkaan varsinaisesti kuulu ammatinvalinnanohjauksen tehtäviin ja niitä suoritettiinkin vain poikkeustapauksessa. Koska ammattikoulut ovat nostaneet kouluihin otettavien alinta ikärajaa ja koska niiden tässä siirryntävaiheessa on pakko ottaa oppilaita vielä myös VI luokilta VII ja VIII lisäksi, pitäisi osaston näin ollen tutkia kaikki näiltä luokilta ammattikouluihin pyrkivät oppilaat. Tällaisen työnpaljouden takia ei ollut mahdollista näitä kokeita suorittaa, mutta VIII luokilta pyrkivien osalta käytettiin arvosteluvälineenä näillä luokilla suoritettujen soveltuvuuskokeiden tuloksia, joiden perusteella annettiin lausunto ammattikoulujen käyttöön. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (17 tapausta).

Osaston uusi työtehtävien jako. Osaston sisäinen työnjako uudistettiin vuoden aikana. Uuden järjestelmän mukaan asiakas joutuu jatkuvaan kontaktiin vain yhden ammatinvalinnanohjaajan kanssa eikä kolmen kuten aikaisemmin. Samalla on myös voitu irroittaa osaston koko ammatinvalinnanohjaushenkilöstö koulutoimintaan, jonka johdosta aikaisempi maksimaalinen yhtä ohjaajaa kohti tullut ohjattavien määrä n. 800 on voitu pudottaa n. 250:een. Lisäksi keskikoulun viimeisen asteen oppilaista tutkittiin soveltuvuuskokein vain ne, jotka lopettivat koulunkäyntinsä ohjausvuonna. Tilannetta helpotti osaltaan myös se, että ministeriöön perustetulle keskuselimelle voitiin siirtää jatko-ohjauksen ja tieteellisen tutkimustyön tarpeita varten kootun aineiston matemaattis-tilastollinen käsittely.

Suhdetoiminta. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin suurta huomiota osaston suhteiden parantamiseen koululaitokseen, työnantajiin, yliopistoon ja nuorisotoimistoon. Koska työnantajat eivät riittävässä määrin tunne työnvälitystä eivätkä ammatinvalinnan-

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 193:stä oli lähetin paikkoja 629.

ohjausta, järjesti osasto syyskauden aikana kolme työnantajakokousta julkisten ja yksityisten työnantajien edustajille sekä syyskaudella neuvottelukokouksen oppikoulujen rehtoreille ja yhdysopettajille. Läsnä olivat myös kouluhallituksen, ministeriön ja työnvälityslautakunnan edustajat. Alustuksen pitivät yliopettaja, fil. tri L. Arvi P. Poijärvi, osastonjohtaja ja ammatinvalintapsykologi. Lisäksi osasto järjesti kokouksen, johon se kutsui Helsingin Yliopiston psykologian professorin Kai v. Fieandtin ja hänen kolme assistenttiaan. Yhteinen neuvottelutilaisuus pidettiin myös toisaalta kaupungin nuorisotoimiston johtajan maist. Heikka Niittysen ja hänen henkilökuntansa, toisaalta osaston edustajien välillä. Osaston ja nuorisotoimiston työ päätettiin alustavasti järjestää käytännöllisin toimenpitein.

Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana sekä esitelmin, radioesiintymisin että artikkelein toiminnan tunnetuksitekemis- ja valistustyöhön. Tervetulleena on pidettävä osastonjohtajan mahdollisuutta pitää Helsingin Yliopistossa tunnin luento ammatinvalinnanohjauksesta opintonsa aloittaville psykologian opiskelijoille.

Osasto uusi työnantajille lähetettävän mainoskortin sekä otti käyttöön nuoria työnhakijoita henkilökohtaisesti puhuttelevan ja mainostavamman ilmoitustavan.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely sekä tutkimustyö. Erityistä huomiota kiinnitettiin kertomusvuoden aikana edelleenkin kouluissa tapahtuvan yleisohjauksen tehostamiseen. Edellisinä vuosina alulle pantu ammatinvalinnanohjauksen opetussuunnitelma, jota oli kokeilumielessä toteutettu eräissä keskikouluissa jo edellisenä toimintavuotena, toteutettiin kaikissa ohjaukseen osallistuvissa keskikouluissa. Vastaavanlaista opetustoimintaa varten jatkokouluissa laadittiin suunnitelma, jota voitaneen ruveta toteuttamaan lukuvuonna 1957/58.

Kouluissa käytetystä kirjallisesta ohjausmateriaalista uusittiin vs. ammatinvalintasosiologi Alma Hiitosen toimesta »Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen» ja »Keskikoululaisen ammatinvalinta» julkaisujen suomenkieliset painokset. Assistentti Jouko Mäkisen toimittamia ohjausjulkaisuja saatiin käyttöön entisten 5:n lisäksi 2 uutta sekä vs. osastonjohtaja Samoojan toimittama tyttöjen ammatinvalinnan opaskirja »Mihin ammattiin?».

Kesän aikana muodostettiin osaston virkailijoista 12 työryhmää, joista kukin syventyi selvittämään osaston kannalta keskeisiä tehtäviä.

Kansakoulun ja oppikoulun opettajien piirissä suoritettiin laaja kiertokysely, joka koski osaston eri toimintamuotojen menetelmiä. Osasto uudisti eräitä lomakkeita, mm. työnantajakortiston, jotka ministeriön keskuselin painatti. Audio-visuaalisen puolen kehittämistyö oli poikkeuksellisen tuloksekasta. Assistentti Mäkinen valmisti yhteistyössä Finlandia-Kuvan kanssa 15 värirainaa 17:stä eri ammatista. Yhteistyössä Jyväskylän Kasvatusopillisen Korkeakoulun kanssa ryhdyttiin valmistamaan harrastusrainatestiä. Kertomusvuoden aikana pyrittiin entistä tiiviimmin kehittämään jokainen yksityinen testi teknillisesti mahdollisimman kestäväksi sekä otettiin käyttöön uusia toimistossa sovellettuja lahjakkuus- ja luonnetestejä.

Valmistuneista tutkimustöistä olivat merkittävimmät assistentti Lauri Kuortin tekemä oppituntisuunnitelma ammatinvalintaopin opettamista varten kansakouluissa, vs. apulaispsykologi Kalevi Takalan laatima Zulliger-tutkimus ja vs. ammatinvalintapsykologi Kaarlo Multimäen suorittama tutkimus lukiossa jatkamisen perusteista.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Tarpeelliseksi osoittautuneen järjestelmällisen ammatinvalinnanohjauksen antamiseksi oppikoulujen lukioluokkalaisille järjestettiin kokeilumielessä kevätlukukauden kuluessa yhteistyössä Töölön Rotaryklubin kanssa Töölön koulujen lukioluokkalaisille tarkoitetut esitelmätilaisuudet, joissa esiintyivät esitelmänpitäjinä eri alojen asiantuntijat.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 23 146 498 mk (21 195 923 mk).

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajain edustajina merikapt. Berndt Hilbert ja perämies Lars Lindström sekä työntekijäin edustajina järj. siht. Berndt Johansson ja asiamies Holger Löfström. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina prok. Nikolai Flittner ja merikapt. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina konemest. Viljo Rosenborg ja asiamies Olavi Keitele. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

Merimiesosaston johtajana oli ekonomi Nils Mattsson.

Välitystoiminta pysyi kertomusvuonna numerollisesti samalla tasolla kuin v. 1955.

Välitysmäärää ei kuitenkaan kyetty ylittämään, mikä johtui paitsi poikkeuksellisen vaikeasta jäätilanteesta talvella 1955—1956 myös maassamme 1. 3. — 19. 3. vallinneesta yleislakosta. Kauppamerenkulun työntekijäjärjestöt eivät suoranaisesti osallistuneet lakkoon, mutta Suomen satamissa olevien alusten miehistöt eivät lakon aikana solidaarisuussyistä suorittaneet alusten ja liikenteessä pitämistä varten tarvittavia töitä. Suomen aluevesien ulkopuolella olevien alusten liikenne sujui sitä vastoin tavalliseen tapaan.

Välitysluku, joka aikaisempina vuosina oli 3 000—3 500, ylitti kahtena peräkkäisenä vuonna 4 000:n rajan. Tämä johtui osaksi siitä, että yhteistoimintaa Suomen eri merimiesvälitystoimistojen kesken tehostettiin ja on osastonjohtaja v:n 1955 marraskuusta lähtien toiminut sitä silmällä pitäen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön määräyksestä oman toimensa ohella merimiesvälityksen tilapäisenä tarkastajana. Merimiesvälitystoimistojen yhteistyön helpottamiseksi laadittiin tilastolomake viikottaisen, ammattialoittain eritellyn yhteenvedon saamiseksi eri satamissa odottavien työnhakijoiden lukumäärästä, joten voidaan ilman ajanhukkaa ottaa yhteys siihen välitystoimistoon, jossa tarvittavia työnhakijoita on tarjolla.

Kertomusvuoden ja osaston koko toiminta-ajan välitysten huippuluku saavutettiin heinäkuussa, jolloin toimitettiin 602 työnvälitystä. Tammikuusta syyskuun loppuun asti oli jatkuvaa puutetta miespuolisista työnhakijoista. Aikainen talven tulo aiheutti kuitenkin jo lokakuussa miesten sijoittumisvaikeuksia. Naispuolisista työnhakijoista oli puutetta koko kertomusvuoden ajan. Työnhakijapuutteen vuoksi voitiin ensi kertaa merille pyrkiviä välittää työhön entistä enemmän. Ensi kertaa merimiestoimeen välitettyjen luku oli 571, johon sisältyy 115 nuoriso-osaston tilastoon merkittyä välitystä.

Erityisen alaosaston perustaminen merimiesosaston yhteyteen laivapäällystöön kuuluvien henkilöiden työnvälitystä varten oli suunnitteilla; sen toteuttaminen siirtyi myöhemmäksi. Osasto oli edelleen kiinteässä yhteistyössä merialan eri ammattijärjestöjen kanssa.

Helsingin satamaan saapuneiden suomalaisten alusten luku oli kertomusvuonna Helsingin satamalaitoksesta saadun tiedon mukaan 996 (45 % kaikkien saapuneiden alusten luvusta) ja niiden vetoisuus 1 076 236 nettorekisteritonnia (ed. v. 1 154 alusta, 1 231 305 n. rek. tonnia).

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 4 752 (4 663), joista miesten hakemuksia 4 109 eli 86.5 % (4 110, 88.1 %) ja naisten työnhakemuksia 643 eli 13.5 % (553, 11.9 %). Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 89 eli 1.9 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli vähennystä 1 eli 0.0 % ja naisten kohdalla lisäystä 90 eli 16.3 %.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli toukokuussa, 859 työnhakemusta ja pienin maaliskuussa, 439 työnhakemusta (ed. v. heinäkuu, 845 ja tammikuu, 408).

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 808 eli 38.1 % (1 833, 39.3 %), konehenkilökuntaa 1 767 eli 37.2 % (1 694, 36.3 %), taloushenkilökuntaa 1 156 eli 24.3 % (1 116, 24 %), joista miesten työnhakemuksia 513 ja naisten 643 (563 ja 553) sekä muuta henkilökuntaa 21 eli 0.4 % (20, 0.4 %).

Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 049 (2 881), joista miehiä 2 670 eli 87.6 % (2 530, 87.8 %) ja naisia 379 eli 12.4 % (351, 12.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 168 eli 5.8 %. Miesten kohdalla oli lisäys 140 eli 5.5 % ja naisten kohdalla 28 eli 8 %. Lisäys aiheutui pääasiassa ensi kertaa merille pyrkivien lukumäärän suurenemisesta.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 210 eli 39.7 % (1 154, 40 %), konehenkilökuntaa 1 127 eli 37 % (1 051, 36.5 %), taloushenkilökuntaa 697, 22.9 % (663, 23 %), joista miehiä 318 ja naisia 379 (312 ja 351) sekä muuta henkilökuntaa 15 eli 0.4 % (13, 0.5 %).

Kuukausittain toimistossa käyneiden työnhakijoiden lukumäärä, siirrot edellisiltä kuukausilta mukaanluettuina, oli 7 507. Näistä oli vieraskuntalaisia 4 058 eli 54.1 % (51 %). Miesten luku oli 6 597, joista vieraskuntalaisia 3 858 eli 58.5 % ja naisten luku 910, joista vieraskuntalaisia 200 eli 22 %. Vieraskuntalaisten lukumäärän nousu johtui parantuneista mahdollisuuksista päästä merialan töihin. Näistä oli huomattava määrä ensi kertaa merille pyrkiviä henkilöitä.

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 4 542 (4 609), joista miesten paikkoja 3 846 eli 84.7 % (3 981, 86.4 %) ja naisten paikkoja 696 eli 15.3 % (628, 13.6 %). Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 67 eli 1.5 %. Miesten työpaikkatarjouksia oli 135 eli 3.4 % vähemmän ja naisten 68 eli 10.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 104.6 työnhakemusta (101.2).

Työpaikkatarjouksia oli eniten heinäkuussa, 688, ja vähiten maaliskuussa, 162 (ed. v. heinäkuussa, 575, ja tammikuussa, 226).

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 641 eli 36.1 % (1 867, 36.6 %), konehenkilökuntaa 1 407 eli 31 % (1 334, 29 %), taloushenkilökuntaa 1 339 eli 29.5 % (1 277, 27.7 %), joista miesten paikkoja 643 ja naisten 696 (649 ja 628) sekä muut 155 eli 3.4 % (311, 6.7 %). Ryhmä »muut» käsittää satamassa olevissa laivoissa suoritettavat korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen käytetään laivatöihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 4 047 (4 080), joista miesten välityksiä 3 425 eli 84.6 % (3 512, 86.1 %) ja naisten välityksiä 622 eli 15.4 % (568, 13.9 %). Vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 33 eli 0.8 %. Miesten kohdalla oli vähennystä 87 eli 2.5 % ja naisten kohdalla lisäystä 54 eli 9.5 %.

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 980, mikä on 24.2 % kokonaismäärästä (885, 21.7 %). Tilapäisiin toimiin välitettiin yhteensä 109, mikä oli 2.7 % kokonaismäärästä (337, 8.2 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 85.2 välitystä (87.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 89.1 välitystä (88.5).

Työnvälityksiä oli eniten heinäkuussa, 602 ja vähiten maaliskuussa, 149 (ed. v. kesäkuu 473, ja tammikuu 180).

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 417 eli 35 % (1 435, 35.2 %), konehenkilökuntaa 1 293 eli 32 % (1 200, 29.4 %), taloushenkilökuntaa 1 190 eli 29.4 % (1 144, 28.4 %), joista miesten välityksiä 568 ja naisten 622 (576 ja 568) sekä muut 147 eli 3.6 % (301, 7 %).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 668 105 mk (3 150 605 mk).

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina agron. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina puheenjoht. Johan Auer ja liittosiht. Keijo Vähätalo. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina maanvilj. neuvos Mikael Kaltio ja maat. ja metsät. kand. Göran Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsijat Niilo Jeminen ja Håkan Snabb. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoit. Martta Valtonen.

Viljasato jäi kertomusvuonna laadullisesti heikoksi. Peruna- ja juurikasvisato oli yleensä parempi kuin edellisenä vuonna.

Maataloustöissä oli kertomusvuonnakin puutetta naistyövoimasta. Talvisaikaan pyrki maataloustöihin yksinäisiä nuoria miehiä enemmän kuin voitiin sijoittaa. Sitävastoin sadonkorjuuaikana oli puutetta tilapäistyövoimasta. Sijoitusvaikeuksia esiintyi suurperheisten työnhakijoiden kohdalla, koska työnantajat haluaisivat mieluimmin pieniperheisiä ja sellaisia, joiden vaimot voisivat myös osallistua töihin. Muutamissa rannikkopitäjissä haittasi perheellisten työhönsijoittamista suomalaisten kansakoulujen puute. Koska traktorinkäyttö on yleistynyt, oli yhä useammin vastimuksena maatyömiespaikoissa traktorinajotaito.

Metsätöitten suhteen oli huomattavissa, että puunjalostusteollisuuden vientisuhdanteet olivat koko vuoden epäedulliset sahatavaran ja vanerin osalta, mutta jatkuivat edullisina vielä kertomusvuoden loppupuolelle paperipuun ja selluloosan suhteen. Tämä sekä luottomarkkinoiden kiristyminen vaikuttivat, että tukkihakkuille voitiin miehiä sijoittaa vain aivan vähän. Paperipuuta hakattiin kuitenkin lähes saman verran kuin edellisenä vuonna ja halkoja enemmänkin. Kohonneet metsätyöpalkat houkuttelivat enemmän työvoimaa metsätöihin. Työmaita oli melko runsaasti yhtiöiden omistamissa metsissä. Metsäkauppoja tehtiin vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Metsätöissä olivat työvoiman tarjonta ja kysyntä talvella tasapainossa. Kesällä ja syksyllä esiintyi työvoiman puutetta, mikä johtui siitä, että maatalous käyttää samaa väkeä sadonkorjuutöihin.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 4 207 (3 721), joista miesten työnhakemuksia 3 174 eli 75.4 % (2 818, 75.7 %) ja naisten 1 033 eli 24.6 % (903, 24.3 %). Työnhakemusten lukumäärä kasvoi 486:lla eli 13.1 %, josta miesten 356:lla eli 12.6 % ja naisten 130:lla eli 14.4 %.

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärä oli 2 453 (2 319), joista miehiä 1 794 eli 73.1 %

(1 704, 73.5 %) ja naisia 659 eli 26.9 % (615, 26.5 %). Työnhakijoiden lukumäärä lisääntyi 134:llä eli 5.8 %, joista miehet 90:llä eli 5.3 % ja naiset 44:llä eli 7.2 %.

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia n. 80 % (79 %).

Eniten työnhakijoita, 645 eli 26.3 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään hakkuumiehet. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat »muut maanviljelystyöntekijät» 622 eli 25.4 %, karjakot ja navetta-apulaiset 429 eli 17.4 % ja perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 320 eli 13 %.

Työpaikkatarjouksia tehtiin 3 357 (2 940), joista miesten työpaikkoja koskevia 2 489 eli 74.1 % (2 167 eli 73.7 %) ja naisten työpaikkoja koskevia 868 eli 25.9 % (773 eli 26.3 %). Työpaikkatarjoukset lisääntyivät kertomusvuonna 417:llä eli 14.2 %, joista miesten osuus oli 322 eli 14.9 % ja naisten 95 eli 12.3 %. Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään »muut maanviljelystyöntekijät» 1 063 eli 32 %, ryhmään metsätyömiehet (hakkuumiehet) 886 eli 26 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmiin 460 eli 14 % ja perheellisten maatyömiesten ryhmään 330 eli 10 %.

Työnvälityksiä suoritettiin 2 723 (2 296), joista miesten välityksiä 2 210 eli 81.2 % (1 848 eli 80.5 %) ja naisten 513 eli 18.8 % (448 eli 19.5 %). Välitysten määrä lisääntyi 427:llä eli 18.6 %. Miesten välitykset lisääntyivät 362:lla eli 19.6 % ja naisten 65:llä eli 14.5 %.

Ylioppilasvälityksestä tuli 1 työpaikkatarjous ja 1 välitys.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 776 710 mk (1 738 782 mk).

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Pekka Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Yrjö Karisalmi ja siht. Ahti Fredriksson. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijöiden edustajina toimits. Heikki Ahonala ja vahtim. Väinö Örn. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Ravintolaosaston johtajana oli herra Ensio Auer.

Työvoiman kysyntä oli kertomusvuonna noin 78 % tarjontaa suurempi. Kesällä oli avoimia työpaikkoja noin 92 % enemmän kuin työnhakijoita. Talvikuukausina oli työvoiman kysyntä laimeampaa, ja niinpä ammattitaidoltaan heikommat ja erityisesti vanhemmat työntekijät, kuten esim. keski-iän ylittäneet naistarjoilijat, joutuivat toisinaan pitkään odottamaan työtilaisuutta. Kuitenkin ainoastaan yksitoista henkilöä pyysi todistuksen työttömyysavustuksen saamiseksi alan työttömyyskassalta.

Uusia majoitus- ja ravitsemusliikkeitä avattiin kertomusvuonnakin eri puolilla maata. Kun henkilökuntaa ei ollut koulutettu uusien liikkeiden tarpeisiin eikä ammatti- ja kielitaitoista työvoimaa ollut riittävästi vapaana, joutuivat ne kiinnittämään palvelukseensa kilpailevien yritysten henkilökuntaa aiheuttaen siten tyytymättömyyttä työntekijöitä menettäneissä työnantajissa. Näille työnantajille osasto tarjosi harjoittelijoita, mutta asuntojen puutteessa ei niiden sijoittaminen läheskään aina onnistunut. Asuntopula ja korkea vuokrataso esti usein harjoittelijoiksi pyrkineiden nuorten siirtymisen kotipaikkakunnaltaan.

Joskaan ravintolatyöntekijät eivät osallistuneet yleislakkoon, oli ravintolaelämän hiljentymisestä kuitenkin haittaa osaston toiminnalle: kertomusvuoden maaliskuussa oli työnhakijoita noin 24 %, työpaikkatarjouksia noin 50 % ja välityksiä noin 52 % vähemmän kuin vastaavasti vuotta aikaisemmin.

Suhteet alan työmarkkinajärjestöihin, Alkoholiliikkeen, Kulutusosuuskuntien Keskusliiton ja Yleisen Osuuskauppojen Liiton toimenvälitysjaostoihin olivat luottamukselliset. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liiton äänenkannattajassa oli osaston toimittamia kirjoituksia työnvälityksestä. Osastonjohtaja oli kutsuvieraana em. liiton 10. edustajakokouksessa 18. — 20. 9. Helsingissä.

Kesälomallaan osastonjohtaja tutustui Sveitsissä kahdentoista päivän aikana sikäläiseen hotelli- ja ravintola-alaan ja sen työnvälitykseen. Vierailun kohteina olivat ammattiliittojen omistamat ja julkiset työnvälitystoimistot Luzernissa, Baselissa ja Zürichissä.

Osasto mainosti toimintaansa sanomalehti-ilmoituksin ja -kirjoituksin ja jakamalla ohjelehtisiä ja mainoskortteja asiakkaille.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 8 390 (8 443), joista miesten 956 eli 11.4 % (1 012, 12 %) ja naisten 7 434 eli 88.6 % (7 431, 88 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 53 eli 0.6 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 56:lla eli 5.5 %, naisten lisääntyivät 3:lla eli 0.0 %.

Työnhakemuksia oli eniten kesäkuussa, 856, ja vähimmin maaliskuussa, 483.

Työhakemukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 481 (miehet 131, naiset 350) eli 5.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 628 (329, 3 299) eli 43.3 %, keittiöhenkilöstö 3 837 (182, 3 655) eli 45.7 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 401 (286, 115) eli 4.8 % ja muut 43 (28, 15) eli 0.5 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 851 (3 567), joista miehiä 416 eli 10.8 % (456, 12.8 %) ja naisia 3 435 eli 89.2 % (3 111, 87.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 284 eli 8 %. Miesten luku väheni 40:llä eli 8.8 % ja naisten lisääntyi 324:llä eli 10.4 %.

Työnhakijoita oli eniten kesäkuussa, 879 ja vähiten joulukuussa, 533.

Työssä olevia työnhakijoita oli 55.4 % (54.7) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 49.9 % (53.2 %).

Työnhakijat jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 249 (miehet 65, naiset 184) eli 6.5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 434 (119, 1 315) eli 37.2 %, keittiöhenkilöstö 1 969 (97, 1 872) eli 51.1 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 176 (123, 53) eli 4.6 % ja muut 23 (12, 11) eli 0.6 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoita oli kertomusvuonna 8 % enemmän kuin edellisenä vuonna johtuen lähinnä siitä, että kotirouvia pyrki tilapäisiin keittiötehtäviin Suurkisojen ja Länsi-Saksan teollisuusmessujen ajaksi.

52 työtä hakeneen miespuolisen keittiömestarin ja kokin joukossa oli ainoastaan 6 Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulun käynyttä henkilöä. Suomen Kokki- ja Stuerttikoulun suorittaneita oli 10. Työnantajat olivat varsinkin vuoden alkupuolella haluttomia ottamaan palvelukseensa viimeksi mainitun koulun käyneitä kokkeja, koska nämä yleensä lähtevät kesän tullen merille.

Yhteispohjoismaiset työmarkkinat eivät vaikuttaneet millään tavoin osaston välitystoimintaan: Suomeen ei pyrkinyt skandinaavisia ravintolatyöntekijöitä, eikä suomalaisia hakeutunut muihin Pohjoismaihin.

Työpaikkatarjousten luku oli 6 872 (6 868), joista miehille 420 eli 6.1 % (465, 6.8 %) ja naisille 6 452 eli 93.9 % (6 403, 93.2 %). Kokonaislisäys oli 4 eli 0.1 %. Työpaikkatarjoukset vähenivät miesten kohdalla 45:llä eli 9.7 % ja lisääntyivät naisten kohdalla 49:llä eli 0.8 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 71 työpaikkatarjousta sisältyvät edellä oleviin lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten kesäkuussa, 831 ja vähiten maaliskuussa, 376.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 206 (miehet 65, naiset 141) eli 3 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 2 289 (166, 2 123) eli 33.7 %, keittiöhenkilöstö 4 123 (92, 4 031) eli 60.6 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 151 (74, 77) eli 2.2 % ja muut 32 (16, 16) eli 0.5 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 6 801 (413, 6 388). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen jo aikaisemmin mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 7, naiset 64.

Mieshovimestareiden kysyntä oli n. 29 % pienempi kuin edellisenä vuonna lähinnä sentähden, että työnantajat suhtautuivat varsinkin syys- ja talvikuukausina usein torjuvasti miespuolisiin hovimestareihin, koska näiden joukossa on valitettavan paljon epäsäännöllisiä henkilöitä.

Eteisvahtimestareiden ja portierien kysyntä lisääntyi noin 32 % edelliseen vuoteen verrattuna. Sopivia eteisvahtimestareita oli riittävästi tarjolla, mutta kielitaitoisista portiereista oli puute.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 122.1 (122.9) työnhakemusta.

Työnvälitysten luku oli 4 843 (4 774), joista miesten välityksiä 307 eli 6.3 % (340, 7.1 %) ja naisten 4 536 eli 93.7 % (4 434, 92.9 %). Kokonaislisäys oli 69 eli 1.4 %. Miesten välitysluku väheni 33:lla eli 9.7 % ja naisten lisääntyi 102:lla eli 2.3 %.

Ylioppilasvälityksen 27 välitystä sisältyivät edelläoleviin lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 526 eli 10.9 % (608, 12.8 %) kaikista välityksistä.

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 94 (miehet 29, naiset 65) eli 2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 853 (151, 1 702) eli 38.5 %, keittiöhenkilöstö 2 760 (74, 2 686) eli 57.3 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 99 (45, 54) eli 2 % ja muut 10 (4, 6) eli 0.2 % välitysten kokonaismäärästä, joka oli

4 816 (303, 4 513). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellämainitut välitykset: miehet 4, naiset 23.

Epäedullisten sääsuhteiden takia jäi välitysten lukumäärä kesä-elokuussa noin 9 % pienemmäksi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna.Elokuussa oli peräti 140 välitystä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, johtuen pääasiassa tilapäistarjoilijoiden vähäisestä kysynnästä.

Helsingin sairaaloihin ja laitoksiin toimitettiin maaseudun nuoria naisia keittiöapulaisten kesälomasijaisiksi osaksi yhteistyössä eri työnvälitystoimistojen ja työasiamiesten kanssa. Tämä yhteistoiminta oli kertomusvuonna poikkeuksellisen vilkasta.

Pätevien emäntien ja keittäjien saanti työllisyystyömaiden ruokaloihin tuotti kertomusvuonnakin vaikeuksia. Keittiöapulaisia ja kassa-antelijoita oli ko. ruokaloihin yleensä riittävästi tarjolla.

Työnantajien toivomukset saada ruotsinkielen taitoisia tarjoilijaharjoittelijoita voitiin miesten kohdalla täyttää paremmin kuin naisten kohdalla. Niinpä 28 työtä hakeneen miespuolisen harjoittelijan joukossa oli 7 hyvin, 2 tyydyttävästi ja 4 auttavasti ruotsia osaavaa henkilöä, mutta 94 naispuolisen harjoittelijan joukossa oli ainoastaan 5 hyvin ja 12 auttavasti ko. kieltä taitavaa työnhakijaa.

Työpäivää kohden oli 16.1 (15.9) välitystä. Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 70.5 (69.5) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 57.7 (56.5) välitystä.

Osaston kokonaismenot olivat 3 526 276 mk (3 413 539 mk).

20. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana oikeusneuvos Gunnar Nybergh, varapuheenjohtajana oikeusneuvosmies Henrik Boehm sekä muina jäseninä varatuomarit Helvi Sipilä ja Matti Mehto sekä lainop. kand. Eeva Hämäläinen. Kaupunginhallituksen edustajana oli edelleenkin pank.joht. Eero Harkia.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 5 kokousta, joiden pöytäkirjat sisälsivät 24 pykälää. Kirjelmiä saapui 81 ja lähetettiin 28.

Juoksevien asioiden sekä toimiston hallintoon yleensä liittyvien kysymyksien käsittelyn lisäksi lautakunta työskenteli oikeusaputoimiston uudelleen järjestämiseksi. Kaupunginhallitukselle jätettävää ehdotusta oikeusaputoimiston ja oikeusapulautakunnan uudeksi johtosäännöksi sekä sen perusteluiksi käsiteltiin kokouksissa 20. 1. (7 §), 20. 2. (4 §) ja 22. 5. (6 §). Ensimmäisen kokouksen jälkeen teki lautakunnan sihteeri 3 päivää kestäneen virkamatkan Tukholmaan perehtymään sikäläisten vastaavien laitosten toimintaan.

Lisäksi esitettiin kaupunginhallitukselle, että oikeusaputoimistoon perustettaisiin neljä vakinaista ja kaksi tilapäistä uutta virkaa, että kolme toimiston virkaa siirrettäisiin ylempään palkkaluokkaan sekä että oikeusaputoimistolle hankittaisiin raastuvanoikeuden läheisyydestä toimiston tarpeita paremmin vastaava huoneisto (22. 5. 7 §, 13. 9. 1 §).

Kun kertomusvuoden alusta voimaan tullut laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä antoi kaupungille mahdollisuuden saada valtiolta korvausta oikeusaputoimiston toiminnasta toimiston lakimiehille valtion varoista tuomittavien asianajopalkkioitten ja korvausten muodossa, tekivät lautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri 23. 12. 1955 lautakunnan puolesta kaupunginhallitukselle esityksen sanottujen palkkioitten ja korvausten vaatimisesta ja perimisestä kaupungille. Tämä toimenpide hyväksyttiin lautakunnan kokouksessa 20. 1. 1956 ja myös kaupunginhallitus hyväksyi esityksen.

Oikeusaputoimisto. Oikeusavustajana oli kertomusvuonna edelleenkin varat. Severi Korpela, apulaisoikeusavustajana varat. Martti Nukari ja toimistonhoitajana varanot. Siviä Lindegren. Kesälomasijaisina toimivat varat. Martti Eklund ja neiti Airi Kirjavainen.

Kertomusvuoden alusta voimaan tullut laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä toi merkittävän parannuksen varattomien kansalaisten mahdollisuuksiin saada oikeusapua. Näillä on sanotun lain nojalla oikeus saada maksutta paitsi toimituskirjat myöskin valtion palkkaama asianajaja. Maksuttoman oikeudenkäynnin saaminen edellyttää kuitenkin melko alhaista tulorajaa, joten useimmat niistä, jotka huoltoviranomaiset todistavat vähävaraisiksi ja joiden avustaminen siis kuuluu oikeusaputoimistolle, eivät saa ilmaista oikeusapua. Se pieni vähentyminen vuoden aikana vireille pantujen juttujen lukumäärässä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna on havaittavissa, saattanee myös johtua yleislakon toimiston asiakaspiirille aiheuttamista vaikeuksista. Koska maksuton oikeudenkäynti on haettava ennen jutun vireillepanemista, aiheutui tästä oikeusaputoimistolle toistasataa ylimääräistä esiintymistä raastuvanoikeudessa, mikä tietenkin kavensi vastaanottoon ja muihin tehtäviin jäävää aikaa.

Toimeksiantoja saatiin kotimaassa toimivilta oikeusaputoimistoilta ja oikeusavustajilta sekä myös Ruotsin oikeusaputoimistoilta.

Uusia asioita rekisteröitiin 1 260 (1 303 v. 1955). V:lta 1955 siirtyi asioita 23, joten

kertomusvuonna käsiteltiin yhteensä 1 283 asiaa (1 330), joista suurin osa (327) edelleenkin oli työ- ja palkkariitoja. Niistä saatiin sovituksi enin osa, 219, ja oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vain 8 asiassa. Sikseen jätetyistä 90 asiasta lienee melkoinen osa sovittu asianosaisten kesken. Avioero- ja asumuserojuttujen lukumäärä pieneni jonkin verran v:een 1955 verrattuna, mutta sen sijaan sikseen jätettyjen perheoikeuteen kuuluvien juttujen määrä oli melkoinen (68). Oikeusaputoimiston suorittama aviopuolisoiden välisten asiain sovittelu olisi tehostamisen arvoinen.

Erilaisia asiakirjoja, kirjelmiä ym. laadittiin 1 356 (1 670). Näistä oli hakemuskirjoja 386 (480).

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin 313 (334) asiassa, joista vuoden kuluessa saatiin päätökseen 262 juttua (260). Jutuista voitettiin joko kokonaan tai pääosaltaan 251 (251) ja hävittiin kokonaan 11 (9).

Maksutonta oikeudenkäyntiä anottiin 172 asiassa. Anomuksista hyväksyttiin 156 ja hylättiin 26.

Vuoden kuluessa esiinnyttiin kaupungin raastuvanoikeudessa 529 kertaa (422 kertaa), Helsingin käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa 6 kertaa ja huoneenvuokralautakunnassa 4 kertaa. Eri tuomioistuimissa esiinnyttiin vuoden kuluessa 184 päivänä (188).

Asiakkaiden käyntejä oli vuoden aikana 8 868 sen oltua 9 152 v. 1955, 11 266 v. 1954 ja 11 402 v. 1953.

Eri kuukausien osalle jakaantuvat käynnit seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	25	776	31.0	Heinäkuu	26	790	30.4
Helmikuu	25	636	25.4	Elokuu	27	795	29.4
Maaliskuu	25	632	25.4	Syyskuu	25	769	30.8
Huhtikuu	24	788	32.8	Lokakuu	27	839	31.1
Toukokuu	25	740	29.7	Marraskuu	25	728	29.1
Kesäkuu	25	687	27.5	Joulukuu	23	688	30.0
				Yhteensä	302	8 868	29.4

Käyntien lukumäärä päivää kohden on siis 29.4 (29.9 v. 1955). Suurin lukumäärä käyntejä yhden päivän osalle on 51, pienin 3.

Säätynsä, ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	3	2	5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	6	1	7
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	16	139	155
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	181	235	416
Muita työntekijöitä	92	127	219
Merimiehiä ja kalastajia	4	—	4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	13	17	30
Yksityisten palvelijoita	—	36	36
Muun elinkeinon harjoittajia	2	5	7
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	8	202	210
Yhteensä	325	764	1 089

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
vuokrariitoja	40
työ- ja palkkariitoja	327
muita velkomisjuttuja	52
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
asumuseroja	60
sovitteluja	8
avioeroja	198
osituksia	9
perheen elatusasioita	86
lapsen sukuasemaa koskevia asioita	11
Holhousasioita	23
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	19
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	3
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	8
Tapaturma-asioita	32
Veroasioita	119
Huoneenvuokra-asioita	68
Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	152
Toimeksiantoja	39
Rikosasioita	29
Yhteensä	1 283

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti käsitellyksi tai kirjoista poistetuksi 1 255, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	423
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	262
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	161
Annettu eri viranomaisille	386
Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	23
Yhteensä	1 255

Eri viranomaisille jätetyt em. 386 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen otettuja haasteita, jakaantuivat näiden viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	4
Korkein oikeus	6
Korkein hallinto-oikeus	9
Oikeuskansleri	2
Eduskunnan oikeusasiamies	4
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	1
Sosiaaliministeriö	7
Sisäasiainministeriö	1
Valtiovarainministeriö	9
Uudenmaan lääninhallitus	70
Muiden läänien lääninhallitukset	10
Uudenmaan läänin valtion verojen tarkastuslautakunta	19
Muiden läänien valtion verojen tarkastuslautakunnat	3
Helsingin kaupungin:	
kaupunginhallitus	36
maistraatti	14
raastuvanoikeus	48
huoneenvuokralautakunta	40
vuokrantarkastuslautakunta	16
eräät muut virastot	10
Helsingin hovioikeus	25
Muut hovioikeudet	2
Vakuutusoikeus	20
Valtion tapaturmatoimisto	3
Oulun raastuvanoikeus	1
Lääkintöhallitus	2
Kansaneläkelaitos	2
Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	4
Tuusulan tuomiokunnan tuomari	1
Helsingin ev. luterilaisten seurakuntien rahatoimisto	6
Sotaoikeus	1
Jyväskylän kaupunginhallitus	1
Ilomantsin kunnanvaltuusto	1
Espoon nimismies	1
Hinnantasauslautakunta	1
Eräät vakuutusyhtiöt	4
Helsingin Invaliidiyhdistys	1
Pielaveden lastenvalvoja	1
Yhteensä	386

Kirjeitä lähetettiin toimistosta vuoden kuluessa 547.

Oikeusaputoimiston menoarvio oli 2 667 610 mk (2 564 319 mk).

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla tuomittiin toimiston lakimiehille vuoden aikana asianajopalkkioita 621 000 mk, mistä kaupungille voitiin ennen vuoden loppua tilittää 576 000 mk.

21. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Lautakunnan ja jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1956 oli liikennetark. Väinö Soininen, varapuheenjohtajana sosiaalineuvos Aaro Tynell sekä jäseninä toim. joht. Salme Katajavuori, huoltotoiminnan ohjaaja Aarne Leskinen, ins. Bertil Oljelund, voim. op. Liisa Orko, jaostosiht. Veikko Peuhkuri, autonkulj. Taisto Pääkkö ja ekon. Alf-Bertel Storskrubb. Kaupunginhallituksen edustajana oli kaup. joht. Arno Tuurna. Sihteerinä toimi 31. 1. saakka voim. op. Esko Numminen ja 1. 2. alkaen toim. siht. Pekka Lehtonen.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana ins. Oljelund, varapuheenjohtajana jaostosiht. Peuhkuri sekä jäsenenä voim. op. Orko ja varajäseninä autonkulj. Pääkkö, ekon. Storskrubb ja sosiaalineuvos Tynell. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana sosiaalineuvos Tynell, varapuheenjohtajana huoltotoiminnan ohjaaja Leskinen, jäsenenä ekon. Storskrubb sekä varajäseninä toim. joht. Katajavuori, ins. Oljelund ja liikennetark. Soininen.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 31 kokousta ja niiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 449. Saapuneita kirjeitä oli 517 ja lähetettyjä 126. Eläintarhajaosto piti 4 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 15 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 4 ja 13.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 1 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 348 000 mk, Helsingin Uimarit 122 000 mk, Helsingfors Simsällskap 161 000 mk, Vetehiset 83 000 mk, Marjaniemen Uimarit 150 290 mk ja Helsingin Jyryn uimajaosto 62 000 mk; Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 66 710 mk ja Uunisaaren 7 000 mk (18. 5. 188 §, 9. 11. 394 §, 7. 12. 424 §).

Luistinseurojen apumaksuiksi varatusta määrärahasta jäljellä ollut osa, 450 000 mk, jaettiin järjestöille seuraavasti: Karhu-Kissat 200 000 mk, Helsingin Luistelijat 50 000 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 105 000 mk ja Kallion luistinrata 95 000 mk (23. 8. 285 §).

Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 220 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk, Työväen Urheiluliiton Helsingin piiri 79 950 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 30 800 mk, Suomen Palloliiton Helsingin piiri 22 000 mk ja Suomen Käsipalloliiton Helsingin piiri 7 300 mk (17. 2. 60 §).

Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 3 465 000 mk:n määrärahalla avustettiin 165 seuraa (6. 4. 106 §). Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen varatulla 440 000 mk:n määräahalla avustettiin 16 seuraa (26. 10. 374 §). Lisäksi jaettiin kaupungin virastojen ja laitosten henkilökunnan urheilutyön tukemiseksi avustuksia 20 viraston tai laitoksen urheiluseuralle yhteensä 400 000 mk (1. 6. 214 §), ulkoilmakonsertteja varten 15 kuorolle tai orkesterille yhteensä 690 000 mk (4. 5. 159 §) sekä kalavesien hoitotoimenpiteitä varten 6 kalastusseuralle yhteensä 100 000 mk (7. 12. 426 §).

Luistinseurojen apumaksut -määrärahaa varten hyväksyttiin uudet jakoperusteet (9. 11. 389 §).

Vuokraukset. Tärkeimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavat: lautakunta päätti luovuttaa korvauksetta Muinaistieteelliselle Toimikunnalle Seurasaaresta n. 18 150 m²:n määräalan ulkomuseoalueen laajentamista varten 1. 5. 1959 asti, sillä ehdolla että lisäalueella varataan tilaa myös uudelle tielle sekä kaupungin menneisyyttä esittelevälle osastolle (2. 3. 78 §);

vuokrata Nybonds-nimisen tilan peltomaat talous- ja asuinrakennuksineen Keskustalli Oy:lle ajaksi 1. 1. 1957—31. 12. 1959 entisillä ehdoilla, asuinrakennusten vuokra korotettiin kuitenkin 56 mk:ksi m²:ltä (8. 6. 237 §);

vuokrata Mustikkamaan kansanpuistosta Helsingin Työväen Uimarit -nimiselle yhdistykselle n. 150 m²:n suuruisen maa-alan pienoisgolfkentäksi, irtisanomisaika 3 kk, 5 000 mk:n kausivuokrasta (8. 6. 228 §);

vuokrata Käpylän raviradan Helsingin Ravirata Oy:lle viideksi vuodeksi vuokrasta, joka oli 2 % ravikilpailujen ym. pääsymaksujen bruttotuloista ja 7 % moottoriajoneuvokilpailujen ym. vastaavista tuloista, kuitenkin vähintään 100 000 mk vuodessa (16. 3. 87 §);

vuokrata Kaisaniemen tenniskentät kertomusvuoden kesäksi sekä kesäkausiksi 1957—1959 lehtori Hugo Hirkille 140 000 mk:n suuruisista kausivuokrista (4. 5. 142 §, 9. 11. 390 §);

vuokrata Pallokentän tenniskenttäalueen Helsingfors Lawn-Tennis Klubb -nimiselle yhdistykselle 31. 12. saakka 5 000 mk:n kausivuokrasta (4. 5. 143 §);

vuokrata Kaisaniemen urheilukentän ajaksi 31. 8. — 9. 9. eräitä uskonnollisia järjestöjä edustavalle toimikunnalle evankelioimiskokouksien järjestämistä varten 12 000 mk:n kokonaisvuokrasta (8. 6. 230 §);

vuokrata Korkeasaaren ravintolan Korkeasaaren Ravintola Oy:lle ja Seurasaaren ravintolan Helsingin Osuuskaupalle, molemmat kahdeksi vuodeksi 200 000 mk:n vuosittaisesta perusvuokrasta, jonka lisäksi vuokraajat velvoitettiin suorittamaan vuokramaksuna 1 ½ % ko. kohteiden yhteydessä harjoitettavan liiketoiminnan vuotuisesta bruttotulosta (16. 3. 86 §);

vuokrata Kumpulan uimalan kioskin Helsingin Työväen Uimarit -nimiselle yhdistykselle v:ksi 1956—1958 120 000 mk:n vuosivuokrasta (4. 5. 145 §) sekä Pallokentän virvokemyyntioikeuden v:ksi 1957—1959 rva Meri Gustafssonille 150 000 mk:n vuosivuokrasta (21. 12. 433 §).

Lisäksi päätettiin Kivinokan, Tullisaaren, Pihlajasaaren ja Mustasaaren kesähuvilain (27. 3. 98 §), Pallokentän ja Eläintarhan urheilukentän pukusuojien (20. 4. 123, 124 §), valokuvauspaikkojen (20. 4. 120 §, 11. 5. 173 §) sekä kioskien ja virvokkeiden myyntioikeuksien vuokraamisesta (6. 4. 107, 110, 111 §, 4. 5. 141 §, 18. 5. 186 §, 25. 5. 199 §, 1. 6. 208, 210 §), moottoriveneliikenteen hoidon järjestelystä (27. 3. 101 §) sekä uimaloiden luovuttamisesta uimaseurojen hoitoon (25. 5. 197 §, 1. 6. 213 §, 8. 6. 234 §), kaikki em. kertomusvuoden kesän ajaksi. Samoin päätettiin luistinratojen luovuttamisesta luistinseurojen hoitoon (9. 11. 386 §, 23. 11. 402 §) sekä virvokkeiden myynti- ja maksullisen kenkien ym. säilytysoikeuden vuokraamisesta luistinradoilla talvikaudeksi 1956/57 (7. 12. 417 §).

Rastilan ulkoilualueen viikonloppumajojen vuokrat määrättiin kahden viikon ajalta kertomusvuoden kesän aikana neljän hengen majalta 3 500 mk:ksi ja kahden hengen majalta 2 000 mk:ksi (27. 3. 100 §).

Velodromin speedwayradan vuokraamisessa Helsingin speedway-toimikunnalle noudatettavat periaatteet hyväksyttiin (4. 5. 149 §). Toimikunnalle myönnettiin kertomusvuodeksi oikeus käyttää ko. radan kaarrekohdissa sijaitsevia ns. roiskesuojuksia moottorialaan liittyviä yrittäjiä ja näiden tuotteita mainostavien julisteiden ym. kiinnittämiseen 10 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (15. 6. 244 §).

S. P. J. Keinänen Oy. ja Keinäsen Autoliike Oy:n kanssa Ruskeasuon ratsastushallin tiloja koskevat vuokrasopimukset päätettiin, kaupunginhallituksen 11. 5. tekemän päätöksen mukaisesti, sanoa irti päättymään ko. sopimuksissa määrättyjen irtisanomisaikojen kuluttua. Urheilu- ja retkeilytoimisto velvoitettiin laatimaan ensi tilassa suunnitelmat näiden vapautuvien tilojen käytöstä sisäurheilutarkoituksiin (25. 5. 196 §).

Lautakunta päätti määrätä eri kentillä ym. järjestettävien pääsymaksullisten jalkapallotilaisuuksien perusvuokrat (4. 5. 148 §) sekä ohjehintoina noudatettaviksi pesäpallotilaisuuksien vuokramaksut järjestäjien huolehtiessa järjestyksenpidosta ja pääsylippujen myynnistä (11. 5. 174 §).

Pääsymaksullisten yleisurheilukilpailujen vuokramaksut määrättiin Eläintarhan urheilukentällä seuraaviksi: kansallisten ja kansainvälisten kilpailujen perusvuokra 10 000 mk yhdeltä päivältä ja 8 000 mk kahdelta päivältä kaupungin huolehtiessa järjestyksenpidosta ja lippujen myynnistä sekä piirikunnallisten kilpailujen perusvuokra 2 000 mk päivältä + järjestämiskulut. Prosenttivuokra oli 15 % bruttotuloista sekä kaiutinlaitteiden

vuokra 700 mk jokaiselta alkavalta tunnilta. Muilla kentillä perittiin 1 000 mk:n suuruinen kertakaikkinen vuokra päivältä sekä lisäksi korvaus alueen kalkitsemisesta järjestäjien huolehtiessa järjestyksenpidosta yms. (11. 5. 175 §).

Lautakunta päätti, muuttaen Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa pidettävien tilaisuuksien perusvuokrista ja prosenttivuokrista 28. 6. 1954 tekemäänsä päätöstä, määrätä varsinaisten uimakilpailujen prosenttivuokraksi 15 % sekä perusvuokraksi tilaisuuksista, joita varten laitokset oli tyhjennettävä yleisöstä ennen klo 20, Uimastadionilla 15 000 mk ja Kumpulan uimalassa 8 000 mk sekä lisäksi urheilu- ja retkeilytoimiston omat välittömät kulut (25. 5. 195 §).

Lautakunta päätti myöntää Helsingin Palomiesten Metsästysseuralle sekä Helsingin Kala- ja Erätoverit ja Helsingfors Fiskargille nimisille yhdistyksille oikeuden merilintujen metsästykseen kaupungin ulkosaarilla viideksi vuodeksi 1 500 mk:n vuosikorvauksesta (17. 8. 278 §).

Toimenpide, jolla urheilu- ja retkeilytoimisto oli oikeuttanut Insinööritoimisto ja Koneliike Rolac Oy:n järjestämään Pallokentällä yleisölennätyksiä helikopterilla 26. 9. — 1. 10. välisenä aikana 60 000 mk:n kokonaiskorvauksesta, hyväksyttiin (28. 9. 333 §).

Lisäksi päätettiin eräistä Suomen Suurkisojen aiheuttamista järjestelyistä (20. 1. 27 §, 16. 3. 91 §, 8. 6. 226, 229 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: toimikunnan asettamista käsittelemään eräitä kaupungin urheilu- ja retkeilytoiminnan ydinkysymyksiä (3. 2. 45 §); virkatalon rakentamista Käpylän urheilupuiston vahtimestaria varten (17. 2. 61 §); Seurasaaren ravintolan viemärin korjausta (2. 3. 79 §); Pihlajasaaressa sijaitsevan ns. Söderholmin huvilan purkamista (27. 3. 99 §); Pallokentän ja Velodromin rakennusten lämmitettävien huonetilojen irroittamista sosiaalisesta majoituskäytöstä urheilutarkoituksiin (20. 4. 122 §); vesialueiden mahdollista ostamista tai vuokraamista Porkkalan alueelta (4. 5. 160 §); Sofianlehdon vastaanottokodin lasten oikeuttamista käymään opettajiensa johdolla maksutta Kumpulan uimalassa (8. 6. 225 §); Pallokentän avokatsomon päässä sijaitsevan kallion varustamista rautaisella suojakaiteella (8. 6. 227 §); Stadionin ym. kunnallisia harjoitussaleja käyttäviltä yhdistyksiltä perittävien vuokramaksujen tarkistamista (8. 6. 233 §); kaupunginhallituksen ratsastushallin muutostöistä 5. 7. tekemän päätöksen muuttamista ja hallissa suoritettavien järjestelyjen suunnittelua (3. 8. 260 §), hallin eteläisen osan luovuttamista liikennelaitokselle linja-autojen sisäsäilytykseen käytettäväksi ja 25 mmk:n määrärahan osoittamista muutostöitä varten (23. 8. 282§) sekä rakennustoimikunnan asettamista ko. töiden lopullista suunnittelua ja toteuttamista valvomaan (28. 9. 334 §);

kertomusvuonna veikkausvoittovaroista kaupungille myönnetyn 7.5 mmk:n suuruisen avustuksen käyttämistä (23. 8. 290 §);

Malmilla, tontilla RN:o 8^{10} sijaitsevan n. 100 vuotta vanhan asuinrakennuksen purkamista (23. 8. 294 §); Espoon Bodomin kylässä sijaitsevan Spångfall-nimisen tilan ostamista kaupungille ulkoilualueena käytettäväksi (14. 9. 324 §); 3 mmk:n määrärahan merkitsemistä v:n 1957 talousarvioon viiden uimalan perustutkimuksia ja suunnittelutöitä varten (28. 9. 339 §); koululaisurheilupaikan järjestämistä tytöille Kaisaniemeen (12. 10. 355 §); kalastuksen kieltämistä Vartiokylänlahteen laskevassa Broändabäcken-nimisessä purossa sekä Iso-Huopalahteen laskevissa Mäkkylänpurossa ja Talinjoessa (12. 10. 359 §); Seurasaaren ravintolan lisärakennustyön toteuttamista (12. 10. 360 §); alueen luovuttamista Ruskeasuon ratsastushallin tallien pohjoispuolelta lautakunnan hallintoon varastotarkoituksia varten (26. 10. 371) sekä kuhan rauhoitusajan muuttamista kesäkuun ajaksi (23. 11. 408 §).

Yleisten töiden lautakunnalle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: Hietaniemen läntiseen kärkeen johtavan kadun vedenjuoksun parantamista (4. 5. 140 §) sekä v:n 1957 uudisrakennus- ja korjaustyöohjelmaa kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla (15. 6. 245 §, 17. 8. 275 §).

Liikennelaitoksen lautakunnalle tehtiin esitys ratsastushallin käytöstä liikennelaitokselta perittävästä tilitysvuokrasta (28. 9. 334 §).

Kiinteistölautakunnalle esitettiin Maunulaan, Pohjois-Haagaan, Roihuvuoreen ja Laajasaloon rakennettavia ns. pikakenttiä varten tarvittavien alueiden vapauttamista mahdollisesta vuokrakäytöstä ja varaamisesta aiottuun tarkoitukseen (23. 11. 403 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: veikkaus-

voittovaroista urheilukenttien ja -laitosten rakentamiseen kertomusvuonna myönnettävien avustusten hakemista (13. 1. 14 §); Käpylän raviradan käyttöä moottoripyöräkilpailuihin (3. 2. 38 §); vt Schildtin aloitetta Humallahden uimalaitoksen sulkemiseksi ja siellä sijaitsevien laitteiden purkamiseksi (3. 2. 40 §); Hietarannan uimaveden parantamista (3. 2. 42 §); Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piirin 50-vuotishistoriikin aikaansaamista (3. 2. 43 §); Merenkävijät, Työväen Pursiseura, Suomalainen Pursiseura ja Helsingfors Segelsällskap nimisten yhdistysten kaupungilta saamien lainojen muuttamista avustuksiksi (17. 2. 58 §); alueen vuokraamista pienoisgolfradan rakentamista varten Kumpulaan (17. 2. 63 §); poliisijärjestyskomitean mietintöä ja ehdotusta kaupungin uudeksi poliisijärjestykseksi (2. 3. 72 §); avustuksen myöntämistä yleisurheilun kaupunkiottelun Tukholma—Helsinki järjestäjille (2. 3. 74 §); suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esitystä palloilukentän aikaansaamiseksi Etelä-Kaarelan kansakoulun läheisyyteen (2. 3. 76 §); Johanneksen kentän laajentamista koululaisurheilupaikkoja käsittäväksi (2. 3. 77 §); SVUL:n Helsingin piirin anomusta avustuksen myöntämiseksi kertomusvuoden Suomen Suurkisojen valmisteluja varten (16. 3. 92 §); kaupungin omistamien rakennusten hallintoa ja hoitoa selvittämään asetetun komitean mietintöä (20. 4. 126 §); eräiden kirjelmien ja aloitteiden siirtämistä vapaa-ajanviettokomitean käsiteltäviksi (20. 4. 127 §); vt Parosen ym. aloitetta luistinradan järjestämiseksi Pohjois-Haagaan (20. 4. 128 §); Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen anomusta avustuksen myöntämiseksi hotellikeskustoimintaa varten (20. 4. 133 §); erääseen Bengtsårin kylässä sijaitsevaan tilaan kuuluvan saaren ja luodon ostoanomusta (20. 4. 134 §); venelaiturin rakentamista Marjaniemeen (20. 4. 135 §); Virvokepalvelu Oy:n valitusta lautakunnan tekemästä, Uimastadionin ravinto-, virvoke- ja jäätelönmyyntioikeuden vuokraamista koskevasta päätöksestä (4. 5. 146 §); Laajasalon Kiinteistöyhdistyksen kirjelmää Laajasalon urheilukentän rakennustöiden aloittamisen kiirehtimisestä ja uimaranta-alueen käytöstä (4. 5. 154 §); Suomen Kalamiesten Keskusliiton Helsingin piirin kirjelmää kalastuksen sallimisesta Bengtsårin alueella (4. 5. 161 §); Helsingin Jyryn anomusta matkakustannusten korvaamisesta seuran naisten ja tyttöjen osallistuessa TUL:n naisten Liittopäiville (18. 5. 187 §); hyppyrimäen rakentamista Haltiavuoren alueelle (1. 6. 212 §); palloilu- ja leikkipaikkojen järjestämistä Marjaniemeen (8. 6. 232 §); Uunisaaren uimalan vuokrasopimusta (8. 6. 235 §); Herttoniemen uuden uimarannan kunnostamista Naurissaaren sillan ja Kulosaaren kartanon laiturin väliselle rantakaistalle (15. 6. 248 §); kiinteän omaisuuden tarkastajain v:n 1955 kertomusta (23. 8. 283 §); kalastuslakitoimikunnan tiedustelua kalastuslain 4 §:n muuttamisesta (7. 9. 307 §); vt Öhmanin aloitetta Kaivopuiston käyttämiseksi urheilutarkoituksiin (26. 10. 370 §); vt Katajavuoren ym. aloitetta ulkoilu- ja palloilukenttien sekä puistikkojen aikaansaamiseksi Ruoholahteen (26. 10. 373 §); vt Orkon ym. aloitetta kouluikäisen nuorison urheiluolosuhteiden parantamiseksi (26. 10. 375 §); asumislupien myöntämistä talveksi 1956/57Kivinokan kansanpuiston alueella (26. 10. 376 §); Kaupunkiliiton toimiston kyselyä Suomea koskevan tiedoitustoiminnan kehittämisestä (26. 10. 378 §); erään Ruskeasuon ratsastushallissa vapautuneen huoneen varaamista edelleen poliisilaitoksen käyttöön (23. 11. 404 §); lasten liikennekaupungin ja liikennepuiston rakentamista (7. 12. 423 §) sekä Oy. Yhtyneet Ravintolat Ab:n anomusta Munkkiniemen tenniskenttiä koskevan vuokrasopimuksen purkamisesta ja kenttien ottamisesta kaupungin välittömään hoitoon (21. 12. 446 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: retkeilymajan rakentamista Olympiastadionin pohjoiskaarteen katsomon alle (17. 2. 64 §); Suomen Ulkomaankauppaliiton anomusta Helsinkiä esittävän kartan painattamisesta (11. 5. 179 §); määrärahan varaamista urheilukentän rakentamiseksi Kulosaaren kartanon alueelle (7. 9. 306 §) sekä uuden toimistohuoneiston hankkimista urheilu- ja retkeilytoimistolle talosta Aleksanterinkatu 14 (17. 9. 329 §).

Lisäksi annettiin lausunnot ratkaisuvallan siirtämistoimikunnalle (2. 3. 73 §) sekä investointitoimikunnalle (7. 12. 419 §).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 36 ja tilapäisten 1, lisäksi oli kesällä toimistotehtävissä kaksi vuosilomasijaista sekä aikana 16. 8. 1956 — 18. 2. 1957 yksi viransijainen urheilunohjaajan tehtäviä hoitamassa.

Työntekijäin lukumäärä oli korkeimmillaan kesäkuussa (183) ja alimmillaan marraskuussa (42).

Lautakunta valitsi avoinna olleeseen urheilu- ja retkeilytoimiston 24. palkkaluokan tp. toimistosihteerin virkaan lainop. kand. Pekka Lehtosen (13. 1. 13 §, 3. 2. 35 §).

Avoinna olleeseen Korkeasaaren 13. palkkaluokan saarenvartijan virkaan valittiin koneenkäyttäjä Joel Grönqvist (12. 10. 358 §, 21. 12. 442 §).

Palkkalautakunta myönsi urheilunohj. Esko Nummiselle 16. 8. 1956 — 18. 2. 1957 väliseksi ajaksi ulkomaista opintomatkaa varten virkavapauden oikeuksin 60 %:iin kokonaispalkasta. Nummisen viransijaiseksi määräsi urheilu- ja retkeilylautakunta voim. op. H. Järvelän (29. 5. 201 §, 15. 6. 242 §, 3. 8. 256 §).

Urheilu- ja retkeilytoimistoon perustettiin 11. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virka v:n 1957 talousarvion yhteydessä (28. 9. 338 §).

Korkeasaaren ent. saarenvartija Rego Partaselle myönnettiin eläke 1. 8. 1956 lukien (3. 8. 264 §).

Kaupunginhallitus myönsi 26. 4. toim. pääll. Esko Palmiolle 60 000 mk:n matka-apurahan ulkomaista opintomatkaa varten (27. 3. 103 §, 11. 5. 168 §).

Virkamatkoja kongresseihin ym. osallistuakseen tekivät kertomusvuoden aikana toim. pääll. Palmio ja retkeilyasiamies Eero Koroma Lahteen ja Vierumäelle 9.—11. 2. (3. 2. 47 §), ins. Oljelund ja apul. toim. pääll. Väinö Koivula Gävleen 31. 8. — 2. 9. (3. 8. 262 §, 7. 9. 298 §), toim. pääll. Palmio Malmöhön 25.—26. 8. (23. 8. 295 §) sekä toim. pääll. Palmio ja vs. urheilunohjaaja Järvelä Hyvinkäälle 1.—2. 11. (12. 10. 363 §, 26. 10. 380 §).

IV pohjoismainen kunnallinen urheiluhallinnollinen kongressi, jonka yksityiskohtaisen suunnitelman laatiminen oli annettu urheilu- ja retkeilylautakunnan tehtäväksi (13. 1. 8 §), pidettiin 10.—12. 8.

Kaupunginhallitus oli kehottanut järjestelytoimistoa suorittamaan urheilu- ja retkeilytoimistossa ja sen alaisissa laitoksissa täydellisen työntutkimuksen silmällä pitäen mm. kysymystä siitä, miten lautakunnan alaisten kenttien, laitteiden ja rakennusten suunnittelu-, uudisrakennus-, huolto- ja korjaustyöt olisi tarkoituksenmukaisimmin järjestettävä (2. 3. 67 §). Työntutkimus alkoi kesäkaudella ja jatkui koko kertomusvuoden ajan.

Ns. vapaa-ajanviettokomiteaan lautakuntaa edustaviksi jäseniksi nimettiin liikennetark. Soininen ja ins. Oljelund sekä toimistoa edustaviksi toim. pääll. Palmio ja retkeilyasiamies Koroma (20. 4. 125 §, 4. 5. 147 §). Komitea, joka otti sihteerikseen toimistosiht. Lehtosen, aloitti työnsä kertomusvuoden kesäkuussa.

Sairauslomaa nautti 9 viranhaltijaa yhteensä 155 päivää ja 30 työntekijää yhteensä 638 päivää.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Kaupungilla oli 43 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli yli 11 ha. Kelkkamäkiä oli yhteensä 46.

Seurojen hoitamilla luistinradoilla kävi opettajien johdolla yhteensä 125 548 koululaista jakaantuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 71 143, Kaisaniemi 20 822, Väinämöinen 17 386, Johannes 12 549 ja Hesperia 3 648.

Kesäkausi. Pallokentällä aloitettiin kesätoiminta 5. 5. hiekkakentällä ja 14. 5. ruohokentällä, jolloin pelattiin ensimmäiset ottelut. Pääsymaksullisia jalkapallo-otteluita oli yhteensä 59 ja niissä yleisöä 60 039 henkeä, maksuttomia otteluita oli 62. SPL:n Helsingin piirin sarjaotteluja oli tavanomaista vähemmän hiekkakentän korjauksen takia. Lisäksi kentällä järjestettiin mm. useita Suomen Suurkisojen tilaisuuksia kesäkuussa, kansantanhujuhlat ja syksyllä helikopterilennätyksiä yleisölle. Kertalippuja kentälle myytiin 9 300 ja harjoituskortteja 697.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän aikana runsaasti jalkapalloilun sarja- ym. otteluita. Piiriotteluita oli 126. Yleisurheilun, ravi- sekä palvelus- ja opaskoirakilpailujen lisäksi urheilupuistossa harjoitettiin maahockeytä, käsipalloa, jousiammuntaa ja erilaatuista koululaistoimintaa. Kauden aikana valmistui alueelle pesäpallokenttä.

Ratsastushallin ratsastukseen varatut tilat olivat edelleen vuokrattuina kuudelle ratsastajajärjestölle. Kevätkaudella eri seurat käyttivät palloiluhallia käsi- ja koripalloilun harjoitus- ja ottelupaikkana. Sen sijaan koko syyskauden oli palloilutoiminta keskeytyksissä niiden muutostöiden johdosta, joita hallissa suoritettiin ja joiden päätyttyä hallin

eteläpää tulee toistaiseksi toimimaan liikennelaitoksen linja-autojen sisäsäilytyspaikkana uuden palloiluhallin tullessa sijoitettavaksi hallin keskikohdalle poikittain välilattian päälle.

Soutustadionin soutuallasta käytettiin vuoden aikana 1 804 vuoroa ja melonta-allasta n. 1 000 vuoroa. Kesällä oli kilpailutoimintaa sekä soudussa (mm. Suomen Suurkisojen soutukilpailut) että melonnassa. Lisäksi järjestettiin lukuisia yhteislaulutilaisuuksia, virsilauluiltoja, juhannusjuhla ym. Venevajat olivat edelleen vuokrattuina viidelle soutuseuralle. Soutustadionin läheisyydessä sijaitseva kahvila Regatta tarjoilualueineen siirtyi vuoden aikana lautakunnan hallintoon.

Urheilunneuvonta. Eri sisä- ja ulkoharjoituspaikoissa tapahtuneessa kunnallisessa urheilunneuvonnassa, mikä käsitti lapset, koulunuorison ja aikuiset, olivat edustettuina seuraavat liikunta- ja koulutusmuodot: hiihto, mäenlasku, taito- ja pikaluistelu, kaunoluistelu, jääkiekkoilu, kuntovoimistelu, perheenemäntien ja heidän lastensa voimistelu, kaupungin virkanaisten voimistelu, tyttöjen telinevoimistelu- ja ohjaajakerho, tyttöjen ja poikien taitovoimistelu, tyttöjen ja poikien uimahypyt, uimakoulutyö, kenttäurheilu, palloilu ja liikuntaleikit.

Neuvontatilaisuuksia, uimakoulutoimintaa lukuun ottamatta, oli yhteensä 1 006, neuvontakohteita 57, ohjaajia 51 ja osanottajia 24 626.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa kaunoluistelussa 11 radalla, osanottajia oli 2 150, jääkiekkoilussa 3 radalla, osanottajia 300, mäenlaskussa 4 mäessä, osanottajia 1 380, lapsille ja nuorisolle hiihdossa hiihtoloman aikana 8 puistossa, osanottajia 6 220. Paikallislatuja oli viitoitettu 130 km sekä näiden lisäksi kaukoretkilatu Helsingistä Pirttimäen kautta Solvallan urheiluopistoon. Molempia latuja varten painatettiin latukartat.

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi- ja kevätkautena 15. 1. — 13. 5. sekä syyskautena 15. 9. — 30. 12. tapahtui pääasiallisesti kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Neuvontaa annettiin miesten kuntovoimistelussa, osanottajia oli 2 000, perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa, osanottajia 3 000, lasten voimistelussa, osanottajia 1 500, kaupungin virkanaisten aamuvoimistelussa, osanottajia 500, tyttöjen ja heidän ohjaajiensa telinevoimistelussa, osanottajia 1 000 ja voimailussa, osanottajia 1 140.

Kesäkauden urheilunneuvonta tapahtui pojille 12:ssa neuvontakohteessa, osanottajia oli 5 695. Tyttöjen vastaavaa urheilutoimintaa ohjattiin 4:llä eri kentällä, osanottajia 2 300. Lisäksi annettiin pojille 3 kertaa viikossa, tytöille 2 kertaa viikossa ohjausta telinevoimistelussa Stadionin takana sijaitsevalla voimistelun ulkoharjoituspaikalla, osanottajia oli 808 sekä uimahypyissä Uimastadionilla ja Kumpulan uimalassa, osanottajia 373. Naisille järjestettiin kesäkuukausina voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa 2 kertaa viikossa, molemmilla kerroilla 2 peräkkäistä tuntia, osanottajia oli 1 500.

Uimakoulutoimintaa järjestettiin aikana 25. 6. — 17. 8. 17 koulutuspaikassa, joissa oli opettajia 21 ja oppilaita yhteensä 1 850. Hyvin sateinen kesä haittasi huomattavasti toiminnan tehokkuutta. Uimastadionilla vihittiin 17. 8. uimamaistereita ja kandidaatteja 562 (178 + 384). Promotiossa olivat kaupungin uimakoulujen lisäksi mukana uimaseurat HTU ja HU. Promoottorina toimi Suomen Uimaliiton puheenjohtaja Unto Palonen.

Kunnalliset harjoitussalit Stadionilla olivat vuoden aikana, kesä-, heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta, 25 viikkotuntia voimistelijain, palloilijain ja voimailijain käytössä 100 mk:n maksusta sisätoimintakaudelta harjoituskortin haltijaa kohti. Harjoituskortin käyttäjiä oli 557. Kunnalliset salit olviat 350 mk:n tuntimaksusta kevätkautena 57:n ja syyskautena 57:n eri seuran, koulun tai laitoksen käytössä yhteensä 5 377.5 t. Kunnalliset harjoitusvuorot mukaan luettuina kokonaiskäyttäjämäärä oli 58 568 henkilöä, joista miespuolisia 39 991 ja naispuolisia 18 577. Käyttörasitus kutakin salia kohden päivittäin oli 9 t. ja keskimääräinen henkilörasitus kutakin salia ja käyttötuntia kohden päivittäin 8. Valvontatehtäviä hoiti kevätkaudella 1, syyskaudella 2 vahtimestaria. Kumpulan pukusuojatiloja käytettiin sisäharjoitustiloina 538.5 t (11 vuokraajaa, 4 159 henkilöä, joista miehiä 1 405 ja naisia 2 754). Toinen pukusuoja oli vuokrattu kaupungin nuorisotoimistolle, sen käyttöluvut eivät sisälly edelliseen. Valvontatehtäviä hoiti vahtimestari.

Kansanpuistot ja uimalat

Kesä oli verraten sateinen ja kolea, minkä vuoksi kansanpuistojen ja uimaloiden käyttäjien lukumäärä laski edelliseen, poikkeuksellisen edulliseen vuoteen verraten huomatta-

vasti. Hietarannalla oli kävijöitä yhteensä n. 100 000 henkeä. Pukusuoja avattiin 31. 5. ja suljettiin 31. 8. Sitä käytti yhteensä 10 067 henkeä. Säilytysmaksut olivat ennallaan. Rannan kunnostus suoritettiin kevättalvella tavalliseen tapaan, minkä lisäksi uimasillat korjattiin ja kääntölava uusittiin. Kaupungin järjestämässä juhannusjuhlassa oli yleisöä 9 261 henkeä. Henkilökunnan lukumäärä oli 17. Ravintolaa ja uimatarpeiden vuokrausta hoiti Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin Naisjaosto.

Uimastadion avattiin 26. 5. ja suljettiin 16. 9. Uimalassa kävi kesän aikana yhteensä 220 267 henkeä, joista aikuisia 104 469, lapsia 104 308 ja alennuskortilla kävijöitä 11 490 (1 149 kpl à 10 kertaa). Pääsy- ja säilytysmaksut olivat ennallaan. Veden lämpö pidettiin altaissa n. 19—21 asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 36. Ravintola oli vuokrattuna Al Casare Oy:lle, uimatarpeiden myymälä edelleen Elannolle. Kesän aikana pidettiin Uimastadionilla mm. yksi uintimaaottelu, Suomen Uimaliiton 50-vuotisjuhlakilpailut sekä lukuisia muita kilpailuja, näytöksiä ja vesipallo-otteluita. 15. 7. hukkui eräs kuusivuotias tyttönen lasten altaaseen.

Kumpulan uimala avattiin 26. 5. ja suljettiin 16. 9. Kävijöiden lukumäärä oli yhteensä 87 162, josta aikuisia 32 046 ja lapsia 55 116. Kesän yleisöennätys saavutettiin 10. 6., jolloin uimalassa kävi 3 680 henkeä. Pääsymaksu oli aikuisilta 60 mk ja lapsilta 20 mk. Veden lämpö vaihteli n. 18:sta — 21:een asteeseen. Henkilökunnan lukumäärä oli 23. Uimalassa pidettiin kesän aikana lukuisia uinti- ja vesipallokilpailuja sekä näytöksiä.

Mustikkamaan kävijämäärä oli n. 60 000 henkeä. Liikennettä hoiti edelleen Moottorinkuljettajat Oy.

Pihlajasaaren liikenne, jota hoiti edelleen Saaristomatka Oy., aloitettiin 3. 6. kävijämäärän jäädessä kesän aikana n. 25 000 henkeen. Elokuussa rakennettiin Itäisen ja Läntisen Pihlajasaaren välille silta. Ravintola oli vuokrattuna T. Nevanderille.

Varsasaaressa kävi yhteensä n. 60 000 henkeä, joista juhannuksena n. 3 000.

Retkeily, matkailu, kotiseututyö, loma- ja vapaa-ajan vietto sekä kalastus

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi oltiin retkeilyosaston toimesta yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa järjestettiin viidet luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 32 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä 240 kuulijaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi opaskirjasen »Helsinki — Helsingfors» suomen-, ruotsin,- englannin- ja saksankielisenä 37 000 kpl:n painoksena. 16. 4.—31. 5. välisenä aikana järjestettiin opaskurssit, joilla oli yhteensä 85 osanottajaa. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta.

Retkeily. Osaston hallinnossa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 936 henkilöä. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 542 henkeä. Saunaa käytti 775 retkeilijää. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 2 106 henkeä. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 849 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 4 000 henkilöä. Kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi oli maja vuokrattuna Helsingin Opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 8 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 13 kertaa. Herttoniemen hiihtomajassa kävi n. 6 000 henkilöä. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottisuoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen toimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen sekä Pirttimäen maastossa oli edelleen käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Osaston hallinnossa olivat Lauttasaaren, Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaaren, Seurasaaren, Tullisaaren ja Varsasaaren kansanpuistot, joissa oli vuoden aikana 1 358 majaa ja 137 telttaa. Majojen kausivuokra oli 1 000 mk ja telttojen 600 mk. Lisäksi osaston hallinnossa olivat Pirttimäen, Rastilan ja Uutelan ulkoilualueet, joissa oli useampia tuhansia tilapäistelttailijoita. Rastilassa oli lisäksi 12 kaupungin omistamaa viikonloppumajaa, joista 4 kahden hengen ja 8 neljän hengen. Kaikissa kansanpuistoissa ja kaikilla ulkoilualueilla suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston toimesta myönnettiin kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin äideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundetin lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 162 ja lasten 199.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useampia, mm. Hietarannan juhannusjuhla. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 88, yhteislaulutilaisuuksia 8. Ulkoilmanäytäntöjä oli 3, joissa kävi n. 3 000 katsojaa.

Helsinki-propaganda. Em. Helsinkiä esittelevän lehtisen julkaisemisen lisäksi pyrki osaston päällikkö puhein ja esitelmin eri tilaisuuksissa, mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, lähentämään kuntalaisia ja kunnan laitoksia toisiinsa.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa oltiin jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Kalastus. Kalastuslupia myytiin 4 755 kpl, joista kertyi tuloja 1 316 700 mk (ed. v. 4 524 kpl, 1 216 250 mk). Lisäksi myytiin kalastuskarttoja 774 kpl, joista kertyi 38 700 mk (1 685 kpl, 84 250 mk).

Turontekokursseja ja -talkoita pidettiin kolmet, joissa tehtiin yhteensä 120 turoa Laajalahdelle ja Vanhankaupunginlahdelle. Lisäksi laskettiin yhteistoiminnassa seurojen kanssa turoja eri puolille kaupungin vesiä.

Osasto järjesti 23. 5. n. 70 kalamiehelle kalanviljelykurssit Veikkolan kalanviljelylaitoksella, jolloin osanottajia opastettiin kevätkutuisten kalojen viljelyksessä ja tutustuttiin laitoksen toimintaan.

17. 10. osasto järjesti esitelmä- ja selostustilaisuuden yli 100 kalamiehelle. Tilaisuudessa selostettiin kaupungin kalastusmääräyksiä sekä erilaisia kalavesien hoitotoimenpiteitä. Kalastuksenvalvoja on lisäksi vuoden aikana pitänyt 20 esitelmää ja selostusta eri seurojen ja järjestöjen tilaisuuksissa. Pallokentällä järjestettiin 16. 9. uistimen pituus- ja tarkkuusheittokilpailut. Osanottajia oli 70.

Edellisten vuosien tapaan istutettiin kaupungin vesiin 300 000 hauenpoikasta. Tästä määrästä kaupunki hankki 170 000, kalastusseurojen hankkiessa loput pääasiassa kaupungin myöntämien avustusten turvin.

Vuoden aikana tarkastettiin yhteistoiminnassa poliisi- ja merivartiolaitoksen kanssa 250 venekunnan tai kalamiehen kalastusluvat. Tarkastuksen perusteella asetettiin 15 henkilöä syytteeseen luvattomasta kalastuksesta ja takavarikoitiin useita kymmeniä luvattomia pyydyksiä.

Laajalahdella ja Seurasaaren selällä suoritettiin 16. 3. ja 23. 5. kalavesitutkimuksia, jotka kohdistuivat lähinnä veden happitilanteen ja likaantumisen selvittämiseen.

Osasto toimi kertomusvuoden aikana kiinteässä yhteistoiminnassa kaupungin alueella olevien kalastusseurojen kanssa, joiden yhteismäärä oli vuoden päättyessä 38.

Korkeasaaren eläintarha

Korjaukset. Näätäeläinten ns. ristikkohäkki purettiin ja siirrettiin ajanmukaistettuna toiseen paikkaan. Vesilintulammikkojen ympäristö siistittiin ja tarhat varustettiin osittain uusilla aidoilla. Lisäksi suoritettiin lukuisia pienempiä korjauksia.

Uudisrakennukset. V. 1954 aloitettu apinatalo rakennettiin sisältä valmiiksi ja varustettiin keskuslämmityksellä ja tuuletuslaitteilla. Iso, avoin ulkotarha rakennettiin myöskin valmiiksi. Uusi saunarakennus, joka paitsi saunaa käsittää pesu- ja mankelihuoneet ja keskuslämmityshuoneen sekä työväen ruokahuoneen ja kesälomasijaisten huoneet, valmistui syksyllä. Karhulinnan katsomon alle rakennettiin maksulliset WC:t ja käsienpesuhuoneet yleisölle.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjoina saatiin vuoden kuluessa seuraavat eläimet: 4 apinaa, 2 leijonaa, 2 erämaanilvestä, 4 sinikettua, 8 ahmaa, 1 supikoira, 1 kivinäätä, 1 vesikko, 2 minkkiä, 3 frettiä, 4 jänistä, 3 suomalaista hirveä, 1 wapitihirvi, 6 japanilaista hirveä, 2 poroa, 2 kääpiövuohta, 1 kameeli, 1 syyrialainen karhu, 2 amerikkalaista mustaa karhua, 7 kultafasaania, 3 Amherstfasaania, 1 loistofasaani, 3 kuningasfasaania, 4 sinistä korvafasaania, 1 magellanhanhi, 1 niilinhanhi, 67 sorsaa, 3 kurkea, 6 neitsytkurkea, 4 valkoista haikaraa, 1 maakotka, 1 kanahaukka, 3 pöllöä, 11 kuukkelia, 1 nokivaris, 10 papukaijaa, 80 varpuslintua, 5 viiriäistä ja 28 villikyyhkystä.

Lisäksi syntyi: 4 puumaa, 1 maakarhu, 20 villisikaa, 3 saksanhirveä, 1 kuusipeura, 8 poroa, 4 alppikaurista, 3 kääpiövuohta, 3 mufflonlammasta, 6 harjalammasta, 1 jakkihärkä, 2 laamaa, 3 ponia, 1 aasi, 8 jänistä, 174 kania, 11 marsua, 356 hamsteria, 2 kultafasaania, 2 hopeafasaania, 16 riikinkukkoa, 1 kyhmyjoutsen, 2 kyhmyhanhea, 6 ankkaa, 24 erilaista varpuslintua ja 12 viiriäistä.

Seuraavat eläimet myytiin tai vaihdettiin: 1 susi, 4 sinikettua, 5 ahmaa, 3 ponia, 1 suomalainen hirvi, 4 poroa, 1 harjalammas, 35 riikinkukkoa ja 2 niilinhanhea.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin: 4 apinaa, 2 sutta, 1 sakaali, 5 hopeakettua, 1 platinakettu, 1 sinikettu, 2 naalia, 1 ahma, 1 mäyrä, 1 mäntynäätä, 1 kivinäätä, 2 minkkiä, 2 karhua, 2 jänistä, 177 kania, 18 marsua, 360 hamsteria, 2 puupiikkisikaa, 3 suomalaista hirveä, 4 saksanhirveä, 2 kuusipeuraa, 1 poro, 2 alppikaurista, 4 vuohta, 1 kääpiövuohi, 1 kemssi, 3 mufflonlammasta, 4 harjalammasta, 15 lammasta, 14 villisikaa, 2 kalkkunaa, 25 kanaa, 7 riikinkukkoa, 2 hopeafasaania, 2 Amherstfasaania, 4 kuningasfasaania, 1 metsästysfasaani, 1 loistofasaani, 1 kyhmyjoutsen, 1 laulujoutsen, 1 mustajoutsen, 2 kesyhanhea, 2 niilinhanhea, 1 pelikaani, 1 pingviini, 15 ankkaa, 22 erilaista sorsaa, 2 kurkea, 1 maakotka, 4 haukkaa, 3 erilaista pöllöä, 2 korppia, 2 varista, 1 harakka, 4 kuukkelia, 1 tukaani, 12 viiriäistä, 12 papukaijaa ja 53 varpuslintua.

Tulot. Leijonalinnan pääsymaksutulot olivat 1 904 020 mk ja kävi siellä 183 130 henkilöä, joista 98 837 aikuista ja 84 293 lasta. Vastaavat luvut karhulinnan osalta olivat 3 489 595 mk ja 251 309 henkilöä, joista 148 870 aikuista ja 102 439 lasta.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti kesän aikana yhteensä 301 625 henkilöä. Korkeasaaren osuus lautan tuloista oli 1 644 500 mk. Vuokramoottoriveneet ja Korkeasaaren moottorivene kuljettivat yhteensä 21 151 henkilöä, josta Korkeasaarelle kertyi tuloja 154 730 mk.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 157 659 221 mk, josta 12 460 775 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 83 080 236 mk kansanpuistojen, 43 878 640 mk urheilulaitosten, 3 398 724 mk urheilunneuvonnan, 7 875 000 mk avustusten sekä 6 965 846 mk retkeilyn ja kalastuksen osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 44 260 934 mk, josta kansanpuistoista 14 081 354 mk, urheilulaitoksista 28 305 560 mk sekä retkeilystä, matkailusta, loma- ja vapaa-ajanvietosta sekä kalastuksesta 1 874 020 mk.

22. Väestönsuojelu

Lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana fil.maist. Victor Procopé, varapuheenjohtajana pääjoht. Pietari Salmenoja sekä jäseninä komis. Eero Huotari, toimits. Mauno Tamminen ja maj. Olavi Wiias. Varajäseninä olivat sähköasent. Petter Kurillo, varat. Gustaf Laurent ja maj. Kalle Vaarnas. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn. joht. Ruben Granqvist ja hänen siirryttyä eläkkeelle 31. 3. tekn. joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi hovioik. ausk. Väinö Heinikainen 31. 5. saakka ja siitä lähtien ev. luutn. Kosti Lyly.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 17 kertaa. Pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 241. Kirjelmiä lähetettiin 11 ja saapui 223.

Lautakunnan päätöksiin sisältyivät seuraavat asiat: väestönsuojelun radiokaluston käyttökokeilun kulujen suorittaminen (18. 6. 16 §); hälytyssireenien käynnistyslaitteiden uusiminen (9. 11. 11 §); toimiston työjärjestyksen hyväksyminen (8. 12. 11 §) sekä asiantuntija-avun palkkaaminen lääkintämateriaalitarpeen suunnittelutyöhön (19. 12. 2 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät seuraavat asiat: sodanaikaisen palontorjunnan suunnitteleminen (24. 2. 17 §); hälytyssireenien koekäynnistysten suorittaminen (21. 3. 14 §); hiekkasuodattimien tutkimuskokeilu ja niiden käyttöönotto väestönsuojien ilmastoinnissa (11. 5. 12 §, 20. 10. 20 §); kalliosuojien hoidon ja valvonnan palauttaminen väestönsuojelulautakunnalle (14. 8. 21 §); toimiston henkilökunnan palkkojen tarkistaminen (25. 9. 14 §); uudisrakennusten väestönsuojia koskevan sisäasiainministeriön v. 1954 antaman päätöksen tarkistaminen (20. 10. 19 §); Ilmalan vesisäiliön alle rakennettavien tilojen käyttö arkistotarkoituksiin (20. 10. 22 §); kalliosuojien rakentaminen työllisyystyönä (9. 11. 12 §) sekä Kätilöopiston kalliosuojakysymys (8. 12. 13 §).

Rakennusvirastolle tehtiin esitys kustannusarvion laatimisesta Senaatintorin ja Vilhovuoren kalliosuojien kunnostamiseksi (24. 2. 16 §) ja kiinteistövirastolle em. kalliosuojien kunnostamisesta (30. 5. 10 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät seuraavat asiat: kysymys ratkaisuvallan siirtämisestä eri kunnallisten hallintoelimien kesken (20. 1. 12 §); kalliosuojatilan vuokraaminen Erottajan suojasta posti- ja lennätinhallitukselle (31. 1. 10 §); tontin varaaminen Munkkiniemen sivukirjastolle (11. 5. 13 §); aloite kalliosuojien lisäämisestä ym. (8. 12. 15 §); osallistuminen kansainvälisen siviilisuojelun konferenssiin Firenzessä (19. 12. 3 §) sekä valtion virastojen kalliosuojatunnelien sijaintia kaupungin katujen alla koskeva sopimusehdotus (28. 12. 5 §).

Menot. Lautakunnan menot kertomusvuonna olivat: palkkiot 159 000 mk, tilapäiset viranhaltijat 3 547 025 mk, muut palkkamenot 77 855 mk, vuokrat 660 840 mk, valaistus 5 610 mk, siivoaminen 2 981 mk, tarverahat 89 302 mk, arvaamattomat menot 131 291 mk, hälytys- ja viestiverkosto 2 938 782 mk, eli yhteensä 7 612 686 mk.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunta. Hallinn. apul. Väinö Heinikainen oli virkavapaana 15. 3. — 31. 12. välisen ajan. Hänen viransijaisekseen valittiin 1. 6. lukien ev. luutn. Kosti Lyly. Ano-

muksesta myönnettiin ero toimentaja T. Närhelle 29. 2. sekä toimentaja R. Sohlberg'ille 31. 10. Uusiksi toimentajiksi valittiin E. Tamminen 22. 3. sekä H. Salmi 1. 11. lukien.

Väestönsuojelunohjaajan toiminta. Kertomusvuoden aikana piti väestönsuojelunohjaaja lukuisasti esitelmiä mm. reserviupseereille, sairaanhoitajille, Suomen Väestönsuojelujärjestön, Punaisen Ristin sekä ylioppilaiden järjestämillä kursseilla ym. Esitelmiin liittyi tavallisesti keskustelu. Lisäksi kuului ohjaaja jäsenenä valtioneuvoston v. 1955 asettamaan väestönsuojeluneuvottelukuntaan, joka käsitteli mm. väestönsuojelua koskevaa lainsäädäntöä, väestönsuojelun organisaatiota sekä koulutus- ja evakuointikysymyksiä ja laati ko. asioista mietinnöt.

Hallinnollinen jaosto. Kertomusvuoden aikana suoritetuista merkittävimmistä organisatoorisista töistä ja niihin liittyvistä toiminnoista mainittakoon mm. toimiston työalan kokonaishahmottelu ja lautakunnan sen mukaisesti vahvistama väestönsuojelullinen työjärjestelyluettelo, väestönsuojelullisen ensiapupalvelun yleissuunnittelu poikkeusoloja varten sekä väestönsuojelullisen investointisuunnitelman laatiminen v. 1958—1970 varten. Lautakunnalle tehtiin eräitä aloitteita väestönsuojeluvalmiuden parantamiseksi kaupungissa ja koko maassa sekä laadittiin mietintöjä kaupungin väestönsuojeluvalmiuden tehostamiseksi. Useita neuvotteluja käytiin sisäasiainministeriön, sotilasviranomaisten, kaupungin virastojen ja laitosten, toisten kuntien edustajien, kansanedustajien sekä eri järjestöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa erilaisista väestönsuojelykysymyksistä. Lisäksi annettiin neuvontaa ja opastusta väestönsuojeluasioissa sitä pyytäneille. Yhteistoiminnassa Suomen Väestönsuojelujärjestön ja ylioppilaiden kanssa osallistuttiin väestönsuojelupäivien järjestelyyn 9.—13. 11. Radiopuhelinkaluston käyttökokeilu järjestettiin aikana 19.—20. 6.

Teknillinen jaosto. Jaoston toiminta kohdistui pääasiassa talonsuojien rakennustoimintaan sekä kalliosuojien kunnon toteamiseen. Talonsuojien rakentamistoimintaan jouduttiin edelleenkin osallistumaan suunnitteluvaiheessa neuvottelevana osana, myöhemmin piirustusten tarkastajana, työmailla opastajana ja usein suojien hyväksyjänäkin. Seuraavasta taulukosta ilmenee talonsuojien lisääntyminen, samoin suojien sijainti, niihin mahtuvien henkilöiden lukumäärä ym.

Suojien sijaintialue	Ennen v. 1955		V. 1955		V. 1956		Yhteensä		Suojiin mahtuu henkilöä
	Luku	Pinta-ala, m²	Luku	Pinta-ala, m²	Luku	Pinta-ala, m²	Luku	Pinta-ala, m²	
Pitäjänmäki	—	—	2	225	4	234	6	459	790
Maunula	—	—	2	117	3	119	5	236	405
Oulunkylä	—	—	1	26	7	193	8	219	365
Käpylä	—	—	1	37	2	53	3	90	155
Lauttasaari	—	—	16	724	10	173	26	897	1 550
Ruskeasuo	—	—	2	15	2	34	4	49	85
Haaga	—	—	31	1 242	15	88	46	1 330	2 300
Länsi-Herttoniemi	2	361	59	2 218	8	360	39	1 847	3 190
Itä-Herttoniemi	—	—			12	557	42	1 649	2 840
Munkkiniemi	—	—	15	467	35	1 444	50	1 911	3 300
Kantakaupunki									
eteläosa	5	484	12	1 034	18	1 470	25	2 178	3 780
länsiosa	1	50			3	123	5	253	435
itäosa	3	191			27	1 845	39	2 766	4 770
Yhteensä	11	1 086	141	6 105	146	6 693	298	13 884	23 965

Kalliosuojissa oli, muuhun käyttöön varattuja tiloja lukuun ottamatta, suojatilaa yhteensä 2 450 m² eli 4 220 henkilölle. Väestönsuojatilojen kokonaismäärä oli 16 334 m² ja niihin mahtuvien henkilöiden lukumäärä yhteensä 28 185.

Talonsuojia koskevan sisäasiainministeriön päätöksen tarkistamiseksi teki jaosto muutamia ehdotuksia, kuten hiekkasuodattimen käytäntöönotto, yhteisten kalliosuojien tekeminen ja talonsuojista luopuminen ja työpaikkojen suojatarpeen uudelleen määrittely. Mikään näistä ei johtanut ratkaisuun. Kaupungin kalliosuojien kunnon kohentamiseksi tehtiin kaksi kustannusarviota, jotka lähetettiin rakennusviraston talo-osastolle. Suojien varavoimalaitteiden osalta, jotka olivatkin sellaisenaan käyttökelvottomia, johti ehdotus tulokseen.

Ulkohälyttimistä saatiin kaikki vaihtovirtahälyttimet kuntoon vuoden loppuun mennessä. Tasavirran poistamisen takia koko kaupunkialueelta ryhdyttiin myöskin tasavirtahälyttimien muuttamiseen vaihtovirtahälyttimiksi ja saatiin määräraha 20 hälyttimen kunnostamiseksi v:n 1957 aikana. Koehälytyksiä suoritettiin 15. 4. alkaen joka kuukauden 15 p:nä. Kokeissa todettiin, että käynnistyskoskettimet toimivat epävarmasti ja ne uusittiin suurelta osalta. Varmemman käyntimerkin antavan katkaisimen suunnittelu jäi v:een 1957.

23. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana maatalousneuvos Sven Österberg sekä jäseninä toimitsija Unto Ailio, ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl, toiminnanjoht. Niilo Korpela ja lasinleikkaaja Kauno Reijonen. Varapuheenjohtajana oli maatal. tekn. Teuvo Haaksi sekä varajäseninä maatal. neuvos Uno Forss, os.hoit. Tauno Hietanen, järj. siht. Matti Mutikainen ja esimies Leo Oksanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiint. joht. Juho Kivistö. Sihteerinä toimi varat. Eino Kihlberg.

Lautakunnalla oli 22 kokousta, joiden pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 170.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna juuri ollut lukuun ottamatta asuttamislainojen siirtoa varten sekä eräissä muissa tarkoituksissa annettavia lausuntoja sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön tai oli sellaiseen henkilöön verrattavissa. Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisina uskottuina miehinä olivat lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämistä sekä maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta keskittyi pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisessa eräissä tapauksissa annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen mukaisesti lautakunta valvoi mainitussa laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asutustiloilla ja -tonteilla, siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuun ottamatta. Mainituista tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli lukuisia ko. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta sekä rajoitusten poistamista koskevia asioita.

Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli edelleen varat. Eino Kihlberg. Muu henkilökunta käsitti lainopillisen apulaisen, kaksi rakennusmestaria ja kolme toimistoapulaista.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat tärkeimpiä kaupungin alueella olevien asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön ja lainaehtojen noudattamisen valvonta, hallintasopimuksien siirrot, niiden lakkauttamistoimenpiteet sekä hallintasopimusasuntotonttien myynti ym. Edelleen asutustoimistossa suoritettiin maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden suunnittelu, perustaminen ja osakkaiden sijoittaminen niihin sekä lainoitusten järjestely. Periaatteelliset tai muut tärkeät asiat, joista toimisto ei voinut lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutuslautakunta.

Omakotirakennustoiminta kaupungin alueella olevilla maanhankintalainsäädännön mukaisilla tonteilla oli edelleen suhteellisen vilkasta. Vuoden aikana valmistui 79 asuinrakennusta, kuutiotilavuudeltaan 40 048 m³, jotka sisälsivät 93 huoneistoa ja 505 asuinhuonetta. Rakennusten rahoitukseen myönnettiin kertomusvuoden aikana valtion varoista ns. rahoituslain mukaisia asuttamislainoja keskimäärin 650 000 mk rakennusta kohti eli yhteensä n. 51 mmk, kokonaiskustannusten noustessa n. 1.7 mmk:n mukaan rakennusta kohti laskettuna n. 135 mmk:aan. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille

186 kpl. Rakennussuunnitelmia hyväksyttiin 74, laadittiin 82 lopullista ja 133 lisäkustannusarviota sekä annettiin 207 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueella muodostettuja maanhankintalain mukaisia asuntotontteja oli 31. 12. yhteensä 2 699 kpl.

Rakennustilanne tonteilla oli sanottuna ajankohtana seuraava:

	Hallintasopimuksella saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	494	47	656	39	1 150	42
Rakenteilla	142	14	316	19	458	17
Rakentamatta	410	32	681	42	1 091	41
Yhteensä	1 046	100	1 653	100	2 699	100

Rakennustarkastuksia suoritettiin toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla kertomusvuonna 680, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 25 ja hallintasopimuksien siirrosta johtuneita arviointeja 15 sekä 55 hallintasopimustonttien myynnin yhteydessä tehtyä tarkastusta.

Kertomusvuoden aikana muodostettiin ja luovutettiin maansaajien hallintaan 163 uutta asuntohallintasopimustonttia.

Hallintasopimustonttien myynti asukkaille jatkui edelleen kertomusvuoden aikana. Vuoden loppuun mennessä oli tehty kaikkiaan 645 myyntiesitystä, joista 610 tontin kauppakirjat allekirjoitettiin. Suurin osa myydyistä tonteista oli valmiiksi rakennettuja.

Kerrostalotoiminta. Kertomusvuoden alussa oli Helsingin kaupungissa vielä n. 1 500 maanhankintalain mukaista tyydyttämätöntä maansaajaa. Kun mahdollisuudet maan luovuttamiseen olivat rajoitetut ja suuri osa maansaajista mieluummin halusi osakehuoneiston kuin tontin, jatkettiin maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa ja kertomusvuonna pantiin alulle 9 kerrostalon rakentaminen. Näistä oli 6 Pohjois-Munkkiniemessä, 2 Oulunkylässä ja 1 Herttoniemessä. Ohjelma käsitti 419 asuinhuoneistoa. Rakennusten valmistuminen siirtyi v:n 1957 puolelle. Kaikki rakennusyritykset olivat asunto-osakeyhtiöitä.

Rakennusten pääurakoitsijoina olivat Rakennus- ja insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy., Rakennustoimisto Arcus Oy. ja Rakennustoimisto Juho L. Aalto sekä suunnittelijoina arkkitehdit Kaija ja Heikki Sirén, Paavo Korhonen ja Markus Tavio.

Rakennusyristysten rahoitus oli vastaavasti sama kuin edellisinäkin vuosina, lukuun ottamatta Pohjois-Munkkiniemeen ja Oulunkylään rakennettavia kerrostaloja, joiden toissijaiset lainat olivat: kaupungilta 25 % ja valtiolta 40 % kokonaiskustannuksista.

V:n 1956 maanhankintalain mukainen kerrostalorakennusohjelma:

Asunto Oy.	Rakennusten lukum.	Huoneistojen lukum.	Kokonaistilavuus m³	Asuntojen lattiapinta-ala, m²	Alustavat kokonaiskustannukset mk
Lumikintie 7	1	64	17 053	3 700	155 570 000
Ulvilantie 27	6	235	60 000	13 065	580 000 000
Pikalähetintie 14 ja 18	2	120	27 400	6 200	240 000 000
Yhteensä	9	419	104 453	22 965	975 570 000

V:sta 1951 alkaen v:n 1956 loppuun mennessä oli kaupungin lainoituksen tuella rakennettu tai rakenteilla kaikkiaan 42 rakennusta, jotka sisälsivät 1 455 asuinhuoneistoa. Seuraavasta selviävät eri vuosien rakennusohjelmat:

Rakennusvuosi	Rakennusten lukum.	Huoneistojen lukum.	Tilavuus m³	Asuntojen lattiapinta-ala, m²	Kokonaiskustannukset mk
1951	4	152	39 650	7 900	389 033 000
1952	8	176	46 000	9 359	454 585 000
1953	8	181	44 175	8 750	426 783 000
1954	6	234	55 300	11 730	471 568 000
1955	7	293	72 437	16 014	593 604 000
1956	9	419	104 453	22 965	975 570 000
Yhteensä	42	1 455	362 015	76 718	3 311 143 000

Kaupungin varojen käyttö maanhankintalain mukaisten kerrostalojen lainoitukseen 31. 12. 1956 mennessä:

Vuosi	Ensisijaiset lainat, mk	Toissijaiset lainat, mk	Osakkaille osakkeiden merkitsemiseen myönnetyt lainat, mk	Yhteensä mk
1951	48 555 750	124 407 750	—	172 963 500
1952	56 823 125	147 740 125	—	204 563 250
1953	21 339 188	138 704 725	36 780 000	196 823 913
1954	23 577 735	153 259 890	39 056 500	215 894 125
1955	30 452 050	197 938 325	51 573 100	279 963 475
1956	2 000 000	114 360 250	46 152 000	162 512 250
Yhteensä	182 747 848	876 411 065	173 561 600	1 232 720 513

Asutuslautakunta maksatti asunto-osakeyhtiöiden lainoitukseen kaupungin varoista myönnettävät lainoitusosuudet sikäli kuin rakennusvaiheet edistyivät. Valtion lainoja hoitavana rahalaitoksena oli Suomen Hypoteekkiyhdistys.

Kertomusvuoden lopussa oli Helsingissä vielä 1 044 tyydyttämätöntä maansaajaa, joista kaupungissa asuvia 1 017. Tämän vuoksi lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettaisiin edelleen v. 1957.

Asutustoimistosta lähetettiin kertomusvuonna kirjelmiä yhteensä 2 031 ja sinne saapui 661 kirjettä.

Menot. Lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli 58 000 ja sihteerin palkkio 72 000 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 220 600 mk:aan. Asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot olivat 4 749 730 mk ja muut menot 668 227 mk eli yhteensä 5 627 807 mk.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan korvaa valtio asutustoimiston menot kaupungille vuosittain jälkikäteen. Tähän mennessä on valtio korvannut kaupungille asutustoimiston kulut kokonaisuudessaan.

24. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1956 oli seuraava: fil. maist. Margit Borg-Sundman, siht. Allan Kaspio, ins. Felix Kreander, katuläh. työntek. Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, hallimest. Antero Saarinen, tal.hoit. Voitto Saarinen, leht. Hilja Vilkemaa ja past. Martti Voipio. Kaupunginhallituksen edustajana oli rva Hellä Meltti. Puheenjohtajakseen lautakunta valitsi past. Voipion, varapuheenjohtajaksi hallimest. Saarisen sekä sihteeriksi tarkast. Merilinnan (18. 1. 5, 6, 25 §).

Lautakunnalla oli yhteensä 19 kokousta ja näiden pöytäkirjoissa kaikkiaan 264 pykälää.

Lautakunnan toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 297 ja lähteneiden 5 953.

Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: lautakunnan toimiston laatiman kertomusvuoden työohjelman hyväksyminen (18. 1. 13 §) ja kertomusvuoden kurssiohjelmaa (10. 2. 40 §), raittiusjärjestöjen välisten kilpailujen järjestämistä (10. 2. 42 §), syystoimintakauden raittiusmainontaa (19. 6. 149 §), raittiusviikon ohjelmalehtisen painattamista (31. 8. 159 §), mainitun viikon aikana kansakoululaisille järjestettävää kirjoituskilpailua (31. 8. 161 §) sekä nuoriso- ja urheilujärjestöjen kerhoiltakilpailuja (14. 9. 179 §) koskevien toimiston ehdotusten hyväksyminen;

ohjelmapalvelun määrärahasta päätettiin kertomusvuoden aikana käyttää 50 000 mk tilapäisten tanhun-, laulun-, askartelun- ym. ohjaajien palkkaamiseen raittiusjärjestöille (18. 1. 15 §);

kaikilta v. 1955 raittiusmäärärahoista avustusta saaneilta järjestöiltä päätettiin pyytää yksityiskohtainen selostus ko. varojen käytöstä (18. 1. 16 §);

toimistoon päätettiin hankkia Bell & Howell -merkkinen kaitaelokuvakone (10. 2. 41 §);

toimiston esitys Työväen Raittiuspäivän viettämisestä 8. 4. hyväksyttiin (2. 3. 55 §);

Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua päätettiin tilata 2 500 vuosikertaa lähetettäväksi Helsingissä yliopistossa ja korkeakouluissa opiskeleville (6. 4. 84 §);

järjestöjen ohjelmapalveluun käytettäväksi päätettiin painattaa 2 000 kpl runokokoelmaa, joka käsitti v:n 1955 raittiusrunokilpailussa palkittuja ja lunastettuja runoja ja josta Helsingin osuus olisi 1 000, Turun ja Tampereen 1 000 kpl (6. 4. 89 §), samoin ohjelmapalvelua varten päätettiin hankkia 150 kpl Nuorten juhla -nimistä vuorokeskustelukokoelmaa (21. 12. 256 §);

lautakunnan toimintakertomus v:lta 1955 hyväksyttiin (20. 4. 99 §);

päätettiin myöntää 15 000 mk:n suuruinen määräraha ruotsinkielisissä kansakouluissa suoritettujen raittiuskilpakirjoitusten palkintoja varten (4. 5. 111 §), 20 000 mk raittiuslautakuntien neuvottelukokouksen illanvieton ohjelmakuluihin (31. 8. 160 §), 20 000 mk Naisten Raittiuskeskukselle raittiuskurssin esitelmäkuluja varten (31. 8. 164 §) sekä 15 000 mk Kansalaisjärjestöjen Raittiustoiminnan Keskusliitolle kaupungin kansakoulunopettajille järjestettävän tuoremehukurssin esitelmämenoihin (28. 9. 190 §); 175 000 mk:n suuruinen raittiustilanteen tutkimusmääräraha päätettiin käyttää kaupungin vapaa-ajanviettokomitean menoihin v. 1956—1957 (21. 12. 257 §);

Suomen Raittiusjärjestöjen Liittoa pyydettiin ryhtymään toimenpiteisiin raittiuslaulun tai -marssin aikaansaamiseksi (25. 5. 125 §);

yhdessä Turun ja Tampereen raittiuslautakuntien kanssa päätettiin valmistaa lyhytfilmi, jonka kustannuksista Helsingin raittiuslautakunnan osuus olisi 80 000 mk (25. 5. 126 §); samoin päätettiin yhteisesti em. lautakuntien kanssa julistaa kilpailu lapsille ja nuorille tarkoitettujen raittiusaiheisten lyhytelokuvien käsikirjoitusten aikaansaamiseksi, kustannuksista tulisi Helsingin osuudeksi 90 000 mk (21. 12. 258 §);

anniskeluravintoloiden vastuunalaisille hoitajille ym. päätettiin järjestää neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltäisiin alkoholittomien juomien tarjonnan lisäämistä ko. ravintoloissa (31. 8. 163 §);

kaupungissa toimivien raittiusyhdistysten huoneistokysymyksen tutkimista varten päätettiin asettaa toimikunta, johon valittaisiin lautakunnan, toimiston ja jokaisen kolmen raittiuspiirin edustajat (16. 11. 232 §).

Lisäksi annettiin toimiston tehtäväksi lähettää Alkoholiliikkeelle ja HOK:n johtokunnalle kirjelmät, joissa ehdotettiin eräitä toimenpiteitä anniskelusta annetun asetuksen noudattamisen tehostamiseksi, tiedoitustilaisuuden järjestämistä ylioppilaskuntien ja osakuntien kuraattoreille ja isännille sekä näiden järjestöjen ravintoloiden vastuunalaisille hoitajille, alkoholittomien hedelmäjuomien käytön lisäämistä ym. (5. 6. 138 §, 19. 6. 147 §, 12. 10. 206 §). Liike- ja teollisuuslaitoksille päätettiin lähettää kirjelmä, jossa kehotettaisiin kiinnittämään huomiota henkilökunnalle järjestettävien pikkujoulutilaisuuksien raitishenkiseen viettoon (12. 10. 203 §).

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle esityksiä asioista, joista mainittakoon mm. seuraavat: vahtimestarin palkkaaminen toimistoon (27. 1. 27 §); avustuksen myöntäminen Helsingin Marttayhdistykselle raittiusjuomien käyttöä edistävää kurssitoimintaa varten ja Koiton Nuorisokuorolle konserttimatkan tappion peittämiseen (10. 2. 38 §, 2. 3. 57 §); viranhaltijain lähettäminen opintopäiville tai kursseille (6. 4. 85 §, 5. 6. 137 §); vapaa-ajanviettokomitean täydentäminen kahdella raittiuslautakunnan edustajalla (20. 4. 123 §); alkoholittomien juomien tarjonnan lisäämistä anniskeluravintoloissa tarkoittavan neuvottelutilaisuuden pitäminen Kaupunginkellarissa 15. 10. (31. 8. 163 §); erään tilin ylittämisoikeuden saaminen (14. 9. 176 §); lautakunnan esitelmäpalkkioiden korottaminen (12. 10. 204 §) sekä Kaupunginkellarin luovuttaminen Toivonliiton opettajien neuvottelutilaisuutta varten (31. 10. 217 §).

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: lisäselvityksen antaminen lautakunnan alistetusta päätöksestä, joka koski IOGT Alli Tryggs Minne ja Tyttönormaalilyseon Raittiusseura -nimisille järjestöille laskuja vastaan myönnettyjä varoja (18. 1. 11 §); tehtävien siirtäminen kaupungin eri hallintoelimien kesken (27. 1. 26 §); 1 497 850 mk:n siirtäminen toivonliittotyöhön varatusta määrärahasta suomenkielisten kansakoulujen käyttöön (10. 2. 45 §); anniskeluoikeuksien myöntämistä tai muuttamista koskevat anomukset (2. 3. 53 §, 19. 6. 148, 177 §); yhdistysten ja järjestöjen avustusanomukset (2. 3. 60 §, 4. 5. 113 §, 25. 5. 124 §, 5. 6. 136 §, 14. 9. 178 §, 12. 10. 201 §, 21. 12. 255 §); kaupunginhallituksen käytettävissä olevan raittiustyön tukemiseen varatun määrärahan jakaminen (20. 4. 100 §); järjestelytoimiston laatimat kaupungin lauta- ja johtokuntien sekä virastojen tunnusehdotukset (14. 9. 180 §); viranhaltijain koulutuskysymys (12. 10. 202 §) sekä Kaisaniemenkatu 7:ssä sijaitsevan väkijuojamyymälän muuttaminen Etel. Esplanaadikatu 22:een ja Kaisaniemenkadun myymälän muuttaminen yksinomaan olutmyymäläksi (31. 10. 212 §).

Lautakunnan toimisto ja henkilökunta. Henkilökuntaan kuuluivat seuraavat viranhaltijat: neuvoja Mauno Merilinna, raittiustyön ohjaaja fil. maist. Kerttu Varjo, toim. apul. Ines Viitasalo sekä ruotsinkielisen raittiustyön ohjaaja Nils Lindholm, joka valittiin virkaansa 7. 12. 1955.

Teknillinen välineistö. Toimiston käytössä oli kolme äänielokuvakonetta: Ampro Stylist -merkkinen, Tesla-merkkinen sekä Bell & Howell -merkkinen kaitaelokuvakone, Grundig-merkkinen magnetofoni, Dimafon-Universal -merkkinen sanelukone, Major-merkkinen rainakone, telineellä varustettu elokuvavalkokangas, 64 kpl kaitafilmejä, joista 32 raittiusaiheisia, 15 muita eriaiheisia ja 17 piirrettyjä ja 32 kpl rainoja.

Järjestely- ja neuvontatyö. Pääkaupungin raittius- ja muiden järjestöjen tilaisuuksissa ja kouluissa suorittivat virkailijat yhteensä 244 (47) ohjauskäyntiä. Puheita, alustuksia ja esitelmiä pidettiin lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta kaikkiaan 127 (93). Lisäksi järjestettiin seuraavat kilpailut: raittiusjärjestöille jatkuva viisiottelu (pöytätennis, korona, fortuna, tikka ja kirppupelit), johon osallistui 20 järjestöä; nuoriso- ja urheilujärjestöille

raittiusviikon kerhokokouskilpailu, johon osallistui 29 eri kerhoa; kansakouluille raittiusviikon kirjoituskilpailu, aiheena »Raittiusviikko sadan vuoden kuluttua», osanottajia 98 kansakoululuokkaa 28 helsinkiläisestä kansakoulusta; mainosjulisteiden suunnittelukilpailu yhdessä Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton kanssa, osanottajia 800, 13 oppikoulusta; Suomen Opettajain Raittiusliiton järjestämien kansakoululaisten raittiuskilpakirjoitusten osanottajille annettiin erikoispalkintoina 209 arvokasta kirjaa.

Kursseja lautakunta järjesti seuraavasti: kaksi suomenkielistä ja kaksi ruotsinkielistä nuorisotyön ohjauskurssia, raittiustyön ohjauskurssi ja kaksi teknillisten välineiden käytön opastuskurssia sekä Helsingin Kaksoisyhteislyseon Raittiusseuran piirissä kerhonjohtajakurssi.

Lautakunnan 18. 1. tekemän päätöksen mukaan hankittiin ja palkattiin erikoisohjaajia niitä haluaville raittiusjärjestöille.

Järjestöille lähetettiin lisäksi ohjelma-apua, kuten kokoelma v:n 1955 runokilpailussa palkittuja ja lunastettuja runoja sekä monistettua alustus- ja muuta ohjelma-aineistoa.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta antoi taloudellista tukea järjestöjen ohjelmaryhmille, jotka järjestivät valistus- ja ohjelmatilaisuuksia esikaupunkialueella ja joukkoosastoissa sekä lähetti luennoitsijoita ja alustajia vankiloihin ja huoltolaitoksiin.

Lautakunnan kansantanhu- ja näyttämöpukuvarastosta tehtiin vuoden aikana 362 (250) lainausta.

Oppikoulujen raittiustutkintoja varten lautakunta hankki oppikirjoja eri oppikouluihin näiden tilauksesta 120 700 (123 360) mk:n arvosta.

Raittiuslehtiä jaettiin lautakunnan kustannuksella kansakoulujen VI luokkien oppilaille. Siten Eosta, Joka Poikaa, Koittoa, Nuorten Päivää ja Sarastusta tilattiin oppilaiden oman toivomuksen mukaan yhteensä 1 742 (1 585) vuosikertaa. Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähteä yhteensä 1 059 (1 139) vuosikertaa ja Helsingin Yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua 2 500 (3 000) kpl. Keväällä jaettiin suomenkielisille ylioppilaskokelaille Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimittamaa Valkolakki-nimistä julkaisua sekä ruotsinkielisille ylioppilaskokelaille Finlands Svenska Nykterhetsförbund -nimisen yhdistyksen julkaisemaa Hembygdenlehteä 115 vuosikertaa.

Vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin levitettiin lisäksi eri raittiuslehtiä 1 066 (980) vuosikertaa.

Tiedotus- ja neuvottelutilaisuuksia järjestettiin lautakunnan toimiston toimesta neljä, joista yksi yhteistyössä helsinkiläisten raittiuspiirijärjestöjen kanssa.

Lautakunnan käytössä olevia elokuvakoneita käytettiin vuoden kuluessa 449 (260) kertaa ja elokuvalainauksia oli yhteensä 2 808 (1 575). Näistä oli raittiusfilmilainauksia 928 (486), muita opetusfilmejä 741 (336) ja piirrettyjä 1 139 (753). Rainakonetta lainattiin 78 (38) ja rainoja 312 (191) kertaa.

Raittiusviikon järjestelyistä Helsingissä vastasi järjestöjen asettama raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat toimiston virkailijat. Sen toimesta järjestettiin 28. 10. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhla, 6. 11. Helsingin Työväenyhdistyksen juhlasalissa nuorisojuhla sekä 4. 11. Balderin juhlasalissa ruotsinkielinen nuorisojuhla.

Toimiston saamien tietojen mukaan järjestettiin raittiusviikon aikana järjestöjen ja koulujen toimesta 58 (52) muuta tilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 21 270 (13 175) henkeä.

Raittiusviikon mainostamiseksi pidettiin 25. 10. sanomalehdille tiedotustilaisuus, jossa esiteltiin raittiusviikon ohjelmaa. Lisäksi jaettiin pääkirjoitusaineistoa lehdille. Lautakunnan toimesta painatettiin 15 000 kpl raittiusviikon ohjelmalehtisiä, jotka jaettiin kansakoulujen kautta koteihin. Oy. Ulkomainonnan välityksellä kiinnitettiin viikon ajaksi mainospilareihin ja -tauluihin 350 kpl raittiusviikon yleismainosta, jota käytettiin kahden kuukauden ajan mainoksena myös raitiovaunuissa ja kaupungin linja-autoissa. Samoin järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen Raittiuspäivää vietettiin 8. 4. Tällöin järjestettiin Työväenyhdistyksen talon juhlasalissa tilaisuus, jonka pääsyliput jaettiin eri työpaikoille. Ohjelmassa oli, musiikkiohjelman lisäksi, järjestöjen ohjelmaryhmien esityksiä. Puhujina toimivat kansanedust. Tyyne Paasivuori ja tal. hoit. Leo Kaspio. Juhlassa oli läsnä noin 400 henkeä.

Työväen Raittiuspäiväksi julkaistua »Alkoholi hävittää vastuun» - nimistä julistetta

hankittiin 200 kpl ja levitettiin työpaikoille. Lisäksi valmistettiin 20 kpl päivän mainontaan liittyviä elokuvamainoksia, joita esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa maalis-huhtikuulla kahden viikon ajan.

Menot. Kertomusvuoden talousarvioon oli merkitty raittiuslautakunnan käytettäväksi 5 637 340 mk. Uuden viranhaltijan palkkaamisesta sekä yleisestä palkkojen ja hintojen kohoamisesta aiheutuneiden lisämenojen johdosta korotettiin määräraha 6 503 000 mk:aan, josta vuoden loppuun mennessä käytettiin 6 076 813 mk. Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.

25. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana varat. Inkeri Sahlan, varapuheenjohtajana toimitt. Erkki Wiksten sekä jäseninä fil.maist. Henry Backman, sähköasent. Tenho Hovi, lainop.yliopp. Orvo Kontio, past. Axel Palmgren, työntekijä Juho Pääkkönen, toimits. Mauri Reutsalo ja valt.kand. Juha Rihtniemi.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli op. ja sair.as.joht. Eino Uski, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansak. tarkast. Aarne Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen edustajana kansak.joht. Torsten Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana fil.maist. Kaarlo Helasvuo.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 12 kokousta; pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 106.

Kirjeitä saapui kaikkiaan 1 476 ja lähetettiin 11 873. Kiertokirjeitä lähetettiin 14.

Lautakunnan tärkeimmät päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. v:n 1955 toimintakertomuksen hyväksyminen (2. 5. 41 §); kahden lautakunnan edustajan ja nuorisotoimiston edustajan valitseminen vapaa-ajanviettokomiteaan (2. 5. 43 §); jaoston asettaminen tutkimaan lautakunnan lähivuosien sijoitusohjelmaa sekä puheenjohtajan ja jäsenten valitseminen siihen (2. 10. 74 §) sekä ainekirjoituskilpailun julistaminen suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen yläluokkien ja keskikoulun viimeisten luokkien oppilaille (2. 10. 75 §).

Esitykset. Lautakunnan tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: lautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1957 (30. 5. 55 §); luento- ja harjoitustuntipalkkojen korottaminen 1. 9. alkaen (4. 9. 64 §); kerhohuoneiston varaaminen Pohjois-Herttoniemestä (2. 10. 80 §); huoneiston varaaminen Otavantie 3:sta lautakunnan käyttöön (23. 10. 88 §) sekä investointijaoston ehdotus lautakunnan sijoituskohteista v. 1958—1963 (4. 12. 104 §).

Lausunnot. Lautakunnan antamista lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: Bengtsårin saaren hallinta ja käyttö (7. 2. 15 §); yksinäisten nuorten asuntokysymysten järjestely (7. 2. 16 §); eräiden partiojärjestöjen anomukset avustuksen saamiseksi retkeilymajan tai kerhohuoneiston rakentamista varten (20. 3. 35 §, 4. 9. 66 §, 13. 11. 94 §); kertomusvuoden nuorisomäärärahojen jakaminen (2. 5. 44 §, 2. 10. 79 §); määrärahan merkitseminen v:n 1957 talousarvioon Vallilan nuorisotalon rakentamista varten (4. 9. 62 §); Vallisaaren Nuorisoseuran anomus kerhotilojen saamisesta (4. 9. 63 §) sekä elokuvakoneiden ym. välineiden lainauksen keskittäminen nuorisotoimistoon (4. 12. 102 §).

Nuorisotoimiston viranhaltijat. Lautakunta valitsi nuorisotoimistoon 11. palkkaluokan toimistoapulaiseksi Ritva Kalliomäen 1. 4. alkaen. Toimistosta erosi 28. 2. lukien toim. apul. Margaretha Hillerström.

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Seuraavat luvut osoittavat lainavaraston käyttöä:

Lainattuja välineitä	Varastossa v. 1955	Varastossa v. 1956	Lainauskertoja v. 1955	Lainauskertoja v. 1956
Telttoja	218	353	860	830
Kenttäkeittiöitä	10	22	32	61
Keittiövälineitä	895	827	1 498	1 187
Työkaluja	89	91	224	181
Teknillisiä välineitä	40	36	1 659	2 160
Äänilevyjä	552	574	2 773	2 365
Muita välineitä	220	245	456	723
Yhteensä	2 024	2 148	7 502	7 507

Uudishankintoja tehtiin seuraavasti: 10 kpl kahden hengen Himalajatelttaa, 35 kpl kuuden hengen ja 6 kpl neljän hengen Nigertelttaa, 25 kpl kymmenen hengen englantilaista sotilastelttaa, kaksi magnetofonia, 12 Alfa Laval -merkkistä keitintä, levysoitin sekä B & H -merkkinen elokuvakone.

Kerhohuoneistot. Kerhohuoneet olivat edelleen ahkerassa käytössä. Useimmissa kokoontumispaikoissa oli illat jaettu kahteen käyttövuoroon, joten huoneiden kysyntä pystyttiin suunnilleen tyydyttämään. Kaikki anojat eivät kuitenkaan voineet saada huonetta juuri haluamastaan kerhokeskuksesta. Huoneistoja pyrittiin käyttämään myös päivisin ja niissä toimikin mm. kansakouluja ym.

Kertomusvuoden aikana aloittivat toimintansa Töölön, Itä-Herttoniemen ja Lauttasaaren kerhokeskukset.

Intiankadun kerhokeskuksessa olivat kerhohuoneet koko illan saman käyttäjän hallussa. Kahta huonetta käytettiin kerhohuoneena ja kolmatta askarteluun. Huoneita käytti 4 eri järjestöä yhteensä 360 tuntia.

Karhulinnan kerhokeskuksen huoneistossa toimi päivisin lastentarha. Kerhohuoneita käytti 11 järjestöä tai yhdistystä ja käyttötunteja oli kaikkiaan 1 793.

Kumpulan kerhokeskuksessa rajoitti kerhohuoneiden pienuus sekä kylmyys talvella osittain kerhotoimintaa. Huoneiden käyttäjinä oli 5 järjestöä yhteensä 450 tuntia.

Malmin kerhokeskuksen molemmat pienet kerhohuoneet olivat samanaikaisesti yhden käyttäjän hallussa. Siellä toimineita järjestöjä oli 5 ja käyttötunteja yhteensä 332.

Maunulan kerhokeskuksen kahta huonetta ei myöskään voitu samanaikaisesti luovuttaa kahdelle eri järjestölle. Huoneisto oli 5 järjestön käytössä yhteensä 810 tuntia.

Päijänteentien kerhokeskuksessa oli toiminta kevätkaudella hyvin vilkasta, mutta syksyllä jättivät monet kerhot vuoronsa uusimatta, joka lienee johtunut uusien toimintatilojen valmistumisesta. Kerhohuoneita käytti 8 eri järjestöä yhteensä 1 163 tuntia.

Ruskeasuon kerhokeskuksen yksi huone oli 3 järjestön käytössä yhteensä 204 tuntia. Kaikki vuorot olivat varattuja.

Siltasaaren kerhokeskuksessa jäi, huoneiston epäedullisen sijainnin johdosta, joitakin myöhäisempiä vuoroja vapaiksi. Käyttötunteja oli kaikkiaan 1 546 ja huoneistossa toimi yhteensä 24 eri järjestöä.

Stadionin kerhokeskuksessa jouduttiin pöytätennissalin ja laboratorion käyttövuoroja jonottamaan. Pöytätennissali oli 20 järjestön käytössä yhteensä 850 tuntia ja valokuvauslaboratorio 11 järjestön käytössä yhteensä 658 tuntia. Kerhohuoneet olivat 17 eri järjestön käytössä kaikkiaan 860 tuntia. Luentosalia vuokrattiin, mikäli lautakunnan omalta toiminnalta jäi tilaa. Siellä toimi 8 järjestöä, käyttötunteja oli yhteensä 196.

Unioninkadun kerhokeskuksen kahta kerhohuonetta käytti kaikkiaan 15 eri järjestöä ym. Käyttötunteja oli 1 193. Valokuvauslaboratorio oli 7 järjestön käytössä yhteensä 416 tuntia.

Karjalankadun kerhokeskusta käytettiin kertomusvuoden aikana vilkkaasti. Kerhohuoneissa toimi 5 järjestöä ja käyttötunteja oli 754.

Kulosaaren kerhokeskuksen kahden kerhohuoneen ja askarteluhuoneen kysyntä oli vilkasta varsinkin syyskaudella. Kerhohuoneiden käyttö oli jaettu kahteen vuoroon illassa. Kertomusvuoden kevätkaudella toimi keskuksessa päivisin ruotsinkielinen kansakoulu, joka syksyllä muutti omaan koulutaloonsa. Kerhokeskuksessa toimi 5 eri järjestöä yhteensä 764 tuntia.

Käpyrinteen kerhokeskus, joka on suunniteltu talon omaa kerhotoimintaa varten, soveltuu hyvin myös eri kerhojen samanaikaiseen käyttöön. Molemmat kerhohuoneet ja pieni juhlasali olivat joka ilta käytössä. Huoneita käytti 8 eri järjestöä. Käyttötunteja oli 1 327.

Mäyränlinnan kerhokeskuksen kahdessa kerhohuoneessa toimi 7 järjestöä yhteensä 784 tuntia.

Pohjois-Haagan kerhokeskuksen suurin huone oli kevätkaudella suomenkielisen kansakoulun käytössä ja syksykaudella oli kaksi huonetta vuokrattu Lasten Kesä -nimisen yhdistyksen leikkikoululle. Kerhotoimintaan käytti huoneita 10 eri järjestöä yhteensä 1 383 tuntia.

Pukinmäen kerhokeskus vanhalla kansakoululla käsitti kaksi kerhohuonetta, askarteluhuoneen ja vahtimestarin asunnon. Huoneet oli kunnostettu tyydyttävään kuntoon. Kerhokeskuksessa toimi 6 eri järjestöä. Käyttötunteja oli kaikkiaan 629.

Merimiehenkadun kerhokeskus oli eteläisten kaupunginosien ainoa kerhokeskus, mistä johtuen toiminta oli erittäin vilkasta. Illat olivat poikkeuksetta jaettu kahteen käyttövuoroon. Suomenkielisten kansakoulujen kasvatusneuvola käytti kevätkaudella osaa huoneistosta päivisin. Kerhotoimintaa oli huoneistossa 15 eri järjestöllä yhteensä 1 698 tuntia.

Kirkkomäen kerhokeskuksen huoneisto oli päivisin ruotsinkielisen leikkikoulun käytössä. Lisäksi siellä toimi 11 eri järjestöä ja käyttötunteja oli yhteensä 1 464.

Kumpulan uimalan kerhokeskus oli ainoastaan seitsemän talvikuukautta nuorisotyölautakunnan käytössä ja muuna aikana maauimalan pukusuojana. Huonetta käytettiin mm. pöytätennissalina. Käyttäjinä oli 8 järjestöä ja käyttötunteja 404.

Liisankadun kerhokeskukseen kuului pienen juhlasalin lisäksi näyttämö, kaksi kerhohuonetta, askarteluhuone ja pieni keittiö. Kertomusvuonna hankittiin maistraatilta lupa käyttää huoneistoa julkisena kokoushuoneistona, joten siellä voitiin järjestää pääsymaksullisia tilaisuuksia. Lautakunnan ruotsinkielinen teatterikurssi antoi mm. huoneistossa kevätkaudella näytäntöjä. Kerhokeskuksessa toimineita järjestöjä oli 13 ja käyttötunteja yhteensä 1 426.

Pitäjänmäen kerhokeskuksessa oli ainoastaan huone ja keittiö. Kerhokeskuksessa toimi 6 eri järjestöä kaikkiaan 365 tuntia.

Eläintarhan askarteluparakissa jatkui toiminta puutyöpuolella vilkkaana, sen sijaan metallityöpuolella jäi vuoroja vapaaksi; keramiikkauunia käytettiin kuitenkin ahkerasti. Parakkia käytti 7 järjestöä.

Pasilan askarteluparakkia käytettiin tavallaan avoimen linjan kokeilupaikkana. Pojat kokoontuivat siellä parakinhoitajan johdolla ja suorittivat mm. parakin kunnostustöitä.

Oulunkylän retkeilykeskusta käytti 8 eri järjestöä kesäisin retkiensä kohteena. Siellä oli mahdollisuus pelata erilaisia pelejä, kuten pienoisgolfia, lento-, käsi- ja koripalloa. Lisäksi oli katoksellinen lava esim. tanhuharjoituksia varten. Rakennuksessa saattoi yöpyä n. 10 henkeä. Kertomusvuoden lopulla aloitettiin rakennuksen korjaustyöt, joiden valmistuttua rakennusta voidaan käyttää myös talvisin.

Vattuniemen kesäkoti avattiin virallisesti 1. 6., mutta jo toukokuussa eräät järjestöt kävivät siellä. Vaikka kesäkoti virallisesti suljettiinkin 31. 8., järjestettiin siellä myöskin syksyn aikana erilaisia järjestötilaisuuksia. Kesäkodissa oli eri järjestöjen tilaisuuksia 75 ja kävijöitä kaikkiaan 2 111. Kesäkoti alueineen luovutettiin samana iltana ainoastaan yhdelle järjestölle. Valitettavasti ei kaikkia sinne pyrkiviä järjestöjä voitu ottaa vastaan. Kesäkodin ahkera käyttö osoittaa selvästi kuinka tarpeellinen se on nuorisojärjestöjen jäsenille, jotka joutuvat viettämään ainakin 2/3 kesästä kaupungissa.

Seuraavat kerhokeskukset aloittivat toimintansa kertomusvuoden aikana:

Töölön kerhokeskus, joka sijaitsee Kansaneläkelaitoksen uudessa toimitalossa Nordenskiöldinkatu 12:ssa. Siihen kuuluu kaksi kerhohuonetta, pinta-alaltaan yhteensä 100 m². Lisäksi voitiin käyttää samassa paikassa olevia huoltoviraston odotushuoneita iltaisin kerhohuoneina. Kerhohuoneet ovat vastaavasti olleet tarvittaessa huoltoviraston käytössä. Toiminta alkoi huhtikuun alussa. Kerhokeskusta käytti 11 eri järjestöä yhteensä 935 tuntia.

Itä-Herttoniemen kerhokeskus Tuhkimontie 10:ssä, joka on suunniteltu kerhotoimintaa varten, käsittää kaksi kerhohuonetta ja keittokomeron, yhteensä 73 m². Huoneisto on talon pohjakerroksessa ja siihen on oma sisäänkäynti suoraan ulkoa. Toiminta alkoi syyskuun alussa. Päivisin oli huoneisto luovutettu suomenkielisen kansakoulun käyttöön. Kerhotoimintaan sitä käytti 6 eri järjestöä yhteensä 240 tuntia.

Päätös huoneiston luovuttamisesta Otavantie 3:sta Lauttasaaren kerhokeskuksen käyttöön tehtiin kertomusvuoden aikana, mutta huoneiston muutos- ja korjaustöiden vuoksi ei toimintaa vielä vuoden aikana voitu aloittaa.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 84 poikaa ja 86 tyttöä eli n. 170 kerholaista kutakin toimintakuukautta kohden. Toiminnassa oli 32 kerhoa ja näillä kaikkiaan 1 248 tilaisuutta.

Hiihtoleiri pidettiin Pirttimäessä 25.—29. 2., osanottajia oli 11 tyttöä ja 14 poikaa. Kesäleiri oli Bengtsårissa 4.—16. 7., osanottajia oli 17 tyttöä ja 26 poikaa.

Kerhokeskuksen johtajana toimi hopeaseppä Heikki Kauppala, tyttötyönjohtajana liikunn.ohj. Tuulikki Valkama sekä palkattuina ohjaajina Aira Kauppala, Kyllikki Paturi, Raimo Hartikainen, Seppo Rantanen, P. Siimelä, P. Gröhn ja R. Hiltunen.

Mäkelän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 54 poikaa ja 65 tyttöä eli yhteensä 119 kerholaista. Kerhoja oli 19 ja niillä yhteensä 613 tilaisuutta.

Talvileiri pidettiin Pirttimäessä 29. 2.—4. 3. ja siihen osallistui 14 tyttöä ja 9 poikaa. Kesäleiriin Bengtsårissa 25. 6.—4. 7. osallistui yhteensä 21 kerholaista.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuoriso-ohj. Sirkka-Liisa Tammi ja palkattuina ohjaajina Aino Rytkönen, Airi Saarinen, Kerttu Rautio, Pentti Tirkkonen, Erkki Silvennoinen, B. Hyttinen ja Tarmo Laine.

Vallilan kerhokeskuksen toiminta jatkui edelleen yhteistoiminnassa Kalliolan työkeskuksen kanssa. Siellä toimi keskimäärin 421 poikaa ja 124 tyttöä, yhteensä 545 kerholaista. Kerhoja oli 31 ja vuoden aikana 2 402 tilaisuutta. Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisotyönohj. Toivo Harto ja tyttökerhojen ohjaajana Kalliolan tyttötyöntek. Hilkka Rantanen. Lisäksi oli palkattomia ohjaajia 33.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät Käpylän ja Mäkelän kerhokeskukset, Sofianlehdon vastaanottokoti sekä eräät yhdistykset ja järjestöt.

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

18 suomenkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Teknillisten välineiden käyttökurssi	23. 1.— 8. 2.	18	Heikka Niittynen
Eläinten ym. lelujen valmistuskurssi ...	27. 1.—10. 2.	19	Toini Niemi
Kasvatusopin psykologian kurssi	31. 1.—16. 2.	92	G. v. Weissenberg
Seuratoiminnan johtamiskurssi	9. 2.—23. 2.	22	Veikko Niemi
Keramiikkakurssi	27. 2.—26. 3.	15	Paula Salmi
Teknillisten välineiden käyttökurssi ...	10. 4.—26. 4.	29	Heikka Niittynen
Retkeilykurssi	27. 4.—15. 5.	17	» »
Leirikokkikurssi	3. 5.—17. 5.	12	Martta Kotilainen
Leirinjohtajakurssi	24. 5.— 7. 6.	25	Heikka Niittynen
Teknillisten välineiden käyttökurssi	18. 9.— 8. 10.	29	» »
Paperitöiden kurssi	20. 9.— 1. 10.	24	Sirkka-Liisa Luoto
Posliininmaalauskurssi	4. 10.— 5. 11.	16	Paula Salmi
Retkeilykurssi	6. 10.— 7. 10.	24	Heikka Niittynen
Leikkikurssi	24. 10.— 7. 11.	37	Kyllikki Paturi
Muovityökurssi	16. 10.—30. 10.	20	Veikko Kaseva
Teknillisten välineiden käyttökurssi	1. 11.—22. 11.	32	Heikka Niittynen
Viikonloppukurssi	24. 11.—25. 11.	25	» »
Joulukoristekurssi	19. 11.—28. 11.	34	Toini Niemi
10 ruotsinkielistä kurssia			
Teknillisten välineiden käyttökurssi	15. 2.— 7. 3.	24	Kurt Forsman
Järjestökurssi	22. 2.—25. 4.	13	» »
Teknillisten välineiden käyttökurssi	18. 4.—14. 5.	12	» »
Keramiikkakurssi	23. 4.—14. 5.	20	Paula Salmi
Teatterikurssi	1. 2.— 7. 4.	15	Alfred Tallmark
Teknillisten välineiden käyttökurssi	10. 10.—31. 10.	15	Kurt Forsman
Valokuvauskurssi	9. 11.—23. 11.	11	P.-O. Jansson
Joulukoristekurssi	12. 11.—21. 11.	24	Kurt Forsman
Teatterikurssi	1. 9.—31. 12. (jatkui)	15	Henake Schuback
Viikonloppukurssi	8. 12.— 9. 12.	20	Kurt Forsman

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Kertomusvuonna lähetettiin toimiston esittelykortti 6 511:lle kaupunkiin muuttaneelle 15—24 vuotiaalle henkilölle, joista miehiä oli 2 292 ja naisia 4 027. Näistä oli ruotsinkielisiä 192.

Toimiston mainoksia pidettiin edelleen linja-auto- ja rautatieasemalla. Lisäksi esitettiin elokuvissa opastustoimiston diapositiivilevyjä. »Vapaa-aikamme» ja »De ungas Helsingfors» -nimisiä kirjasia jaettiin yhteismajoituspaikkoihin, matkustajakoteihin, kahviloihin yms. paikkoihin, joissa maalta muuttaneen nuorison oletettiin käyvän.

Toimistossa kävi kertomusvuoden aikana uusia asiakkaita 549, joista miehiä 270 ja

naisia 279. Entisistä asiakkaista kävi uudelleen 99 miestä ja 112 naista, yhteensä 211 henkilöä. Puhelinohjauksia oli 500. Kokeilumielessä järjestettiin pari neuvontatilaisuutta työssä käyville nuorille.

Uudet asiakkaat jakautuivat käyntinsä syyn perusteella seuraavasti:

Käynnin syy	% kaikista käynneistä	Käynnin syy	% kaikista käynneistä
Asuntoasiat	21.0	Vapaa-ajan harrastus	21.0
Opiskelu	29.5	Muut asiat	4.5
Työasiat	24.0	Yhteensä	100.0

Uusista miespuolisista asiakkaista oli ammattitaidottomia 152, ammattioppilaita 43, metsätyömiehiä 18, autonkuljettajia 15 ja postimiehiä 9 sekä lisäksi eräitä muihin ammattiryhmiin kuuluvia. Keskikoulun käyneitä oli 13 ja ylioppilaita yksi. Naisista oli kotiapulaisia ja lastenhoitajia 118, ravintola- tai sairaala-apulaisia 55, opiskelijoita 30, toimisto- tai kauppa-apulaisia 44, tehdastyöntekijöitä 20, kampaajia 2 sekä työttömiä 10.

Entisten asiakkaiden käyntien syistä mainittakoon: asuntoasiat, 12 % kaikista käynneistä; opiskelykysymykset, 20 %; työasiat, 6 %; vapaa-ajan viettokysymykset, 24 % sekä muut asiat, 38 %, joihin kuuluivat mm. vero- ja muuttokirjojen vaihto tai hankkiminen, työlainsäädäntöä ja opintolainoja koskevat asiat, kotiapulaisten palkka- ja luontoisetukysymykset ym.

Menot ja tulot. Nuorisotyölautakunnan menot kertomusvuonna olivat yhteensä 34 464 976 mk. Tuloja oli seuraavasti: askartelutarvikkeiden korvaukset 50 439 mk, kerhohuoneiden vuokrat 1 713 755 mk sekä kesä- ja talvileirien osanottomaksut 44 900 mk, yhteensä 1 809 094 mk.

26. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana dipl. ins. Eino Söderman sekä työnantajien edustajina reht. Antero Rautavaara ja talousneuvos Leonard Tuomi, työntekijäin edustajina toimitsija Viljo Kuukkanen ja liittopuh.joht. Erkki Nissilä. Edellisten varajäseninä olivat toim.joht. Väinö Jokivaara ja fil. maist. Erkki Mielonen sekä jälkimmäisten toimitsija Heikki Helkavuori ja asiamies Otto Turunen. Sihteerinä toimi apul. kaup. siht. Torsten Törnblom.

V. 1956 solmittiin eri ammattialoilla oppisopimuksia seuraavasti: 190 kirjapainoalan, 59 kähertäjäalan, 108 metallialan, 27 sähköalan, 2 ompelualan, 17 hienomekaanikkoalan, 1 leipomoalan, 9 hammasteknikkoalan ja 5 valokuvausalan oppisopimusta.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 2 018 oppisopimusta, vuoden kuluessa päättyi 126 sopimusta, purettiin 24, poistettiin vanhentuneina 734 sopimusta sekä solmittiin 418 uutta oppisopimusta. Näin ollen oli vuoden lopussa yhteensä 1 552 voimassa olevaa oppisopimusta, joista 1 336 oli miehiä ja 216 naisia koskevia sopimuksia.

27. Kotitalouslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kotitalouslautakuntaan kuuluivat v. 1956 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kansanedust. Elli Nurminen, varapuheenjohtajana tarkast. Tyyne Alanko sekä jäseninä rouvat Ida Jussila, Hilma Liuhta ja Rauha Vuorinen, reht. Kerttu Sihvonen, fil. maist. Maisi Tamminen sekä tal.opettajat Alli Häggman ja Märta Schauman. Kaupunginhallituksen edustajana oli kansanedust. Lempi Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti kotitalousneuvonnan tarkast. Irja Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 13 kertaa ja pöytäkirjoihin merkittiin 152 pykälää. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 457 ja saapuneiden 436. Laskuja hyväksyttiin 765.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä 25. 1. 1956 lautakunnan uuden johtosäännön perustettiin sen 9 §:n mukaisesti kotitalousneuvonnan tarkastajan virka, joka täytettiin 1. 6. alkaen.

Kaupunginhallitukselle lähetettiin pyydetyt lausunnot eräiden laitosten ja järjestöjen anomuksista saada avustusta kaupungin varoista (18. 4. 4 §, 16. 5. 6 §, 13. 6. 6 §). Terveydenhoitolautakunnalta pyydettiin lausuntoa Käärmetalon pesulan terveydellisistä työolosuhteista (1. 3. 12 §).

Kotitalouslautakunta kuuluu jäsenenä v. 1952 perustettuun Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus -nimiseen järjestöön, jonka ensimmäinen edustajakokous pidettiin 10. 6. opetushuoneistossa Koskelantie 27.

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli kertomusvuonna 17 vakinaista ja 7 tuntiopettajaa, nim. vakinaisina: kotitalousneuvonnan tarkastaja, kuusi talousopettajaa, kodinhoidonopettaja, kaksi kotitalousneuvojaa, neljä käsityönopettajaa sekä neljä käsityöneuvojaa. Lisäksi toimi tuntiopettajina talousopettaja, kaksi käsityönopettajaa, modistiopettaja sekä kolme muuta henkilöä ja Mäkelänk. 45:ssä sijaitsevassa toimistossa toimistoapulainen.

Opetus- ja perhepesuloissa toimi viisi pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita oli eri toimipaikoissa yhteensä kuusi.

Toimipaikat. Lautakunnan toiminta tapahtui 24 eri paikassa, nim. omissa opetushuoneistoissa: Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä ja Rajametsäntie 32:ssa sekä seuraavissa kansakouluissa: Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Munkkiniemen, Oulunkylän, Pakilan, Pitäjänmäen, Puistolan, Pukinmäen ja Tapanilan kansakoulussa sekä lisäksi Tapanilan, Puistolan, Malmin, Oulunkylän ja Pitäjänmäen äitiys- ja lastenneuvoloissa ja Pohjois-Haagassa nuorisotoimiston kerhohuoneessa.

Pesulatoiminta tapahtui lautakunnan hallinnassa olevissa opetus- ja perhepesuloissa Mäkelänkatu 86:ssa ja Susitie 2—6:ssa.

Kotitalouslautakunnan toiminnan laajentumista rajoitti huoneistotilojen ahtaus ja puute. Kaupunginhallitukselta anottiin opetuspaikkojen perustamista Herttoniemeen ja Munkkiniemeen sekä laajempien toimistotilojen vuokraamista. Suurempien tilojen saamisesta neuvoteltiin jatkuvasti. Fredrikinkatu 16:n opetushuoneisto irtisanottiin osakkeenomistajan taholta ja oli asia käsiteltävänä koko vuoden ajan. Tämän aiheuttama epävar-

muus ja syyskaudella talossa toimeenpannut johtojen asennustyöt vaikeuttivat suuresti lautakunnan siellä järjestämää säännöllistä opetustoimintaa.

Toiminta. Opetustoiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsitöiden-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Opetusta annettiin erilaisilla käytännöllisillä ja havaintokursseilla sekä luento- ja havaintoesityksinä. Kurssit havaintoesityksineen olivat erittäin suosittuja ja osanotto näihin oli vilkasta. Ruotsinkieliset ruoanvalmistuskurssit pidettiin Fredrikinkatu 16:n ja Koskelantie 27:n opetuskeittiöissä, Lauttasaaren, Malmin ja Munkkiniemen kansakouluissa, ompelunopetusta annettiin Koskelantie 27:ssä. Luentoja pidettiin ja havaintoesityksiä järjestettiin kodinhoidossa 22 kertaa eri ruoanlaitto- ja käsityökurssien oppilaille. Lastentarhain lautakunnan pyynnöstä toimeenpantiin jälleen ruoanlaittokurssit lastentarhain ja -seimien keittäjille. Kansakoulun jatkoluokkien ja ammattikoulun oppilaita tutustutettiin ammatinvalinnan ohjauksen yhteydessä eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan järjestämää opetusta.

Kurssitoiminta

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Ruoanlaitonopetus:		
ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	103	1 067
leipomakursseja	56	386
havaintokursseja	17	352
havaintoesityksiä	92	1 480
» neuvoloissa	83	996
kurssit lastentarhojen keittäjille	1	29
		4 310
Kodinhoidonopetus:		
kodinhoidonluentoja ja -havaintoesityksiä	26	399
Käsityönopetus:		
käsityöneuvontakursseja (10—16 kertaa)	77	937
pukuompelukursseja	29	328
hattukursseja	25	352
peitteenvalmistus-, revinnäiskirjonta- ym. kursseja	31	301
		1 818

Keskimääräinen oppilasluku opetus- ja neuvontakursseilla oli 11.06.

Kerhot. Kotitalouslautakunnan kolmen kerhon yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevat viralliset asiat, laulettiin, luettiin kirjallisuutta ja keskusteltiin erilaisten alustusten johdosta. Esitelmistä mainittakoon: Pariisin vaikutelmia, Raittiustyöstä ja Oikeat ja virheelliset työasennot. Lisäksi järjestettiin myyjäisiä ja juhlia, käytiin teatterissa ja retkeiltiin.

Näyttelyt. Opetuskeittiössä Koskelantie 27 järjestettiin yhdessä Sieniseuran kanssa sieninäyttely, jossa oli näytteillä erilaisia syksyn sieniä ja jossa asiantuntijat nimesivät yleisön tuomia lajeja.

Puutarhaneuvontaa suorittivat kotitalousneuvojat jonkun verran esikaupunkialueella.

Pesulatoiminta. Lautakunnan hallinnassa olevat molemmat opetus- ja perhepesulat olivat erittäin ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Pesuloiden hoidossa ilmenneitä epäkohtia ja väärinkäytöksiä ei vielä kertomusvuonna saatu selvitetyksi. Pesuloiden asiakkaiden lukumäärä oli yhteensä 6 398 ja vuoden aikana pesty vaatekilomäärä 133 355.

Lautakunnat menot olivat 23 852 032 mk jakautuen seuraaviin eriin:

Menoerä	Mk	
Palkkiot	166 800	
Vakinaiset viranhaltijat	10 499 780	
Tilapäiset viranhaltijat	890 197	
Muut palkkamenot	1 006 404	
Vuokra	2 723 410	
Lämpö	187 474	
Valaistus	166 928	
Siivoaminen	444 170	
Kaluston hankinta	103 189	
Kaluston kunnossapito	32 527	
Painatus	52 051	
Tarverahat	332 224	
Tarveaineet	1 133 073	
Pesunopetus ja perhepesulat	6 001 519	23 739 746
Maunulan opetushuoneisto		112 286
Yhteensä		23 852 032

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 190 950 mk ja pesulatoiminnasta 5 557 356 mk, yhteensä 6 748 306 mk.

28. Kaupunginkirjasto [1]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö Kössi Kulo puheenjohtajana, ylikirjastonhoitaja, prof. Elsa Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä opettaja Inkeri Airola, fil. maist. Lauri Hyvämäki, rouva Anna-Liisa Kasanen, opettaja Johan Koivu, lehtori Liisa Mäkinen, fil. maist. Klaus Sallavo ja fil. maist. Jarl Tallqvist. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja Eino Uski.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 194 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 300 ja lähetettyjä kirjelmiä 332.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Lauttasaaren uuden sivukirjaston kalustamista (24. 1. 11 §); aikakauslehtitilausta (20. 2. 25 §); sähkövirran muuttamista Kallion sivukirjastossa (20. 2. 32 §); kaupunginkirjaston taloudenhoitajan tehtäviä ja kirjastolautakunnan sihteerinviran perustamista (20. 2. 33 §); toimistoapulaisen viran perustamista pääkirjaston lainaajakortisto-osastolle (19. 3. 40 §); v:n 1957 talousarvioon otettavia korjausmäärärahoja (19. 3. 44 §); pohjoismaisille sairaalakirjastonhoitajien kursseille osallistuvien kirjastovirkailijoiden matka-apuraha-anomusta (16. 4. 61 §); määrärahan myöntämistä Toukolan sivukirjaston kirjastoamanuenssin palkkausta varten v. 1956 (23. 4. 65 §); kaupunginkirjaston tarkastavan reviisorin v:n 1955 tarkastuskertomusta käsitelleen kirjastolautakunnan jaoston puheenjohtajan, jäsenten ja sihteerin palkkioita (23. 4. 66 §); Lauttasaaren sivukirjaston uuden huoneiston kalustusta (29. 5. 71 §); pääkirjaston kerhohuoneen kunnostamista (18. 6. 83 §); puhelimen hankkimista ja WC:n rakentamista Pukinmäen sivukirjastoon (18. 6. 88, 89 §); Lauttasaaren kirjastonhoitajan viran siirtämistä ylempään palkkaluokkaan (18. 6. 93 §); matka-apurahan ja palkallisen virkavapauden myöntämistä kirjastovirkailijoille osallistumista varten pohjoismaiseen kirjastokokoukseen (18. 6. 94 §); sivukirjaston perustamista Suomenlinnaan (18. 6. 107 §); kaupunginkirjaston sanomalehtisalin tp.valvojan ym. virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta sekä ikälisien myöntämistä (13. 8. 116 §); kaupunginkirjaston valtionavun korottamista (13. 8. 118 §); kaupunginkirjaston kultaaja Kauko Simosen sairauslomapalkkaa (13. 8. 121 § ja 22. 10. 46 §); kaupunginkirjaston sanomalehtisalin tp.valvojille maksettuja ikälisiä ja heille tulevia ikälisiä vastaavia palkankorotuksia (24. 9. 128 §); sivukirjaston perustamista Maunulaan (24. 9. 129 §); puhelimen hankkimista Lauttasaaren uuteen sivukirjastoon (24. 9. 132 §); kirjastoamanuenssin viran lakkauttamista 1. 12. 1956 lukien ja 10. palkkaluokan järjestelyapulaisen viran perustamista sen sijalle (24. 9. 137 §); Vartiokylän sivukirjaston muuttamista suurempaan huoneistoon (24. 9. 138 §); kaupungin avustuksen myöntämistä sokeain äänikirjaston tukemiseksi (22. 10. 150 §);

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston kertomuksen eripainoksessa.

sivukirjastonhoitajan viran perustamista Maunulan sivukirjastoon (22. 10. 151 §); puhelimen anomista Maunulan sivukirjastoon (22. 10. 152 §); Lauttasaaren sivukirjastonhoitajan anomusta lisämäärärahan myöntämisestä v:n 1957 aikakauslehtitilauksia varten (22. 10. 161 §); Lauttasaaren siivooja-vahtimestarin palkan korottamista ja Lauttasaaren sivukirjaston järjestyksenvalvonnan järjestelyä (17. 12. 184 §); revisioviraston v:n 1955 tarkastuskertomusta (17. 12. 186 §) ja kultaaja Kauko Simosen vapauttamista hänelle liikaa maksetun sairausloma-ajan palkan takaisinmaksuvelvollisuudesta (17. 12. 188 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: Helsingin kunnallisen hallintotoiminnan yksinkertaistamista (20. 2. 27 §); Etu-Töölön kirjastotalon tilillä v. 1955 olevan siirtomäärärahan käyttötarkoituksen muuttamista (19. 3. 38 §); kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten tekemiä avustusanomuksia v:lle 1956 (16. 4. 52 §); kaupunginkirjaston tarkastavan reviisorin tarkastuskertomusta v:lta 1955 (16. 4. 58 §); apulaiskirjastonjohtaja Mauri Närhin laatiman tutkimuksen »Neljännesvuosisata kansankirjastotyötä» painattamista kaupungin kustannuksella sarjassa »Helsingin kaupungin julkaisuja» sekä tekijäpalkkion maksamista (29. 5. 70 §); »Kirjoja sokeille» -nimisen yhdistyksen apuraha-anomusta (18. 6. 86 §); sivukirjaston perustamista Vallisaareen (13. 8. 106 §); Herttoniemen sivukirjaston huoneistokysymystä (19. 11. 172 §) ja ruotsalaista luento- ja opintokerhotoimintaa varten anottua avustusta (17. 12. 194 §).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna oli kaupunginkirjaston palveluksessa 169 vakinaista viranhaltijaa ja 11 tilapäistä viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia käytettiin 20 634 t ja muuta tuntipalkkaista työvoimaa 17 322 t.

Virkaero myönnettiin omasta pyynnöstä sivukirjastonhoitaja Teuvo Raskulle 1. 2. alkaen; apulaisvahtimestari Karl Siliukselle eläkeiän perusteella 15. 2. alkaen; kirjastoamanuenssi Hildur Allénille eläkeiän perusteella 1. 7. alkaen; kirjastoamanuenssi Elina Mankilalle 1. 7. alkaen; kirjastoamanuenssi Ingrid Vaseniukselle eläkeiän perusteella 1. 7. alkaen; järjestelyapulainen Uula Eroselle 20. 10. lukien ja osastonhoitaja Elsa Esimaalle eläkeiän perusteella 1. 12. alkaen.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: kirjastoamanuenssiksi yliopp. Liisa Perheentupa 1. 2. alkaen; Tapanilan sivukirjastonhoitajaksi fil. maist. Virva Ingman 1. 2. alkaen; pääkirjaston apulaisvahtimestariksi Karl Gustafsson 17. 2. alkaen; Vallilan sivukirjastonhoitajaksi fil. maisteri Vuokko Lumme 1. 5. alkaen; Pukinmäen sivukirjastonhoitajaksi fil. maist. Kaija-Liisa Nuotio 1. 9. alkaen; Toukolan sivukirjastonhoitajaksi fil. maist. Rakelmaria Engman-Enari 1. 9. alkaen; järjestelyapulaiseksi yliopp. Ulla Nikkanen 1. 9. alkaen; kirjastoamanuensseiksi yliopp. Tuulikki Airas, fil. maisterit Ulla Lehtonen, Kaarina Lindblad, Eila Luotola, yhteiskuntat. kand. Eini Tanner 1. 9. alkaen; Kallion sivukirjaston osastonhoitajaksi fil. maist. Aili Olamaa 1. 12. alkaen ja järjestelyapulaiseksi Hellevi Luoto 1. 12. alkaen.

Lauttasaaren sivukirjastoon perustettiin kaksi kirjastoamanuenssin ja yksi järjestelyapulaisen virkaa kaupunginvaltuuston päätöksellä 1. 7. 1956.

Sairaustilasto v. 1956

Vakinaiset viranhaltijat	Lukumäärä	% luvusta 169	Sairauspäiviä	% luvusta 1945
Kirjastoammatillinen henkilökunta ja järjestelyapulaiset	131	77.5	1 599	82.2
Toimisto- ja taloushenkilökunta	38	22.5	346	17.8
Yhteensä	169	100.0	1 945	100.0

Sairauspäiviä henkeä kohti $\frac{1\,945}{169} = 11.5$ päivää.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. Pohjoismaisiin sairaalakirjastonhoitajien kursseihin Tukholmassa 10.—16. 6. osallistuivat kirjastoamanuenssit Kyllikki Lindeqvist, Maija-Leena Purola ja Svanhild Snell, joka piti kursseilla esitelmän »Om sjukhusbiblioteksarbetet i Finland», sekä tilapäinen kirjastoapulainen Leena Vasama. VIII pohjoismaiseen kirjastokokoukseen Turussa 4.—6. 8. ottivat osaa sivukirjastonjohtaja Eila Wirla, joka esitelmöi kokouksessa aiheesta »Kirjanäyttelyt kirjastossa»; sivukirjastonhoitajat Pär Lindberg, Terttu Liukko, Vuokko Lumme, Vuokko Majara, Sirkka-Liisa Meri, Aune Petra ja Fanny Ruusuvuori; osastonhoitaja Karin Salonen; opiskelunneuvojat Bo Carpelan, Raili Kauppi ja Gunvor Sandström; kirjastoamanuenssit Hilja Aukimaa, Helvi Candolin, Ringa Forss, Elsa Laurell, Päivi Lausti, Ulla Lehtonen, Mirjam Nyberg, Maija-Leena Purola ja Saara Tervonen sekä järjestelyapulainen Anna-Liisa Männistö. Sivukirjastonhoitaja Rakelmaria Engman-Enari oli kertomusvuoden loppuun asti 1.8. alkaneella kirjasto-opintomatkalla Ruotsissa, jonne myös kirjastoamanuenssi Elisabeth Airamo teki opintomatkan vuosilomansa aikana.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa ja monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä ulkomaalaisia että kotimaisia vierailijoita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa ja toimintaa. VIII pohjoismaisen kirjastokokouksen osanottajat tutustuivat Helsingin kaupungin järjestämän kiertomatkan yhteydessä pääkirjaston eri osastoihin sekä Kallion ja Käpylän sivukirjastoihin. Lontoon Westminsterin kirjastonjohtaja Mr. Lionel McColvin tutustui pääkirjastoon sekä Kallion, Käpylän ja Lauttasaaren kirjastoihin. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijoille esiteltiin pääkirjastoa, Kallion, Herttoniemen ja Tapanilan sivukirjastoja. Useita ryhmiä ammatinvalinnan ohjaukseen osallistuvia keskikoulun päättäviä nuoria kävi tutustumassa Kallion sivukirjastoon. Töölön sivukirjastoa esiteltiin sekä Helsingin kaupungin että Valtion sairaanhoitokoulujen oppilaille. Näistä ensinmainitut tutustuivat myös sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Sairaalakirjastotoiminnan yleisiä periaatteita selostettiin kuukausittain Tuberkuloosiparantolassa sillä hetkellä työskenteleville sairaanhoito-oppilaille. Myös Valtion sairaanhoitokoulun oppilaille esiteltiin parantolan kirjastoa ja selostettiin kaupungin harjoittamaa sairaalakirjastotoimintaa yleensä. Pohjoismaisten tuberkuloosiparantoloiden ylihoitajien neuvottelupäivien osanottajat tutustuivat Tuberkuloosiparantolan kirjastoon ja kirjastoamanuenssi Svanhild Snell piti tutustumiskäynnin yhteydessä esitelmän sairaalakirjastotoiminnasta Suomessa. Sekä pääkirjastoa että monia sivukirjastoja esiteltiin lukuisille opettajiensa johdolla opintokäynnillä olleille kansa- ja oppikoulujen luokille. Kallion kansakoulun ohjelmaansa ottamat kaikkien koululuokkien kirjastotunnit pidettiin Kallion sivukirjastossa marraskuun aikana. Kirjastotuntien pitäjinä olivat sivukirjastonjohtaja Eila Wirla ja osastonhoitaja Karin Salonen. Lisäksi esiteltiin pääkirjastoa ja sivukirjastoja monille yksityisille henkilöille ja matkailijaryhmille; näiden joukossa oli useita eri paikkakuntien kirjastonhoitajia.

Uudet sivukirjastot ja kirjastohuoneistot. Uusi Pukinmäen sivukirjasto avattiin 22. 5. Kirjasto sijaitsee entisessä kokeilukoulun huoneistossa, jossa suoritettiin perusteellisia korjauksia. Arkkitehti A. Jämsä suunnitteli kirjaston sisustuksen. Lauttasaaren sivukirjasto muutti 15. 11. ahtaaksi käyneestä vuokrahuoneistosta uuteen kirjastotaloon Myllykalliontie 1:een. Kolmikerroksisen uudisrakennuksen tilavuus on 3 200 m³ ja kaksi sen ylintä kerrosta on kirjaston hallussa. Rakennuksen suunnitteli prof. J. S. Sirén. Kirjastoon tuli nyt seuraavat erilliset osastot: aikuisten lainausosasto, aikuisten lukusali ja lastenosasto. Pitäjänmäen sivukirjasto muutti 9. 1. kirjastoa varten kunnostettuun huoneistoon vanhalle suomalaiselle kansakoululle. Kirjaston aukioloaikaa pidennettiin samalla siten, että kirjasto oli avoinna 5 tuntia joka arkipäivä.

Korjaustyöt ja kalustouudistukset. Kertomusvuoden alussa valmistui pääkirjaston kauan suunnitteilla ollut hissi, jota käytettiin sekä kirjakuljetuksiin että yleisöhissinä. Kallion sivukirjaston aikuisten lainausosastolla saatiin valmiiksi arkkitehti T. Laineen suunnittelema lainausosaston parvekkeelle johtava portaikko, jonka johdosta voitiin osa tietokirjallisuutta sekä kaikki ruotsin- ja vieraskielinen kirjallisuus siirtää parvekkeelle. Lainausosastoille johtavat ovet uusittiin kokonaan arkkitehti T. Laineen piirustusten mukaisesti. Töölön sivukirjastoon hankittiin uusia kirjahyllyjä, pöytiä ja tuoleja. Vallilan sivukirjastossa ja Eteläisen sivukirjaston nuoriso-osastolla suoritettiin maalaustöitä. Lauttasaaren sivukirjaston kalusto uusittiin täysin kirjaston muuton yhteydessä. Kirjaston uuden sisustuksen suunnitteli taiteilija Runar Engbom. Pitäjänmäen sivukirjaston

kalusto uusittiin myös muuton yhteydessä. Osa Lauttasaaren kirjaston entistä kalustoa siirrettiin Vallilan sivukirjastoon. Toukolan sivukirjastoon hankittiin lisää pöytiä ja tuoleja. Herttoniemen ja Munkkiniemen sivukirjastoihin saatiin hyllytäydennystä. Oulunkylän sivukirjaston lastenosastolle hankittiin uudet kirjahyllyt. Kivelän sairaalakirjaston kirjahyllyt uusittiin miltei kokonaisuudessaan ja kortistokaappia täydennettiin uudella laatikosto-osalla; Nikkilän sairaalan ja Tuberkuloosiparantolan kirjastoihin saatiin hyllytäydennystä. Lisäksi suoritettiin useissa kirjastoissa eräitä vähäisempiä korjaustöitä ja kalustohankintoja. Haagan sivukirjastoon saatiin taiteilija Anja Konkan maalaama fresko »Taiteilijatar ja hänen kissansa».

Näyttelyt ja kirjaesittelyt. Kulttuurin eri aloja koskevia sekä kotimaisen että maailmankirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyjä järjestettiin pääkirjaston kaikilla lainausosastoilla, lasten lukusalissa ja yleisessä lukusalissa, Kallion sivukirjaston aikuisten ja lasten lainausosastoilla, Eteläisen sivukirjaston aikuisten lainausosastolla ja nuoriso-osastolla, Töölön ja Vallilan sivukirjastojen aikuisten lainausosastoilla, Toukolan sivukirjaston lastenosastolla sekä Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Pakilan, Pitäjänmäen ja Tapanilan sivukirjastoissa. Näyttelyiden aihevalinnassa huomioitiin ajankohtaiset kulttuurimerkkipäivät ja -tapahtumat. Pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja» kiinnittäen huomiota kirjailijoiden, tiedemiesten ym. merkkipäiviin. Kallion sivukirjaston opintolukusalin taidehyllyllä esiteltiin eri aikojen ja maiden taidetta. Sekä aikuisten että lasten lukusalien käyttäjiä varten järjestettiin yläaulaan eri tiedonaloja koskevia näyttelyjä, joihin usein liittyi luettelo lukusaleissa saatavissa olevasta, näyttelyn aihetta käsittelevästä kirjallisuudesta. Lapsia ja nuoria varten laadittiin taidejäljennöksin kuvitettuja vihkoluetteloja eri tiedon alojen kirjallisuudesta. Nuorimpia kirjastonkäyttäjiä varten järjestettiin satuaiheisia, vuodenaikoihin tai ajankohtaisiin tapahtumiin liittyviä kuvanäyttelyjä pääkirjaston lasten lainausosastolla ja lukusalissa, Eteläisen sivukirjaston nuoriso-osastolla ja Vallilan sivukirjaston lastenosastolla. Useimmissa kirjastoissa helpotettiin yleisön kirjavalintaa asettamalla hyvää tieto- ja kaunokirjallisuutta tarkoitukseen varatuille suositteluhyllyille.

Tietokilpailut ja satutunnit. Pääkirjaston lasten lukusalissa toimeenpantiin 4 eri tietokilpailusarjaa, joiden yhteinen osanottajamäärä oli 325. Alle 10-vuotiaat vastasivat kysymyksiin, joiden tarkoituksena oli tutustuttaa heidät erilaisiin hakuteoksiin, tietosanakirjoihin ja vieraskielisiin kuvasanakirjoihin, kun taas yli 10-vuotiaat tutustuivat kevätkauden aikana tähtitieteeseen liittyviin kysymyksiin ja syyskaudella renessanssin avaamiin näköaloihin taiteessa ja kirjallisuudessa. *Kallion sivukirjaston* lasten ja nuorison lukusalissa järjestettiin kouluikäisille 2 tietokilpailusarjaa, johon kumpaankin kuului 5 kilpailua. Kevätkaudella pidetty koski Euroopanmaiden maantiedettä ja historiaa, syyskaudella pidetyn aiheena oli Australia, sen maantiede, historia, eläimistö ja kasvullisuus sekä siellä pidetyt olympiakisat. Lasten lainausosastolla pidettiin satuikäisille 26 satuiltaa, osanottajia oli joka illassa keskimäärin 39. Lasten ja nuorison lukusalissa pidettiin päivittäin kuvakirjatunteja nuorimmille kirjastonkäyttäjille. *Töölön sivukirjaston* lastenosastolla järjestettiin 2 tietokilpailusarjaa, joista toinen käsitteli maailman ympäri matkustamisen merkeissä tapahtuvaa tutustumista eri maihin ja maanosiin. Syyskaudella järjestetyn tarkoituksena oli vuorostaan tutustuttaa osanottajat Suomeen maakunnittain. Satutunteja pidettiin kerran viikossa. Osanottajia oli keskimäärin 9. *Vallilan sivukirjaston* lastenosastolla pidettiin 3 satutuntia, joiden yhteydessä näytettiin maantieteellisiä kuvia varjokuvakoneella. Osanottajia oli keskimäärin 33. *Eteläisen sivukirjaston* nuoriso-osastolla pidettiin kouluikäisille 4 tietokilpailua, joiden aiheet olivat eläintieteen, kirjallisuuden sekä kirkko- ja taidehistorian piiristä. *Toukolan sivukirjastossa* järjestettiin 4 ja *Malmin sivukirjastossa* 8 maantieteellistä tietokilpailua. Akateeminen ja Suomalainen kirjakauppa lahjoittivat kirjoja jaettavaksi palkintoina parhaiten vastanneille tietokilpailujen osanottajille.

Sairaalasivukirjasto. Marian sairaalakirjastosta lähetettiin siirtokirjastot sairaalan Siuntiossa ja Sipoossa sijaitseviin toipilaskoteihin. Lastenosastojen toiminta lopetettiin lapsipotilaiden siirtyessä Auroran sairaalaan, jossa potilaspaikkojen luku kertomusvuoden aikana nousi huomattavasti. Kirjaston toimiala laajeni vastaavasti painopisteen siirtyessä lastenkirjastotoimintaan. Kirjaston hoidossa olevat sairaalan lääketieteelliset kirjastot ovat myös huomattavasti kasvaneet. Lokakuussa aloitettiin kirjalainojen välittäminen maamme muista lääketieteellisistä kirjastoista sairaalan lääkäreille. Nikkilän sairaala-

kirjaston hoitoon antoi sairaala 4 levysoitinta ja pienen määrän levyjä potilasosastoille lainattavaksi. Sokeille potilaille välitettiin sairaalasivukirjaston eri osastoilla kirjalainoja Sokeain kirjastosta.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 16 895 loppuunkulunutta nidosta, joista 6 969 pääkirjastoon, 2 066 Kallion, 2 697 Töölön, 306 Vallilan, 1 221 Käpylän, 415 Eteläisen, 8 Pasilan, 7 Toukolan, 162 Haagan, 267 Herttoniemen, 1 Kulosaaren, 279 Lauttasaaren, 402 Munkkiniemen, 229 Malmin, 156 Oulunkylän, 145 Pakilan, 576 Puistolan, 605 Sairaala-, 180 Tapanilan ja 204 Pitäjänmäen sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 54 715 uutta nidosta. Näistä tuli 13 451 pääkirjastoon, 5 126 Kallion, 3 624 Töölön, 2 207 Vallilan, 1 953 Käpylän, 2 110 Eteläisen, 437 Pasilan, 1 053 Toukolan, 1 815 Haagan, 1 880 Herttoniemen, 564 Kulosaaren, 4 911 Lauttasaaren, 2 065 Munkkiniemen, 980 Malmin, 424 Oulunkylän, 792 Pakilan, 673 Puistolan, 3 420 Sairaala-, 666 Tapanilan, 839 Pitäjänmäen, 177 Vartiokylän, 3 095 Pukinmäen, 2 216 Maunulan, 21 Suomenlinnan, 137 palokunnan ja 79 poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 572 953 nidosta ja vuoden lopussa 610 773 nidosta. Viimeksi mainituista oli 387 816 eli 63.5 % suomenkielistä, 181 551 eli 29.7 % skandinaavista ja 41 406 eli 6.8 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 175 249 806 mk:ksi ja vuoden päättyessä 198 448 111 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	11 257	1.8
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	18 657	3.1
200	Uskonnot, mytologia	10 946	1.7
300	Yhteiskuntatiede	18 865	3.2
400	Maantiede, matkat, kansatiede	27 780	4.5
500	Matematiikka, luonnontieteet	21 374	3.5
600	Lääketiede, tekniikka, talous	31 730	5.2
700	Taide, liikuntakasvatus	28 448	4.7
800	Kirjallisuushistoria, kielitiede	27 873	4.6
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	31 498	5.2
0—9	Kaunokirjallisuus	220 777	36.1
I	Uskonnot	8 019	1.3
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	21 015	3.4
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	8 917	1.5
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	35 132	5.7
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuushistoria ja taide	24 461	4.0
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	9 863	1.6
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	13 824	2.3
VIII	Kielitiede	2 438	0.4
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	11 773	1.9
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	26 126	4.3
	Yhteensä	610 773	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1956		1955		Lainauspaikka	1955		1956	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	220 576	36.1	214 094	37.4	Malmi	11 736	1.9	10 985	1.9
Sivukirjasto:					Oulunkylän	6 157	1.0	5 889	1.0
Kallion	104 126	17.1	101 066	17.6	Pakilan	6 159	1.0	5 512	1.0
Töölön	38 548	6.3	37 621	6.6	Puistolan	5 093	0.8	4 996	0.9
Vallilan	31 887	5.2	29 986	5.2	Sairaala-	29 563	4.8	26 748	4.7
Käpylän	29 587	4.9	28 855	5.0	Tapanilan	6 219	1.0	5 733	1.0
Eteläinen	20 365	3.3	18 670	3.2	Pitäjänmäen	4 841	0.8	4 206	0.7
Pasilan	10 607	1.7	10 178	1.8	Vartiokylän	2 768	0.5	2 591	0.5
Toukolan	5 547	0.9	4 501	0.8	Pukinmäen	3 095	0.5	—	—
Haagan	10 347	1.7	8 694	1.5	Maunulan	2 216	0.4	—	—
Herttoniemen	7 423	1.2	5 810	1.0	Suomenlinnan	21	0.0	—	—
Kulosaaren	10 235	1.7	9 672	1.7	Palokunnan	2 193	0.4	2 056	0.4
Lauttasaaren	21 334	3.5	16 702	2.9	Poliisilaitoksen	1 456	0.2	1 377	0.2
Munkkiniemen	18 674	3.1	17 011	3.0	Yhteensä	610 773	100.0	572 953	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden ja Belgian lähetystöt; Britannian suurlähetystö; Bulgarian Kansantasavallan lähetystö; Intian Pääkonsulaatti; Intian lähetystö; Japanin suurlähetystö; Puolan Kansantasavallan suurlähetystö; Ranskan suurlähetystö; Romanian Kansantasavallan lähetystö; Saksan Liittotasavallan Kauppaedustusto; Tanskan suurlähetystö; Unkarin Kansantasavallan lähetystö; Venezuelan Tasavallan Ulkoministeriö; Yhdysvaltain Tiedoitustoimisto; George Allen & Unwin/Ltd, London; Bayerische Staatsbibliothek, München; The Carnegie United Kingdom Trust, Dunfermline Fife; Veb Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin; Gesellschaft für kulturelle Verbindungen, Berlin; Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm; Malmö stadsbibliotek; Nordisk Handelskalender, København; Rigsarkivet, København; Schweizerischer Tonkünstlerverein, Zürich; Sveriges Kommunalanställdas Pensionskassa, Stockholm; Uppsala Universitetsbibliotek; Leikekokoelma Brage; Finlands svenska Centralidrottsförbund; Helsingin Teknillisen Opiston oppilasyhdistys; Invaliidisäätiö-Invalidstiftelsen; Kulutusosuuskuntien Keskusliitto; Kustannus Oy. Otava; Lahden kaupungin kirjasto, Maalaiskuntien Liitto; Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkko; Pohjoismaiden Neuvoston Suomen valtuuskunta; Postisäästöpankki—Postsparbanken; Societas pro Fauna et Flora Fennica; Suomen Hyönteistieteellinen Seura; Suomen Lähetysseura; Suomen Pankki; Suomen Pelastus Oy. Neptun; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomi—Kiina Seura; Suomi—Puola Yhdistys; Svenska Finlands Folktingsfullmäktige; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Svensk-Österbottniska samfundet; Yliopiston kirjasto; Tampereen kaupunginhallitus; Tampereen kaupunki; Doctor Tito Gutierrez Alfaro; Mr. L. M. Burge, Ohio; Comte d'Esclaibes, Versailles; L. U. Lombardi, U.S.A.; Shimoon E. Moses, Elias Myll School; Père Benoît Thierry d'Argenlieu; ylioppilas Irmeli Aronen; kirjailija G. G. Avonius; professori Volmar Bergh; tohtorinna Adele Bock; rouva Aino Borg; professorin rouva Ester Brenner; neiti N. N. Ekman; merikapteeni Holger Evander; tohtorinna Kate Hildén; cand. juris. E. Hyllested; Mr. Clement Jones; johtaja Yrjö Kallinen; raitiovaunukuljettaja Karl A. Karlsson; rouva Saara Kuitunen; dosentti Eliel Lagercrantz; rouva Anna Lange; maisteri Birgit Lunelund-Grönroos; maisteri Eino Nivanka; kirjastoamanuenssi Ragna Norrmén; herra Kaarlo Paajanen; jur. kand. Jarl Pousar; dosentti Uuno Saarnio; toimittaja Karl v. Schoultz; pastori Elis Selin; rouva Anja Stormbom; taidemaalari Aleksanteri Suutarinen; herra Åke E. V. Tamminen; rouva Eleonora Tiedeman; lehtori Hilja Vilkemaa; rouva Ester Vuorinen ja kirjastoamanuenssi Taimi Ylitalo.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20, aikuisten lukusalit sekä arkipäivisin että sunnuntaisin klo 10—22. Lasten lukusalit olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivisin kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäperjantaina, 1. pääsiäispäivänä ja helluntaina lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona

ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Munkkiniemen, Malmin, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan kirjastojen lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Toukolan, Pitäjänmäen ja Pukinmäen maanantaisin, tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20; sekä sairaalasivukirjasto potilaita varten Kivelän, Marian ja Auroran sairaaloissa klo 11.30—18.30; Nikkilän sairaalassa ja Tuberkuloosiparantolassa klo 11.30—20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11—16. Henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—20.30; Marian sairaalassa tiistaisin klo 18—20.30; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14—15; Tuberkuloosiparantolassa tiistaisin klo 18—20.30; Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30. Sofianlehdon vastaanottokodin kirjasto oli avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo 17—19.

Lainaus Kirjalainojen lukumäärä v. 1956 ja 1955 oli seuraava:

Lainauspaikka	1956			1955		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	525 327	1 751	301	504 857	1 677
Sivukirjasto:						
Kallion	300	313286	1 044	301	311 309	1 034
Töölön	299	134 493	450	301	141 243	469
Vallilan	300	103 312	344	301	88 639	294
Käpylän	300	99 048	330	301	91 534	304
Eteläinen	300	72 500	242	301	67 796	225
Toukolan	299	23 052	77	301	21 765	72
Pasilan	299	15 390	51	300	14 342	48
Haagan	300	51 315	171	296	39 104	132
Herttoniemen	300	55 673	185	301	42 850	142
Kulosaaren	299	10 375	35	300	10 982	37
Lauttasaaren	297	76 005	256	300	73 469	245
Munkkiniemen	300	65 042	217	301	61 358	204
Malmin	300	39 860	133	301	40 494	135
Oulunkylän	298	18 201	61	297	18 491	62
Pakilan	299	36 660	123	300	33 218	111
Puistolan	297	31 916	107	301	31 131	103
Tapanilan	292	31 815	109	301	32 092	107
Pitäjänmäen	294	21 259	72	151	15 361	101
Vartiokylän	149	4 169	28	150	4 536	30
Sairaala-	300	118 116	394	300	119 116	397
Pukinmäen	184	7 763	42	—	—	—
Poliisilaitoksen	132	973	7	134	1 381	10
Palokunnan	99	1 143	11	100	1 489	15
Yhteensä	—	1 856 693	6 189	—	1 766 557	5 869

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 11 462 oltuaan v. 1955 10 715.

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat %
Pääkirjasto	72.3	27.7	Munkkiniemen	57.5	42.5
Sivukirjasto:			Malmin	50.2	49.8
Kallion	68.5	31.5	Oulunkylän	38.9	61.1
Töölön	65.9	34.1	Pakilan	47.2	52.8
Vallilan	56.2	43.7	Puistolan	42.9	57.1
Käpylän	56.5	43.5	Sairaala-	87.4	12.6
Eteläinen	47.9	52.1	Tapanilan	35.9	64.1
Pasilan	54.0	46.0	Pitäjänmäen	38.4	61.6
Toukolan	52.3	47.7	Vartiokylän	47.0	53.0
Haagan	52.2	47.8	Pukinmäen	34.3	65.7
Herttoniemen	39.3	60.7	Palokunnan	100.0	—
Kulosaaren	39.6	60.4	Poliisilaitoksen	100.0	—
Lauttasaaren	58.5	41.5	Yhteensä	63.2	36.8
			(1955)	64.2	35.8

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku
Pääkirjasto	212 793	56.1	166 801	43.9	379 594	128 530	88.2	17 203	11.8	145 733	341 323	65.0	184 004	35.0	525 327
Sivukirjasto:															
Kallion	135 845	63.3	78 661	36.7	214 506	87 495	88.6	11 285	11.4	98 780	223 340	71.3	89 946	28.7	313 286
Töölön	56 127	63.4	32 434	36.6	88 561	40 621	88.4	5 311	11.6	45 932	96 748	71.9	37 745	28.1	134 493
Vallilan	37 024	63.8	21 025	36.2	58 049	40 958	90.5	4 305	9.5	45 263	77 982	75.5	25 330	24.5	103 312
Käpylän	36 410	65.0	19 632	35.0	56 042	38 837	90.3	4 169	9.7	43 006	75 247	76.0	23 801	24.0	99 048
Eteläinen	24 054	69.2	10 697	30.8	34 751	34 298	90.9	3 451	9.1	37 749	58 352	80.5	14 148	19.5	72 500
Pasilan	5 822	70.1	2 485	29.9	8 307	6 317	89.2	766	10.8	7 083	12 139	78.9	3 251	21.1	15 390
Toukolan	7 868	65.3	4 186	34.7	12 054	9 691	88.1	1 307	11.9	10 998	17 559	76.2	5 493	23.8	23 052
Haagan	18 966	70.9	7 799	29.1	26 765	22 445	91.4	2 105	8.6	24 550	41 411	80.7	9 904	19.3	51 315
Herttoniemen	14 169	64.7	7 731	35.3	21 900	30 408	90.0	3 365	10.0	33 773	44 577	80.1	11 096	19.8	55 673
Kulosaaren	2 996	73.0	1 108	27.0	4 104	5 886	93.9	385	6.1	6 271	8 882	85.6	1 493	14.4	10 375
Lauttasaaren	29 005	65.3	15 437	34.7	44 442	27 840	88.2	3 723	11.8	31 563	56 845	74.8	19 160	25.2	76 005
Munkkiniemen	24 378	65.2	13 030	34.8	37 408	23 623	85.5	4 011	14.5	27 634	48 001	73.8	17 041	26.2	65 042
Malmin	13 026	65.1	6 969	34.9	19 995	18 017	90.7	1 848	9.3	19 865	31 043	77.9	8 817	22.1	39 860
Oulunkylän	4 798	67.8	2 278	32.2	7 076	10 294	92.5	831	7.5	11 125	15 092	82.9	3 109	17.1	18 201
Pakilan	11 675	67.5	5 633	32.5	17 308	17 793	92.0	1 559	8.0	19 352	29 468	80.4	7 192	19.6	36 660
Puistolan	8 524	62.3	5 156	37.7	13 680	16 525	90.6	1 711	9.4	18 236	25 049	78.5	6 867	21.5	31 916
Sairaala-	57 006	55.2	46 258	44.8	103 264	12 831	86.4	2 021	13.6	14 852	69 837	59.1	48 279	40.9	118 116
Tapanilan	7 525	65.8	3 909	34.2	11 434	18 451	90.5	1 930	9.5	20 381	25 976	81.6	5 839	18.4	31 815
Pitäjänmäen	5 775	69.9	2 483	30.1	8 258	11 891	91.5	1 110	8.5	13 001	17 666	83.1	3 593	16.9	21 259
Vartiokylän	1 390	70.0	568	30.0	1 958	2 126	96.2	85	3.8	2 211	3 516	84.3	653	15.7	4 169
Pukinmäen	1 836	69.0	826	31.0	2 662	4 568	89.5	533	10.5	5 101	6 404	82.5	1 359	17.5	7 763
Palokunnan	709	62.0	434	38.0	1 143	—	—	—	—	—	709	62.0	434	38.0	1 143
Poliisilaitoksen	525	54.0	448	46.0	973	—	—	—	—	—	525	54.0	448	46.0	973
Yhteensä	718 246	61.2	455 988	38.8	1 174 234	609 445	89.3	73 014	10.7	682 459	1 327 691	71.5	529 002	28.5	1 856 693
(1955)	686 514	60.5	447 532	39.1	1 134 046	566 493	89.6	66 018	10.4	632 511	1 253 007	70.9	513 550	29.1	1 766 557

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	370 679	70.6	128 746	24.5	25 902	4.9	525 327	28.3
Sivukirjasto:								
Kallion	286 056	91.3	25 066	8.0	2 164	0.7	313 286	16.9
Töölön	94 595	71.1	35 354	26.3	4 544	2.6	134 493	7.2
Vallilan	92 448	89.5	10 527	10.2	337	0.3	103 312	5.6
Käpylän	84 566	85.4	11 748	11.9	2 734	2.7	99 048	5.3
Eteläinen	60 224	83.1	12 071	16.7	205	0.2	72 500	3.9
Pasilan	14 375	93.4	1 013	6.5	2	0.1	15 390	0.8
Toukolan	19 989	86.7	2 770	12.0	293	1.3	23 052	1.2
Haagan	42 770	83.4	8 227	16.0	318	0.6	51 315	2.8
Herttoniemen	50 234	90.2	4 791	8.6	648	1.2	55 673	3.0
Kulosaaren	5 154	49.7	5 060	48.8	161	1.5	10 375	0.6
Lauttasaaren	56 157	73.9	18 561	24.4	1 287	1.7	76 005	4.1
Munkkiniemen	48 429	74.5	14 838	22.8	1 775	2.7	65 042	3.5
Malmin	37 614	94.4	2 136	5.4	110	0.2	39 860	2.1
Oulunkylän	15 122	83.1	2 998	16.5	81	0.4	18 201	1.0
Pakilan	35 433	96.7	1 134	3.1	93	0.2	36 660	2.0
Puistolan	30 278	94.4	1 081	3.4	557	1.7	31 916	1.7
Sairaala-	97 310	82.4	17 513	14.8	3 293	2.8	118 116	6.4
Tapanilan	29 961	94.2	1 817	5.7	37	0.1	31 815	1.7
Pitäjänmäen	15 893	74.8	5 240	24.7	126	0.5	21 259	1.1
Vartiokylän	3 881	93.1	288	6.9	—	—	4 169	0.2
Pukinmäen	6 914	89.0	846	10.9	3	0.1	7 763	0.4
Poliisilaitoksen	939	96.5	27	2.9	7	0.6	973	0.1
Palokunnan	1 010	88.4	133	11.6	—	—	1 143	0.1
Yhteensä	1 500 031	80.8	311 985	16.8	44 677	2.4	1 856 693	100.0
(1955)	1 416 250	80.2	306 071	17.3	44 236	2.5	1 766 557	100.0

Lukusalit olivat v. 1956 avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna, päivää	Kirjasto	Avoinna, päivää
Pääkirjasto:		Töölö:	
opintosali	362	aikuisten lukusali	362
yleinen lukusali	362	lasten lukusali	299
sanomalehtisali	362	Eteläinen:	
lasten lukusali	362	sanomalehtisali	362
Sivukirjastot:		lasten lukusali	296
Kallio	362	Haaga	300
Vallila:		Kulosaari	299
sanomalehtisali	362	Lauttasaari	297
lasten lukusali	300	Munkkiniemi	300
Käpylä	352	Malmi	300
Pasila:		Pakila	299
sanomalehtisali	362	Puistola	297
lasten lukusali	299	Tapanila	292
		Toukola	299
		Pitäjänmäki	294

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1956 ja 1955 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aikuisten lukusalit	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	37 995	64 235	96 349	50 740	249 319	689
Sivukirjasto:						
Kallio	—	37 861	144 793	65 805	248 459	686
Töölö	—	—	18 486	33 818	52 304	146
Vallila	—	—	53 542	39 932	93 474	258
Käpylä	—	6 099	48 566	43 840	98 505	280
Eteläinen	—	—	59 153	26 700	85 853	237
Toukola	—	—	4 801	10 703	15 504	52
Pasila	—	—	10 958	3 127	14 085	47
Haaga	—	—	7 324	13 275	20 599	69
Kulosaari	—	—	1 370	3 435	4 805	16
Lauttasaari	—	—	30 006	43 847	73 853	249
Munkkiniemi	—	—	32 652	34 921	67 573	225
Malmi	—	—	9 335	13 744	23 079	77
Pakila	—	—	6 052	10 515	16 567	55
Puistola	—	—	2 794	16 289	19 083	64
Tapanila	—	—	6 428	17 755	24 183	82
Pitäjänmäki	—	—	2 707	5 090	7 797	27
Yhteensä	37 995	108 195	535 316	433 536	1 115 042	3 080
(1955)	37 808	133 254	601 492	470 439	1 242 993	3 434

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä		Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	286	308	65	93	Oulunkylä	18	18	—	—
Sivukirjasto:					Malmi	44	44	—	—
Kallio	182	220	63	80	Tapanila	22	22	4	4
Vallila	90	92	31	34	Puistola	27	27	—	—
Käpylä	65	69	21	25	Kulosaari	37	37	—	—
Pasila	18	19	18	18	Herttoniemi	31	33	—	—
Töölö	96	96	—	—	Vartiokylä	12	12	1	1
Eteläinen	78	78	25	33	Pukinmäki	13	13	—	—
Toukola	60	60	—	—	Sairaalasivu-kirjasto:				
Lauttasaari	49	49	1	1					
Munkkiniemi	67	67	1	1	Auroran sair.	7	11	—	—
Haaga	49	49	1	1	Malmin sairaala	3	3	—	—
Pitäjänmäki	26	26	3	3	Nikkilän sair.	6	30	13	59
Pakila	26	26	1	1	Tub. parantola..	—	—	6	36
					Poliisilaitos	9	9	2	2
					Yhteensä	1 321	1 418	256	392

Kerhotyö. Vuoden aikana toimivat seuraavat kirjastokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, kirjallisuuskerho, Bibliothekszirkel Deutsche Literatur, Cercle de littérature française, Circulo español, Eesti kultuuri ring ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologian kerho ja nuorisokerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho sekä Nikkilän sairaalan kirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho ja musiikkikerho.

Pääkirjasto. *Filosofian kerhon* puheenjohtajana toimi kirjastonjohtaja, dos. Uuno Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden ja siinä oli 199 jäsentä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 23 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: yliopp. A. Ahola: Kvaliteettien ongelma, Onko intuitio tiedon lähde?, Maailman- ja elämänkatsomus; arkkit. Aulis Blomstedt: Arkkitehtuurin ja musiikin

yhteinen perusta; fil.maist. E. Elonheimo: Harmonia praestabilita, Harmonia praestabilita ja Leibnizin matemaattiset keksinnöt; Spinoza; yliopp. M. Helander: Harmoninen värähdysliike; fil.maist. P. Hyyrynen: Kokonaisluvut Kreikan matematiikassa, Karl Friedrich Gauss, Alkuluvut; lääket.kand. A. Kauppala: Mielenterveyden edellytyksistä; fil.lis. R. Kauppi: Uuno Saarnion filosofia, Eetillinen välttämättömyys, Intuitionismi, Intuitionistinen logiikka, Intuitio ja kontinuum, Käsite ja ajattelu, Intension logiikkaa, Parmenides ja Zenon, Leibnizin logiikka, George Berkeley ja hänen filosofiansa, Leibnizin etiikka, Plotinos; fil.lis. S.-L. Meri: Uuno Saarnio ja amatööriopiskelu, Yksilö ja ympäristö, Yksinäisyyden ongelma, Ihmisen suhde ammattiin; säveltäjä Seppo Nummi: Musiikki ja ethos; prof. Aarni Penttilä: Kielellisestä mahdottomuudesta; arkkit. Keijo Petäjä: Arkkithetuurin filosofiaa; prof. Lauri Saarnio: Hysteria; dos. U. Saarnio: Nykyaikaisen ontologian tuloksia, Tieto ja sen objekti, Tiedon transcendenssi, Tietoilmiön antinomiat, Transobjektiviteetti ja tiedon rajat, Hyvän probleema, Transfiniittisten lukujen käyttö, Logiikan geometria, Äärettömän käsite, Paradokseista; yliopp. S. Sivenius: Negaatio ajattelussa, Kreikan filosofian kosmologinen kausi, Kreikan filosofian antropologinen kausi, Demokritos, Platon, Aristoteles, Stoalaisuus, Hellenistisen ajan filosofia; fil. tri K. Sorainen: Uusin Kierkegaard-tutkimus; fil.kand. M.-L. Talvikanta: Muuan muodon ongelma.

Logiikan kerhoa johti fil.lis. Raili Kauppi. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 47. Kerhossa käsiteltiin logiikan peruskäsitteitä B. Juhoksen Elemente der neuen Logik pohjalla. Sen jälkeen valittiin opiskeltavaksi A. N. Whiteheadin ja B. Russellin teos Principia mathematica. Opiskelu tapahtui etupäässä keskustelun muodossa.

Kirjallisuuskerhon puheenjohtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kerho kokoontui vuoden aikana 12 kertaa. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 26 henkeä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: kirjailija Ilmari Kianto: Tuntemiani kirjailijoita; kirjailija Paavo Rintala: »Rikas ja köyhä»; fil.maist. Lars Hamberg: Tanskalainen runoilija Heinesen; Pater A. Bonduelle: Katolinen kirjallisuus; fil.maist. Osmo Hormia: Nykyinen kirjallisuutemme, Nykyinen runous; lääket.tri Oscar Parland: Psykiatri ja kirjallisuus; kirjailija Arvo Turtiainen: Runoilijan asema ajassamme; työnjohtaja Toivo Vasama: Miksi luemme kirjallisuutta?; fil. maist. Ritva Heikkilä: Amerikan teatteri; fil. maist. Irja Harmas: Aino Kallas; fil.maist. Tuomas Anhava: Modernin runouden ymmärtämisestä.

Deutsche Literatur- kerhon puheenjohtajana toimi kirjailija K.-H. Bolay. Kerhossa oli 226 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 28. Kerho kokoontui vuoden aikana 30 kertaa. Kerhon puheenjohtaja piti seuraavat esitelmät: Deutsche Essayisten der Gegenwart; Die Kunst hat viele Gesichter; Probleme der modernen Kunst; Lyrik des Expressionismus; Dino Buzzati, ein italienischer Kafka; »Kreuze in Karelien» von Väinö Linna; Neue deutsche Lyrik; »Roter Granit», neue finnische Gedichte; In Memoriam Heinrich Heine; Über die »Sonette an Orpheus» von Rainer Maria Rilke; Probleme der modernen Lyrik, Das Buch als Massenkonsumartikel, Neue deutsche Taschenbuch- und Volksausgaben; Neue deutsche Literaturgeschichten und Literaturlexika; Eine übersicht über die deutschen Kultur- und Literaturzeitschriften; Der Zeitbegriff in der modernen Literatur; Die Herbstneuheiten auf dem deutschen Buchmarkte; »Der Widergänger» und andere Werke von Werner Hellwig; Bert Brechts Dreigroschenoper (äänilevynäyttein); Land und Leute in Suomi, Lesung aus einem neuen Finnlandbuch; Der Ethiker Hermann Broch; Alte und neue deutsche Advents- und Weihnachtsgeschichten (äänilevy: Carl Zuckmayer liest seine Weihnachtsgeschichte); Lesung aus eigenen Werken. Tämän lisäksi piti tohtori H. Wenz esitelmät: Weltdichtung der Gegenwart; Der Erzähler Emil Strauss; Hans Carossa, ein moderner Klassiker; Das Ethos im Werke Werner Bergengruens; Welt und Leben im Werke Ernst Wiecherts; Ricarda Huch, Persönlichkeit und Werk; »Der achte Tag», ein utopischer Roman von Godhe; puhetaidon opettaja M. Sundström piti esitelmän Aus Werk und Leben des schweizer Dichters Albert Steffen ja kirjailija C. Autti esitelmän Das österreichische Schrifttum der Gegenwart.

Vuoden viimeinen kokous 18. 12. järjestettiin joulujuhlaksi, jonka ohjelmasta mainittakoon kirjallisuusaiheinen tietokilpailu. Sekä keväällä että syksyllä järjestettiin saksalaisen kirjallisuuden näyttelyt. Kerhon jäsenillä oli tilaisuus kokousten jälkeen lainata esitelmässä kulloinkin käsiteltyjä teoksia.

Cercle de littérature française kokoontui vuoden aikana 22 kertaa. Puheenjohtajana toimi M. Maurice Girod. Osanottajia oli kokouksissa keskimäärin 29. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: M. Girod: André Malraux (Esitelmään liittyi elokuvaesitys Guernica), François Mauriac, Anatole France, Henry de Montherlant, La poésie française. Introduction, Victor Hugo (kerhon joulujuhlassa), Montaigne; M. M. Hubert: Mérimée, Emile Zola, L'isolement littéraire de Stendhal, Gustave Flaubert, Les frères Concourt et l'Académie Goncourt; M. Le Louarn: Paul Verlaine (kerhon loppiaisjuhlassa), Albert Camus, Causérie sur la littérature française, André Gide, Le message d'Alexis Carrel, L'art et la pensée, M. Gréppy, président de la Cour d'Abidjan, docteur en droit: L'homme d'élite; M. Dombre: Le théâtre de J.-P. Sartre. Eräässä kokouksessa oli järjestetty aiheesta L'angoisse au XX:e siècle keskustelu, johon osallistuivat MM. Girod, Le Louarn ja Hubert. Kaikkien esitelmien yhteydessä oli yleistä keskustelua.

Circulo espanol aloitti toimintansa 17. 10. Sr. D. Francisco Javier Uriz Echeverria'n johdolla ja sillä oli vuoden loppuun mennessä yhteensä 7 kokousta, joissa oli keskimäärin 15 osanottajaa, koko jäsenmäärän ollessa 46. Kerhon puheenjohtaja piti seuraavat esitelmät Espanjan kirjallisuuden alalta: Los símbolos humanos en la literatura española; La novela picaresca: El Lazarillo de Tormes; Juan Ramón Jiménez: Platero y yo; La Celestina; C. J. Cela: La Catira; Discusión sobre la novela. Lisäksi piti Sr. Prof. Francisco Carcia Góngora esitelmän aiheesta: Ganivet en Finlandia.

Eesti kultuuri ring aloitti toimintansa syksyllä 1956 puheenjohtajanaan fil.maist. Esmo Ridala. Kerhossa oli viitisenkymmentä jäsentä, joista kokouksissa läsnä keskimäärin 18. Syyskaudella kokoonnuttiin 3 kertaa ja pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: kirjailija Valev Uibopuu: Pagulas-Eesti lukejakonna vaimme pale; fil. maist. E. Ridala: Heiti Talviku luulest; Gustav Suitsu isamaaluulest.

Musiikkikerhon puheenjohtajana toimi fil. lis. B. Carpelan. Kerho järjesti kertomusvuoden aikana 12 studiokonserttia, joissa oli keskimäärin 58 kuulijaa. Konsertit aloitettiin lyhyellä esitelmällä asianomaisesta säveltäjästä, jonka teoksia sitten kuultiin äänilevyiltä. Yhteensä esitettiin 41 teosta. Kerhossa pidettiin seuraavat säveltäjäesittelyt: fil. lis. B. Carpelan: Mozart, Pergolesi, Nielsen, Scarlatti, Bartók, Bach, Vivaldi, Sibelius; fil. maist. Taneli Kuusisto: Notre-Dame-koulukunta; toimittaja Kari Rydman: Bach; toimittaja Martti Vuorenjuuri: Weber, Šostakovitš, Berg, Hába, Varèse; fil. maist. Matti Rautio: Landino, Dufay. Tämän lisäksi järjestettiin kapellimestari Erkki Länsiön muistokonsertti, jossa esitettiin Brecht-Weill'in Kerjäläisooppera ja Erkki Länsiön musiikkia Borchertin näytelmään Ovien ulkopuolella. Muistosanat lausui Matti Rautio.

K a l l i o n s i v u k i r j a s t o. *Kirjallisuuskerhoa* johti fil. maist. Eila Wirla. Kerho kokoontui 3 kertaa. Jäseniä oli kokouksissa läsnä keskimäärin 21. Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Pertti Nieminen: Viisaat kiinalaiset; säveltäjä Seppo Nummi: Kiinan vanhaa ja uutta kulttuuria; kirjailija Paavo Rintala: »Lakko» -romaanin syntyhistoriaa.

Psykologian kerhoa johti fil. maist. Helena Kanerva. Kerho kokoontui 6 kertaa. Jäseniä oli kussakin kokouksessa keskimäärin 29. Kertomusvuonna pidettiin seuraavat esitelmät: dos. U. Saarnio: Olemassaolon arvoitus I, II, III; johtaja Yrjö Kallinen: Buddhalaisesta filosofiasta I, II; fil. maist. L. Sovijärvi: Käsiala ja luonne.

Nuorisokerhoa johti kirjastoamanuenssi Liisa Perheentupa. Kerho kokoontui kertomusvuoden aikana 10 kertaa ja jäseniä oli kussakin kokouksessa keskimäärin 16. Nuorisokerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: fil. maist. E. Wirla: Musiikin mestareista ja kansallislauluista, Kretschmerin ruumiinrakenne- ja luonnetyypit, Gentlemannikäsitteestä, Hyönteiset ja loiseläimet taudin levittäjinä pohjoismaissa, Kevään tulo muuttolintujen mukana: kansan sananparret ja suomen vanhin kirjallisuus, Eri maihin ja kaupunkeihin liittyvää musiikkia, Kansojen joulutapoja ja joulutapojen historiaa; kirjastoamanuenssi L. Perheentupa: Ooppera-, operetti-, viihde- ja tanssimusiikista, Sprangerin tyypit ja psykologisista testeistä, Tervehtimis- ja käyttäytymistavoista, Hyönteisten aiheuttamista sairauksista tropiikissa, Muuttolintujen lentotavat ja lentonopeudet, Mozart, Brahms, Liszt, Grieg, Aurinko, sen kiertolaiset ja aurinkokunnan synty, Vanhoista suomalaisista joulutavoista.

M a l m i n s i v u k i r j a s t o. *Kirjastokerhossa* luettiin kevätkaudella Rafael Koskimiehen teoksen Elävä kansalliskirjallisuus toinen osa loppuun (ss. 165—449), syyskaudella saman teoksen kolmannesta osasta ss. 1—190. Kirjailijain tuotannosta esitettiin

näytteitä. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: fil. maist. Aarne Laurila F. E. Sillanpään uusin teos »Päivä korkeimmillaan»; fil. maist. U. Peltoniemi: Aikuisten opintotoiminta; fil. maist. F. Saalaste: Matkahavaintoja Yhdysvalloissa; rouva M. Valtonen: Sotien syyt; vakuutusvirkailija P. Viljanen: Kansainvälinen vapaaehtoinen työleiriliike. Kerho kokoontui 20 kertaa. Osanottajien lukumäärä oli 21, keskimääräinen osanottajaluku 6. Kerhon johtajana toimi sivukirjastonhoitaja A. Talvela.

Nikkilän sairaalakirjastoon perustettiin lähinnä kirjastoa käyttäviä potilaita varten 17. 7. *yleisaiheinen kirjastokerho*. Kerhon puheenjohtajina ovat toimineet kirjailija Lasse Heikkilä sekä kirjastoamanuenssit Kyllikki Lindeqvist ja Anni Ruuskanen. Kerhossa oli 66 jäsentä, joista 19 kokoukseen osallistui keskimäärin 17 henkeä. Kerhossa pidettiin mm. seuraavat esitelmät, joiden johdosta keskusteltiin: kirjastoamanuenssi H. Kauppi: Juhani Siljo; fil. lis. R. Kauppi: Epiktetos; kirjastoamanuenssi K. Lindeqvist: Aaro Hellaakoski, Jack London; rouva H. Parland: Miguel de Cervantes, Don Quijote; kirjastoamanuenssi A. Ruuskanen: Aino Kallas, Toivo Pekkanen; ylihoitaja E. Unkila: Eino Leino, Pyhä Birgitta; lääket. tri R. Walin: Francisco de Goya, Rokokoo ajan ilmiönä, Maisemamaalauksesta. Lisäksi monet kerholaiset esittivät alustuksia. Syyskauden viimeisenä kerhoiltana vietettiin pikkujoulujuhlaa, jossa kerholaiset suorittivat ohjelman.

Musiikkikerho perustettiin potilaille 5. 4. Kerhoa johtivat kirjailija Lasse Heikkilä ja kirjastoamanuenssi Kyllikki Lindeqvist. Kirjastokonsertteja järjestettiin kerran viikossa, yhteensä 33 konserttia, joissa oli keskimäärin 58 kuulijaa. Konserteissa pidettiin seuraavat säveltäjäesittelyt, joiden jälkeen kuultiin äänilevyiltä asianomaisen säveltäjän tuotantoa yhteensä 121 sävellystä: fil. maist. M. Havu: Beethoven, Rahmaninov, Rimski-Korsakov; yliopp. S. Heikinheimo: Šostakovitš, Brahms; kirjailija L. Heikkilä: Saint-Saëns, Ravel, Schumann, Couperin, Dvorak; kirjastoamanuenssi K. Lindeqvist: Beethoven, Bach, Sibelius, Lully, Rameau, Gluck, Vivaldi, Mendelssohn; lääket. kand. R. Peltonen: Brahms, Beethoven; toimittaja I. Ryömä: Bach, Mozart, Monteverdi, Carissimi; sairaanhoitaja T. Valjamo: Chopin; yliopp. L. Vasama: Grieg, Prokofjev, Šostakovitš, Schubert. Kerhotoimintaa varten luovutti sairaala toistaiseksi kirjaston käyttöön radion ja levysoittimen.

Musiikkikerho järjesti 31. 7. sairaalan juhlasalissa potilaille juhlan, jossa laulajatar Esteri Parviainen esitti Schumannin yksinlauluja säestäjänä säveltäjä Seppo Nummi, joka myös esitteli ohjelman. Fil. lis. R. Kauppi puhui kirjoista ja lukemisesta ja ylihoitaja E. Unkila kertoi matkastaan Meksikkoon. Läsnä oli 240 henkeä.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1956 3 185 495 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 400 000	2 797 148
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	167 100	143 655
Henkilökunnan käteisvuokrat	25 452	94 692
Yhteensä	2 742 552	3 185 495

Menot. V. 1956 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 147 157 324 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 19 784 063 mk, joten käytettävissä oli 166 941 387 mk. Menot tilien mukaan nousivat 169 543 351 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien [1]) mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	226 800	195 900	+ 30 900
Vakinaiset viranhaltijat	86 865 000	87 245 880	— 380 880
Tilapäiset viranhaltijat	3 273 090	3 213 053	+ 60 037
Vuosilomakustannukset	3 366 640	3 361 802	+ 4 838
Sunnuntaityökorvaukset	2 760 090	2 078 308	+ 681 782

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien [1]) mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Muut palkkamenot	8 750 409	8 504 791	+ 245 618
Vuokra	10 359 578	10 359 578	— —
Lämpö	2 509 775	2 278 885	+ 230 890
Valaistus	2 660 000	2 454 101	+ 205 899
Siivous	500 000	670 634	— 170 634
Vedenkulutus	34 000	39 080	— 5 080
Puhtaanapito	170 770	323 570	— 152 800
Kaluston hankinta	4 979 110	7 279 110	— 2 300 000
Kaluston kunnossapito	780 000	528 149	+ 251 851
Painatus	825 000	983 206	— 158 206
Kirjallisuus ja sidonta [2])	37 264 125	38 465 749	— 1 201 624
Tarverahat	1 617 000	1 561 555	+ 55 445
Yhteensä	166 941 387	169 543 351	— 2 601 964

Kirjallisuusmäärärahojen käyttö. Kirjallisuuden ostoon käytettiin v. 1956 621 988 043 mk ja summa jakaantuu erikielisen kirjallisuuden kesken seuraavasti: suomalainen kirjallisuus 16 183 231 mk, skandinaavinen kirjallisuus 4 286 440 mk, saksalainen kirjallisuus 660 868 mk, englantilainen kirjallisuus 544 350 mk, ranskalainen kirjallisuus 292 993 mk, muunkielinen kirjallisuus 20 161 mk, yhteensä 21 988 043 mk. Aikakauslehtien tilauksiin käytettiin 1 953 464 mk ja sidontaan 14 524 242 mk, yhteensä 16 477 706 mk.

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta on kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti valvonut seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Kirjoja Sokeille, yhdistys Suomen Arkisto, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

---

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset. — [2]) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 21 988 043 mk ja sidontaan 14 524 242 mk.

29. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana fil. tri Eino Suolahti sekä jäseninä tekstiilitait. Rauha Aarnio, rva Aino Keto, kansanedust. Martta Salmela-Järvinen ja prof. Nils Erik Wickberg, joka valittiin varapuheenjohtajaksi (23. 1. 4 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rva Hellä Meltti; sihteerinä toimi museonhoit. Helmi Helminen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 72.

Eräät museolautakunnan tekemät esitykset. Museolautakunnan esityksestä oli kokoelmien esittelyvihkosen painatukseen varatun määrärahan säästö, 307 800 mk, siirretty kertomusvuonna käytettäväksi. Esittelyvihko painettiin yhden painoarkin laajuisena sekä suomen-, ruotsin- että englanninkielisenä. Myyntihinta oli 40 mk.

Kaupunginhallitukselta anottiin määrärahaa Kööpenhaminan yhteisnäyttelyn valmistelutöitä varten (7. 6. 49 §) sekä oikeutta ylittää eräitä kertomusvuoden talousarvioon merkittyjä määrärahoja (14. 8. 56 §). Lisäksi tehtiin esityksiä kaupunginmuseon osallistumisesta yhteispohjoismaiseen pääkaupunginmuseoiden näyttelyyn Kööpenhaminassa sekä kaupungin edustuksesta ko. tilaisuuksissa (23. 1. 9 §, 14. 8. 54 §); varastotilojen saamisesta museolle siksi ajaksi, kunnes museon lisärakennussuunnitelma toteutuisi (10. 12. 64 §) sekä lisätyövoiman saamisesta museoon v:n 1957 aikana (10. 12. 69 §).

Ilmavoimien esikunnalle tehtiin esitys vanhan kaupungin osan sekä eräiden muiden kohteiden ilmavalokuvaamisesta museon kokoelmia ja tilapäisnäyttelyitä varten.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja asioista, jotka koskivat: kaluston hankintaa Mariankatu 9:ssä olevaan rakennukseen suunniteltuun kaupungin edustushuoneistoon (23. 1. 2 §); päätösvallan siirtämistä lautakunnalle kaupungin historiallisiin rakennuksiin ja niiden lähiympäristön suunnitteluun liittyvien kysymysten käsittelyssä (23. 1. 8 §); Kulosaaren kartanon kalustuskysymyksiä (14. 8. 53 §) sekä Suomen rakennustaiteen museon anomusta avustuksen saamiseksi helsinkiläisarkkitehtuurin valokuvauttamiseen v. 1957—1958 (10. 12. 62 §).

Satamalautakunnalle annettiin lausunto museon satamalaitokselta saaman varastotilan vaihtamisesta (9. 4. 18 §) sekä väestönsuojelutoimistolle sen pyytämät tiedot kaupunginmuseon tarvitsemista kalliosuojatiloista.

Henkilökunta. Museonvartija-siivooja Lyyli Ahlbom erosi työkyvyttömyyden takia 30. 6. ja siirtyi eläkkeelle. Virkaan valittiin 1. 7. lukien Helmi Hiltunen. Osapäivätyöhön toiseksi museonvartija-siivoojaksi valittiin 15. 4. lukien Tyyne Domander.

Sairauslomaa myönnettiin museonvartija-siivooja Ahlbomille 9. 3. — 31. 5.

Kaupupunginmuseon edustajana Forssassa 18. — 19. 8. pidetyssä Suomen Museoliiton vuosikokouksessa oli museonhoit. Helminen.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin lahjaksi tai hankittiin ostamalla yhteensä 1 275 esinettä. Nämä jakaantuvat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 52, karttoja 16, rakennus- ja mittapiirustuksia 21, valokuvanegatiiveja vedoksineen 552, valokuvia ilman negatiivia 262, öljymaalauksia 5, vesivärimaalauksia ja piirroksia 12, graafisia töitä 3, virka- ym. merkkejä 8, leimoja ja leimasimia 6, mitaleja ja rahoja 26, huonekaluja 10, hopea- ja tinaesineitä 21, posliinia, lasia ja keramiikkaa 42, talous- ja työkaluja 24, puvustoa ja käsitöitä 21, malleja 1, rakennuksenosia 5, maalöytöjä 2, arkistoainesta 73 ja kuvalaattoja 113 numeroa.

Museon kokoelmia kartuttivat lahjoituksin seuraavat henkilöt, virastot, laitokset ja yhtymät: rva Sigrid Berner, maist. Biese, maist. Marie Louise v. Bonsdorff, hra Oskar Broström, rva Tyyne Domander, valokuv. C. Grünberg, nti Hagán, kirjailija Helge Heikkinen, Helsingin kaupunginhallitus, kaupunginarkisto, huoltolautakunta, kaasulaitos, rakennusvirasto, satamalaitos, Helsingin Yliopiston rahakammio, yliopiston kirjaston slaavilainen osasto, Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salama, rva Irma Kuurre, nti Kitty Linder, vahtimest. T. Luhtasaari, apteekk. Å. Lydman, toht. Sylvi Möller, Antiikkiliike B. Nyholm, nti Taimi Partanen, arkkit. Toini Raunisto, kapt. V. S. Salokangas, veturinkulj. J. Sandelin, hra Börje v. Schoultz, intend. Sven Strindberg, yliopp. Jaakko Suihkonen, toht. rva Karin Sundberg, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Pankki, Suomen rakennustaiteen museo, hra Matti Suonvieri, tait. Huldra Törnudd, Wärtsilä Oy:n Arabian tehdas, tri S. E. Åström.

Museolle lähettivät jatkuvasti julkaisujaan Helsingin Lääkäriyhdistys, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Københavns Bymuseum, Oslo Bymuseum, Osuusliike Elanto, Stockholms Stadsmuseum, Oy. Stockmann Ab., Suomen Filmikamari, Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta sekä Warbergs Museum.

Lahjoituksista mainittakoon eräitä sellaisia, joiden edustamalta alalta kokoelmat olivat hyvin puutteellisia. Näin oli laita esim. Helsingin ammattikuntien historiaa valaisevien esineiden, kuvien yms. suhteen. Maist. Biesen lahjoittama helsinkiläistä seppämest. Adolf Wilhelm Winqvistiä esittävä muotokuva, jonka on piirtänyt Helmi Biese, oli tästä syystä ilahduttava lahjoitus.

Wärtsilä Oy:n Arabian tehdas lahjoitti täydennyksenä v. 1955 museoon saatuun kokoelmaan valikoiman fajanssi-, posliini- ja kivimassaesineitä, joita ovat valmistaneet Arabian tehtaan taiteilijat. Kokoelma edustaa v. 1935—1956 vallinneita tyylisuuntia ja kullekin taiteilijalle luonteenomaista työtä.

Aikanaan Hakasalmen huvilaan järjestettäviä helsinkiläisiä kodinsisustuksia varten tarvitaan ne vanhat tammiset ruutuparketit, jotka talossa Aleksanterinkatu 15 suoritettujen korjaustöiden yhteydessä poistettiin käytöstä ja jotka Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Salama lahjoitti museolle. Saman talon portaikossa olleet kattomaalaukset yhtiö omalla kustannuksellaan valokuvautti museon kuva-arkistoa varten.

Museon toisen kerroksen »punaiseen huoneeseen» ja »makuuhuoneeseen» saatiin hankituksi pari pöytää, sohva ja ompelupöytä sekä tuoleja, kaikki biedermeiertyylisiä ja helsinkiläiskodeista peräisin.

Helsinkiläismestareitten valmistamia hopea- ja tinaesineitä ostettiin mm.: Petter Pettersonin valmistamat tinaiset kynttilänjalat v:lta 1790, Anders Dannberg'in hopeinen kermakko v:lta 1822, pari hopeisia kynttilänjalkoja v:lta 1834, M. Fahlströmin hopealusikka v:lta 1798 sekä J. Winqvistin tekemä lusikka ja P. Karpin valmistamat sokeripihdit.

Aurora Karamsin lahjoitti v. 1882 puutarhurilleen Carl Johan Gauffinille hopeisen kahvikaluston, joka oli kultaseppä Roland Mellinin työtä v:lta 1877. Tämän kahvikaluston, johon kuuluu kannu, sokerikko, kermakko sekä 6 kahvilusikkaa, kaupunginmuseo osti takaisin.

Kulttuurihistoriallisiin kokoelmiin saatiin nti Kitty Linderin kautta ostetuksi Pariisiin, kreivi N. Adlerbergin perillisten haltuun joutunut albumi, jonka eräät helsinkiläiset olivat lahjoittaneet erojaislahjaksi kenraalikuvernööri, kreivi Adlerbergille. Albumin kannet ovat kultasepäntyötä. Albumissa on lahjoittajien valokuvat, yhteensä 44 henkilökuvaa.

Kööpenhaminasta, Antikvariaatti Ludvig Langen varastoista, ostettiin kaksi Helsinki-aiheista akvarellia v:lta 1888, jotka oli maalannut V. Block-Schur. Toisen aihe on Eteläsatamasta, toinen esittää Suurkirkkoa ja Senaatintoria.

Muista taideostoista mainittakoon Arvo Makkosen öljyvärityöt v:lta 1920 ja 1928. Molempien maalausten aiheet ovat Hakaniemestä. Muotokuvakokoelmiin ostettiin Pekka Halosen omakuva.

Museon kirjastosta puuttunut ensimmäinen Helsingin historia, Henric Forsiuksen väitöskirja saatiin hankituksi museoon.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Kertomusvuonna valokuvattiin ensi sijassa museon kokoelmiin kuuluvaa esineistöä ja museon uutta näytteillepanoa, sekä sellaisia kohteita Helsingissä, joissa parhaillaan oli käynnissä rakennuskorjauksia tai tapahtui rakennusten purkamista. Sörnäisten ja Toukolan kaupunginosia valokuvattiin järjestelmällisesti katu

kadulta. V:n 1955 ja 1956 aikana rakennettuja kouluja, sairaaloita ym. julkisia rakennuksia kuvattiin Kööpenhaminan näyttelyä varten.

Kulosaaren kartanon entinen sisustus kuvattiin kokonaan, samoin kartanon rakenteellisia yksityiskohtia rakennuskorjausten yhteydessä täydentämään rakennus- ja mittapiirustustyötä.

Suomen Aatelisliiton kannatuskomitean Ritarihuoneella 5. — 8. 10. järjestämä näyttely »Antiikkiesineitä herraskartanoista ja helsinkiläiskodeista» valokuvattiin Helsinkiä koskevilta osiltaan. Kokoelma sisältää 21 valokuvaa negatiiveineen.

Helsingin aluetta koskeva sarja ilmavalokuvia, 262 kuvaa, lunastettiin kuva-arkistoon.

Mikrovalokuvaamalla jäljennettiin valtionarkistossa olevat Helsingin Puuseppien ammattikunnalle kuuluneet huonekalu- yms. piirustuksia sisältävät asiakirjat.

Kokoelmien hoito ja luettelointi. Kertomusvuonna suoritetuista töistä oli kokoelmien näytteillepano vaativin ja suuritöisin. Esineitä kunnostettiin ja asetettiin näytteille. Puvuston ja tekstiilien korjauksiin käytettiin 59 työtuntia. Vanhankaupungin kaivauksissa v. 1930 esiintulleita maalöytöjä, mm. vanhoja rahoja, puhdistettiin maist. M. Kenttämaan johdolla. Lisäksi puhdistettiin tina-, hopea- ja kultaesineet. Helsingin kaupunginpostia koskevat postimerkkikokoelmat järjestettiin uudelleen Postimuseon hoitajan Niilo Kukkosen ohjeiden mukaan. Helsingin seudun geologiaa ja esihistoriaa valaisevien karttojen valmistukseen osallistuivat Geologisesta tutkimuslaitoksesta trit Maunu Härme ja Kalevi Virkkala ja kaupunkimittausosastolta dipl. ins. Eero Järviö. Helsingin ympäristökarttaa (mittakaava 1 : 30 000) painettiin museolle näitä ja vastaisia kartoitustöitä varten maanmittaushallituksen kivipainossa 110 kpl ja karttapohjia (1 : 25 000) 30 kpl.

Museon apteekkiosaston luetteloimistyötä, joka aloitettiin v. 1955, jatkettiin. Selvityksiä esineistä laati farmas. Margareta Ekman. Piirroskokoelmien luettelointia jatkoi 5. 12. alkaen museoharjoittelija, yliopp. Raimo Parko. Vuoden loppuun mennessä oli saatu selvitetyksi 113 Helsinki-aiheista piirrosta. Pienoismallien kunnostamistöitä suoritti harjoittelijana toiminut Taideteollisen oppilaitoksen opiskelija Matti Halme, joka avusti myös näytteillepanotöissä.

Kuva-arkiston, jonka hoidosta vastasi toim. apul. Taimi Partanen, selvitys- ja luetteloimistyöt jatkuivat edelleen koko vuoden.

Sanomalehtileikearkistoa ryhdyttiin luetteloimaan ja luettelokortteja valmistui 1 368 kpl.

Museon päävaraston muutto tapahtui huhtikuussa. Varastoissa suoritettiin järjestely- ja siivoustöitä kesän aikana.

Näytteillepanotyöt ja näytteillepanokaluston valmistuminen. Tammikuussa alkoi uuden kaluston asettaminen paikoilleen kokoelmahuoneisiin. Lasitöiden viivästyttyä yleislakon takia siirtyi kaluston lopullinen valmistuminen toukokuun puoliväliin.

Kaupunginmuseon kokoelmien avajaiset. Museolautakunta päätti 9. 4., että museon uudelleen järjestetyt kokoelmat avataan kutsuvieraille perjantaina 25. 5. klo 15 ja yleisölle sunnuntaina 27. 5. klo 12. Sanomalehdistölle oli järjestetty kokoelmien esittely keskiviikkona 23. 5. Tilaisuudessa jaettiin lehdistön käytettäväksi valokuvia uudelleen järjestetyistä kokoelmista. Kaupunginkellarissa oli avajaispäivänä illalliset museolautakunnan 50-vuotistoimikauden johdosta.

Opastukset ja kävijäin määrä museossa. Kaupunginmuseon kokoelmiin tutustui 25. 5. — 31. 12. välisenä aikana yhteensä 7 087 henkeä; näistä oli maksavia 4 239. Helsingin koulujen luokkia, joista kaksi oli oppikouluista, kävi museossa 36, oppilasmäärän ollessa yhteensä 606. Aukioloaikoja oli pidennetty, joten kokoelmat olivat päivittäin avoinna klo 12—16 ja lisäksi torstaisin klo 18—20, jolloin pääsy museoon oli vapaa. Lauantaisin kokoelmat pidettiin suljettuina. Aikuisilta perittiin pääsymaksuna 50 mk, lapsilta 20 mk. Pääsymaksuista kertyi tuloja 186 540 mk, museon opaskirjoista 42 580 mk ja museossa myydyistä postikorteista 4 040 mk. Tulot olivat yhteensä 233 160 mk.

Paitsi ryhmille järjestettyjä opastuksia ja luentoja, selostettiin kokoelmia myös yksityisille opiskelijoille ja tutkijoille.

Ulkomaisista turistiryhmistä, joille järjestettiin ryhmäkäyntejä museoon, olivat väkirikkaimmat Neuvostoliitosta tulleet ryhmät.

Osallistuminen näyttelyihin. Helsinki osallistui yhteispohjoismaiseen pääkaupunginmuseoiden näyttelyyn, joka oli avoinna Københavns Bymuseumissa 15. 9. — 7. 10. Helsingin, Kööpenhaminan, Oslon ja Tukholman kaupunginmuseoiden johtajat pitivät

neuvottelun 4. 4. Kööpenhaminan Raatihuoneessa. Tällöin sovittiin näyttelyn nimeksi: »På Rundrejse til nordiske Hovedstaeder. En sammenligning mellem Helsinki-Helsingfors, København, Oslo og Stockholm omkring 1650, 1850 og i nutiden». Näyttely rakennettiin 6. — 15. 9. välisenä aikana. Kaupunginmuseon osaston järjestivät arkkit. Taina Laine ja museonhoit. Helminen, joka myös kirjoitti näyttelyoppaaseen painetun Helsingin historiaa selostavan luvun. Näyttely saavutti suuren yleisömenestyksen, kävijöitä oli yhteensä 32 251 henkeä. Näyttelyä koskeva selostus sisältyy Suomen Museoliiton vuosikirjaan Osma 1956.

30. Musiikkilautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana fil. maist. Veikko Loppi, varapuheenjohtajana toimitt. Ontro Virtanen sekä jäseninä fil. tri Ester-Margaret v. Frenckell, sosiaalipääll. Kalle Koponen, fil. maist. Patrik Lilius, diigelipainaja Margit Merra, kamr. Frans Rautio, fil. maist. Martti Turunen sekä fil. maist. Anni Voipio-Juvas. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli fil. maist. Loppi. Lautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvosmies Kurt Walldén.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 11 kertaa ja kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 264. Lähetettyjä kirjeitä oli 233. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähtettyjen kirjeiden lukumäärä oli 274 ja saapuneiden kirjeiden määrä 225.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi fil. tri Nils-Eric Ringbom, taloudenhoitajana nti Doris Nordblom ja kirjastonhoitajana fil. maist. Veikko Helasvuo sekä hänen viransijaisenaan 3. 4. — 31. 5. välisenä aikana fil. kand. Paavo Soinne. Intendentti oli tieteellisten töiden vuoksi virkavapaana 17. 9. alkaen kertomusvuoden loppuun; hänen tehtäviään hoiti tänä aikana kirjast. hoit. Helasvuo, jonka sijaisena toimi fil. maist. Eino Rautavaara.

Musiikkilautakunnan toimistoon perustettiin kertomusvuonna toimistoapulaisen virka, johon valittiin 16. 8. alkaen nti Raija Berkan.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen, intendentti Ringbom sekä musiikkilautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Turunen ja Virtanen. Prof. Yrjö Selin osallistui jaoston kokouksiin ilman äänioikeutta orkesterin jäsenten edustajana, varamiehenään orkesterin jäsen Yrjö Syrjälä.

Koesoittoarvostelulautakuntaan kuului puheenjohtajana prof. Hannikainen, sihteerinä intendentti Ringbom, musiikkilautakunnan edustajina maisterit Lilius ja Turunen sekä Suomen Kansallisoopperan kapellimestari ja Suomen Muusikkojen Liiton edustaja; lisäksi kuului arvostelulautakuntaan viisi kaupunginorkesterin jäsentä, jotka edustivat orkesterin valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmiä.

Musiikkilautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollesssaan varapuheenjohtaja. Näiden molempien estyneenä ollessa hyväksyi laskut sihteeri. Orkesteria koskevat laskut hyväksyi intendentti.

Lautakunta oikeutettiin maksamaan kertomusvuonna eri teattereille, musiikki- ym. taidelaitoksille ja -yhdistyksille avustuksina yhteensä 56 896 000 mk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat puolsivat, perehdyttyään avustusmäärien käyttöön, uusien avustusten myöntämistä asianomaisille.

Kaupunginhallitus oli myöntänyt Helsingin Työväen Lapsilaulajille 150 000 mk:n ja Suomalaiselle Nukketeatterille 40 000 mk:n suuruiset avustukset ja velvoittanut musiikkilautakunnan 1. 4. 1957 mennessä antamaan selontekonsa näiden varojen käytöstä. Lautakunta antoi selostuksensa myös v. 1955 myönnettyjen vastaavanlaisten varojen käytöstä.

Oy. Yleisradio Ab:n ja lautakunnan välisen sopimuksen perusteella jatkui kaupunginorkesterin konserttien radiointi kertomusvuonna samoin kuin aikaisemminkin.

Suomen Kansallisoopperan Säätiön ja lautakunnan välinen sopimus oli sanottu irti päättyväksi 31. 8. Sen jälkeen laadittiin 1. 9. — 31. 12. väliseksi ajaksi osapuolten kesken

väliaikainen sopimus, joka pääosiltaan oli samansisältöinen kuin aikaisempi. Kun sitten kaupungin v:n 1957 talousarviossa oli vahvistettu kaupungin oopperalle maksama avustus 16 733 000 mk:ksi ja oopperan kaupunginorkesterin käytöstä kaupungille maksama korvaus 18 mmk:ksi, teki lautakunta tämän mukaisen esityksen Kansallisoopperalle uudeksi sopimukseksi v. 1957 varten, joka myös hyväksyttiin.

Lautakunnan ja Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston välinen kertomusvuodeksi tehty sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisempikin sopimus. Sen mukaan lautakunta suoritti Teostolle vuotuisen 175 000 mk:n kokonaiskorvauksen kaupunginorkesterin esittämistä tekijänoikeuslain alaisista sävellyksistä.

Helsingin Torvisoittokunnan ja lautakunnan välinen v. 1945 tehty sopimus sanottiin lautakunnan taholta irti päättyväksi kertomusvuoden lopussa. Samalla tehtiin uusi sopimus, joka astuisi voimaan 1. 1. 1957.

Kaupungin kustannuksella kertomusvuoden kesällä pidetyistä ulkoilmakonserteista huolehti urheilu- ja retkeilytoimisto.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa lautakunta puolsi aloitetta musiikkikirjaston perustamiseksi kaupunginkirjaston yhteyteen. Lisäksi lautakunta antoi samoin kaupunginhallitukselle lukuisia lausuntoja eri teattereiden, taidelaitosten, kuorojen ym. avustusanomuksista. Useimmissa tapauksissa lautakunnan lausunto oli puoltava. Hylkäävän lausunnon antoi lautakunta seuraavista anomuksista: SS-nimisen kuoron avustusanomuksesta 40-vuotisjuhlakonserttiaan varten, Helsingin Rautatieläisten kuoron ja Koiton Sekakuoron anomuksista saada avustus ulkomaista konserttimatkaa varten sekä VII Pohjoismaiden Kirkkomuusikkojen kokouksen keskustoimikunnan anomuksesta avustuksen saamiseksi mainittua kokousta varten.

Kaupunginorkesteri. Orkesterin johtajana toimi edelleen prof. Tauno Hannikainen valittuna virkaan ajaksi 1. 6. 1957—31. 5. 1961. Konserttimestarina oli viulutait. Naum Levin. Orkesterin vahvuus oli 76 soittajaa.

Koevuoden jälkeen nimitettiin vakinaisesti virkoihinsa seuraavat orkesterin jäsenet: Jaakko Santasalo (II viulu) ja Ahti Pilvi (alttoviulu), molemmat 1. 9. alkaen sekä 1. 1. 1957 alkaen Esko Sappinen (IV fagotti) ja Kyösti Huuhko (II huilu). Koesoiton perusteella nimitti lautakunta lisäksi virkoihin 8 soittajaa koevuodeksi tai määrätyksi koeajaksi.

Eläkkeelle siirtyi oboensoittaja Albert Pakkanen 1. 11. sekä 1. 1. 1957 alkaen sooloharpisti Väinö Hannikainen. Orkesterista erosivat kertomusvuonna: lyömäsoitinten soittaja Rainer Kuisma, tuubansoittaja Gösta Möller sekä viulunsoittaja Aimo Välilä.

Orkesterin valtuuskuntaan valitsivat jäsenet keskuudestaan soittokaudeksi 1955/56 seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Aarne Viljavan sekä jäseniksi Eino Rautasuon ja Vili Pullisen, varalle valittiin Yrjö Selin ja Reino Salo. Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen Armas Karsti.

Kertomusvuoden aikana pidettiin 29 varsinaista sinfoniakonserttia. Ne jakautuivat A- ja B-sarjaan. Kausitilaajille tarjottiin mahdollisuus lunastaa edellisen syyskauden kausikortteja vastaavat uudet kausikortit. A-sarjan konsertteja oli 15, keväällä 8 ja syksyllä 7; B-sarjan 14, keväällä 8 ja syksyllä 6.

Päiväkonsertit jakautuivat lauantaikonsertteihin ja koululaiskonsertteihin. Lauantaikonsertteja oli 7 vuoden loppupuolella; lisäksi järjestettiin tavanomainen vappumatinea. Koululaiskonsertteja pidettiin kevätkautena 12. Niitä oli kolme sarjaa: A-sarja, joka oli tarkoitettu lähinnä oppikoulujen yläluokkalaisille, konsertteja oli 6; B-sarja oppikoulujen alaluokkalaisille ja kansakoululaisille, konsertteja 3; C-sarja ruotsinkielisille koululaisille, konsertteja 3. Vm. konsertit selostettiin ruotsiksi, A- ja B-sarjojen taas suomeksi. Syyskaudella järjestettiin 4 koululaiskonserttia, jotka kaikki selostettiin suomeksi.

Konserttiohjelmien julkaisu- ja myyntioikeus luovutettiin 1. 9. 1956 — 31. 5. 1957 väliseksi ajaksi liikemies Einar Lindstedtille 150 000 mk:n suuruista korvausta vastaan. Sinfoniakonserttien ohjelmien hinnat olivat 50 mk ja matineain ohjelmalehtien 25 mk/kpl. Kertomusvuoden alkupuolella huolehti pääjoht. Sulo Räikkösen kuolinpesä aikaisemman sopimuksen mukaisesti em. ohjelmien julkaisemisesta ja myynnistä.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti edelleen eri korvauksesta sinfoniakonserttien sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liittyivät ohjelmiin painettuina lisälehtinä. Koululaiskonserttien ohjelmaselostajalle maksettiin erillinen palkkio.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat kevätkaudella 400, 300 ja 200 mk ja syyskau-

della 500, 400 ja 300 mk/kpl. Yliopistossa opiskeleville myytiin 100 lippua ja Sibelius-Akatemian oppilaille 20 lippua 50 mk:n hintaan konserttia kohden. Sarjalippujen ostajien saama alennus oli 10 %.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin pääsylippuja kaikkiaan 19 851 eli keskimäärin 684 lippua konserttia kohden (689 lippua v. 1955), vappumatineaan 749, syyskauden lauantaikonsertteihin 1 311 ja koululaiskonsertteihin 9 345 eli keskimäärin 464 lippua (614). Myytyjen konserttilippujen kokonaismäärä oli siis 31 256.

Kausikortteja myytiin seuraavasti: sinfoniakonserttien A-sarja 1 041 ja B-sarja 951, yhteensä 1 992; koululaiskonserttien A-sarja 446, B-sarja 719 ja C-sarja 390, yhteensä 1 555 sekä syyskaudella pidettyihin koululaiskonsertteihin 775. Lauantaikonserttien kausikortteja myytiin 138.

Kaupunginorkesteri avusti kertomusvuoden aikana 153 oopperanäytännössä ja 8 konsertti- tai juhlatilaisuudessa. Lisäksi orkesteri avusti kaupunginhallituksen luovuttamana maksutta Sibelius-viikon konserteissa. Konsertin 16. 6. johti Martti Similä. Konsertissa 17. 6., jonka johti Jussi Jalas, esiintyi kaupunginorkesteri vahvistettuna Radion sinfoniaorkesterin jousistolla sekä 13. 6. Nils-Eric Fougstedtin johdolla pidetyssä konsertissa Radion sinfoniaorkesteri kaupunginorkesterin jousistolla vahvistettuna, kummallakin kerralla Sibelius-viikon juhlaorkesteri-nimisenä.

Kaupunginhallituksen suostumuksella luovutettiin kaupunginorkesteri korvauksetta esiintymään Suomen Marsalkka Mannerheimin muistotilaisuudessa 28. 1. sekä 16. 12. Suomen sairaalalaitoksen 200-vuotisjuhlatilaisuudessa.

Lautakunta korotti 1. 9. alkaen kaupunginorkesterin sekä sen nuottien vuokraustariffeja.

Valtion avustusta kertomusvuotta varten saatiin orkesterille 2.1 mmk.

Kaupunginhallitus hyväksyi lautakunnan esityksen, jonka mukaan tilapäisille avustajille maksettiin 1. 9. alkaen entisen 1 100 mk:n suuruisen harjoituspalkkion sijasta 1 150 mk ja 1 800 mk:n esityspalkkion asemesta 1 900 mk.

Helsinki-mitalin saivat seuraavat kaupunginorkesterin jäsenet: director musices Martti Heiniö, muusikko Gunnar Koskinen ja II konserttimestari Väinö Arjava. Kaupunkiliiton ansiomerkki 20 vuoden palveluksesta myönnettiin prof. Yrjö Selinille.

Kaupunginorkesterin nuotistoon hankittiin vuoden aikana lukuisia teoksia. Lisäksi suoritettiin kirjaston nuottien mikrofilmausta.

31. Konepajatoimikunta

Konepajatoimikunnan kokoonpano v. 1956 oli seuraava: puheenjohtaja kaup. ins. Walter Starck sekä jäsenet vesilaitoksen mittarintarkistaja Jonnu Kallio, rakennusviraston työpajains. Erkki Katajisto, vesilaitoksen työpajan esimies Adolf Lindgren, liikennelaitoksen konepajapääll. Veikko Martola, sähkölaitoksen työpajamestari Pentti Oraste, rakennusviraston koneasentaja Otto Päivinen, kaasulaitoksen käyttöins. Reinhold Succo sekä liikennelaitoksen esimies Erkki Timonen. Varapuheenjohtajana toimi konepajapääll. Martola ja sihteerinä apul. kaup. ins. Lemmitty Salmensaari.

Konepajatoimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Kertomusvuodeksi ei asetettu työvaliokuntaa.

Kertomusvuonna käsitellyistä asioista mainittakoon mm.:

Toimikunta tutustui rakennusviraston konekorjaamon laajennussuunnitelmiin Toukolassa käsitellen samalla niiden yksityiskohtia.

Samoin tutustuttiin v:ksi 1957 esitettyihin kaupungin korjaamoiden työkone- ja kalustonhankintoihin. Nämä ehdotetut uudishankinnat olivat pieniä. Koska kuitenkin on luultavaa, että seuraavien vuosien hankinnat suunniteltujen eri korjauspajojen laajennusten ja paikansiirtojen johdosta tulevat olemaan suurempia, olisi myös yhteistoiminnan mahdollisuus niitä suunniteltaessa otettava huomioon.

Toimikunta katsoi, että tarvittavan tilan ja joidenkin yksinkertaisten koneiden varaaminen suunniteltuun jätteiden polttolaitokseen tulevaan huoltokorjaamoon oli tarpeellista, mutta että itse korjaustyö olisi järjestettävä yhteistyössä Toukolan konekorjaamon kanssa.

32. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana liikennemest. Valtter Laitinen, varapuheenjohtajana yli-ins. Harald Backman sekä jäseninä rakennusneuvos Beato Kelopuu, varat. Gustaf Laurent, leht. Aarre Loimaranta, työntekijä Oiva Salama, joht. Fritiof Sundqvist, rakennusneuvos Heikki Sysimetsä ja viilaaja Veikko Vanhanen. Kaupunginhallituksen edustajana oli tekn. joht. Hjalmar Krogius ja sihteerinä toimi varat. Tauno Lehtinen.

Lautakunta kokoontui 46 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 857 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 612.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä lopullisista päätöksistä mainittakoon seuraavat tärkeimmät:

K a t u r a k e n n u s o s a s t o n t o i m i a l a a k o s k e v a t. Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston hankkimaan kertomusvuonna tarvitsemansa bitumiemulsiomäärän toiminimiltä Oy. Colas Ab., Oy. Ikopal Ab., Asfaltti Oy. Lemminkäinen ja Rakennus Oy. Cultor Bitumiemulsioyhdistyksen tarjouksen mukaisilla ehdoilla ja siinä laajuudessa kuin osaston tarve, tehtaiden toimituskyky ja emulsion laadun tarkkailusta saatavat kokemukset kulloinkin antavat aihetta (16. 4. 569 §).

Kertomusvuonna suoritettavat katupäällystystyöt oikeutettiin katurakennusosasto antamaan tarjouksia jättäneille liikkeille seuraavasti: Uusi Porvoontie, Marjaniemen ja Vartiokylän välinen osa Asfaltti Oy. Lemminkäiselle kesäkuun alussa sekä Vartiokylän ja kaupungin rajan välinen osa samalle yhtiölle elokuun alussa; Vanha Porvoontie, Nummitien risteyksen ja kaupungin rajan välillä Rakennus Oy. Cultor'ille heinäkuun alussa; Stansvikintie, Laajasalontien ja Esson tienristeyksen välinen osa Oy. Viarecta Ab:lle kesäkuun alussa; Konalantie, Hämeenkylän tienristeyksen ja kaupungin rajan välinen osa Rakennus Oy. Cultor'ille heinäkuun puolivälissä; Herttoniemen valtatie Kulosaaressa Oy. Viarecta Ab:lle syyskuun alussa; Pakilantie, Metsäpurontien ja Välitalontien välillä Rakennus Oy. Cultor'ille alkuosa kesäkuun puolivälissä, loppuosa syyskuun alussa.

Lautakunta päätti oikeuttaa katurakennusosaston teettämään Herttoniemen puhdistamon rakennuskonstruktiosuunnitelmat rakennussuunnittelutoimisto Rakento Oy:llä voimassaolevan insinööritaksan mukaista palkkiota vastaan (20. 8. 1 161 §). Puhdistamon voima-asemaa varten oikeutettiin katurakennusosasto tilaamaan Oy. S. G. Tuderus Ab:ltä 2 kpl National-R4AP6 sekapolttoaine käyttöisiä dieselmoottoreita lisälaitteineen Strömbergin generaattoreilla ja suojaus- sekä ohjauslaitteilla varustettuina (1. 10. 1 368 §). Puhdistamon rakennustyöt lautakunta päätti antaa Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:n suoritettavaksi 77.4 mmk:n urakkahinnasta ja yhtiön tarjouksensa yhteydessä lisä- ja muutostöitä varten ilmoittamin yksikköhinnoin sekä sillä ehdolla, että urakoitsija käyttää vesitiiviin betonin valussa kaupungin hyväksymää A-betonin valvontaoikeudet omaavaa henkilöä. Lisäksi oikeutettiin osasto allekirjoittamaan työstä tehtävä urakkasopimus (12. 11. 1 600 §).

P u h t a a n a p i t o - o s a s t o n t o i m i a l a a k o s k e v a t. Lautakunta päätti oikeuttaa puhtaanapito-osaston ostamaan talven aikana tarpeen mukaan lisää katuhiekkaa Oy. Rudus Ab:ltä ja J. V. Karlsonilta tarjousten mukaisilla hinnoilla (23. 1. 139 §) sekä viimemainitulta katusoraa n. 46 000 m³ tarjottuun 595 mk:n kuutiohintaan (30. 4.

656 §). Lautakunta päätti vuokrata satamalaitoksen hallinnassa olevan 1 500 m²:n suuruisen alueen Itämerenkadun varrelta sillä olevine rakennuksineen puhtaanapito-osaston käyttöön varastoalueeksi ja autotalleiksi (6. 2. 214 §).

Talorakennusosaston toimialaa koskevat. Malmin sairaalan poliklinikkarakennuksen laajennus- ja muutostyön suunnittelun lautakunta päätti antaa arkkit. Toivo Löyskän tehtäväksi tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta (16. 1. 61 §).

Tervalammen työlaitoksen henkilökunnan asuinrakennuksen ja sauna-, perhepesula-, sekä palokalusterakennuksen suunnittelu päätettiin antaa arkkit. Yngve Lagerbladin tehtäväksi tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta (6. 2. 204 §) ja laitoksen asuinrakennuksen sekä pesutuparakennuksen rakennus-, kone- ja sähkötekniliset työt Rakennusliike Eino A. Hovin suoritettavaksi 9.8 mmk:n urakkahintaan, mikäli töitä varten tarvittava 4.525 mmk:n lisämääräraha myönnetään jo talousarviossa olevien 7.425 mmk:n lisäksi ja mikäli urakoitsija asettaa työstään 10 %:n suuruisen rakennusaikaisen ja 5 %:n suuruisen vastuuvuoden takuun (20. 8. 1 149 §).

Lautakunta päätti vapauttaa Grassos Maskinenfabrieken N. V. -nimisen toiminimen ja lautakunnan kesken 21. 5. 1951 solmitun syväjäädyttämön koneiden hankintasopimuksen takuusitoumuksesta edellyttäen, että hankkija tai sen täkäläinen edustaja Oy. Blumberg & Co ennen 9. 2. sitoutuu toimittamaan em. koneiden jäähdytyspattereiden nesterajan säätäjänimuriventtiileihin tarpeelliset säätölevyt (6. 2. 206 §).

Lautakunta päätti antaa Oulunkylän lastentarhan suunnittelun arkkit. Aili Pulkalle tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta (27. 2. 335 §).

Talorakennusosasto oikeutettiin tilaamaan Voima- ja polttoainetaloudelliselta yhdistykseltä Ekonolta Käpylän kunnalliskodin uuden lämpökeskuksen lämpö-, ilmanvaihto- ja saniteettiteknillisten laitteiden täydelliset suunnitelmat (5. 3. 375 §).

Lautakunta päätti antaa Vallilan 35/5 kW aseman rakennuspiirustusten valmistamisen arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkoselle (23. 4. 599 §) sekä virastotalon (Meritullinkatu n:o 12 B) rakennuspiirustusten laatimisen arkkit. Matti Hakurin tehtäväksi tavanmukaisista arkkitehtipalkkioista (30. 4. 643 §) ja sähkölaitoksen tilaamien muuntajarakennuksien rakentamisen urakalle seuraaville liikkeille: I ryhmä (4 kpl) Rakennusliike Osmo Saariselle hintaan 4 166 000 mk, II ryhmä (9 kpl) Rakennusliike Kelopuro & Tuuli Oy:lle hintaan 12 560 000 mk sekä III ryhmä (10 kpl) Paalurakenne Oy:lle hintaan 12 839 000 mk. Lisäksi lautakunta päätti oikeuttaa talorakennusosaston allekirjoittamaan töistä tehtävät urakkasopimukset 10 %:n pankkitakuuehdoilla (7. 5. 676 §).

Lautakunta päätti antaa uuden keskuspesulan suunnittelutyön arkkitehtitoimisto Cedercreutz & Railolle tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta (22. 5. 740 §).

Länsisataman huoltorakennuksen rakennusteknilliset työt lautakunta päätti antaa Oy. Tektor Ab:n suoritettavaksi 80.6 mmk:n urakkahinnasta, mikäli urakoitsija asettaa työn kunnollisesta suorittamisesta ja määräaikaisesta valmistumisesta n. 10 %:n suuruisen pankkitakuun sekä vastuuvuoden ajaksi n. 3 %:n suuruisen pankkitakuun. Talorakennusosasto oikeutettiin tekemään työtä koskeva urakkasopimus (22. 5. 742 §). Huoltorakennuksen putkityöt päätettiin antaa Radiator Oy:n suoritettavaksi hintaan 15.6 mmk ja oikeutettiin talorakennusosasto allekirjoittamaan urakkasopimus, sillä ehdolla että urakoitsija antaa työn suorittamisesta 10 %:n pankkitakuun, mikä työn valmistuttua muutetaan 5 %:n suuruiseksi vastuuvuoden takuuksi (18. 6. 921 §).

Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitteet lautakunta päätti tilata Yleinen Insinööritoimisto Oy:ltä hintaan 10.395 mmk ja oikeuttaa talorakennusosaston allekirjoittamaan työstä tehtävän urakkasopimuksen tavanmukaisilla takuuehdoilla (28. 5. 776 §).

Vartiokylän uuden kansakoulun suunnittelu päätettiin tilata arkkit. Jorma Järveltä tavanmukaisesta arkkitehtipalkkiosta (18. 6. 911 §).

Lautakunta päätti antaa Huopalahden poliisivartioaseman suunnittelun ent. kaup. arkkit. Lasse Björkin tehtäväksi tavanmukaisesta palkkiosta (23. 7. 1 081 §).

Porolahden kansakoulun lämpöjohtotyöt päätettiin antaa Vesi- ja Lämpö Oy:n suoritettavaksi hintaan 7.54 mmk ja vesi- ja viemärijohtotyöt vesilaitoksen suoritettavaksi hintaan 7.345 mmk sekä oikeuttaa talorakennusosasto allekirjoittamaan yhtiön kanssa tehtävä urakkasopimus tavanmukaisilla ehdoilla (29. 10. 1 522 §).

Hankintaosaston toimialaan kuuluvat. Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Rolac Oy:ltä Jussi 65—90 -merkkisen kaivuukoneen Åker-

man-mallia tarjouksen mukaisine lisälaitteineen yhteishintaan 11 414 750 mk liikevaihtoveroineen Varkaudessa (9. 4. 511 §).

Hankintaosaston päällikkö velvoitettiin yhdessä muiden osastojen kanssa laatimaan suunnitelma ohjeiksi työmaaparakkien ja muiden rakennusviraston käytössä olevien laitteiden käytön tarkkailusta sekä esittämään ohjeet lautakunnan hyväksyttäväksi (9. 4. 522 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Lokomo Oy:ltä kaksi 6 tn:n Teräskarhu 60-merkkistä tiehöylää tarjouksen mukaisine lisälaitteineen hintaan 4 054 700 mk/kpl ja yhden 12 tn:n Teräskarhu 12-merkkisen tiehöylän samoin lisälaitteineen hintaan 5 561 200 mk vapaasti Tampereella. Hintoihin tuli lisäksi liikevaihtovero ja riippuivat ne aine- ja palkkakustannusten muutoksista toimituskauden aikana (16. 4. 559 §). Lisäksi oikeutettiin osasto tilaamaan samalta yhtiöltä neljä Lokomon Teräskarhu 125-merkkistä tiehöylää varusteineen hintaan 6 333 500 mk/kpl ja yhden Lokomon Teräskarhu 125-merkkisen tiehöylän lisävarusteineen hintaan 6 553 500 mk sekä kolme Lokomon Teräskarhu 60-merkkistä tiehöylää samoin lisävarustein hintaan 4 259 000 mk/kpl. Hintoihin tuli lisäksi liikevaihtovero ja tarkoittivat ne hintoja vapaasti Tampereella. Teräskarhu 125 tiehöylien toimitusaika oli v:n 1957 tammikuu ja Teräskarhu 60 tiehöylien v:n 1957 tammi-helmikuu (28. 12. 1 839 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan Oy. Trustivapaa Bensiini Ab:ltä 1 500 000 l bensiiniä hintaan 36: 50 mk/l ja 150 000 l petroolia hintaan 19: 20 mk/l liikevaihtoveroineen vapaasti toimitettuna kaupungin laitosten säiliöihin tarpeen mukaan (18. 6. 901 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt tärkeimmät esitykset, jotka on ryhmitelty viraston eri toimialojen mukaan, koskivat seuraavia asioita:

k a t u r a k e n n u s a l a a n k u l u v i a: määrahan myöntämistä avo-ojan putkittamiseksi Koskelantiellä liikennelaitoksen autohallin kohdalla (26. 3. 487 §); ns. Marttilan kokoojajohdon jatkamisesta Etelä-Kaarelan kerrostaloalueelle laadittujen piirustusten hyväksymistä (23. 4. 614 §); Herttoniemen jäteveden puhdistamon asemapiirros- ja puhdistamon konekeskuksen pääpiirustusten sekä Talin puhdistamon esipuhdistusaseman, kaasunpuhdistusaseman ja metaanikäymissäiliön pääpiirustusten hyväksymistä (23. 4. 617 §, 7. 5. 683 §, 3. 9. 1 221 §); eräiden Lauttasaaren katujen ja viemäreiden rakentamista sellaiseen vaiheeseen, että rakennuskustannusten takaisin saaminen kaupungille tulisi turvatuksi sekä Niittyläntien ja Huopalahdentien rakentamista samoin em. tavalla (4. 6. 848, 849 §); Pohjois-Haagan III:n asuntoalueen pohjoisimman osan katujen pituusleikkauspiirustuksia (2. 7. 982 §); määrärahan myöntämistä Pakilantien Metsäpuron—Välitalontien välisen osan rakentamiseksi (23. 7. 1 072 §); katurakennusosaston laatimien piirustusten hyväksymistä tierakennussuunnitelmaksi Bromarvin pitäjässä olevalta Santalan seisakkeelta Bengtsårin laiturille (10. 9. 1 247 §); asemakaavalain 39 §:n edellyttämiin toimenpiteisiin ryhtymistä katurakennusosaston Oulunkylän asemakaava-alueen osasta laatiman katujen rakentamiskustannusten jakoehdotuksen johdosta (29. 10. 1 516 §) sekä kahdeksan konemestarin ja kahden koneenhoitajan viran perustamista katurakennusosastoon (10. 12. 1 767 §);

p u h t a a n a p i t o - o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a: 21. kaupunginosan korttelin n:o VK 675 varaamista jätteiden polttolaitosta varten (6. 2. 194 §); sekä eräiden kertomusvuoden puhtaanapitomäärärahojen ylittämisoikeuden myöntämistä ja lisäyksiä v:n 1957 talousarvion puhtaanapitomenoihin (23. 7. 1 082, 1 083 §);

t a l o r a k e n n u s o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v i a: Kivelän sairaala-alueen yleissuunnitelman periaateluonnosten sekä seuraavien luonnos- tai pääpiirustusten hyväksymistä: Kivelän hermo- ja mielitautiosastojen, tarkkailuosaston ja huoltotoimiston käsittämän rakennusryhmän (23. 1. 126 §), Koskelan kunnalliskodin uuden asuntolarakennuksen (23. 1. 130 §), Vallilan poliisitalon (30. 1. 158 §, 2. 7. 969 §), Alppipuiston ulkoilmanäyttämön (30. 4. 651 §), Toivolan koulukodin osastorakennuksen (14. 5. 717 §), Auroran sairaalan VIII rakennuksen muutos- ja täyskorjaustöiden (28. 5. 773 §), Käpylän urheilupuiston vartijan asuinrakennuksen (28. 5. 778 §), poikien ammattikoulutalon (28. 5. 779 §), Porolahden kansakoulun ja samalle tontille tulevan kirjastorakennuksen (29. 5. 806 §, 2. 7. 968 §), Oulunkylän lastentarhatalon (18. 6. 912 §, 3. 9. 1242 §), Hirvihaaran huoltolaitoksen askartelu- ja saunarakennuksen (18. 6. 914 §), tuberkuloosiparantolan talousrakennuksen (20. 8. 1 146 §), Tervalammen työlaitoksen sauna-, perhepesula-

ja kalustorakennuksen sekä henkilökunnan asuinrakennuksen (20. 8. 1 166, 1 167 §), Suvilahden höyryvoimalaitoksen huolto- ja kytkinrakennusten sekä kalustosuojarakennuksen (10. 9. 1 242 §, 5. 11. 1 567 §) ja saman laitoksen öljysäiliön (5. 11. 1 568 §), Katajanokan I ja II varastorakennuksen (24. 9. 1 326, 1 327 §), suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen ja ruotsinkielisen työväenopiston rakennuksen (22. 10. 1 474 §, 29. 10. 1 521 §), Huopalahden poliisivartioaseman (5. 11. 1 574 §), Nikkilän sairaalan vanhan hallintorakennuksen muutostöiden (26. 11. 1 669 §) sekä Vallilan kytkinlaitosrakennuksen (3. 12. 1 714 §); painettujen selostusten julkaisemista huomattavimmista kaupungin rakennus- ja suunnittelutehtävistä (23. 1. 127 §); kaupungin rakennusten katoissa sallittavaa pienintä kaltevuutta (6. 2. 198 §); taideteosten hankintaa Taivallahden kansakoulurakennuksiin (6. 2. 200 §); määrärahan myöntämistä tuberkuloosiparantolan muuntamon rakentamiseen (5. 3. 374 §); toimikunnan asettamista suunnittelemaan Auroran sairaalan laajentamis- ja korjaustöitä (12. 3. 410 §); määrärahan myöntämistä Snellmannin kansakoulun paloturvallisuustöitä varten sekä koulun vanhan osan peruskorjauksiin (19. 3. 434 §); Koskelan kunnalliskodin keittiö- ja lämpökeskusrakennusta varten myönnettyjen määrärahojen käyttämistä myös uuden keskusrakennuksen suunnittelua ja valmistavia töitä varten (26. 3. 476 §); tuberkuloosiparantolan uutta lämpökeskusrakennusta varten myönnettyjen määrärahojen ylittämisoikeutta sekä vanhan lämpökeskuksen antamista huutokaupalla purettavaksi (23. 4. 595 §, 23. 7. 1 080 §); Marian sairaalan vanhan osan korjaus-, muutos- ja laajennustöistä luopumista ja I ja II kirurgisen osaston purkamista sekä uuden rakennuksen rakentamista entisen tilalle (23. 4. 600 §); Porolahden kansakoulua varten varatun tontin laajentamista (28. 5. 781 §) sekä talorakennusosaston laatiman Kansakoulukatu 3:ssa olevan talon muutos- ja korjaussuunnitelman hyväksymistä (2. 7. 984 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: Auroran sairaalan alueen länsiosan ja keskuspuiston siihen liittyvän osan tie-, puisto- ja aitausehdotuksen hyväksymistä (4. 6. 852 §) sekä määrärahan myöntämistä Aleksis Kiven patsaan ympäristön kunnostamiseksi kaupunginpuutarhurin laatiman suunnitelman mukaisesti (2. 7. 959 §).

Muista tärkeimmistä esityksistä mainittakoon: eräiden uusien virkojen perustaminen katurakennus- ja puhtaanapito-osastoihin sekä puhtaanapito-osaston apulaispuhtaanapitopäällikön viran lakkauttaminen (22. 5. 735 §), Toukolan varastokortteleiden n:o 681 ja 682 sekä niiden välisen katumaan varaaminen hankintaosaston varastoalueeksi (23. 7. 1 064 §) sekä viraston eräiden viranhaltijoiden palkkojen tarkistaminen (10. 12. 1 748 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamat sen omaa toimialaa silmälläpitäen tärkeimmiksi katsottavat lausunnot, jotka, samoin kuin esityksetkin, on ryhmitelty rakennusviraston eri toimialojen mukaisesti, koskivat seuraavia asioita:

katurakennusosaston toimialaan kuuluvia: Viikin-Vantaanjoen sillan välisen liikenneväylän kuntoon panemista (27. 2. 347 §); Suomen Rakennustyöläisten Liiton kaupungin kivitöiden teettämistä koskevaa esitystä (5. 3. 369 §); eräiden Lauttasaaressa sijaitsevien kiinteistöjen viemäröinnin järjestelyä (5. 3. 378 §); vt Kivilinnan ym. Herttoniemen likavedenpuhdistamon paikkakysymystä koskevaa esitystä (5. 3. 384 §); kaupungin osallistumista Marjaniemen teiden kunnostamiseen eräillä ehdoilla (19. 3. 438 §); vanhainkodin ympäristön katuverkoston rakentamista ja katujen rakentamiskustannuksia (19. 3. 439 §); Otaniemen-Lehtisaaren-Kuusisaaren kylätien rakentamiseen käytettäviä kaupungin varoja (23. 4. 619 §); Lauttasaaren katujen ja viemärien rakennuskustannusten osittelua koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä tehtyjä valituksia (29. 5. 805 §); vt Kulon ym. Tervasaaren likavedenpuhdistamon rakentamista koskevaa esitystä (4. 6. 842 §); Katajanokan-Laajasalon tunnelisuunnitelmaa (4. 6. 844 §); vt Mannisen ym. Puistolan, Tapanilan ja Pukinmäen sisääntuloteiden päällystämistä ja parantamista koskevaa aloitetta (18. 6. 925 §); Paloheinän alueen pääteitä liikennöivien autojen korkeinta sallittavaa akselipainoa (23. 7. 1 070 §); vt Vanhasen ym. Pakilan kyläteiden kaupungin hoitoon ottamista koskevaa aloitetta (23. 7. 1 071 §); Pakilan tiehoitokunnan anomusta Lepolantien ottamisesta kaupungin kunnossapidettäväksi (24. 9. 1 337 §); Lauttasaaren siltatoimikunnan I mietintöä (29. 10. 1 511 §); Oulunkylän asemakaava-alueen erään osan viemärien rakennuskustannusten jakoehdotusta (29. 10. 1 515 §); Kauppatorilta Näkinkujan uudelle sillalle Pohjoisrantaa pitkin kulkevaa uutta väylää (5. 11. 1 557 §); väestönsuojelulautakunnan esitystä kalliosuojien rakentamiseksi

työttömyystöinä (26. 11. 1 687 §); valtion varoista kaupungille suoritettavaa korvausta maantiejatkojen kesäkunnossapitokustannuksista v. 1955 (28. 12. 1 854 §);

puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvia: satamatyöntekijäin lumitöihin sijoittamista (23. 1. 1 117 §); vt Lopen ym. aloitetta, joka koski asumajätteiden käsittelyä (13. 2. 259 §); Oy. Helling Ab:n tarjousta jätekompostin ostamiseksi (13. 2. 260 §); Puutarhaviljelijäin Liiton ehdotusta ns. Agroksen alueen varaamisesta roskien polttolaitosta varten ja kaupungin asumajätteiden käsittelytapaa (13. 2. 261 §); Helsingin Puutarhaseuran Talin kompostoimislaitoksen rakentamista koskevaa tiedustelua (13. 2. 263 §); yleisten käymälöiden järjestämistä autohuoltoasemien yhteyteen (27. 2. 340 §); eräiden kiinteistöyhdistysten kirjelmää, joka koski ajoteiden talvipuhtaanapidon ottamista puhtaanapito-osaston hoidettavaksi (29. 5. 807 §); vt Orkon ym. lumenkaatopaikkojen uudelleen määräämistä koskevaa aloitetta (22. 10. 1 469 §) sekä pysäköimisen rajoittamista öiseen aikaan koskevaa liikennejärjestelykomitean ehdotusta lisäykseksi liikennejärjestyksen 16 §:ään (10. 12. 1 755 §);

talorakennusosaston toimialaan kuuluvia: komiteamietintöä kaupungin virastojen sijoittamisesta Kaupungintaloon ja sen läheisyyteen (27. 2. 330 §); Kivelän sairaalan uudisrakennusten varalämpö- ja varavoimakeskuksen rakentamiskysymystä (5. 3. 373 §); Malmin sairaalan lisärakennuksen luonnospiirustuksien hyväksymistä (28. 5. 802 §); Katajanokan I varastorakennusta koskevaa ao. suunnittelutoimikunnan selostusta sekä rakennuksen uusittujen luonnospiirustusten hyväksymistä (19. 11. 1 630 §); keskuspesulan suunnittelutoimikunnan ehdotusta louhituttaa työllisyystöinä keskuspesularakennuksen tontilla oleva kallio (26. 11. 1 673 §); Helsingin Diakonissalaitoksen laajennussuunnitelman yleisratkaisun luonnospiirustusta (3. 12. 1 709 §); vt Vanhasen ym. aloitetta, joka koski piirtäjien käyttämistä arkkitehtien apuna rakennusviraston talorakennusosaston suunnittelutehtävissä (28. 12. 1 843 §); suomenkielisen työväenopiston talon suunnittelutoimikunnan työn katsomista päättyneeksi (28. 12. 1 848 §);

puisto-osaston toimialaan kuuluvia: vt Miettisen ym. aloitetta, joka koski Pohjois-Haagan Ilkantien varrella olevan puistoalueen kunnostamista ja lasten kahluualtaan rakentamista ko. alueelle (20. 2. 289 §); Uudenmaan riistanhuoltopiirin talvehtivien sorsien huoltoa koskevia esityksiä (12. 3. 407 §); museolautakunnan esitystä, joka koski Herttoniemen ja Munkkiniemen kartanoiden puistojen ja niiden lähiympäristön suojelemista (26. 3. 466 §); toipilaslasten leikkikentän järjestämistä Auroran sairaalan käyttöön (23. 4. 601 §); Sepän- ja Tehtaankadun kulmauksessa olevan puiston leikkikentän laajentamista ja aitaamista panssariverkkoaidalla (7. 5. 670 §); lasten liikennekaupungin paikkaa ja tarkoitukseen myönnettävää määrärahaa (18. 6. 893 §); Lauttasaaren säätiön Lauttasaaren puistoistutuksia koskevaa kirjelmää (20. 8. 1 159 §) sekä Vallilan kesäteatterin alueen hoitamista puistoalueena (20. 8. 1 160 §).

Muut tärkeimmät lausunnot koskivat: kalasatamakomitean mietintöä (19. 3. 427 §); työsopimussuhteessa kuukausipalkalla kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden palkkauksen järjestelyä (9. 4. 509 §); kaupungin kuorma- ja henkilöautojen korjaustoiminnan ja valvonnan keskittämistä ja rakennusviraston organisaation muutosta viraston korjaamoiden toiminnan keskittämiseksi sekä yhden uuden työntutkijan tilapäisen viran perustamista virastoon (2. 7. 957 §); Tehdassuunnittelu Oy:n laatiman Oulunkylän varastoalueen rakentamissuunnitelman hyväksymistä eräin muutoksin sekä rakennusviraston oikeuttamista aloittamaan työt sen mukaisesti (20. 8. 1 128 §) sekä järjestelytoimiston esitystä kaupungin työturvallisuusorganisaation toteuttamiseksi rakennusviraston osalta (5. 11. 1 550 §).

Rakennusvirasto

Lautakunnan alaisena toimi kaup.ins. Walter Starckin johdolla rakennusvirasto, joka jakautui kanslia-, katu-, puhtaanapito-, talorakennus-, puisto- ja hankintaosastoon sekä tiliosastoon.

Rakennusviraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 393 ja virastoon saapuneiden 728.

Viranhaltijat. Avoimena olleisiin virkoihin valittiin kertomusvuonna eri osastoihin seuraavat viranhaltijat:

Kansliaosastoon: 16. palkkaluokan kirjaajan virkaan Anni Blomqvist 1. 2. sekä 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Harriet Backman 1. 3.

Katurakennusosastoon: 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mest. Uljas Homi 1. 8., kolmeen 24. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mestarit Ossian Nyholm 1. 8., Erik Lehtonen 1. 10. ja Antti Rantanen 16. 11., kolmeen 22. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak.mestarit Oiva Näkki 1. 11., Erik Lehtonen 1. 10. ja Toivo Kolpo 1. 12., 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mest. Viljo Salmela 1. 12., 20. palkkaluokan piirtäjän virkaan Elis Dahlström 1. 1., 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Svea Engblom 1. 1., kolmeen 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Raija Haapaniemi 1. 4., Hilkka Leinonen sekä Rose Lindström, molemmat 1. 7.

Puhtaanapito-osastoon: 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Göta Rasmussen 1. 10., 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Anja Julku 1. 4. sekä vm. 1. 12. alkaen 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan.

Talorakennusosastoon: 37. palkkaluokan kaupunginarkkitehdin virkaan arkkit. Lauri Pajamies 1. 4., 35. palkkaluokan II apulaiskaupunginarkkitehdin virkaan arkkit. Ferdinand Salokangas 16. 9., 34. palkkaluokan yliarkkitehdin virkaan arkkit. Toivo Pelli 1. 10., 30. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkit. Eva Larkka 1. 7., 33. palkkaluokan I koneinsinöörin virkaan dipl. ins. Heikki Ranki 16. 8., 31. palkkaluokan koneinsinöörin virkaan dipl. ins. Jaakko Koskinen 1. 11., 33. palkkaluokan rakennusinsinöörin virkaan dipl. ins. Kaarlo Tammilehto 1. 8., 28. palkkaluokan rakennusinsinöörin virkaan ins. Klas Blomqvist 1. 2., 27. palkkaluokan tp. rakennusinsinöörin virkaan ins. Erkki Ryynänen 1. 12., 26. palkkaluokan insinöörin virkaan dipl. ins. Heikki Taimisto 1. 3., kahteen 25. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mestarit Per Johansson 16. 1. ja Viljo Karo 1. 6., 23. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mest. Anders Bengts 16. 4., 21. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rak. mest. Heikki Pääkkönen 1. 3., 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan rak. mest. Kalle Toivanen 16. 11. sekä 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Sipi Ryynänen 16. 9.

Hankintaosastoon: 32. palkkaluokan työpajainsinöörin virkaan ins. Erkki Katajisto 1. 10., 17. palkkaluokan päävaraston esimiehen virkaan Kaarlo Lumio 1. 2., kahteen 16. palkkaluokan varastoesimiehen virkaan Feliks Lempiäinen ja Otto Moberg, molemmat 16. 3., 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan Pentti Virtanen 16. 8., 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan May-Inga-Lill Virtanen 1. 10., 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Sirkka Kiviranta 1. 11., kahteen 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Kaarina Mikkola 1. 5. ja merkon. Riitta Orttenvuori 10. 9. sekä 10. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Simo Syrjänen 1. 7.

Rakennusviraston eri osastoista erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt: kansliaosastosta toim.apul. Meri Virtanen 30. 12.; katurakennusosastosta ins. Antero Aarvala 1. 4., apul.ins. Väinö Marjanen 24. 11. sekä rak.mestarit Konsta Kukkonen 19. 7. ja August Rokkanen 7. 6.; puhtaanapito-osastosta toim.apul. Toini Kostiainen 1. 8.; talorakennusosastosta rak.mestarit Eino Lahtikivi 3. 3. ja Veikko Raulos 1. 1. sekä suunnittelutekn. Leo Pöyhönen 25. 11.; hankintaosastosta toim.apulaiset Alli Huuskonen 16. 8. ja Esko Hämäläinen 31. 8.

Talorakennusosaston rak.mest. Yrjö Rantanen kuoli 30. 8.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta taulukosta ilmenee rakennusviraston työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 077	1 238	865	93	239	3 512
Helmikuu	1 075	1 313	863	85	238	3 574
Maaliskuu	1 074	1 247	842	98	236	3 497
Huhtikuu	1 073	1 010	833	131	234	3 281
Toukokuu	1 097	720	861	458	235	3 371
Kesäkuu	1 116	684	940	509	237	3 486
Heinäkuu	1 123	672	918	473	233	3 419
Elokuu	1 113	672	867	458	226	3 336
Syyskuu	1 093	662	834	383	230	3 202
Lokakuu	1 080	704	839	353	232	3 208
Marraskuu	1 070	762	837	302	232	3 203
Joulukuu	1 144	1 036	822	189	232	3 423

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 3 887 työntekijälle yhteensä 74 674 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Yhteensä
1	20	12	200	57	—	289
2	15	8	113	38	1	175
3	11	17	79	37	2	146
4	9	24	55	43	—	131
5	7	16	39	29	—	91
6	1	4	36	37	1	79
7	3	1	19	7	1	31
8	1	4	24	2	—	31
9	1	—	17	2	—	20
10	5	2	12	6	1	26
11	7	15	23	10	4	59
12	8	4	18	3	1	34
13	2	1	2	1	—	6
14	3	—	3	2	1	9
15	3	—	5	2	2	12
16	4	13	16	4	8	45
17	2	1	5	8	—	16
18	12	3	7	2	1	25
19	25	40	49	20	9	143
20	7	—	6	3	—	16
21	7	11	11	1	2	32
22	9	18	15	1	3	46
23	58	24	23	2	11	118
24	184	152	171	13	5	525
25	96	61	169	97	102	525
26	9	3	4	—	3	19
27	423	194	178	15	64	874
28	11	—	—	59	1	71
29	16	—	—	—	1	17
30	108	19	20	16	11	174
31	9	—	—	—	1	10
32	12	3	—	—	—	15
33	43	1	—	2	2	48
34	4	1	—	—	—	5
35	4	—	—	—	1	5
36	17	1	1	—	—	19
Lomaa nauttineita yhteensä	1 156	653	1 320	519	239	3 887
Lomapäiviä yhteensä	28 595	14 040	18 987	7 248	5 804	74 674

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 740 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 11 724 737 mk. Invalideiksi joutuneen 2 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon 27 363 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat näin ollen yhteensä 11 752 100 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat katurakennusosastoon katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, tp. insinööri, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 56 rakennusmestaria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoitajaa, 5 piirtäjää, osastosihteeri, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja tp. apulaisvahtimestari. Vuoden alussa näistä oli avoinna 2 apulaisinsinöörin, piirtäjän ja 2 toimistoapulaisen virkaa.

Vuoden lopussa oli osastossa avoinna 3 apulaisinsinöörin virkaa, rakennusmestarin ja piirtäjän virka.

Osaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkai-

sia henkilöitä seuraavasti: 10 rakennusmestaria, 5 työnjohtajaa, 4 konemestaria, puhdistuslaitoksenhoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko ja 8 mittausmiestä sekä vuoden lopussa 13 rakennusmestaria, 5 työnjohtajaa, 4 konemestaria, puhdistuslaitoksenhoitaja, tuntikirjuri, mittausteknikko ja 8 mittausmiestä.

Yksi mittausteknikoista nautti 1. 8. alkaen virkavapautta toisen kaupungin viran hoitamista varten.

Osaston kirjoissa olevien ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 1 089 (ed. v. 1 156), lopussa 1 053 (1 090) ja keskimäärin 1 088 (1 141). Lukumäärä oli suurin, 1 129 (1 168), viikolla 3. 6. — 9. 6. ja pienin, 1 053 (1 090), viikolla 23. 12. — 29. 12. Työssä oli keskimäärin 874 (956), suurimman määrän ollessa 1 006 (1 057) viikolla 29. 4. — 2. 5. ja pienimmän 556 (460) viikolla 15. 7. — 21. 7.

Lakossa oli 1. 3. — 19. 3. välisenä aikana keskimäärin 859 työntekijää. Lakon takia menetettyjä työpäiviä oli 13 892.

Työttömyystöissä oli 17. 12. — 31. 12. välisenä aikana keskimäärin 68 työntekijää.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 28 595 (33 046) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1. 5. — 30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 177 (215) työntekijää, ollen lukumäärä suurin, 496, viikolla 15. 7. — 21. 7. (636 viikolla 17. 7. — 23. 7. 1955). Sairauslomalla, tapaturmat mukaanluettuna, oli vuoden I kolmanneksella keskimäärin 86 (104), II kolmanneksella keskimäärin 70 (68) ja III:lla keskimäärin 92 (91). Koko vuoden keskiarvo oli 83 (88). Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 7.61 % (7.69 %) ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 9.48 % (9.18 %).

Vakinaisten työntekijäin keski-ikä oli 47 (43) vuotta, työttömyystöissä 46 (46) vuotta. Tapaturmien lukumäärä oli 201 eli 22.99 % työssä olleiden vakinaisten työntekijäin keskimäärästä 874:stä. Työttömyystöissä sattui yksi tapaturma. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 3 007 työpäivää (3 648), joka vastaa 1.115 % keskimääräisen vakinaisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta 263 948 päivästä.

Työpäivien luku oli 302 (303). Kertomusvuonna tehtiin tapaturmailmoituksia 222 (329) ja eläkkeitä selvitettiin 155.

Osastolle tuli kaikkiaan 1 681 (1 674) kirjelmää, joista 492 oli yleisten töiden lautakunnalta, 213 kaupunginhallitukselta, 2 kiinteistövirastolta, 9 palkkalautakunnalta, 34 maistraatilta, yksi terveydenhoitolautakunnalta, 22 hankintaosastolta, 42 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 418 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 5 muilta kunnilta, 33 valtion virastoilta sekä 410 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 789 (1 568) kirjelmää, joista 293 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 506 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston muille osastoille, 430 kaupungin muille virastoille, 30 valtion virastoille, 4 muille kunnille sekä 526 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 5 979 (5 084) ja lähetettyjä 1 225 (1 155). Lisäksi vietiin kirjoihin 52 (52) jakolistaa, 52 (52) tarveainevaraston laskua ja 12 (12) kirjoitustarvikelaskua sekä tehtiin laskut kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista. Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 765 (1 922), lopputilejä 95 (532), vuosilomien maksumääräyksiä 624 (483), hautausavustuksia 8 (10) sekä muita ylimääräisiä maksuja 78 (117).

Suunnittelutoimistossa laadittiin 260 (229) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 895 (828). Viemärin korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 405 (331). Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 191 (177). Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 255 (293).

Kadut ja tiet. Tielaboratorion toiminta jatkui entiseen tapaan. Tutkimukset kohdistuivat pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines- ja betoniputkitutkimuksiin. Näytteitä saatiin yhteensä 391, näistä tutkittiin 373, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 127, sideaineet 8, kiviainekset betonia varten 81, betoniputket 43, betonisuhteitukset 5, maalajinäytteet 12, jätenäytteet Pasilan kaatopaikalta 74 sekä sekalaiset näytteet 23. Näistä suoritettiin yhteensä 1 044 eri analyysia tai määritystä.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna yhteensä 9 690 680 mk.

Näissä töissä oli tammi-toukokuussa 7 ja 1. 6. alkaen 6 mittausteknikkoa sekä koko vuoden 8 kuukausipalkkaista ja 8 tuntipalkkaista mittausmiestä, varastonhoitaja ja autonkuljettaja. Kesäkuukausina oli lisäksi 2 harjoittelijaa sekä keskimäärin 4—5 tila-

päistä mittausmiestä. Em. määrärahoilla suoritettiin yhteensä 349 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarviossa 9 mmk:n siirtomääräraha, josta ko. tarkoitukseen käytettiin kaikkiaan 5 814 743 mk.

Katujen ja teiden päällysteiden korjaukseen, kunnossapitoon ja uusimiseen käytettiin bitumiemulsiota 677 044 kg, jolla päällystettiin 7 320 m² uutta katua, kanavia päällystettiin 8 769 m², paikkauksia suoritettiin 79 246 m² ja pintausta 61 111 m². Paikkausmassaa käytettiin 105 855 kg. Vanhaa ja uutta nupukiveystä korjattiin ja tehtiin yhteensä 17 635 m². Vanhaa noppa- eli konekiveystä korjattiin 831 m² sekä vanhaa kenttäkiveystä 23 m². Uutta betonikäytävää tehtii 536 m² ja vanhaa korjattiin 605 m². Vanhaa laattakäytävää korjattiin 458 m². Uutta reunakiveä laskettiin 12 737 jm, vanhaa oikaistiin ja laskettiin uudelleen 6 186 jm. Lisäksi suorittivat yksityiset liikkeet osaston tilauksesta ajoratojen kestopäällystystä 180 840 m² ja pintakäsittelyä 9 787 m², jalkakäytävien ja polkupyöräteiden päällystystä 18 229 m² sekä kanavien päällystystä 1 914 m².

Kertomusvuoden talousarvioon oli Kantakaupungin alueella suoritettaviin katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon varattu 60 750 000 mk, josta käytettiin 45 697 438 mk. Esikaupunkialuetta varten oli vastaavaan tarkoitukseen varattu 50 454 550 mk, josta käytettiin 50 239 222 mk.

Talousarvioon merkityillä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä, sekä edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin verrattavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 711 690 979 mk, josta käytettiin 386 537 350 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä ja niihin käytetyistä varoista mainittakoon: Tarvon pikatien rakentamisen aloittaminen 16 984 852 mk, Otaniemen—Lehtisaaren—Kuusisaaren kylätien rakentaminen (kaupungin avustus) 20 000 000 mk, Pohjois-Munkkiniemen asuntoalueen katujen tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 30 304 622 mk, tien tasoitus ja päällystystöiden aloittaminen Pitäjänmäellä 11 399 771 mk, Männikkötien ja Metsäpurontien käytävän rakentaminen ja sivuojan putkitus Männikkötiessä 9 111 352 mk, Rajametsäntien katutöiden jatkaminen 10 488 540 mk, Pakilantien rakentamisen jatkaminen 40 996 193 mk, Oulunkylän itäisen kerrostaloalueen katujen päällystäminen 5 973 352 mk, Herttoniemen läntisen asutusalueen katutyöt 28 633 213 mk sekä itäisen asutusalueen katutyöt 14 311 928 mk, Helsingin—Lahden valtatien rakentamisen jatkaminen 62 927 751 mk, Pohjois-Haagan katutöiden jatkaminen 8 301 242 mk sekä asemakaavalain 31 ja 32 §:n mukaiset katutyöt 54 544 015 mk.

Katuvalaistukseen Kantakaupungin alueella ja sinisen alueen satamavalaistukseen käytettiin yhteensä 88 850 000 mk ja esikaupunkialueella 45 600 000 mk.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli määrärahoja käytettävissä 3.8 mmk, lisäksi myönnettiin 1.1 mmk:n ylitysoikeus eli yhteensä 4.9 mmk, josta käytettiin 4 898 496 mk.

Viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon Kantakaupungin aluetta varten oli talousarvioon varattu 17 mmk. Esikaupunkialueella oli vastaava määräraha 4 mmk. Määrärahoista käytettiin Kantakaupungissa 15 574 486 mk ja Esikaupungeissa 3 129 381 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 33 785 700 mk ja käytettiin 29 935 976 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten kesken seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	924 750	—	924 750
Savilan	4 863 709	1 771 036	6 634 745
Nikkilän	1 022 272	—	1 022 272
Rajasaaren	12 625 144	4 333 898	16 959 042
Kyläsaaren	10 266 274	5 922 494 [1]	16 188 768
Toivolan	224 285	—	224 285
Heporaudan	9 542	—	9 542
Yhteensä	29 935 976	12 027 428	41 963 404

Tuloja oli puhdistuslaitoksista seuraavasti: Rajasaaren puhdistuslaitos, lietteestä 74 900 mk sekä Kyläsaaren puhdistuslaitos, kaasusta 1 563 432 mk ja lietteestä 73 100 mk, eli yhteensä 1 711 432 mk.

Rajasaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 9 033 790 m³ (8 610 070 m³), mistä puhdistettiin biologisesti 6 316 440 m³ eli 70 %.

Kyläsaaren mekaanisesti puhdistettu vesimäärä oli 5 500 529 m³, mistä puhdistettiin biologisesti 2 167 567 m³ eli 62 %. Osa likavedestä joutui kokonaan puhdistamatta virtaamaan tulvakynnysten ylitse.

Alppilan ja Nikkilän puhdistuslaitosten puhdistustuloksia tarkkailtiin pistokokein, Alppilassa 7 kertaa ja Nikkilässä 5 kertaa kertomusvuoden aikana. Keskimääräiset tulokset olivat: Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen (5 vrk BHK) hapenkulutuksen mukaan oli laitokseen tulevan likaveden arvo 141 mg/l, mekaanisesti puhdistetun 125 mg/l sekä biologisesti puhdistetun veden 21 mg/l. Nikkilän puhdistuslaitoksessa olivat vastaavat luvut: 285 mg/l, 139 mg/l ja 26 mg/l. Alppilassa oli koko laitoksen puhdistusteho 86 % ja Emscher-kaivojen 11 %, Nikkilässä vastaavasti 91 % ja 51 %.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tulleen veden koko likamäärä (ilmaistuna veden biokemiallisena hapenkulutuksena) oli 1 906 tn, Kyläsaaressa 1 540 tn; mekaanisesti poistettiin Rajasaaressa lika-aineita 515 tn ja biologisesti 625 tn ja Kyläsaaressa vastaavasti 595 tn ja 462 tn. Mereen johdettiin lika-aineita Rajasaaressa 766 tn ja Kyläsaaressa 483 tn. Puhdistusteho oli Rajasaaressa 60 % ja Kyläsaaressa 69 %.

Laitokseen jääneet liukenemattomat aineet:

Laitos	m³	kg	Orgaanisia aineita, kg	Kivennäisaineita, kg
Rajasaari:				
Viemärivedestä	33 425	1 337 000	949 000	388 000
Ylijäämälietteestä	145 456	873 000	536 000	337 000
Yhteensä	178 881	2 210 000	1 485 000	725 000
Kyläsaari:				
Viemärivedestä	20 653	929 000	743 000	186 000
Ylijäämälietteestä	133 705	401 000	301 000	100 000
Yhteensä	174 358	1 330 000	1 044 000	286 000

Rajasaaren metanikaasutuotanto oli 460 823 m³, joka käytettiin laitoksessa. Kyläsaaren tuottama metanikaasu 191 531 m³, myytiin kaasulaitokselle.

Kuivattua lietettä valmistui: Rajasaaressa 7 996 m³, Kyläsaaressa 3 175 m³, Alppilassa 147 m³ ja Nikkilässä 224 m³, yhteensä 11 542 m³, josta myytiin 1 480 m³ ja kuljetettiin muualle 2 372 m³.

Rajasaaresta jouduttiin laitoksen ylikuormituksen takia kuljettamaan autoilla lavoilta lietettä 1 160 m³ urheilukenttä- ja puistotyömaille.

Rajasaaren puhdistuslaitoksen lietesäiliöitten lämpöpattereita uusittiin 12 kpl ja Mammut-merkkiset pumput kunnostettiin.

Lisäksi suoritettiin tavallisia jokavuotisia pienempiä vuosikorjaustöitä.

Heporaudan pumppuasema rakennettiin jo v. 1955 viimeistelyvaiheeseen saakka. Kertomusvuonna ei sen rakentamista kuitenkaan jatkettu, koska kaupungin oikeus korvauksen saamiseen tontinomistajilta pumppuaseman rakennuskustannuksista olisi, jos asema olisi rakennettu valmiiksi, asemakaavalain 40 §:n nojalla rauennut sen vuoksi, että Lauttasaareen rakennettavien viemärien rakennuskustannusten korvausvelvollisuudesta ei ollut vielä saatu lainvoimaista päätöstä.

Herttoniemen likaveden puhdistuslaitoksen maatyöt annettiin yksityisen urakoitsijan Pohjarakenne Oy:n tehtäväksi elokuun alussa ja ne suoritettiin melkein valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Rakennustöistä tehtiin urakkasopimus 3. 12. Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus -nimisen yhtiön kanssa 77.4 mmk:n urakkahinnasta. Tämän mukaan oli mm. ns. mekaanisen puolen oltava täysin valmiina 1. 8. 1957 mennessä ja puhdistamon rakennustöiden osalta kokonaan valmiina 31. 12. mennessä samana vuonna. Kustannuk-

set olivat kertomusvuoden loppuun mennessä 21 270 140 mk, josta suurin osa oli käytetty konehankintoihin.

Talin likavedenpuhdistuslaitoksen v. 1954 aloitettuja rakennustöitä jatkettiin ja työhön käytettiin 145 745 085 mk. Puhdistuslaitoksen rakentamiseen oli kertomusvuoden loppuun mennessä käytetty kaikkiaan 230 917 957 mk, betonia oli valettu 5 100 m³, josta teräsbetonia 4 650 m³ ja terästä käytetty 235 tn. Laitoksen varsinaiset rakennustyöt saatiin melkein valmiiksi, kone-, putkisto- ja sähköasennukset sekä sisustustyöt jäivät vielä kesken.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäreihin sekä puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin yhteensä 810 966 293 mk, josta käytettiin 239 495 224 mk.

Kertomusvuonna valmistui käyttöön otettuja viemäreitä seuraavat määrät: ø 6″ 66 m, ø 9″ 423 m, ø 12″ 2 839 m, ø 15″ 194 m, ø 18″ 269 m, ø 50 cm 23 m ja ø 60 cm 58 m, yhteensä 3 872 m sekä lisäksi 88 tarkastuskaivoa, 54 sadevesikaivoa ja 11 yhdistettyä sadevesi- ja tarkastuskaivoa.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista viemäritöistä mainittakoon aikaisemmin selostettujen puhdistuslaitostöiden lisäksi seuraavat työt kustannuksineen:

Pohjois-Munkkiniemen asuntoalueen viemäritöiden jatkaminen 20 265 501 mk, Talin puhdistuslaitoksen kokoojajohtotöiden jatkaminen 2 494 056 mk, ns. Marttilan kokoojajohdon jatkaminen 5 476 674 mk, Herttoniemen läntisen asuntoalueen viemärityöt 5 255 215 mk sekä itäisen asuntoalueen viemärityöt 8 294 650 mk, Tuusulantien itäpuolen kerrostaloalueen viemärityöt 3 663 520 mk, ojien perkaus Esikaupungeissa 6 312 728 mk sekä asemakaavalain 31 ja 32 §:n mukaiset viemärinrakennustyöt 9 191 760 mk.

Viemärien uusimisiin oli kertomusvuonna käytettävissä 64 857 986 mk, josta käytettiin 25 192 986 mk. Uusittujen viemärien pituus oli yhteensä 1 250 m, josta määrästä oli ø 12″ 1 151 m, ø 15″ 29 m ja ø 60 cm 70 m.

Suunnitelluista palokaivoista (55) oli kertomusvuonna vielä rakentamatta 9. Niitä ei mainittuna aikana rakennettu ainoatakaan osittain sen vuoksi, ettei kelvollisia vedenottopaikkoja ollut löydetty ja osittain siitä syystä, ettei maanomistajien kanssa ollut päästy sopimukseen kaivoja varten tarvittavien maa-alueiden hinnasta.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotöitä varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu Kantakaupungin alueelle 48 775 000 mk, josta käytettiin 47 243 957 mk ja Esikaupungeissa 18 250 000 mk, josta käytettiin 18 045 002 mk.

Urheilulaitteiden uudistöihin oli talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja yhteensä käytettävissä 61 264 855 mk, josta käytettiin 42 249 919 mk.

Uudistyökohteista suurin osa oli sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä v. 1957. Valmistuneista huomattavimmista töistä ja niiden kokonaiskustannuksista mainittakoon: Käpylän urheilupuiston pesäpallokenttä 2 302 498 mk, Pitäjänmäen urheilukenttä 10 001 718 mk, Vartiokylän hyppyrimäki 2 640 223 mk, Ruskeasuon ratsastushallin kenttä 4 220 000 mk sekä Maunulan hyppyrimäki 1 675 000 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin kertomusvuonna aikana 12. 12. — 31. 12., kustannukset olivat yhteensä 2 136 180 mk.

Lisäksi katurakennusosasto suoritti kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille tilaustöitä, joista asianomaisia laskutettiin yhteensä 333 925 274 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta katujen päällystykseen tarvittavia kiviä seuraavista hinnoista: reunakiviä 8 901.9 jm 11 775 531 mk, kaarrekiviä 438.23 jm 719 005 mk, noppakiviä 413.1 jm 232 935 mk ja kaivokiviä 55 sarjaa 411 500 mk, yhteensä 13 138 971 mk. Katukivivaraston kustannukset olivat yhteensä 14 359 174 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 48 042.5 m³ (ed. v. 57 733 m³). Yksityisiltä kivimurskaamoilta ostettiin lisäksi sepeliä yhteensä 2 015 m³ hintaan 2 030 266 mk.

Murskaamon kustannukset olivat yhteensä 35 918 614 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia ø 6″—21″ 12 421 kpl (15 549 kpl), uurreputkia ø 50—150 cm 2 091

kpl (1 810 kpl), kaivonrenkaita ø 100 cm 460 kpl, kaivonkansia ø 100 cm 96 kpl ja ø 18 cm 3 kpl, sadevesikaivon pohjaosia 162 kpl, samojen lukko-osia 102 kpl, yläosia 131 kpl, väliosia 131 kpl ja tulppia 80 kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 572 860 kg (714 864 kg), betonisoraa 1 555 m³ (2 028 m³), sepeliä n:o 1 25.5 m³ (231 m³) ja n:o 2 147 m³ (279 m³), hienoa hiekkaa 52 m³ (51 m³), terästä raudoitukseen 47 770 kg (50 466 kg) ja sidelankaa 175 kg (250 kg). Sähkön kulutus oli 26 649 kwh, valokaasun 1 906 m³, vesijohtoveden 1 439 m³ ja lämmityshöyryn 1 351.3 tn.

Putkivalimon kustannukset olivat yhteensä 28 231 382 mk. Tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat yhteensä 78 509 170 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat lukuun ottamatta talousarvioon sisältyviä palkkoja yhteensä 1 204 832 074 mk.

Puhtaanapito-osasto

Osasto huolehti kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Vuoden alussa huolehti osasto lisäksi aikaisemmin tehtyjen sopimusten perusteella yksityisille kiinteistöille kuuluvien katoosuuksien puhtaanapidosta, mutta kaupunginhallituksen päätettyä 2. 2. katupuhtaanapitotöiden uudelleen järjestämisestä, sanottiin kaikki yksityisten kanssa tehdyt sopimukset irti. Uuden järjestelmän mukaan ottaa puhtaanapito-osasto korvauksesta talvella hoitoonsa puhtaanapitovelvollisten ajorataosuuksien puhtaanapidon, sitä mukaa kuin osaston konetilanne sen sallii. Jalkakäytäviä hoidetaan talvella ainoastaan sellaisissa taloissa, joiden omistajana on kaupunki, valtio, seurakunnat tai vieraiden valtioiden lähetystöt. Kesäaikana osasto huolehtii myös yksityisistä katuosuuksista ajoratoineen ja jalkakäytävineen. Lisäksi huolehditaan jätteiden kuljetuksesta kiinteistönomistajain kanssa tehtyjen sopimusten perusteella.

Osasto jakaantui toimistoon, katupuhtaanapito-osastoon ja kiinteistöpuhtaanapito-osastoon, johon kuuluvat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto. Henkilökuntaan kuuluivat: osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, toimentaja, neljä toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kaksi työntekijäkortiston hoitajina. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliosaston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajattarena, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli seitsemän sairauslomalla yhteensä 139 päivää. Apulaisosastopäällikön virka oli kertomusvuonna täyttämättä.

Osastolle saapui kertomusvuonna 533 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 54, kaupungininsinööriltä ja rakennusviraston muilta osastoilta 159, kaupungin muilta virastoilta 71, valtion virastoilta 4 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 265. Kirjelmiä lähetettiin 418, joista kaupungininsinöörille ja rakennusviraston muille osastoille 181, kaupungin muille virastoille 96, valtion virastoille 27 ja yksityisille 114. Lisäksi annettiin lausunnot 17 kaupunginhallituksen lähetteestä.

Laskuja hyväksyttiin 3 494 ja annettiin 2 238 sairausavustusta, vuosilomaa tai tapaturmamaksua koskevaa maksumääräystä.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä lähetettiin 17 288 laskua, myydyistä jätteistä 28 ja sekalaisista töistä 1 286 laskua.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 19 puhtaanapitopiiriin. Töiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 10 tilapäistä työnjohtajaa ja työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesätöissä	Talvitöissä
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	265	516
» naisia	17	52
Autonkuljettajia, kaupungin autojen,	36	107
» oman auton,	1	48
Ajureita omin hevosin	1	23
	320	746

Työntekijäin lukumäärä oli suurin 18.—24. 3., jolloin se nousi 1 052:een ja pienin 8.—14. 7., jolloin se oli 264. Työnjohtajista oli 4 sairauslomalla yhteensä 255 päivää.

Kantakaupunkialueella oli osastolla vuoden alussa 370 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 427 465 m². Lisäksi oli osastolla sopimukset 120 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 230 249 m². Kaivopuistossa ja VI kaupunginosassa huvila-alueella huolehdittiin rakennusjärjestyksen mukaan katupuhtaanapidosta ilman sopimuksia. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken tonttien pinta-alojen mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 154:n, Herttoniemessä 115:n, Pirkkolassa 201:n, Maunulassa 10:n ja Pakilassa 109 katuosuuden auraamisesta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 114 645 m².

Kesäaikana oli osaston hoidossa kaikkiaan 305 kiinteistöä. 1. 11. jälkeen hoidettiin kokonaan 120 kaupungin omaa kiinteistöä, 138 valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen kiinteistöä. Lisäksi oli yksityisten kiinteistönomistajain kanssa tehty 941 ajoratojen auraussopimusta.

Kertomusvuoden talvikausi oli osastolle erittäin vaikea ja aiheutti huomattavia määrärahaylityksiä. Katupuhtaanapitotilejä ylitettiin yhteensä 242 600 000 mk. Työt aloitettiin maan paljaana ollessa klo 7 ja talvella klo 5, mutta vaikeimpina päivinä pyörivät osaston työkoneet läpi vuorokauden. Roskia kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille 51 605 m³. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 51 378 m³ vettä. Lunta kuljetettiin kaatopaikoille 307 352 m³ autoilla ja 51 134 m³ hevosilla eli yhteensä 358 486 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 26. Katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin hiekkaa 46 924 m³.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu neljään piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat, sen asema oli Kyläsaaren kohdalla ja sen yhteydessä olevassa sulatusvajassa sulatettiin talvisin jäätyneet makkiastiat. Läntiseen piiriin kuuluivat Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella olevat kaupunginosat sekä Kruununhaka ja Katajanokka, piirin asema oli Nordenskiöldinkadun varrella. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat. Pohjoinen piiri hoiti pohjoiset esikaupunkialueet ja sen asema oli Pasilan kaatopaikalla. Tämän kaatopaikan lisäksi oli osastolla pienempiä kaatopaikkoja Malmilla ja Vartiokylässä. Näiden neljän piirin lisäksi oli yksi, joka huolehti makkilannan kuljetuksesta ja kaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella.

Töitä valvoi 3 vakinaista ja 5 ylimääräistä työnjohtajaa. Heistä oli yksi sairauslomalla yhteensä 28 päivää.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava: autonkuljettajia, kaupungin autojen, 62, kuljettajia, oman auton, 10, autonapumiehiä 77, muita apumiehiä 14 sekä mukavuuslaitosten siivoojia 22, yhteensä 185 työntekijää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	112	Vuosisopimukselliset	1 681
Ylimääräiset	182	Ylimääräiset	1 549
Yleiset käymälät	32	Uudisrakennukset	169
Vedenheittopaikat	65		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 925 talossa ja sitäpaitsi tyhjennettiin 271 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täytteeksi	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Yhteensä
	m³			
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	358 991	2 914	—	361 905
Makkilantaa	—	2 862	360	3 222
Hajoituskaivojätteitä	—	4 267	—	4 267
Tuhkaa	41 372	—	—	41 372

Vartiokylään kuljetettiin ja kuopattiin sinne 2 729 eläinten raatoa, joista koiria oli 327, kissoja 544, kyyhkysiä 1 850 ja sekalaisia 8.

Korjaamoon kuului yleinen työkalukorjaamo, auto- ja rengaskorjaamot, paja ja maalaamo. Korjaamon töistä huolehtii vakinainen esimies apunaan 2 tilapäistä kirjuria. Esimiehen valvontaan kuuluivat myös osaston autotallit. Osaston moottoriajoneuvokanta vuoden lopussa oli seuraavanlainen: kuorma-autoja 101, kasteluautoja 5, lakaisukoneita 3, tiehöyliä 25, auraus- ja harjatraktoreita 57, kaivontyhjennysautoja 3, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 19 ja lumilinkoja 2.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuoden lopussa: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, kahdeksan 33. palkkaluokan arkkitehtiä, kuusi 30. palkkaluokan ja neljä 28. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 33. palkkaluokan, yksi 30. palkkaluokan ja yksi 27. palkkaluokan rakennusinsinööriä, yksi 33. palkkaluokan, yksi 31. palkkaluokan ja yksi 29. palkkaluokan koneinsinööriä, viisi piirtäjää, lämmöntarkkailija, osastosihteeri (viransijainen), osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti sekä yhdeksän toimistoapulaista.

Osaston palveluksessa oli lisäksi tilapäisesti arkkitehtejä, sisustusarkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksen hoitaja ja vahtimestari, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Henkilökuntaan kuului vielä 35 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen uskottava yksityisten arkkitehtitoimistojen tehtäväksi. Samoin oli käytettävä urakoitsijaliikkeitä eräiden töiden suorituksessa.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin uudisrakennustöitä ja suuria muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1957, seuraavissa laitoksissa ja rakennuksissa ym.: Auroran sairaalan rakennus n:o 8, tuberkuloosiparantolan talousrakennus, Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitos ja vesitorni, Malmin sairaalan poliklinikkarakennus, Koskelan kunnalliskodin henkilökunnan uudet asuntolat (V vaihde), Porolahden kansakoulu, poikien ammattikoulun C osasto, Vallilan poliisiasemarakennus, Toivolan koulukodin uusi osastorakennus, Alppipuiston ulkoilmanäyttämö sekä Käpylän urheilupuiston vahtimestarin virka-asunto.

Kertomusvuonna seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym. loppuun suoritetuista uudis-, muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon mm. Kivelän sairaalan röntgenosasto, lastensairaala, Auroran sairaalan hoitohenkilökunnan asuntolat, Nikkilän sairaalan keskusrakennus, tuberkuloosiparantolan lämpökeskus, Koskelan kunnalliskodin C- ja A-rakennukset, Tervalammen työlaitoksen vesi- ja viemärityöt sekä tallirakennus, Lauttasaaren kansakoulun siipirakennus, Pohjois-Haagan kansakoulu, Maunulan uusi kansakoulu, Käpylän ruotsinkielinen kansakoulu, Töölön kansakoulu, tyttöjen ammattikoulu, Hirvihaaran huoltolaitos, Fordin entinen tehdasrakennus, Toukolan konepajan konevarastorakennus sekä huoltorakennus.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennuksista mainittakoon Länsisataman huoltorakennus, jonka rakennustyöt jatkuivat v:een 1957; liikennelaitoksen Töölön vaunuhallin puku- ja pesuhuoneet; 22 muuntamorakennusta; kaasulaitoksen keskusvarasto sekä saman laitoksen työpajarakennus Suvilahdessa.

Edellä mainittujen lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 882 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 834 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 882 työntekijää, 8.—14. 1. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 847 työntekijää (ed. v. 862).

Kaupungin rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 313 414 320 mk:n suuruinen määräraha. Näiden töiden kustannukset nousivat 283 665 041 mk:aan, joten määrärahan säästö oli 29 749 279 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä 1 781 818 037 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 926 108 740 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1955 määrärahoja yhteensä 686 535 858 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 350 624 247 mk:aan. Määrärahan säästöstä, 335 911 611 mk, siirrettiin 327 282 331 mk v:een 1957 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös, 8 629 280 mk, palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha oli myönnetty kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritetuista töistä laskutettiin yhteensä 332 378 244 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 1 892 776 272 mk:aan (1 973 470 189 mk).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 804 333 020 mk v:een 1957.

Osasto käsitteli 1 269 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 320 työntekijälle (1 614), yhteensä 18 987 päivää. Lomien kustannukset nousivat 35 434 794 mk:aan (38 034 721 mk). Sairauslomien kustannukset nousivat 20 053 114 mk:aan (20 991 011 mk). Hautausapua maksettiin 206 122 mk (395 080 mk). Vapaapäiväpalkat nousivat 2 567 933 mk:aan (1 292 243 mk).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat 61 820 920 mk ja tilapäinen työvoima, molemmat ylityökorvauksineen, 3 261 540 mk, yhteensä 65 082 460 mk (57 163 820 mk).

Rakennusviraston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten luku lisääntyi vuoden aikana seitsemällä. Uusien kattiloiden lukumäärä oli 16 ja yhteinen tulipinta 276.4 m². Laitoksia oli vuoden lopussa yhteensä 158.

Seuraavasta taulukosta selviää kattiloiden luku ja laatu:

Höyrykattilat	Luku	Tulipinta, m²
Korkeapainekattilat	19	1 418.0
Matalapainekattilat	105	2 218.0
Yhteensä	124	3 636.0
Lämminvesikattilat	237	3 741.4
Kaikkiaan	361	7 377.4

Kertomusvuoden aikana suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus jäljempänä mainituissa rakennuksissa ym.: Auroran sairaalan uusi korkeapainekattila, tuberkuloosiparantolan lämpökeskus, Lauttasaaren kirjastorakennus, Pohjois-Haagan kansakoulu, Maunulan kansakoulu, korttelissa n:o 303 olevat kaksi puurakennusta, Tervalammen työlaitoksen talli- ja pesularakennus, Kallion urheilukentän lasten rakennus sekä Töölön kansakoulu. Työn suunnittelu ja valvonta sekä lopputarkastus suoritettiin seuraavissa rakennuksissa ym.: liikennelaitoksen puku- ja pesuhuonerakennus, Hakaniemen kauppahalli, Marian sairaalan III K osastorakennus, Puistolan kansakoulu ja Koskelan sairaskodin keittiö. Suunnittelua ja valvontaa suoritettiin lisäksi seuraavissa rakennuksissa ym.: tuberkuloosiparantolan talousrakennus, Länsisataman huoltorakennus, Koskelan sairaskodin V asuntola, Talin puhdistuslaitos, Nikkilän sairaalan vedenpuhdistuslaitos, kaasulaitoksen varastorakennus, Toivolan koulukodin asuinrakennus, Käpylän ruotsinkielinen kansakoulu, Herttoniemen puhdistuslaitos, Tervalammen työlaitoksen saunarakennus sekä asuinrakennus, Nikkilän sairaalan IX osastorakennus, Hirvihaaran kartanon päärakennus, Ilmalan vesisäiliö, Oulunkylän lastentalo, Porolahden kansakoulu, Toukolan konepajan huoltorakennus, poikien ammattikoulun II rakennusvaihe, Malmin sairaalan poliklinikkarakennus, Vallilan poliisitalo sekä Auroran sairaalan VIII osastorakennus. Lisäksi suunniteltiin ja valvottiin talorakennusosaston suorittamia korjaustöitä, joiden lopputarkastukset myös suoritettiin.

Seuraavien ulkopuolisille suunnittelijoille annettujen töiden yleissuunnitteluun osallistuttiin: Koskelan sairaskodin lämpökeskus ja keskusrakennus, keskuspesula, poikien ammattikoulu, II rakennusvaihe, ruotsinkielinen työväenopisto, Haagan poliisitalo sekä Kivelän sairaalan hermotautisairaala ja lämpökeskus.

Polttoaineen kokonaiskulutus talorakennusosaston hoidossa olevissa laitoksissa oli 39 145 464 tn (ed. v. 34 691.51 tn) koksiksi redusoituna.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat vuoden alussa kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, seitsemän piiripuutarhuria sekä neljä työnjohtajaa, piirtäjä, kaksi toimistoapulaista sekä tp. toimistopulainen. Kertomusvuoden aikana otettiin osastoon neljä työnjohtajaa ja kaksi työnjohtajaa kuoli, joten vuoden lopussa työnjohtajien lukumäärä oli 6. Kaupunginpuutarhuri Bengt Schalinille myönnettiin ero virasta 31. 12.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 89, lopussa 189 ja keskimäärin 290. Lukumäärä oli suurin, 520, kesäkuun lopussa ja pienin, 30, yleislakon aikana. Kaksi työntekijää kuoli vuoden aikana ja viisi siirtyi eläkkeelle.

Sairausatapauksia oli 159. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 995 147 mk. Tapaturmia sattui 43 vuoden kuluessa. Työntekijäin keski-ikä oli 47 vuotta.

Osastolle saapui kaikkiaan 351 ja lähetettiin 137 kirjelmää, joista 42 oli lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 961 ja lähetettyjä 450. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 706. Toimistossa laadittiin 34 piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 45 000 kukkaryhmäkasvia. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 97 220 kg koksia ja antrasiittia sekä 1 313.5 m³ halkoja.

Taimistoissa lisättiin ja sieltä siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Istutettu puistoihin kpl	Myyty kpl	Hävitetty kpl	Lisätty kpl	Vuoden lopussa kpl	Lajikkeita
Lehtipuita	460	160	380	—	7 620	100
Havupuita	127	12	—	120	1 870	18
Koristepensaita ...	9 500	3 370	900	—	78 230	328
Köynnöskasveja ...	251	47	—	330	4 870	21
Perennoja	9 800	3 600	—	1 400	62 220	495
Kukkasipuleita ...	8 460	300	—	300	12 940	55

Kukkaryhmiin istutettiin 41 000 yksivuotista kukkaa.

Osaston hoidossa oli vuoden lopussa 189 yleistä puistoa Kantakaupungissa, 30 puistoa esikaupunkialueilla, 42 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 22 sopimuksen perusteella hoidettavaa puistoa.

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitokustannukset olivat tilien mukaan yhteensä 104 072 678 mk.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 78 720 mk.

Kahdeksan uuden leikkikentän rakentaminen aloitettiin vuoden kuluessa. Turvallisuusyistä aidattiin vanhoja leikkikenttiä. Uusia sekä osaksi aikaisemmin rakennettuja leikkikenttiä varten tehtiin 10 betonista lasten hiekkalaatikkoa, 5 kiipeilytelinettä ja 10 keinua.

Vuoden aikana jatkettiin aikaisemmin aloitettuja Susi- ja Karhutien välisen alueen, Vesilinnanmäen, Hesperianpuiston, Mänty-, Kuusi- ja Pihlajatien välisen puiston, Pirkkolan- ja Papinmäentien välisen alueen, Mäkelän- ja Sofianlehdonkadun välisen alueen, korttelin n:o 49 länsipuolella olevan alueen, Taivaskallion puistoalueen, Vallisaaren räjähdysonnettomuudessa kuolleiden muistomerkin luona olevan laakson sekä Merisataman ja Helsinginniemen puiston rakennustöitä.

Näistä saatiin lopullisesti kuntoon Susi- ja Karhutien välinen osa, Pirkkolan- ja Papinmäentien rajoittama alue sekä Merisatama ja Helsinginniemen puisto. Vuoden aikana aloitettiin leikkikentän rakentaminen Tukholman- ja Hartmanninkadun kulmaan, Keskuspuiston siivoustyöt, Hämeentien kortteleiden n:o 665 ja 666 ja kadun välisen osan kunnostaminen, korttelin n:o 988 ja 989 rakentaminen leikkipuistoksi, Mäyrätien puiston ja Herttoniementien varrella olevan leikkikentän kunnostaminen, Kulosaaren kartanon puiston perusparannustyöt, Lumpeisen rannan kunnostaminen, Lokkalanlehdon, Näyttelijäntien leikkikentän, Huovi- ja Santavuorentien leikkikentän, Kylänevan puiston, Pitäjänmäen leikkikentän ja Työmiehenkadun jatkeella olevan leikkikentän rakentaminen, Taivalsaaren urheilukenttien ympäristön kunnostaminen, leikkikentän rakentaminen Pasilankatu 13:n tontille, Keuruun-, Suvannon- ja Vallilantien välisen alueen ja Käpyläntien varrella sijaitsevan puistokaistaleen kunnostaminen. Näistä valmistui Tukholman-

ja Hartmanninkadun leikkikenttä, Pasilankatu 13:n leikkikenttä ja Käpyläntien varrella sijaitseva puistokaistale.

Lisäksi kunnostettiin Aleksis Kiven patsaan ympäristö, suoritettiin Sepänkadun leikkikentän laajennustyöt sekä aitaaminen ja järjestettiin Hakaniementorille leikkipaikka Näkinkujalta poistetun tilalle.

Paitsi edellä mainittuja töitä puisto-osasto suoritti tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille. Näistä huomattavimmat olivat: Auroran sairaalan istutukset, Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntojen ympäristö, Nikkilän sairaalan erään uudisrakennuksen ympäristö, Pukinmäen kansakoulun, Hesperian kansakoulun, Maunulan kansakoulun ja Oulunkylän vanhainkodin ympäristöt, Salmisaaren voimalaitoksen istutukset, Kumpulan uimalan istutukset, Oulunkyläntien katupuiden istuttaminen, Mannerheimintien nurmikaistan kunnostaminen Tilkan kohdalla, lumityöt puhtaanapito-osastolle, perunan nosto maatalousosastolle, Maunulantie 1—19:n pihaistutukset, Käpylinnan, Karhulinnan, Tenholantie 3—5:n ja Hämeentie 63:n pihojen kunnossapito sekä Muinaistieteellisen toimikunnan tilauksesta Coyet'n kaponnierin turvekaton kunnostaminen ja Suomenlinnan muinaismuistoalueen teitten puhtaanapito.

Ruokamultaa ajettiin puistoihin 22 207 m³ ja käytäväsoraa hankittiin 952 m³.

Talousarvioon oli kertomusvuonna korjaus- ja kunnossapitotileille merkitty 87 661 795 mk, menot tilien mukaan olivat 104 054 678 mk, joten ylitys oli 16 392 883 mk. Em. tileille myönnettiin ylitysoikeutta kaikkiaan 20 062 500 mk. Tuloa tuottamattomien pääomamenojen luvun Istutukset kohdalla oli määrärahoja kertomusvuonna varattu 77 184 000 mk, menot tilien mukaan olivat 49 124 652 mk. Ylitysoikeutta saatiin em. tileille 15 921 000 mk, käyttämättä jäi määrärahoja 42 281 608 mk. Edellisten lisäksi oli edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja käytettävissä 3 042 493 mk, joista kertomusvuonna käytettiin 2 092 634 mk ja säästöä jäi 949 859 mk.

Tuloa tuottamattomille pääomatileille merkityistä siirtomäärärahoista siirtyi seuraaville vuosille yhteensä 42 107 002 mk.

Puisto-osaston tulot myydyistä ruukkukasveista ja leikkokukista olivat 726 640 mk, taimistotuotteista 781 500 mk, kasvien vuokrauksesta 135 350 mk, lannasta ja mullasta 94 975 mk, sekä pikkutaimista 34 830 mk. Muita sekalaisia tuloja oli 8 890 mk. Tuloja oli yhteensä 1 799 405 mk.

Hankintaosasto

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, yhdeksän vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, kolme vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Kussakin alavarastossa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, työpajan varastolla Toukolassa, Toukolan puutavaravarastolla ja Herttoniemen varastolla toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä oli viisi vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa vuoden lopussa yhteensä 72.

Työpajassa oli työpajainsinööri, kaksi vakinaista ja neljä työmäärärahoilla palkattua työnjohtajaa, kaksi työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, yksi vakinainen piirtäjä ja yksi työmäärärahoilla palkattu suunnittelija, toimistoesimies, kirjanpitäjä, kaksi vakinaista ja yksi tilapäinen toimistoapulainen sekä työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli työpajalla vuoden lopussa yhteensä 160.

Työpajan tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana viilaaja Arvi Rantanen, varapuheenjohtajana koneasent. Otto Päivinen, sihteerinä työpajains. Erkki Katajisto ja varasihteerinä toimistoesim. Nils Nyström sekä muina jäseninä kaup. ins. Walter Starck, hankintapääll. Mikko Pulkkinen, suunnittelija Toivo Mattila, seppä Urpo Järvinen, puuseppä Leo Kotro, hitsaaja Pentti Ukkola. Varajäseninä olivat katurak. pääll. Yrjö Virtanen, apul. hank. pääll. Unto Tervonen, konetekn. Vilho Virtanen, työnjoht. Sven Linkosalmi, kirjanpitäjä Olavi Kinnunen, autonasent. Paavo Makkonen, koneasent. Eero Sainio, sorvaaja Nils Lauraeus, viilaaja Olavi Linnoaro ja viilaaja Svante Leppänen.

Varastossa 1. 1. olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 196 617 111 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 600 216 311 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 617 260 059 mk:n arvosta. V:een 1957 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 179 573 363 mk. Kun tavarain saanti oli jossain määrin helpottunut, oli osaston jatkuvana tavoitteena tavaravaraston pienentäminen, mistä johtuu, että varaston arvo vuoden lopussa olikin jonkun verran pienempi kuin vuoden alussa.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvonsa mukaan seuraavasti: katurakennusosasto 116 639 605 mk, talorakennusosasto 243 227 485 mk, puhtaanapito-osasto 63 228 206 mk, puisto-osasto 4 147 605 mk, hankintaosasto 6 364 051 mk, rakennusvirasto ja tiliosasto 884 540 mk, työpaja 37 254 970 mk, satamalaitos 81 415 013 mk, muut kaupungin laitokset 47 486 538 mk, yksityiset 2 254 399 mk, erinäiset hyvitykset ja palautukset 14 357 647 mk, yhteensä 617 260 059 mk.

Työpajassa suoritetut työt jakautuvat rakennusviraston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 10 744 875 mk, talorakennusosasto 34 275 491 mk, puhtaanapito-osasto 9 784 mk, puisto-osasto 4 683 381 mk, hankintaosasto 74 325 030 mk, satamalaitos 15 479 625 mk, muut kaupungin laitokset 10 390 358 mk, erinäiset hyvitykset ja palautukset 241 581 mk, yhteensä 150 150 125 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 897 509 662 mk.

Muille kaupungin virastoille ja laitoksille tehtäviä hankintoja hoidettiin joko hankintasopimuksilla, jolloin tavara toimitettiin suoraan liikkeestä ao. virastolle tai laitokselle tai tavaratoimituksina hankintaosaston varastoista. Hankintasopimuksilla toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 260 520 376 mk:aan ja varastosta toimitettujen tavaroiden arvo 128 901 551 mk:aan eli hankintojen arvo kaikkiaan 389 421 927 mk:aan.

Vuoden aikana oli osastolla vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 1 917 616 mk.

Hankintaosaston kokonaisliikevaihto nousi kertomusvuonna 1 159 947 654 mk:aan.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 2 039 kirjettä ja lähetettiin 1 410. Laskuja saapui 10 013 ja lähetettiin 3 751.

Tiliosasto

Tiliosaston kassavirastona toimi rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, kahdeksan toimistoapulaista, joista kaksi työskenteli puhtaanapito-osastolla ja lähetti.

Henkilökunnasta oli neljä viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 26 päivää.

Tilitodisteita oli vuoden aikana 44 470, maksumääräyksiä 27 483, kassatositteita 7 833 ja muistiotodisteita 4 603, laskutuksia 24 623 ja lähetettyjä kirjelmiä 1 567.

Tiliosaston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 959 148 664 mk, talousarviotyöt 3 503 946 951 mk, lähetetilin menot 4 979 543 354 mk, lähetetilin tulot 1 132 278 799 mk, ennakkovarat 85 918 938 mk, kaupungin muiden laitosten tilit 969 562 280 mk, ylimääräiset työt 404 118 159 mk, tarveaineet ja konepaja 1 094 261 272 mk, tuloveroennakko 318 532 436 mk, huoltokassa 74 361 205 mk, leski- ja orpoeläkekassa 492 545 mk, menojäämät 198 412 425 mk, tulojäämät 129 339 691 mk ja rakennusviraston tulot 641 005 649 mk.

Rakennusviraston käteiskassan rahanvaihto kertomusvuoden aikana nousi 312 858 597 mk:aan sekä työntekijäin palkat 1 751 566 788 mk:aan.

33. Liikennelaitos [1]

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana kaup.johtaja Erik v. Frenckell ja varapuheenjohtajana professori Erkki Leikola sekä jäseninä toimitsija Unto Hakalo, johtaja Janne Hakulinen, raitiovaunukuljettaja Väinö Laine, fil. maisteri Christoffer Schildt, jaostopäällikkö Juho Turunen, toim.johtajat Kaarlo Urho ja Jorma Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja Juho Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli kertomusvuonna 28 ja pöytäkirjain pykäläluku 720. Lautakunnalle saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 774, lähetettyjen kirjeiden 360 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 653.

Päätökset. Lautakunnan lopullisiin päätöksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: pyörästösorvin (10. 2. 92 §), linja-auton korien ja alustojen (24. 2. 116 §, 23. 3. 177 §, 20. 4. 210 §, 3. 8. 419 §, 16. 11. 616 §), kaasu- ja polttoöljyn (5. 10. 518 §) sekä 10:n käyttövalmiin kaupunkilinja-auton tilaaminen (14. 12. 689 §); Runkolinja-toimikunnan ehdottamat toimenpiteet (10. 2. 85 §); apulinjan Eerottaja—Munkkiniemi tunnuksen muuttaminen (10. 2. 93 §); eräiden pysäkkien sijoittaminen (23. 3. 172 §, 24. 8. 438 §, 7. 9. 470 §, 14. 12. 685—687 §); uuden mallisten rahastuspihtien käytäntöön ottaminen (4. 5. 240 §); liikennelaitoksen v:n 1955 tilinpäätöksen hyväksyminen (10. 2. 90 §, 9. 3. 144 §); laitoksen varastoissa tilisäännön mukaisesti toimitetun tarkastuksen pöytäkirjan hyväksyminen (9. 3. 143 §); laitoksen talousarvioehdotuksen hyväksyminen ja lähettäminen kaupunginhallitukselle (4. 6. 330 §, 24. 8. 435 §, 7. 9. 468 §); kursseihin osallistuneiden autonkuljettajien ja rahastajien velvoittaminen suorittamaan takaisin liikennelaitokselle, työsuhteen ennen määräaikaa katketessa heidän omasta syystään, kurssiaikana saamansa palkkiot ja välittömät opetuskustannukset (13. 1. 23 §); työsopimussuhteessa olevien kuukausipalkalla työskentelevien henkilöiden palkankorotuksen toimeenpano (27. 1. 56 §); palkatonta lomaa viranhaltijoille myönnettäessä noudatettavat perusteet (18. 5. 276 §); oppikurssiin osallistuville linja-autonkuljettajille ja rahastajille maksettavan kurssien aikaisen päiväpalkkion suuruus (3. 8. 418 §, 24. 8. 428 §); näköseulatutkimuksen järjestäminen liikennelaitoksen rahastajille ja työpajojen työntekijöille (1. 11. 595 §); kuljettajien ja rahastajien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen nähden noudatettava omavastuuta koskeva sopimus ym. (3. 11. 651 §); Töölön vaunuhallien puku- ja pesuhuoneiden rakennustyön tilaaminen talorakennusosastolta (20. 1. 44 §); Oy. Liikemainos Ab:n mainoskehysten kiinnittämistä liikennelaitoksen kannatinpylväisiin koskeva sopimus (1. 6. 313 §); sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen yhteisten pylväiden jakaminen laitosten kesken (24. 8. 437 §); sekä Talin varastorakennuksen luovuttaminen sähkölaitoksen käyttöön toistaiseksi (30. 11. 661 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: liikennelinjakysymykset, kuten raitiotie-, johdin- ja linja-autoliikenteen liikennesuunnitelmien hyväksyminen noudatettavaksi 27. 8. alkaen, uusien linja-autolinjojen järjestäminen tai niiden reittien jatkaminen tai muuttaminen (4. 6. 327 §, 6. 7. 364, 365 §, 7. 9. 469 §, 19. 10. 551 §, 1. 11. 591 §, 14. 12. 682—684 §); liikennelaitoksen tariffien muuttaminen ja korottaminen (20. 1. 48 §, 1. 11. 589 §); vuosilippujen hinnat v. 1957 (23. 3. 171 §, 14. 12. 694 §); 500 mk:n hintaisten sarjalippujen poistaminen käytöstä 1. 6. alkaen (18. 5. 267 §); eräiden tilien ylittämisoikeus (20. 1. 46 §, 18. 5. 259 §, 1. 11. 592 §) sekä eräiden määrärahojen käyttöoikeus tai järjestely (6. 4. 196 §, 4. 5. 241 §, 1. 11. 593 §); eräiden liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaaminen (13. 1. 20 §, 9. 3. 145, 146 §, 6. 4. 199 §, 1. 6. 307, 308 §, 3. 8. 417 §, 24. 8. 439, 440 §, 19. 10. 559 §, 16. 11. 617 §); rat-

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen kertomuksen eripainoksessa.

kaisuvallan siirtämistoimikunnan pyytämät tiedot sekä ehdotus liikennelaitoksen lautakunnan johtosääntöön ja kaupungin liikennejärjestykseen tehtävistä muutoksista (10. 2. 89 §); autoasetuksen 46 §:n 3 momentin muuttaminen (6. 4. 194 §); kahdentoista auton korin hankkiminen (20. 4. 218 §); lisäalueen hankkiminen Ruskeasuolle rakennettavia halleja varten (4. 5. 242 §); kustannuslaskennan käytäntöön ottaminen, virkojen perustaminen sitä varten (1. 6. 300 §); raitiotien tai linja-autojen päätepysäkkien ja kääntöpaikkojen rakentaminen ym. (1. 6. 297 §, 4. 6. 327 §); eräiden uusien virkojen perustaminen laitokseen v. 1957 (4. 6. 329 §); Kulosaaren uuden sillan liikenteen valvonta, liikennelaitoksen liikenteen järjestely sillalla sekä vanhan sillan käyttöä koskeva ehdotus (24. 8. 433 §, 5. 10. 517 §); linja-autojen säilytystilan luovuttaminen Ruskeasuon ratsastushallin eteläpäästä (24. 8. 436 §); raitiovaununkuljettajien ja -rahastajien opetuspalkkion korottaminen (19. 10. 555 §) sekä selostus Pohjois-Munkkiniemen liikenteen kustannusvertailusta raitiotie- ja linja-autoliikenteen kesken (1. 11. 590 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: yksityisten liikennelinjojen aikataulun vahvistaminen tai muuttaminen (27. 1. 60 §, 10. 2. 87 §, 9. 3. 140 §, 1. 6. 294 §, 21. 9. 488 §), liikennelupien myöntäminen (10. 2. 86 §, 9. 3. 141 §, 3. 8. 412 §, 7. 9. 463 §, 1. 11. 587 §, 14. 12. 690 §) sekä reittien pidentäminen (9. 3. 140 §, 5. 10. 515 §); Munkkiniemen ja Puistolan liikenneolojen parantamista koskevat aloitteet (10. 2. 81 §, 20. 4. 217 §); raitiotielinjan n:o 5 palauttamista ennalleen ja autolinjan n:o 13 lopettamista koskevat aloitteet ja ehdotukset (3. 8. 414 §, 19. 10. 548 §); eräiden yksityisten esitykset uusiksi liikennejärjestelyiksi (10. 2. 82—84 §, 1. 6. 293, 295, 303, 305 §, 27. 7. 391 §, 3. 8. 416 §, 24. 8. 431 §, 7. 9. 467 §, 19. 10. 544 §, 1. 11. 584 §, 30. 11. 646, 648 §); aloite Viikin—Vantaanjoen sillan välisen liikenneväylän kuntoonpanoksi ja töiden aloittamiseksi (24. 2. 113 §); kaupungin ja Suomenlinnan välinen talviliikenne (24. 2. 114 §); Iso-Roobertinkadun raiteiden järjestely (9. 3. 136 §); Naurissaaren sillan paikkaa ja leveyttä koskeva ehdotus (4. 5. 239 §); komitean asettaminen tutkimaan merenalaisen tunnelin rakentamista Katajanokan ja Laajasalon välille (21. 6. 337 §); eräiden katujen tai kadunosien liikenteen määrääminen yksisuuntaiseksi (6. 7. 363 §, 27. 7. 388 §, 3. 8. 413 §, 21. 9. 486 §); teiden tai katujen risteyksen järjestely (24. 8. 432 §, 7. 9. 465 §); Huopalahdentien osan poikkileikkausehdotuksen vahvistaminen (19. 10. 550 §); Lauttasaaren siltatoimikunnan I mietintö (1. 11. 583 §); maksuvyöhykerajojen vahvistaminen kaupungissa yksityiselle lähi- ja kaukolinja-autoliikenteelle sekä ko. liikenteessä kaupungin alueella noudatettavat taksat (9. 3. 139 §, 1. 6. 306 §); uusi poliisijärjestysehdotus (23. 3. 169 §); kaupungin tilisäännön eräiden kohtien muuttaminen (23. 3. 170 §); Kulosaaren suunnan liikenteeseen välittömästi vaikuttavien suunnitelmien kehittäminen samanaikaisesti sillan valmistuksen kanssa (20. 4. 209 §); raitiotieliikenteen turvallisuuden parantaminen, järjestyssääntöjen uusiminen (20. 4. 216 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien kertomukset v:lta 1955 sekä selvitys liikennelaitoksessa suoritetuista toimenpiteistä (24. 8. 429, 430 §); alueiden luovutus lautakunnan hallintoon ja käyttöön (21. 9. 487 §); koululaisten ja invalidien vapaa- ja alennuslippukysymykset (19. 10. 546 §, 1. 11. 582 §, 14. 12. 693 §); suojakatosten sijoittaminen eräille pysäkeille (16. 11. 612 §); Ruskeasuon hallialuevarauksen tarkistaminen (30. 11. 645 §) sekä aloite uusien raitiovaunun- ja autonkuljettajien virkojen perustamista koskevasta asiasta (30. 11. 649 §).

Liikennelaitos

Hallinto, organisatio ym.

Henkilökunta. Toimitusjohtaja, dipl.ins. Hugo Relander siirtyi terveydellisistä syistä eläkkeelle 31. 12. Insinööri Relander oli hoitanut toimitusjohtajan virkaa 25. 12. 1946 lähtien.

Kesäkuun 18 p:nä erosi apul.johtaja, liikennepäällikkö, tekn. tri Reino Castrén siirtyen Helsingin kaupungin esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean toimiston päälliköksi.

Lautakunta nimitti 18. 5. 1956 laitoksen I lääkäriksi tri Josef Kaplan'in. II lääkäriksi lautakunta nimitti 7. 9. tri Sirkka Oinosen, joka tuli virkaan 16. 9.

Ratapäällikkö, dipl. ins. Toivo Sariolan kuoltua nimitti lautakunta 20. 4. ratapäällikön virkaan ratainsinööri, dipl. ins. Erik Durchman'in.

Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1955 päättyessä 3 771 ja v:n 1956 päättyessä 3 956 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1955	1956
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat	66	68
Raitioliikenne	1 395	1 395
Linja-autoliikenne	1 122	1 245
Rataosasto	238	239
Vaunuhallit ja korjauspajat	914	975
Vaatehtimo	30	28
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	1	1
	3 771	3 956

Eläkkeensaajia oli v:n 1955 päättyessä 639 ja v:n 1956 päättyessä 663.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla 15. 5. — 15. 9. välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena 6. 5. — 17. 10. moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen 8 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla käyneiden potilaiden lukumäärä oli 21 441 (v. 1955 22 054). Sairaanhoitajien kotikäyntien lukumäärä oli 789. Rahastajakursseilla pidettiin 6 luentoa. Kertomusvuonna suoritti tuberkuloositoimisto jälleen henkilökuntaa koskevia keuhkoröntgentutkimuksia, jolloin todettiin 4 keuhkotuberkuloositapausta. Lisäksi todettiin poliklinikalla 2 keuhkotuberkuloosi- ja 2 munuaistuberkuloositapausta, joten tuberkuloositapausten kokonaislukumäärä oli 8.

Eniten käyntejä oli aamupäivävastaanotolla tammikuussa 1 122 ja iltapäivävastaanotolla helmikuussa 1 055. Vähiten käyntejä oli aamupäivävastaanotolla maaliskuussa (yleislakko) 636 ja iltapäivävastaanotolla samoin maaliskuussa 538.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 727. Tililleppanojen yhteismäärä oli 205 724 706 mk ja ottojen 201 794 153 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 65 999 085 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 3 966 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 19 756 900 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 160.000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 11 652. Niistä voitiin 3 019 toimittaa takaisin ao. omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Jäljempänä olevassa taulukossa on tietoja kertomusvuoden raitio-, linja-auto- ja johdinautoliikenteestä v:n 1955 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [2]
V. 1955	26 543 921	142 577 298	2 783 166 162	2 745 341 299	3 229 339 850	2 314 210 098
V. 1956	26 131 940	133 986 439	2 677 649 339	2 639 357 664	3 661 359 179	2 563 557 280
Erotus	— 411 981	— 8 590 859	—105 516 823	—105 983 635	+432 019 329	+249 347 102
%	— 1.6	— 6.0	— 3.8	— 3.9	+ 13.4	+ 10.8

Laivaliikenteestä oli tuloja kertomusvuonna 10 218 343 mk, edellisenä vuonna 11 489 491 mk, joten vähennys oli 1 271 148 mk eli 11.1 %. Menoja oli 4 683 478 mk, edellisenä vuonna 4 005 147 mk, lisäystä siis 678 331 mk eli 16.9 %.

Raitiotiet

Liikenne. Kertomusvuoden alussa raitioliikenne jatkui 29. 8. 1955 voimaan tulleen liikennesuunnitelman mukaisena. SAK:n julistama yleislakko alkoi 1. 3. Lakon kestäessä oli liikenne täydellisesti keskeytyksissä aina 20. 3. aamuun saakka. Huolimatta raiteiden umpeutumisesta saatiin liikenne suhteellisen nopeasti käyntiin kaikilla linjoilla ko. päivän iltaan mennessä. 4. 6. alkaen, kuten tavallisesti, kesän ajaksi supistettiin liikennettä poistamalla 14 tungosajan junaa ja lisäksi perävaunuja sen mukaan kun uusia moottoritelivaunuja saatiin liikenteeseen. Liikennekauden 1956/57 uuden liikennesuunnitelman mukaan, joka tuli voimaan 27. 8., jäi vakinaisten kokopäiväjunien lukumäärä entiselleen (99), mutta tungosaikajunia lisättiin 2:lla, eli 43:een, joten liikenteessä oli kaikkiaan 142

[1] Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

junaa. Vuoden päättyessä oli liikenteessä kaikkiaan 142 moottori- ja 100 perävaunua. Moottorivaunujen lukumäärää lisättiin näinollen vuoden kuluessa 2:lla, kun sensijaan perävaunuja vähennettiin 17:llä johtuen siitä, että useita uusia moottorivaunuja saatiin liikenteeseen.

Varsinaisia linjanmuutoksia ei kertomusvuoden aikana tapahtunut. Ainoastaan linjan 4E tunnus muutettiin 16. 2. alkaen tunnukseksi 4A ja pienempiä reitinmuutoksia tehtiin Kauppatorilla, jonka uusi raidejärjestely valmistui 4. 9.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä muutoksista vuoden kuluessa selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko I

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
N:o	Pääteasemat		Vakinaiset	Tungosaika	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			junat						
1	Kauppatori—Käpylä ...	1.1.— 3. 6.	8	3	4	E	6.7	7.5	15.0
		4.6.—26. 8.	8	—	4	—	6.7	7.5	15.0
		27.8.—31.12.	8	3	4	E	6.7	7.5	15.0
1A	Perämiehenkatu — Käpylä	1.1.— 3. 6.	—	6	—	6.7 (E)	—	—	—
		4.6.—26. 8.	—	3	—	6.7	—	—	—
		27.8.—31.12.	—	6	—	6.7 (E)	—	—	—
3B	Eira—Porvoonkatu	1.1.— 3. 6.	8	3	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		4.6.—26. 8.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
		27.8.—29. 8.	8	3	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		30.8.—31.12.	8	2	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
3T	Eira—Porvoonkatu	1.1.— 3. 6.	8	4	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		4.6.—26. 8.	8	—	4	6.7	6.7	7.5	15.0
		27.8.—25. 9.	8	5	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
		26.9.—31.12.	8	4	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
4	Hietalahti — Munkkiniemi	1.1.—31.12.	12	—	—	5.0	5.0	7.5	—
4A	Erottaja—Munkkiniemi .	1.1.— 3. 1.	—	—	3	—	—	—	15.0
		4.1.— 3. 6.	—	4	3	E	—	—	15.0
		4.6.—26. 8.	—	—	3	—	—	—	15.0
		27.8.—31.12.	—	5	3	10.0	—	—	15.0
4S	Kauppatori—Munkkiniemi	1.1.—26. 8.	—	6	—	10.0	—	—	—
		27.8.—31.12.	—	5	—	10.0	—	—	—
5	Katajanokka—Messuhalli	1.1.— 3. 6.	8	2	—	5.0 (E)	5.0	7.5	—
		4.6.—31.12.	8	—	—	5.0	5.0	7.5	—
6	Maria—Arabia	1.1.— 3. 6.	12	3	4	5.0 (E)	5.0	7.5	15.0
		4.6.—26. 8.	12	—	4	5.0	5.0	7.5	15.0
		27.8.—31.12.	12	3	4	5.0 (E)	5.0	7.5	15.0
7A	Runeberginkatu—Harjutori	1.1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
7B	Runeberginkatu—Harjutori	1.1.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1.1.— 3. 6.	8	1	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—
		4.6.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1.1.— 3. 6.	—	3	—	E	—	—	—
		4.6.—26. 8.	—	2	—	E	—	—	—
		27.8.—31.12.	—	3	—	E	—	—	—
9	Kauppatori—Käpylä ...	1.1.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	7.5	—
10	Erottaja—Ruskeasuo	1.1.— 2. 1.	7	4	4	6.7 (E)	6.7	6.7	10.0
		3.1.	7	—	4	6.7	6.7	6.7	10.0
		4.1.— 3. 6.	7	1	4	6.7 (E)	6.7	6.7	10.0
		4.6.—26. 8.	7	—	4	6.7	6.7	6.7	10.0
		27.8.—31.12.	7	1	4	6.7 (E)	6.7	6.7	10.0
10A	Käpylä—Ruskeasuo.....	1.1.—31.12.	—	9	—	10.0	—	—	—
10S	Kauppatori—Ruskeasuo	1.1.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—
12	Kirurgi—Kuusitie	1.1.—31.12.	7	—	—	6.7	6.7	7.5	—
15	Diakonissalaitos—Töölöntulli	1.1.—31.12.	5	—	—	10.0	10.0	10.0	—

E — yksinään: vaunut ajavat epätasaisin väliajoin, luvun jäljessä: tungosaikavuorot on sijoitettu

Sunnuntai- ja pyhäpäivien aamuina klo 7.00—9.00 välisenä aikana ylläpidettiin samaa harvaa liikennettä eräillä kantalinjoilla kuin aikaisempinakin vuosina.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin vaunujen kuormitustarkkailu ja liikenteen valvonta kuten edellisenäkin vuonna. Liikenteenohjauskeskuksen ja partioautojen toiminnasta mainittakoon, että ne mm. selvittivät yhteensä 216 auto- ja 593 raitioliikennehäiriötä sekä suorittivat muita tehtäviä, joista autoissa suoritettuja pikkukorjauksia 1 810 ja sairaankuljetuksia 118.

Yksityiskäyttöön vuokrattiin 17 raitiojunaa ja 7 erillistä moottorivaunua. Vuonna 1955 vuokrattiin 24 junaa ja 6 moottorivaunua.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui voimassa olevien määräysten mukaisesti. Raitiovaununkuljettajille pidettiin kertomusvuoden aikana 3 kurssit. Sitäpaitsi pidettiin lyhyt kuljettajakurssi tarkastajaoppilaille ja huoltomiehille, jatkokoulutusta annettiin uusien moottoritelivaunujen ajamisessa. Liikennelaitoksen viides tarkastajakurssi alkoi 10. 12. Rahastajakursseja pidettiin kaikkiaan 3. Sitäpaitsi annettiin lyhennetty rahastajan koulutus tarkastajaoppilaille sekä autonkuljettajille, jotta nämä suoriutuisivat ajosta ns. yhdenmiehen linja-autoissa.

Liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia päiväkäskymääräyksiä annettiin 231.

Yleisön palvelemiseksi julkaistiin kuten aikaisemminkin »Helsingin Kulkuneuvot» niminen aikataulutiedoitus lisälehtineen, joita myytiin 1 913 kpl.

Seuraavassa taulukossa esitetään raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1955 ja 1956:

	Laskettu vaunukilometrimäärä [1]	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1955	11 207 503	72 052 195	6.43	1 328 506 362	118: 54	1 213 017 807	108: 23	16: 84
V. 1956	11 114 899	69 477 638	6.25	1 313 294 194	118: 16	1 322 483 353	118: 98	19: 03
Erotus	— 92 604	— 2 574 557	— 0.18	— 15 212 168	— 0: 38	+ 109 465 546	+ 10: 75	+ 2: 19
%	— 0.8	— 3.6	— 2.8	— 1.1	— 0.3	+ 9.0	+ 9.9	+ 13.0

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimittivat Valmet Oy., Tampereen Pellava- ja Rautateollisuus Osakeyhtiö ja Oy. Strömberg Ab. viimeiset 18 tilatuista telimoottorivaunuista. Oy. Karia Ab:ltä tilattiin 30 teliperävaunua. Erikoisajoneuvoja ja kuormavaunustoa lisättiin seuraavasti: 1 Daimler-Benz-Streicher kiskojen kaarteiden voiteluauto, 1 Austin LD2 kuorma-auto, 2 Austin LWB-III kuorma-autoa, 2 Austin J2—152 pakettiautoa sekä 1 Volvo-alustainen tornivaunu.

Vuoden aikana romutettiin 23 raitiomoottorivaunua ja 10 perävaunua, 1 työmoottorivaunu ja 6 raitiotie-lumiauraa.

Vuoden lopussa käsitti raitiovaunusto 248 moottorivaunua, joista 243 oli liikennekelpoisia; 150 perävaunua, joista 149 liikennekelpoisia; 4 työmoottorivaunua ja 1 aurapäivystysvaunua, 21 raitiotie-lumiauraa ja 2 lumenkuljetusvaunua. Moottorivaunuista oli 41 kpl yli 35 vuotta vanhoja, 26 kpl yli 30 vuotta, 42 kpl yli 25 vuotta, 24 kpl yli 15 vuotta, 40 kpl 5—10 vuotta ja 75 kpl 0—3 vuotta. Perävaunuista oli 3 kpl yli 40 vuotta, 17 kpl yli 35 vuotta, 20 kpl yli 30 vuotta, 30 kpl yli 25 vuotta, 24 kpl yli 15 vuotta, 40 kpl yli 10 vuotta ja 16 kpl 8—10 vuotta.

Rata- ja ilmajohto-osaston vaunusto käsitti vuoden lopussa 4 asennustornivaunua, 1 asennuslinja-auton, 9 kuorma-autoa, 2 pakettiautoa, 1 farmariauton, 1 kiskojen kaarteiden voiteluauton, 4 tiehöylää, 8 traktoria, 1 kiskonpuhdistusauton, 3 kuljetettavaa sähkönosturia, 2 moottorijyrää, eli yhteensä 36 moottoriajoneuvoa ja lisäksi 15 muuta ajoneuvoa ja auraa.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 2 kalustoautoa, 3 kuorma-autoa, 3 umpinaista kuorma-autoa, 5 farmariautoa, 1 pakettiauton, 3 puolitraktoria ja 4 henkilöautoa, yhteensä 21 moottoriajoneuvoa.

[1] Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2] Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Raiteet. Uutta rataa rakennettiin Ruusulankadulle Eino Leinonkadun ja Kammionkadun välille 249 m yksinkertaista rataa. Mannerheimintien ja Arkadiankadun risteyksessä suoritettiin raiteiston uudelleen järjestely, jonka yhteydessä rakennettiin uutta yksinkertaista rataa 85 m.

Kauppatorin raiteiston järjestelyissä poistettiin Unioninkadulta toinen raide. Samalla siirrettiin rataa Etelä-Rannassa sekä uusittiin vaihteet ja raideristeykset. Raiteiden pituus lyheni tällöin 72 m.

Liikennejärjestelyn johdosta raiteisto siirrettiin uuteen paikkaan Erottajankadulla Ludviginkadun ja Yrjönkadun välillä sekä Iso Robertin- ja Fredrikinkadulla 700 m:n matkalla. Samalla uusittiin Yrjönkadun ja Iso Robertinkadun risteyksessä raideristeykset vaihteineen ja kaarineen.

Runeberginkadun ja Caloniuksenkadun risteyksen uudestijärjestelyjen yhteydessä uusittiin vaihteet ja raideristeykset.

Mannerheimintien ja Runeberginkadun kulmassa rakennettiin uudet raideristeykset vaihteineen ja kaarineen.

Töölön raitiovaunuhallissa uusittiin raiteet n:o 11 ja 18 160 m:n matkalla.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 8 394 jm. Raiteita nostettiin ja tuettiin 5 580 m:n matkalla yksinkertaista rataa.

Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levitettiin raide-etäisyys 2.5 m:stä 3 m:iin 3 191 m:n matkalla kaksiraiteista rataa. V:sta 1950 lähtien suoritetut levitykset huomioon ottaen on kaksiraiteista rataa levitetty yhteensä 29.5 km.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus yksinkertaista rataa 92 895 m, mistä määrästä Vignol-kiskoista tehtyä rataa 9 833 m. Ratapiha- ja halliraiteiden yhteenlaskettu pituus oli 15 129 m yksinkertaista rataa, mistä määrästä Koskelan halleilla ratakiskorataa 6 018 m. V:n 1956 aikana uusittiin 26 vaihdetta. Vuoden päättyessä oli radoilla 172 vaihdetta, joista sähköllä käännettäviä 40. Koskelan hallipihalle asennettiin 1 uusi vaihde ja Töölön hallipihalta poistettiin 5. Rata- ja hallipihoilla oli 149 vaihdetta. Vaihteiden kokonaismäärä oli 321.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 5 ja poistettiin 6. Raideristeyksien kokonaisluku oli vuoden lopussa radoilla 71, Koskelan hallipihalla 4 sekä Töölön hallipihalla 1, eli yhteensä 76.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin ja uusittiin 32 365 m², asfaltti- ja emulsiopäällysteisiä 2 860 m². Paikkaukseen käytettiin 201 655 kg massaa. Uusia raitiotiekorokkeita rakennettiin 9 ja linja-autokorokkeita 7, eli yhteensä 16, joista 9 puusta. Korokkeita poistettiin kaikkiaan 13. Suojakatoksia oli edelleen 9. Ilmajohtoa varten pystytettiin 73 pylvästä ja poistettiin 72.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. raideristeyksiä, johdinpylväitä, vaihteiden sähkölämmityslaitteita ja puisia korokkeita.

Ilmajohto. Kauppatorin johdinverkostoa siirrettäessä asennettiin uutta ilmajohtoa 580 m, Arkadian aukion uutta raidetta varten 297 m, Eino Leinon-, Ruusulan- ja Kammionkatujen uutta rataa varten 249 m. Ilmajohtoa poistettiin yhteensä 922 m. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin 7 060 m. Mannerheimintielle, Postikadun ja Kaivokadun välille, asennettiin kaksoisjohto, samoin IX:n syöttöpisteen ja Bulevardin välille, yhteensä 340 m. Kaksoisjohdon pituus kertomusvuoden lopussa oli 1 040 m. Kustaa Vaasan tielle asennettiin 1 200 m:n pituinen apusyöttökaapeli.

Raide-etäisyyttä levennettäessä 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa 3 191 m: n pituudelta kaksiraiteista rataa. Ilmajohtoverkostoa uudelleen mitattaessa oli sen pituus 106 128 m. Kertomusvuoden aikana lisääntyi ilmajohdon pituus 1 404 m ja oli siten vuoden lopussa yhteensä 107 532 m. V. 1955 aloitettiin vaihteiden sähkölämmityksien asentaminen ja oli kertomusvuoden lopussa sähkölämmitysvaihteita käytössä kaikkiaan 33. Katuristeyksien sähkömerkkivalolaitteita oli edelleen 29.

Ilmajohtovikoja sattui kertomusvuonna kaikkiaan 49, joista 16 aiheutti liikennekeskeytyksen yhteensä 7½ tunnin ajaksi.

Linja-autot

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui vuoden alkaessa 29. 8. 1955 voimaan tulleen liikennesuunnitelman mukaisesti.

Yleislakon aikana oli linja-autoliikenne keskeytyneenä 1. 3. — 19. 3. välisenä aikana.

Linjalle 16 Eira—Kruununhaka lisättiin 9. — 19. 1. väliseksi ajaksi yksi kokopäivävaunu ja linjalle 18 Kirkkokatu—Lastenlinna kaksi. Linjoille 34 Rautatientori — Pohjois-Herttoniemi, 37 Rautatientori — Hevossalmi ja 51 A Rautatientori — Olympiakylä lisättiin yksi ruuhkavaunu kullekin.

Linjalla Suomenlinna—Olympialaituri liikennöitiin 2. 2. — 29. 3. kahdella partioautolla. Liikenne keskeytyi usein lumipyryn ja jäälle nousseen veden vuoksi.

Linjalle 35V Rautatientori — Itä-Herttoniemi oli 16. 2. lisättävä kaksi kokopäivävaunua, mutta vaunupulan vuoksi oli linjalta 18 Kirkkokatu — Lastenlinna vähennettävä vastaavasti 2 kokopäivävaunua.

Kesälinjaa 31 Sörnäinen—Kivinokka liikennöitiin 19. 5. — 16. 9. välisenä aikana.

Kesän ajaksi 4. 6. — 26. 8. vähennettiin 9 kokopäivä- ja 9 ruuhkavaunua.

Liikenne linjalla 26 A Ruskeasuo—Pitäjänmäki lopetettiin 26. 8. ja linja 29 Ruskeasuo—Marttila ulotettiin 27. 8. lähtien kulkemaan Laurinmäkeen asti.

Liikenne linjalla 38 Rautatientori — Hålvik aloitettiin, yksityisliikenteen lakattua 30. 7. ruuhka-ajan liikenteenä, mutta muutettiin 23. 12. kokopäiväliikenteeksi.

Linjan 51 Rautatientori—Pohjois-Käpylä reitti jatkettiin 29. 7. ulottumaan Oulunkylään asti ja linjan 53 Rautatientori—Itä-Pakila reitti siirrettiin Oulunkylässä Asematielle. Linjan 23 Erottaja—Isokaari reitti jatkettiin 10. 11. Viklakujalle asti.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivinä liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 194 ja vuoden päättyessä 208.

Yksityistilauksia suoritettiin turistiautolla 33, mistä oli tuloja 255 256 mk sekä muilla linja-autoilla 233 tulojen ollessa 996 171 mk. Turistiauto asetettiin 23. 11. linjaliikenteeseen linjalle 100.

Autonkuljettajakursseja pidettiin 9.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät seuraavasta taulukosta:

Taulukko II

Linja		Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Tungosaika	Yö-	6.00—9.00, 15.30—18.00	9.00—15.30, 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
N:o	Pääteasemat		vaunut						
13	Kauppatori—Apollonkatu	1. 1.— 3.10.	4	—	—	6	6	7.5	—
		4.10.—31.12.	3	—	—	7.5	7.5	10	—
14	Eira—Naistenklinikka	1. 1.— 3. 6.	15	5	—	2	2.4	3.7	—
		4. 6.—26. 8.	10	—	—	3.5	3.5	6	—
		27. 8.—31.12.	15	3	—	2	2.4	3.7	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.— 8. 1.	5	—	—	7	7	7	—
		9. 1.— 3. 6.	6	—	—	5	5	6	—
		4. 6.—26. 8.	5	—	—	6	6	7.5	—
		27. 8.—30. 9.	6	—	—	5	5	6	—
		1.10.—31.12.	5	—	—	6,5	6.5	7.5	—
17	Merikatu—Aleksis Kivenkatu	1. 1.—28.10.	9	—	—	5	5	6	—
		29.10.—26.11.	7	—	—	6	6	6	—
		27.11.—31.12.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna	1. 1.—18. 1.	7	—	—	6.7	6.7	6.7	—
		19. 1.—14. 2.	9	—	—	5	5	6.7	—
		15. 2.— 3. 6.	7	—	—	6.7	6.7	6.7	—
		4. 6.—26. 8.	7	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		27. 8.—18. 9.	9	—	—	5	5	7.5	—
		19. 9.—26.11.	8	—	—	5.5	5.5	7.5	—
		27.11.—31.12.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
19	Eläintarhantie—Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	12	12	12	—
20	Rautatientori—Lauttasaarentie	1. 1.— 3. 6.	3	—	—	12	12	12—24	—
		4. 6.—26. 8.	2	—	—	20	20	36	—
		27. 8.—31.12.	3	—	—	12	12	20	—

E — kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Linja N:o	Linja Pääteasemat	Aika	Lukumäärä Vakinaiset vaunut	Lukumäärä Tungos-aika- vaunut	Lukumäärä Työ- vaunut	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 19.30—23.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 23.00—1.30
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Isokaari	1. 1.— 3. 6.	6	10	3	2	6	6.7	12
		4. 6.—26. 8.	6	8	3	3 (E)	6	6.7	12
		27. 8.— 9.11.	6	11	3	2	6	6	12
	Erottaja—Isokaari (Viklakuja)	10.11.—31.12.	6	11	3	2	6	6	12
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.—26. 8.	2	2	—	2	20	36	—
		27. 8.—31.12.	3	1	—	2 (E)	12	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	19. 5.—16. 9.	1	—	—	15	—	—	—
51A	Rautatientori—Olympiakylä	1. 1.—18. 1.	2	5	—	6 (E)	—	—	—
		19. 1.— 3. 6.	2	6	—	6 (E)	—	—	—
		4. 6.—26. 8.	2	4	—	6	—	—	—
		27. 8.—31.12.	—	9	—	4 (E)	—	—	—
100	Kuusitie—Ruskeasuo ...	1. 1.—31.12.	1	—	—	13—14	13—14	15	—
22	Ruskeasuo—Etelä-Haaga	1. 1.—18. 1.	2	—	—	10 (E)	10(E)	10 (E)	—
		19. 1.—26. 8.	2	—	—	10	10	10	—
		27. 8.—31.12.	3	—	—	6.7	6.7	10	—
25	Ruskeasuo—Malminkartano	1. 1.—26. 8.	1	—	—	60	60	60	—
		27. 8.—31.12.	2	—	—	20	20	60	—
26	Ruskeasuo—Konala	1. 1.—26. 8.	1	—	—	30 (E)	20(E)	20(E)	—
		27. 8.—31.12.	2	—	—	20	20	60	—
26A	Ruskeasuo—Pitäjänmäki	1. 1.—26. 8.	1	—	—	30 (E)	—	—	—
27	Ruskeasuo—Kaarela	1. 1.—31.12.	2	2	1	6.7(E)	20	20	30
27A	Ruskeasuo—Etelä-Kaarela	1. 1.—31.12.	—	1	—	20	—	—	—
29	Ruskeasuo—Marttila	1. 1.—26. 8.	—	—	—	30 (E)	30(E)	60	—
	Ruskeasuo—Laurinmäki	27. 8.—31.12.	1	—	—	20	20	60	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.—26. 8.	5	8	—	5 (E)	10	10	—
		27. 8.—31.12.	5	12	—	3	10	10	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	20
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—31.12.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.—18. 1.	—	1	—	60	—	—	—
		19. 1.—26. 8.	—	2	—	30	—	—	—
		27. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
35	Rautatientori—Kulosaari—Itä-Herttoniemi	1. 1.—26. 8.	3	—	—	—	20	—	—
		27. 8.—28.10.	3	—	—	—	—	20	—
		29.10.—31.12.	4	—	—	—	—	15	—
35A	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.—26. 8.	—	2	—	20	—	—	—
		27. 8.—28.10.	—	2	—	20	20	—	—
		29.10.—31.12.	2	—	—	20	20	—	—
35V	Rautatientori—Itä-	1. 1.—15. 2.	—	1	—	20 (E)	—	—	—
	Herttoniemi	16. 2.— 3. 6.	2	1	1	10 (E)	—	—	60
		4. 6.—26. 8.	—	3	1	10 (E)	—	—	60
		27. 8.—30. 9.	—	4	2	5 (E)	20	—	30
		1.10.—28.10.	1	4	2	5 (E)	20(E)	—	30
		29.10.—26.11.	2	4	2	5	15	—	30
		27.11.—31.12.	3	4	2	5 (E)	15	—	30
36	Rautatientori—Jollas ...	1. 1.—31.12.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1.1. —13. 1.	3	—	—	20	20	20	60
		14. 1.—31.12.	3	1	—	20 (E)	20	20	60
38	Rautatientori—Hålvik ..	30. 7.—22.12.	—	1	—	60	—	—	—
		23.12.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—28.10.	3	—	—	20	20	20	20
		29.10.—31.12.	4	—	—	15	15	15	20
41A	Rautatientori—Vartio-kylä	1. 1.— 3. 6.	—	8	—	10 (E)	—	—	—
		4. 6.—26. 8.	1	5	—	10	—	—	—
		27. 8.—30. 9.	—	8	—	10 (E)	—	—	—
		1.10.—28.10.	1	8	—	10 (E)	—	—	—
		29.10.—26.11.	2	8	—	10 (E)	—	—	—
		27.11.—31.12.	3	8	—	10 (E)	—	—	—

E — kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Linja N:o	Linja Pääteasemat	Aika	Lukumäärä Vakinaiset vaunut	Lukumäärä Tungosaika-vaunut	Lukumäärä Yö-	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 6.00—9.00 15.30—18.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 9.00—15.30 18.00—19.30	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 19.30—23.00	Vuorotiheys minuuteissa n. klo 23.00—1.30
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.— 6. 9.	2	2	—	10	20	20	—
		7. 9.—31.12.	3	1	—	10	15	15	—
51	Rautatientori—Pohjois-Käpylä	1. 1.—26. 2.	7	—	—	6	6	6	—
		27. 2.—26. 8.	7	—	—	6.7	6.7	6.7	—
	Rautatientori—Oulunkylä	27. 8.—31.12.	8	2	—	6 (E)	6	6	—
52	Rautatientori—Pirkkola	1. 1.— 3. 6.	6	8	2	5 (E)	15	15	30
		4. 6.—26. 8.	6	6	2	5 (E)	15	15	30
		27. 8.—31.12.	5	10	2	3 (E)	12	12	30
53	Rautatientori—Itä-Pakila	1. 1.—26. 8.	3	5	—	10 (E)	20	20	—
		27. 8.—31.12.	3	3	—	10	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.— 3. 6.	7	7	3	5 (E)	10	10	20
		4. 6.—26. 8.	6	6	3	5	10	10	20
		27. 8.—26.11.	5	8	3	3 (E)	12	12	20
		27.11.—31.12.	6	8	3	3 (E)	12	12	20
54A	Rautatientori—Itä-Maunula	1. 1.— 3. 6.	—	3	—	15 (E)	—	—	—
		4. 6.—26. 8.	—	1	—	50	—	—	—
		27. 8.—31.12.	—	4	—	12	—	—	—
55	Ruskeasuo—Länsi-Pakila	1. 1.—31.12.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
55A	Ruskeasuo...Itä-Maunula	1. 1.— 1. 5.	—	2	—	20	—	—	—
		2. 5.— 3. 6.	—	1	—	40	—	—	—
56	Rautatientori—Mestarintie	1. 1.—15. 4.	1	1	—	30	60	60	—
		16. 4.— 1. 5.	1	2	—	20 (E)	60	60	—
		2. 5.—31.12.	2	1	—	20 (E)	30	30	—
62	Rautatientori—Viikinkylä	1. 1.—31.12.	2	—	—	30 (E)	30(E)	60	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—

Seuraavasta taulukosta ilmenee autoliikennettä koskevia tietoja vv:lta 1955 ja 1956

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia Kaikkiaan	Matkustajia Vkm kohden	Liikennetuloja, mk Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1] Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [1] Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1] Matkustajaa kohden
V. 1955	14 209 629	61 908 826	4.36	1 263 796 996	88: 94	1 008 711 288	70: 99	16: 29
V. 1956	13 954 123	57 101 961	4.09	1 191 082 712	85: 36	1 143 028 770	81: 91	20: 02
Erotus	— 255 506	— 4 806 865	— 0.27	— 72 714 284	— 3: 58	+134 317 482	+10: 92	+ 3: 73
%	— 1.8	— 7.8	— 6.2	— 5.8	— 4 0	+ 13.3	+ 15.4	+ 22.9

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut vv:lta 1955 ja 1956 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia Kaikkiaan	Matkustajia Vkm kohden	Liikennetuloja, mk Kaikkiaan	Liikennetuloja, mk Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1] Kaikkiaan	Liikennemenoja, mk [1] Vkm kohden	Liikennemenoja, mk [1] Matkustajaa kohden
V. 1955	1 126 789	8 616 277	7.65	153 037 941	135: 82	92 481 003	82: 07	10: 73
V. 1956	1 062 918	7 406 840	6.97	134 980 758	126: 99	98 045 157	92: 24	13: 24
Erotus	— 63 871	— 1 209 437	— 0 68	— 18 057 183	— 8: 83	+ 5 564 154	+10: 17	+ 2: 51
%	— 5.7	— 14.0	— 8.9	— 11.8	— 6.5	+ 6.0	+ 12.4	+ 23.4

E — kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.
[1]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana saatiin liikennelaitokselle 18 kpl Volvo B 65506 merkkisiä, 61 matkustajan diesel-linja-autoja sekä 3 kpl Scania-Vabis B 7159 V merkkisiä, 59 matkustajan diesel-linja-autoja. Volvo alustat toimitettiin v. 1955. Kaikkien näiden linja-autojen korit valmisti Oy. Helsingin Autokoritehdas Ab. Lisäksi hankittiin v. 1956 aikana 56 kpl Scania-Vabis B 7159 V alustoja, joiden koreista 20 kpl tilattiin Oy. Helsingin Autokoritehdas Ab:ltä (v. 1956 toimitettu 3), 18 kpl Valmet Oy:ltä ja 18 kpl Ajokki Oy:ltä. Oy. Volvo-Auto Ab. toimitti kertomusvuoden aikana 17 kpl B 63508 alustoja, joiden korit tilattiin Valmet Oy:ltä.

Kaikkiaan 6 linja-autoa romutettiin.

Linja-autoja oli vuoden päättyessä 255, joista 121 suurta, 133 keskikokoista ja yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 249 liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului vuoden päättyessä 23 vaunua, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

Johdinautojen johtoverkosto. Fredrikinkadulla Iso-Roobertinkadun ja Viiskulman välillä tapahtuneen raitiotieradan siirtotyön aikana johdinautolinjaa lyhennettiin ja Kampintorille rakennettiin kääntösilmukka. Silmukka rakennettiin siten, että sitä tarpeellisten vaihteiden asentamisen jälkeen voidaan käyttää kääntöpaikkana häiriötapauksissa. Koko silmukan pituus on 35 m. Ilmajohtoverkoston pituus vuoden päättyessä oli 11 075 m.

Yllämainittujen kiskojen siirtämisen vuoksi Fredrikinkadulla jouduttiin johdinlinjaa siirtämään 1.5 m sivulle, samoin jouduttiin Iso-Roobertinkadun kulmassa olevien raitiotiekaarteiden uusimisen vuoksi uusimaan myös molemmat linjaristikot.

Topeliuskadulle uusittiin 5 300 m kulunutta johtoa, samalla korvattiin vanhat langanpitimet uusilla joustavilla langanpitimillä. Kääntösilmukka Naistenklinikan luona uusittiin käyttäen amerikkalaismallisia kaarresegmenttejä. Halliinajoa varten Topeliuksenkadulta Humalistonkadulle asennettiin sähkövaihde niin, että vaunut voitiin ajaa suoraan halliin siirtämättä johdintankoja. Myös hallista ulosajo Eino Leinonkadun puolella Topeliuksenkadulle järjestettiin uudelleen ja siinä ollut myötävaihde uusittiin.

Johdinvikoja sattui kaikkiaan 24 kertaa, joista ainoastaan yksi aiheutti liikennekeskeytyksen 50 minuutin ajaksi.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari—Högholmen oli purjehduskautena 6. 5. — 17. 10. liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 627 256 matkustajaa, joista 223 946 lapsia.

Rakennustyöt

Töölö. Vaunuhuollon työntekijöitä ja työnjohtajia varten rakennettiin 2-kerroksinen puku- ja pesuhuonerakennus, jonka kuutiotilavuus oli 770 m³. Konepajan työnjohtajille rakennettiin konttoritilaa 76 m³ ja raitiovaunuhuollon työnjohtajille 40 m³. Raitiovaunukorjaamon katto korjattiin ja korjaamo maalattiin sisäpuolelta. Asuntokiinteistössä Mannerheimintie 76 uusittiin sähköjohtoja sekä vesi- ja viemäriputkia. Ruokalassa ja lippukassahuoneissa toimitettiin täyskorjaus. Asuntokiinteistössä Töölönkatu 49 uusittiin sähköjohtoja, keskuslämmityskattilat sekä vesi- ja viemäriputket korjattiin, vesikatto uusittiin osittain ja korjattiin sekä juhlasalissa toimitettiin täyskorjaus. Raitiovaunuhalli 2:n raiteiden 7, 8, 9, 10 ja 11:n kohdalla korvattiin puulattia osittain rautabetonilattialla, jota yhteensä tehtiin n. 180 m². Korjaamoon asennettiin paineilmaputkistoa.

Vallila. Rakennettiin 2 portinvartijakojua tilavuudeltaan 42 m³. Keskuslämmitysputkistoa uusittiin raitiovaunuhallissa. Autokorjaamoon rakennettiin esimiehen huone. Alustakorjaamoa laajennettiin sekä rakennettiin huone jäähdyttäjien korjaamista varten. Lisäksi suoritettiin erinäisiä korjaus- ja maalaustöitä.

Koskela. C-halliin rakennettiin lisää pukusuoja 100 miehelle. Kuumailmapuhaltimet asennettiin huoltoteiden ovien kohdalle. Linja-autopihalle rakennettiin ulkonasäilytyslaitteet 40:lle linja-autolle. A-halliin asennettiin lämminilmapuhaltimet huoltoraiteiden alle. Lisäksi suoritettiin erinäisiä korjaus- ja maalaustöitä.

Asuntokiinteistöissä Porvoonkatu 12, Hämeentie 54 ja Lauttasaarenhuvilassa suoritettiin pienehköjä korjauksia.

Konepajat

Raitiovaunukonepajat. Konepajoilla korjattiin perusteellisesti ja uudistettiin 16 vanhaa moottorivaunua ja 8 perävaunua. 56 moottori- ja 23 perävaunua korjattiin täydellisesti ja 151 moottori- ja 15 perävaunua osittain. Moottoreissa esiintyi sähkövikoja 165 kertaa ja mekaanisia vikoja 39 kertaa. Akselinkatkeamia esiintyi 4 moottorivaunussa. Pyöräkorjauksia tehtiin 71 kertaa moottorivaunuissa ja 66 kertaa perävaunuissa. Uudessa pyöränhiomakoneessa, joka otettiin käyttöön 31. 7. hiottiin 76 moottorivaunun ja 32 perävaunun pyörät. 7 moottorivaunua ja 10 perävaunua maalattiin kokonaan, kolhiomaalauksia tehtiin 57 moottori- ja 23 perävaunussa.

Linja-autokonepajat. Kertomusvuoden aikana muodostivat kolhiokorjaukset huomattavimman osan työstä. Moottoriajoneuvokolhioita oli yhteensä 1 383, joista 239 vaati suurempia korjaustöitä.

Korit uusittiin 9 linja-autossa ja 22 linja-auton koria korjattiin. Täyskorjauksessa oli 87 moottoria. Yhteensä suoritettiin 3 700 korjausta, joista 2 265 alustoissa, 513 koreissa, 305 moottoreissa, 376 oli jousien vaihtoja ja 241 maalaustöitä. Viimeksimainittu käsitti myös kuorma-autovaunuston.

Kertomusvuoden aikana kokeiltiin linja-autojen ulkonalämmitystä. Linja-autot lämmitettiin johtamalla lämmintä ilmaa johtoputkia myöten osaksi moottoreihin ja osaksi koreihin.

Konepaja- ja huolto-osastojen kalustoa lisättiin vuoden kuluessa seuraavasti: Töölöön hankittiin 1 pyöränhiomakone, 1 sähkökuljetustrukki, 1 kompressori, 1 teleskopnosturi, 5 hydraulista nostopöytää, 1 sähköhitsauskone; Vallilaan 2 hydraulista nostopöytää, 1 yleisjyrsinkone, 1 koneosien pesulaite; autokorjaamoon 1 pistehitsauskone, 1 hydraulinen puristin; Koskelaan 1 teleskopnosturi, 2 hydraulista nostopöytää, 1 Tecalemit voitelukone, 4 linja-autojen ulkosäilytys-lämmityslaitetta.

Alukset

Moottorilautalla Korkeasaari—Högholmen suoritettiin moottorin täydellinen korjaus. Lisäksi suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Purjehduskauden aikana suoritti lautta 2 856 kaksoisvuoroa. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 18 555 kg, mikä vastasi n. 6.5 kg edestakaisella matkalla. Apumoottoreihin ja lämmitykseen käytettiin 1 152 kg kaasuöljyä. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden aikana olivat lippujen hinnat eri liikennelinjoilla samat kuin v. 1955, nimittäin:

		mk
Kaikilla raitiolinjoilla, sisäisillä autolinjoilla sekä autolinjoilla keskustasta Lauttasaareen, Haagan eteläosaan, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan, Kulosaareen ja Kivinokkaan	kertalippu	25
	sarjalippu, 11 matkaa	200
	sarjalippu, 30 matkaa	500
Keskustasta Pitäjänmäelle, Konalaan, Marttilaan, Laurinmäkeen, Huopalahden asemaseudulle, Etelä-Kaarelaan, Maunulaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Metsälään, Koskelaan, Oulunkylään, Vanhaankaupunkiin, Viikiin, Herttoniemeen ja Laajasaloon	kertalippu	30
	sarjalippu, 9 matkaa	200
	sarjalippu, 24 matkaa	500
Keskustasta Malminkartanoon, Kaarelan pohjoisosaan, Itä-Pakilaan, Malmille, Marjaniemeen, Vartiokylään, Mellunkylään, Hålvikiin, Hevossalmeen ja Jollakseen	kertalippu	35
	sarjalippu, 9 matkaa	250

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille linjoille, ei kuitenkaan sen vyöhykkeen ulkopuolelle, jolla perusmatka päättyi.

Maksullisen siirron lisäksi myönnettiin yksi ilmainen siirto Pasilan autolinjalta raitiolinjalle 3 ja päinvastoin, Ruskeasuon suunnan liityntäautolinjoilta raitiolinjalle 10 ja päinvastoin sekä autolinjalta 100 raitiolinjalle 12 ja päinvastoin.

Matkustajalta, joka ajoi kauemmaksi kuin hänen lippunsa oikeutti, perittiin 10 mk:n vyöhykelisä.

Alle 13 vuotiaitten lasten kertalippu maksoi kaikilla vyöhykkeillä 10 mk.

Koululaisten, invalidien ja sokeain alennuslippujen hinta oli kaikilla vyöhykkeillä 50 mk oikeuttaen 8 matkaan. Alennuslipulla kuljettujen matkojen suurin sallittu määrä kuukaudessa oli koululaisille 72, invalideille ja sokeille 112.

Lastenlippu ja alennusliput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirto-oikeuksin kuin varsinaiset liput.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinlaitos lunastaa 20 000 mk:n hinnasta kappaleelta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samasta hinnasta kuin edellämainitut. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin vuosilippuja 23 000 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipuista 15 000 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama lippujen hinnat olivat samat kuin v. 1955, nimittäin aikuisilta 50 mk edestakaisesta matkasta ja 25 mk yksinkertaisesta matkasta, 4—14 vuotiailta lapsilta vastaavasti 15 ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuneet lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 10 mk.

Vuosilippujen, koululais- ja invalidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 907, puolivuosilippuja ensimmäisellä vuosipuoliskolla 331 ja toisella vuosipuoliskolla 329.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat koululaisten alennuslippujen ostoon (à 72 matkaa kuukaudessa), annettiin kevätlukukaudeksi 1 730 ja lukuvuodeksi 1956/57 20 734 oppilaalle. Invalidien alennuslippujen ostoon (à 112 matkaa kuukaudessa) oikeuttavia kortteja annettiin kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, yhteensä 14 431 korttia.

Koululaisille myytiin alennuslippuja yhteensä 5 637 728 matkaa varten, invalideille ja sokeille yhteensä 3 448 848 matkaa varten.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 3 666 042 657 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin.

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto		24 316 303	
Kassa- ja tilivirasto		34 507 909	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	1 034 332		
Vakuutusmaksut	8 639 943		
Konttorikaluston hankinta	1 642 518		
Hallintorakennusten kunnossapito	3 895 341		
Eläkkeet	178 670 880		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	83 511 214		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	7 076 891		
Muita liikennemenoja	5 937 697	290 408 816	
Lautakunnan käyttövarat		668 046	349 901 074
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		655 176 665	
Sähkövoima		126 351 903	
Raitiovaunuston kunnossapito		303 862 069	

Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	144 047 263	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus	45 569 461	
Käyttörakennusten kunnossapito	47 475 992	1 322 483 353

Omnibusliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	518 108 485	
Polttoaine, öljy	76 662 201	
Vaunusto, renkaat	57 658 369	
Vaunuston kunnossapito	335 178 787	
Autoverot ja vakuutukset	62 599 266	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus	56 167 010	
Käyttörakennusten kunnossapito	36 654 652	1 143 028 770

Johdinautoliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	48 598 266	
Sähkövoima	14 885 810	
Vaunusto, renkaat	3 283 308	
Vaunusto, kunnossapito	18 456 265	
Ilmajohtojen kunnossapito	2 674 720	
Autoverot ja vakuutukset	3 451 627	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym. osuus	4 239 020	
Käyttörakennusten kunnossapito	2 456 141	98 045 157

Laivaliikennekustannukset	4 683 478
Asuntokiinteistökustannukset	8 307 436

Korot ja kuoletukset:

Laskennalliset korot	279 423 366	
Konttokurantti- ym. korot	94 239 023	
Kuoletukset	365 931 000	739 593 389
		mk 3 666 042 657

Raitioliikenteen matkustajapaikkakilometrien määrä oli 956 968 818, linja-autoliikenteen 718 487 058 ja johdinautoliikenteen 65 757 910, yhteensä 1 741 213 786. Jos yhteiset menot 452 240 097 mk, yhteisten käyttöraeknnusten ja laitteiden sekä yhteisen kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 248 550 565 mk, linja-autoliikenteen osalle 186 610 432 mk ja johdinautoliikenteen osalle 17 079 100 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 871 016 928 mk:aan, linja-autoliikenteen 1 624 204 938 mk:aan ja johdinautoliikenteen 143 222 317 mk:aan.

Raitioliikenteen vaunukilometrimäärä oli 13 907 098, linja-autoliikenteen 13 954 123 ja johdinautoliikenteen 1 062 918, yhteensä 28 924 139. Jos yllämainitut yhteiset menot, 452 240 097 mk, jaetaan näitten lukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 217 442 854 mk, linja-autoliikenteen 218 178 109 mk ja johdinautoliikenteen 16 619 134 mk, ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 839 909 217 mk, linja-autoliikenne 1 655 772 615 mk ja johdinautoliikenne 142 762 351 mk.

Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne
	mk/100 pkm			mk/vkm		
Käyttörakennusten kunnossapito	4: 961	5: 102	3: 735	3: 414	2: 627	2: 311
Käyttövoima, polttoaine, öljy	13: 203	10: 670	22: 637	9: 085	5: 494	14: 005
Palkat, virkapuvut, liput ym.	70: 287	77: 396	77: 699	48: 366	39: 851	48: 069
Sairausapu	4: 494	3: 462	2: 880	3: 092	1: 782	1: 782
Radat ja johdot	14: 489	—	4: 067	9: 970	—	2: 516
Renkaat	—	8: 025	4: 993	—	4: 132	3: 089
Vaunusto, korjaukset ja huolto ...	30: 761	45: 720	27: 839	21: 167	23: 541	17: 223
Autoverot ja -vakuutukset	—	8: 713	5: 249	—	4: 486	3: 247
Pääomavelan korko	17: 300	12: 674	12: 893	11: 905	6: 526	7: 976
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	14: 047	28: 324	29: 837	9: 666	14: 584	18: 459
	169: 542	200: 086	191: 829	116: 665	103: 023	118: 677
Yhteiset menot	25: 973	25: 973	25: 973	15: 635	15: 635	15: 635
Yhteensä mk	195: 515	226: 059	217: 802	132: 300	118: 658	134: 312

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 1: 397, kassa- ja tilivirasto 1: 982, eläkkeet 10: 261, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 4: 796, sekalaisia menoja 1: 660 sekä yhteiset korot ja poistot 5: 877.

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 687 867 682 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 313 294 194	
Omnibusliikenteestä	1 191 082 712	
Johdinautoliikenteestä	134 980 758	
Laivaliikenteestä	10 218 343	2 649 576 007
Asuntokiinteistötulot		11 438 670
Sekalaisia tuloja		26 853 005
Tilivuoden tappio		978 174 975
	mk	3 666 042 657

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1956

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	24 059 372	
Tili- ym. saamiset	202 105 090	226 164 462
Tarveaineet ja valmisteet		506 505 620
Nostamattomat määrärahat		1 020 380 909
Keskeneräiset uudishankinnat		156 681 960
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 484 837 583	
Asuntokiinteistöt	149 226 311	
Radat	673 769 564	
Ilmajohdot	79 836 099	
Raitiovaunusto	1 755 717 154	
Omnibusvaunusto	725 061 874	
Johdinvaunusto	100 913 000	
Henkilö- ja pakettiautot	4 263 000	

Alus	12 419 000	
Kalusto	153 608 309	
Puhelinosuudet	8 400 000	5 148 051 894
Tilivuoden tappio		978 174 975
		mk 8 035 959 820

Vastattavaa:

Tili- ym. velat		185 294 799
Konttokuranttivelka kaupungille		1 682 232 218
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	286 746 551	
Hankkijain tilille sidotut	733 634 358	1 020 380 909
Pääomavelka kaupungille		5 148 051 894
		mk 8 035 959 820

Liikennelaitoksen pääoman arvon muutokset v. 1956

	Arvo 1. 1. 1956, mk	Tilisiirrot, mk	Myyty omaisuus, mk	Arvonlisäys arvonkoroituksen kautta, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Kuoletukset, mk	Arvo 31. 12. 1956, mk
Liikennekiinteistöt	1 477 082 500	+27 035 000			24 191 083	43 471 000	1 484 837 583
Asuntokiinteistöt	150 777 000				1 908 311	3 459 000	149 226 311
Radat	566 626 000				140 168 564	33 025 000	673 769 564
Ilmajohdot	76 995 000				7 466 099	4 625 000	79 836 099
Raitiovaunusto	1 321 300 000				497 476 154	63 059 000	1 755 717 154
Omnibusvaunusto	734 414 600		55 000		164 377 274	173 675 000	725 061 874
Johdinvaunusto	117 711 000				1 299 000	18 097 000	100 913 000
Henkilö- ja pakettiautot	4 037 000				1 224 000	998 000	4 263 000
Alus	13 699 000					1 280 000	12 419 000
Kalusto	187 814 000	—27 035 000			17 071 309	24 242 000	153 608 309
Puhelinosuudet	6 600 000	150 000		1 650 000			8 400 000
Yhteensä	4 657 056 100	150 000	55 000	1 650 000	855181 794	365 931 000	5 148 051 894

34. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat kontra-amiraali Svante Sundman puheenjohtajana, toimistonhoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä ins. Aarre Geijer, joht. Rote Hellström, kivityöntekijä Nikolai Lehtinen, kenr. luutn. Paavo Talvela, toim.joht. Kalervo Tamminen, rak. mest. Jaakko Tiilikainen ja toimitsija Arvo Vuorinen. Toimitsija Vuorisen saatua pyynnöstään vapautuksen lautakunnan jäsenyydestä valittiin 29. 8. uudeksi jäseneksi toimitsija Olavi Laine.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevää jaostoa ei asetettu v:ksi 1956.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa kaupungin tekn. joht., jona oli 1. 4. asti dipl. ins. Ruben Granqvist ja sen jälkeen dipl. ins. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 29 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 854, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 316 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 589. Pöytäkirjanotteita annettiin 1 252.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Veikko Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamr. Eero Candolin, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen joht. Erik Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarak. pääll. Boris Backberg.

Satamalautakunnan ja satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta satamarak. pääll. Backberg insinööriedustajana. Kaupunginhallituksen valitsemana työntekijäin edustajana oli kivityönt. Nikolai Lehtinen satamarakennusosastolta.

Kaupunginhallituksen 1. 3. asettamassa komiteassa, jonka tehtävänä oli tutkia tullihuoneistoja koskevaa kysymystä, oli satamalaitoksen edustajana satamajoht. Eiro.

Kaupunginhallituksen 15. 3. tekemän päätöksen mukaisesti tekivät satamajoht. Eiro ja palopääll. Tor Sundqvist 5 vrk kestäneen virkamatkan Ruotsiin ja Tanskaan tutustuakseen Göteborgiin rakennettavaan uuteen öljysatamaan sekä Tukholman, Malmön ja Kööpenhaminan tulenarkojen nesteiden varastoalueisiin.

Suomen Satamaliiton ylimääräinen liittokokous, jossa hyväksyttiin liiton hallituksen toimesta laadittu ehdotus kaupunkien yhtenäisten liikennemaksutaksojen tarkistamiseksi, pidettiin Helsingissä 12. 10. Kaupungin äänivaltaisina edustajina olivat lautakunnan puheenjoht. Sundman, varapuheenjoht. Ilmanen, apul. kaup. joht. Krogius ja satamajoht. Eiro.

Satamalautakunnan asettamat jaostot. Katajanokan länsiosan liikennejärjestelyjä selvittelemään asetettiin lautakunnan jäsenten Tammisen, Vuorisen ja Tiilikaisen muodostama jaosto, jonka puheenjohtajana toimi jäsen Tamminen (26. 3. 202 §).

Kulosaaren sillan liitostien ns. Englantilaiskallion sillan ja siihen liittyvien liikenneväylien rakentamista tutkimaan asetettu jaosto antoi asiassa mietintönsä, jonka johdosta

lautakunta päätti huomauttaa satamarakennuspäällikölle, että satamarakennusosaston on entistä huolellisemmin suunniteltava ja valmisteltava suoritettavanaan olevat työt, jotta vältyttäisiin vastaavilta erehdyksiltä (4. 6. 392 §).

Vuokra-asioita ym. Oy. Aimo Lindgren Ab:lle päätettiin vuokrata 1. 5. lukien 2 634 m²:n suuruinen alue *e* Länsisataman korttelista n:o 254 aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin.

Hiilentuonti Oy:lle päätettiin vuokrata 1. 5. alkaen 3 735 m²:n suuruinen alue *a* Länsisataman korttelista n:o 254 aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin (12. 3. 178 §).

Wärtsilä-yhtymä Oy. Hietalahden telakka oikeutettiin rakentamaan ja pitämään laituria telakka-alueensa pohjoisrannassa korvauksetta, irtisanomisaikana 1 vuosi, ja muuten tavanmukaisin ehdoin (9. 4. 240 §).

Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistys oikeutettiin rakentamaan ja pitämään Hietalahdenrannassa asemarakennusta 1. 6. 1956—31. 5. 1961 välisenä aikana 26 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten tavanmukaisin ehdoin (9. 4. 242 §).

Puunvienti Oy:n Sörnäisten varastoalueen n:o 15 irtisanottu vuokraoikeus päätettiin pidentää 1. 5. 1956 alkaen, irtisanomisaikana 1 kk, 80 000 mk:n vuosivuokrasta indeksiehdoin (9. 4. 243 §).

Oy. Turistilaiva Ab. oikeutettiin pitämään kesäkautena 1956 lipunmyyntikioskia Kauppatorin rannassa 15 000 mk:n suuruisesta korvauksesta (9. 4. 245 §).

Oy. G.H.H. Ab:n vuokraoikeus Länsisataman korttelissa n:o 752 sijaitsevaan 6 875 m²:n suuruiseen hiilivarastoalueeseen päätettiin pidentää 1. 7. alkaen, irtisanomisaikana 6 kk, pääasiallisesti aikaisemman sopimuksen ehdoin (4. 6. 375 §).

Helsingin Satamaväen Osuusruokalan Länsisataman kahvilarakennuksen kuukausivuokra päätettiin korottaa 1. 7. lukien 17 000 mk:ksi (18. 6. 403 §).

Oy. Union-Öljy Ab. oikeutettiin pitämään Hietalahden huolto-asemalla 8 jakelulaitetta 1.7. alkaen 970 000 mk:n vuosivuokrasta.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto oikeutettiin sijoittamaan Eteläsataman tullipaviljongin julkisivulle makeis- ja savukeautomaatti (13. 8. 475 §).

Osuustukkukauppa, Osuusliike Elanto ja Kontio & Kontio Oy. oikeutettiin pitämään yhteisesti siltanosturia ja kuormauskorokkeita Verkkosaaren vuokra-alueensa sivulla 1. 9. lukien, irtisanomisaikana 6 kk, 29 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta tavanmukaisin ehdoin (13. 8. 491 §).

Osuusliike Elannon Länsisataman huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus päätettiin irtisanoa päättyväksi 28. 2. 1957 (27. 8. 527 §).

Suomen Kaapelitehdas Oy. oikeutettiin sijoittamaan tehdasalueelleen Salmisaareen kaksi bensiininjakelulaitetta maanalaisine säiliöineen (24. 9. 622 §).

Vaasan Höyrymylly Oy:n viljanimulaitosta koskeva sopimus merkittiin päättyneeksi 31. 12. (22. 10. 677 §).

Rakennusviraston puhtaanapito-osastolle Länsisatamasta vuokrattu 310 m²:n suuruinen varastoalue päätettiin suurentaa 1. 1. alkaen 571 m²:n suuruiseksi (3. 12. 775 §).

Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle luovutettiin matkustajapaviljongin kahvilahuoneiston pito-oikeus 1. 1. 1957 lukien 30 000 mk:n suuruisesta kuukausivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kk, sekä muuten tavanmukaisin ehdoin (3. 12. 792 §).

Wärtsilä-yhtymä Oy:lle Munkkisaaresta katumaalta vuokrattu alue päätettiin pienentää 1. 1. 1957 alkaen 102 m²:n suuruiseksi (17. 12. 814 §).

Farming Oy:lle päätettiin vuokrata tontti n:o 1 XX kaupunginosan varastorakennuskorttelissa n:o 792 1. 4. 1957—31. 12. 1999 väliseksi ajaksi aikaisemmin vahvistetuin ehdoin (17. 12. 816 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellämainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa m²:ltä	Päätös
Helsingin Kala Oy.	Verkkosaaren varasto-alue n:o 11	875	1. 4. 1956 alk. 6 kk irtis.	200 mk/1951=100	16. 1. 14 §
Oy. Ford Ab.	Hernesaaren kortteli n:o 236, tontti n:o 5	2 400	1. 4. 1956 alk. 31. 3. 1990 asti	23:50/1933=1000	26. 3. 232 §

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa m²:ltä	Päätös
Oy. Gustav Paulig Ab.	Katajanokan tontti	3 000	1. 8. 1956 alk. 31. 12. 2005 asti	500 mk/1951 = 100	23. 4. 267 §
Oy. Telko Ab.	Ruoholahden varasto-alue n:o 20 c	6 700	1. 7. 1956 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	19. 5. 342 §
Aimo Lindgren Oy.	Ruoholahden varasto-alue n:o 20 b	3 800	1. 7. 1956 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	19. 5. 342 §
Oy. Mercantile Ab.	Ruoholahden varasto-alue n:o 55	7 800	1. 7. 1956 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	18. 6. 404 §
Osuustukkukauppa, Osuusliike Elanto ja Kontio & Kontio Oy.	Verkkosaaren alue n:o 2	10 721	1. 7. 1956 alk. 30. 6. 1975 asti	200 mk/1951 = 100	18. 6. 405 §
Valtameri Oy.	Hernesaaren varasto-alue a	1 810	1. 7. 1956 alk.	260 mk/1951 = 100	18. 6. 406 §
Eurooppalainen Kuljetus Oy.	Katajanokan varasto-alue H 4	2 774	1. 7. 1956 alk.	260 mk/1951 = 100	18. 6. 413 §
Kiinteistöviraston talo-osasto	Hakaniemenrannan alue	500	1. 9. 1956 alk. 6 kk irtis.	200 mk/1951 = 100	13. 8. 490 §
Oy. Atkinson Ab.	Länsisataman hiilivarastoalue	3 645	1. 12. 1956 alk. 2 viikon irtis.	260 mk/1951 = 100	3. 12. 787 §
Oy. Atkinson Ab.	Länsisataman korttelin n:o 245 varastoalue b	2 580	1. 12. 1956 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	17. 12. 824 §
Oy. Atkinson Ab.	Länsisataman korttelin n:o 245 varastoalue c	2 540	1. 6. 1957 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951 = 100	17. 12. 824 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Oy. Atkinson ab.	Länsisataman alue V 12	30. 11. 1956	12. 3. 170 §
Oy. Aimo Lindgren Ab.	Länsisataman korttelin n:o 263 alue b	30. 4. 1956	12. 3. 178 §
Hiilentuonti Oy.	Länsisataman korttelin n:o 254 alue a	30. 4. 1956	12. 3. 178 §
Oy. Sören Wager Ab.	Katajanokan kortteli n:o 191	15. 7. 1956	9. 4. 244 §
Rakennusviraston puhtaanapito-osasto	Katajanokan kortteli n:o 191	15. 10. 1956	9. 4. 244 §
Paraisten Kalkkivuori Oy.	Sörnäisten sataman vesialue	30. 6. 1956	9. 4. 247 §
Osuustukkukauppa ja Kontio & Kontio Oy.	Verkkosaaren alue n:o 2	30. 6. 1956	18. 6. 405 §
Osuusliike Elanto	Verkkosaaren alue n:o 2	30. 6. 1956	18. 6. 405 §
Valtameri Oy.	Katajanokan varastoalue H 4	30. 6. 1956	18 6. 413 §
Oy. Mercantile Ab.	Länsisataman kortteli n:o 268	31. 5. 1957	27. 8. 530 §
Oy. Mercantile Ab.	Länsisataman kortteli n:o 267	31. 5. 1957	27. 8. 530 §
Oy. G.H.H. Ab.	Länsisataman kortteli n:o 245	31. 5. 1957	27. 8. 530 §
Posti- ja lennätinhallitus	Länsisataman kortteli n:o 264	28. 2. 1957	24. 9. 594 §
Meijerien Keskusosuusliike Valio	Ruoholahden varastoalue n:o 36	31. 10. 1956	8. 10. 634 §
Helsingin Puu Oy.	Sörnäisten varastoalueet n:o 3 ja 9	15. 4. 1957	8. 10. 660 §
Suomalainen Ooppera Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 29	31. 10. 1956	22. 10. 678 §
Laatikko Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 30	30. 11. 1956	5. 11. 721 §
Oy. Esso Ab.	Sörn. alueet n:o 16, 16a, 7, 10, 12	30. 5. 1957	5. 11. 719 §
Oy. Shell Ab.	Sörnäisten alue n:o 1 ja putkijohd. alue	30. 5. 1957	5. 11. 719 §
Paraisten Kalkkivuori Oy.	Jaalarannan alue	31. 12. 1956	5. 11. 722 §

Vuokraoikeuksien siirrot. Leipurien Tukku Oy:n vuokraoikeus Katajanokan korttelin n:o 190 varastoalueeseen C siirrettiin Oy. Merikiito Ab:lle (16. 1. 15 §). Valtiovarainministeriön korvausasiainosaston vuokraoikeus Katajanokan huoltorakennuksen toimistohuoneistoon siirrettiin maatalousministeriön asutusasiainosastolle (30. 1. 62 §). Rouva S. Hägglundin vuokraoikeus Länsisataman työmaaruokalan alueeseen siirrettiin rouva K. Saloselle (23. 4. 273 §). Oy. Telko Ab. ja Parkkinen Oy. oikeutettiin vaihtamaan keskenään Länsisataman varastorakennuksista B ja C vuokraamansa samansuuruiset varastotilat (5. 11. 720 §).

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Oy. Merikiito Ab:lle Katajanokan asemarakennuksesta vuokratun toimistohuoneen vuokrasopimus merkittiin päättyväksi 30. 6. (16. 1. 16 §). Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle päätettiin vuokrata 50 m²:n suuruinen tila, irtisanomisaika 6 kk, myöhemmin vahvistettavasta vuokrasta (4. 6. 363 §). Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle päätettiin vuokrata Katajanokan trukkihallin päädyssä sijaitseva

varastotila 1. 8. lukien, irtisanomisaika 6 kk, 150 mk/m² kuukausivuokrasta (13. 8. 474 §). Posti- ja lennätinhallituksen vuokraoikeus Länsisataman J varastorakennukseen päätettiin irtisanoa päättyväksi 28.2. (27. 8. 529 §). Paraisten Kalkkivuori Oy:lle Länsisataman B varastosuojasta vuokratun varastotilan vuokraoikeus merkittiin päättyväksi 30. 9. ja varastotila vuokrattiin Oy. Telko Ab:lle 1. 10. alkaen, irtisanomisaikana 6 kk, 60 mk/m² kuukausivuokrasta (24. 9. 607 §). Oy. Strömberg Ab:n vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksen n:o 2 varasto-osastoon H merkittiin päättyneeksi 30. 11. ja osasto vuokrattiin John Nurminen Oy:lle 1. 12. alkaen 85 mk/m² kuukausivuokrasta (3. 12. 794 §). Talous-Osake-Kaupan vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksen n:o 3 varasto-osastoon n:o X 2. 3 merkittiin päättyneeksi 31. 12. ja osasto vuokrattiin Oy. Bergholm Ab:lle 1. 1. 1957 alkaen 85 mk/m² kuukausivuokrasta (3. 12. 794 §). Oy. Bergholm Ab:n vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksen n:o 670 m²:n suuruiseen varastotilaan merkittiin päättyväksi 31. 12. (3. 12. 794 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 26 tapauksessa yhteensä 924 650 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: puutavara- ja polttoainetoimiston Verkkosaaren vuokra-alueella sijaitsevan halkopilkkomo- ja toimistorakennuksen muutostöiden (30. 1. 77 §), Teollisuuden Polttoaineosuuskunnan Länsisataman varastoalueelle rakennettavan pannuhuonerakennuksen (30. 1. 83 §), Humallahden Venekerhon vartiokopin (9. 4. 246 §), Helsingin Kala Oy:n Verkkosaaren rakennettavan vajarakennuksen (23. 4. 283 §), sähkölaitoksen Länsisatamaan rakennettavan muuntamorakennuksen (19. 5. 343 §), Helsingin kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistyksen Hietalahdenrantaan rakennettavan tilausasemarakennuksen (19. 5. 344 §), Suomen Kaapelitehdas Oy:n Salmisaaren vuokra-alueelle rakennettavan pumppuhuoneen (19. 5. 350 §), Osuustukkukaupan ja Kontio & Kontio Oy:n yhteisen Verkkosaaren rauta- ja kalavaraston (4. 6. 388 §), Oy. Ford Ab:n Hernesaaren tehdasrakennuksen muutostöiden (18. 6. 408 §), Oy. Gulf Oil Ab:n Laajasaloon rakennettavan öljysatamalaiturin (28. 6. 447 §), Osuustukkukaupan, Osuusliike Elannon ja Kontio & Kontio Oy:n Verkkosaareen rakennettavan yhteisen varastorakennuksen (13. 8. 492 §), toiminimi Ludvig Hellgrenin Länsisataman toimistorakennuksen (13. 8. 493 §), Vaasan Höyrymylly Munkkisaaren Myllyn Munkkisaaren melassisäiliön (13. 8. 497 §), Verkkosaaren Kala Oy:n Verkkosaaren kalasavustamorakennuksen (24. 9. 599 §), Finnish Stevedores Oy:n, Oy. Stevedoring Ab:n ja Oy. Åkerman Ab:n Länsisatamassa sijaitsevan yhteisen toimisto- ja varastorakennuksen muutostöiden (24. 9. 600 §), Valtameri Oy:n Hernesaaren vuokra-alueen rautavarastosuojan (17. 2. 823 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Yleisen talletusmakasiinin työmaksut päätettiin korottaa 1. 2. alkaen (16. 1. 26 §).

Autovaakojen käytöstä kannettavat punnitusmaksut päätettiin korottaa 1. 2. alkaen (16. 1. 27 §).

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden käytöstä kannettavat maksut päätettiin korottaa 1. 4. alkaen (30. 1. 66 §).

Ahtaajien laiturihuollon lukuun suorittamista kuorma-autokuljetuksista kantama lisäkorvaus päätettiin vahvistaa edelleenkin 25 mk:ksi tunnilta (12. 3. 166 §).

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisin sopimuksin vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin 1. 4. 1956 — 31. 3. 1957 välisenä aikana sopimusten määräysten mukaisesti v:n 1955 keskimääräisen indeksiluvun 11 542 perusteella 1 050 % perusvuokrista korotettuina.

Varastosuojissa ja satama-alueella säilytetyn tavaran paikanvuokrataksa päätettiin korottaa 1. 5. lukien (26. 3. 212 §).

Laiturihuollon taksan maksuihin, tavarapeitteiden vuokria lukuun ottamatta, päätettiin vahvistaa 15 %:n suuruiset korotukset 1. 4. alkaen (26. 3. 221 §).

Sisäasiainministeriön 8. 8. 1924 vahvistamassa satamamaksutaksassa tarkemmin määrätyt maksut kannettiin kaupunginvaltuuston 11. 4. tekemän ja sisäasiainministeriön 8. 5. vahvistaman päätöksen mukaisesti 12-kertaisina 8. 5. lukien.

Alusten köysien laituriin kiinnittämisestä ja irroittamisesta sekä satamaluotsauksesta kannettavat maksut, jotka satamapalveluskuntaan kuuluvilla on oikeus kantaa näistä suorittamistaan sivutehtävistä, päätettiin korottaa 1. 6. lukien (19. 5. 330 §).

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut päätettiin korottaa 1. 9. lukien (13. 8. 473 §).

Lautakunnan 17. 11. 1947 vahvistamaa satamalaitoksen alusten käyttämisestä kannettavia korvauksia koskevaa taksaa päätettiin soveltaa siten, että satamalaitoksen alusten talvikautena antamasta hinausavusta peritään sama maksu kuin avovesikautena (3. 12. 803 §).

Sataman esittely. Entistä käytäntöä noudattaen satamaa mainostettiin sekä ulkomaisissa että kotimaisissa aikakauslehdissä ja eräissä sanomalehdissä. Kaupunginhallituksen myöntämällä määrärahalla valmistettiin yhteistoimin Fennada-Filmi Oy:n kanssa satamaa esittelevä, n. 350 m:n pituinen lyhytelokuva. Kustannukset olivat 615 000 mk.

Göteborgin kunnallishallinnon edustajain vieraillessa Helsingissä järjestettiin heille 21. 9. tutustuminen satamaan, jolloin mm. suoritettiin retkeily satamajäänsärkijä Tursolla.

Meripelastusristeilijä. Helsingin kaupungille rakennettavan meripelastus-palonsammutusaluksen vesillelasku tapahtui 19. 10. Wärtsilä-yhtymä Oy:n Vaasan konepajalla. Aluksen nimeksi lautakunta puolestaan oli hyväksynyt nimen »Harmaja» (10. 9. 583 §). Suomen Meripelastusseuran anomuksesta lautakunta oikeutti seuran pitämään aluksen keväseen 1957 saakka Vaasassa (5. 11. 738 §).

Tullihuoneiden ylläpitovelvollisuus. Helsingin IV tullikamarille Länsisatamasta luovutettua yöpymishuonetta koskeva, lautakunnan 26. 9. 1955 tekemän päätöksen mukainen vuokrasopimus katsottiin rauenneeksi, koska Suomen Satamaliiton hankkiman lainopillisen asiantuntijaselvityksen mukaan tullilaitos on oikeutettu korvauksetta saamaan käyttöönsä myös mainitunlaiset tilat (17. 12. 812 §).

Metsähallituksen entisen halkotarha-alueen siirtäminen satamalautakunnan hallintoon. Kaupunginhallitus päätti 12. 1. 1956 määrätä metsähallituksen käytöstä vapautuneen 12 000 m²:n suuruisen Ruoholahden halkotarha-alueen rakennuksineen satamalautakunnan hallintoon 31. 12. 1955 lukien. Alue vuokrattiin kahdelle hiililiikkeelle ja rakennustoimiston puhtaanapito-osastolle (19. 5. 342 § ja 9. 4. 253 §).

Katajanokan varastorakennukset. Katajanokan II varastorakennuksen suunnittelusta järjestetyssä piirustuskilpailussa sai 1. palkinnon ehdotus, jonka olivat laatineet arkkitehdit Jonas Cedercreutz ja Helge Railo, avustajina arkkitehdit Aarne Nevanlinna ja Otto v. Laufen sekä rakennusteknillisenä asiantuntijana dipl. ins. Jorma Viertokangas. Kaupunginhallitus 8. 3. oikeutti satamalautakunnan antamaan varastorakennuksen lopullisen suunnitelman laatimisen em. arkkitehdeille sekä samalla asetti kysymyksessä olevan rakennuksen suunnittelua ohjaavan neuvottelutoimikunnan, jonka puheenjohtajaksi valittiin satamalautakunnan puheenjohtaja sekä jäseniksi lautakunnan varapuheenjohtaja, satamalaitoksen varastoimistoimen johtaja, kaupunginarkkitehti, talorakennusosaston työpäällikkö ja Helsingin I tullikamarin tullinhoitaja. Toimikunnan sihteerinä toimi vt. apul. satamarak. pääll. Per Duncker.

Helsingin kauppakamarin esitettyä, että Katajanokan laiturin länsiosalle rakennettaisiin yksikerroksinen varastosuoja, lautakunta ehdotti (4. 6. 387 §), että asia annettaisiin yllä mainitun toimikunnan hoidettavaksi. Toimikunnan laadittua alustavan ehdotuksen kaupunginhallitus 5. 7. oikeutti satamalautakunnan antamaan myöskin tämän varastorakennuksen suunnitelman laatimisen arkkitehtien Cedercreutzin ja Railon tehtäväksi. Lisäksi oikeutettiin satamalautakunta käyttämään varastorakennuksen rakentamiseen tuloa tuottavien pääomamenojen luvun Satamat rakennusmäärärahoja. Kaupunginvaltuusto 19. 12. hyväksyi lopulliset piirustukset tullihallituksen esittämin muutoksin ja ehdoin.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: Kulosaaren sillan Sörnäisten liitostien Sörnäisten rantatien sillan rakentamista (30. 1. 55 §); Siltavuoren rinnakkaissillan suunnittelua (30. 1. 56 §); Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelyjä (30. 1. 67 §); toimikunnan asettamista tutkimaan Hanasaaren alueen käyttämistä (26. 3. 203 §); satamamaksujen korottamista (26. 3. 213 §, 17. 12. 817 §); Herttoniemen aseman laajentamista (9. 4. 241 §); edustajain lähettämistä Rotterdamissa pidettäville Skandinavian päiville (9. 4. 262 §); vesijohdon ja viemärin rakentamista satamatyöntekijäin kahvilarakennukseen Länsisatamaan (7. 5. 299 §); satamien rautatieliikenteen puutteellisuuksien korjaamista (19. 5. 319 §); satamassa tapahtuvan tullikäsittelyn nopeuttamista (4. 6. 360 §); saapuvien lastien merkitsemistä (4. 6. 384 §); Katajanokan raiteiston järjestelyjä (18. 6. 419 §); kahvilahuoneen järjestämistä satamatyöntekijöille

Eteläsatamaan (28. 6. 442 §); Naurissaaren sillan rakentamista ja rakennustyön rahoittamista (28. 6. 448 §, 22. 10. 698 §); Sörnäisten huoltorakennuksen rakentamisen määräajan pidentämistä (13. 8. 472 §); lisäkorvauksen suorittamista kassanhoitajain tehtäviä hoitaville toimistoapulaisille (13. 8. 498 §); Hanasaaren laiturin käytön tehostamista (27. 8. 520 §); Ruoholahden varastorakennustonttien vuokraamista (27.8. 521 §); liittymistä jäseneksi Kansainväliseen Satamaliittoon (24. 9. 592 §); eräiden virkojen palkkauksen kuoppatarkistusta (8. 10. 642 §); Suvilahden sillan urakkasopimuksen purkamista ja kaupungin etujen valvomista sillan urakoitsijan konkurssissa (8. 10. 665 §); Valmet Oy:n Katajanokan telakan alueen ruoppaamiskustannusten suorittamista (19. 11. 747 §); matkustajalaiturin vanhan osan uudistamista (23. 11. 767 §); veturin ja satamalaitoksen autonosturin yhteentörmäyksessä veturille aiheutuneiden vaurioiden sekä rautatiehallituksen oikeudenkäyntikustannusten korvaamista (17. 12. 813 §); sataman tavaraliikenteen liikennemaksutaksan tarkistamista (17. 12. 818 §); laiturihuollon yleisten määräysten muuttamista (17. 12. 825 §) sekä usealle vastaanottajalle saapuneen tavaraerän luovutuksen laillisuuden selvittämistä (17. 12. 826 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: kalasatamakomitean mietintöä (16. 1. 13 §); venelaiturien rakentamista (30. 1. 61 §, 19. 5. 325 §); teollisuustonttien ja alueen vuokraamista Oy. Ford Ab:lle (13. 2. 92 §, 12. 3. 191 §); Katajanokan laiturin II varastorakennuksen suunnittelua ym. (13. 2. 103 §, 27. 2. 132 §, 18. 6. 429 §); varastotontin vuokraamista Oy. Gustav Paulig Ab:lle (27. 2. 127 §); jätteiden polttolaitoksen sijoitusta (27. 2. 128 §); tullirakennusten suunnittelua (27. 2. 151 §); kaupungin uutta poliisijärjestystä (12. 3. 165 §); Helsingin tullikamareiden yhteisen laboratorion perustamista (12. 3. 169 §); Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitystä eräiden virkanimikkeiden muuttamisesta (12. 3. 173 §); vahingon tai tapaturman aiheuttamia korvausvaatimuksia (12. 3. 180 §, 22. 10. 675 §); alueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Oy. Tuonti-Union Ab:lle (26. 3. 204 §); Lauttasaaren sillan liikennettä (26. 3. 205 §, 28. 6. 450 §, 24. 9. 588 §); Herttoniemen kartanon puiston lähiympäristön kunnostamista (26. 3. 206 §); teollisuuslaitosten Sörnäisten alueen järjestelyä (26. 3. 211 §); Kulosaaren suunnan liikenteen järjestelyä (23. 4. 268 §); Naurissaaren sillan paikkaa ja leveyttä (23. 4. 269 §); bensiinin säilytyssuojan järjestämistä Katajanokan tavara-asemalle (23. 4. 290 §); nosturien hankintaa (7. 5. 298 §, 10. 9. 560 §); lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä (19. 5. 326 §); railosillan luovuttamista Työväen Pursiseuralle (19. 5. 327 §); Hanasaaren alueen varaamista sähkölaitokselle (19. 5. 341 §); vaahtosammutuslaitteiden hankintaa Helsingin meripelastusristeilijään (4. 6. 359 §); paikanvuokrien ja laiturihuollon taksan korottamista (4. 6. 360 §); kaupungin tilisäännön eräiden kohtien muuttamista (4. 6. 383 §); laiturihuollon esimiesten anomusta palkkaluokituksensa korottamisesta (4. 6. 385 §); lisäalueen vuokraamista Laajasalon öljysatamasta Oy. Esso Ab:lle (4. 6. 386 §); Katajanokan laiturin läntistä varastorakennusta (4. 6. 387 §); Herttoniemen aseman laajentamista (4. 6. 390 §); pesulauttojen hankkimista ym. (18. 6. 400 §, 13. 8. 483 §, 19. 11. 746 §); raiteenpitojärjestelmän soveltamista (18. 6. 401 §); Katajanokan raiteiston järjestelyä (18. 6. 420 §); Siltavuorenrannan ja Näkinkujan välille rakennettavan sillan suunnittelua (18. 6. 427 §); tuulaakikysymyksen selvittelyä (13. 8. 470 §); kuormalavojen käytön laajentamismahdollisuuksien tutkimista (13. 8. 471 §); tulenarkojen nesteiden varastoimista Oy. Ikopal Ab:n tehdastontille Hernesaareen (13. 8. 487 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien ja revisiotoimiston kertomuksia v:lta 1955 (27. 8. 518, 541 §); satamamaksujen korottamista (27. 8. 522 §); v:n 1957 talousarvioehdotusta (27. 8. 533, 543 §); Kulosaaren sillan liikenteen järjestelyä ym. (27. 8. 536 §, 10. 9. 568 §, 17. 12. 850 §); Hernesaaren laiturin alueen päällystämistä (10. 9. 559 §); Lauttasaaren sillan leventämistä (10. 9. 563 §); kaasulaitoksen Sörnäisten niemen tonttialueen laajennusta (24. 9. 603 §); valituksia lautakunnan tekemien eräiden varastoalueiden vuokraoikeuden irtisanomispäätösten johdosta (8. 10. 631 §, 8. 10. 632 §, 19. 11. 744 §); viemärin rakentamista Laajasalon öljyvarastoalueelle (8. 10. 636 §); Kulosaaren sillan alustan käyttöä (22. 10. 674 §); Lauttasaaren siltakomitean I mietintöä (22. 10. 695 §, 3. 12. 793 §); Hissitehdas Kone Oy:n satamatarpeen tyydyttämistä (5. 11. 718 §); Itämeren-, Mechelinin- ja Ruoholahdenkadun risteyksen järjestelyä (19. 11. 745 §); Valmet Oy:n Katajanokan telakan alueen ruoppaamista (19. 11. 747 §); Toukolan varastokorttelin VK 681 ja VK 682 varaamista rakennusviraston hankintaosaston varastoalueeksi (3. 12. 781 §); toimikunnan asettamista sataman liikennöitsijäin

yhdyselimeksi (3. 12. 782 §); rautateitse saapuvan tullaamattoman tuontitavaran ohjaamista ja tulliselvittämistä (3. 12. 795 §); Katajanokan I varastorakennuksen suunnittelua (3. 12. 801 §); postitullin tuulaaki- ja liikennemaksujen kantopalkkion korottamista (17. 12. 811 §); kaupungin käyttämien arkkitehtien palkitsemista suunnittelemiensa rakennusten taloudellisuuden huomioimisesta (17. 12. 819 §) sekä lumenkaatopaikkojen sijaintia (17. 12. 822 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto satamajäänsärkijäin miehistöä koskevasta työehtosopimuksesta (22. 10. 676 §).

Kiinteistölautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Oy. Shell Ab:lle Herttoniemen öljysatamasta (12. 3. 177 §); sähkölaitoksen jakoaseman paikkaa Sörnäisten rantatien varrella (26. 3. 207 §); putkijohdon rakentamista Bensiinikadun raidealueelle (19. 5. 329 §); Polttoaine Osuuskunnan öljyjohdon sijoittamista Herttoniemen laituriin ja tien rakentamista varastoalueelleen (18. 6. 421, 422 §, 3. 12. 791 §) sekä lisäalueen vuokraamista osuuskunnalle Herttoniemen öljysatamasta.

Suomen Satamaliitolle annettiin lausunto toimenpiteistä, joiden avulla voitaisiin ehkäistä meren saastuttaminen öljyllä (10. 9. 562 §).

Henkilökunta

Kassa- ja tilivirasto. Eläkkeelle siirtyivät seuraavat: haaraosaston esimies Hilma Wallén 10. 2. lukien (16. 1. 21 §); laskuttaja Estrid Forsskåhl 1. 6. lukien (9. 4. 250 §); apul. kassanhoitaja Dagny Henriksson 1. 3. lukien (27. 2. 136 §).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: haaraosaston esimiesten virkoihin laskuttaja Tyyne Tarvonen 1. 3. lukien (13. 2. 96 §) ja laskuttaja Anna Sandbäck 1. 4. lukien (12. 3. 174 §); apul. kassanhoitajan virkaan toim. apul. Anja Keränen 1. 5. lukien (23. 4. 277 §); kolmeen laskuttajan virkaan toim. apulaiset Roger Johansson, Aune Porras ja Maria Tynkkynen 1. 7. lukien (19. 5. 339 §).

Satamakonttori. Henkilökunnasta kuoli satamavalvoja Viljo Pukki 24. 8.

Eläkkeelle siirtyi satamavalvoja Bengt Krook 1. 11. lukien (10. 9. 580 §).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin moottoriveneenkuljettaja Jakob Lainela vedenantomiehen virkaan 1. 3. lukien (13. 2. 98 §); yliperämies Veikko Leikko satamavalvojan virkaan 1. 11. lukien (8. 10. 634 §); aliperämies Edvin Kangas satamavalvojan virkaan (5. 11. 727 §).

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Henkilökunnasta kuoli tavaranmerkitsijä Verner Bäcksbacka 6. 3., tavaranmerkitsijä Hannu Taponen 23. 3., varastomies Hugo Forsberg 24. 5., varastomies Viljo Olli 9. 8. ja nosturinhoitaja Hjalmar Mattsson 4. 10.

Kaupunginhallitus 1. 11. myönsi eläkkeelle siirtyneelle varastoimistoimen johtajalle Erik Ehnbergille eron virastaan 1. 2. 1957 lukien.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero jäähdytyslaitoksen koneenhoitajalle Paavo Hurtalle 1. 6. lukien (4. 6. 368 §).

Varaston apul. esimiehen virkaan nimitettiin varastomies Jaakko Oikari 1. 3. lukien (27. 2. 133 §) ja jäähdytyslaitoksen koneenhoitajan virkaan lämpöjohtomekaanikko Gunnar Numfeldt 1. 9. lukien (13. 8. 477 §).

Satamarakennusosasto. Henkilökunnasta kuoli rak. mest. Kauko Jussila 27. 3. ja rak. mest. Lauri Järvinen 17. 11.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero ins. Aimo Mäntylälle 16. 2. lukien (27. 2. 152 §).

Haettavana olleisiin 28. palkkaluokan insinöörin virkoihin nimitettiin dipl. ins. Erkki Peltomäki (23. 4. 276 §) 1. 5. ja dipl. ins. Antero Aarvala (28. 6. 445 §) 1. 7. 1956 lukien.

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 329 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 218, joista 4 134 päivää täysin palkkaeduin, 1 049 päivää 2/3 palkkaeduin ja 35 päivää ilman palkkaa.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 557, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 131 ja tuntipalkkaisia 649. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhteessa	Työsuhteessa Kuukausi-palkkaisia	Työsuhteessa Tunti-palkkaisia
Kansliaosasto [1])	7	—	—
Kassa- ja tilivirasto	42	—	—
Satamakonttori	36	23	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	407	70	14
Satamarakennusosasto	65	38	635
Yhteensä	557	131	649

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 231 ja 106 naispuolisia viranhaltijoita tai työntekijöitä.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 77 050 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 300 m².

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 6 298 m, johon määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m. — Katajanokan länsiosan uudistettua laituria käytettiin toukokuusta alkaen lastaavien alusten sijoituspaikkana. Matkailijaliikenteen aikana neuvostoliittolainen matkustaja-alus »Viacheslav Molotov» säännöllisillä vuoroillaan sijoitettiin tälle laituriosalle. Matkustajain tullitarkastusta varten rakennettiin levyrakenteinen passintarkastuskoppi.

Satamain rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 596 m, johon määrään ei sisälly Sörnäisiin ja Katajanokalle rakennettuja raiteita, näiden alueiden raiteistojen järjestelyn ollessa vielä keskeneräinen.

Vesialueita täytettiin yhteensä 50 980 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 31 520 m².

Satamarakennusosaston käytöstä poistetut kaksi teräsproomua myytiin yhteensä 600 000 mk:n hinnasta romutettavaksi.

Satamakonttorin käyttöön tarkoitettu moottorivene päätettiin tilata Oy. Telva Ab:ltä (4. 6. 389 §).

Satamatyöntekijöitä varten tarkoitettu kahvilahuoneisto sisustettiin Eteläsataman matkustajapaviljongin rakennukseen kaupunginhallituksen myönnettyä käyttövaroistaan muutostöitä varten 3.5 milj. mk ja irtaimen kaluston hankkimiseksi 500 000 mk.

Kone Oy:ltä tilattiin yhteensä 20 kappaletavaranosturia kaupunginvaltuuston 30. 5. päätettyä ottaa mainitun yhtiön viideksi vuodeksi myöntämän 451 950 000 mk:n suuruisen lainan nosturien hinnan maksamista varten. Tilatuista nostureista 12 kpl 1 $^{5}/_{3}$ tonnin ja kaksi $^{3}/_{6}$ tonnin nosturia sijoitetaan Katajanokan laiturille ja kuusi 1 $^{5}/_{3}$ tonnin nosturia Jätkäsaaren laiturille. Kahden Katajanokalle tulevan nosturin asennustyöt alkoivat marraskuussa (18. 6. 402 §).

Kaupunginhallituksen 6. 9. oikeutettua lautakunnan käyttämään v:n 1955 talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan ao. tilillä olevan siirtomäärärahan jäännöksen kahden Hanasaaren laiturille sijoitettavan 6 tonnin nosturin ja niihin kuuluvien kauhalaitteiden hankintaan, päätettiin nosturit tilata Kone Oy:ltä (17. 12. 830 §).

Haarukkatrukkeja päätettiin tilata kahdeksan, joista neljä Towmotor-merkkistä ja neljä Clark-merkkistä. Näistä saatiin kertomusvuoden aikana edellisiä kolme ja jälkimmäisiä yksi. Tilattujen kahden Bauche-merkkisen vaununsiirtotraktorin toimitus siirtyi seuraavaan vuoteen (18. 6. 412 §).

Kertomusvuoden päättyessä satamalaitoksella oli 54 laiturinosturia, 13 autonosturia, 33 haarukkatrukkia ja viisi vaununsiirtotraktoria.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli suljettuna 22. 2. — 26. 3. välisen ajan, kun se sitävastoin oli avoinna koko edellisen talven.

Jäätalvi 1955—1956 oli poikkeuksellisen ankara ja pitkä. Tammikuun lopulla jäätilanne kiristyi niin vaikeaksi, ettei useana päivänä aluksia saapunut satamaan. Helmikuussa

[1]) Satamajohtaja mukaanluettuna.

yhä kiristyneen jäätilanteen johdosta liikenne edelleen supistui ja usean aluksen oli jäätävä odottamaan suotuisampaa lähtöhetkeä. Pakkasten johdosta sujuivat purkaus- ja lastaustyöt hitaasti, koska rautatievaunuja ei saatu liikkumaan. Maaliskuun 1 p:nä, jolloin yleislakko alkoi, oli satamassa 19 lähtövalmista ja 10 puoliksi lastattua alusta. Vaikka yleislakko päättyikin 19. 3., vasta 25. 3. jäänsärkijä Voima toi 7 uutta alusta Helsinkiin ja seuraavana päivänä saattoi lähtevät alukset. Liikenne vilkastui nopeasti ja satamassa oli yhtämittainen ruuhka toukokuun puolelle saakka. Liikenteen huippu oli huhtikuun lopulla, jolloin satamassa olevien alusten luku oli päivittäin 60:n tienoilla, joista noin parinkymmenen oli odotettava laituripaikkaa.

Jäänsärkijä Otson avustustoiminta päättyi 16. 4. ja Turson 5. 5.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 353 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 573 496 rekisteritonnia ja sieltä lähti 6 339 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 573 966 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 6 562 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 704 119 rekisteritonnia ja lähti 6 549 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 691 166 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 209 ja vetomäärä 130 623 rekisteritonnia eli 4.8 %; lähteneiden alusten lukumäärä väheni 210 ja vetomäärä 117 200 rekisteritonnia eli 4.4 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	158	178 015	10	3 751	168	181 766
Helmikuu	41	35 506	—	—	41	35 506
Maaliskuu	21	19 516	—	—	21	19 516
Huhtikuu	122	121 455	4	1 772	126	123 227
Toukokuu	238	208 864	280	20 999	518	229 863
Kesäkuu	299	243 880	631	40 662	930	284 542
Heinäkuu	311	265 225	693	45 173	1 004	310 398
Elokuu	325	253 845	635	48 470	960	302 315
Syyskuu	286	236 743	596	47 776	882	284 519
Lokakuu	264	235 535	708	63 142	972	298 677
Marraskuu	256	217 069	213	26 593	469	243 662
Joulukuu	223	251 390	39	8 115	262	259 505
Koko vuosi	2 544	2 267 043	3 809	306 453	6 353	2 573 496
Kotipaikka:						
Helsinki	650	752 214	345	62 958	995	815 172
Muualla kotimaassa	346	324 022	3 464	243 495	3 810	567 517
Ulkomailla	1 548	1 190 807	—	—	1 548	1 190 807
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	162	184 338	10	3 751	172	188 089
Helmikuu	27	26 489	—	—	27	26 489
Maaliskuu	30	29 019	—	—	30	29 019
Huhtikuu	100	98 372	4	1 772	104	100 144
Toukokuu	255	232 934	274	20 746	529	253 680
Kesäkuu	301	252 874	633	40 635	934	293 509
Heinäkuu	298	255 630	697	45 453	995	301 083
Elokuu	342	259 351	628	47 205	970	306 556
Syyskuu	284	235 553	579	48 926	863	284 479
Lokakuu	272	231 401	725	62 021	997	293 422
Marraskuu	244	220 064	216	27 471	460	247 535
Joulukuu	215	241 488	43	8 473	258	249 961
Koko vuosi	2 530	2 267 513	3 809	306 453	6 339	2 573 966
Kotipaikka:						
Helsinki	652	751 249	345	62 958	997	814 207
Muualla kotimaassa	349	335 821	3 464	243 495	3 813	579 316
Ulkomailla	1 529	1 180 443	—	—	1 529	1 180 443

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 172 eli 6.3 % ja vetomäärä 184 849 nettorekisteritonnia eli 7.5 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 173 eli 6.4 % ja vetomäärä 171 426 nettorekisteritonnia eli 7.0 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 996, yhteensä 1 076 236 nettorekisteritonnia eli 47.5 % ja ulkomaalaisia 1 548, yhteensä 1 190 807 nettorekisteritonnia eli 52.5 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 001, yhteensä 1 087 070 nettorekisteritonnia eli 48.0 % ja ulkomaisia 1 529, yhteensä 1 180 443 nettorekisteritonnia eli 52.0 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 37 eli 1.0 % pienempi ja vetomäärä 54 226 nettorekisteritonnia eli 21.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 37 eli 1.0 % pienempi ja vetomäärä 54 226 nettorekisteritonnia eli 21.5 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 2 366 300 painotonnia ja lähti ulkomaille 466 584 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 832 884 painotonnia. (Ed. v. 2 184 425, 441 981 ja 2 626 406). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 181 875 painotonnia eli 8.3 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 206 478 painotonnia eli 7.9 %, viennin lisääntyessä 24 603 eli 5.6 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	213 722	35 853	249 575
Helmikuu	51 088	38 073	89 161
Maaliskuu	33 056	43 611	76 667
Huhtikuu	151 710	81 580	233 290
Toukokuu	258 704	49 583	308 287
Kesäkuu	201 758	34 461	236 219
Heinäkuu	225 456	36 032	261 488
Elokuu	238 562	35 129	273 691
Syyskuu	208 670	35 336	244 006
Lokakuu	272 444	28 498	300 942
Marraskuu	224 736	21 210	245 946
Joulukuu	286 394	27 218	313 612
Koko vuosi	2 366 300	466 584	2 832 884

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 210 875 painotonnia eli 51.2 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 1 155 425 painotonnia eli 48.8 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 193 494 painotonnia eli 41.5 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 273 090 painotonnia eli 58. 5%. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 404 369 painotonnia eli 49.6 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 428 515 painotonnia eli 50.4 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 58.9 % ja ulkomaisilla 41.1 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 42.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 57.2 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 56.2 % ja ulkomaisten alusten osalle 43.8 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1956 ja 1955 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1956 Painotonnia	1955 Painotonnia
Kappaletavara	290 820	336 307
Metallit ja metallitavara	254 014	274 741
Vilja ja viljatuotteet	199 020	163 940
Kivihiili ja koksi	800 510	701 960
Öljyt	474 997	356 353
Lannoitusaineet	35 779	35 679
Muu tavara	311 160	315 445
Yhteensä	2 366 300	2 184 425

Vientitavarat jakaantuivat v. 1956 ja 1955 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1956 Painotonnia	1955 Painotonnia
Kappaletavara	27 308	37 439
Paperi	91 479	72 876
Pahvi ja kartonki	25 797	37 426
Puuhioke ja selluloosa	81 395	52 652
Vaneri	29 952	34 802
Sahattu puutavara	122 943	111 478
Sahaamaton puutavara	36 548	58 745
Muu tavara	51 162	36 563
Yhteensä	466 584	441 981

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 43 908 standarttia, edellisenä vuonna 39 814 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 77 999 m³, edellisenä vuonna 118 543 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuina yllä olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 784 010 painotonnia ja lähti 3 379 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 787 389 painotonnia. (Ed. v. 693 058, 2 911 ja 695 969 painotonnia). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 91 420 painotonnia eli 13.1 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1956 m³	1956 painotonnia	1955 m³	1955 painotonnia
Sahattu puutavara	730	438	726	436
Halot	10 568	4 756	18 937	8 522
Muu sahaamaton puutavara	—	—	—	—
Hiekka	428 373	642 560	382 738	574 107
Tiilet	.	1 873	.	2 863
Kalkki ja sementti	.	122 021	.	96 922
Öljyt	.	11 754	.	9 234
Kasvikset	.	282	.	55
Kalat	.	166	.	186
Muu tavara	.	160	.	733
Yhteensä	.	784 010	.	693 058

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1956 m³	1956 painotonnia	1955 m³	1955 painotonnia
Kappaletavara	.	—	.	4
Öljyt	.	2 022	.	2 598
Puutavara	.	—	65	39
Muu tavara	.	1 357	.	270
Yhteensä	.	3 379	.	2 911

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 47 694 matkustajaa ja lähti 47 602 (ed. v. 47 404 ja 46 716).

Jäänsärkijä Otso oli kulussa kaikkiaan 612 t ja kulki tänä aikana 2 442 meripenikulmaa. Polttoöljyä kului 449 tonnia, koneöljyä 734 kg ja halkoja 130 m³. Alus toimitti 191 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 1 157 500 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 8. 5. — 28. 8. välisenä aikana.

Satamajäänsärkijä Turso oli kulussa 1 184 t kulkien tänä aikana 3 955 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 205 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 2 082 kg. Turso toimitti 563 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 7 526 000 mk. Turso antoi aluksille 1 104 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 416 122 mk. Alus oli telakalla 8. 5. — 19. 6. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 114 110 m³, josta 82 604 m³ myytiin aluksille, 3 163 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 539 m³ ja Turso 1 494 m³. Loppuosa oli hukkavettä. Vesiproomuja HKS 1 (250 tonnia) ja HKR 21 (100 tonnia) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 77 alusta, joista 28 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 49 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat paalun tai poijuston käytöstä yhteensä 76 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 41 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 97 638 ja oli tuntimäärä 1 380 eli 1.4 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 3 552 eli 8.7 % vähemmän kuin v. 1955, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja oli 2 146 eli 3.7 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataman		Länsisataman		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin nosturi	1½-3, 2½-5 ja 6 tonnin nosturit, 18 kpl	Jätkäsaaren laiturin nosturit, 20 kpl	Saukon laiturin nosturit, 11 kpl	
Tammikuu	25	2 558	3 515	1 386	7 484
Helmikuu	56	3 571	2 918	1 511	8 056
Maaliskuu	2	823	1 184	703	2 712
Huhtikuu	62	2 641	3 458	1 227	7 388
Toukokuu	70	4 240	4 688	2 053	11 051
Kesäkuu	66	3 465	3 376	1 748	8 655
Heinäkuu	61	3 617	4 090	1 201	8 969
Elokuu	55	3 386	3 631	1 559	8 631
Syyskuu	49	2 930	3 280	1 569	7 828
Lokakuu	61	3 342	3 250	1 570	8 223
Marraskuu	57	3 024	3 650	1 869	8 600
Joulukuu	29	3 748	3 244	3 020	10 041
Koko vuosi	593	37 345	40 284	19 416	97 638
Näistä ylityötunteja	282	7 451	7 601	3 746	19 080
1955	567	40 897	39 163	18 391	99 018
Näistä ylityötunteja	231	8 978	8 042	4 308	21 559

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 534. Aluksista purettiin 594 105 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 35 018 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 360 alusta, joista 444 Katajanokalla, 629 Länsisatamassa ja 287 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 18 639, haarukkatrukkien 49 563 ja vaununsiirtotraktoreiden 6 194.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1954—1956 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1956		1955		1954	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	7 447	7 261	5 423	6 258	7 145	5 785
Huhti—kesäkuu	8 845	8 599	7 221	7 062	6 050	4 736
Heinä—syyskuu	11 780	9 633	9 183	7 850	6 318	6 025
Loka—joulukuu	10 500	12 155	8 703	8 486	7 535	7 861
Koko vuosi	38 572	37 648	30 530	29 656	27 048	24 407

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 9 848 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 48 420 tonnia. Varastosta annettiin 37 648 tonnia ja v:een 1957 jäi varastoon 10 772 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 76 220 tonniin, vastaten 60 186 tonnia v. 1955 ja 51 455 tonnia v. 1954.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 8 174, oltuaan edellisenä vuonna 8 039 ja v. 1954 5 786. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 20 223, 21 443 ja 16 470.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 8 174, edellisinä vuosina 8 039 ja 5 786. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 25, 25 ja 46.

Kertomusvuonna oli käytössä 6 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 137 820, ed. v. 145 056 ja 139 990.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1956 tonnia	1955 tonnia	1954 tonnia
Tammi—maaliskuu	776	203	1 269
Huhti—kesäkuu	2 287	458	388
Heinä—syyskuu	342	90	102
Loka—joulukuu	297	98	154
Koko vuosi	3 702	849	1 913

Laiturihuoltotoimintaa v:n 1954—1956 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1956					
Tammi-maaliskuu	144	19 921	19 509	143 011	94 434
Huhti-kesäkuu	348	38 356	37 456	252 605	184 835
Heinä-syyskuu	467	35 515	34 795	263 675	158 185
Loka-joulukuu	404	38 949	38 018	285 656	182 750
Koko vuosi	1 363	132 741	129 778	944 947	620 204
1955	1 567	140 864	137 812	955 705	637 141
1954	1 422	110 896	106 604	768 338	508 303

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 9 117 t ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 97 357 tonnia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 434 756 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 540 000 mk, heidän apulaistensa palkkioihin 1 442 016 mk ja muihin kustannuksiin 452 740 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu laiturien ja väylien, satamien rakennusten sekä satama-alueiden suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden samoin kuin satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja vesialueiden ja rautateiden poikki. Vielä satamarakennusosasto suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 151 asiasta, joista 103 koski rakentamista tai suunnittelua, 32 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 16 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yhdeksän insinööriä, kaksi apulaisinsinööriä, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja viisi piirtäjää. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa yksi vakinainen insinöörin virka sekä yksi piirtäjän virka avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 14 ylimääräistä rakennusmestaria. Kaksi rakennusmestaria kuoli kertomusvuoden aikana. Kirjoissa olevien työntekijöiden lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 600, kesä—syyskuussa 640 ja vuoden lopussa 640. Työntekijöistä 9 kuoli ja 18 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 584 työntekijää yhteensä 15 608 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 811 ja sairauslomapäiviä 15 385, joista 9 387 täysin, 5 958 kahden kolmanneksen ja 40 puolin palkkaeduin.

Työttömyystöitä oli käynnissä 11. 6. saakka niiden alettua 11. 1. Suurin työvoima niissä oli 310 miestä.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 88 250 000 mk, ylitysoikeutta myönnettiin 5 609 645 mk:aan asti. Menot olivat 93 859 645 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 16 milj. mk, lisämäärärahaa myönnettiin 5 609 645 mk, kiinteitä laitteita varten 60 milj. mk, irtonaisia laitteita varten 9 milj. mk, ja yleisiä laitteita varten 3 milj. mk sekä tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueelta 250 000 mk. Kaikki ko. määrärahat käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Länsisataman H-varastorakennuksessa olevia tullaustoimistoa ja rautatietoimistoa laajennettiin ja korjattiin, I-varastorakennuksen yläparveke korjattiin. Meriaseman rakennuksiin tehtiin pienehköjä parannuksia. Katajanokan tulli- ja pakkahuoneeseen tehtiin uusi hissi, talletusvaraston toisen kerroksen toimistotiloja ja huoltorakennuksen yleinen käymälä muutettiin varastotiloiksi, 12. varastorakennuksen päätyjen kuormauskorokkeita laajennettiin hammastetuilla korokkeilla, Katajanokan laiturille rakennettiin kaksi vartiokoppia. Rakennusten vesi-, viemäri- ja lämpöjohtoja korjailtiin melkoisesti.

Ruoholahdenrannan läntisin ja itäisin purkauslaituri korjattiin perusteellisesti. Neitsytpolun pään ja Kaivopuiston länsirannan laiturien arkut uusittiin veden yläpuolelta, kannet kokonaan. Eteläsataman eteläisen laiturihaaran merenpuoleisen sivun peruskorjausta jatkettiin pohjoiseen päätyyn saakka, joka myös korjattiin. Yhteensä uusittiin arkkuja 140 m. Pohjoissataman Halkolaiturin kaulan eteläreunan arkut uudistettiin. Sörnäisten uuden pistolaiturin suojapelkkaa tukipaalutuksineen uusittiin 110 m. Lapinlahden venelaiturille johtava väylä perattiin 1.8 m:n syvyiseksi. Tarkistusharauksia tehtiin mm. Salmisaaren — Hietalahden — ja Katajanokan laitureiden edustalla. Matkustajalaiturin nosturien raiteen jatke 36 m eteläänpäin valmistui kesäkuussa. Hietasaarenkadun varrella Tarmonkadun eteläpuolella oleva kenttä, 4 236 m², sepelöitiin ja päällystettiin asfalttibetonilla. Jätkäsaaren laiturin raiteiden peruskorjaus aloitettiin. Herttoniemen pääraiteeseen ja öljysataman raiteisiin vaihdettiin 850 ratapölkkyä ja käytettiin 100 m³ soraa.

Venepaikkoja oli 2 348, joista 1 606 paalullisia. Käytössä oli 1 992 paikkaa, joista paalullisia 1 505. Vakinaisten venepaikkojen lisäys oli 31.

Sörnäisten satamassa käyvien öljylaivojen kiinnittämiseksi tehtiin uuden pistolaiturin viereen uusi vahvistettu paalukko. Vanhat tavaralavat ja teräsputkitopelot korjattiin, uusia lavoja tehtiin 1 000 kpl. Työlaivaston ruoppuri, hinuri H 3 ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla sekä kaksi teräsproomua Valmet Oy:n Katajanokan telakalla, jossa myös korjattiin keväällä hinuri H 1, joka oli ajossa talvenkin, ruoppuri ja kaivurit olivat käytössä yhdessä vuorossa.

Helmikuussa ja joulukuussa asetettiin siltoja jäälle. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 481 500 000 mk:n hankintamäärärahaa lukuun ottamatta 415 000 000 mk, v:sta 1955 siirtyi 179 727151 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 594 727 151 mk, käytettiin 302 932 327 mk, palautui 1 260 000 mk ja siirtyi 290 534 824 mk v:een 1957.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 308 765 961 mk, menot 176 731 404 mk, v:lle 1957 siirtyi 132 034 557 mk; rakennukset: määrärahat 245 913 313 mk, menot 100 110 923 mk, v:lle 1957 siirtyi 145 802 390 mk; työlaivasto: määrärahat 35 047 877 mk, menot 22 350 000 mk, v:lle 1957 siirtyi 12 697 877 mk; kaupunginhallituksen käytettäväksi 5 milj. mk, menot olivat 3 740 000 mk ja kaupunginkassaan palautettiin 1 260 000 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin Länsisataman satamatyöntekijäin kahvituvan vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen 240 000 mk ja Meriaseman satamamatyöntekijäin kahvila- ym. tilojen järjestämiseen 3 500 000 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman laiturit, rautatiet ja kadut 13 913 370 mk; Eteläsataman Matkustajalaituri, laituri ja väylä 208 361 mk, Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 82 331 591 mk, yhteensä 82 539 952 mk; Sörnäisten sataman Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 60 991 763 mk, Sörnäisten ratapihan uudistus 14 546 398 mk, Paraisten laiturin väylä 4 739 921 mk, yhteensä 80 278 082 mk.

Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennus 92 425 998 mk; Eteläsataman Katajanokan I varastorakennus 643 450 mk, II varastorakennus 6 916 301 mk sekä vientivarastorakennus 125 174 mk, yhteensä 7 684 925 mk.

Munkkisaaren laiturin kentän päällystäminen siirtyi yksityisen viljansiirtolaitteen perustustöiden tähden. Jätkäsaaren kannaksen leventäminen aloitettiin. Molemmat arkut olivat veistetyt 23. 3. Niiden upotus tapahtui 19. 11. — 11. 12. ja kivillä täyttäminen 31.12. mennessä. Länsisataman alueelle otettiin edelleen täytettä Jätkäsaaren lounaiskärkeen ja Hernesaaren eteläpuolelle.

Katajanokan laiturin uudistetulla osalla valmistuivat vesijohtokaivannot mittari- ja tyhjennyskaivoineen, laiturialueen salaoja- ja pintavesiviemäröinti, nosturien palkit kiskoineen ja virransyöttökanavineen ym., rautatieraiteet vaihteineen, Stelconlevypäällystys kiskojen välissä ja väliaikainen sähkönmuuntamo. Laiturin länsiosan kenttää päällystettiin vesisepellyksellä 8 400 m^2. Tälle kentälle pystytettiin väliaikainen tulli- ja passintarkastamo. Laiturin vanhalla osalla varastosuoja 10:n kohdalla tehtiin rautatieyhteyden saamiseksi uudelle laituriosalle tarpeelliset raiteiston muutostyöt. Rautatieliikenne uuden laiturin keskimmäiselle raiteelle alkoi 13. 7., ja kaikkia raiteita alettiin liikennöidä 29. 11.

Hanasaaren laiturin 125 m:n pituinen, v. 1954 aloitettu osa valmistui. Laituriraiteet naulattiin ja merenpuoleinen raide tuettiin liikennöitävään kuntoon. Hanasaaren alueen kadut varustettiin reunakiveyksin ja ajoradat, yhteensä 13 500 m^2, päällystettiin asfalttibetonilla. Laiturin jatkamiseksi etelään päin aloitettiin ruoppaus 15. 11. ja vuoden loppuun mennessä oli ruopattu n. 2 000 m^3 savea. Hanasaaren laiturin pituus on 365 m, syvyys 9.5 m, väylän syvyys 7.6 m. Laiturilla on kolme rautatieraidetta ja nosturin raide, laiturin takana kaasulaitoksen hiilinosturien raide. Täytetty vesialue on 11 ha. Rakentaminen alkoi v. 1946, v. 1953 valmistui 240 m:n pituinen laiturin osa ja v. 1956 loput 125 m. Laiturista on 122 m arkkurakenteista ja 243 m pilari- ja paalulaituria. Väylältä ja laiturin paikalta ruopattiin 560 000 m^3 maata. Täytteeksi tuotiin hiekkaa 455 000 m^3. Hirsiä käytettiin arkkuihin ja kehikköihin 60 km, pohjapaalujen lisäksi laiturirakenteeseen 2 400 paalua, n. 14—16 m:n pituisia, ja nosturien raiteiden perustuksiin 1 650 paalua sekä betonia laituriin 10 500 m^3 ja nosturien raiteiden perustuksiin 4 600 m^3. Katuja päällystettiin 14 000 m^2. V:n 1951 rakennuskustannusindeksin mukaiset kokonaiskustannukset olivat n. 790 mmk. Vuosien 1946—1948 osuus oli 11 mmk, seuraavan kolmivuotiskauden 144 mmk, vuosien 1952—1954 osuus 486 mmk ja vuosien 1955—1956 osuus 133 mmk. Kustannukset jakautuivat eri kohteiden kesken tasaluvuin seuraavasti: laituri 45 %, väylä 6 %, kadut ja kentät 28 %, sähkölaitoksen jäähdytysvesijohto sekä viemärit 10 %, rautatieraiteet 3 % ja nosturien raiteet 8 %.

Paraisten Kalkkivuori Oy:n laiturille Sörnäisiin johtava väylä ruopattiin valmiiksi.

Sörnäisten uusi ratapiha liittyi Englantilaiskallion sillan alitse ja vanhan ratapihan poikki Sörnäisten niemen kaikkiin viiteen pistolaituriin ja Hanasaaren laituriin sekä kaasu-

ja sähkölaitoksen eteläpuolitse Sörnäisten rantatien raiteistoon. Risteyskohdissa olevia osia rakennettiin siten, ettei vanhojen raiteiden käyttö keskeytynyt oleellisesti. Uuden ratapihan eteläpään vaihteiston rakentaminen kytkeytyi Lautatarhankadun siirtoon ja Työpajankadun katkaisemiseen liikenteeltä. Lautatarhankadun silta oli 49 m:n pituinen. Sen 12 m:n pituinen levysiltaosa ostettiin Valtionrautateiltä, jotka myös asensivat sen. Siirretyn Lautatarhankadun tultua 29. 11. avatuksi liikenteelle tehtiin Työpajankadun kohdalla oleva yhdysraiteen penger parissa päivässä sekä rakennettiin uuden ratapihan eteläpään vaihteisto. Yhdysraide liitettiin Sörnäisten rataan väliaikaisella vaihteella 2. 12. sekä otettiin liikenteeseen 12. 12.

Länsisataman satamatyöntekijöiden huoltorakennuksen laajennus oli käynnissä rakennusviraston talorakennusosaston toimesta. Perustustyöt suoritti urakalla Rakennus- ja insinööritoimisto Erkki Paloheimo & Co., pääurakoitsijana oli Oy. Tektor Ab. Harjannostajaiset pidettiin 28. 9.

Työlaivaston täydennykseksi aiotun raskaan kaivurin hankinta siirtyi ostoluvan saannin vaikeuden tähden. Valmet Oy:ltä tilattiin 200 m³:n vetoinen teräksinen ruoppaproomu.

Muut korjaus- ja kunnossapitotyöt. Määrärahoja oli talousarviossa 22 156 000 mk, määrärahasta Muut sillat saatiin käyttää 300 000 mk Kulosaaren sillan korjauksiin. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvista kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 80 000 mk. Menot olivat 22 032 657 mk, säästö 203 343 mk. Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 2 milj. mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 1.5 milj. mk, Muut sillat -määrärahasta, 2.3 milj. mk, käytettiin 1 496 657 mk ja säästöä jäi 203 343 mk, katuja ja rautateitä varten varasto- ja teollisuusalueilla käytettiin 9 milj. mk, viemärien suistojen ruoppaamiseen 2.5 milj. mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemäreitä varten 200 000 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaamiseen 1 milj. mk sekä pesulauttojen korjaukseen ja kunnossapitoon 1.2 milj. mk. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 3 056 000 mk.

Kulosaaren vanhan sillan kääntösiltaosan puukansi uusittiin samoin Naurissalmen sillan kansilankutus.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Kaiteet Ursinin kallion nousupenkereiden reunoilla, yhteensä 365 m, uusittiin.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 15 000 m³ liejua.

Tammisalon laiturin korjauskustannukset suoritettiin käyttövaroista.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 439 640 000 mk, v:lta 1955 siirtyi 332 532 714 mk. Naurissalmen siltaa varten saatiin käyttää Fredrikinkadun sillan määrärahan jäännös 2 243 891 mk, Lauttasaarenkadun sillan määrärahan jäännös 19 997 680 mk ja tarpeellinen määrä Lauttasaaren sillan leventämismäärärahasta eli 2 360 949 mk, yhteensä 24 602 520 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 772 172 714 mk, käytettiin 609 254 630 mk, palautui kaupunginkassaan 222 355 mk ja siirtyi 162 695 729 mk v:een 1957.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä Sörnäisten rantatien raiteiston järjestelyä varten oli määrärahoja 65 973 142 mk, josta käytettiin 59 297 822 mk ja v:een 1957 siirtyi 6 675 320 mk, siltoja varten oli 592 466 899 mk, josta käytettiin 452 539 299 mk, palautettiin 222 355 mk ja v:een 1957 siirtyi 139 705 245 mk, viemäreitä varten teollisuus- ja varastoalueille oli määrärahoja 53 092 673 mk, josta käytettiin 36 777 509 mk, v:een 1957 siirtyi 16 315 164 mk. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 60 640 000 mk.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 40 820 918 mk, Sörnäisten rantatien raiteiston 18 584 040 mk.

Siltojen kustannuksista oli Lauttasaaren sillan osuus 4 740 679 mk, tämän sillan tieliikennemerkkien 577 645 mk, Fredrikinkadun sillan 77 374 mk, Pitkänsillan 2 015 mk, Kulosaaren sillan 367 563 966 mk ja Naurissalmen sillan 79 577 620 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin kivitäytteen ottoa raidekujalle ja Kokkosaarenkadulle. Keveiden jätteiden ottamista Kyläsaaren eteläpuolelle jatkettiin sekä suoritettiin Sörnäisten raiteiston järjestelyyn kytkeytyviä Vanhankaupungin raiteiston järjestelyjä. Herttoniemessä päällystettiin asfalttibetonilla Työnjohtajankadun, Konemestarinkadun, Lämmittäjänkadun, Lämmittäjänkujan, Laivalahdenkadun länsipuoliskon, Sorvaajankadun ja Asentajankadun länsiosan ajotiet, yhteensä 21 000 m². Jalka-

käytäväkiviä asetettiin yhteensä 1 750 m. Sahaajankadun runkoon tarvittava täytemaa, 5 500 m², ajettiin. Kivitäytettä otettiin vastaan Laivalahteen 1 000 m³ ja öljysataman lahden perukkaan 2 500 m³.

Lauttasaarenkadun sillan tieliikennemerkkien täydentäminen tapahtui sähkölaitoksen toimesta. Lauttasaaren puoleisen penkereen leventäminen suoritettiin loppuun. Lauttasaaren sillan suunnittelu palautui asemakaavoitusvaiheeseen.

Kulosaaren sillan niittauksen sai Wärtsilä-yhtymä Oy. Kone ja Silta päätökseen 29. 3. Pakkaset ja yleislakko viivästyttivät sen valmistumista samoin kuin kaupungin toimitettavien teräslevyjen myöhästyminen; näiden saapuminen siirtyi nim. syys—joulukuusta 1953 huhti—elokuuhun 1954. Wärtsilä suoriutui sinänsä vaikeasta sillan palkkien hitsaamisesta sekä sillan asentamisesta ensiluokkaisesti ja melkoisesti lyhyemmässä ajassa kuin sopimusta tehtäessä edellytettiin. Sillan laakerien ja laakeripallien väliset lyijyjuotokset tehtiin ilmojen lämmettyä touko—kesäkuussa 1956. Sillan teräsrakenteiden teräsmäärä on 2 000 tonnia, josta Wärtsilä toimitti 190 tonnia. Lyijymäärä on 12 tonnia. Sillan teräsbetonikansi on 11 500 m²:n laajuinen. Sen teräsmäärä on 400 tonnia, betonimäärä 3 000 m³. Sillan kummankin osan, maasillan ja salmisillan, kansi on yhtä kappaletta, mutta betonin kutistumishalkeamien välttämiseksi kansi oli valettava ruuduittain ja kahden kuukauden väliajoin. Valukierroksia oli kolme, joten pakolliset väliajat olivat neljä kuukautta. Ensimmäisessä kierroksessa valettiin 20, toisessa 26 ja viimeisessä 8 ruutua. Ensimmäinen valukierros suoritettiin 28. 6. — 12. 7., toinen 5.—28. 9. Viimeiset kahdeksan sillan keskikaistan ruutua valettiin ennätyksellisen kylmän marraskuun talvioloissa. Kunkin ruudun kohdalla olevien palkiston kenttien alalle levitettiin kannen laudoituksen tukipukkien alasiteille laudat ja niille tervapaperi. Näin saatuihin 16 m:n levyisiin ja 30 m:n pituisiin saunoihin johdettiin höyryä viikon ajan. Sillan kannen eteläkaistan eristys valmistui 16. 10., pohjoiskaistan 24. 10. Eteläkaistan suojabetonilaatan valaminen päättyi 20. 11. Reunakiviä vastaavat suojabetonin reunukset valettiin lämmitettyjen kanavien turvin 28. 11. — 8. 12. Eteläinen ajotie vapautettiin jäästä, kuivatettiin alta päin kauttaaltaan lämmittäen sekä päällystettiin 13.—16. 12. Kulosaaren penger kantokerroksineen valmistui marraskuun puolivälissä. Ajotie reunakivineen ja päällystyksineen valmistui 18. 12. Sörnäisten liitosteiden rakentaminen kytkeytyi rautateiden ja kaikenlaisten johtojen järjestelyyn, sillä vanhat yhteydet täytyi säilyttää, kunnes uudet saatiin aikaan. Uusi vesijohtoyhteys uutta siltaa myöten otettiin käyttöön lokakuun puolivälissä, uusi kaasujohtoyhteys 15. 11. Lautatarhankadulle Sörnäisten sillan alitse ulottuva vesijohto ja kaasujohdot valmistuivat joulukuun puolivälissä. Vanhankaupungin ja Sörnäisten raiteistojen uuden yhdysraiteen tultua otetuksi liikenteeseen 12. 12. täytettiin Vanhankaupungin vanhan yhdysraiteen kuilu 13.—15. 12. Lautatarhankadun pengertien ajotieosan päällystys valmistui 20. 12., Englantilaiskallion ajotie 21. 12. Panimokadun ja Tynnyrintekijänkadun välinen osa Lautatarhankatua tasoitettiin ja päällystettiin 17. — 21. 12. Sörnäisten sillan telineistöön tehtiin aukko 19. — 20. 12. ja sen kohdalle tie 20. — 21. 12. Liitostien ja Sörnäisten rantatien risteilysillan eli Sörnäisten sillan rakensi urakalla Oy. Insinööritoimisto Alfred Palmberg. Sen oli suunnitellut prof. H. O. Hannelius. Liitosteiden risteilysiltaa eli Suvilahden siltaa rakensi Oy. Otia Ab. urakalla, johon sisältyi myös sillan suunnittelu. Rakentaminen keskeytyi lokakuussa yhtiön vararikon tähden ja tehtiin sen valmiiksi rakentamisesta vuoden lopussa urakkasopimus A. V. Liljeberg Oy:n kanssa. Tämä rakennusliike rakensi Sörnäisten rantatieltä kaartuvan liitostien tukimuurin, liitostien kohdalla olleen rantatien alaisen johtotunnelin ja Lautatarhankadun puoleisen pengertien sekä Englantilaiskallion ja Kulosaaren penkereen eteläosien kaiteiden perusanturat ja valaistuspylväiden perustukset. Lautatarhankadun rautatiesillan teräsrakenteet, paitsi levysiltaa, valmisti ja asensi Haikonen & Co. Sillan kannen eristämisen sekä sillan eteläisen ajotien päällystämisen ja liitosteiden ensimmäisten ajoteiden reunakivien asettamisen ja asfalttibetonilla päällystämisen suoritti Asfaltti Osakeyhtiö Lemminkäinen. Sillan kannen raitiotiekaistaosan eristäminen siirtyi aikaisen talven tähden. Lautatarhankadun ja Sörnäisten sillan alaisen tien asfalttibetonipäällystyksen teki Oy. Viarecta Ab. Rakennusviraston katurakennusosasto rakensi pääviemärin Lautatarhankatuun sekä Sörnäisten rantatien liitosteiden alueen poikki.

Naurissalmen sillan suunnittelusta ja rakentamisesta tehtiin vuoden lopussa urakkasopimus Rakennus- ja insinööritoimisto Teräsbetoni Oy:n kanssa.

Kyläsaaren alueella aloitettiin lokakuussa Haukilahdenkadun viemärin tukipaalutus.

Herttoniemen Bensiinikadun viemäri jatkettiin Kaivolahdenkadun pohjoispuolelle. Sahaajankadun likavesiviemäri valmistui kokonaan, sadevesiviemäri jäi keskeneräiseksi. Ravintorasva Oy:n likavesiviemärin jatkeena oleva oja jatkettiin kivipenkereen läpi avomereen.

Työttömyystöiden kustannukset kertomusvuonna olivat: Kulosaaren sillan liitosteiden tähden tehtävät johtojen järjestelyt ja maastotyöt 65 837 525 mk, Niittaajankatu 3 547 269 mk, Sahaajankatu 9 706 399 mk, yhteensä 79 091 193 mk.

Laskuun suoritetut työt. Kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 37 647 688 mk:n arvosta seuraavasti: kaupungin muut viranomaiset 19 715 305 mk sekä yksityiset 17 932 383 mk.

Rakennusvirastolle kunnostettiin kyllästyslaitoksen luona olevia hankintaosaston kapearaiteisia ratoja sekä avustettiin puhtaanapito-osastoa lumenluonnissa satama-alueilta. Vesilaitoksen laskuun tehtiin vesijohdon kaivanto Asentajankatuun ja Kulosaaren rantaan valtatien poikki, avustettiin vesijohdon asentamista Kulosaaren siltaan sekä lainattiin sukeltajaa ja vesikalustoa vedenalaisten johtojen vikojen etsimiseen ja korjaamiseen. Kaasulaitoksen laskuun tehtiin rautatieraide koksiseulalle kaksine vaihteineen, avustettiin kaasujohdon asentamista Kulosaaren siltaan, räjäytettiin jäätyneitä koksikasoja sekä tehtiin laiturille tervakaivo. Sähkölaitoksen laskuun tehtiin Katajanokalle neljän valonheitinpylvään perustukset, kunnostettiin Suomenlinnan talvitien valaisinpylväät, korjattiin kyllästämön luona olevat kapearaiteet, kaivettiin Hitsaajankadun kaapelikaivanto, jatkettiin Sörnäisten sähköaseman lauhdevesiputki Hanasaaren laiturin läpi, suoritettiin maaperän tutkimuksia Herttoniemessä, ruopattiin ketjuruoppurilla sähkölaitoksen tulevan alueen rajaksi tarkoitetun kivipenkereen alusta sekä aloitettiin kivien vastaanotto penkereeseen. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun korjattiin Korkeasaaren lauttalaituri, huollettiin Soutustadionin ja Hietarannan kellukkeet sekä suoritettiin vesikuljetuksia. Teurastamon laskuun kunnostettiin syväjäähdyttämön edustan lankutus. Palolaitoksen moottorivene telakoitiin.

Laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijuille aiheutuneita vaurioita korjattiin 1 233 224 mk:n arvosta vaurioiden aiheuttajien laskuun. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja lukuisiin Länsisataman katuihin, Katajanokan laituriin, Puusepänkatuun, Sorvaajankatuun, Asentajankatuun, Hitsaajankatuun ja Bensiinikatuun sekä kunnostettiin kyllästämön alueella olevat kapearaiteet. Satama-alueilla liitettiin 11 tonttiviemäriä katuviemäriin. Moottorivenehuolto Oy:n laskuun korjattiin Kellosaaren laituri, Helsingin Kyllästyslaitos Oy:n ja Suomen kaapelitehdas Oy:n laskuun raiteita, Telko Oy:n yksityisraiteiden rakennustyöt Herttoniemessä aloitettiin, Wärtsiläyhtymä Oy:n Hietalahden Telakan vesialuetta ruopattiin, Valmet Oy:lle tulevan kellutelakan paikan ruoppaus ketjuruoppurilla aloitettiin, Suomen Sokeritehdas Oy:n lauhdevesiputken suu puhdistettiin useita kertoja sukeltajaa käyttäen, poliisilaitoksen veneet telakoitiin.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 105 275 230 mk, ylitysoikeudet olivat 15 666 381 mk. Kustannukset olivat 120 562 747 mk, säästö 378 864 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat, määrärahat 49 839 110 mk, menot 49 557 001 mk ja säästö 282 109 mk, Tilapäiset viranhaltijat, määräraha 710 460 mk käytettiin kokonaan, Viranhaltijain vuosilomakorvaukset, määräraha 100 000 mk, menot 63 409 mk, säästöä jäi 36 591 mk, Viranhaltijain ylityökorvaukset, määräraha 1 477 165 mk käytettiin kokonaan, Muut palkkamenot, määräraha 67 189 956 mk käytettiin kokonaan, Huoneistomenot, määräraha 170 580 mk, menot 110 580 mk, säästöä jäi 60 000 mk, Kaluston hankinta, määräraha 160 100 mk, menot 159 936 mk ja säästö 164 mk, Kaluston kunnossapito, määräraha 50 000 mk käytettiin kokonaan, Tarverahat, määräraha 1.2 milj. mk, joka käytettiin kokonaan, Varastoalueiden tilitysvuokrat, määräraha 44 240 mk käytettiin myös kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 21 088 915 mk ja vaatetusavusta 26 778 mk. Kurssimaksuihin yms. käytettiin 81 200 mk satamien pääluokan kaupunginhallituksen käyttövaroista ja 30 700 mk satamalautakunnan käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 141 790 340 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt, mk	Työttömyys työt, mk	Kokonaismenot, mk	Tilitysmaksujen osuus, mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	330 396 928	25 381 993	355 778 921	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut	72 671 728	164 015	72 835 743	—
Rakennusaineet	191 300 560	6 149 171	197 449 731	131 055 893
Kuljetusvälineiden käyttö	44 983 773	10 575 956	55 559 729	5 657 318
Urakoitsijat ja palvelukset	461 206 750	31 495 549	492 702 299	163 295 409
Koneet, välineet ja erikoismenot	43 261 548	5 324 509	48 586 057	41 643 506
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	63 696 000	—	63 696 000	63 696 000
Yhteensä	1 207 517 287	79 091 193	1 286 608 480	405 348 126

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 63 696 000 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 6 816 344 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 70 512 344 mk. Romun myynnistä saatiin 600 000 mk, veneiden talteenotosta 7 255 mk ja viemärien liittämistodistuksista 2 900 mk, joten sekalaiset tulot olivat 610 155 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Satamamaksuja* kertyi 61 547 851 mk ja jakaantuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille	51 818 123
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	3 427 295
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaissesa liikenteessä	43 974
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	2 599 850
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	228 756
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	7 200
7) Jäämaksuja	3 422 653
Yhteensä	61 547 851

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakaantuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	15 652 015	7 437 924	28 728 184	51 818 123
2)	1 873 551	415 147	1 138 597	3 427 295
7)	1 121 679	667 008	1 633 966	3 422 653
Yhteensä	18 647 245	8 520 079	31 500 747	58 668 071

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 31.8 %, muille suomalaisille aluksille 14.5 % ja ulkomaisille aluksille 53.7 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten satamamaksut nousivat 2 879 780 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja palautuksia myönnettiin 3 712 788 mk.

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna kaikkiaan 502 825 331 mk, siitä tuontituulaakia 502 782 378 mk ja vientituulaakia 42 953 mk. Tuontituulaakista oli 490 679 231 mk Helsinkiin tuoduista tavaroista ja 12 103 147 mk sisämaan kaupunkien Tampere, Lahti,

Jyväskylä ja Hämeenlinna tilittämää tuulaakia tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina ovat tullatut mainituissa kaupungeissa. Tuulaakia palautettiin 755 468 mk. Edellämainittujen sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat v. 1956 ja 1955 seuraavasti:

	1956 mk	1955 mk
Tampere	6 758 174	6 734 016
Lahti	3 558 042	3 738 588
Jyväskylä	505 308	638 523
Hämeenlinna	1 281 623	1 124 638
Yhteensä	12 103 147	12 235 765

Liikennemaksutuloutus oli kaikkiaan 514 485 808 mk, siitä tuontiliikennemaksua 460 687 914 mk, vientiliikennemaksua 47 732 801 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 6 065 093 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 7 460 198 mk muiden kaupunkien tilittämiä Helsingille tulevia 30 % liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille tulevia 30 % liikennemaksuja 2 451 708 mk. Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 168 147 mk.

Seuraavat kaupungit tilittivät Helsingin kaupungille tulevia 30 % liikennemaksuja:

	mk		mk
Tampere	2 177 599	Loviisa	104 135
Lahti	1 099 029	Rauma	96 053
Turku	1 024 649	Porvoo	75 469
Vaasa	760 864	Kokkola	69 321
Hämeenlinna	668 149	Joensuu	22 739
Pietarsaari	456 784	Mikkeli	11 436
Hanko	257 496	Raahe	11 338
Pori	237 009	Savonlinna	4 534
Kotka	195 703	Yhteensä	7 460 198
Jyväskylä	187 891		

Nosturimaksuja kertyi 148 046 932 mk, jakautuen tämä määrä laiturinostureiden ja muiden koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaranosturit 67 978 571 mk, hiilinosturit 42 194 520 mk, autonosturit 17 186 996 mk, trukit 18 112 080 mk ja traktorit 2 574 765 mk.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 191 244 790 mk, mistä määrästä laitureille varastoitujen tavarain vuokria oli 53 458 765 mk ja varastoalueiden vuokria 137 786 025 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 377 313 070 mk. Kun tästä määrästä vähennettiin ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiokustannukset, 221 885 205 mk, jäi nettoveloitukseksi 155 427 865 mk.

Muista satamalaitoksen kantamista tuloista mainittakoon: varastosuojamaksut 108 628 662 mk, yleisen talletusvaraston maksut 48 025 385 mk ja huoneistovuokrat 38 170 719 mk.

Satamalaitoksen *bruttoveloitus* kertomusvuonna oli 2 145 635 044 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 230 752 498 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut kustannukset; tämän lisäksi muille kaupungeille menevät 30 % kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset. *Nettoveloitus* nousi siten 1 914 882 546 mk:aan. Tämä määrä oli 397 334 839 mk eli 26.2 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 439 986 546 mk eli 29.8 % talousarvioon otettua määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 533 419, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 256 604 ja muita 276 815. Veloitus jakautui eri kuukausien kesken seuraavasti:

	1956 mk	1955 mk
Tammikuu	190 499 691	113 724 048
Helmikuu	102 627 517	84 873 245
Maaliskuu	59 138 148	100 154 992
Huhtikuu	144 757 610	135 124 596
Toukokuu	157 257 640	116 036 279
Kesäkuu	166 287 054	112 893 955
Heinäkuu	201 747 655	202 941 340
Elokuu	184 571 271	110 307 778
Syyskuu	158 471 458	113 569 589
Lokakuu	228 291 932	173 306 513
Marraskuu	169 178 475	119 394 416
Joulukuu	152 054 095	135 220 956
Koko vuosi	1 914 882 546	1 517 547 707

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 944 559 773 mk ja edellisen vuoden 50 808 785 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 29 542 162 mk ja edellisen vuoden 147 160 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 122 301 242 mk. Saatavia v:een 1957 jäi 50 438 222 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 49 231 867 mk ja edellisiltä vuosilta 1 206 355 mk. Veloituksia poistettiin 988 642 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat: 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä -hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloja tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarviossa 1 323 542 788 mk ja lisämäärärahoja myönnettiin 45 386 890 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 368 929 678 mk. Tilien mukaan käytettiin 1 390 501 085 mk, joten ylitys oli 21 571 407 mk. Tämä tilien todellinen ylitys muodostui siten, että tilejä ylitettiin 69 766 801 mk, mutta menosäästöjä oli 48 195 394 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi ed. vuodelta 277 106 731 mk ja kertomusvuoden määrärahat olivat 896 500 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 173 606 731 mk. Menot tilien mukaan olivat 380 164 657 mk, kaupunginkassaan palautui 1 260 000 mk ja v:een 1957 siirtyi 792 182 074 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi ed. vuodelta 461 548 014 mk ja kertomusvuoden määrärahat olivat 439 640 000 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 901 188 014 mk. Menot tilien mukaan olivat 646 769 930 mk, kaupunginkassaan palautui 222 355 mk ja v:een 1957 siirtyi 254 195 729 mk.

Tulos. Satamalaitoksen nettotulot, jotka saadaan vähentämällä tuloista 1 914 882 546 mk:sta varsinaiset 14. pääluokan menot 1 368 548 428 mk, olivat 546 334 118 mk.

Pääoma-arvo. Sataman pääoma-arvo oli kertomusvuoden alussa 5 344 605 113 mk ja lopussa 5 565 686 900 mk. Siitä suoritetut poistot olivat vuoden aikana 158 662 870 mk ja korot 320 808 300 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 748 713 695 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 174 667 142 mk, tilapäiset viranhaltijat 123 902 399 mk, viran-

haltijain vuosilomakustannukset 3 122 001 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 63 116 375 mk, työntekijäin tuntipalkat (siihen luettuina työttömyystyöt) 285 079 351 mk sekä työntekijäin vuosiloma- ja sairausajan palkat 54 363 764 mk. Ylityökorvauksia maksettiin 44 462 663 mk, josta suurin osa perittiin töiden teettäjiltä, sataman liikennöitsijöiltä.

35. Teurastamo

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 11. 1. 1956 teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä Juho Mehdon sekä lautakunnan jäseniksi tarkastaja Severi Koskisen, putkiasentaja Väinö Saarelan, talousneuvos Wilhart Piekkolan, varat. Erkki Haran, teurastaja Yrjö Pajulan, eläinlääk. neuv. Anders Backmanin, maanvilj.neuv. Uno Forssin ja kauppias Anto Kosken. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kaupunginvaltuutettu Kaj-Erik Östensson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi talousneuvos Piekkola (13. 1. 2 §) ja sihteerinä apul.kaup.siht. Sulo Hellevaara ja 1. 10. lähtien varat. Reijo Hartio.

Teurastamolautakunta kokoontui 15 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 163 ja lähetettyjen kirjeiden luku 61.

Lautakunnan tärkeimmistä lopullisista päätöksistä mainittakoon mm.: entisen siipikarjateurastamon kuukausivuokra vahvistettiin 1. 7. lukien 425 mk/m² (13. 1. 11 §); sikateurastamossa päätettiin ottaa käyttöön uudet juoksukissat, joiden mallikappaleet teurastamo oikeutettiin tilaamaan Saksasta (13. 1. 13 §); toimitusjohtaja oikeutettiin ryhtymään toimenpiteisiin syväjäädyttämön huoneiden n:o 106 ja 107 muuttamiseksi —20° C käyttöisiksi (13. 1. 14 §); hyväksyttiin teurastamon toimenpide, jonka mukaan entisen sikateurastamon tainnutus- ja karsinaosaston muuttaminen lihanleikkuu- ja konttoriosastoksi annettiin Oy. Contracta Ab:lle 558 000 mk:n urakkahinnasta (17. 2. 29 §); valittiin teurastamon edustajat 5. — 6. 5. pidettävään Suomen Kunnallisten Teurastamoiden Yhdistyksen vuosikokoukseen (13. 4. 50 §); päätettiin vahvistaa tilapäissäilytyksestä syväjäädyttämössä perittävät maksut korotettuina sesonkiaikana ja alennettuina muuna aikana (4. 5. 62 §) sekä hyväksyttiin taksajaoston ehdotus teurastamon taksojen ja maksujen tarkistamiseksi (31. 8. 110 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: apulaisjohtajan viran haettavaksi julistamista (13. 1. 17 §); syväjäädyttämön käyttömaksujen tarkistamista (17. 2. 26 §); kirjanpito- ym. koneiden hankkimista (13. 4. 51 §); teurastamon talousarvioehdotusta v:ksi 1957 (18. 5. 67 §); tarkastuseläinlääkärin virka-asunnon vuokraamista apul.joht. Engdahlille eräin ehdoin (6. 7. 74 §); korvauksen maksamista lihatukkuliike Nordqvist Oy:lle (6. 7. 78 §); sekä määrärahan myöntämistä hissin hankkimista varten syväjäädyttämöön sekä sen aiheuttamia rakennus- ym. töitä varten (14. 12. 159 §).

Palkkalautakunnalle tehtiin esitys neuvotteluihin ryhtymisestä teurastajien urakkasopimuksen irtisanomisen johdosta (27. 7. 94 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: tontin väraamista jätteiden polttolaitosta varten (9. 3. 34 §); liikemies Åke Rosbäckin vahingonkorvausanomusta (9. 3. 37 §); kaupungin poliisijärjestystä (13. 4. 44 §); apulaisjohtajan viran täyttämistä (13. 4. 45 §); teurastamoapulainen M. Paasosen anomusta vapautuksen saamiseksi vahingonkorvauksen ja oikeudenkäyntikulujen suorittamisesta (13. 4. 49 §); kalasatamakomitean mietintöä (27. 7. 87 §); Porkkalan jäädyttämön hankkimista kaupungille (31. 8. 106 §); teurastajapalkkioiden tarkistamista ja teurastuspalkkioiden korottamista (31. 8. 108 §, 9. 11. 152 §).

Palkkalautakunnalle annettiin halliapulaisten palkkausta koskevia lausuntoja (9. 3. 35, 38 §).

[1]) Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toim.joht. Reijo Turunen sekä jäseninä agron. Uno Forss teurastamolautakunnan edustajana, kalastusneuvos Gunnar Gottberg edustaen Nylands fiskarförbund-nimistä liittoa, prof. Toivo Järvi Suomen Kalastusyhdistyksestä, kauppias Nils Karlsson Helsingin kalakauppiaiden yhdistyksen valitsemana, tarkastaja Severi Koskinen edustaen vähittäiskuluttajia sekä johtaja Arvo Vainio Helsingin kalatukkukauppiaat-nimistä yhdistystä.

Teurastamon toiminta

Henkilökunta. Eläinlääket. tri John Sjölund määrättiin hoitamaan apulaisjohtajan virkaa eläkkeelle siirryttyään 24. 1. alkaen toistaiseksi ja enintään siihen saakka, kunnes virka täytettäisiin. Apulaisjohtajaksi nimitettiin tarkastuseläinlääk. Björn-Ole Engdahl 17. 5. lukien. Tarkastuseläinlääkäriksi valittiin eläinlääk. Sakari Toivola 1. 10. alkaen. Syväjäädyttämön eläinlääkärivalvojaksi määrättiin tarkastuseläinlääk. Torsten Troberg 1. 7. lukien. Apulaisjohtaja Engdahl määrättiin toimimaan päivystävänä eläinlääkärinä. Karjanhoitajaksi valittiin 1. 5. lukien Birger Lindqvist sekä halliapulaiseksi 1. 5. lukien Eino Kärhä.

Eläkkeelle siirtyivät teurastaja Valeri Saarinen 1. 3. lukien sekä vaakaaja Harald Landen 1. 1. 1957 lukien. Vartija Toivo Penttinen erotettiin 14. 1. 56.

Teurastamon alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat. Kaupunginvaltuusto myönsi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan käyttövaroistaan edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten 1 284 203 mk:n lisämäärärahan teurastamon syväjäädyttämön I kerroksen jäähdytyshuoneiden n:o 101, 102 ja 103 varustamiseksi ilmajäähdyttämillä. Teurastamolautakunta oikeutettiin ylittämään v:n 1956 talousarvion teurastamon pääluokan tilillä Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta ja uusiminen olevaa määrärahaa 705 967 mk:lla kahden hihnakuljettimen maksamiseksi satamalaitokselle. Uusittu lannanpuhdistuslaitos otettiin käytäntöön keväällä.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa jäljempänä mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1952—1955 luvut.

	1952	1953	1954	1955	1956
Sonneja ja härkiä	4 403	3 719	4 877	5 457	5 996
Lehmiä	15 949	13 972	13 712	15 943	17 068
Hiehoja ja isoja vasikoita	18 088	17 374	17 550	17 584	17 428
Pikkuvasikoita	5 245	5 614	5 248	6 044	5 767
Lampaita ja vuohia	9 300	8 067	7 142	5 822	4 353
Sikoja yli 50 kg	26 551	25 832	42 685	33 437	32 372
Sikoja alle 50 kg	466	350	1 563	1 711	1 896
Hevosia	2 713	2 298	1 031	1 083	1 022
Yhteensä	82 715	77 226	93 808	87 081	85 902

Edelläluetellut v:n 1956 ruhot vastasivat 7 381 295 kg lihaa, josta 55.9 % oli nautakarjan, 0.8 % lampaan, 40.4 % sian ja porsaan sekä 2.9 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VIII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäviksi sonneja 2, lehmiä 10 ja isoja vasikoita 14, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	—	—	1	22	22
Lehmiä	40	6 021	56	559	6 580
Hiehoja ja isoja vasikoita	15	818	14	102	920
Pikkuvasikoita	40	602	3	9	611
Lampaita	15	173	10	28	201
Sikoja ja porsaita	151	8 291	459	1 480	9 771
Hevosia	8	2 296	1	38	2 334
Yhteensä	269	18 201	544	2 238	20 439

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 23 934 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 44 373 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Kaikkiaan
Raavaita	22 282	23 977	46 259
Lampaita ja vuohia	2 774	1 579	4 353
Sikoja	32 921	1 347	34 268
Hevosia	733	289	1 022
Yhteensä	58 710	27 192	85 902

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 49 652 eläintä eli 57.8 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 24 679 kpl eli 53.3 %, lampaita 2 552 kpl 58.6 %, hevosia 601 kpl 58.8 % ja sikoja 21 820 kpl 63.7 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 91 283 kg heiniä sekä 17 584 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 40 471 kpl, sikojen ja hevosten 34 956, pikkuvasikoiden ja lampaiden 10 116 kpl eli yhteensä 85 543 eläimen suolet ja mahat, 21 raavaan, 334 sian ja hevosen sekä 4 lampaan ja pikkuvasikan suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja			Luonnonvikoja,	
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	2 793	2 094	694	5	32	1.29	36	631	22.59
Helmikuu	3 090	2 482	604	4	15	0.97	30	563	18.22
Maaliskuu	2 129	1 781	347	1	10	2.63	56	282	13.25
Huhtikuu	3 056	2 717	331	8	24	1.05	32	283	9.26
Toukokuu	3 645	3 269	364	12	54	0.66	24	298	8.18
Kesäkuu	3 290	3 018	264	8	26	0.82	27	219	6.66
Heinäkuu	4 100	3 858	231	11	61	0.51	21	160	3.90
Elokuu	4 259	3 869	389	1	36	0.80	34	320	7.51
Syyskuu	4 092	3 639	448	5	46	0.46	19	388	9.48
Lokakuu	4 795	4 170	623	2	49	0.86	41	535	11.16
Marraskuu	4 033	3 226	805	2	42	0.74	30	735	18.22
Joulukuu	2 475	1 950	513	12	20	1.66	41	464	18.75
Yhteensä	41 757	36 073	5 613	71	415	0.94	391[1])	4 878	11.68

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu,	Leimattu,		
	kpl	I lk	II lk	III lk
Tammikuu	275	197	67	11
Helmikuu	146	117	27	2
Maaliskuu	239	192	40	7
Huhtikuu	181	135	36	10
Toukokuu	155	121	27	7
Kesäkuu	138	111	18	9
Heinäkuu	100	89	8	3
Elokuu	132	107	24	1
Syyskuu	140	116	22	2
Lokakuu	157	125	27	5
Marraskuu	241	176	56	9
Joulukuu	202	156	42	4
Yhteensä	2 106	1 642	394	70

[1]) Teurastustavasta johtuen 391 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Lihantarkastamossa tarkastettiin vuoden aikana 3 316 072 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 70 496 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1955 vastaavat luvut:

	1955 Ruhoja, kpl	1956 Ruhoja, kpl
Sonneja	270	295
Lehmiä	8 642	9 588
Hiehoja ja isoja vasikoita	15 801	16 148
Pikkuvasikoita	16 812	18 103
Lampaita ja vuohia	11 129	10 703
Sikoja ja porsaita	7 081	5 956
Hevosia	454	518
Yhteensä	60 189	61 311

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin lehmiä 3 sekä hiehoja ja isoja vasikoita 3 kpl, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhonosia		Kaikkiaan,
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Sonneja	1	124	5	96	220
Lehmiä	112	18 821	68	1 231	20 052
Hiehoja ja isoja vasikoita	34	1 444	32	192	1 636
Pikkuvasikoita	308	4 633	79	359	4 992
Lampaita	6	67	4	17	84
Sikoja yli 50 kg	43	3 005	75	499	3 504
Sikoja alle 50 kg	1	26	—	—	26
Hevosia	27	6 200	11	169	6 369
Yhteensä	532	34 320	274	2 563	36 883

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 283 kg ja elimiä 48 154 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 85 320 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VIII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	5 332	5 430	4 273	4 413	4 332	3 671	3 757	3 910	4 505	5 688	4 839	4 499	54 649
Isoja vasikoita »	4 330	4 197	3 672	5 026	5 119	4 442	4 760	6 595	6 050	6 371	5 598	4 363	60 523
Pikkuvasikoita »	1 808	1 690	2 341	4 424	3 161	2 108	1 354	1 568	1 427	1 755	1 473	1 372	24 481
Lampaita ..... »	1 636	1 642	1 609	1 963	1 868	863	2 594	4 788	3 792	4 558	3 162	1 662	30 137
Sikoja ..... »	5 269	6 363	4 579	5 409	5 514	3 984	4 271	4 265	5 163	6 477	7 527	7 176	65 997
Hevosia ..... »	154	152	68	136	140	136	95	158	143	309	456	146	2 093
Hirviä ..... »	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	6	1	10
Yhteensä ..... kpl	18 529	19 474	16 542	21 371	20 135	15 204	16 831	21 284	21 080	25 160	23 061	19 219	237 890
Muuta tavaraa, kg	71 652	76 408	63 284	68 371	67 271	46 649	52 843	68 731	68 829	76 148	85 901	65 779	811 866

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	1 539 671	Toukokuu ...	1 488 640	Syyskuu	1 525 139
Helmikuu ...	1 613 282	Kesäkuu	1 195 012	Lokakuu	1 881 082
Maaliskuu ...	1 264 925	Heinäkuu ...	1 257 536	Marraskuu ...	1 981 819
Huhtikuu ...	1 490 262	Elokuu	1 420 818	Joulukuu	1 535 443
				Koko vuosi	18 193 629

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1]												
Raavaita kpl	9 706	8 557	6 256	6 183	4 682	6 379	5 803	6 236	7 999	8 711	10 858	6 974	88 344
Isoja vasik. »	2 881	3 032	3 424	6 167	3 959	6 629	5 160	8 531	7 766	6 464	4 846	3 645	62 504
Pikkuvasik.»	1 887	1 769	2 554	3 670	2 464	1 502	1 267	1 579	1 127	1 356	1 023	932	21 130
Lampaita »	766	996	570	1 509	904	580	1 038	2 085	1 410	1 732	980	662	13 232
Sikoja ..... »	7 056	9 333	7 354	9 463	7 336	6 465	8 146	7 052	7 680	10 106	9 869	8 390	98 250
Hevosia.. »	309	253	376	181	183	523	236	483	330	742	1 075	606	5 297
Yhteensä, kpl	22 605	23 940	20 534	27 173	19 528	22 078	21 650	25 966	26 312	29 111	28 651	21 209	288 757
Muuta tav. kg	99 890	45 365	60 315	56 045	51 220	45 645	41 800	56 165	47 960	65 410	67 385	82 050	719 250
	Syväjäädyttämöön tuotiin säilytettäväksi:												
Metsänriistaa kanoja ym. siipikarjaa	10 987	3 486	8 951	6 212	5 054	7 053	5 197	9 067	8 036	24 573	10 540	8 161	107 317
Lihaa	71 079	79 901	137 156	70 330	54 231	93 690	14 623	130 485	46 799	163 927	168 270	92 504	1 122 995
Muuta tavaraa, kuten maksaa, marjoja, vihanneksia, jäätelöä, munia ym.	18 542	16 109	20 399	36 628	104 303	95 947	71 964	69 311	102 920	76 635	65 500	21 361	699 619
Kalaa	30 232	27 517	24 488	30 103	394 217	476 664	82 165	20 227	12 143	35 658	25 214	56 481	1 215 109
Voita, margariinia ja juustoa ...	55 956	43 921	—	854 890	134 357	100 513	—	39 812	—	—	341 450	300 922	1 871 821
Metsästäjäkopeissa ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 000
Yhteensä, kg	186 796	170 934	190 994	998 163	692 162	773 867	173 949	268 902	169 898	300 793	610 974	479 429	5 041 861

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureita ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	2 182	2 100	1 587	1 558	1 441	1 462	1 255	1 396	1 676	2 096	2 202	1 925	20 880
Isoja vasikoita »	2 143	1 824	1 593	2 285	2 152	1 992	2 073	3 167	2 862	2 768	2 041	2 001	26 901
Pikkuvasikoita »	362	211	680	1 601	906	571	175	321	389	349	261	168	5 994
Lampaita ..... »	849	766	742	1 047	853	506	197	2 102	1 346	2 283	1 860	964	13 515
Sikoja ..... »	2 940	3 048	1 952	2 053	2 088	1 420	1 552	1 565	1 753	2 281	2 999	2 522	26 173
Hevosia ..... »	50	37	8	42	26	23	14	61	50	90	128	49	578
Hirviä ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	7
Yhteensä ..... kpl	8 526	7 986	6 562	8 586	7 466	5 974	5 266	8 612	8 076	9 867	9 497	7 630	94 048
Muuta tavaraa, kg	21 847	23 412	18 016	19 750	23 469	18 951	22 366	28 902	29 148	24 998	30 439	24 356	285 654

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Edellämainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	669 940	Toukokuu ...	520 236	Syyskuu	566 668
Helmikuu	633 700	Kesäkuu	427 982	Lokakuu	680 202
Maaliskuu ...	459 998	Heinäkuu	431 055	Marraskuu ...	734 490
Huhtikuu	530 069	Elokuu	528 275	Joulukuu	591 102

Koko vuosi 6 773 717

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 86 raavaan, 4 864 pikkuvasikan, 66 lampaan, 165 sian ja 11 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 62 008 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Helsingin lihankulutus ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VII.

Laboratorio. Vuoden kuluessa suoritettiin 298 bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-mittauksineen sekä 767 erillistä keittokoetta ph-mittauksineen. Bakterioskopisia ja histologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 437 ja sekalaisia tutkimuksia 10.

Trikiinitutkimuksia suoritettiin 40 224 sianruhosta ja 1 110 ruhon osasta.

Bakteriologisten tutkimusten tulokset:

Tutkimusten syyt	Sonneja ja härkiä	Lehmiä	Hiehoja ja isoja vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita ja vuohia	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Bakteeripitoisuus		
									Bakteerittomia	Vähän	Runsaasti
Bronchopn. catarrh. inf. suum. — Porsasyskä ...	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—
Degen. hepatis — Maksarappeutuma	—	20	10	1	—	2	—	1	9	20	5
Enteritis — Suolitulehdus	—	1	2	—	—	27	1	—	10	16	5
Erysipelas suis — Sikaruusu	—	—	—	—	—	7	—	—	1	4	2
Castr. et peric. traum. — Traumaattinen maha- ja sydänpussin tulehdus	—	9	—	—	—	—	—	—	2	6	1
Icterus — Keltatauti	—	1	—	5	—	2	—	—	2	5	1
Lienitis — Pernatulehdus	—	4	—	—	—	—	—	—	1	3	—
Lumbago — Lannehalvaus	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Lymphadenosis — Valkoveritauti	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Mastitis — Utaretulehdus	—	27	—	—	—	2	—	—	7	16	6
Metritis — Kohtutulehdus	—	3	—	—	—	—	—	—	1	2	—
Nephritis — Munuaistulehdus	—	3	—	1	—	6	1	1	3	8	1
Paresis puerp. — Poikimahalvaus	—	4	—	—	—	—	—	—	—	3	1
Partus — Synnytys	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Peritonitis — Vatsakalvon tulehdus	—	6	—	—	—	3	—	—	4	5	—
Pneumonia — Keuhkokuume	—	2	3	1	—	4	—	—	3	6	1
Prolapsus uteri — kohdun esiinluiskahtaminen ..	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Yleisen verenmyrkytyksen merkkejä	—	15	6	34	—	5	1	3	9	40	15
Alii morbi — Muut taudit	—	19	10	5	—	24	—	8	23	36	7
Yhteensä	—	118	31	47	—	85	3	14	78	175	45

Bakteriologisesti tutkittiin 0.2 % tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 207 ruhoa teurastusosastoilta ja 91 ruhoa lihantarkastamolta. Bakteriologisesti tutkituista ruhoista hylättiin 40.6 %.

Erillinen keittokoe ph-mittauksineen suoritettiin 300 lihantarkastamolla ja 467 teurastusosastoilla tarkastetusta eli yhteensä 767 ruhosta. Tämä oli 0.3 % kaikista tarkastetuista ruhoista. Erillisen keittokokeen tai ph-mittauksen perusteella hylättiin 14.8 % tutkituista ruhoista.

Pernaruttokokeita suoritettiin 21, jotka kaikki olivat kielteisiä.

Tuberkuloosikokeita suoritettiin 353. Nautatuberkuloosi todettiin 20, sikatuberkuloosi 255 tapauksessa, yhteensä 275 tapauksessa, joka oli 77.9 % tutkituista näytteistä.

Histologisesti tutkittavaksi otettiin 45 näytettä.

Trikiinitutkimuksiin otettiin näytepalanen 40 224 sianruhosta, joista jokaisesta tehtiin 7 trikinoskopista valmistetta. Säilyväksi tehdystä sianlihasta oli 1 110 näytepalasta, joista tehtiin 3 trikinoskopista valmistetta kustakin. Tutkimuksissa ei todettu trikiinejä.

Vuoden aikana suoritti laboratoriossa, lihantarkastamolla ja teurastusosastoilla 8 eläinlääkäriä täydennyskurssiin ja 3 eläinlääkäriä laillistamiskurssiin kuuluvan harjoittelun. Kuudelle lääketieteenkandidaattiryhmälle annettiin täydennysopetusta elintarvikehygieniassa. Laboratoriossa harjoitteli lisäksi 9 laboratorioapulais- ja 9 trikiinintutkijakurssilaista. Laboratorion luentosalia käyttivät hyväkseen FAO:n eläinlääkäreille ja laboratorioapulaisille järjestämät neljä elintarvikehygienistä jatkokurssia, Keinosiemennysyhdistyksen pitämät kurssit sekä Suomen kylmäteknillistaloudellinen yhdistys. Luentosalissa pidettiin lisäksi syväjäädytystuotteiden maistiaiset sekä teurastamolautakunnalle että pääkaupungin lehdistön edustajille.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o I.

Sairasteurastamolla obdusoitiin 51 eläintä, näistä 5 lehmää, 3 isoa vasikkaa, 6 pikkuvasikkaa, 7 lammasta, 24 sikaa ja 6 hevosta. Näiden kuolema ei ollut tarttuvien tautien aiheuttama.

Käyttöosasto. *Konekeskuksen* turbojäähdytyskoneiden lukumäärä oli neljä kuten edellisenäkin vuonna. Niiden käyttöaika oli kertomusvuonna: I:n 318 t 25 min, II:n 3 085 t 39 min sekä IV:n 3 202 t 49 min, eli yhteensä 6 606 t 53 min.

Kalsiumkloridia käytettiin: I jäähdytysosastossa 16 830 kg ja II jäähdytysosastossa 33 165 kg, yhteensä 49 995 kg.

Jään valmistuslaitoksessa valmistettiin jäätä 1 140 600 kg.

Lämpökeskus. Kattilalaitos ei ollut kertomusvuoden aikana käytössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja kulutuksen jakaantuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä 16 055.1 tonnia hintana 11 879 575 mk. Kulutus jakaantui kertomusvuonna eri osastoille seuraavasti: teurastamo 13 800.23 tonnia, syväjäädyttämö 1 574.6 tonnia sekä maidontarkastamo 680.27 tonnia.

Vedenkulutus. Vesilaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

	m³		m³
Lämminvesi	27 292	Suuren karjan talli	589
Jäähdytyskoneet	4 786	Sikala	699
Hallintorakennus	2 452	Lantala	3 157
Jäätehdas	3 633	Karjavaunujen puhdistamo	2 675
Tukkuhalli ja kellari	3 096	Lihavaunujen puhdistamo	181
Jäähdytyshuoneet	317	Kanateurastamo	1 068
Sikateurastamo ja laboratorio	7 666	Pienen karjan talli	2 769
Suolipesimö	19 764	Pihojen kastelu	399
Mahojen tyhjennys	69 360	Vuotavarasto	985
Suuren karjan teurastamo	9 173	Syväjäädyttämö	28 446
Lihantarkastamo	617	Autopesimö	6 995
Saniteettiteurastamo	1 432	Maidontarkastamo	5 708
		Yhteensä	203 259

Rautatievaunupesimöt. Vuoden aikana puhdistettiin ja desinfioitiin karjavaunuja 2 217 kpl ja lihavaunuja 415 kpl, yhteensä 2 632 kpl. Lämpimän veden kulutus oli 1 953 m³ ja kylmän veden 904 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin teurastamon jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännite pienemmissä mootto-

reissa, tuulettajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 volttia. Syväjäädyttämön käyttöjännite oli 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana sähkölaitokselta 2 047 540 kWh, jonka kulutus jakaantui seuraavasti: teurastamoon voimavirtaa 937 371 kWh ja valaistusvirtaa 117 177 kWh, yhteensä 1 054 548 kWh; syväjäädyttämöön 849 396 kWh voimavirtaa ja valaistusvirtaa 40 974 kWh, yhteensä 890 370 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 55 957 kWh ja syväjäädyttämössä 46 665 kWh.

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat v. 1956 ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Jäähdytyskoneet olivat käynnissä											Sähkön kulutus, kWh
	1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	Yht.	
	tuntia											
Tammikuu	1	—	247	256	183	—	—	6	—	9	702	18 600
Helmikuu	15	—	273	237	58	—	—	—	—	78	661	19 560
Maaliskuu	115	48	258	133	271	—	—	23	71	136	1 055	31 906
Huhtikuu	36	101	308	359	325	—	—	161	162	—	1 452	58 230
Toukokuu	59	132	484	485	484	196	191	199	236	7	2 473	102 140
Kesäkuu	91	517	620	616	612	309	505	262	442	10	3 984	146 740
Heinäkuu	364	471	471	474	474	204	98	71	—	17	2 644	114 660
Elokuu	449	465	465	466	460	293	—	80	92	—	2 770	94 680
Syyskuu	341	397	397	365	399	195	1	74	134	1	2 304	75 340
Lokakuu	371	374	372	386	387	155	25	79	167	7	2 323	76 880
Marraskuu	148	322	322	314	412	68	9	34	111	7	1 747	55 480
Joulukuu	26	276	297	297	296	6	—	46	90	—	1 334	46 520
Yhteensä	2 016	3 103	4 514	4 388	4 361	1 426	829	1 035	1 505	272	23 449	840 736

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 9 177 703 kg, josta mainittakoon, että suolattua silliä tuotiin 2 680 060 kg ja tuoretta silakkaa 3 150 663 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalan tuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenee eripainoksen taulukoista n:o V ja VI. Lisäksi koneiden käyttöselostus ja taulukko, josta ilmenee kuukausittain kalasataman jäähdyttämössä säilytetty tavaramäärä.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä, kg [1]	Jäähdytyskone käynyt, t/m	Sähkövoimaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä, m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia, kg
			Valoa, kWt	Voimaa, kWt	Yhteensä, kWt	Halkoja, m³	Koksia, tn.			
Tammikuu	302 859	36.45	66	279	345	1.0	2.5	93	1.5	—
Helmikuu	194 608	—	55	6	61	1.0	2.0	24	—	—
Maaliskuu	214 339	—	34	30	64	1.0	1.0	22	—	—
Huhtikuu	160 282	30.20	29	297	326	0.5	0.6	257	5.0	30
Toukokuu	274 341	175.00	27	1 433	1 460	0.5	0.2	781	—	—
Kesäkuu	263 813	267.00	24	2 329	2 353	—	—	1 612	1.5	—
Heinäkuu	199 386	297.00	44	2 693	2 737	—	—	2 024	—	—
Elokuu	191 065	253.00	29	2 047	2 076	—	—	1 245	2.5	—
Syyskuu	196 940	142.00	22	1 252	1 274	—	—	747	—	—
Lokakuu	215 923	119.00	49	937	986	0.5	1.0	535	1.0	—
Marraskuu	205 037	26.00	63	289	352	1.0	2.0	135	—	—
Joulukuu	347 598	34.00	52	353	405	0.5	2.5	160	1.0	—
Yhteensä	2 766 191	1 380.05	494	11 945	12 439	6.0	11.8	7 635	12.5	30

Tulot ja menot. Tuloja oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 153 272 200 mk, josta teurastamon tuloja 150 617 240 mk ja kalasataman tuloja 2 654 960 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 175 662 439 mk:aan, josta teurastamon tuloja 173 224 724 mk ja 2 437 715 mk kalasataman tuloja. Tulot olivat siten teurastamon osalta 22 607 484 mk arvioituja suuremmat ja kalasataman osalta 217 245 mk arvioituja pie-

[1] Jäähdyttämössä säilytetystä tavarasta oli kalaa 2 695 314 kg ja muuta tavaraa 70 877 kg.

nemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 22 390 239 mk arvioituja suuremmat.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) Vajaus (—), mk
Teurastusosasto	33 000 000	30 215 190	— 2 784 810
Lihantarkastusosasto	10 000 000	9 144 075	— 855 925
Tukkumyyntihalli	14 500 000	14 214 589	— 285 411
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttämisestä	10 500 000	9 886 179	— 613 821
Jäähdyttämöt	66 700 000	88 058 167	+ 21 358 167
Muut tulot	18 290 880	23 838 980	+ 5 548 100
Luontoisedut	281 320	305 259	+ 23 939
Yhteensä	153 272 200	175 662 439	+ 22 390 239

Prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1952—1956 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1952	1953	1954	1955	1956
Teurastusosasto	29.9	26.4	24.4	20.2	17.2
Lihantarkastamo	10.2	9.6	6.3	6.0	5.2
Tukkumyyntihalli	14.1	13.6	10.3	9.2	8.1
Kuljetusradat	6.1	9.3	7.4	6.5	5.6
Jäähdyttämöt	25.3	22.2	38.6	43.9	50.1
Muut tulot	14.1	18.6	12.8	14.0	13.6
Luontoisedut	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2

Menot. Kaupungin v:n 1956 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 143 138 630 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 11 848 969 mk, mistä käytettiin 141 443 319 mk. Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

	Talousarvion määräraha, mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet, mk	Käytetty tilien mukaan mk	Säästö (+) ylitys (—), mk
Palkkiot	246 000	19 600	265 000	+ 600
Vakinaiset viranhaltijat	30 490 370	2 742 249	33 232 619	—
Tilapäiset viranhaltijat	6 136 080	—	6 019 195	+ 116 885
Vuosilomasijaiset	603 450	—	546 928	+ 56 522
Muut palkkamenot	6 705 760	726 660	7 432 420	—
Vuokra	28 407 690	—	28 407 690	—
Lämpö	10 150 675	4 973 508	15 124 183	—
Valaistus	1 732 750	—	1 689 756	+ 42 994
Hylkyliha	600 000	75 000	598 410	+ 76 590
Vedenkulutus	4 256 360	—	4 010 588	+ 245 772
Puhtaanapito	6 951 200	1 888 000	8 148 420	+ 690 780
Painatus ja sidonta	1 300 000	265 000	1 397 922	+ 167 078
Tarverahat	1 427 000	—	1 232 852	+ 194 148
Työvaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito	1 068 350	202 985	1 271 335	—
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta ja uusiminen	1 837 800	705 967[1])	1 670 357	+ 873 410
Yleisten laitteiden kunnossapito	9 570 000	—	6 953 518	+ 2 616 482
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	—	344 330	+ 155 670
Käyttövoima	13 196 000	—	11 717 660	+ 1 478 340
Rehut ja kuivikkeet	850 000	250 000	1 018 450	+ 81 550
Tarveaineet	2 109 145	—	1 817 447	+ 291 698
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	15 000 000	—	8 544 239	+ 6 455 761
Yhteensä	143 138 630	11 848 969	141 443 319	+ 13 544 280

[1]) Siirr. v:lta 1955.

Lisäksi myönnettiin teurastamolautakunnan käytettäväksi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan tilin Talorakennukset määrärahoista eräitä teurastamossa ja syväjäädyttämössä suoritettavia lisärakennus-, viimeistely- ja uusimistöitä varten yhteensä 30.6 milj. mk, josta kertomusvuonna käytettiin 292 765 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi on kokonaismenot seuraavassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1955	1956	1954	1955	1956
	Kokonaismäärä				
	mk	mk	%	%	%
Palkkausmenot	49 095 655	54 965 167	47.8	36.8	38.9
Palkkiot	199 600	265 000	0.2	0.1	0.2
Vakinaiset viranhaltijat	29 594 060	33 232 619	26.8	22.1	23.4
Tilapäiset viranhaltijat	6 605 000	6 019 195	5.8	5.0	4.3
Vuosilomansijaiset	252 637	546 928	0.4	0.2	0.4
Muut palkkamenot	6 881 316	7 432 420	8.2	5.2	5.3
Puhtaanapito	5 563 042	7 469 005	6.4	4.2	5.3
Vuokra	26 599 100	28 407 690	7.8	20.0	20.1
Käyttökustannukset	28 978 990	34 359 634	25.4	21.7	24.3
Lämpö	12 341 744	15 124 183	9.6	9.3	10.7
Valaistus	1 612 237	1 689 756	1.3	1.2	1.2
Vedenkulutus	3 589 114	4 010 588	3.9	2.7	2.8
Käyttövoima	9 664 907	11 717 660	9.0	7.2	8.3
Tarveaineet	1 770 988	1 817 447	1.6	1.3	1.3
Kunnossapitokustannukset	24 419 648	17 168 114	14.7	18.3	12.1
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta	4 990 630	1 670 357	3.0	3.7	1.2
Yleisten laitteiden kunnossapito	8 795 641	6 953 518	4.7	6.6	4.9
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	10 633 377	8 544 239	7.0	8.0	6.0
Muut kustannukset	4 253 569	6 542 714	4.3	3.2	4.6
Hylkylihan korvaus	623 124	598 410	0.7	0.5	0.4
Painatus ja sidonta	1 158 612	1 397 922	1.0	0.9	1.0
Tarverahat	1 142 749	1 232 852	1.0	0.8	0.9
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito	221 414	1 271 335	0.2	0.2	0.9
Tapaturmavakuutusmaksut	203 030	344 330	0.3	0.1	0.2
Rehut ja kuivikkeet	556 829	1 018 450	0.8	0.4	0.7
Puhtaanapito	347 811	679 415	0.3	0.3	0.5
Menot yhteensä	133 346 962	141 443 319	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	150 359 097	175 662 439			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+ 17 012 135	+ 34 219 120			

36. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajaksi v:ksi 1956 valittiin toim.joht. Anni Voipio-Juvas sekä jäseniksi rva Hertta Arvisto, varaston esimies Oskari Helenius, talousop. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, rva Martta Kulonen, toimits. Martti Rauhamo, prof. Paavo Roine sekä lääket.lis. Uno Tötterman, jonka lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen. Kaupunginhallituksen edustajajana lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson. Sihteerinä toimi toim. joht. Toivo Ekberg.

Lautakunta kokoontui 14 kertaa ja sen käsittelemien asiain pykäläluku oli 157. Saapuneita kirjeitä oli 64 ja lähteneitä 29.

Lautakunnan päätökset. Kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (26. 1. 6 §); kamr. Yrjö Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Helmi Heinonen tai toim. apul. V. Narvola valtuutettiin yhdessä joko kassanhoit. Elma Maijalan, toimistoapulaisten M. Oksasen, Laura Koivusen tai L. Lampisen kanssa allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms., toim.joht. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamr. Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut ja viimeksi mainittu lähetteet ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Heinonen tai toim. apul. Narvola (26. 1. 7 §); päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (26. 1. 13 §, 27. 9. 110—112 §, 25. 10. 132 §); laitoksen autokannan osittainen uusiminen päätettiin ottaa huomioon tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä (23. 2. 27 §); Helsingin toimistovirkailijat-niminen yhdistys ja Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin Sotainvaliidit -nimisen yhdistyksen naisjaosto oikeutettiin pitämään toistaiseksi kokouksiaan laitoksen ruokalassa Alppirinne 1 (23. 2. 30 §, 27. 9. 118 §); päätettiin v:ksi 1957 tilattavista sanoma- ja aikakauslehdistä (27. 9. 120 §); laitoksen alkoholivaraston hallussapito-oikeus päätettiin siirtää uuden pääemännän Brita Söderströmin nimiin (14. 12. 157 §); laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi kertomusvuonna vahvistettiin 3 mmk (29. 5. 58 §) ja v:n 1955 toimintakertomus ja tilinpäätös hyväksyttiin (19. 4. 47, 48 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista: uuden juurikasvivaraston rakentaminen Herttoniemeen tarkoitukseen varatulle alueelle (26. 1. 9 §); erään saatavan poistaminen laitoksen tileistä (19. 4. 44 §); korvauksen suorittaminen eräälle laitoksen viranhaltijalle oman viran ohella hoidetuista virkatehtävistä, henkilökunnan palkkaluokituksen tarkistaminen ja eräiden virkanimikkeiden muuttaminen (29. 5. 55 §, 2. 7. 80 §); uuden kuorma-auton hankkiminen laitokselle (29. 5. 56 §); jaoston asettaminen tutkimaan ja selvittämään kouluateriakysymystä (6. 9. 106 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: ns. pesulakomitean mietintöä ja laitoksen pyykinpesun järjestelyä (23. 2. 23 §); ikälisän tai ylimääräisen leskieläkkeen myöntämistä koskevia anomuksia (23. 2. 29 §, 19. 6. 67 §); revisiotoimiston ehdotusta kaupungin tilisäännön eräiden kohtien muuttamisesta (19. 4. 41 §); laitoksen uuden ruokatehtaan ja kasvisvaraston sijoitusta (29. 5. 60 §); laitoksen autonkuljettajan vapauttamista autovaurion korvaamisesta (6. 9. 102 §); laitoksen vuosiylijäämän jakautumista ja kustannuslaskentaa (6. 9. 103 §) sekä valtion ravitsemustoimikunnan maidon D-vitaminisointia koskevaa esitystä (14. 12. 156 §).

Laitoksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 212; näistä työskenteli ruoka-

tehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa yhteensä 195, Herttoniemen kasvisvarastossa 6 sekä kassa- ja tilivirastossa 11. Varsinaisia viranhaltijoita oli 74. Pääemännän 24. palkkaluokan virkaan nimitettiin Brita Söderström 1. 11. sekä 11. palkkaluokan koulukeittäjän virkaan Inkeri Tuominen 1. 3. Kaksi viranhaltijaa siirtyi eläkkeelle. Toim. apul. Mirjam Oksanen oli virkavapaana aikana 27. 2.—20. 5.

Yhden palkkaluokan suuruinen tasokorotus suoritettiin viranhaltijoille ja työsopimussuhteessa työskenteleville henkilöille 1. 1. ja 1. 7. alkaen. Kuoppakorotus suoritettiin 53 viranhaltijalle ja 34 työsopimussuhteessa olevalle henkilölle 1. 1. 1956 lukien.

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Ruokatehtaassa suoritettiin perusteellisia maalauksia sekä korjattiin höyrypatoihin liittyvää putkistoa. Yksi sähköpannu ja sekoittajakoneisto kunnostettiin. Paistosuuneissa uusittiin vastuksia ja kytkimiä. Astiainpesukoneen moottori kunnostettiin. Ruokatarvikkeitten kuljettamiseen hankittiin kahdet työntörattaat.

Herttoniemen kasvisvaraston perunalaariväleikköjä kunnostettiin, lattioita uusittiin ja kunnostettiin sekä kannatuspilareita vahvistettiin. Varastorakennuksen seiniä uusittiin osittain ja vahvistettiin piiruilla. Katto korjattiin ja tervattiin sekä vahvistettiin vasoilla.

Laitoksen toiminta. Laitos hankki ja toimitti ruokatarvikkeita sekä valmisti ruokaa kaupungin laitoksille sekä kaupunginhallituksen luvalla suoritti muutakin ruokatarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Huomattavan osan laitoksen työskentelystä muodosti ruoan toimittaminen kouluille. Liikevaihto, joka v. 1955 oli 221 mmk, nousi kertomusvuonna 309 mmk:aan.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille sekä toiminimille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille sekä kaupunginhallituksen edustustilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Nikkilän, Marian ja Malmin sairaaloille, Kustaankartanon vanhainkodille, Koskelan sairaskodille, 12 opetuskeittiölle, seitsemälle lastenkodille, 65 lastentarhalle, -seimelle ja päiväkodille, viidelle kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten yhteishankintaelimenä kiinteässä yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tärkeimmät tarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää (kuiva paino)	77 945	kg	sipulia	3 822	kg
ruokaleipää	1 038 503	kpl	verta	4 260	l
kahvileipää	167 395	»	makkaraa	23 222	kg
jauhoja	74 310	kg	raavasta	196 273	»
suurimoita ja hiutaleita	70 454	»	vasikkaa	60 803	»
makarooneja	5 340	»	sikaa	53 581	»
herneitä	68 272	»	lammasta	2 038	»
kidesokeria	31 697	»	maksaa	9 736	»
palasokeria	5 210	»	kieltä	518	»
siirappia	650	»	kanoja ja kalkkunoita	4 999	»
omenamarmelaadia	1 857	»	kalaa, tuoretta ja savustettua	550	»
kahvia	1 786	»	silakoita, suolattuja	900	»
teetä	80	»	silliä	1 208	»
kaakaota	150	»	puolukoita	20 121	»
kuivattuja hedelmiä	5 665	»	virvoitusjuomia	43 325	pulloa
maitoa	1 715 048	l	pilsneriä	34 513	»
piimää	40 668	»	talouskaljaa	422	»
voita	5 199	kg	savukkeita	114 680	rasiaa
margariinia	2 650	»	sikaareja	5 965	kpl
suolaa	28 255	»			

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	645 790	15 178	32 030	3 915	4 875	701 788
kaupungin laitoksille	486 780	28 905	17 223	13 329	9 997	556 234
muille	9 380	—	—	—	—	9 380
varastossa 31. 12.	401 110	26 687	21 855	11 430	—	461 082
Yhteensä	1 543 060	70 770	71 108	28 674	14 872	1 728 484

Kertomusvuoden alussa oli kasvisvarastossa laitoksen toimesta hankittuja kasviksia seuraavasti: perunaa 822 219 kg, porkkanaa 23 015 kg, lanttua 9 787 kg, punajuurta 10 371 kg ja kaalia 2 629 kg. Kasvikset ostettiin lajiteltuina. Ne säilyivät pientä paleltunutta perunaerää lukuun ottamatta hyvin varsinaisen kylmän ajan, keväinen lämmin sää aiheutti jonkin verran paino- ja pilaantumishävikkiä.

Elintarvikekeskuksen, lastenkotien johtokunnan, lastentarhain lautakunnan, huoltolautakunnan työtupien ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut siirtomaa- ja eräät muut ruokatarvikkeet varastoitiin laitoksen Helsinginkadun 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon ja Herttoniemen kasvisvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät ja ns. Care-voierät varastoitiin teurastamon kylmään tilaan.

Käyttämättä jäänyttä varastotilaa kiinteän materiaalin ja hedelmien varastoimiseen vuokrattiin sähkölaitokselle 125 m², Osuusliike Valiolle 813 m², Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², Hedelmä Oy:lle 400 m², Kahvi Oy:lle 45 m², Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle 40 m² sekä Oy. Medica Ab:lle 170 m².

Lisäksi vuokrattiin varastotilaa juurikkaitten varastointiin seuraaville määrille (tilat tarkoittavat 1 000 kg:n eriä): Hankintaliike Leikas Oy:lle 70, O. Backman'ille 70, O. Tuomikoskelle 170, Oy. Gustav Paulig Ab:lle 240, Albertinkadun Liha- ja Leikkeleliikkeelle 30, Hietalahden Liha Oy:lle 76, Yhtyneet Ravintolat Oy:lle 305, Suomen Sokeri Oy:lle 5 eli yhteensä 966 000 kg:n määrälle.

Vuokratulot em. varastotiloista olivat 2 725 380 mk.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 126 501, kunnallisille ruokaloille 584 572, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 66 102, huoltolautakunnan työtuville 45 560, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 18 327 sekä yksityisille laitoksille 81 575 eli yhteensä 4 922 637. Annosvähennys v:een 1955 verraten oli 42 427. Se aiheutui ns. kylmän ruoan sisällyttämisestä kouluruokintaan. Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin: 12 kunnalliselle ruokalalle, 77 Helsingin kansakoululle, kahdelle ammattikoululle, 21 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja kahdelle koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle, Helsingin kauppiaitten Kauppaoppilaitokselle, Ebeneserkodille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle, Pasilan seurakuntapiirille, valtion lääkintävoimistelukurssille ja keskuspoliisiaseman kanttiinille.

Liikevaihdon ryhmitys:	1956 mk	1955 mk
Kansakoulut	149 341 172	90 734 361
Ruokalat	60 188 244	49 854 008
Sairaalat	42 454 804	33 214 807
Huoltotoimi	15 201 394	12 342 984
Erinäiset kaupungin laitokset	26 784 548	21 846 448
Muu liikevaihto	15 268 292	13 002 906
Luontoisedut	2 564 838	2 495 072
Yhteensä	311 803 292	223 490 586

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset mk		Muut ostajat mk	
Raaka-aineita	64 151 561	(20.6 %)	993 147	(0.3 %)
Ruokaa	167 838 562	(53.8 %)	75 575 379	(24.3 %)
Sekalaista	393 742	(0.1 %)	2 850 901	(0.9 %)
Yhteensä	232 383 865	(74.5 %)	79 419 427	(25.5 %)

Tulot:	Mk
Elintarvikekeskuksen tulot	309 238 454
Luontoisedut	2 564 838
	311 803 292

Menot:

Elintarvikekeskus		
Palkkiot		188 400
Vakinaiset viranhaltijat		30 232 346
Tilapäiset viranhaltijat		673 860
Viranhaltijain vuosilomakustannukset		153 513
Viranhaltijain ylityökorvaukset		328 901
Muut palkkamenot		26 416 194
Vuokra		4 051 432
Vedenkulutus		694 071
Lämpö		4 583 219
Valaistus		892 570
Kaluston hankinta		1 464 353
Kaluston kunnossapito		1 747 806
Tavaranostot		215 069 116
Tarverahat		5 064 132
Korjaukset		506 471
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut		2 730 136
Konttokuranttitilin korko		1 988 843
		296 785 363
Kassa- ja tilivirasto		
Vakinaiset viranhaltijat		4 768 524
Tilapäiset viranhaltijat		343 920
Viranhaltijain ylityökorvaukset		89 344
Muut palkkamenot		270 420
		5 472 208
	Yhteensä	302 257 571

Tulos:	
Tulot tilien mukaan	311 803 292
Menot » »	302 257 571
Ylijäämä	9 545 721

37. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Puutavara- ja polttoainejaostoon kuuluivat v. 1956 kiint. joht. Juho Kivistö puheenjohtajana, sekä jäseninä toimits. Eino Saastamoinen, kaup. joht. Arno Tuurna ja varat. Kaj-Erik Östenson sekä lisäksi ylipormestari Eero Rydman 19. 8. saakka, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Asiantuntijoina osallistuivat jaoston kokouksiin kaup. ins. Walter Starck ja kaup. metsänhoit. Paavo Harve. Jaoston sihteerinä toimi apul. kaup. siht. Torsten Törnblom.

Jaosto kokoontui kertomusvuonna 8 kertaa ja pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 39.

Jaoston kertomu svunna käsittelemät asiat on selostettu I osan s. 118—120

Henkilökunta. Päätoimiston henkilökunnassa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia. Johtajana toimi edelleenkin joht. Frans Kivistö ja apulaisjohtajana metsänhoit. Erkki Mäkelä. Muina toimihenkilöinä olivat kontt. pääll. Jukka Snellman, huoltopääll. Pentti Helminen, kirjanpitäjä Maija Maukola ja toimistovirkailijat Helmi Kindstedt, Helvi Koskinen, Sirkka Tikkanen ja Anneli Rajala.

Yleistilanne

Polttopuun käyttö maan polttoainetaloudessa vähentyi jatkuvasti. Kivihiilen, koksin ja polttoöljyn maahantuonti riitti tyydyttämään niiden lisääntyneen kulutuksen. Kun tuonti saatiin maksaa viralliseen kurssiin luovutetulla valuutalla, joka yleensä on n. 30 % markan todellista kurssiarvoa edullisempi, merkitsi tämä kurssiero asiallisesti vastaavan suuruista tuontipalkkiota maahantuoduille polttoaineille.

Sahateollisuuden suhdannetilanne oli kertomusvuoden aikana erittäin epäedullinen. Sahatavaran vientihinnat laskivat ja tuotantokustannukset nousivat. Maaliskuun yleislakon jälkeen mm. palkat nousivat 10 %. Metsien myyjät pitivät kiinni entisistä korkeista kantohinnoista ja vasta vuoden loppupuolella kauppoja päätettiin lievästi alentuneisiin hintoihin. Päätetyt kaupat kokonaisuudessaan jäivät kuitenkin erittäin vähäisiksi.

Hankinta

Pinotavara. Vuoden alussa olivat toimiston halkovarastot poikkeuksellisen pienet, vain vajaat 16 000 m³, eikä kuivia halkoja ollut Pohjois-Karjalan aluetta lukuun ottamatta juuri ostettavissakaan. Kun vuoden ensimmäiset kuukaudet lisäksi olivat varsin kylmiä, kuluivat vähäiset varastot nopeasti, ja helmi-maaliskuussa ilmeni Helsingissä suoranaista halkopulaakin. Toimiston halkosahoilta myytiin halkoja pienkuljuttajille mahdollisuuksien mukaan, mutta kasvanutta kysyntää ei tänä lyhyenä »pulakautena» voitu kokonaan tyydyttää. Keväästä alkaen oli halkoja tyydyttävästi saatavissa, mutta hinnat pyrkivät kohoamaan vilkkaan kysynnän vuoksi. Erikoisesti syksyllä, Suezin kriisin aikana, ilmeni tässä suhteessa sekaannusta. Vuoden lopulla, poikkeuksellisen leudon sään vuoksi, halkojen kysyntä Helsingissä väheni odottamattoman paljon, joten varastotkin vuoden päättyessä olivat kasvaneet 30 000 m³:ksi.

Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin pinotavaraa: käteis- ja hankintakaupoilla 74 256 m³, hakkuusopimuksilla 29 317 m³ sekä valmistettiin tukkipuiden latvoista

3 011 m³, eli yhteensä 106 584 m³. Em. määrästä oli ainespinotavaraa 5 776 m³. Tämä myytiin kaikki kotimaisille puunjalostuslaitoksille.

Sahatukki- ja erikoispuuhankinta. Edellisen vuoden ostotoimintaa jatkettiin vielä kertomusvuoden tammi- ja helmikuussa, sillä pyrittäessä alentamaan ostohintoja jäivät ostot tavoitteita vähäisemmiksi. Tukkien ajo sujui odotettua paremmin. Runsas lumipeite tosin tuotti vaikeuksia ja pitkäaikaiset pakkaset haittasivat kuorintaa, mutta kuitenkin tavoitteet saavutettiin. Yleislakko ei metsätyömailla sanottavasti tuntunut, lukuun ottamatta muutamia suurempia työkohteita, joissa lakkovahdit osittain estivät työnteon. Lakon jälkeen tapahtunut palkkojen korotus kallisti sahatukkien hintaa.

Kertomusvuoden aikana toimitettiin sahalle tukkeja 953 210 j³. Niiden keskihinta ilman korkoja ja yleiskuluja oli 134: 90 j³.

Uuden hankintakauden alkaessa ei ostotoimintaa saatu lainkaan käyntiin. Sahatavaran tuotanto entisillä korkeilla tukkihinnoilla oli tappiollista. Metsänmyyjät pitivät kuitenkin kiinni suunnilleen edellisen vuoden hinnoista. Ei edes metsähallituksen tukkihuutokauppojen jälkeen ilmennyt myyntihalua. Kaikkiaan saatiin vuoden vaihteeseen mennessä ostetuksi uusia sahatukkeja vajaat 200 000 j³, minkä lisäksi oli edelliseltä hankintakaudelta pystyyn jääneitä leimikoita 110 000 j³, eli yhteensä n. 310 000 j³.

Näiden ostojen hintataso oli tuntuvasti edellisen vuoden hankinnan keskihintaa alempi. Sahalla laskettuna se oli 120—125 mk/j³.

Kun minimitavoite hankinnassa oli 650 000 j³, jäi tästä ostovajausta yli puolet, eli noin 350 000 j³.

Erikoispuita oli vuoden vaihteeseen mennessä ostettu n. 90 000 j³. Näistä muodostivat sähkölaitosta varten ostetut linjapylväät pääosan.

Työvoimatilanne

Työvoimatilanne oli kertomusvuoden aikana kohtalaisen hyvä, joskin osittaista työntekijäpulaa ilmeni. Tätä voitiin kuitenkin jossain määrin korvata uusien, koneellisten työvälineiden, esim. moottorisahojen ja telaketjutraktorien käyttöönotolla. Kertomusvuoden aikana ostettiin entisten kuuden lisäksi kolme Dolmar-merkkistä moottorisahaa, jotka vuokrattiin tai myytiin vähittäismaksulla työntekijöille.

Työpalkkoja ei metsätöissä kertomusvuoden aikana yleisesti korotettu muuta kuin yleislakon päättyessä.

Kuljetukset

Rautatiekuljetukset käsittivät: pinotavaraa 78 105 m³ eli 2 204 vaunukuormaa, erikoispuutavaraa 186 000 j³ eli 155 vk sekä sahalta lähetettyä sahatavaraa 3 567 std eli 849 vk ja haketta ja purua 29 810 m³ eli 745 vk, yhteensä siis 3 953 vaunukuormaa.

Rautatievaunuja saatiin kertomusvuonna säännöllisesti. Ainoastaan ensimmäisellä neljänneksellä oli pääasiassa halkovaunujen kohdalla vajausta.

Maantiekuljetukset hoidettiin edelleen pääasiallisesti omilla kuorma-autoilla. Vuoden aikana hankittiin kaksi raskasta Diesel-moottorilla varustettua autoa lähinnä sahatavaran ja sahatukkien ajoa varten. Sahatavaran ajoa suoraan Heinolasta Helsinkiin lisättiin huomattavasti ja se osoittautui edulliseksi. Samoin ajettiin vuoden loppupuolella halkoja suoraan Joutsan ja Heinolan piireistä Helsinkiin yhteensä 4 900 m³. Tämä kuljetustapa osoittautui selvästi proomukuljetusta halvemmaksi.

Kaikkiaan kuljetettiin autoilla: pinotavaraa 73 450 m³ ja sahatukkeja suoraan sahalle 172 455 j³ sekä vesireiteille 528 835 j³ eli yhteensä 701 290 j³, lisäksi erikoispuita 186 000 j³. Sahalta ajettiin autoilla: sahatavaraa rautatievaunuihin 3 567 std ja suoraan Helsinkiin 1 110 std, mistä määrästä vietiin suoraan työmaille yhteensä n. 600 std, sekä haketta ja sahanpurua rautatievaunuihin 29 810 m³.

Vesikuljetukset hoidettiin Päijänteen vesistössä kokonaan omalla kalustolla. Pinotavaran kuljetuskustannukset nousivat huomattavasti odotettua korkeammiksi pienen kokonaismäärän ja osittain huonokuntoisten proomujen vuoksi.

Kaikkiaan kuljetettiin vesitse: pinotavaraa Vesijärvelle 20 912 m³, ja tukkeja Heinolan sahalle 737 868 j³ sekä Saimaalta pinotavaraa 8 877 m³ ja meren rannoilta pinotavaraa 608 m³.

Saha

Kuivaamon valmistuttua aiheutti siirtyminen lautatarhakuivauksesta keinokuivaukseen tavaran käsittelyssä sahalla ylimenokauden, jonka aikana toteutettiin laajaa uudelleenjärjestelyä ja siitä aiheutuvia maasto- ja rakennustöitä. Tämä ylimenokausi oli leimaa-antava sahan työmailla koko kertomusvuoden ajan.

Saha seisoi paitsi kesälomakuukauden aikana, yleislakon vuoksi maaliskuussa ja em. järjestelytöitten vuoksi n. kuukauden ajan syksyllä.

Puutavaraa sahattiin 4 118 std.

Sahalta toimitettiin puutavaraa kaupungin laitoksille sahattuna 2 066 std ja höylättynä 539 std, yhteensä 2 605 std, kotimaassa myytiin 490 std ja ulkomaille laivattiin 1 732 std eli kaikkiaan 4 827 std. Teollisuushaketta toimitettiin 24 421 m³. Sahaukseen käytettiin tukkeja 906 643 j³.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuonna keskimäärin 69 henkilöä. Työtuntimäärä oli 136 531.

Paitsi alussa mainittua 10 %:n suuruista palkkojen nousua, nousivat muut kustannukset kertomusvuoden aikana n. 10—15 %. Siirtyminen tavaran käsittelyssä »tapulitarhasta» »nipputarhaan» oli vaikea ja kallis vaihe, joka aiheutti paljon lisäkustannuksia.

Työvoimatilanteelle oli ominaista harvinaisen runsas liikehtiminen. Vielä lakon jälkeenkin ilmeni työvoiman vaihtumista, joka tasaantui vasta syyskuukausien aikana.

Sahan koneistot toimivat hyvin samoin kuin uusi höyryasemakin. Höyryä oli riittävästi ja sahanpurusta, jota käytettiin yksinomaan polttoaineena, jäi käyttämättä n. kolmasosa. Kertomusvuosi oli kuivaamon koekäyttö- ja takuuvuosi. Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen Puuteknillisen laboratorion toimittamien tutkimusten ja käytännössä saadun kokemuksen perusteella voitiin todeta, että tämä laitos oli erittäin onnistunut. Kuivausteho oli riittävä sahan koko tuotantoa varten. Tavaran laatu tuli täysin virheetöntä, ja kuivausprosessin kulkua voitiin säätää ja valvoa yksityiskohtaisesti.

Lokakuussa saatiin käyttöön ensimmäinen trukkinippujen varastointia varten valmistunut varastosuoja. Kertomusvuoden aikana valmistui sahalla myöskin 5 asuinhuoneistoa käsittävä, kaup. arkkit. Lauri Pajamiehen suunnittelema, uudenaikainen työväen asuinrakennus.

Sahan vuositulos osoitti kertomusvuodelta tappiota 16 941 513 mk. Ulosvientimyynnit tuottivat tappiota n. 5 mmk sekä tuotantokustannusten nousu 4 mmk ja kuivausjärjestelmän muuttamisesta aiheutuneet kustannukset olivat 7.75 mmk.

Kuten alussa mainittiin, oli sahateollisuuden suhdannetilanne v. 1956 erittäin epädullinen, mistä johtuen maamme kaikki sahalaitokset tuottivat tappiota.

Myynti ja hinnat

Polttopuujakelun määrä oli kaupungin omille laitoksille 39 289 m³ ja yleisölle 29 682 m³ eli yhteensä 68 971 m³. Tästä määrästä toimitettiin pilkottuna 34 010 m³. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 17 241 tn.

Ainespinotavaraa myytiin kotimaisille teollisuuslaitoksille kuusi- ja mäntypaperipuita 5 642 m³ ja kaivospuita vientiin 254 m³, yhteensä 5 896 m³.

Koivuhalkojen hinta pienkuluttajille myynnissä oli 1. 1.—10. 6. 1 800 mk/m³, 11. 6.—31. 7. 1 850 mk/m³, 1. 8.—16. 9. 1 900 mk/m³ ja 17. 9.—31. 12. 1 950 mk/m³. Myytäessä kaupungin laitoksille noudatettiin laskutuksessa samoja hintoja.

Erikoispuutavaraa toimitettiin seuraavasti: kaupungin laitoksille veistettyä hirttä 13 476 jm, veistettyä parrua 42 011 jm, junttapaaluja 496 kpl, ratapölkkyjä 9 612 kpl ja pylväitä 3 521 kpl; yksityisille ostajille veistettyä parrua 15 829 jm ja junttapaaluja 331 kpl.

Menojen ja tulojen yhteenveto

Toimiston kertomusvuoden tilinpäätöksen mukaan olivat menot 737 017 542 mk ja tulot 711 255 103 mk, joten tappio oli 25 762 439 mk. Tästä tappiosta tuli polttopuiden hankinnan osalle 8 820 926 mk ja Heinolan sahan osalle 16 941 513 mk.

Yleistä

Valuuttapulasta huolimatta ulkomainen polttoaine oli vähentänyt polttopuun käyttöä kaupallisena tarvikkeena, mistä selvän kuvan antaa toimiston vähentyneet vuosittaiset halkojen myyntimäärät viimeisinä vuosina.

Olosuhteet liikenteen alalla ovat muuttuneet ja kehittyvät nopeasti. Sisävesiliikenne höyrylaivoilla on käynyt kannattamattomaksi. Tukkihinauksissakin sisävesillä höyryaluksia muutetaan moottorihinaajiksi. Autojen käyttäminen puutavaran kuljetuksissa pitkilläkin matkoilla on toimistossa ollut kokeiluluontoisena käynnissä viimeisten vuosien aikana ja on se osoittautunut edulliseksi. Sahatun puutavaran käsittely tapahtui Heinolan sahalla ns. trukkinippuina, jolloin n. 5 std sisältävän autolastin, vastaten rautatievaunulastia, kuormaus sahalla kesti 15—20 min, aikaisemmin n. 2 t. Sen jälkeen kun sahaa varten rakennettiin Heinolan Maitiaislahden rautatieraiteelle oma nostolaitos, tapahtui lastaus siellä autosta rautatievaunuun samoin yhtä nopeasti ja ilman miestyövoiman käyttöä.

Myöskin metsätyömailla pyrittiin työn koneellistamiseen sekä kaato-, että kuljetusvaiheessa. Esimerkiksi moottorisahojen käyttö tukkien kaato- ja pölkytystyössä on jatkuvasti lisääntynyt.

Metsien ostoissa pyrittiin kertomusvuoden aikana kiinteästi hintojen alentamiseen, mutta sen seurauksena tukkien ja tukkimetsien ostot jäivät pahasti vajaaksi, kuten edellä on mainittu.

Kertomusvuosi oli toimiston toiminnassa monella tavalla vakiinnuttamisvaihekautta, joka yhdessä erittäin epäedullisen suhdannetilanteen kanssa aiheutti toimistolle tappiollisen vuosituloksen.

HAKEMISTO

Sivu

Alberga, Gamla, -nimisen tilan rakennuksia koskevan vuokrasopimuksen jatkaminen 66
Albergan kartanon erään viljelysalueen vuokralleanto 54
» Sähkö Oy:n vuokraoikeuden jatkaminen ja siirto 35
» tilasta vuokratun alueen vuokraoikeuden pidentäminen 35
» uimaranta-alueen vuokraoikeuden siirto 35
Alkoholistihuolto 133, 146
Alkoholistipoliklinikan toiminta 148
Aloitetoiminta 92
Alppilan puhdistuslaitos 256
Alueet, kiinteistölautakunnan ostamat, myymät, vuokraamat ym. 26, 28, 31, 45, 57
Alueiden, kaupungin omistamien, käytöstä kannetta vakorvaus 44
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat 26
Alusten laituriin kiinnittämisestä ym. perittävien maksujen korottaminen 283
Ammattiopintoja varten annetut avustukset, lainat ym. 151
Ammattioppilaslautakunta 221
Ampumakilpailujen järjestämisluvat 55
Ampumarata-alueen, Huopalahden, vuokraoikeuden pidentäminen ja uuden alueen vuokraaminen 35
Ampumisluvat, kettujen, rusakkojänisten ja varisten 55
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt 168
Arpojen myyntiluvat 74
Asemakaavan muutokset 56
Asevelvollisuuskutsuntoja varten tarvittavat huonetilat 68
Asuin- ym. huoneistot, rakennustarkastustoimiston tarkastamat 114
Asuinhuoneistojen irtisanomiset, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 117
» vuokrien korotukset 54
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakuntien toimittamat 117
Asunto- ja väestölaskenta, tilastotoimiston suorittama 97
» -osakeyhtiöille, yksityisille, myönnetyt leikki- ym. alueiden kunnostamisluvat 46
» Oy. Hämeentie 85—89:n kanssa tehtävä sopimus 76
Asuntotonttien ja -palstojen vuokraamista, irtisanomista, siirtoa ym. koskevat asiat 24, 33
Asuntotuotantokomitea 82
Asutuslautakunta ja -toimisto 209
Aula, apulastentarha, viranhaltijat ym. 157, 160, 178
Auroran sairaala, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus 91
Auto- ja Tennistalo Oy:n vuokraoikeutta koskeva kysymys 34
Autojen, kaupungin, käyttö i ym. koskeva järjestelytoimiston tutkimus 89
» pesupaikan käytöstä perittävä korvaus 76
Auton, henkilö-, julkisella paikalla tapahtuvaan esittelyyn eräälle yhtiölle myönnetty lupa 75
Autoklubille ja Autoliitolle, Suomen, myönnetty oikeus lipputangon pystyttämiseen liikennetur-
vallisuusviikolla 75
Autotallitilojen vuokraaminen kaupungin autoja varten 68
Aviottomien lasten valvonta ja huolto 165
Avunanto- ja pelastustyöt, palokunnan suorittamat 126
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt 133
» koti-, huoltolautakunnan jakamat 171
» lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt 178
» musiikkilautakunnan jakamat 243
» tuberkuloottisten jälkihuoltoon myönnetyt 151
» urheiluseuroille jaetut 197
» yksityisille lastensuojelujärjestöille myönnetyt 177
» » vanhainkodeille myönnetyt 178

Bensiinin ostaminen kaupungin laitoksille ... 249

Duodecim Sairaala Oy:n hoitajattarien kesähuvila-aluetta koskevan vuokraoikeuden jatkaminen 36

Elanto, Osuusliike, eräiden myymäläalueiden vuokrasopimusten pidentäminen ... 34
Elatusaputoimiston toiminta ... 169
Elintarvikekeskus, lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. ... 312
» ruokatehdas, kasvisvarasto ym. ... 313—315
» sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
Elite, Ravintola Oy., katukahvila-alueesta kannettava vuokra ... 37
Eläintarhan huvila-alueen erään vuokrasopimuksen muuttaminen ... 33
Eläintarhanajot ... 47
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan myöntämät ... 109
» palkkalautakunnan myöntämät ... 18, 19
» vanhat, niiden uudelleen laskeminen ... 19
Englantilainen teollisuusnäyttely ... 47
Ensi-Koti, Helsingin, yhdistyksen avustaminen ... 178
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät ... 312
» huoltolautakunnan tekemät ... 133
» kaupunginarkiston tekemät ... 100
» kiinteistölautakunnan tekemät ... 25, 45, 48, 54—57, 76
» kirjastolautakunnan tekemät ... 225
» lastensuojelulautakunnan tekemät ... 157
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät ... 265
» museolautakunnan tekemät ... 239
» nuorisotyölautakunnan tekemät ... 216
» palkkalautakunnan tekemät ... 20
» palolautakunnan tekemät ... 120
» raittiuslautakunnan tekemät ... 213
» satamalautakunnan tekemät ... 284
» teurastamolautakunnan tekemät ... 302
» työnvälityslautakunnan tekemät ... 179
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 199
» väestönsuojelulautakunnan tekemät ... 206
» yleisten töiden lautakunnan tekemät ... 249
Esplanaadikappelin vuokralleanto ... 66
Espoon Auto Oy:lle myönnetty tienkäyttölupa ... 46
Esso Oy:n huoltoasemia ym. koskevat sopimukset, tienteko- ja pitolupa ... 38

Fallkullan tilalla suoritetut uudisrakennustyöt ... 53
Filmiyhtymälle annettu lupa filmaamiseen kaupungin maatilalla ... 53

Gammelstadens Ungdomsförening -nimisen yhdistyksen vuokraoikeuden jatkaminen ... 34
Golfklubin, Helsingin, vuokrasopimus ... 51
Gulf Oil Co Oy:n varastoalueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 38, 42

Hakaniementorin ja Hakaniemenrannan liikenteen järjestelyehdotus ... 56
» myyntipaikkojen vuokralleanto, vihanneskasvien taimien myyntioikeus ... 72
Hankintakirjan, kirjallisuuden, pitämistä koskevat tilastotoimiston ohjeet ... 98
Hankintaosasto, rakennusviraston ... 263
Hankintatoimisto, eräiden viranhaltijain työaikaa koskeva määräys ... 6
» henkilökunta, hankinnat, menot ja tulot ym. ... 86
» huonetilojen luovuttaminen sen käyttöön ... 64
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät ... 17
Heinolan sahan toiminta ... 318
Helsingin Osakepankin ja kaupungin välinen tilitys ... 48
» Osuuskauppa, katukahvila-alueesta kannettava vuokra ... 37
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikat ... 68
Henkilökohtaisen palkanlisän suorittaminen eräissä tapauksissa ... 5
Heporaudan pumppuasema ... 256
Herttoniemen puhdistuslaitoksen rakennustyöt ... 256
» siirtolapuutarhan aitaaminen, venepaikkamaksut ... 47
Herttoniemi, elintarvikekeskuksen kasvisvaraston korjaustyöt, vihannesten varastointi ym. ... 313
Hiekan ostaminen puhtaanapito-osaston käyttöön ... 247
Hietalahdentori, vihanneskasvien taimien myyntioikeuden myöntäminen kukkakauppiaille ... 72
Hirvihaaran metsäsuunnitelmien vahvistaminen, hakkuuoikeuden myöntäminen ... 54
Hoitokustannusten, kunnan kustannuksella hoidettavien lasten, hyvittäminen lapsilisärahoilla 132
Hoitopaikkasopimukset, yksityisten lastensuojelujärjestöjen tai laitosten kanssa tehdyt ... 178
Hokava Oy:lle vuokratun tehdasalueen vuokraehtojen tarkistaminen ... 39
Holhouslautakunta ... 115
Hotelli- ja matkustajatilasto ... 97
Huollon aiheuttamien korvausten periminen ... 153

Huoltokassa 89, 95
Huoltolaitosten hoidokkien ja näiden hoitopäivien lukumäärä 139
» johtokunnat 131
Huoltolautakunnan alkoholistihuollon tehostamiseen myöntämät avustukset 133
» ja sen jaostojen kokoonpano, päätökset, esitykset, lausunnot ym. ..... 131—134
» käytössä olevien lahjoitusrahastojen korkovarojen jako 144
» työtuvat 143
Huoltotoimen yleiskatsaus, tulot ja menot ym. 130, 131
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin sovelletut 148
» irtolaisiin sovelletut 144
» köyhäinhoitoa saaneiden lukumäärä, kotipaikkaoikeus ym. 136
Huoltovirasto, asiamiesosaston annetusta huollosta perimät korvaukset 153
» henkilökunta, huoneistot, eri toimistojen toiminta ym. 134
Huoneenvuokralautakunnat 116
Huoneenvuokratoimisto, henkilökunta, huoneistot, menot ja tulot 118
Huoneistotilat, virastojen ja laitosten, niitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus 91
» » » » käyttöön vuokratut 60
Huopalahden poliisivartioaseman suunnittelutyö 248
Huopalahdentien poikkileikkausehdotus 56
Huutokaupalla myydyt tontit 27
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat ym. 159
Hälytykset, palokunnan 124
Höyryvoimalaitokset, uuden alueen varaaminen Suvilahden laitosta varten 43

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille 17
Ilmalan aluetta koskeva aluevaihto 26
Indeksiehtoisten maanvuokrien vahvistaminen 51
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät 276
Invalidihuolto 151
Invalidikodeissa hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 139
Irtolaishuolto 144
Istutus- ja kunnostustyöt, puisto-osaston 262

Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen 273
Joulukuusien ja -koristeiden myyntipaikat ja -luvat 74
Julisteiden, tornien, ym. mainosvälineiden pystyttämisluvat 75
Julkaisut, ammatinvalinnan ohjauksessa käytetyt 185
» tilastotoimiston toimittamat 97
» raittiusvalistustoiminnassa jaetut 214
» urheilu- ja retkeilytoimiston toimittamat 203
Julkisivujen katselmusmiehet 114
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt 149
Jäniksien ampumiseen myönnetyt luvat 55
Järjestelytoimisto, henkilökunta, aloite- ja koulutustoiminta, suoritetut tutkimukset ym. ... 88, 93
» huonetilojen luovuttaminen sen käyttöön 64
Jätekeskus Oy:n vuokrasopimuksen muuttaminen 41
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama 259
» polttolaitosta varten varattava alue 57
Jään myynti Vantaanjoesta 53
Jäänsarkijät 10, 290
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto 73

Kaarelan tilalla suoritettava filmaus 53
Kaartinmaneesin Autohalli Oy:n vuokrasopimuksen purkaminen 38
Kaatopaikat 259
Kadun- ja paikannimistöehdotukset, kadunnimikomitean ym. tekemät 57
Kaivohuoneen ravintolarakennuksen muutostyöt 70
Kaivon rakentamisluvat 46, 53
Kalasataman toiminta 303
Kalastus 204
Kallion nuorisokodin avaaminen, viranhaltijat ym. 160, 178
Kansakoulut, eräille johtajille ja opettajille suoritettavat palkkiot 4
» niiden käyttöön vuokratut huoneistot 63
» niitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus 90, 91
» rakennus- ja korjauskustannukset, hankinnat rakennustöitä varten ym. 248
Kansaneläkelaitoksen talosta vuokrattuja huonetiloja koskeva sopimus 63
Kansaneläkkeen lisäeläkettä saaneet huollettavat 138
Kansanpuistot 202
Karhulinnaan järjestetystä autojen pesupaikan käytöstä kannettava korvaus 76
Karttojen piirtäminen, uusiminen ym., kaupunkimittausosaston suorittama 79
Kassanhoitajan tehtäviä hoitavien toimistoapulaisten lisäkorvaukset 4
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset 165

Kasvihuoneet ja lavat, kaupunginpuutarhan ... 262
Katajanokan uusien varastorakennusten suunnittelu, varastotilojen vuokralleanto ... 284
Katu- ja tietyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 254, 255
Katujen joulukoristeluun myönnetyt luvat ... 74, 75
» puhtaanapito ... 258
Katukahvilat ... 31, 37
Katumaakorvausluettelot, kaupunkimittausosaston laatimat ... 79
Katurakennusohjelma, lähivuosien ... 48
Katuvalaistuskustannukset ... 255
Kaukokiito Oy:lle vuokrattava alue ... 41
Kauppahallit, myymälöiden vuokralleanto ... 70
Kauppakirjojen, tonttien, allekirjoittaminen ... 29
Kauppatori, myyntipaikkojen vuokralleanto ... 70
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta ... 78
Kaupunginarkisto, henkilökunta, toimisto- ja arkistotilat, esitykset, lausunnot ym. ... 100—102
Kaupungingeodeetin toimintakertomus ... 79
Kaupunginkirjasto, pää- ja sivukirjastojen aukioloajat, kerhotyö, menot ja tulot ... 230, 234, 237
» virat ja viranhaltijat, näyttelyt, uudet sivukirjastot ym. ... 226, 227
Kaupunginmuseo, muutto, näytteillepano ja museon avajaiset ym. ... 241
» valokuvaukset ja kuvahankinnat ... 240
Kaupunginorkesteri, johtaja ja jäsenten vaihdokset ... 244
» konsertit, lippujen hinnat, ohjelmien julkaisuoikeus ym. ... 245
Kaupunginpuutarha, kukkien, taimistotuotteiden ym. myynti ... 263
Kaupungintalon ovenvartijoille hankittavat virkapuvut ... 76
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta ... 111
Kaupunkilähetyksen, Helsingin, lastenkodin avustaminen ... 178
Kellaritilan vuokralleanto ... 68
Kengänkiilloituspaikkojen vuokralleanto ... 74
Kerhotoiminta, nuorisotyö- ja kotitalouslautakunnan järjestämä ... 217, 218, 223
Kerrostalorakennustoiminta ... 210
Kertausharjoitukset, reservin, niihin osallistuvien palkkauksen järjestely ... 15
Keskuspesulan, uuden, suunnittelutyö ... 248
Kesähuviloiden, kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien, vuokralleanto ... 65
Kesäkotialueet, yhdistysten ym. ... 36
Kesäteatterin, Vallilan, alueen, rakennusten ym. vuokralleanto ... 66
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan ym. järjestämä ... 165, 204
Kettujen ampumiseen myönnetyt luvat ... 55
Kiinnitykset, maksamattoman kauppahinnan, rakentamisvelvollisuuden täyttämisen ym. vakuudeksi määrätyt ... 29
Kiinteistöjen puhtaanapito ... 259
Kiinteistöjä, kaupungin, koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
Kiinteistölautakunta, kokoonpano, kokoukset ym. ... 22—26
Kiinteistöluettelo, kaupunkimittausosaston pitämä ... 81
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt ... 50
» metsäosaston hoitoon määrätyt ... 55
» niitä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano ... 26
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 45
Kiinteistövirasto, asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 56—59
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 59, 60, 79—81
» maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 50—54
» metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 54—56
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 23—26
» sen tiliviraston ja rahatoimiston suhteita koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90, 91
» talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60—78
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 26—50
» viranhaltijat, edustus toimikunnissa, palkkojen järjestely ym. ... 23
Kioskit, Suomen Turistiauto Oy:lle myönnetty lipunmyyntikioskin pystyttämisoikeus ... 46
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle ... 230
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa ... 231
Kirjastolautakunta, kokoonpano, kokoukset ym. ... 225, 226
» eräiden yhdistysten saamien avustusten käytön valvonta ... 238
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston ... 229
Kodinhoitajat, huoneiston vuokraaminen heidän asuntolaansa varten ... 62
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät ... 223
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen ... 151
Kodinperustamislainat ... 150
Koiratarha-alueen, Vanhassakaupungissa olevan, vuokraoikeuden jatkaminen ja siirto ... 34
Koiravaljakkoajojen järjestämisluvat ... 48
Kompasseja tarkastamassa käyneet alukset ... 291
Konekirjoitus- ja pikakirjoituslisät ... 12, 93
Konela Oy:lle vuokrattu alue ... 41

Konemestariliiton, Suomen, kanssa tehtävä sopimus 9
Konepajat, liikennelaitoksen 275
Konepajatoimikunta 246
Korjaus- ja kunnostamistyöt, virastoissa ja laitoksissa suoritetut 70, 261
Korkeasaaren eläintarha, saaren liikenne 204, 275
Kortteleiden korkeussuhteiden vahvistamista koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot 57
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet 165
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat 143
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa 290
Kotiseututyö 203
Kotitalouslautakunta 222
Koulukodit 139, 158
Koululaiskonsertit, matineat ym. 245
Koululaisliput, liikennelaitoksen myymät 276
Koulumatkailutoimisto Oy:lle vuokratut varastorakennukset, asuntorakennushanke ym. 53, 67
Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle myönnetty varojen keräämislupa 75
Kreikkalaiskatolinen seurakunta, siltä pakkolunastetun alueen raivaus- ja siistimistyöt 48
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto 73
Kullatorpan lastenkodin paikkaluvun vahvistaminen, viranhaltijat ym. 157, 160
Kulosaaren kartano, luvan antaminen Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestölle varastotilan rakentamiseen sinne 36
» » muutos- ja korjaustyöt 70
Kulosaari, lisäalueen vuokraaminen johtaja P. Zilliacus'elle 32
Kultaseppäkoulu, huoneistotilojen luovuttaminen sen käyttöön 64
Kunnalliskoti, hoitopäivämaksut, hoidokit, henkilökunta ym. 133, 139, 140
» uuden lämpökeskuksen lämpö-, ilmanvaihto- ym. laitteita koskevan suunnittelutyön tilaaminen 248
Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta annettu kertomus 81
Kunnallisvirkamiesyhdistys, lisäalueen luovuttaminen sen käyttöön Stansvikin kartanon alueelta 36
Kuolleisuustutkimus, tilastotoimiston suorittama 98
Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistykselle vuokrattu alue ja huonetilat 65
» ja pakettiautojen liikennetaksaan tehdyt muutokset 11, 12
Kurssitoiminta, kotitalouslautakunnan järjestämä 223
» nuorisotyölautakunnan järjestämä 219
» raittiuslautakunnan järjestämä 214
Kyläsaaren puhdistuslaitos 256
Kähertäjäkoulu, huoneistotilojen luovuttaminen sen käyttöön 64
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 223
Köyhäinhoito, ks. myös Huoltotoimi.
Köyhäinhoito, avustusnormien vahvistaminen 132

Laajalahti-nimiselle yhdistykselle vuokrattu alue 31
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö 144
Laidun- ja viljelysmaat, vuokralle annetut 52, 78
Lainrikkojat, alaikäiset 168
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä 138
» lastensuojelulautakunnan järjestämä 159 163
Laivaliikenne, liikennelaitoksen 266, 267, 274, 275
Laivanpäällystön ja konemestareiden palkkauksen järjestely 9
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat 132, 150
Lasipalatsin huonetilojen vuokralleanto 65
Lassaksen alue, pallokenttäalueen varaaminen sieltä 57
Lastenhoitoyhdistyksen, Suomen, avustaminen 177
Lastenhuoltolaitokset, laitospaikkoja koskeva sijoitusohjelma 158
» opettajien tehtävät, palkkaus, uusien laitosten perustaminen ym. ... 156—158
» valvonta, opetussuunnitelma, terveydenhoito ym. 159, 160
Lastenhuoltotoimisto, saapuneet ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt 161
Lastenkodit, entisten hoidokkien jälkihuolto 165
» kaupungin 159, 160
» yksityiset 164
Lastenlinnan hoitopaikkojen varaamista koskeva sopimus 158
Lastensuojelulautakunta, huostaan otettujen lasten sijoittaminen laitos-, yksityis- ym. hoitoon, hoidokkien vaihtuminen ..... 162—164
» sen jaostojen kokoonpano, esitykset, lausunnot ym. ..... 155—158
Lastensuojelun yleiskatsaus 155, 157
Lastensuojelurahastot 178
Lastensuojelutoiminnan menot ja tulot 175
» yksityisen, tukeminen 177
Lastensuojeluvirasto, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus 91
» toimistot, henkilökunta ja toiminta 158
Lastentarhat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 60
» Pukinmäen lastentarhahuoneiston korjaustyöt 63

Lastentarhat, niitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
» Oulunkylän lastentarhan suunnittelutyö ... 248
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 312
» huoltolautakunnan antamat ... 134
» järjestelytoimiston antamat ... 92
» kaupunginarkiston antamat ... 100
» kiinteistölautakunnan antamat ... 25, 49, 54—57, 77
» kirjastolautakunnan antamat ... 226
» kotitalouslautakunnan antamat ... 222
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 158
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 266
» museolautakunnan antamat ... 239
» musiikkilautakunnan antamat ... 244
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 216
» palkkalautakunnan antamat ... 20
» palolautakunnan antamat ... 121
» raittiuslautakunnan antamat ... 213
» satamalautakunnan antamat ... 285
» teurastamolautakunnan antamat ... 302
» tilastotoimiston antamat ... 98
» työnvälityslautakunnan antamat ... 179
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 199
» veroviraston antamat ... 105
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 206
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 250
Lauttasaaren huvila-alueen n:o 6 a vuokraoikeuden jatkaminen ... 34
Leikkikenttien rakennus- ym. työt ... 262
Lemiro Oy:lle myönnetty putkitunnelin ja ajoratojen rakentamislupa ... 45
Lemmilän vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 160
Lepokodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ... 139
Leppävaara, alueen vuokraaminen tietyömaan majoitusleiriä varten ... 32
Leski- ja orpoeläkekassa, hallituksen kokoonpano, tulot ja menot ym. ... 108—110
» » » sääntöjen erään kohdan muuttaminen ... 109
Lihan tuonti Helsinkiin, sitä koskeva tilasto ... 97, 304, 307
Liikennejärjestelyehdotukset, asemakaavaosaston laatimat ... 56
Liikennelaitoksen hallit ja konepajat ... 274, 275
» henkilökunta, lääkärien toiminta, huoltokonttori ... 266
» lautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset, lausunnot ym. ... 265, 266
» löytötavaratoimisto ... 267
» matkalippujen hinnat, menot ja tulot ... 275, 276
» raitio-, linja- ja johdinautoliikenne, kalusto ym. ... 268—273
» raitiovaununkuljettajien ja -rahastajien opetuspalkkiot ... 5
Liikennelaitosta koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
Linja- ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 267—273
Linnanmäen tivolialueen laajentaminen sekä vuokraoikeuden pidentäminen ... 34
Liuskaluotoja koskevan vuokraoikeuden jatkaminen ... 35
Loma- ja vapaa-ajan viettoa varten järjestetyt ulkoilualueet, kansanpuistot ym. ... 203
Lomakerationalisointi ... 89
Lomakkeiden suunnittelu ym., järjestelytoimiston suorittama ... 89, 93
Louhimistöihin myönnetyt luvat ... 55
Luodon ravintolarakennuksen vuokraaminen, korjaus- ym. työt ... 66
Luonnonsuojelua koskevat esitykset ym. ... 55
Luontoisetukorvaukset ... 12
Luontoisetukomitean mietintö ... 12
Lääkäreiden, sairaala-, päivystys- ja toimenpidepalkkiot ym. ... 4, 6

Maanhankintaa sekä maa- ja metsätaloutta, kaupungin, koskeva selostustilaisuus ... 50
Maanhankintalain mukaan myydyt tontit ... 27
Maanmittaus- ja maanjakotoimitukset ... 80
Maanviljelijäin Maitokeskus Oy:n vuokra-alueita koskevat päätökset ... 39
Maaperätutkimukset, kaupunkimittausosaston suorittamat ... 81
Maatalouden työehtosopimukset ... 9
Maatalouskoneiden Tutkimussäätiön vuokranmaksun lykkäys ym. ... 53
Maataloustuotteiden inventoimishintojen vahvistaminen ... 50
Maatilat, kaupungin tilojen maanviljelys ja karjanhoito ... 78
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset ... 75
Makeis- ja savukeautomaattien sijoitusluvat ... 70
Makkaranmyyntipaikkojen tarkastuksesta suoritettava palkkio ... 5
» vuokralleanto ... 72
Maksuajan, kauppahinnan tms., pidentämistä koskevat asiat ... 29
Maksujen, liikennelaitoksen, korottamista koskeva esitys ... 265
» satamalaitoksen, muutokset ... 283

Maksut, teurastamon perimät ... 302, 310
Malmi, tehdasrakennuksen vuokraaminen sieltä sähkölaitoksen käyttöön ... 64
Malmin lastenkoti, viranhaltijat ym. ... 160
» piirin huoneenvuokralautakunnan toiminta ... 118
» sairaalan laajennus- ja muutostyösuunnitelma ... 248
» Sähkölaitos Oy:lle vuokrattava muuntamoalue ... 45
Mannerheimin Lastensuojeluliitolle myönnetty makeis- ja savukeautomaattien sijoittamislupa 70
» Lastensuojeluliiton avustaminen ... 177, 178
» Suomen Marsalkan, ratsastajapatsasta varten varattu alue ... 32
Marjaniemen siirtolapuutarhamajojen varustaminen lasikuisteilla ... 47
Marmorihiomo Oy:n oikeuttaminen pitämään rakennuksiaan kaupungin maalla ... 44
Marttayhdistys, Helsingin, tilapäisen kahvilan pito-oikeuden myöntäminen yhdistykselle ... 74
Marttilan liiketontin n:o 4:n vuokrauspäätöksen peruuttaminen ... 35
Matkailutoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston huoltama ... 203
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen ... 275
Matkustajaliikenne satamassa ... 290
Matkustussäännön tulkintakysymykset ... 9
Meilahden huvila-alueen n:o 15:n vuokraoikeuden pidentäminen ... 34
Merimies-Unionin, Suomen, kanssa tehtävä sopimus ... 10
Meripelastusristeilijä Harmajan valmistuminen ... 284
Meritullinkadun virastotalon rakennuspiirustusten suunnittelu ... 248
Messukentän ja -kolmion käyttö näyttelyalueena ym. ... 47
Metalliteos Oy:n tontin vuokrasopimuksen pidentäminen ... 39
Metsäkummun hoitokoti, viranhaltijat ym. ... 159
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 139
Missisippi Oy:n vuokraoikeuden pidentäminen ja siirto ... 34
Moottoriajoneuvojen huoltoasema-alueiden vuokralleanto ... 38
Moottoripyöräkilpailujen järjestämisluvat ... 48
Moottoripyörämaastoharjoitusradan pitämisluvan irtisanominen ... 55
Museolautakunta ... 239
Musiikkilautakunnan kokoonpano ja kokoukset, sen tekemät sopimukset ... 243, 244
Muuntamoalueet sekä muuntamoiden rakentaminen ... 44, 248
Muusikkotariffin korottaminen ... 11
Myyntiluvat, arpojen, turistiesineiden ym. ... 74
Mäntysaaren vuokra-aluetta koskeva sopimus ... 32

Naurissaaren sillan poikkileikkausehdotus ... 56
400-vuotiskoti-säätiö, tontin luovuttaminen sille ... 32
Neuvonta- ja opastustoiminta, ammatinvalinnan ohjaukseen liittyvä ... 184—188
» » » järjestelytoimiston suorittama ... 93
» » » nuorisotoimiston suorittama ... 219
Nikkilän puhdistuslaitos ... 256
» sairaalan vedenpuhdistuslaitteiden tilaaminen ... 248, 260
Nosturit, satamalaitoksen ... 291
Nuohous ... 11, 127
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastustoimisto ... 219
Nuorisonhuoltolaitosten, kaupungin, irtaimiston palovakuuttamista koskeva esitys ... 158
Nuorisotoimiston toiminta ym. ... 65, 216
Nuorisotyölautakunnan toiminta, sen käyttöön varatut huoneistot ... 62, 64, 216

Ohjelmapalvelu, Messukentän vuokraaminen sirkusta varten ... 47
Omakotirakennustoiminta ... 209
Omakotitalon edelleen vuokraaminen ... 45
Oppikoulurakennusten paikkojen määrääminen ... 57
Oppivelvollisten lasten luettelo, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
Organisointia, virastojen ja laitosten, koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 92
Otson, jäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. ... 290
Oulunkylän lastentarhan suunnittelutyö ... 248
» siirtolapuutarhayhdistykselle myönnetty avustus ... 47

Pakila, eräitä vesimaksuja koskevien määräysten poistaminen ... 33
» siirtolapuutarhamajojen varustaminen lasikuisteilla ... 47
Palkkalautakunnan kokoonpano, jäsenten neuvotteluvaltuudet, sihteerin ym. tehtävien hoito ...1, 2
» viranhaltijain palkkausta, lisiä ym. etuja koskevat asiat ... 3, 12—19
» virkojen perustamista, hoitamista ym. koskevat esitykset ja lausunnot ... 20
Palkkaluokituksen uudelleenjärjestelyssä tapahtuneiden virheiden korjaaminen ... 3
Palkkioiden, sihteerin, autonkuljettajien ym. tehtävistä suoritettavien, määrääminen ... 4, 10
Paperi- ja Tupakkakauppa Formalle myönnetty savukeautomaatin sijoittamislupa ... 70
Paraisten Kalkkivuori Oy:lle vuokrattu tontti ... 31
Parantolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 139
Pasilan sepelinmurskaamoalueen vuokran alentaminen ... 41
Paloilmoituslaitteet, palopostit ym. ... 124

Palokaivot, niiden rakentaminen ... 257
Palokunnat, vapaaehtoiset ... 128
Palolaitos, -asemat, henkilökunta, tulot ja menot, rahastot ... 121, 123, 127
» tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat ... 122
Palolautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset, lausunnot ... 120
Palotarkastukset, palovahingot ja niiden korvaaminen ... 126, 127
Paloturvallisuutta koskevat valistustilaisuudet sairaaloissa ym. laitoksissa ... 127
Pelastakaa Lapset -yhdistyksen avustaminen ... 178
Pelastusarmeijan lastenkodin avustaminen ... 178
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat ... 172
Perintöverolautakunta ... 104
Pesulatoiminta ja pesun opetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 223
Pienoisgolfkentät ... 37
Pienteollisuusalueiden vuokralleanto ... 39, 44
» vuokraoikeuden siirrot, peruutukset, irtisanomiset ym. ... 42, 43
Pienteollisuustontin, erään Viikinmäen, käyttäminen vain teollisuustarkoituksiin ... 42
Piirustukset, rakennustarkastustoimiston tarkastamat ... 114
Pikakirjoituslisät ... 12
Pinotavaran hankinnat, puutavara- ja polttoainetoimiston ... 316
Pitäjänmäen muuntamoaseman maadoitusverkon paikan määrääminen ... 53
Pohjoisrannan liikenneväyläsuunnitelma ... 56
Poikakotiyhdistyksen, Helsingin, avustaminen ... 178
Poliisilaitos, Huopalahden vartioaseman suunnittelutyö ... 248
Polttoaineiden jakelulaitteet ja polttoainesäiliöt ... 38
Polttoaineosuuskunnalle myönnetty putkiston sekä tien rakentamislupa ... 45
Polttopuiden jakelu ja myynti ... 318
Polttoöljy Oy:lle myönnetty putkiston rakentamislupa ... 45
Puhdistuslaitokset, viemäriveden ... 255
Puhelinlinjan tukirakenteiden sijoittaminen kaupungin maalle, Helsingin Puhelinyhdistykselle myönnetty lupa ... 46
Puhelinosuuksien lunastaminen ... 87
Puhelinyhdistys, Helsingin, eräiden puhelinlinjojen ja -kioskien pystyttämiseen myönnetty lupa ... 46, 69
Puhelunvälittäjien työajan määrittely, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 6, 89
Puhtaanapito-osasto, rakennusviraston ... 258
Puistoalueiden kunnostamistyöt ... 263
Pukinmäen lastentarhahuoneiston korjaustyöt ... 63
» tilan puutarha-alueen vuokralleanto ... 52
Puutarhaneuvonta, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 223
Puutavara- ja polttoainejaosto, kokoonpano ja kokoukset ... 316
» » polttoainetoimisto, henkilökunta, puutavaran hankinta, kuljetus, myynti ym. 316
Puutavaran hakkuuilmoitukset ... 55
Päivystyskorvaus, lääkäreiden ... 6
Päivärahan maksaminen, matkustussäännön tulkintakysymys ... 9
Päivölän lastenkodin avaaminen, viranhaltijat, avustukset ym. ... 160, 178
Pääsiäiskoristeiden myyntiluvat ... 74

Raastuvanoikeus, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 91
Rahastotilaston lopettaminen ... 98
Rahatoimisto, sen ja kiinteistöviraston tiliosaston suhteita ja toimiston vahtimestarin työtä koskevat tutkimukset ... 90, 91
Raiteita koskevien lupien ja sopimusten tarkistaminen ... 45
Raitiotiet, liikenne, kalusto ja raiteet ... 267
Raitiovaunukonepajat ... 275
Raitiovaununkuljettajien ja -rahastajien opetuspalkkiot ... 5
Raittiushuolto ... 149
Raittiuslautakunta, päätökset, lausunnot ym. ... 212
Raittiustyöhön myönnetyt varat, valistustoiminta ... 212, 214
Rajasaaren puhdistuslaitos ... 256
Rakennus- ja muutospiirustukset, kiinteistölautakunnan hyväksymät ... 45
Rakennus Oy:n vuokrasopimuksen muuttaminen ... 41
Rakennuslainojen maksattamista, siirtämistä ym. koskevat kiinteistölautakunnan esitykset ja lausunnot ym. ... 29
Rakennusohjelman, lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohto-, hyväksyminen ... 48
Rakennustarkastustoimisto ... 114
Rakennusten kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt luvat ... 44
» vaurioituneiden ym., purkaminen ... 68
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama ... 83
» asutustoimiston valvoma ... 209
Rakennusvirasto, autotallitilojen vuokraaminen viraston autoja varten ... 68
» hankintaosaston toiminta ... 263
» katurakennusosaston toiminta ... 253

Rakennusvirasto, koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset, korjaamot ... 260, 261
» puhtaanapito-osaston toiminta ... 258
» puisto-osaston toiminta ... 262
» sen käyttöön luovutetut varastoalueet ... 41
» sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
» talorakennusosaston toiminta ... 260
» tarveaineiden valmistus, putkivalimon toiminta ... 257
» tiliosasto ... 264
» työmaaparakkien ym. käytön tarkkailua koskeva suunnitelma ... 249
» työpajat ja varastot ... 263
» urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapito, urheilukenttien ym. rakennustyöt 257
» viranhaltijat ja työntekijät ... 251
Rakentamisvelvollisuuden täyttämisajan pidentämistä ym. koskevat esitykset ja päätökset ... 29
Rannikkoliikenne ... 289
Rastilan metsäsuunnitelman vahvistaminen ... 54
Rationalisoimiselimet, kaupungin ... 94
Rautatietilasto ... 97
Reijolan nuorisokodin alueen laajentaminen ... 158
» nuorisokoti, viranhaltijat ym. ... 160
Reimarlan siirtolapuutarhan kunnostaminen ... 47
Rekola, laidunalueen vuokralleanto sieltä ... 54
» Oy:n viljelysalueen pienentäminen ... 37
Reservin kertausharjoituksiin kutsuttujen palkkaedut ym. ... 15
Retkeilytoiminta ... 203
Runebergin- ja Etel. Rautatiekadun kulmatontin vuokraaminen ... 31
Ruoanlaitonopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä ... 223
Ruoholahden halkotarha-alueen siirtäminen satamalautakunnan hallintoon ... 284
Ryttylän koulukoti, huonetilojen vuokraaminen ulkopuolisten käyttöön ... 158
» » viranhaltijat ym. ... 160

Sahan, Heinolan, toiminta ... 318
Sahatavaran toimitukset, puutavara- ja polttoainetoimiston ... 317
Sairaalat, autonkuljettajan tehtävien hoitamisesta apumiehille maksettava erikoispalkkio ... 5
» eräiden viranhaltijain työaikaa koskevat määräykset ... 6
» huoneistojen vuokraaminen henkilökunnan asuntoloiksi ... 61
» niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 139
» » » lastensuojelulautakunnan huostassa olevat lapset ... 161, 163
» niitä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset ... 91
» potilastilastointia koskevat ohjeet ... 98
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan suorittama ... 126
Saksan teollisuusnäyttelyä varten vuokratut alueet ... 47
Salaojitustyöt, maatalousosaston suorittamat ... 53
Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland -säätiön avustaminen ... 178
Saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus, talorakennusosaston suorittama ... 261
Sanitol Oy:n tontin vuokraoikeuden jatkaminen ... 42
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen laitoksiin ja virastoihin ... 25, 56
Sanomalehtien myyntipaikkojen vuokralleanto ... 74
Satamajäänsärkijän miehistöä koskeva työehtosopimus ... 10
Satamalaitoksen henkilökunta ja jaostojen päälliköt, edustus komiteoissa ym. ... 280, 298
» meripelastusristeilijän valmistuminen ... 284
» taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset ... 283
Satamalaitos, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
Satamalautakunta, kokoonpano, edustus komiteoissa ym. ... 280, 284, 285
» rakennusten ja varastotilojen vuokralleanto, vuokraoikeuden siirrot ... 281, 282
» Ruoholahden halkotarha-alueen siirtäminen sen hallintoon ... 284
Satamaliikenne ... 287
Satamarakennustoiminta ... 292
Satamat, korjaus ja kunnossapito, laituripituus ym. ... 287, 293
» laiturihuollon vastuulla olleiden tavarain korvaaminen ... 283
» Länsisataman huoltorakennuksen rakennustyöt ... 284, 295
Satamavesipostit ... 291
Saunojen, kaupungin taloissa olevien, vuokrasopimukset ... 69
Sepelinmurskaamoalueiden vuokraaminen ... 41
Seurakuntien ja kaupungin välistä aluevaihtoa koskeva sopimus ... 32
Shell Oy:n huoltoasemia ym. koskevat sopimukset ... 38
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema, lääkäripäivystys ... 6
» » » siellä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat ... 139
Siirtolapuutarhat ... 47
Siltavuorenrannan liikenteen järjestelyehdotus ... 56
Sinfoniakonsertit ... 245
Sipoosta ostetun kiinteistön kunnostaminen ... 70
Sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 12

Skanoil Oy:n varastoalueita koskevat järjestelyt, öljyputkistojen rakentamisluvan myöntäminen sille ... 41, 45
Sofianlehdon vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 159
Sora-alueiden hankinta, soran myynti ... 55
Sosiaalilääkärin toimisto, suoritetut tutkimukset ym. ... 173
Sotaorpojen työhuolto ... 151
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat ... 150
Stadion, huoneistotilojen vuokraaminen asevelvollisuuskutsuntoja varten ... 68
» varastotilojen vuokraaminen sieltä nuorisotoimiston käyttöön ... 65
Stansvikin kartano, lisäalueen luovuttaminen sen alueelta Kunnallisvirkamiesyhdistyksen käyttöön ... 36
Stenberg Oy:n, John, alueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 39
Steniuksen, puutarhuri, vuokra-aluetta koskevan sopimuksen muuttaminen ... 66
Sunnuntaityökorvaukset ... 6
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset, asiantuntija-avun saanti ... 165
Suojeluvalvonnan alaiset lapset ... 165
Suomen Laivanpäällystöliitto, ks. Laivanpäällystöliitto, Suomen, sekä vastaavasti muut sanalla Suomen alkavat.
Suomenlinnan kirjastoa varten varattava huoneisto ... 63
Suurkisojen ajaksi myönnetyt myynti- ym. luvat ... 74
Suursuon vuokra-alueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen ... 33
Suvilahden höyryvoimalaitos, uuden alueen varaaminen sitä varten ... 43
Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa -laitosta ylläpitävän kuntainliiton avustaminen ... 178
Syväjäädyttämön koneiden hankintasopimus ... 248
Sähkölaitos, tehdasrakennuksen vuokraaminen Malmilta ... 64
» varastotilan vuokraaminen sen käyttöön ... 69

Taisteluharjoitusten järjestämisluvat ... 55
Taivalsaaren erään alueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 39
Taksat ja tariffit ... 11, 265, 283, 302
Taksoituslautakunta ... 103
Talin kartanoon kuuluneen ladon palosta aiheutuneet vahingot ... 54
» puhdistuslaitoksen rakennustyöt ... 257
Talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien, talo-osaston hallinnassa olevien talojen, palkkauskysymykset ... 76
Talorakennusosasto, rakennusviraston ... 260
Tapanila, erään katumaa-alueen luovuttaminen kaupungille ... 29
Tavaraliikenne satamissa ... 289
Teattereiden palovartiointi ... 126
Teiden poikkileikkauksia koskevat kiinteistölautakunnan ehdotukset ... 56
Teollisuuslaitokset, eräiden viranhaltijain työaikaa ja varallaolokorvausta koskevat määräykset 6
Teollisuustonttien luovutuksen rajoittamista koskeva päätös ... 25
Tervalammen työlaitos, henkilökunnan asuin- ym. rakennusten suunnittelu- ja rakennustyöt ... 248, 260
» » hoidokkien huolto, maanviljelys ym., menot ja tulot ... 142
» » työpisteen raha-arvon korottaminen ... 133
Terveydenhoitolautakunta, huoneiston luovuttaminen sen käyttöön ... 61
Teurastamo, apulaiskaupungineläinlääkärin ylityökorvaus ... 16
» henkilökunta, tulot ja menot, alueita, rakennuksia ym. koskevat asiat ... 303
» juoksuratojen ym. laitteiden käyttö ... 306
» konekeskus, veden- ja sähkökulutus ... 308
» sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
» tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit ... 308
» teurastusosastot, karjatallien käyttö, rehunkulutus ym. ... 304
» tukkumyyntihallin ja syväjäädyttämön käyttö, lihantarkastamo ... 305
Teurastamolautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot ... 302
Teurastuspalkkioita koskevat ohjeet ... 10
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat ... 249, 254
Tiedoitus- ja suhdetoiminta, kaupungin, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 89
Tiedoituslehti, järjestelytoimiston toimittama ... 93
Tienteko, siihen tai tienpitoon myönnetyt luvat ... 46
Tilastotoimisto, henkilökunta, julkaisutoiminta, reikäkorttiosastoa koskevat asiat ... 96
» kalustonhankinnat, kirjasto, menot ja tulot ... 98, 99
» tietojen ja selvitysten antaminen virastoille ym. ... 98
Tit-Bit Oy:n oikeuttaminen pitämään katukahvilaa ... 37
Toimistokoneiden hankinta ja huolto, hankintatoimiston suorittama ... 87
Toimistovirkojen pätevyysvaatimuksia koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
Toivolan oppilaskodin avustaminen ... 178
» » viranhaltijat ym. ... 160
Tontit, kiinteistölautakunnan huutokaupalla myymät ja vuokralle antamat ... 27, 30
» maanhankintalain mukaiset, niiden myynti ... 27
» niiden maksuajan pidentäminen ym. ... 29

Tontit, niiden varaaminen asunto-, teollisuus- ym. tarkoituksiin ... 29
» » vuokrauspäätösten ja -sopimusten muuttaminen ja vahvistaminen ... 33, 42
» tonttiosaston hoitoon määrätyt ... 45
Tonttijakokarttojen hyväksyminen ... 59, 80
Tonttijaon muutosehdotukset, asemakaavaosaston laatimat ... 56
Tonttipolitiikkaa, kaupungin, ja teollisuustonttien luovutuksen rajoittamista koskeva päätös ... 25
Tools Oy:n tontin vuokraoikeuden jatkaminen ... 42
Torikauppa, myyntipaikkojen vuokralleanto, myyntioikeuden myöntäminen ym. ... 71, 72
Trustivapaa Bensiini Oy:n huoltoasemia ym. koskevat sopimukset ... 38
Tuberkuloosiyhdistyksen, Helsingin, avustaminen ... 151
Tuberkuloottisten jälkihuolto ... 151
» toipilasrahan maksamisohjeet ... 132
Tulipalot ... 124
Tullilaitoksen käyttöön luovutettavat huonetilat ... 284
Tuomarinkylässä suoritetut uudisrakennustyöt ... 53
Turistiauto Oy:lle, Suomen, myönnetty lipunmyyntikioskin pystyttämislupa ym. ... 47, 75
» » » vuokrattavan alueen vuokran määrääminen ... 32
Turistiesineiden myyntilupa ... 74
Turson, jäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. ... 290
Turvavartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. ... 126
Tutkijalautakunta ... 103
Työaikaa koskevat palkkalautakunnan päätökset ... 6
Työehtosopimukset ... 7, 9, 11
Työkirjaa, kaupungin työntekijäin, koskevat järjestelytoimiston ohjeet ... 93
Työkotien, Aula, Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 178
Työntekijät, ks. myös viranhaltijat.
Työntekijät, palkkausta, lisiä ym. etuja koskevat asiat ... 12—19
» työkirjaa ym. koskevat järjestelytoimiston ohjeet ... 93
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, esitykset, lausunnot ym. ... 179
Työnvälitystoimisto, henkilökunta, huoneistot, menot ym. ... 180
» henkisen työn osasto, ylioppilasvälitys ... 182
» kilpien hankkiminen ... 70
» maatalousosasto ... 190
» merimiesosasto ... 188
» nuoriso-osasto ... 184
» ravintolaosasto ... 191
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työvälitykset ... 181
Työpajan, rakennusviraston, tuotantokomitean kokoonpano ym. ... 263
Työtehoneuvottelukunta ... 88
Työttömyystyöt, satamalautakunnan järjestämät ... 297
Työturvallisuustoiminta ... 92
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset ... 143
Työväen Hiihtäjät, Helsingin, -nimisen yhdistyksen hiihtomaja-alueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 34
Töölön vaunuhallialueen luovuttaminen liikennelaitokselle ... 32
Töölönlahden erään ranta-alueen vuokraaminen kesäkahvilaa varten ... 31
Töölöntori, myyntipaikkojen vuokralleanto, vihanneskasvien taimien myyntioikeus ... 72

Uimarannat ja uimalat ... 203
Ulkoilmajuhlat, -kokoukset, -näytännöt ja -konsertit ... 48, 244
Ulkomaankauppaliitto, Suomen, mainostornin pystyttämisoikeus ... 75
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 289
Ulkomainos Oy:n mainospaikkojen vuokrasopimukset ... 75
Ulkonäyttelyalueiden luovuttaminen eri yhtymien käyttöön ... 47
Ulosottolaitos ... 111
Union-Öljy Oy:n huoltoasema-alueita ym. koskevat sopimukset, viemärijohdon rakentamislupa ... 38, 46
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako ... 197
» » » lautakunnan ja jaostojen kokoonpano, kokoukset ym. ... 197
» » » vuokralle annetut rakennukset ym. ... 197
» » retkeilytoimisto ... 200
» » » sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
» leikki- ym. alueiden, yksityisten, kunnostamisluvat ... 46
Urheilukilpailujen järjestämisluvat ... 48
Urheiluseurojen avustaminen ... 197
Urheilutilaisuuksien järjestysmiesten ja lipunmyyjien palkkiot ... 5
Urheilutoiminta ... 5, 201, 205
Ursula Oy:ltä Kaivopuiston rantakahvilasta perittävä vuokra ... 32
Uudisrakennukset, kertomusvuonna valmistuneet ... 114
Uudisrakennus- ja muutos- ym. työt, talorakennusosaston suorittamat ... 260
Uudisrakennustilaston uudistaminen ... 97
Uudisrakennustyöt, satamarakennusosaston suorittamat ... 294

Uudisrakennustyöt, Tuomarinkylän ja Fallkullan tiloilla suoritetut ... 53

Vaalimainontaan, kaduilla ym., myönnetyt luvat ... 75
Vajaaliikkeisten Kunto -yhdistyksen avustaminen ... 178
Vajaamielishuollon tehostamista tarkoittavat toimenpiteet ... 157
Vakuuksien, asemakaavalain mukaisten, määrääminen ... 25
Vakuusasiakirjojen tarkastus ... 24
Valkosaaren veneveistämö- ym. alueiden vuokrasopimusten jatkaminen ... 39
Vallilan asemarakennuksen suunnittelu ... 248
» eräitä teollisuustontteja koskevien päätösten täsmentäminen ... 39
» kesäteatterin alueen, rakennusten ym. vuokralleanto ... 66
» siirtolapuutarhamajojen varustaminen lasikuisteilla ... 47
Valmistava poikien ammattikoulu, ilmastointi- ym. laitteiden huoltoa koskeva sopimus ... 70
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto ... 74
Vanhainkodit, yksityiset, niiden avustaminen, hoidokkien lukumäärä ... 133
Vanhainkoti, hoidokkien lukumäärä, työskentely, henkinen huolto ym. ... 141
» hoitopäivämaksut ... 133
» yövartijalle suoritettava korvaus ... 5
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 178
Vapaa-ajan käyttötutkimus, tilastotoimiston suorittama ... 98
Vapaaehtoiset palokunnat ... 128
Varallaolokorvaus, vikapäivystyksestä ym. suoritettava ... 6
Varastoalueen vuokraaminen puhtaanapito-osaston käyttöön ... 248
Varastoalueiden vuokralleanto, vuokraoikeuden siirrot, sopimusten irtisanominen ym. ... 41—44
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 291
Varastorakennukset, tonttiosaston Koulumatkailutoimistolle vuokraamat ... 53
Varastotilojen vuokraaminen kaupungin laitoksille ja virastoille ... 69
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat ... 55
Vartiokylän kansakoulurakennuksen suunnittelutyö ... 248
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 111
Verolautakunta ... 104
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. ... 106
Verovirasto, eräiden virkojen järjestely, tarkastustoimiston ja asiamiesosaston toiminta ... 105
» menot ja tulot, tarkkailijan kertomus ... 106
» toimistohuoneistot, henkilökunta, uuden johtosäännön vahvistaminen ym. ... 104
Vesi- ja viemärijohtojen rakennusohjelma ... 48
Vesijohdon ym. rakentamisluvat ... 46
Vesilaitos, sitä koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90
Vesimaksujen, Pakilan eräiden kortteleiden, poistaminen ... 33
Vesipostien, yleisten, hoito- ja kunnossapitokustannukset ... 255
Viemäreiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset, viemärityöt ... 255
Viemäriveden puhdistuslaitokset ... 255
Viikinmäen erään pienteollisuustontin käyttäminen vain teollisuustarkoituksiin ... 42
» huvila-alueen erästä tilaa koskeva päätös ... 34
» peltoalueiden vuokraaminen varastoalueiksi ... % ... 41
Viljelysalueiden vuokralleanto, vuokrasopimusten muutokset ... 37, 78
Viljelyssuunnitelman, kaupungin maatilojen, hyväksyminen ... 50
Viranhaltijat, ks. myös työntekijät
» erilaisista tehtävistä suoritettavat palkkiot ... 10
» eroamisiän saavuttaneille myönnetty oikeus pysyä virassaan, hautausavustukset 12, 17
» kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet, luontoisetukorvaukset 12
» kone-, pikakirjoitus- ja ikälisät ... 12, 17
» matkustussäännön tulkintakysymykset, sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet, vuosilomaohjeet ... 9, 12, 13
» myönnetyt eläkkeet, vanhojen eläkkeiden uudelleen laskeminen ... 18, 19
» palkalliset ja palkattomat virkavapaudet, viransijaisille maksettavat korvaukset ... 15, 17
» perusmääräisen palkankorotuksen myöntäminen heille, palkkaluokituskysymykset, henkilökohtaiset palkanlisät ... 3, 5
» päivystys-, sunnuntaityö- ja varallaolokorvaukset ... 10
» sairauslomat sekä niiden ajalta suoritettavia palkkaetuja koskevat lausunnot, ylityökorvaukset ... 16
» työsopimussuhteessa kuukausipalkalla työskentelevien palkat, reservin kertausharjoituksiin osallistuvien palkkaedut ... 8, 15
Virastot ja laitokset, huoneistojen vuokrausta koskevat asiat ... 60, 64
» » » niiden tunnuksia sekä huoneistotiloja koskeva järjestelytoimiston tutkimus ... 90, 91
» » » yleisön vastaanottoaikojen yhdenmukaistaminen ... 89
Virastotalon, Meritullinkadun, rakennuspiirustusten suunnittelu ... 248
» » ovenvartijoille hankittavat virkapuvut ... 76
Virat, niiden perustaminen, täyttäminen haettavaksi julistamatta ... 12
Virkapukujen hankkiminen Kaupungintalon ja virastotalon ovenvartijoille ... 76

Virkasäännön palkkausta koskevien kohtien muuttaminen 3
Virvoitusjuomakioskien vuokralleanto 72
Voiman, jäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. 290
Voimistelu- ja urheiluseurojen avustaminen 205
Vuokra-alueiden, tonttiosaston hallussa olevien, katselmukset 45
Vuokralleannetut asuntotontit 30, 66
» autonhuolto- ja bensiininjakeluasemat 38
» katukahvila-alueet, golfkentät, kesäteatteri- ja ravintolarakennukset ... 37, 66
» myyntipaikat toreilla, kioskit, makkaran-, jäätelön- ym. myyntipaikat ... 71, 72
» sanomalehtien myyntipaikat, kengänkiilloitus- ja valokuvauspaikat 74
» varasto- ja kellaritilat, pienteollisuus- ja sepelinmurskaamoalueet ... 39, 41, 68
» viljelys-, puutarha- ja syöttömaat 36, 52, 78
Vuokraoikeuden pidennykset, siirrot, raukeamiset ym. 35, 36
Vuokrasopimukset, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 116
» kiinteistölautakunnan tekemät, niiden irtisanominen, pidentäminen, muuttaminen ym. 29, 32, 63, 66, 69
» satamalautakunnan tekemät 281
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 202, 203
Vuokratut huoneistot, virastojen ja laitosten käyttöön 60
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, luvat 291
Vuokrien, kaupungin vuokralle antamien asuin-, liike- ym. huoneistojen, korotukset ym. 54, 67
Vuosiliput, liikennelaitoksen myymät 276
Vuosilomia koskevat määräykset 13
Väestölaskenta, tilastotoimiston suorittama 97
Väestönsuojat 207
Väestönsuojelulautakunta ja -toimisto 206

Yhdistyneet Villatehtaat Oy:n alueen vuokraoikeuden jatkaminen 39
Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 143
» » lapset 164
Yleislakon aiheuttamat toimenpiteet, sen lopettamista koskevan sopimuksen soveltamisohjeet 7
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. 247

Äitiys- ja lastenneuvolat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 60
Äitiysavustus- ja perhelisätoimiston toiminta 171

Öljyn siirtämistä varten tarvittavien putkien rakennusluvan myöntäminen 45

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
42. 1957.
Jälkimmäinen osa (tilastokatsaus).
39—41. 1954—56.

II—III. **Ulkomaankauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaraluettelo myös ruotsiksi ja englanniksi.
19. 1957.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitokset.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema vuosikertomus. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi.
42. 1957.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.
43. 1958.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
25. 1956/57.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.**
Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen sisällysluettelo.
47. 1958.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
69. 1956. (vuosikerta 1952 ei vielä ole ilmestynyt).

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
31. 1959.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
36. 1958.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.**
Suomen- ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen irtolehtijärjestelmää käyttäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.**
Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
10. 1959, 1—7.